ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΝΕΩΤΕΡΙΚΗ

Ερανισθεῖσα ἀπὸ διαφόρους Συγγραφεῖς παρὰ Δανιὴλ ἱερομονάχου καὶ Γρηγορίου ἱεροδιακόνου τῶν Δημητριέων.

Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα ἐπιστασίᾳ τῶν ἰδίων, καὶ φιλοτίμῳ χρηματικῇ συνδρομῇ τοῦ ἐντιμοτάτου κυρίου

Ἴβου Δροσινοῦ Χατζῆ Ἴβου τοῦ ἐξ Ἀμπελακίων.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΩΝ

Τὴν Εὐρωπέϊκη Τουρκία, Ἰταλία, Σπάνια, Πορτουγαλλία καὶ Φράντζα.

ἘΝ ΒΙΕΝΝΗ.

Παρὰ τῷ εὐγενεῖ κυρίῳ Θωμᾷ τῷ Τράττνερν.

1791.

Ὁ δ᾽ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μὴ τοῖς πράγμασιν ἐμφυόμενος, ἀλλὰ τὴν λέξιν Ἀττικὴν ἀξιῶν εἶναι καὶ ἰσχνὴν, ὅμοιός ἐςι μὴ βουλομένῳ πιεῖν ἀντίδοτον, ἂν μὴ τὸ ἀγγεῖον ἐκ τῆς Ἀττικῆς κωλιάδος ᾖ κεκεραμευμένον, μὴ δὲ ἱμάτιον περιβαλέσθαι χειμῶνος, εἰ μὴ προβάτων Ἀττικῶν εἴη τὸ ἔριον . . . . τὰ δὲ τοιαῦτα νοσήματα πολλὴν μὲν ἐρημίαν νοῦ καὶ φρενῶν ἀγαθῶν, πολλὴν δὲ τερθρείαν καὶ ςωμυλίαν ἐνταῖς σχολαῖς πεποίηκε.

Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ τοῦ ἀκούειν.

ΤΩ͂ ὙΨΗΛΟΤΆΤΩ ΚΑῚ ΓΑΛΗΝΟΤΆΤΩ

ΠΡΊΓΚΙΠΙ ΚΥΡΊΩ ΚΥΡΊΩ

ΓΡΗΓΟΡΊΩ

ΠΟΤΈΜΚΙΝ

ἈΡΧΙΣΤΡΑΤΉΓΩ ΠΆΝΤΩΝ

ΤΩ͂Ν

ῬΩΣΣΙΚΩ͂Ν

ΣΤΡΑΤΕΥΜΆΤΩΝ ϗτ. ϗτ. ϗτ.

À SON ALTESSE SÉRÉNISSIME

MONSEIGNEUR

LE PRINCE GRÉGOIRE POTEMKIN

GÉNÉRALISSIME DES ARMÉES

DE SA MAJESTÉ

L'IMPÉRATRICE

DE TOUTES LES RUSSIES &c. &c. &c.

Ἡ ἙΛΛΑΣ.

ΔΕΣΠΟΤΑ!

Ἦν ὅτε κἀγὼ περίβλεπτος ἦν, καὶ κατὰ λειμῶνα κομῶσα οὐχ ὅτιγε φύλλοις καὶ ἄνθεσι, καὶ ὅσα πέφυκε λειμῶνας μόνον κοσμεῖν, ἀλλὰ δὴ καὶ δρυσὶν εὐπετάλοις, καὶ ταναοῖσι κυπαρίττοις, καὶ παντοίῳ γένει φυτῶν, ὅσα πέφυκε κόσμον ἅμα καὶ σκέπην, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κράτος παρέχεσθαι. Ἤδη δ' ἐγὼ ἐκείνη ἡ περίβλεπτος καὶ ζηλωτὴ, οἰκτρὰ τὰ πάντα καὶ τραγῳδίας ὑπόθεσις· ἡ γάρτοι βάσκανος δαίμων πνεῦμα βαρύθρουν καὶ πονηρὸν ἀφ' ἑῴας ἐπεγείρασα, τὰς

LA GRECE.

MON SEIGNEUR !

Il y avoit un tems où j'étois aussi fameuse & fleurissois comme une prairie, couverte non seulement d'herbes, de fleurs & d'autres plantes qui en émaillent la surface, mais aussi ombragée de chênes altiers, de cyprès majestueux & de toutes sortes d'arbres propres à orner un vaste jardin, & à défendre ceux qui se refugioient sous leurs feuillages, des injures du tems. Moi donc l'admiration autrefois de tous les peuples voisins & éloignés, que je suis dé-

μὲν ὑψικόμους μοι κυπαρίττους ἐκείνας καὶ δρῦς προῤῥίζους ἀνέσπασε, καὶ ἐς ἔδαφος τὰ πάντα κατέλυσεν, ἐμὲ δὲ ψιλὴν τῶν ὅλων κατέλιπε, καὶ ὀρχήστραν θηρῶν ἀγρίων κατέστησεν· εἰ δέ τι καὶ λείψανον τῆς βιαίας ἐκείνης καταιγίδος παρείλειπται, καὶ τοῦτο δὴ τυγχάνει ὂν οὐ κατὰ θρύον οὐδὲ μαλάχην, ἃ δὴ καὶ καθ' αὑτά πως ἀνορθοῦσθαι, καὶ τῆς γῆς ὁπωσοῦν ἐξαίρεσθαι πέφυκεν, ἀλλὰ κατὰ κισσὸν τὸ τῶν φυτῶν ἀδρανέστατον, ὃς εἰ μή γέ τινος ἐπιτηδείου εἰς ἀναπλοκὴν ἐπιλάβηται δένδρου, αὐτοῦ που κατὰ γῆς ἕρπει καὶ φθείρεται.

Οἴ ἐγὼ μελέα! τίποτ' ἀπύσω;
Ποίαν ἀχὼ, ποῖον ὀδυρμόν;
. . . . ποῦτις Θεῶν
Ἢ δαιμόνων ἐπαρωγός;
Τίς ἀμύνει μοι . . . .

Τίς δ' ἄλλος; ἡ σύγ', ὁ ὑψίκομος καὶ εὔσκιος φοίνιξ, ὁ μέγας παρὰ τῇ μεγί-

chue de mon ancienne grandeur, n'étant tout au plus à present qu'un objet tragique de pitié; parceque la fortune envieuſe excitant de l'orient un vent violent & impétueux, a deraciné tous ces cyprès & chênes, bouleverſé tout le terrain, &, après m'avoir dépouillé de tous mes ornemens, changé mes riantes contrées en un repaire de bêtes ſauvages: mais auſſi les debris, euſſent ils même échapé à cet ouragan furieux, ne ſont pas de nature à pouſſer ſeuls & à s'élever audeſſus de la ſurface de la terre comme la mauve & le jonc, mais reſſemblent au lierre qui étant éloigné de quelque autre arbre, qui lui ſerve de ſoutien, s'affaiſſe par ſa propre foibleſſe & rampe par terre.

Que je ſuis malheureuſe! que dirai-je? Quelles lamentations? quelles larmes? . . . . quel Dieu!

Ou-

ςῃ καὶ ἀγλαοκάρπῳ ἐλαίᾳ, τῇ τηλεθοώσῃ, καὶ τὴν ὑφήλιον πᾶσαν μονονοὺ τοῖς κλάδοις ἐπιχύσῃ. Σὺ δή μοι ὁ ἀρωγὸς, ἡ σκέπη, τὸ στήριγμα, τὸ σωτήριον φυτὸν, δι' οὗ τὰ καὶ αὐτοῦ κισσοῦ ἐλεεινότερον κατὰ γῆς ἕρποντα καὶ παρὰ πάντων πατούμενα βλαστήματα ἐκείνων μου τῶν πάλαι δρυῶν ἀναστήσονται, ὧν δὴ τυγχάνουσι καὶ οὗτοι οἱ πρὸ ποδῶν σου νῦν καλινδούμενοι καὶ ταῖς σαῖς κόμησιν ὑποκλιθέντες.

μ'. δ'.
Δανιὴλ ἱερο: καὶ Γρηγόριος ἱερ:
Θετταλοί.

Ou quel héros me portera du secours!
Qui me vengera! —

Quel autre, que Toi ô palmier élevé & ombrageux, auprès de l'olivier fécond qui porte sa tête altiere jusque dans les nues & étend ses rameaux sur presque toute la terre. Tu est mon secours, mon asyle, mon soutien, l'arbre salutaire qui feras élever les germes de mes anciens chênes, qui à present dans un état plus abject, que le lierre, rampent par terre & sont foulés par les passans. Au nombre de ces germes sont aussi ceux qui se prosternent avec un profond respect à Tes pieds & se refugient sous l'abri de Ton feuillage.

les abbés Daniel et
Grégoire les Thessaliens.

ΠΡΟ-

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Τὸ τῆς Γεωγραφίας χρήσιμον ἵνα μὴ τἀναγκαῖον εἴπωμεν, οὐδείς ἐστιν ὁ ἀγνοῶν· τουτὶ γὰρ καὶ τοῖς πάλαι διατεθρύλληται, καὶ τοῖς νῦν οὐχ ἥκιστα διακηρύττεται, ὅ, τε γὰρ ποιητὴς ἐν οἷς γαυριῶντα παρεισάγει ἐπὶ τῇ ξενιτείᾳ τὸν Νέστορα, καὶ τὸν Μενέλαον ἐπὶ τῇ εἰς μεσημβρίαν πλάνῃ ἀποσεμνυνόμενον, καὶ πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω περὶ τοῦ Ὀδυσσέως λέγων, οὐδὲν ἀλλ' ἢ τοῦτο δεικνύναι βούλεται· καὶ ὅσοι πάλιν τὴν Γεωγραφίαν ὄμμα τῆς ἱστορίας καὶ λαμπτῆρα τοῦ Κόσμου ἐκάλεσαν, τὸ χρήσιμον ἡμῖν διὰ τούτων δεικνύουσιν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ πολὺς λόγος τοιοῦτόν τι βούλεται, τὸ πολλὰ ἐγὼ ἀποδημήσας περιῆλθον, πολλὰ δ' ἤκουσα καὶ εἶδον, ὅπερ οὐ παύονται μετὰ σεμνότητος βροντῶντες, οἱ ἐν ἀλλοδαπῇ διατρίψαντες, καὶ τῆς πρακτικῆς οὐκ ἄμοιροι Γεωγραφίας· καὶ γε εἰκότως· εἰ γὰρ ὁ τὰ τῆς οἰκίας ἀγνοῶν, τὸ νήπιόν ἐστι τῆς οἰκίας, πάντως ὁ τῶν τῆς Οἰκουμένης ἐν ἀγνοίᾳ δι' ἀμέλειαν καὶ ἀμάθειαν τυγχάνων, τὸ νήπιόν ἐστι τῆς Οἰκουμένης· καὶ τοιούτῳ ὄντι, οὐδὲν οἱ πλέον ἀπὸ τῆς Οἰκουμένης καὶ τὸ κακὸν τοσούτῳ μεῖ-

ζον

ζον, ὅσῳ περ ἐν ὑπεροχαῖς τις τυγχάνει, καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου ἀνώτερος. Τὸ καλὸν μὲν οὖν τῆς Γεωγραφίας τῆς, οἷς κατὰ μέρος γνωστὴ πρακτικῶς ἡ Οἰκουμένη, τὸ ἐλλεῖπον ἀποπληρούσης, καὶ, οἷς οὐδέποτε συνέβη ἀποδημῆσαι, τὸ κενὸν πληρούσης, ἀναντίῤῥητον.

Ἔστι δὲ οὐ καθ᾽ ἑαυτὴν μόνον τοιαύτη τις ἡ Γεωγραφία, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίως προηγουμένη γνῶσις, καὶ ὁδηγὸς καὶ βάσις ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἧς καὶ αὐτῆς ὁ ἄγευστος τὸ νήπιόν ἐστι τοῦ Κόσμου. ὡς γὰρ τριακοντούτης τις ὤν, διανύσας δὲ τὸν πάντα ἀπὸ τῆς γεννήσεως χρόνον μηδὲν ἰδών, μηδενὶ ὁμιλήσας, οὐδὲν τοῦ τοσούτου τῆς ζωῆς χρόνου ἀπώνατο, καὶ τῶν νεογνῶν τῷ χρόνῳ μόνῳ διενήνοχε, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ τῆς ἱστορίας ἄμοιρος τὸ νήπιόν ἐστι τοῦ Κόσμου, μηδὲν ἀπωνάμενος τοῦ τοσούτου χρόνου, ἀφ᾽ οὗ τὰ τοῦ Κόσμου τῇ ἱστορίᾳ τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ μαθήματα πρὸς φρόνησιν ἤρξατο παραδίδοσθαι· καὶ ἔστι τῷ ὄντι ὁ τοιοῦτος Πελασγός τις ἄντικρυς, ἢ Ἰροκανὸς, ἢ Ὀττεντότος, ἀγαθῷ μὲν δαίμονι πλεονεκτήσας τούτων καὶ τῷ τόπῳ καὶ τῷ χρόνῳ, ἑτέρῳ δὲ πονηρῷ μηδὲν τῶν πλεονεκτημάτων ἀποκερδήσας. Διὰ ταῦτα νῦν τὸ χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον τῆς ἱστορίας τὰ ἐπὶ παιδείᾳ τῆς Εὐρώπης θρυλλούμενα ἔθνη, κάλλιον συνοῆσαι ἤρξαντο, καὶ τοῖς νέοις ἴδιον κατέστησαν μάθημα· ἄνευ δὲ τῆς Γεωγραφίας ἡ ἱστορία συγκεχυμένον τι καὶ τυφλόν ἐστι μάθημα.

Τέ

Τέλος δὲ, ἔννοιαν πλήρη, ᾗ δυνατὸν, καὶ εὐκρινῆ τῆς Οἰκουμένης διὰ τῆς Γεωγραφίας ὁ ἄνθρωπος λαμβάνων, συλλήψεται δήπου καὶ ἑτέραν τινὰ πληρεστέραν καὶ εὐκρινεστέραν τῆς ὑπερσόφου σοφίας καὶ ὑπὲρ δύναμιν δυνάμεως, καὶ τῆς ὑπεραγάθου ἀγαθότητος τοῦ αὐτὴν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγόντος· τηνικαῦτα δὲ καὶ κράζοι ἂν μετὰ τοῦ ἱεροψάλτου Δαβὶδ δικαιότερον, Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!

Ἀναγκαῖον δὲ ὂν ἑκάστῳ τῷ εἰς τὴν Γεωγραφίαν εἰσαγομένῳ τὴν θέσιν τῶν μερῶν τῆς Γῆς, καὶ τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν καὶ πόλεων εἰδέναι. μὴ ἐνὸν δὲ ἄνευ ἀστρονομικῆς Γεωγραφίας τὴν τοιαύτην γνῶσιν λαβεῖν, (τῆς μὲν γὰρ Γῆς πολλοστημόριόν τί ἐστιν ὁρατὸν, τοῦ οὐρανοῦ δὲ πλεῖον ἢ τὸ ἥμισυ) οἱ γεωγράφοι κατάληψιν ἀκριβῆ τῆς ὁλότητος τῆς Γῆς ἔχειν βουλόμενοι, ὡς ἂν οὕτω καὶ θετικόν τι καὶ βάσιμον περὶ ἐκείνων εἰπεῖν ἔχοιεν, τοῖς οὐρανίοις παραπήγμασι χρήσασθαι ὤφειλον. Ἡμεῖς οὖν καὶ τοῦτο εἰσαγωγικῶς καὶ οἷον ἱστορικῶς εἰς τὸ δυνατὸν ἀναπληρῶσαι πεπειράμεθα, παρατρέχοντες ὅμως τινὰς καὶ ἄλλ᾽ ἄττα περιττὰ τοῖς γεωγραφεῖν ἀρχομένοις καὶ δύσληπτα, εἰ δέ τι καὶ εἴρηται, εἴρηται λόγου πάρεργον· ἃ γὰρ ἐκεῖνοι τῇ ἀστρονομίᾳ ὁδηγούμενοι καὶ ἐπιστηριζόμενοι ἀπεφήναντο, περιττόν ἐστι τῷ ἁπλῶς γεωγραφοῦντι περιεργότερον ἐξετάζειν. χρὴ δὲ ταῦτα ἅπαξ

ἀπο-

ἀποδεδειγμένα λαμβάνειν ὡς βέβαια, ὥσπερ δὴ ϗ ἐστι, ϗ πείθεσθαι ϗ τῷ ἡμετέρῳ γεωγράφῳ ϗ φιλοσόφῳ Στράβωνι τοιαῦτα ἡμῖν ὑποτιθέντι· ταῦτα δέ ἐστι τὸ σχῆμα ϗ τὸ μέγεθος τῆς Γῆς, τὸ ἀφ᾽ ὁποτέρου τῶν Πόλων ἢ τοῦ ἰσημερινοῦ ἑκάστου τόπου ἀπόστημα, ϗ τὰ τοιαῦτα.

Ἐν ἀρχῇ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἔδοξεν ἡμῖν ἐπιτομήν τινα χρονολογικὴν προσθεῖναι, ϗ προδιαθεῖναι οὕτω τὸν ἀναγνώσοντα ἐν οἷς ἱστορικῶς διατρίψομεν· οὐ μὲν οὖν τὸ δόξαν ἀλλότριον τῆς προθέσεως, χήτει δὲ τοιούτων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ πραγματειῶν, οἰκεῖον εἶναι ὑπείληπτο.

Ἐπιγραφὴ τῆς παρούσης βίβλου ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΝΕΩΤΕΡΙΚΗ, καί τοι πολλαχοῦ ταύτης, μάλιστα δὲ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἑλλάδι, τῇ παναθλίῳ ϗ δυστήνῳ Ἑλλάδι! πολλὰ παρεμβέβληται, ἔργον τῆς παλαιᾶς Γεωγραφίας, ἥπερ ϗ αὐτὴ ἀναγκαία τοῖς νέοις ϗ παντὶ τῷ διὰ τὴν ἱστορίαν. ἡ ἀναγκαία τοίνυν γνῶσις αὐτῶν ϗ ἡ παρ᾽ ἡμῖν σπάνις τῶν τοιούτων πραγματειῶν παρεκταθῆναι ἡμᾶς τούτοις, ὡς ἀξιολογωτέροις πεποιήκασι, παραδραμεῖν δὲ ἢ ἐπιτεμεῖν ἕτερα, ὧν ἡ γνῶσις ἧττον ἐδόκει ἀξιόλογος, καίπερ ἔργον τῆς ὑποσχέσεως· Δι᾽ αὐτὸ ἔτι τοῦτο καί τινα τῆς ἱστορίας ἐπισυνήψαμεν ϗ τῆς πολιτικῆς Γεωγραφίας ϗ τῆς φυσικῆς ἱστορίας: Τέλος δὲ ὁ ζῆλος, ὁ ἐνθουσιασμός, τὸ ἄγαν φιλόπατρι ἐκφέρουσί τινα πολλάκις εἰς ἕτερα,

δι᾽ ἃ ϗ δόξει ἴσως τισὶν ἐπιλήψιμος, ἀλλ᾽ εἴ τις ἀπὸ τῶν ἄλλων ὠφέλεια, συγγνώμη διὰ ταύτην ἐκείνων ἕνεκα.

Αἱ μὲν οὖν ἄλλαι τῶν ἐπιστημῶν ϗ τῶν τεχνῶν ὥσπερ ῥόδα ἀκάνθαις τὸν καρπὸν περιπεφραγμένον ἔχουσι, ϗ οὐκ ἔστι φιλοκαρποῦντι, ἀπονητὶ μὰ Δία γε ϗ ἀναιμωτὶ τὸν καρπὸν ἀποδρέψασθαι· ἡ δὲ Γεωγραφία ἄνθεσι τὸ ἄνθος περιεχαράκωσεν, ὅλη ἄνθος τυγχάνουσα, ϗ ἔστιν οὕτω πρὸς τῷ ἀναγκαιοτάτη ϗ θεμελιώδης σπουδή, ϗ ψυχαγωγία τοῖς νέοις ἄντικρυς, μηδὲν μηδαμόθεν τὸ πικρὸν ἢ τὸ ἀκανθῶδες ἔχουσα. ταύτῃ τοι ϗ τὰ πρὸς πᾶν εἶδος παιδείας ἐς τὸ δυνατὸν ἄκρον ἐληλακότα Εὐρωπαϊκὰ γένη τοὺς νέους ἀρχομένους συνιέναι, εἰς τὴν Γεωγραφίαν εἰσάγουσι, ϗ ἐπὶ τούτῳ παρ᾽ αὐτοῖς μυρία εἰσὶ γεωγραφικὰ συγγράμματα.

Ταύτην οὖν τὴν παρ᾽ αὐτοῖς εὐφορίαν ζηλοῦντες, παρ᾽ αὐτοῖς τοῖς Κελτῶν ϗ Τευτόνων ϗ Κίμβρων ϗ Γότθων ἀπογόνοις, ϗ τὴν παρ᾽ ἡμῖν ἀφορίαν μὴ φέροντες, παντὸς ἀφειδήσαντες πόνου, τὴν παροῦσαν Γεωγραφίαν ἠρανισάμεθα, ἵνα μὴ οἱ τῶν Ἑλλήνων ἀπόγονοι τοιούτων παιδευτικῶν βιβλίων στερούμεθα.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

Τῶν συγκοπῶν ὀπῦ εἶναι εἰς τὴν Γεωγραφίαν.

ά.	ἀνατολικό.
ά. β. α.	ἀνατολικοβορειοανατολικό.
ά. β.	ἀνατολικοβόρειο.
β. α. β.	βορειοανατολικοβόρειο.
β.	βόρειο.
β. δ. β.	βορειοδυτικοβόρειο.
δ. β.	δυτικοβόρειο.
δ. β. δ.	δυτικοβορειοδυτικό.
δ.	δυτικό.
δ. ν. δ.	δυτικονοτειοδυτικό.
δ. ν.	δυτικονότειο.
ν. δ. ν.	νοτειοδυτικονότειο.
ν.	νότειο.
ν. α. ν.	νοτειοανατολικονότειο.
ά. ν.	ἀνατολικονότειο.
ά. ν. α.	ἀνατολικονοτειοανατολικὴ
μ:	μοίραις.
λ:	λεπτά.

ΓΕΩ-

ΓΕΩΓΡΑΦΊΑ
ΝΕΩΤΕΡΙΚΉ.

ΒΙΒΛΊΟΝ
ΠΡΩ͂ΤΟΝ
Περὶ Τῆς Γηΐνης Σφαίρας ἐν Γένει. (α)

Ἡ Γῆ ὀπῦ κατοικῦμεν δὲν εἶναι μιὰ πεδιάδα ἐξαπλωμένη ἐπ' ἄπειρο καθὼς μᾶς φαίνεται, ἀμὴ εἶναι σχεδὸν σφαῖρα (διὰ τῦτο καὶ σφαιροειδῆ τὴ λέγομεν) περικυκλωμένη ἀπὸ ὅλα της τὰ μέρη ἀπὸ ἀέρα.

Διὰ

(α) Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος ἐξέδωκε πρῶτος γεωγραφικὸ σύγγραμμα. Στράβων βιβ. ά.

Σφαῖρα λέγεται ἕνα σῶμα ὁλοστρόγγυλο, καθὼς εἶναι τὸ τόπι, ὀπῦ παίζον τὰ παιδιά. Σῶμα εἶναι κάθετὶ ὀπῦ ὑποπίπτει

Διὰ νὰ πληροφορήσω τινὰ διὰ τὴ ϛρογγυλότητάτης, δὲν κάμνει χρεία νὰ ἐπιφέρω διάφοραις ἀπόδειξες. Ἕνα τέτοιο, τὸ παλαιὸ ἦταν ἀναγκαῖο· τὴν σήμερον ὅμως ὁπε τὴ φέρνυν ἕνα γύρω τὰ Εὐρωπαῖκα καράβια, φθάνει μόνο νὰ ἠξεύρῃ τινὰς αὐτὸ διὰ κάθε ἄλλη ἀπόδειξι.

Ὁ ὄγκος τῆς Γῆς συνίϛαται ἀπὸ νερὸ, ϗ ἀπὸ γῆ· μὲ τὸ νὰ εἶναι ὅμως ἡ γῆ περισσότερη, ἄλλως ϗ μὲ τὸ νὰ εἶναι τὸ ἀξιολογώτερο μέρος, ὡσὰν ὁπε ἀπάνω εἰς αὐτὸ ἠμπορεμεν νὰ ζήσωμεν, ὀνομάζομεν τὸ ὅλο Γῆ, μὲ ὅλον ὁπε ἡ ἐπιφάνεια (β) τε νερε εἶναι πολλὰ μεγαλήτερη ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς.

Τὴ γῆ ξεχωρισὰ τὴν διαιρεν εἰς τρία μέρη, εἰς ἐξωτερικὸ, ἀναμεταξὺ, ϗ ἐσωτερικό. Τὸ ἐξωτερικὸ μέρος εἶναι αὐτὸ ὁπε γεννᾷ τὰ φυτὰ, μετὰ ὁποῖα θρέφονται τὰ ζῶα· τὸ ἀναμεταξὺ εἶναι ἐκεῖνο τὸ μέρος ὁπε εἶναι γεμάτο ἀπὸ ὀρυκτὰ, τὰ ὁποῖα ἐκτείνονται πολλὰ βαθύτερα παρὰ ὁπε ἔφθασαν οἱ μεταλλεῖς ἕως τώρα. Τὸ ἐσωτερικὸ ἢ κεντρικὸ μέρος τῆς γῆς εἶναι ἄγνωσο, μὲ ὅλον τετο διϊσχυρίζονται πολλοὶ πῶς εἶναι μιὰ ὕλη μαγνητική, ἄλλοι τὸ ϛοχάζονται ἕναν ὄγκο, ἢ μιὰ σφαῖρα ἀπὸ φωτιά· ἄλλοι, μιὰ ἄβυσσο, ἢ ἕνα πλῆθος νερά.

Πολλοὶ φυσικοὶ διϊσχυρίζονται πῶς ἡ Γῆ εἰς τὴν ἀρχὴ ϗ εἰς τὴ φυσικήτης κατάϛασι, ἦταν ἐντελῶς ϛρογγυλὴ, λεία, ὁμαλὴ· ὁ κατακλυσμὸς ὅμως τὴν ἔκαμε ἀνώμαλη, καθὼς τὴ βλέπομεν.

Τὰ διάφορα ϛρώματα ὁπε βλέπομεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸ μέρος τῆς γῆς, ὑποθέτυν πῶς ἦταν ὑποϛάσεις, ὕλαις δηλαδὴ διαφόρων λογιῶν, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις νερὰ διαφόρων κατακλυσμῶν ἦταν γεμάτα, καὶ ταῖς ἄφησαν ἀφ' ε ἔσυψαν, ἢ ἐσυνάχθηκαν εἰς ἕλη. Νομίζυν ἀκόμι πῶς αὐταῖς αἱ ὕλαις ἐσκλήρυναν μὲ τὸν καιρὸ εἰς διάφορα ϛρώματα πετρῶν, καρβώνων, ἀργίλλυ, ἄμμυ ϗ τ:

Ὁ Βετβάρ ὁπε ἔκαμε μιὰ καλὴ παρατήρησι εἰς αὐτὰ ὅλα, ὑποθέτει πῶς εἰς ἐκείνη τὴ φοβερὰ μεταβολὴ, ὅλα τὰ γήϊνα σώματα ἀνάλυσαν, ϗ ἀνακατώθηκαν μὲ τὰ νερὰ εἰς τρόπον ὁπε ἔκαμναν ὅλα ἕναν ὄγκο. αὐτὸς λοιπὸν ὁ ὄγκος τῶν γηΐνων μορίων ἀνακατωμένος μὲ τὸ νερὸ, κατακαθίζωντας ὕϛερα, ὥρμησεν εἰς τὰ κάτω· τὰ βαρύτερα μόρια πρῶτα, ϗ ὕϛερα τὰ ἐλαφρότερα, ϗ ἔτζι καθεξῆς (α). Προσθέτει ἀκόμι πῶς τὰ διάφορα ϛρώματα ἔγιναν μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο, ϗ ἀφ' ε μὲ τὸν καιρὸ ἀπόκτησαν κάποια ϛερεότητα, ἔμειναν εἰς τὸ ἐξῆς ἔτζι. Διϊσχυρίζεται τέλος πάντων πῶς αὐταῖς αἱ ὑποϛάσεις ἦταν εἰς τὴν ἀρχὴ παράλληλαις, ὕϛερα ὁμόκεντραις, ϗ πῶς ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς ἐδημιυργήθηκε λεία, ϗ ὁμαλή· οἱ σεισμοὶ ὅμως, ϗ τὰ ξεράσματα τῶν κρατήρων ὁπε κατὰ διαφόρυς καιρὺς ἀκολύθησαν, ϗ ἄλλα περιϛατικὰ ἀκόμι, ἐχάλασαν ϗ τὴ λειότητα, ϗ ὁμαλότητα τῆς ἐπιφανείας, ϗ τὴν παραλληλότητα τῶν ϛρωμάτων· μὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι καθαραῖς ὑπόθεσες ϗ συμπεράσματα.

Ἄλλοι διϊσχυρίζονται πῶς ἐκεῖνα τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται ἴχνη θαλάσσης, ἦταν σκεπασμένα ἀπὸ θάλασσα τὸ παλαιό. Εἰς τὸ μέσο μέρος

εἰς κάμμίαν αἴσθησι· καθότι ὁπε αἰσθανόμεθα, ἢ μὲ τὴν ὅρασι, καθὼς ξύλα, πέτραις, χῶμα, νερὸ, ἥλιο, ἀστέρας ϗ τὰ ἑξῆς, ἢ μὲ τὴν ἀφὴ καθὼς ἀέρα.

(β) Ἐπιφάνεια λέγεται τὸ φαινόμενο καθενὸς σώματος.

(α) Ὅταν εἶναι ἔτζι τὸ κεντρικὸ, ἢ μεσαίτατο μέρος τῆς Γῆς πρέπει νὰ εἶναι μιὰ σφαῖρα ἀπὸ μάλαμα, ἢ ἀπὸ κἄποιο ἄλλο βαρύτερο μέταλλο, ἂν εἶναι.

ρος τῆς Ἀσίας ὁπῦ λέγεται Μπυχαρία, ἴχνη θαλάσσης δὲν φαίνονται τελείως, διὰ τῦτο λέγυν πῶς ἐκεῖνο τὸ μέρος δὲν ἦταν σκεπασμένο κάμμια φορὰ ἀπὸ θάλασσα.

Περὶ τῶν τεσσάρων μερῶν τῆς Γῆς, καὶ τῶν νησιῶν.

Ἂν ἦταν δυνατὸ νὰ ἰδῆ τινὰς τὴ Γῆ ὄντας ἔξω ἀπὸ αὐτὴ, ἤθελε τὴν ἰδῆ περικυκλωμένη ἀπὸ νερὸ, καὶ νὰ ἐξέχυν ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ νερὸ, δυὸ μεγάλα μέρη γῆς, καὶ ἕνα πλῆθος ἄλλα μικρά.

Αὐτὰ τὰ δυὸ μέρη τῆς Γῆς ὀνομάζονται ἤπειροι, ἐπειδὴ τρόπον τινὰ, ὡς πρὸς τὰ ἄλλα, ἔχυν μιὰ ἔκτασι ἀπέραντη, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα, οἱ παλαιοὶ, ὅταν ὁ κόσμος ἦταν ἀκόμι νήπιος, τὰ ἐνόμιζαν τέτοια. Τὸ πλῆθος τῶν ἐπιλοίπων μικρῶν μερῶν ὀνομάζονται νησιὰ, ἢ νῆσοι.

Αἱ δυὸ ἤπειροι δὲν εἶναι τὸ μέγεθος ἴσαις· ἐπειδὴ ἡ μιὰ ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικὸ, εἶναι πολλὰ μεγαλήτερη, καὶ ἡ ἄλλη ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ, εἶναι μικρότερη. μήτε ἦταν καὶ αἱ δυὸ γνωσταῖς εἰς τὺς παλαιύς· ἐπειδὴ ἡ μικρότερη εὑρέθηκεν εἰς τὰ 1492 ἀπὸ τὸν Χριςοφόρο Κολόμβο Γενυβέζο, διὰ τῦτο καὶ ὀνομάζεται, νέος Κόσμος, καὶ ἡ ἄλλη, παλαιὸς Κόσμος.

Ὁ παλαιὸς Κόσμος διαιρεῖται εἰς τρία μέρη· τὸ ἕνα ὁπῦ εἶναι πρὸς ἀνατολὰς, ὀνομάζεται Ἀσία, τὸ ἄλλο ὁπῦ εἶναι πρὸς μεσημβρία, ὀνομάζεται Ἀφρικὴ, καὶ τὸ τρίτο ὁπῦ εἶναι πρὸς Βοῤῥᾶ, ὀνομάζεται Εὐρώπη.

Ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ μέρη, τὰ ὁποῖα συνέχονται ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, πρῶτο τὸ μέγεθος εἶναι ἡ Ἀσία, δεύ-

τερο ἡ Ἀφρικὴ, καὶ τρίτο ἡ Εὐρώπη, ἡ ὁποία εἶναι πολλὰ μικρότερη. Λέγονται καὶ τὰ τρία μιὰ ἤπειρος, μὲ τὸ νὰ συνέχωνται. καὶ ξεχωριςὰ κάθε ἕνα, ἤπειρος, ἐπειδὴ ἀπὸ κάποιυς φυσικὺς ὅρυς εἶναι σχεδὸν χωρισμένα ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Ὁ νέος Κόσμος ὀνομάζεται Ἀμερικὴ, καὶ εἶναι μεγαλήτερος, ἀπὸ κάθε ἕνα ἀπὸ τὰ τρία μέρη τῦ παλαιῦ Κόσμυ.

Ἀπὸ τὰ νησιὰ μερικὰ εἶναι παλαιὰ, καὶ μερικὰ εἶναι νέα. Τὰ παλαιὰ, ἢ ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῦ Κόσμυ, ἢ μετὰ ταῦτα ἔγιναν, εἰς καιρὸν ὅμως ἀμνημόνευτο· τὰ νέα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔγιναν ὕςερα εἰς μέρη θαλάσσης ὁπῦ δὲν ἦταν προτήτερα, ἢ ἐκεῖνα ὁπῦ ἦταν λόφοι ἢ βυνὰ, ἢ καὶ χερσόνησοι, καὶ ὕςερα ἡ θάλασσα τὰ ἔκαμε νησιά. (α)

Τὰ νέα νησιὰ λέγει ὁ Μπυφφὼν εἰς τὸ ἀθάνατό τυ σύγγραμμα ἐπιγραφόμενο Φυσικὴ Ἱςορία, γίνονται κατὰ δύο τρόπυς, ἢ ἀθρόως ἀπὸ ὑπογείυς φωτιαῖς, ἢ ἀπ' ὀλίγο ὀλίγο ἀπὸ τὰ χώματα ὁπῦ κατεβάζυν οἱ ποταμοί· καὶ πρῶτα ἂς εἰπῦμεν διὰ ἐκεῖνα ὁπῦ γίνονται ἀπὸ ὑπογείυς φωτιαῖς.

Οἱ παλαιοὶ ἱςορικοὶ, καὶ οἱ νεώτεροι περιηγηταὶ διηγῦνται πράγματα ἐπάνω εἰς αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι τὰ

(α) Καὶ γὰρ ἡ Προχύτη, καὶ αἱ Πιθήκυσαι, ἀποσπάσματα τῆς ἠπείρυ, καὶ αἱ Καπρέαι, καὶ ἡ Λευκωσία, καὶ αἱ Σειρῆνες, καὶ αἱ Οἰνωτρίδες· αἱ δὲ καὶ ἐκ τῦ πελάγυς ἀνέδυσαν, καθάπερ καὶ νῦν πολλαχῦ συμβαίνει· (Στράβων βιβ. α'. Θαυμάζω ὁπῦ ὁ Στράβων ἕνα τέτοιο ἀξιόλογο καὶ περίεργο φαινόμενο λόγυ πάρεργο τὸ ἀναφέρνει.

Ἔχει δὲ ἡ νῆσος τῦ Ἡφαίςυ (μία τῶν Αἰόλυ νήσων) ἀναπνοὰς τρεῖς ὡς ἂν ἐκ τριῶν κρατήρων, ἐκ δὲ τῦ μεγίςυ, καὶ μύδρυς καὶ φλόγας ἀναφέρυσιν αἳ προσκεχώκασιν ἤδη πολὺ μέρος τῦ πόρυ· (ὁ αὐτὸς αὐτόθι).

τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναντίῤῥητα. Ὁ Σενέκας, φιλόσοφος Ῥωμάνος, διηγεῖται πῶς εἰς τὸν καιρό τȣ ἡ νῆσος Θηρασία, τώρα Σαντορήνη, ἐφάνηκε ἀθρόα μπροσὰ εἰς τὰ μάτια των ναυτῶν, ἐκεῖ ὁπȣ̃ ἦταν προτήτερα θάλασσα μόνον. Τὴν εἶχον λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι τότε διὰ ἕνα προϊὸν νέο.

Αὐτὴ εἰς τὰ 726, ἄυξησε ϗ ἔγινε μεγαλήτερη ἀπὸ ὅ, τι ἦταν, ϗ πάλιν εἰς τὰ 1427, ϗ 1573· ϗ ἔγιναν ϗ ἄλλα νησάκια ἢ σκόπελοι τριγύρωτης.

Ὁ Πλίνιος διηγεῖται πῶς τὸ παλαιὸ ἦταν 13 νησιὰ ὁπȣ̃ εὐγῆκαν ἐνταὐτῷ εἰς τὴ Μεσόγειο ἀπὸ τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ϗ πῶς ἡ Ῥόδος, ϗ ἡ Δῆλος ἦταν αἱ πρώταις· ἀπὸ ἐκεῖνα ὅμως ὁπȣ̃ λέγει αὐτὸς ϗ ὁ Φίλων, ϗ ἄλλοι, φαίνεται πῶς αὐτὰ τὰ νησιὰ δὲν ἔγιναν ἀπὸ κἀνένα σεισμὸ τῆς γῆς, μήτε ἀπὸ κάμμιὰ ἔξαψι ὑπόγειον, ἀμὴ αὐτὰ ἦταν προτήτερα ὕφαλα, ϗ κατεβαίνωντας ἡ θάλασσα τὰ ἔκαμε νὰ φανȣ̃ν (α). ἡ Δῆλος μάλιςα καθὼς λέγȣν, ὠνομάζȣνταν τὸ παλαιὸ Πελαγία, ὡσὰν ὁπȣ̃ ἐσκεπάζȣνταν ἀπὸ τὸ πέλαγος. Μὲ ὅλον τȣ̃το δὲν εἶναι γνωςὸ ἂν αὐτὰ ἔγιναν ἀπὸ κάμμιὰ ἔξαψι καυσίμων ϗ φλογισίμων μετάλλων ὁπȣ̃ εἶναι εἰς τὸν κόλπο τῆς γῆς, ἢ ἀπὸ κἀνένα ἄλλο αἴτιο ὁπȣ̃ ἐπροξένησε τὸ χαμήλωμα τῆς θαλάσσης.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρνει πῶς τὸ νησὶ Ἱερὰ κοντὰ εἰς τὴ Σαντορήνη ἐσχηματίσθηκε ἀπὸ μύδρȣς, ϗ ἀπὸ γαῖς ὁπȣ̃ ἐτινάχθηκαν ἀπάνω ἀπὸ τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ϗ εἰς τὸ πτ΄. ὁμιλεῖ ϗ δι' ἄλλα νησιὰ ὁπȣ̃ ἔγιναν μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο.

Ἐπά-

(α) Εἶναι γνωςὸ εἰς ὅλȣς ἐκεῖνο ὁπȣ̃ λέγȣν πῶς ἡ κοιλάδα τῆς Θεσσαλίας ἦταν τὸ παλαιὸ κόλπος θαλάσσης.

Ἐπάνω εἰς αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι ἔχομεν πράγματα νεώτερα ϗ βεβαιώτερα. Εἰς ταῖς 12 τȣ̃ Μαΐȣ 1707 εἰς τὴν ἀνατολὴ τȣ̃ ἡλίȣ εἶδαν ἀπὸ τὴ Σαντορήνη δυὸ τρία μίλλια μακρυὰ εἰς τὴ θάλασσα, ὡσὰν ἕνα βράχο, ὁπȣ̃ ἔπλεε, ϗ μερικοὶ περίεργοι ἐπῆγαν νὰ ἰδȣ̃ν αὐτὸ τὸ φαινόμαινο ἀπὸ κοντὰ, ϗ βλέπȣν ἕνα σκόπελο ὁπȣ̃ εὔγαινε ἀπὸ τὴ θάλασσα, ϗ τὸν αἰσθάνȣνταν ὁπȣ̃ ὅλο ἄυξανε ἀπὸ κάτω εἰς τὰ ποδάριατȣς, ϗ πέρνȣν ἀστρόχωμα, ϗ ἀςρίδια ὁπȣ̃ ἦταν κολλημένα εἰς αὐτὸν, ϗ γυρίζȣν. Δυὸ ἡμέραις προτήτερα εἶχεν ἀκολȣθήσῃ εἰς τὴ Σαντορήνη ἕνας σεισμός. Αὐτὸ τὸ νέο νησὶ ἕως εἰςταῖς 3 τȣ̃ Ἰȣνίȣ ἄυξησε ἀρκετὰ χωρὶς κἀνένα συμβεβηκὸς, ϗ εἶχε τότε μισὸ μίλλι γύρο, ϗ 23 πόδας ὕψος. ἡγῆ τȣ ἦταν ἄσπρη, ϗ ὀλίγο ἀργιλλώδης, ὕςερα ὅμως ἡ θάλασσα ἀνακατώθηκε, ἐσηκώθηκαν ἀτμοὶ ὁπȣ̃ ἔβλαπταν τὴ Σαντορήνη. Εἰς ταῖς 5 τȣ̃ Ἰȣλίȣ εἶδαν δεκαὲξ δεκαεπτὰ βράχȣς νὰ εὐγαίνȣν ἐνταὐτῷ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, οἱ ὁποῖοι ἑνώθηκαν· αὐτὸ ἀκολȣ́θησε μὲ ἕνα συμβεβηκὸς φοβερό· κτύποι σὰν βρονταῖς ἀκȣ́ȣνταν, ϗ φλόγες ἀναφυσȣ̃νταν ἀπὸ τὸ νέο νησί· δυὸ μῆνες, πέτραις ϗ ςάχταις ἐῤῥίχνȣνταν ἀπὸ τὸ ςόμα, ὁπȣ̃ ἡ ἔξαψις τῶν φλογισίμων μετάλλων εἶχε κάμῃ, περισσότερο ἀπὸ 7 μίλλια μακρυά.

Ἐπάνω εἰς αὐτὸ ἠμπορεῖ νὰ διαβάσῃ τινὰς τὸν Δίωνα Κάσσιο, ἢ ϗ τὴν ἐπιτομὴ εἰς αὐτὸν τȣ̃ Ξιφιλίνȣ εἰς τὸν Τίτο αὐτοκράτορα, διὰ νὰ ἰδῇ τί ἐσυνέβηκε ὅταν ἄνοιξε εἰς τὰ 79 ὁ κρατῆρας τȣ̃ Βεζȣβίȣ ἀντικρὺ εἰς τὴ Νεάπολι. Ὁ τόπος λέγει πρὸ τȣ̃ νὰ ἀνοίξῃ, ἐκατακλονίζȣνταν. ἡ ἡμέρα, ἔγινε νύχτα, τὸ φῶς σκότος ἀπὸ τȣ̀ς καπνȣ̀ς ὁπȣ̃ εὔγαιναν· ἐσιάσισαν οἱ ἄνθρωποι. δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμȣν, πȣ̃ νὰ καταφύγȣν; ἐκεῖνοι

ὁπȣ̃

ὁποῦ ἦταν μέσα εἰς τὰ σπίτια, ἔτρεχαν ἔξω. ἐκεῖνοι ὁποῦ ἦταν ἔξω, ἔτρεχαν μέσα· μερικοὶ ἀμαθεῖς ϗ μωροπίστευτοι ἐνόμισαν πῶς ὑπερίσχυσαν τέλος πάντων οἱ Γίγαντες, ϗ εὐγῆκαν ἀπάνω· ἕνας χείμαῤῥος ἀπὸ ὕλαις ὁποῦ ἐχοῦχλαζαν, ἐκατάκλυσε τὰ πέριξ τοῦ Βεζουβίου· δυὸ ὁλόκληραις πόλεις ἐθάφθηκαν μέσα εἰς ταῖς ὕλαις αὐταῖς ϗ ἀφανίσθηκαν, οἱ Πομπήϊοι λέγω, ϗ ἡ Ἡράκλεια. λίθοι μεγάλοι ὅλο φωτιὰ ἐῤῥίχνονταν πολλὰ μακρυὰ, τὰ πλησιόχωρα μέρη ὁποῦ δὲν ἔφθασε αὐτὸς ὁ πύρινος κατακλυσμὸς, ἐδοκίμασαν μιὰ λοιμικὴ ἀπὸ τὴ βρῶμα· αἱ στάχταις αὐτοῦ τοῦ φρικτοῦ φαινομένου ἐπῆγαν ἕως εἰς τὴ Συρία, Αἴγυπτο, Ἀφρικὴ ϗ Ῥώμη.

Ὁ ἴδιος κρατῆρας ὁποῦ ἔκαμε εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Σενέκα τὴ Σαντορήνη, ἔκαμε ϗ εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Πλινίου τὴν Ἱερὰ, ϗ εἰς τοὺς ἐδικούς μας, τὸ νησὶ διὰ τὸ ὁποῖο ὡμιλήσαμεν, ϗ εἰς τὸ ἑξῆς ἀκόμι θὰ κάμη τόσα ἄλλα.

Αἰτία τῆς διακοπῆς αὐτῆς εἶναι ἡ θάλασσα, ἐπειδὴ καθὼς ἀνοίξῃ ἕνας κρατῆρας μέσα εἰς αὐτὴ καὶ εὐγοῦν μύδροι καὶ γαῖς, μένει κάτω ἕνα κενὸ, εἰς τὸ ὁποῖο ἐμβαίνει παρευθὺς ἡ θάλασσα, ϗ σβήνεται· θειαφώδη λοιπὸν μέταλλα μένουν πάλιν εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, ϗ ἄλλη φορὰ πάλιν ἀνάφτουν, ϗ κάμνουν ἕναν ἄλλο πόρο.

Εἰς ταῖς 29 τοῦ Σεπτεμβρίου 1720 εἶδαν κοντὰ εἰς τὴν Τερκέρα νῆσο, μιὰ φωτιὰ ἀρκετὰ μεγάλη ὁποῦ ἐσηκώνονταν ἀπὸ τὴ θάλασσα· ναῦται ὁποῦ ἐπῆγαν κοντὰ διὰ προσταγῆς τοῦ διοικητοῦ εἰς ταῖς 8 τοῦ Ὀκτωμβρίου, ἐστοχάσθηκαν ἕνα νησὶ, τὸ ὁποῖο δὲν ἦταν ἄλλο τίποτες, παρὰ καπνὸς ϗ φωτιὰ μὲ ἕνα πλῆθος ἄπειρο στάχταις ὁποῦ ἐῤῥίχνονταν μακρυὰ μὲ ἕνα κτύπο παρόμοιο μὲ βροντή. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸ ἔγινε ἕνας σεισμὸς, τὸν ὁποῖο τὸν αἰσθάνθηκαν τὰ πέ-

ριξ

ριξ νησιά· ἔβλεπαν καὶ ἕνα πλῆθος ἐλαφρόπετραις ἐπάνω εἰς τὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης, μάλιστα τριγύρω εἰς τὸ νέο νησί.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Παρισίου ἐπάνω εἰς αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι λέγει ἕνα συμβεβηκός. Ὕστερα λέγει, ἀπὸ ἕνα σεισμὸ ὁποῦ ἀκολούθησεν εἰς τὸ νησὶ τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ ἕνα ἀπὸ τὰ Ἱερακονήσια, ἐφάνηκεν εἰς 28 μίλια πλάτος ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὸ τὸ νησὶ ϗ τὴν Τερκέρα, ἕνας χείμαῤῥος ἀπὸ φλέγες, ὁ ὁποῖος ἐσχημάτισε ὕστερα δύο νέους σκοπέλους. Ὁ Δελίλος περίφημος γεωγράφος περιγράφει πολλὰ περίεργα ἐπάνω εἰς αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι, τὰ ὁποῖα εἶχαν ἰδῇ εἰς τὸ νέο νησὶ τῶν Ἱερακονησιῶν. (α)

Εἶναι βέβαιο λοιπὸν ἀπὸ αὐτὰ, ϗ ἀπὸ ἕνα ἄλλο πλῆθος παρόμοια μὲ αὐτὰ, πῶς ϗ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ νερὰ τῆς θαλάσσης, καύσιμαις ϗ φλογιστικαῖς ὕλαις περικλεισμέναις μέσα εἰς τὸν κόλπο τῆς γῆς, ἐνεργοῦν ϗ κάμνουν σφοδραῖς ἔξαψες, ϗ αἱ ἔξαψες αὐταῖς, νησιά. Οἱ τόποι ὅπου συμβαίνει αὐτὸ, εἶναι εἶδος κρατήρων τοὺς ὁποίους ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τοὺς ὀνο-

ὀνο-

(α) Πολλάκις δὲ ϗ φλόγες εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πελάγους (τοῦ περὶ τὰς νήσους τῶν Αἰόλου) ὤφθησαν ἐπιδραμοῦσαι (Στράβ: βιβ: ϛ').

Ἕνα παρόμοιο φαινόμενο λέγει ὁ Στράβων πῶς διηγεῖται ὁ Ποσειδώνιος. „Ποσειδώνιος δέ φησι, κατὰ τὴν ἑαυτοῦ μνήμην περὶ τροπὰς θερινὰς, ἅμα τῇ ἕῳ, μεταξὺ τῆς Ἱερᾶς ϗ Εὐωνύμου (δύο τῶν Αἰόλου νήσων) πρὸς ὕψος ἀρθεῖσαν ἐξαίσιον τὴν θάλασσαν ὁραθῆναι, ϗ συμμεῖναί τινα χρόνον ἀναφυσωμένην συνεχῶς, εἶτα παύσασθαι· τοὺς δὲ τολμήσαντας προσπλεῖν, ἰδόντας νεκροὺς ἰχθύας ἐλαυνομένους ὑπὸ τοῦ ῥοῦ, τοὺς δὲ ϗ θέρμῃ, ϗ δυσωδίᾳ πληγέντας φυγεῖν· ἓν δὲ τῶν πλοιαρίων τὸ μᾶλλον πλησιάσαν τοὺς μὲν, τῶν ἐνόντων ἀποβαλεῖν, τοὺς δὲ, εἰς Λιπάραν σῶσαι (αὐτόθι.

ὀνομάσῃ ὑφαλίους, οἱ ὁποῖοι δὲν διαφέρουν ἀπὸ τοὺς κρατῆρας τῆς γῆς, παρὰ κατὰ τοῦτο μόνο ὁποῦ βαστοῦν ὀλίγον καιρὸ διὰ τὴν αἰτία ὁποῦ εἴπαμε ἀνωτέρω.

Ἂν παρατηρήσῃ τινὰς, θέλει εὕρῃ πολλαῖς ὁμοιότητες ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς κρατῆρας τῆς θαλάσσης, ϗ τῆς γῆς· ϗ οἱ δυὸ δὲν εὑρίσκονται παρὰ εἰς ταῖς κορυφαῖς τῶν βουνῶν· ἐπειδὴ ϗ τὰ Ἱερακονήσια, ϗ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους δὲν εἶναι παρὰ κορυφαῖς τῶν ὀρέων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μερικὰ σηκόνονται ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ νερὸ, ϗ ἄλλα μένουν ἀπὸ κάτω, ϗ ὕφαλα. Βλέπομεν ἀπὸ ταῖς ἀναφοραῖς τοῦ νέου νησιοῦ τῶν Ἱερακονησιῶν πῶς ἡ θάλασσα δὲν ἦταν βαθειὰ αὐτοῦ προτήτερα παρὰ 15 ὀργυιαῖς. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ μέρος συγκρινόμενο μὲ τὰ συνειθισμένα βάθη τοῦ Ὠκεανοῦ, εὑρίσκεται πῶς ἦταν ἕνα ὄρος ὕφαλο. Τὸ αὐτὸ ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς ϗ διὰ τὸν τόπο τοῦ νέου νησιοῦ ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὴ Σαντορήνη· ἐπειδὴ δὲν ἦταν πολλὰ βαθεὰ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ θάλασσα, ἀμὴ ἦταν ἕνα ὄρος ὕφαλο, ϗ σημεῖο εἶναι τὰ ὀστρίδια ὁποῦ ἦταν κολλημένα εἰς τοὺς βράχους ὁποῦ εὔγαιναν ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Φαίνεται ἀκόμι πῶς αὐτοὶ οἱ κρατῆρες τῆς θαλάσσης ἔχουν μερικαῖς φοραῖς ὑπογείους κοινωνίαις· ἐπειδὴ ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους τῆς Πίκας, ἡ ὁποία εἶναι ϗ αὐτὴ ἕνα ἀπὸ τὰ Ἱερακονήσια, ἐχαμήλωσε ὅταν τὸ νέο νησὶ ἐσηκώθηκε.

Πρέπει ἀκόμι νὰ σημειώσῃ τινὰς πῶς αὐτὰ τὰ νησιὰ δὲν φαίνονται παρὰ κοντὰ εἰς ἄλλα παλαιὰ, ϗ δὲν ἔχομεν παράδειγμα πῶς εὐγῆκε κάμμιὰ φορὰ κάνένα νησὶ νέο εἰς μετέωρα πελάγη· πρέπει λοιπὸν νὰ στοχάζεται τινὰς τὸν τόπο, ὅπου αὐτὰ εἶναι, μιὰ συνέχεια τῶν γειτόνων νησιῶν, ϗ ὅταν αὐτὰ τὰ νησιὰ ἔχουν κρατῆρας, δὲν εἶναι θαυμαστὸ ὁποῦ ἂν ἡ γῆ

ἡ γῆ ὁποῦ εἶναι κοντὰ, περιέχῃ μέταλλα θειαφώδη, ϗ αὐτὰ ἀνάφτουν εἴτε ἀπὸ μόνη τὴν ἀνάζεσι, εἴτε ἀπὸ ἀνέμους.

Τὰ τέτοια νησιὰ εἶναι σπάνια, εἶναι ὅμως ἕνα πλῆθος ὁποῦ γίνονται ἀπὸ τὰ χώματα, ἀπὸ ταῖς ἄμμους, ὁποῦ σύρουν οἱ ποταμοὶ, ϗ μετατοπίζουν εἰς διαφόρους τόπους· ἐπειδὴ εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τῶν ποταμῶν γίνονται σωροὶ ἀπὸ χῶμα, ϗ σύρτες ἀπὸ ἄμμο, ἀρκεταῖς διὰ νὰ σχηματίσουν νησιὰ ἑνὸς ἀρκετοῦ μεγέθους (α).

Ἡ θάλασσα πάλιν ὅταν τραβᾶται, ϗ μακραίνῃ ἀπὸ ἕνα μέρος, ἀφίνει ξεσκέπασα τὰ μέρη τὰ ὑψηλότερα, τὰ ὁποῖα γίνονται νησιὰ, ϗ παρομοίως ξαπλονομένη εἰς ἄλλα μέρη, σκεπάζει πάλιν τὰ χαμηλότερα μέρη, ϗ κάμνει νησιὰ τὰ ὑψηλότερα ὁποῦ δὲν ἠμπόρεσε νὰ φθάσῃ, τὸ ὁποῖο γίνεται ἀκόμι αἰτία νέων νησιῶν· ϗ παρατηροῦν ἀκολούθως πῶς εἶναι πολλὰ ὀλίγα πελάγια, ϗ πῶς εἶναι σχεδὸν ὅλα γείτονα κάμμιᾶς ἠπείρου, ὅπου ἡ θάλασσα ἢ δι᾽ ἀμπώτεων, ἢ διὰ πλημμυρῶν τὰ ἐσχημάτισε. (β)

Τὰ νησιὰ διαφέρουν ἢ εἰς τὴν τοποθεσία, ἢ εἰς τὸ μέγεθος· Εἰς τὴν τοποθεσία· ἐπειδὴ εὑρίσκονται εἰς τὸν Ὠκεανὸ, εἰς ταῖς λίμναις, εἰς τοὺς ποταμούς. Εἰς τὸ μέγεθος διαφέρουν καθ᾽ ὑπερβολὴ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο· ἐπειδὴ μερικὰ περιέχουν διάφοραις ἐπικράτειαις ἀπάνω, καθὼς ἡ μεγάλη Βρετανία, τὸ Σεϋλὰν, ἡ Σουμάτρα, ἡ Ἰάβα· μερικὰ ἕνα μόνο βασίλειο, καθὼς ἡ Σαρδὼ, ἡ Σικελία, ϗ ἄλλα μερικὰ δὲν περικλείουν παρὰ μιὰ πόλι, ϗ χωριὰ, κα-

---

(α) ϗ δὴ ϗ Πριήνην ἐπὶ θαλάσσῃ ποτὲ οὖσαν, μεσόγαιον ἐποίησε (ὁ Μαίανδρος ποταμὸς) τετταράκοντα σταδίων προσχώμασι. (Στράβ.)

(β) Μουσφὲν εἰς τὴν φυσικὴ Ἱστορία.

καθὼς ἡ Χίος, ἡ Εὔβοια, ἢ ἄλλα· μερικὰ, χωριὰ μόνο. ἢ μερικὰ, μήτε χωριά.

Εἶναι νησιὰ τὰ ὁποῖα φαίνονται πῶς ἦταν πάντοτινὰ τέτοια, νησιὰ δηλαδή· εἶναι ἄλλα ὁποῦ ἄρχισαν νὰ φαίνωνται ἐκεῖ ὁποῦ δὲν ἐφαίνοντων προτήτερα· ἄλλα πάλιν ὁποῦ ξεκόπηκαν ἀπὸ τὴν ἤπειρο, ἀπὸ σεισμοὺς, ἢ ἀπὸ μεγάλαις βίαις τῆς θαλάσσης (α) ἢ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ἀπαριθμήσῃ 10 ἢ 12 νησιὰ τοῦ πρώτου μεγέθους· Εἰς τὴν Εὐρώπη, τὴ μεγάλη Βρετανία, τὴν Ἰσλάνδα, ἢ τὴ νέα Ζέμπλα· Εἰς τὴν Ἀφρικὴ, τὸ Μαδαγασκάρ· Εἰς τὴν Ἀσία, τὴ Νιφῶνα, ταῖς Μανίλλαις, ἢ Λυσῶνα, τὸ Βόρνεο, ἢ τὴ Σουμάτρα· Εἰς τὴν Ἀμερικὴ, τὴ Νέα Γῆ, ἢ τὴ Γῆ τῆς φωτιᾶς.

Δέκα ἄλλα δεύτερα. Εἰς τὴ Μεσόγειο, τὴ Σαρδὼ, τὴ Σικελία, τὴν Κρήτη· Εἰς τὸν Ὠκεανὸ, τὴν Ἰρλάνδα. Εἰς τὴν Ἀσία, τὴν Ἰάβα, τὸ Σεϊλὰν, τὴ Μινδαναὼ, τὴ Σελέβα. Εἰς τὴν Ἀμερικὴ, τὴν Κοῦβα, ἢ τὸν Ἅγιο Δομίνικο.

Τρίτα, τὴ Σεελάνδα εἰς τὴ Δανιμάρκα, τὴν Κύρνο, Εὔβοια, Μαϊόρκα, Κύπρο, Κορφοὺς, Κεφαληνιὰ εἰς τὴ Μεσόγειο· Τὴν Οἰλάνδα, Βορνχόλμα, Ῥύγεν, Φύνεν, Γοτθλάνδα εἰς τὴ Βαλτικὴ θάλασσα· Τὸν Πλεσιολιμένα, Ἰαμαϊκὴ, Μαρτινικὴ, εἰς τὴν Ἀμερικὴ εἰς τὴ Βορεία θάλασσα, ἢ ἕτερα. Τέταρτα εἶν. πολυάριθμα, μήτε εἶναι ἀκόμι ὅλα γνωστά.

Περὶ Θαλάσσης.

Τὸ νερὸ μέσα ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐξέχουν αἱ ἤπειροι, ὀνομάζεται θάλασσα, κυριώτερον ὅμως τὸ ὀνο-

(α) Καθὼς λέγουν διὰ τὴν Σικελία, Εὔβοια ἢ διὰ ἄλλα.

ὀνομάζουν Ὠκεανὸ, ἢ θάλασσα καθ' αὐτὸ λέγουν ἕναν κόλπο μεγάλο τοῦ Ὠκεανοῦ· πέλαγος, ἕνα μέρος θαλάσσης ἢ Ὠκεανοῦ μικρὸ, τὰ ὁποῖα αἱ θάλασσαις λέγω ἢ τὰ πελάγη, ἐπονομάζονται ἀπὸ τοὺς τόπους ὁποῦ κλύζουν ἢ ἀπὸ ἄλλα περιστατικά (α).

Ἡ θάλασσα ἁπλῶς ἔχει τρεῖς κίνησες, ἡ μιὰ εἶναι ἐκείνη ὁποῦ αἰτία εἶναι οἱ ἄνεμοι· ἡ ἄλλη εἶναι αἱ παλίῤῥοιαις (β) αἱ ὁποίαις εἰς τὸν Ὠκεανὸ, εἶναι αἰσθηταῖς, ἢ εἰς μερικὰ μέρη τῶν θαλασσῶν. αὐτῶν εἶναι αἰτία τὸ φεγγάρι· ἡ τρίτη τὴν ὁποία ὀνομάζουν ῥεῦμα, εἶναι μιὰ γενικὴ κίνησι τῆς θαλάσσης ἀπὸ ἀνατολὰς εἰς δυσμάς. αὐτὴ ἡ κίνησι εἶναι αἰσθητότερη τριγύρου εἰς τὸν Ἰσημερινὸ, ἢ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ δυτικὸ μέρος τῆς Ἀμερικῆς, διὰ τοῦτο ἢ δὲν εἶναι τόσο αἰσθητὴ ἐκεῖ, ὅσο πηγαίνει ὅμως γίνεται αἰσθητότερη, καὶ ἔρχεται ἢ χτυπᾷ μὲ ὁρμὴ εἰς τὸ ἀρχιπέλαγος τῆς Ἰνδίας, ἢ εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος τῆς Ἀσίας, ἢ τέλος τελειόνει εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῆς Ἀμερικῆς, τὴν ὁποία ἢ μὲ τὸν καιρὸ θὰ τὴ διαιρέσῃ εἰς δυὸ μέρη, ἂν συντρέξουν ἢ κάποια ἄλλα περιστατικά (γ).

Τῶν

(α) Ἰκάριο πέλαγος, Αἰγαῖο πέλαγος, Ἑλλήσποντος ἢ τ. ἀπὸ περιστατικά. Φραγγικὸ πέλαγος, Σικελικὸ ἢ τ. ἀπὸ τοὺς τόπους.

(β) Ἂν θέλῃς νὰ ἰδῇς πῶς γίνονται αἱ παλίῤῥοιαις κίτταξε εἰς τὴν Ἀποθήκη τῶν παίδων ὁποῦ ἐτυπώθηκε τῇ Βενετίᾳ.

(γ) Αἱ πλημμύραις, ἢ αἱ ἀμπώτεις, ἢ νὰ εἰπῶ μὲ μιὰ λέξι, αἱ παλίῤῥοιαις τοῦ Ὠκεανοῦ ἦταν γνωσταῖς εἰς τὸν Ὅμηρο· διὰ τοῦτο ἢ ἀψόῤῥοον τὸν λέγει, τὸ ὁποῖο θὲ νὰ εἰπῇ παλίῤῥοο „ ἀψοῤῥόου Ὠκεανοῖο· Ὅσο διὰ τὴν τρίτη κίνησι, εἶχε δίκαιο νὰ τὸν λέγῃ ποταμὸ „ αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο. Ὀδ. μ. ἢ εἰς ἄλλα μέρη.

Τῶν ἀλατιῶν ὁπῦ εὑρίσκονται εἰς μερικὰ μέρη τῆς γῆς, ἢ τὰ λέγομεν ἀλάτια ὀρυκτά, πρέπει νὰ ἀποδώσῃ τινὰς τὴν αἰτία εἰς τὴ Θάλασσα ὁπῦ ἐσκέπαζε ποτὲ αὐτὰ τὰ μέρη. Ἁλμυρὰ νερὰ ἔμειναν μέσα εἰς κοιλώματα γῆς, ἢ ἐκεῖ μὲ τὴν ἐξάτμισι ἀφησαν τὸ ἅλας, τὸ ὁποῖο ἀφ' ὗ ἔλαβε κάποια σύστασι στερεὰ ἢ συγκριτική, ἐσκεπάσθηκε ἀπὸ τὴ γῆ ἢ σχηματίζει στρώματα ὁλόκληρα ἀλατιῦ.

Τὸν λόγο τῆς ἁλμύρας ὅμως δὲν εἶναι εὔκολο νὰ τον ἀποδώσῃ τινάς· πολλοὶ φυσικοὶ ἐνόμισαν πῶς εἰς τὰ βάθη τῆς Θαλάσσης εἶναι ὄγκοι ὁλόκληροι ἢ βράχοι ἀπὸ ἅλας, τὰ ὁποῖα ἀναλύωντας πάντοτε, ἁλμυρίζυν τὸ νερό της· μὰ δέν μας ἔμαθαν πῶς γίνονται αὐτὰ τὰ ἀλατοβύνια. Ὁ περίφημος Σταλ στοχάζεται τὸν σχηματισμὸ τῦ Θαλασσινῦ ἀλατιῦ, ὡς ἕνα μυστήριο τῆς φύσεως, τὸ ὁποῖο οἱ χυμικοὶ δὲν ἠμπόρεσαν ἀκόμι νὰ τὸ εὕρυν. Γενικῶς ἠξεύρομεν πῶς ὅλα τὰ ἀλάτια σύγκεινται ἀπὸ μιὰ γῆ λεπτὴ καὶ ἀπὸ νερὸ, καὶ ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς πῶς τὸ Θαλασσινὸ ἅλας γεννᾶται πάντοτε εἰς τὴ Θάλασσα. Μερικοὶ φυσικοὶ ἐστοχάσθηκαν πῶς ἦταν ἁλμυρὸ ἀπὸ τὴ δημιυργία τῦ κόσμυ, ἐπειδὴ λέγυν, τὰ ψάρια ἀπαιτῶντας ἕνα τέτοιο νερὸ δὲν ἠμπορῦσαν νὰ ζῦν ἂν δὲν ἦταν ἁλμυρό. Κρονστέδρος Ἀκαδημαϊκὸς τῆς Σφετζίας σημειόνει εἰς τὴ μεταλλικολογία τυ πῶς ἔχει τὴν ἀρχὴ ἀπὸ κάποια γῆ τιτανώδη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν γίνονται καὶ αἱ κογχύλαις.

Κοντὰ εἰς τὴν ἁλμύρα τὰ νερὰ τῆς Θαλάσσης ἔχυν καὶ μιὰ γεῦσι ἀσφαλτώδη καὶ ἄνοστη ὁπῦ προξενεῖ ναυτία εἰς ἐκείνυς ὁπῦ θέλυν νὰ πιῶν· Ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς πῶς αὐτὴ προξενεῖται ἀπὸ τὰ ἀσφαλτώδη στρώματα ὁπῦ εἶναι εἰς τὸν τάφρο τῆς Θαλάσσης· πρόσθεσε καὶ τὴν ἀνάλυσι τῶν ἀπείρων ψαριῶν ὁπῦ ψοφῦν εἰς αὐτή.

'Η

Ἡ Θάλασσα τὸ παλαιὸ ἦταν κοινὴ εἰς ὅλυς, ἢ πρῶτος εἶναι ὁ αὐτοκράτωρ Λέων, ὁπῦ τὴν ἰδιοποίησε, δίδωντας προνόμιο εἰς μερικὺς ὁπῦ ἐξυσίαζαν ταῖς ἄκραις, νὰ ψαρεύυν αὐτοὶ μόνοι χωρὶς νὰ τολμᾷ ἄλλος, καὶ μεράζωντας τὸν Θρᾳκικὸ Βόσπορο εἰς ἄλλυς.

Ὠκεανὸς λοιπὸν εἶναι αὐτὴ ἡ ἀχανὴς ἔκτασι τῆς Θαλάσσης ὁπῦ περικυκλένει ταῖς μεγάλαις ἠπείρυς, καὶ τὰ νησιὰ τῆς σφαίρας ὁπῦ κατοικῦμεν, εἰς ἐκεῖνα ὅμως τὰ μέρη ὁπῦ συστέλλεται ἀπὸ ταῖς ἠπείρυς, αὐτὴ πλέον ἡ ὀνομασία δὲν ἀνήκει (α).

Ὁ Ὠκεανὸς διαιρεῖται εἰς πολλὰ μέρη, ὄχι πῶς εἶναι διῃρημένος ἀπὸ ὅρυς καθὼς αἱ Θάλασσαις, ἀ μὴ ἐπειδὴ μιὰ ἔκτασι ἀπέραντη καθὼς ὁ Ὠκεανὸς, ἐπλεύσθηκε ἀπὸ πολλὺς, οἱ ὁποῖοι ἐχρειάσθηκαν νὰ διακρίνυν εἰς τί μέρη εὑρέθηκαν, καὶ ἐστοχάσθηκαν μέρη τὰ ὁποῖα διακρίνυν μὲ ὀνόματα ξεχωριστά.

Γενικῶς πολλοὶ γεωγράφοι διαιρῦν τὸν Ὠκεανὸ εἰς 4 μέρη.

1) Εἰς Ὠκεανὸ Ἀτλαντικὸ, ἢ δυτικὸ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς δυτικαῖς ἄκραις τῦ παλαιῦ Κόσμυ, καὶ εἰς ταῖς ἀνατολικαῖς τῦ νέυ.

2) Εἰς γαληνικὸ Ὠκεανὸ, ἢ Νοτεία Θάλασσα, ὁ ποῖος εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς ἀνατολικαῖς ἄκραις τῆς Ἀσίας, καὶ εἰς ταῖς δυτικαῖς τῆς Ἀμερικῆς.

3)

(α) Πῶς ὁ Ὠκεανὸς περικυκλόνει τὴν γῆ, ἦτον γνωστὸ ἢ εἰς τὸν Ὅμηρο, ἐπειδὴ λέγοντας „ Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας „ Ἐξ ἀκαλαρρείταο βαθυρρόου Ὠκεανοῖο. Ιλ': η'. φανερόνει πῶς ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς Ὠκεανὸς εἶναι· ἢ „ Ἐν δ' ἔπεσ' Ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο· Ιλ' θ'. ἢ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς δύσεως· ἢ „ Οἴη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο· Ιλ': σ'· ἢ ἀπὸ τὸ μέρος τῦ βορρᾶ, ἢ „ Ζεὺς γὰρ ἐς Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας. Ιλ': α'. ἢ ἀπὸ τὸ μέρος τῦ νότυ.

3) Εἰς Ὠκεανὸ ὑπερβόρειο, ἢ ἀρκτῷο ὁποῦ κλύζει τοὺς ἀρκτικοὺς τόπους.

4) Εἰς Ὠκεανὸ μεσημβρινὸ ὁποῦ εἶναι τριγύρω εἰς τὸν μεσημβρινὸ Πόλο, τοῦ ὁποίου μέρος εἶναι καὶ ὁ Ἰνδικός.

Μερικοὶ γεωγράφοι δέν τον ἐκτείνουν παρακεῖθες ἀπὸ τὴν Ἰσημερία, ἐπειδὴ ἀπ' ἐκεῖ καὶ κάτω τὸν ὀνομάζουν Αἰθιοπικό.

Πρῶτος ἔπλευσε τὸν Ὠκεανὸ ἕνα γύρω Μαγελλάνος Πορτογάλλος ναύαρχος τῶν Σπανιόλων, ὕστερα καὶ ἄλλοι πολλοί.

Τὰ μέρη τοῦ Ὠκεανοῦ φαίνονται πῶς εἶναι παντοῦ ἴσια εἰς τὸ ὕψος, ὁμοίως καὶ τῶν κόλπων του ὁποῦ εἶναι ἀνοικτοὶ, ἐκεῖνοι ὅμως ἔχουν στενὸ τὸ στόμα εἶναι χαμηλότεροι, καὶ μάλιστα εἰς τὰ μυχαίτατα μέρη.

Αἱ παντοτιναῖς παλίῤῥοιαις τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ῥεύματα, ἀλλάζουν τὸ πρόσωπο τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ κάμνουν τὸ ἴδιο μέρος διάφορο εἰς τὸ ὕψος εἰς διαφόρους καιρούς· αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ εἶναι αἰσθητότερη εἰς τὰ πρόσγεια μέρη παρὰ εἰς τὰ μετέωρα.

Τὸ βάθος τοῦ Ὠκεανοῦ ἀλλάζει καὶ αὐτὸ κατὰ τοὺς τάφρους του, οἱ ὁποῖοι εἰς μερικὰ μέρη εἶναι χωμένοι βαθειὰ, καὶ εἰς μερικὰ δὲν εἶναι τόσο· τὸ εὑρίσκουν μερικαῖς φοραῖς [illegible], [illegible], [illegible], $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ μιλίου Γερμανικοῦ, καὶ μερικαῖς φοραῖς ἕνα ὁλόκληρο μίλι, καὶ εἰς μερικὰ μέρη δὲν φθάνει ἡ βολίδα, ὄχι πῶς εἶναι ἄβυσσος, ἀμὴ θὲ νὰ ἀπαντᾷ ἡ βολίδα κανένα βάραθρο παράδοξο.

Τὸ βάθος τῶν κόλπων δὲν εἶναι τόσο μεγάλο, ὅσο τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τὰ πρόσγεια μέρη δὲν εἶναι τόσο βαθὺς, καὶ νὰ εἰπῶ μὲ συντομία τὸ βάθος τοῦ Ὠκεανοῦ ἔχει ἀναλογία μὲ τὸ ὕψος τῆς γῆς κατὰ ταῖς παρατήρησες ὁποῦ ἔκα-

καμαν· ἐπειδὴ καθὼς αὐτὴ εἰς τὰ παραθαλάσσια μέρη γενικῶς εἶναι χαμηλὴ, καὶ εἰς τὰ μεσόγεια ὑψηλὴ, ἔτζι καὶ ἐκεῖνος εἰς τὰ πρόσγεια μέρη δὲν εἶναι τόσο βαθὺς, καὶ εἰς τὰ μετέωρα, βαθύτερος. πρὸς τούτοις καθὼς λέγουν, εἰς τὰ βαθύτερα μέρη τὸ βάθος δὲν εἶναι μεγαλήτερο ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων.

Διὰ ταῖς θάλασσαις, καὶ ὑποδιαίρεσες τοῦ Ὠκεανοῦ θέλω εἰπῆ μετὰ τὴ γενικὴ περιγραφὴ τοῦ καθενὸς μέρους τῆς Γῆς, ἀπονέμωντας εἰς κάθε μέρος ἐκεῖνα ὁποῦ ἀνήκουν εἰς αὐτό.

Περὶ τῶν Πόλων καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ κύκλου.

Ἡ Γῆ, καθὼς εἶπα παραπάνω, εἶναι σφαιροειδὴς εἰς τὸ σχῆμα, δηλαδὴ ὄχι ἀκριβῶς σφαῖρα, ὁλοστρόγγυλη· ἐπειδὴ ἀπὸ ταῖς δυὸ ἄκραις εἶναι σφιγμένη, καὶ μαζωμένη μέσα ὀλίγο, καθὼς εἶναι καὶ ἕνα πορτοκάλι μαζωμένο μέσα ὀλίγο ἀπὸ ταῖς δυὸ ἄκραις, ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ ἄνθους, καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ κουτζιανοῦ· λέγωντας λοιπὸν τὴ Γῆ σφαῖρα, καταχρηστικώτερα τὴ λέγομεν.

Τὸ κέντρο τῶν δυὸ ἄκρων ὁποῦ εἶναι μαζωμένη μέσα ὀλίγο ἡ Γῆ, τὸ ὀνομάζουν Πόλο, καὶ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τὸ ὀνομάζουν Πόλο ἀρκτικὸ, καὶ τοῦ ἄλλου ὁποῦ εἶναι ἀντικρὺ, Πόλο ἀνταρκτικό.

Νόησε τώρα μιὰ γραμμὴ ὁποῦ νὰ ζώνῃ ὁλόγυρα τὴ Γῆ στὴ μέση ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δυὸ Πόλους, καὶ νὰ ἀπέχουν ὅλα της τὰ μέρη ἐξ ἴσου καὶ ἀπὸ τὸν ἕναν καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλον Πόλο ξεχωριστὰ, καὶ ἀπὸ τοὺς δυὸ μαζί· αὐτὴ τὴ γραμμὴ τὴν ὀνομάζουν Ἰσημερία, Ἰσημερινὴ γραμμὴ, Ἰσημερινὸ καὶ γραμμὴ ἁπλῶς χωρὶς κανένα ἐπίθετο.

Αὐτὴ ἡ γραμμὴ εἶναι κύκλος· ἐπειδὴ ὄντας ἡ Γῆ ϛρογγυλὴ, συμβαίνει νὰ εἶναι καὶ τὸ σχῆμα αὐτῆς ϛρογγυλό.

Διὰ νὰ συλλάβῃς μιὰ ἰδέα καθαρώτερη τοῦ λεγομένου, πάρε ἕνα πορτοκάλι, ὑπόθεσε πῶς εἶναι ἡ Γῆ· ἐπειδὴ καὶ τὸ σχῆμα αὐτῆς παρομοιάζει μὲ τοῦ πορτοκαλιοῦ· δέσε εἰς αὐτὸ ἕνα ῥάμμα, νὰ ἀπέχῃ ὅμως ἀκριβῶς ἴσια ἀπὸ τὸν τόπο ὁποῦ ἦταν τὸ ἄνθος, καὶ ἀπὸ τὸν τόπο τοῦ κουτζιανιοῦ· ϛοχάσου τώρα πῶς καὶ ἀπάνω εἰς τὴ Γῆ ἔτζι εἶναι ὁ Ἰσημερινὸς, καὶ θέλεις ἔχῃ μιὰ ἰδέα καθαρὰ αὐτοῦ.

Περὶ τῶν τεσσάρων κέντρων τοῦ Κόσμου.

Πήγαινε τώρα μὲ τὴ διάνοια, καὶ ϛάσου εἰς τὴν Ἰσημερία, ἔχωντας τὸ δεξιό σου μέρος ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος ὁποῦ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ τὸ ἀριϛερὸ ἀπ᾽ ἐκεῖνο ὁποῦ βασιλέυει· ἔτζι λοιπὸν ϛέκωντας θὰ ἔχῃς τὸν ἀρκτικὸ Πόλο εἰς τὸ ἐμπροσθινὸ μέρος, καὶ τὸν ἀνταρκτικὸ εἰς τὸ ὀπισθινό.

Τὸ μέρος τοῦ ἀρκτικοῦ Πόλου λέγεται Ἄρκτος, ἀπὸ ἕνα ἄϛρο ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ ἀντικρυνὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ Βοῤῥᾶς, ἀπὸ τὸν ἄνεμο ὁποῦ φυσᾷ ἀπ᾽ αὐτοῦ. Τὸ μέρος τοῦ ἀνταρκτικοῦ Πόλου λέγεται Νότος ἀπὸ τὸν ἄνεμο ὁποῦ φυσᾷ ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ Μεσημβρία. Τὸ μέρος ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, λέγεται Ἀνατολὴ καὶ Ἕως. Τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖο δύνει ἤγουν βασιλεύει, λέγεται Δύσις.

Τὰ τέσσερα λοιπὸν κέντρα τοῦ Κόσμου εἶναι Ἀνατολὴ, Δύσις, Ἄρκτος, καὶ Μεσημβρία, ἢ ἀλλοιῶς Ἕως, Δυσμαὶ, Βοῤῥᾶς καὶ Νότος.

Στοχάσου πῶς ὁ Ἰσημερινὸς διαιρεῖ τὴ Γῆ εἰς δυὸ μέρη ἴσια τὰ ὁποῖα ὄντας ἡ Γῆ σφαῖρα, εἶναι καὶ αὐτὰ ἡμισφαίρια, ὅ ἐϛι μισαῖς σφαίραις.

Ἡ

Ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἀσία εἶναι ὁλόκληραις εἰς τὸ ἀρκτῷο μέρος, τὴν Ἀφρικὴ ὅμως καὶ τὴν Ἀμερικὴ ταῖς κόφτει ὁ Ἰσημερινὸς σχεδὸν εἰς τὸ μέσο, καὶ μένει μέρος αὐτῶν εἰς τὸ ἀρκτῷο μέρος, καὶ μέρος εἰς τὸ μεσημβρινό.

Ὅλος ὁ τόπος τῆς Γῆς δὲν εἶναι ὅμοιος εἰς τὸ κρῦος, εἰς τὴ ζέϛη, εἰς τὰ προϊόντα, εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τὰ ζῷα καὶ τ.: μήτε παντοῦ ἡ ἡμέρα εἶναι ἴση μὲ τὴ νύχτα· ἐπειδὴ εἰς τοὺς Πόλους εἶναι τὸ μεγαλήτερο κρῦος ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ γένῃ· εἰς τὴν Ἰσημερία πάλιν ἡ μεγαλήτερη ζέϛη· ἐδῶ πάντοτε καλοκαίρι, ἐκεῖ χειμώνας· τὰ ἀναμεταξὺ μέρη εἶναι ζεϛὰ, καὶ κρύα κατ᾽ ἀναλογίαν τοῦ ἀποϛήματός τους ἀπὸ τοὺς Πόλους καὶ τὴν Ἰσημερία· ἐπειδὴ ὅσο πηγαίνει τινὰς εἰς τὴν Ἰσημερία εἶναι ζεϛότερα, ὅσο πάλιν εἰς τοὺς Πόλους, ψυχρότερα. Πολλὰ πράγματα δὲν γίνονται εἰς τὰ μέρη ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τοὺς Πόλους ἀπὸ τὸ κρῦος· εἶναι μερικὰ ὁποῦ δὲν γίνονται πάλιν εἰς τὰ γείτονα μέρη τῆς Ἰσημερίας ἀπὸ τὴ ζέϛη. Οἱ ἄνθρωποι καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ἂν εἰς τὴν οὐσία εἶναι οἱ αὐτοὶ παντοῦ, ὅμως ὄχι καὶ εἰς τὸ χρῶμα, καὶ εἰς τὴ μορφὴ, καὶ εἰς τὰ ἤθη. Ἡ ἡμέρα εἰς τὴν Ἰσημερία εἶναι πάντοτε 12 ὥραις, καὶ ἡ νύχτα ὁμοίως, καὶ εἰς τοὺς Πόλους εἶναι ἕξ μῆνες ὁλόκληροι ἡμέρα, καὶ ἕξ μῆνες νύχτα· τὰ ἀναμεταξὺ μέρη δυὸ φοραῖς μόνο τὸν χρόνο ἔχουν τὴν ἡμέρα ἴση μὲ τὴ νύχτα, εἰς ταῖς 11 τοῦ Μαρτίου, καὶ εἰς ταῖς 10 τοῦ Σεπτεμβρίου, ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι κατὰ κάθετο (α) εἰς

τὴν

(α) Κατὰ κάθετον λέγεται ὁ ἥλιος ὅταν ἀντικρύζῃ εἰς τὴν κορυφὴ ἑνὸς ὁποῦ ϛέκεται ὀρθὸς· κατὰ κάθετο εἶναι αἱ κολόνναις ἢ οἱ τοῖχοι, ἢ ἕνα ξύλο ϛημένο, ἢ ἡ ἀλυσίδα ἢ τὸ σχοινὶ ὁποῦ βαϛῶν κρεμαϛὸ τίποτες.

τὴν Ἰσημερία, καὶ τὸν ἐπίλοιπον καιρὸ μεγαλήτερη ἢ μικρότερη τόσο περισσότερο, ὅσον οἱ τόποι εἶναι κοντότερα εἰς τὺς Πόλυς.

Πρὸς εὐχέρειαν λοιπὸν τῆς γνώσεως αὐτῶν διαιρῦν τὴ Γῆ εἰς πέντε Ζώναις, εἰς μιὰ διακεκαυμένη, εἰς δυὸ εὔκραταις, καὶ εἰς δυὸ κατεψυγμέναις· ἐπειδὴ ὅμως πρὸς κατάληψιν αὐτῶν πρέπει νὰ ἔχῃ τινὰς κάποια προϋπάρχυσαν γνῶσιν μέτρων, θέλω εἰπῆ προτήτερα δι' αὐτά.

Περὶ Μέτρων, Μετρήσεως, Μεσημβρινῦ καὶ Παραλλήλων.

Μέτρο εἶναι ἕνα διάσημα διωρισμένο καὶ γνωςὸ, τὸ ὁποῖο μεταχειρίζομάσθε νὰ μετρῦμεν διαςήματα ἄγνωςα, καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ τὰ μαθαίνωμεν· καθὼς. ὅταν θέλω νὰ μάθω πόσο διάςημα εἶναι ἀπὸ τὴ μιὰ γωνία τῦ τοίχυ ἕως εἰς τὴν ἄλλη, μετρῶ μὲ τὴν πιθαμὴ ϗ τὸ μαθαίνω.

Τὰ διαςήματα ὅταν εἶναι μικρὰ, μεταχειριζομάσθε καὶ μέτρα μικρὰ νὰ τὰ μετρήσωμεν, καὶ ὅταν εἶναι μεγάλα, μεγάλα.

Εἶναι λοιπὸν διάφορα μέτρα, μικρὰ καὶ μεγάλα, καθὼς εἶναι καὶ διαςήματα διάφορα.

Θέλεις ἠξεύρῃ πῶς κάθε τόπος ἔχει τὰ ἐδικάτυ μέτρα, καὶ κάθε σχεδὸν αἰώνας, ϗ κάθε ἐπαρχία εἰς μερικὺς τόπυς· ἐγὼ ὅμως ἐδῶ θὰ μεταχειρισθῶ τὰ μέτρα τῶν Φραντζέζων· ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὰ βιβλίατυς ἐρανίσθημα αὐτὴ τὴ Γεωγραφία.

Μικρότατο μέτρο εἶναι ἡ γραμμή· πόσο εἶναι τὸ διάςημάτης, κίταξε εἰς τὸ ἀντικρυνὸ διάγραμμα, τὸ ὁποῖο εἶναι τὸ μάκρος τῦ Παρισιανῦ ποδὸς, ἀπάνω εἰς τὸν ὁποῖο εἶναι καὶ ἡ γραμμὴ σημειωμένη.

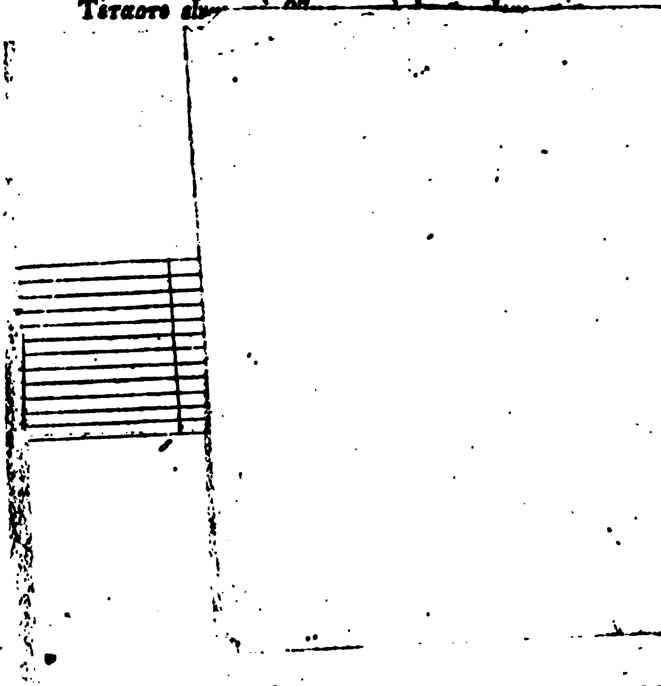
Δεύ-

Δεύτερο εἶναι ὁ δάκτυλος, ὁ ὁποῖος συνίςαται ἀπὸ 12 γραμμαῖς· κίταξε καὶ αὐτὸν εἰς τὸ διάγραμμα.

Τρίτο εἶναι ὁ πόδας, ὁ ὁποῖος ἔχει δώδεκα δακτύλυς· κίταξε καὶ αὐτὸν ἀντικρυνά.

Τέταρτο εἶν[illegible]
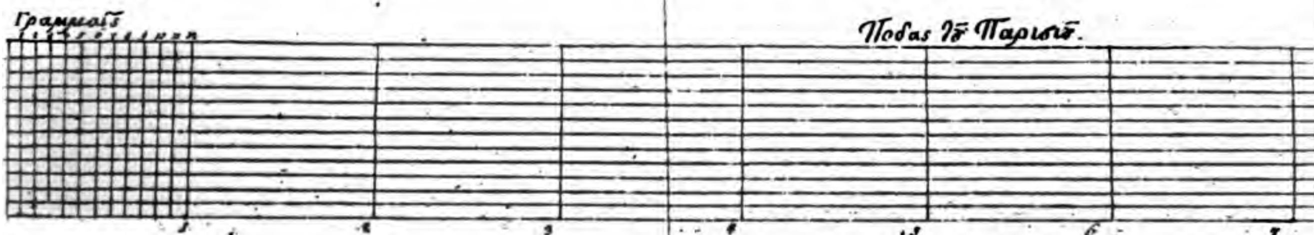

Τὸ συνειθισμένο ςάδιο τῆς Ἑλλάδος. . . 436

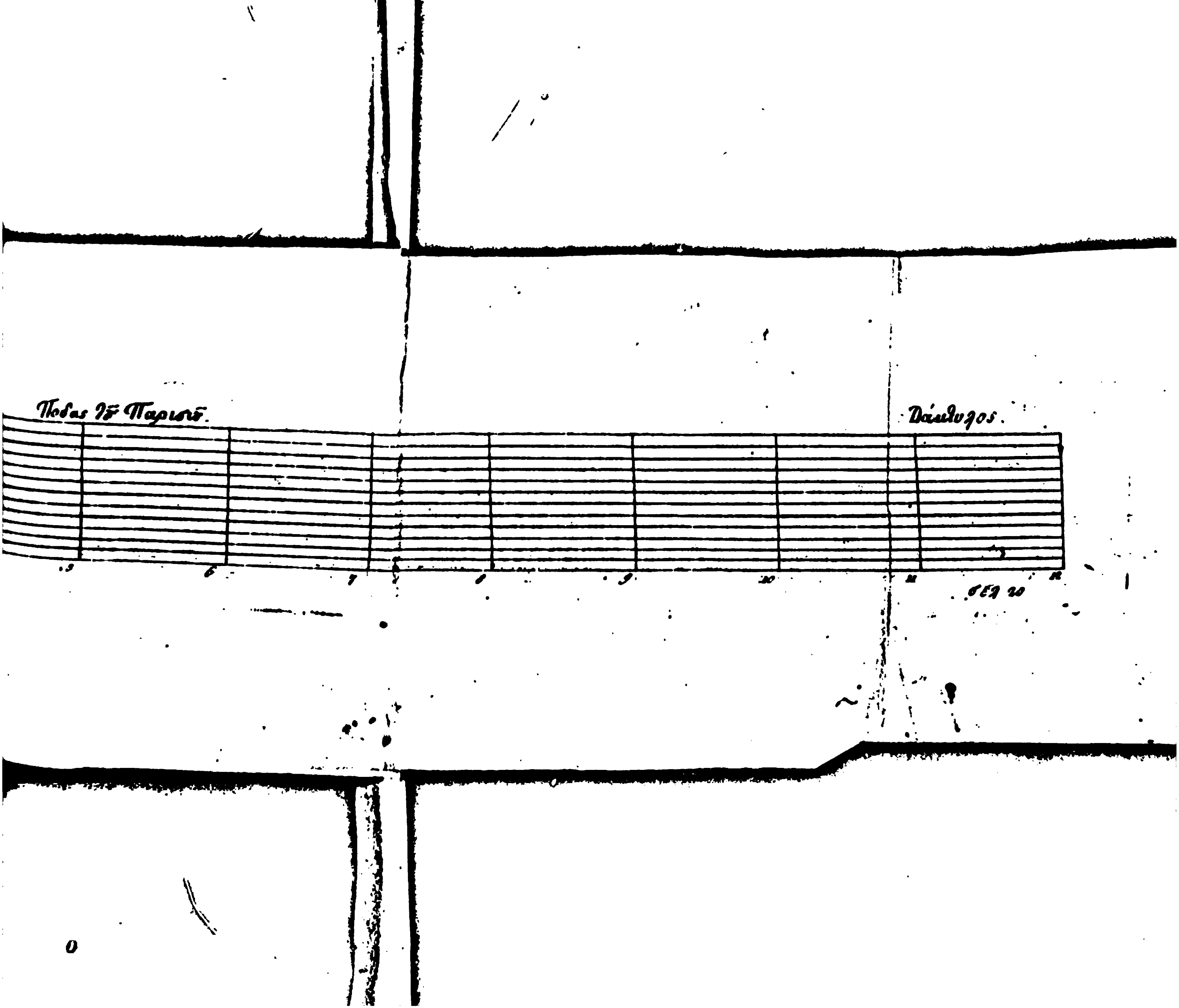
Στὴ Φράντζα, Σπάνια, Σφετζία, Δανιμάρκα, καὶ Ἑλβετία μετρῦν μὲ λέγαις· ςὴν Ἰταλία, Ἐγγλιτέῤῥα, Γερμανία, Ὁλλάνδα, Οὐγγαρία καὶ Λεχία μετρῦν μὲ μίλια· εἰς τὴ Ρωσσία μὲ

βέρ-

Γραμμαὶ
Πόδας τοῦ Παρισίου
1
2
3
4
6
7

Δάκτυλος
6
7
8
9
10
11
12

Δεύτερο εἶναι ὁ δάκτυλος, ὁ ὁποῖος συνίςαται ἀπὸ 12 γραμμαῖς· κίταξε καὶ αὐτὸν εἰς τὸ διάγραμμα.

Τρίτο εἶναι ὁ πόδας, ὁ ὁποῖος ἔχει δώδεκα δακτύλυς· κίταξε καὶ αὐτὸν ἀτικρυνά.

Τέταρτο εἶναι τὸ βῆμα, τὸ ὁποῖο εἶναι συνθεμένο ἀπὸ 5 πόδας.

Πέμπτο εἶναι ἡ ὀργυὰ, ἡ ὁποία ἔχει 6 πόδας.

Ἕκτο εἶναι τὸ μίλι ἢ λέγα.

Πίναξ τῶν διαφόρων μιλλιῶν.

Φράντζας	τὸ κοινὸ πόδας	12500
	τὸ θαλασσινὸ	15000
Ἰταλίας		5000
Ἐγγλιτέρας		5454
Σκοτίας		6000
Σφετζίας		30000
Ῥωσσίας		3750
Λιθυανίας		18500
Λεχίας		19850
Γερμανίας	τὸ μικρὸ	20000
	τὸ μέσο	22500
	τὸ μεγάλο	25000
Σπάνιας		21270
Φλάνδρας		20000
Ὀλλάνδας		24000
Αἰγύπτυ		25000
Ὁ παρασάγγης τῆς Περσίας		24000
Τὸ συνειθισμένο ςάδιο τῆς Ἑλλάδος		436

Στὴ Φράντζα, Σπάνια, Σφετζία, Δανιμάρκα, καὶ Ἐλβετία μετρῦν μὲ λέγαις· ςὴν Ἰταλία, Ἐγγλιτέρρα, Γερμανία, Ὀλλάνδα, Οὐγγαρία καὶ Λεχία μετρῦν μὲ μίλλια· εἰς τὴ Ῥωσσία μὲ βέρ-

βέρσια· οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες μὲ στάδια, σαθμὺς, ϗ παρασάγγας.

Ἕβδομο ϗ ἔσχατο μέτρο εἶναι ἡ μοῖρα, τὴν ὁποία μεταχειρίζονται οἱ Γεωγράφοι νὰ μετρῶν τὴ Γῆ· Πρῶτο λεπτὸ τῆς μοίρας εἶναι ἕνα ἑξηκοστὸ αὐτῆς, ὅ ἐστιν ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ ἑξῆντα.

Δεύτερο λεπτὸ τῆς μοίρας εἶναι ἕνα ἑξηκοστὸ τȣ̃ πρώτȣ λεπτȣ̃, ϗ ἔτζι καθεξῆς.

Ὁ Ἰσημερινὸς ϗ κάθε κύκλος διαρεῖται εἰς 360 μοίραις.

Ἐκείνων τῶν κύκλων ὁπȣ̃ διαιρȣ̃ν τὴ Γῆ εἰς δυὸ μέρη ἴσια, εἰς δυὸ ἡμισφαίρια, ϗ εἶναι οἱ μέγιστοι κύκλοι τῆς Γῆς, αἱ μοίραις εἶναι ἴσαις· ἐπειδὴ ϗ αὐτοὶ εἶναι ἴσοι, ἐκείνων ὅμως ὁπȣ̃ εἶναι μικρότεροι ἀπὸ αὐτὺς, αἱ μοίραις εἶναι μικρότεραις.

Ἡ μοῖρα ἑνὸς μεγίστȣ κύκλȣ τῆς Γῆς εἶναι ἴση μὲ 25 λέγαις κοιναῖς, ϗ μὲ 20 Θαλασσιναῖς.

Εἶπα παραπάνω πῶς κάθε τόπος ἔχει ἴδια μέτρα, αἱ μοίραις ὅμως εἶναι κοιναῖς παντȣ̃· ἐπειδὴ ὅλοι τὸν κύκλο εἰς 260 μέρη τὸν διαιρȣ̃ν, ϗ ἡ διαφορὰ τῶν μοιρῶν δὲν προέρχεται παρὰ ἀπὸ τὴ διαφορὰ τῶν κύκλων.

Ἔχωντας ἔννοια καλὴ αὐτῶν τῶν μέτρων, εὔκολα ἠμπορεῖς νὰ λάβῃς ϗ καθενὸς ἄλλȣ μέτρȣ, ἀφ᾽ ȣ̃ μάθῃς μόνο πόσα μίλια κάμνȣν μιὰ μοῖρα. Παραδείγματος χάριν ἀκȣ́ωντας πῶς ἡ Μόσχα ἀπέχει ἀπὸ τὴν Πετρȣ́πολι 500 βέρσια, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ μέτρα τῶν Μοσχόβων, λογάριασε πῶς 8ς βέρσια κάμνȣν μιὰ μοῖρα, τὰ 500 λοιπὸν κάμνȣν 5 μοίραις ϗ μισὴ, ϗ μένȣν ϗ 11 βέρσια· αἱ 5 μοίραις ϗ μισὴ μᾶς κάμνȣν ἑκατὸ δέκα Θαλασσιναῖς λέγαις τῆς Φράντζας· τὰ ἕνδεκα κάμνȣν ϗ αὐτὰ 3· λοιπὸν ἀπὸ τὴ Μόσχα ἕως εἰς τὴν Πε-

Πετρȣ́πολι εἶναι 113 λέγαις Θαλασσιναῖς τῆς Φράντζας.

Μετρȣ̃ν οἱ Γεωγράφοι τὴ Γῆ δυὸ λογιῶν, κατὰ μῆκος, ϗ κατὰ πλάτος. Τὸ πλάτος τὸ μετρȣ̃ν ἀρχίζωντας ἀπὸ τὴν Ἰσημερία, ϗ πηγαίνωντας ἕως εἰς τοὺς Πόλους, ϗ εἶναι ἀπὸ τὴν Ἰσημερία ἕως ϗ εἰς τὸν ἕναν ϗ εἰς τὸν ἄλλον Πόλο 90 μοίραις, ϗ πρὸς διάκρισιν, ὀνομάζȣν τὸ πλάτος τȣ̃ ἀρκτώȣ μέρȣς, ἀρκτῷο ἢ βόρειο πλάτος, ϗ τὸ πλάτος τȣ̃ μεσημβρινȣ̃ μέρȣς, μεσημβρινὸ ἢ νότειο πλάτος.

Ἀκȣ́ωντας λοιπὸν πῶς ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶναι εἰς ταῖς 31 μοίραις 11′ πρῶτα λεπτὰ, ϗ 30″ δεύτερα, ὅ ἐστιν ἀπέχει ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ 31 μ: 11′, 30″, ϗ ἀπὸ τὸν ἀρκτικὸ Πόλο 58, μοίρ: 48′, 30″, εὐθὺς καταλαμβάνεις πῶς εἰς αὐτὴ τὴν πόλι, μὲ τὸ νὰ εἶναι κοντότερα εἰς τὸν Ἰσημερινὸ κύκλο, εἶναι τὸ καλοκαίρι μεγαλήτερο ἀπὸ τὸν χειμῶνα, ϗ ἀκολȣ́θως ζέστη πολλὴ, ϗ ψύχρα ὀλίγη. Πάλιν ἀκȣ́ωντας πῶς ἡ Πετρȣ́πολις εἶναι εἰς ταῖς 60, 56′, καταλαμβάνεις πῶς εἶναι κοντότερα εἰς τὸν Πόλο, 35 μ: παρὰ 4 λεπτὰ, ϗ πῶς ἀκολȣ́θως ὁ χειμῶνας γίνεται μεγαλήτερος, ϗ τὸ καλοκαίρι μικρότερο. Πάλιν ἠξεύρωντας τί χειμῶνας γίνεται εἰς τὴ Σμύρνη ὁπȣ̃ ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἰσημερία 38 μοίραις ϗ μισὴ σχεδὸν, ὅταν ἀκȣ́σῃς μιὰ ἄλλη πόλι, τὸ Ἰάσι λόγȣ χάριν ὁπȣ̃ εἶναι εἰς ταῖς 47, ἠξεύρεις πῶς ὁ χειμῶνας ἐδῶ εἶναι μεγαλήτερος, ϗ ψυχρότερος, παρὰ ἐκεῖ εἰς τὴ Σμύρνη· ἐπειδὴ τὸ Ἰάσι εἶναι κοντότερα εἰς τὸν Πόλο παρὰ ἡ Σμύρνη.

Ὅρος (α) λοιπὸν ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀρχίζομεν νὰ μετρȣ̃-

(α) Ὁ ὅρος τόπος διωρισμένος· αὐτὸν ὅμως τὸν τόπο νόει σου ἀπλατῆ, μιὰ γραμμὴ ὁπȣ̃ ἐκτείνεται κατὰ μάκρος μόνο· καθὼς ἡ Α——Β.

τρῦμεν τὸ πλάτος τῆς Γῆς εἶναι ὁ Ἰσημερινὸς, καὶ ὅρος (α) εἰς τὸν ὁποῖο τελειόνομεν, εἶναι ὁ Πόλος.

Τῦ μήκυς ὅρος ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀρχίζομεν νὰ τὸ μετρῦμεν, εἶναι ἕνας ἄλλος κύκλος ὁ ὁποῖος ἐ αὐτὸς διαιρεῖ τὴ Γῆ εἰς δυὸ μέρη ἴσα, εἰς δυὸ ἡμισφαίρια.

Αὐτὸς ὁ κύκλος ὀνομάζεται Μεσημβρινός· καὶ ἀπερνῶντας ἀπὸ τὺς Πόλυς κόφτει τὸν Ἰσημερινὸ πρὸς ὀρθὰς γωνίας (β) διὰ νὰ πάρῃς μιὰ ἰδέα καθαρὰ καὶ αὐτῦ, πρόσεχε εἰς τὰ ἐφεξῆς.

Στοχάσυ μιὰ γραμμὴ ὁπῦ νὰ περνᾷ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ ποδάρια συ, καὶ νὰ ζώνῃ τὴ Γῆ ὁλόγυρα περνῶντας ἀπὸ τὺς δυὸ Πόλυς. Αὐτὴ ἡ γραμμὴ εἶναι μέγιςος κύκλος, καὶ χωρίζει τὴ Γῆ εἰς δυὸ μέρη ἴσια, τὸ ἕνα ἀνατολικὸ, καὶ τὸ ἄλλο δυτικό. Διὰ νὰ καταλάβῃς καλλίτερα ἀκόμι τὸ λεγόμενο, δέσε καὶ ἕνα ἄλλο ῥάμμα ὁλόγυρα εἰς τὸ πορτοκάλι εἰς τὴ μέση, νὰ περνᾷ ὅμως αὐτὸ τὸ ῥάμμα ἀπὸ τὸ μέρος τῦ κοτζιανῦ ἐ τῦ ἄνθυς· αὐτὸ λοιπὸν τὸ ῥάμμα παρασήνει τὸν Μεσημβρινὸ, καὶ καθὼς αὐτῦ τὸ σχῆμα εἶναι ςρογγυλὸ, καὶ κύκλος, ἔτζι καὶ ὁ Μεσημβρινὸς εἶναι (γ) κύκλος.

Παρατήρησε ἀκόμι πῶς τὰ τέτοια ῥάμματα ἡμπορῦν νὰ εἶναι πολλὰ ἀπάνω εἰς τὸ πορτοκάλι·

ἔτζι

(α) Ἐδὼ νόει μιὰ στιγμὴ διωρισμένη, ἐ ὄχι πλέον γραμμή.

(β) Πρὸς ὀρθὰς γωνίας λέγεται πῶς κόφτει μιὰ γραμμὴ μιὰ ἄλλη καθὼς τὴν α β, ἡ γ

(γ) Μεσημβρινὸς λέγεται ἐπειδὴ ὅταν ἔλθῃ ὁ ἥλιος ἀντικρὺ ἀντικρὺ εἰς αὐτὸν (ἤγυ λέγω ἀπὸ τὴν μυρίαν), εἶναι τότε μεσημβρία, ἤγυν μεσημέρι εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπο εἰς τὸν ὁποῖο εἶναι ὁ Μεσημβρινός.

ἔτζι λοιπὸν καὶ εἰς τὴ Γῆ οἱ Μεσημβρινοὶ ἡμπορῦν νὰ εἶναι πολλοὶ καὶ ἄπειροι, οἱ διωρισμένοι ὅμως εἶναι 360, καὶ πρῶτος εἶναι ἐκεῖνος ὁπῦ ἐμεταχειρίσθηκε ὁ περίφημος Γεωγράφος, καὶ Ἀςρονόμος Πτολομαῖος ὁ Πηλυσιώτης. Αὐτὸς ὁ Μεσημβρινὸς περνᾷ ἀπὸ ταῖς Κανάριαις νήσυς· ἐπειδὴ εἰς τὸν καιρό τυ, γνωςὸ δυτικώτατο μέρος, αὐταῖς ἦταν· καὶ αὐτὸν τὸν πρῶτο Μεσημβρινὸ μεταχειρίζονται ὅρο ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀρχίζυν, καὶ μετρῦν τὸ μῆκος τῆς Γῆς.

Τέτοιαις λοιπὸν γραμμαῖς, ἢ τέτοιοι κύκλοι ὁπῦ νὰ περνῦν ἀπὸ τὺς Πόλυς καὶ νὰ διαιρῦν εἰς δυὸ μέρη ἴσια τὴ Γῆ, ἡμπορῦν νὰ εἶναι πολλαῖς, Ἰσημερινὸς ὅμως εἶναι ἀδύνατο νὰ εἶναι ἄλλος· ἐπειδὴ μήτε ἀπάνω εἰς τὸ πορτοκάλι εἶναι δυνατὸ νὰ εἶναι περισσότερα ῥάμματα ἀπὸ ἕνα, ὁπῦ νὰ ἀπέχυν ἐξίσυ ἀπὸ τὺς Πόλυς τῦ πορτοκαλιῦ διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι.

Παρατήρησε πῶς οἱ Μεσημβρινοὶ ὅσο πηγαίνυν εἰς τὺς Πόλυς πλησιάζυν ἕνας τὸν ἄλλο, καὶ τέλος πάντων εἰς τὺς Πόλυς σμίγυν, καὶ δοκίμασε πάλιν ἐ αὐτὸ ἀπάνω εἰς τὸ πορτοκάλι, δένωντας πεντὲξ ῥάμματα ὁπῦ νὰ παρασήνυν Μεσημβρινύς.

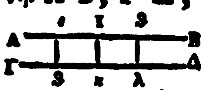
Ἐπειδὴ τὸ πλάτος τῆς Γῆς πέρνεται ἀπὸ τὴν Ἰσημερία ἕως εἰς ἕναν Πόλο, καὶ τὸ ἀπὸ τὴν Ἰσημερία διάςημα ἕως εἰς ἕναν Πόλο εἶναι ἕνα τεταρτημόριο τῦ Μεσημβρινῦ, μετρεῖται λοιπὸν τὸ πλάτος τῆς Γῆς μὲ ἕνα τόξο (α) αὐτῦ, καὶ ὄντας τεταρτημόριο τῦ κύκλυ, παραπάνω ἀπὸ 90 μοίραις δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ· ἐπειδὴ τὸ 90 εἶναι τὸ τέταρ-

(α) Τόξον εἶναι ἕνα μέρος τῆς περιφέρειας τῦ κύκλυ.

ταρτο μέρος τῶν 360 εἰς τὰ ὁποῖα εἶπα πῶς διαιρεῖται κάθε κύκλος.

Οἱ Μεσημβρινοὶ περνῶντας ὅλοι ἀπὸ τὺς Πόλυς, καὶ κόφτωντας τὴ Γῆ εἰς δυὸ μέρη ἴσια, εἶναι ὅλοι μέγιστοι κύκλοι, εἶναι λοιπὸν ὅλοι ἴσοι, λοιπὸν καὶ αἱ μοίραις ὁλονῶν, αἱ ὁποίαις εἶναι τῦ πλάτυς, εἶναι ὅλαις ἴσαις μιὰ μὲ τὴν ἄλλη.

Διὰ νὰ ξεχωρίζῃ τινὰς καλλίτερα ποιὸς τόπος εἶναι μέσα εἰς τὴν ά. μοῖρα, καὶ ποιὸς εἰς τὴ β. καὶ καθεξῆς, εἰς τὴν ά. μοῖρα ἐννοῦμεν ἕναν κύκλο ὁπῦ νὰ ἀπέχῃ παντῦ μιὰ μοῖρα ἀπὸ τὴν Ἰσημερία, καὶ εἰς τὴ β. ἕναν ἄλλο ὁποῦ νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ τὸν κύκλο ὁπῦ εἶναι εἰς τὴν ά μοῖρα, παντῦ μιὰ μοῖρα, καὶ ἔτζι καθεξῆς. Αὐτοὶ λοιπὸν εἶναι παράλληλοι καὶ μὲ τὸν Ἰσημερινὸ, καὶ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο. ἐπειδὴ παράλληλο λέγομεν τίποτες μὲ ἕνα ἄλλο, ὅταν ὅλα τὰ ἀναμεταξὺ διαστήματα εἶναι ἴσια καθὼς τὰ ε θ, ι κ. θλ: ὁπῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Α Β, Γ Δ, αἱ ὁποίαις εἶναι παράλληλαις.

Οἱ τοιῦτοι Παράλληλοι κύκλοι οἱ διωρισμένοι εἶναι 89 ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Ἰσημερία, καὶ εἰς ἕναν ἀπὸ τὺς Πόλυς.

Κἀνένας ἀπὸ αὐτὺς τὺς Παραλλήλυς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ εἶναι ἴσιος μὲ τὸν Ἰσημερινὸ, μήτε μὲ κἀνέναν ἄλλον Παράλληλο· ἐπειδὴ ἀπάνω εἰς ἕνα ἡμισφαίριο εἶναι ἀδύνατο νὰ καταγράψῃς δυὸ παραλλήλυς ἴσυς, καὶ δοκίμασέτο καὶ αὐτὸ ἀπάνω εἰς τὸ πορτοκάλι. Εἶναι λοιπὸν ὅλοι ἄνισοι, καὶ μὲ τὸν Ἰσημερινὸ, καὶ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο· καὶ ὅσο πλησιάζυν εἰς τὸν Πόλο, μικραίνυν, ἕως τέλος πάντων ὁ Πόλος ὁπῦ εἶναι ὁ ἐννεηκοστὸς, εἶναι μιὰ στιγμή.

Οἱ

Οἱ Παράλληλοι δὲν σμικραίνυν κατ' ἀναλογίαν τῦ διαστήματος, δηλαδὴ ὁ β. νὰ εἶναι μικρότερος ἀπὸ τὸν ά. τόσο, ὅσο εἶναι καὶ ὁ γ. ἀπ' αὐτὸν, καὶ ἔτζι καθεξῆς· ἀμὴ μικραίνυν κατ' ἀναλογίαν τῦ ἀποστήματος, ὅ ἐστιν ὅσο εἶναι μακρύτερα ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ, τόσο περισσότερο καὶ μικραίνυν.

Τὰ ἴδια ἠμπορεῖς νὰ ἐννοήσῃς καὶ διὰ τὸ ἄλλο μέρος, τὸ νότειο, καὶ πῶς ἕνας μόνο Παράλληλος ἐκείνυ τῦ ἡμισφαιρίυ εἶναι ἴσος μὲ ἕνα μόνο τῦ βορείυ, μὲ ἐκεῖνον ὁπῦ ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἰσημερία ἴσια μὲ αὐτὸν· ἐκεῖνος φερ' εἰπεῖν ὁπῦ εἶναι εἰς ταῖς 10 μοίραις τῦ νοτείυ πλάτυς, μὲ ἐκεῖνον ὁπῦ εἶναι εἰς ταῖς 10 τῦ βορείυ, καὶ ἐκεῖνος ὁπῦ εἶναι εἰς ταῖς 11 μὲ ἐκεῖνον ὁπῦ εἶναι εἰς ταῖς 11, καὶ ἔτζι καθεξῆς.

Τὸ πλάτος λοιπὸν τῆς Γῆς μετρεῖται ἀρχίζωντας ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ, μὲ ἕνα τόξο κἀνενὸς Μεσημβρινῦ, καὶ τὸ διάστημα κάθε μοίρας ἀπολαμβάνεται ἀναμεταξὺ εἰς δυὸ Παραλλήλυς, καὶ εἶναι παντῦ ἴσιο, ὤντας καὶ οἱ Μεσημβρινοὶ ἐξίσυ ὅλοι μέγιστοι κύκλοι, καὶ ἀκολούθως ἴσοι.

Τὸ μῆκος πάλιν τῆς Γῆς, ἀρχίζωντας ἀπὸ τὸν α. Μεσημβρινὸ ὁπῦ περνᾷ ἀπὸ ταῖς Κανάριαις νήσυς, μετρεῖται μὲ τὸν Ἰσημερινὸ, ἢ μὲ κἀνέναν ἀπὸ τὺς Παραλλήλυς, καὶ τὸ διάστημα κάθε μοίρας τῦ μήκυς ἀπολαμβάνεται ἀναμεταξὺ εἰς δυὸ Μεσημβρινὺς, ἢ νὰ πῶ, καλλίτερα ἡμικύκλια Μεσημβρινῶν.

Τὸ μῆκος λοιπὸν τῆς Γῆς μὲ τὸ νὰ μετρῆται πάντοτε μὲ ὁλοκλήρυς κύκλυς, εἶναι πάντοτε 360 μοίραις, καὶ μεγαλήτεραις εἶναι ἐκείναις ὁπῦ μετρῦνται μὲ τὸν Ἰσημερινὸ, καὶ μικρότεραις ἐκείναις ὁπῦ μετρῦνται μὲ τὺς Παραλλήλυς, ὤντας καὶ αὐτοὶ μικρότεροι, ἕως ὅσο πηγαίνεις εἰς κἀνέναν

ἀπὸ

ἀπὸ τὺς Πόλυς, τόσο περισσότερο μικραίνυν, καθὼς καὶ οἱ Παράλληλοι, κατ' ἀναλογίαν καὶ αὐταῖς τῦ ἀποστήματος, καὶ ὄχι τῦ διαστήματος.

Ἡ μείωσις αὐτὴ κοντὰ εἰς τὸν Ἰσημερινὸ, εἶναι ἀνεπαίσθητη· ἐπειδὴ ὄντας κάθε μοῖρα ὁπῦ μετρεῖται μὲ κἀνέναν μέγιστο κύκλο, 25 λέγαις κοιναῖς τῆς Φράντζας, καθὼς ὅλαις τῦ πλάτυς, καὶ τῦ μήκυς ὅσαις μετρῦνται μὲ τὸν Ἰσημερινὸ, εἰς τὴν 30 μοῖρα τῦ πλάτυς μιὰ μοῖρα τῦ μήκυς εἶναι 22 λέγαις, εἰς τὴν 49, εἶναι 16, εἰς τὴν 61, 12, εἰς τὴν 70, 8, εἰς τὴν 80, 4 μόνον, εἰς τὴν 89, ἕνα τεταρτημόριο τῆς λέγας, καὶ τέλος πάντων εἰς τὸν Πόλο τελειόνει τὸ μῆκος.

Αἰτία εἶναι ὁπῦ μικραίνυν αἱ μοίραις, καὶ οἱ Παράλληλοι, τὸ πλησίασμα τῶν Μεσημβρινῶν, καὶ ἡ σύμπτωσις αὐτῶν εἰς τὺς Πόλυς.

Τὸ χωρίο λοιπὸν ὁπῦ ἀπολαμβάνυν δυὸ Μεσημβρινοὶ, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ ὅροι μιᾶς μοίρας τῦ μήκυς, εἶναι παρόμοιο σὰν ἕνα φιλὶ πορτοκάλι, κόφτωντας τὸ πορτοκάλι εἰς φιλιὰ καθὼς κόφτεις τὸ καρπύζι, ἢ σὰν ἐκεῖνα τὰ φιλιὰ, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι φυσικὰ χωρισμένο, καὶ ἀφ' ῦ τὸ ξεφλυδίσῃς φαίνονται.

Ἀκύωντας λοιπὸν πῶς δυὸ τόποι ἡ Κωνσταντινόπολι φέρ' εἰπεῖν, καὶ ἡ Πετρύπολι ἔχυν τὸ αὐτὸ μῆκος, καταλαμβάνεις πῶς τὸ ἀναμεταξὺ διάστημα ἀπὸ τὸν πρῶτο Μεσημβρινὸ δὲν εἶναι ἴσιο· ἐπειδὴ ἡ Κωνσταντινόπολι εἶναι εἰς ταῖς 41, 4΄, καὶ ἡ Πετρύπολι εἰς ταῖς 60, καὶ ἀκολύθως ὁ Παράλληλος τῆς Κωνσταντινυπόλεως, εἶναι μεγαλήτερος ἀπὸ τῆς Πετρυπόλεως, καὶ αἱ μοίραις ἐκείνυ εἶναι μεγαλήτεραις ἀπὸ αὐτῦ.

Μᾶς χρησιμεύει νὰ ἠξεύρωμεν καὶ τὸ μῆκος· ἐπειδὴ ἠξεύρωντας τὸ μῆκος δυὸ τόπων, ἂν εἶναι

τὸ

τὸ αὐτὸ, ἠξεύρομεν πῶς ἔχυν τὸν αὐτὸν καιρὸ μεσημέρι, καθὼς αἱ δυὸ ἀνωτέρω πόλεις.

Μᾶς χρησιμεύει διὰ νὰ ἠξεύρωμεν ἀκόμι καὶ τὰ ἀποστήματα τῶν τόπων καθὼς ἠξεύρωντας πῶς ἡ Ταυρικὴ χερσόνησος ἀνταίρει μὲ τὴ Βλαχία, καὶ πῶς εἶναι ἐκείνη εἰς ταῖς 52, 30, καὶ αὐτὴ εἰς ταῖς 44, 20 τῦ μήκυς, ἠξεύρομεν εὐθὺς καὶ τὸ ἀπόστημα τῆς Βλαχίας ἀπὸ τὴν Ταυρικὴ χερσόνησο. τὸ ὁποῖο εἶναι ἡ ὑπερβολὴ τῦ 52, 30΄, ἀπὸ τὸν 44, 20, δηλ: 8 μοίραις καὶ 10 λεπτά.

Πρὸς τύτοις ἠξεύρωντας τὸ πλάτος καὶ μῆκος κάθε τόπυ, ἠξεύρομεν καὶ τί θέσι ἔχει αὐτὸς ὁ τόπος πρὸς τὴ Γήϊνη σφαῖρα, καὶ ἂν εἶναι εἰς τὸ ἐδικόμας ἡμισφαίριο (α) ἢ εἰς τὸ ἄλλο. μάλιστα εἶναι ἀναγκαῖο διὰ τὰ νησιὰ τῦ Ὠκεανῦ, διὰ νὰ ἠξεύρωμεν τί θέσι ἔχυν καὶ πρὸς ὅλη τὴ Γῆ, καὶ ξεχωριστὰ πρὸς κἀνένα μέρος τῆς Γῆς.

Ἀρκετὰ εἶναι αὐτὰ ὁπῦ εἶπα διὰ νὰ προδιαθέσυν κάθε ἕνα ὁπῦ δὲν ἔχει κἀμμιὰ εἴδησι Γεωγραφίας, πρὸς κατάληψι τῶν Ζωνῶν τώρα ἂς ὁμιλήσω καὶ διὰ αὐταῖς.

Διακεκαυμένη (β).

Αὐτὴ ἐκτείνεται ἀπ' ἐδῶθες ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ 23 μοίραις καὶ ½, ἢ λέγαις κοιναῖς 587½ ἕως εἰς ἐκεῖ-

(α) Ἡμισφαίριο ἐδῶ ἐννοῶ ἐκεῖνο ὁπῦ κάμνει ὁ πρῶτος Μεσημβρινὸς, διαιρῶντας τὴ Γῆ εἰς δυὸ μέρη ἴσια, ὅ ἐστι εἰς δυὸ ἡμισφαίρια, τὸ ἕνα ἀνατολικὸ καὶ τὸ ἄλλο δυτικό. Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τὸ ὁποῖο ἀρχίζει ἀπὸ τὴ α΄. μοῖρα τῦ μήκυς, ἕως εἰς ταῖς 180, εἶναι ὁ παλαιὸς Κόσμος, διὰ τῦτο καὶ λέγεται ἐδικόμας ἡμισφαίριο, εἰς τὸ δυτικὸ, τὸ ὁποῖο ἀρχίζει ἀπὸ ταῖς 180, καὶ πηγαίνει ἕως εἰς ταῖς 360, εἶναι ὁ νέος Κόσμος, ἡ Ἀμερική.

(β) Διακεκαυμένη λέγεται διὰ τὰ ὑπερβολικὰ καύματα ὁπῦ εἶναι ἐκεῖ.

ἐκεῖνο τὸ μέρος ὁποῦ ἀνεβαίνωντας ὁ ἥλιος τὸ καλοκαίρι εἰς ταῖς 10 τοῦ Ἰουνίου, τρέπεται ἤτοι γυρίζει πάλιν εἰς τὸ κάτω μέρος τὸ νότειο, καὶ ἡ ἡμέρα ἀρχίζει νὰ μικραίνῃ εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ βορείου μέρους, καὶ νὰ μεγαλύνῃ εἰς ὅλους τοῦ νοτείου. Ἐκτείνεται καὶ ἀπ' ἐκεῖθες ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ ἄλλο τόσο, 23 μ: καὶ ½ δηλαδὴ, ἕως εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖο φθάνωντας ὁ ἥλιος τὸν χειμῶνα, τρέπεται εἰς τὸ βόρειο μέρος, καὶ ἡ ἡμέρα ἀρχίζῃ νὰ ὀλιγοστεύῃ εἰς τοὺς νοτείους, καὶ νὰ αὐξάνῃ εἰς τοὺς βορείους ἡμᾶς.

Ὁ καιρὸς εἰς τὸν ὁποῖο τρέπεται ὁ ἥλιος ὀνομάζεται Τροπὴ, καὶ ἐπειδὴ αὐτὸ γίνεται δυὸ φοραῖς τὸν χρόνο, τὸ καλοκαίρι εἰς ταῖς 10 τοῦ Ἰουνίου, καὶ τὸν χειμῶνα εἰς ταῖς 10 τοῦ Δεκεμβρίου, εἶναι καὶ δυὸ Τροπαῖς, καὶ ἡ μιὰ ὀνομάζεται χειμερινὴ, καὶ ἡ ἄλλη θερινή.

Ἀπὸ τοὺς ὅρους λέγω ταῖς ἄκραις τῆς διακεκαυμένης Ζώνης ἔχομεν ἄλλους δυὸ κύκλους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ ἕνας ἀποτερματίζει αὐτὴν ἀπὸ τὸ ἀρκτῷο μέρος, καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, καὶ ὀνομάζονται καὶ οἱ δυὸ Τροπικοὶ, ἀπὸ τὴν τροπὴ ὁποῦ κάμνει ὁ ἥλιος φθάνωντας εἰς αὐτὰ τὰ μέρη. καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι ἀπ' ἐδῶθες ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ εἰς τὸ ἀρκτῷο μέρος ὀνομάζεται Τροπικὸς θερινὸς, καὶ ὁ ἄλλος Τροπικὸς χειμερινός.

Ὁ θερινὸς Τροπικὸς λέγεται καὶ Τροπικὸς τοῦ Καρκίνου ἀπὸ ἕνα ἄστρο (α) ὁποῦ εἶναι ἀντικρὺ εἰς αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανὸ, εἰς τὸ ὁποῖο εἶναι ὁ ἥλιος

ὅταν

(α) Ἄστρο λέγεται ἕνα σύστημα πολλῶν ἀστέρων, καθὼς ἡ Ἄρκτος, ὁ Καρκῖνος. ἡ Πλειάδα ἐτ:. ὅτ(ι) ἐκλαμβάνεται ἐδῶ. λέγεται ἀκόμι καὶ κάθε ἀστέρας, καὶ ξεχωριστὰ ὁ Κύων.

ὅταν γίνεται ἡ θερινὴ Τροπὴ, καὶ ὁ χειμερινὸς Τροπικὸς λέγεται καὶ Τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω, ἀπὸ ἕνα ἄλλο πάλιν ἄστρο ὁποῦ εἶναι ἀντικρὺ εἰς αὐτόν.

Πλάτος λοιπὸν τῆς διακεκαυμένης Ζώνης τὸ σύνολο εἶναι 47 μοίραις ἢ λέγαις κοιναῖς 1175, καὶ ὅροι αὐτῆς ἀπὸ τὸ ἐδικόμας μέρος εἶναι ὁ θερινὸς Τροπικὸς, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ νότειο, ὁ χειμερινός.

Ὁ ἥλιος περνᾷ τὴ διακεκαυμένη Ζώνη προσβάλλωντας κατὰ κάθετο ταῖς ἀκτῖνες του δυὸ φοραῖς τὸν χρόνο, μιὰ φορὰ ἀνεβαίνωντας ἀπὸ τὸν χειμερινὸ Τροπικὸ εἰς τὸν θερινὸ, καὶ τὴν ἄλλη κατεβαίνωντας ἀπ' αὐτὸν εἰς ἐκεῖνον.

Καταλαμβάνεις τώρα πῶς οἱ κάτοικοι τῆς διακεκαυμένης Ζώνης ἔχουν δυὸ φοραῖς τὸν χρόνο τὸν ἥλιο κατὰ κορυφὴν, καὶ τὸν ἐπίλοιπον καιρὸ ὀλίγο πλάγια, πότε εἰς τὸ βόρειο μέρος, πότε εἰς τὸ νότειο.

Ὅταν τὸν ἔχουν κατὰ κορυφὴν δὲν κάμνουν ἴσκιο μὲ τὴν ὁλότη, διὰ τοῦτο λέγονται καὶ Ἄσκιοι. ὅταν τὸν ἔχουν πάλιν ὁποῦ νὰ κλίνῃ ὀλίγο εἰς τὰ πλάγια, κάμνουν ὀλίγο ἴσκιο, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὸ νότειό τους ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸ βόρειό τους, καὶ εἰς τὸ βόρειό τους, ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸ νότειό τους· κάμνουν λοιπὸν καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη τους ἴσκιο, διὰ τοῦτο λέγονται ἀκόμι καὶ Ἑκατερόσκιοι. Ἐκεῖνοι ὅμως ὁποῦ κατοικοῦν ἀμέσως εἰς τοὺς Τροπικοὺς, ἔχουν τὸν ἥλιο εἰς ταῖς Τροπαῖς μόνο κατὰ κορυφὴν, καὶ τὸν ἐπίλοιπον καιρὸ, ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν θερινὸ Τροπικὸ, εἰς τὸ βόρειο μέρος, καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν χειμερινὸ, εἰς τὸ νότειο μέρος. διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγονται Ἄσκιοι, καὶ Ἑτερόσκιοι, ὅ ἐστιν ὁποῦ κάμνουν ἴσκιο ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τους μόνο, ἢ ἀπὸ τὸ βόρειο, ἢ ἀπὸ τὸ νότειο, καὶ

ἔχει

ὄχι καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο καθὼς οἱ κάτοικοι τῆς διακεκαυμένης.

Αἰτία γενικῶς τῆς ζέστης εἰς κάθε τόπο εἶναι ἡ κατὰ κάθετο προσβολὴ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

Καταλαμβάνεις λοιπὸν τώρα πῶς γενικῶς εἰς τὴ διακεκαυμένη Ζώνη ἡ ζέστη συμβαίνει νὰ εἶναι ὑπερβολική, καὶ πῶς ὄντας κέντρο τοῦ καλοκαιριοῦ τῶν κατοίκων της ὁ καιρὸς καθ' ὃν εἶναι κατὰ κορυφὴν ὁ ἥλιος, καὶ αὐτὸ συμβαίνοντας δυὸ φοραῖς τὸν χρόνο, ἔχουν καὶ δυὸ καλοκαίρια (α).

Ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι ἀμέσως εἰς τὸν Ἰσημερινὸ τὸ ἕνα τους καλοκαίρι τὸ ἔχουν εἰς ταῖς 9 τοῦ μαρτίου, καὶ τὸ ἄλλο εἰς ταῖς 12 τοῦ Σεπτεμβρίου. ἐκεῖνοι ὅμως ὁποῦ κατοικοῦν εἰς τὸ βόρειο μέρος ἢ εἰς τὸ νότειο, τὰ δυὸ καλοκαίρια τὰ ἔχουν μέσα εἰς ἓξ μῆνες καὶ τόσο πλησιέστερα, ὅσο εἶναι καὶ αὐτοὶ πλησιέστεροι εἰς τοὺς Τροπικούς. λόγου χάριν ἐκεῖνοι ὁποῦ ἔχουν κατὰ κορυφὴν τὸν ἥλιο εἰς ταῖς 10 τοῦ Μαΐου, εἰς ταῖς 11 τοῦ Ἰουλίου πρέπει νὰ τὸν ἔχουν πάλιν· ἐπειδὴ ἀπὸ ταῖς 10 τοῦ Μαΐου ἕως εἰς τὴν Τροπὴ ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς 10 τοῦ Ἰουνίου εἶναι 31 ἡμέραις, καὶ ἀπὸ τὴν Τροπὴ πάλιν ἕως εἰς ταῖς 11 τοῦ Ἰουλίου εἶναι ἄλλαις τόσαις ἡμέραις· καὶ λοιπὸν καὶ τὰ καλοκαίρια τους τὰ ἔχουν τὸ ἕνα εἰς ταῖς 10 τοῦ Μαΐου, καὶ τὸ ἄλλο εἰς ταῖς 11 τοῦ Ἰουλίου.

Ἰσημερινὸς καὶ Τροπικοὶ εἰς τὸν οὐρανὸ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ κύκλοι ὁποῦ καταγράφει νοητῶς ὁ ἥλιος, ὄντας εἰς τὴν Ἰσημερία καὶ εἰς ταῖς Τροπαῖς, καὶ ὁποῦ εἶναι ἀντικρὺ εἰς ἐκείνους ὁποῦ εἶναι εἰς τὴ Γῆ, καὶ Μεσημβρινὸς ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι ἀντικρὺ εἰς τὸν Μεσημβρινὸ τῆς Γῆς.

Ὅταν

(α) Ἀγκαλὰ αὐτοὶ ὅλο καλοκαίρι ἔχουν.

Ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸν Ἰσημερινὸ τοῦ οὐρανοῦ τὸ μεσημέρι, εἶναι κατὰ κάθετο εἰς ἐκείνους ὁποῦ κατοικοῦν εἰς τὸν Ἰσημερινὸ τῆς Γῆς, καὶ εἰς ἐκείνους ὁποῦ κατοικοῦν εἰς τοὺς Τροπικοὺς εἶναι πλάγιος, κάτω δηλαδὴ ἀπὸ τὸ Ζενὶθ τους $23\frac{1}{2}$ μοίραις. Ὅταν εἶναι εἰς ἕνα Τροπικό, εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἰσημερίας ὁ πλαγιασμὸς εἶναι πάλιν $23\frac{1}{2}$ μοίραις, καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ ἄλλου Τροπικοῦ 47.

Ἐκεῖνοι ὁποῦ κατοικοῦν εἰς ταῖς 47 μοίραις τοῦ ἀρκτῴου πλάτους καθὼς λόγου χάριν οἱ Ἰασιῶται, ἔχουν τὸν ἥλιο τὸ μεσημέρι, ὅταν εἶναι εἰς τὸν Θερινὸ Τροπικό, παρακάτω ἀπὸ τὸ Ζενὶθ τους $23\frac{1}{2}$ μοίραις· καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς $70\frac{1}{2}$, τὸν ἔχουν τὸ μεσημέρι, ὅταν εἶναι εἰς τὴν Τροπή, 47 μοίραις κάτω ἀπὸ τὸ Ζενὶθ τους, καθὼς τὸν ἔχουν καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς ἕναν Τροπικό, ὅταν τὸν ἔχουν τὸ μεσημέρι ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν ἄλλον, κατὰ κάθετα.

Μὴ στοχασθῇς λοιπὸν τώρα πῶς ὅτι καιρὸ ἔχουν τὸ καλοκαίρι ἐκεῖνοι ὁποῦ κατοικοῦν εἰς ταῖς 47 μοίραις, τὸν αὐτὸν ἔχουν καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ κατοικοῦν εἰς τοὺς Τροπικούς, ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸν Ἰσημερινό, καὶ ἀπέχῃ ἀπὸ τὸ Ζενὶθ τους $23\frac{1}{2}$, καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ κατοικοῦν εἰς τὴν Ἰσημερία, ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τοὺς Τροπικοὺς καὶ ἀπέχῃ ἀπὸ τὸ Ζενὶθ τους $23\frac{1}{2}$, καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ κατοικοῦν εἰς ταῖς $70\frac{1}{2}$, μὲ ἐκείνους ὁποῦ εἶναι εἰς ἕναν Τροπικὸ ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸν ἄλλον· ἐπειδὴ ἀπέχει τότε ὁ ἥλιος ἀπὸ τὸ Ζενὶθ τους τόσο, ὅσο ἀπέχει ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ κατοικοῦν εἰς ταῖς $70\frac{1}{2}$, ὅταν εἶναι εἰς τὸν Τροπικό τους· πολὺ λείπει· μὲ ὅλον ὁποῦ αὐτὸς ὁ καιρὸς εἶναι εἰς αὐτοὺς καλοκαίρι, καὶ εἰς ἐκείνους χειμώνας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνεπαίσθητος εἰς τοὺς κατοίκους τῆς διακεκαυμένης, ἔξω μόνο ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ κατοικοῦν εἰς ὑψηλὰ ὄρη αὐτῆς· καθὼς εἶναι ἡ Κορδελιέρα τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἄλλα.

Εἰς

Εἰς τὴν Ἰσημερία ἡ ἡμέρα εἶναι πάντοτε 12 ὥραις, καὶ ἡ νύχτα ἄλλαις τόσαις, εὐθὺς ὅμως ὁποῦ παρεκκλίνῃς ἀπὸ αὐτὴ, αὐτὴ ἡ ἰσότης δὲν μένει πλέο· ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ νύχτα ἀρχίζουν ἀμοιβαδὸν νὰ μεγαλύνουν καὶ νὰ μικραίνουν, μὲ ὅλον τοῦτο ἡ διαφορὰ εἶναι ἀνεπαίσθητη σχεδὸν εἰς τὴ διακεκαυμένη Ζώνη· ἐπειδὴ εἰς ὅλο τὸ πλάτος της ἡ διαφορὰ τῆς ἀμοιβαίας αὐτῆς αὐξομειώσεως δὲν εἶναι, παρὰ μιὰ ὥρα καὶ μισὴ σχεδόν.

Καταλαμβάνεις λοιπὸν τώρα πῶς ἡ ἀνάβασι καὶ κατάβασι τοῦ ἡλίου δὲν εἶναι καθ' αὐτὸ αἰτία τῆς αὐξομειώσεως, ἐπειδὴ ἤθελε εἶναι καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἰσημερίας αὔξησι, καὶ μείωσι ἡμέρας καὶ νύχτας, οἱ ὁποῖοι βλέπουν καὶ αὐτοὶ τὸν ἥλιο νὰ ἀνεβαίνῃ ἕως εἰς τὸν Θερινὸ Τροπικὸ, καὶ νὰ κατεβαίνῃ ἕως εἰς τὸν ἄλλον.

Εἶναι λοιπὸν αἰτία καθ' αὐτὸ ὁ πλαγιασμὸς τῶν παραλλήλων τοῦ Ἰσημερινοῦ κύκλων ὁποῦ ἐννοοῦμεν πῶς κάμνει ὁ ἥλιος κινούμενος τὴν ἡμερούσιο κίνησι.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσημερίας ἔχουν τὸν Ἰσημερινὸ καὶ αὐτοὺς τοὺς παραλλήλους πάντοτε ὀρθοὺς, καὶ πάντοτε τοὺς μισοὺς ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ τοὺς μισοὺς ἀπὸ κάτω· καθὼς ὅμως ἀρχίσῃ νὰ μακρύνῃ τινὰς ἀπὸ αὐτὴ προχωρῶντας εἰς κἀνέναν ἀπὸ τοὺς Πόλους, εὐθὺς ἀρχίζουν καὶ νὰ κλίνουν εἰς τὸ ἄλλο μέρος· ἂν προχωρῇ τινὰς πρὸς τὸν ἀρκτικὸ Πόλο, αὐτοὶ κλίνουν εἰς τὸ νότειο μέρος, ἂν πρὸς τὸν ἀνταρκτικὸ, αὐτοὶ εἰς τὸ βόρειο· ἐν ὅσῳ ὅμως εἶναι ἐκεῖνος ὁποῦ προχωρεῖ πρὸς κἀνέναν Πόλο, εἰς τὴν διακεκαυμένη Ζώνη, ὅλο ἔχει ἕνα κατακορυφήν του, καὶ μερικοὺς καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, καὶ αὐτοὶ ὅμως δὲν εἶναι ὀρθοὶ καθὼς εἰς τὴν Ἰσημερία, ἀμὴ πλάγιοι, καὶ ὅταν περάσῃ τοὺς Τροπικοὺς τότε μόνο τοὺς ἔχει ὅλους ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος.

Τὸν Ἰσημερινὸ κύκλο τοῦ ἡλίου ἂν ἤταν δυνατὸ

νὰ

νὰ τὸν βλέπῃ τινὰς, καθὼς τὸν ἐννοεῖ, ἤθελε τὸν βλέπῃ ἀπὸ κάθε μέρος τῆς Γῆς τὸν μισὸ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, καὶ τὸν μισὸ ἀπὸ κάτω, ἔξω μόνο ἀπὸ τοὺς Πόλους· ἐπειδὴ ὤντας εἰς αὐτοὺς, αὐτὸς συμπίπτει μὲ τὸν Ὁρίζοντα (α).

Καταλαμβάνεις τώρα τὴν αἰτία διὰ τί ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸν Ἰσημερινὸ, εἶναι εἰς κάθε μέρος τῆς Γῆς ἡ ἡμέρα ἴση μὲ τὴ νύχτα.

Αὐτὸ εἰς τοὺς παραλλήλους κύκλους δὲν σῴζεται· ἐπειδὴ προχωρῶντας τινὰς εἰς τὸ βόρειο μέρος, ἀρχίζει νὰ βλέπῃ περισσότερο μέρος τῶν παραλλήλων, τοῦ βορείου μέρους, καὶ ὀλιγώτερο τῶν παραλλήλων τοῦ νοτείου· καὶ ὅσο μακρύνῃ περισσότερο ἀπὸ τὴν Ἰσημερία, τόσο περισσότερο μέρος τῶν παραλλήλων ὁποῦ εἶναι εἰς αὐτὸ τὸ μέρος βλέπεται, καὶ τόσο περισσότερο οἱ ἄλλοι παράλληλοι κρύβονται, καὶ τέλος πάντων ἀφ' οὗ φθάσῃ εἰς ταῖς 66 μοίραις καὶ μισὴ τοῦ ἀρκτῴου πλάτους, βλέπει ὅλο τὸν Θερινὸ Τροπικὸ, καὶ χάνει μὲ τὴν ὁλότη τὸν ἄλλον.

Αὐτὸ τὸ ξεσκέπασμα τῶν παραλλήλων τοῦ ἑνὸς μέρους, καὶ τὸ κρύψιμο τοῦ ἄλλου, δὲν ἔχει κἀμμιὰ ἀναλογία μὲ τὸ ἀπὸ τὴν Ἰσημερία διάστημα, καθὼς καὶ ἡ μείωσι τῶν μοιρῶν τοῦ μήκους. Τοῦ Τροπικοῦ φέρ' εἰπεῖν ὁποῦ εἰς τὴν Ἰσημερία εἶναι ὁ μισὸς ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, καὶ ὁ μισὸς ἀπὸ κάτω, καὶ ὁποῦ εἰς ταῖς $66\frac{1}{2}$ μοίραις εἶναι ὁλόκληρος ἀπὸ πάνω, ἂν ἤταν τὸ ξεσκέπασμα ἀνάλογο μὲ τὸ διάστημα εἰς ταῖς 33 μοίραις λεπτὰ 15, ἔπρεπε νὰ εἶναι τὰ τρία τέταρτα αὐτοῦ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, καὶ ἀκολούθως νὰ εἶναι καὶ ἡ ἡμέρα εἰς ταῖς 83 μοίραις καὶ 15 λεπτὰ, 18 ὥραις· τὰ τρία τέταρτα ὅμως τοῦ Τροπικοῦ φαίνονται ἀπὸ πάνω

ἀπὸ

(α) Παρὰ κάτω θὰ ἰδῇς τί εἶναι Ὁρίζων.

ἀπὸ τὸν οὐρανὸ εἰς ταῖς 58 μοίραις τοῦ πλάτους, ὅπου εἶναι καὶ ἡ μεγαλήτερη ἡμέρα 18 ὥραις, καὶ στοχάσου πόσο λείπει ἀπὸ τοῦ νὰ γίνεται τὸ ξεσκέπασμα κατὰ ἀναλογίαν τοῦ διαστήματος, καὶ πόσο ἀνεπαίσθητο εἶναι εἰς τὴ διακεκαυμένη.

Καταλαμβάνεις τώρα ποιὰ εἶναι ἡ καθ' αὐτὸ αἰτία τῆς αὐξομειώσεως τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύχτας, καὶ διὰ τί εἰς τὰ γείτονα μέρη τῆς Ἰσημερίας εἶναι σχεδὸν ἀνεπαίσθητη.

Ἡ ἀνάβασι τοῦ ἡλίου καὶ ἡ κατάβασι εἰς τοὺς Τροπικοὺς δὲν εἶναι ἰσοταχεῖς, καὶ ἀνάλογαις μὲ τὸ διάστημα ὁποῦ περνᾷ ὁ ἥλιος κατεβαίνωντας, ἢ ἀνεβαίνωντας· ἐπειδὴ ὁ ἥλιος ὅταν εἶναι εἰς τοὺς Τροπικοὺς φαίνεται τρόπον τινὰ πῶς στέκεται, καὶ δὲν ἐπιταχύνει τὸν δρόμο του εἰς τὰ κάτω, ἢ εἰς τὰ ἀπάνω, παρὰ ὅσο μακραίνει ἀπὸ αὐτούς· ὁ δρόμος του λοιπὸν ὁ ὀγλιγωρότερος εἶναι ὅταν εἶναι εἰς τὴν Ἰσημερία. Θέλεις μάθῃ τὴν αἰτία παρακάτω διὰ τὴν ὁποία γίνεται αὐτό.

Ἡ ἀνωμαλία αὐτὴ γίνεται κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιο τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς μειώσεως τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς νύχτας, καὶ ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι κοντὰ εἰς τοὺς Τροπικοὺς, ἡ αὔξησι τῆς ἡμέρας καὶ ἡ μείωσι εἶναι πολλὰ ἀργαῖς· ὅταν ὅμως εἰς τὴν Ἰσημερία, καὶ κοντὰ εἰς αὐτὴ, εἶναι πολλὰ αἰσθηταῖς.

Εὔκραταις Ζώναις.

Εὔκραταις Ζώναις εἶναι δυὸ, ἡ μιὰ εἰς τὸ βόρειο μέρος τῆς διακεκαυμένης Ζώνης, καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ ἄλλο· καὶ ἀρχίζουν, ἡ μιὰ ἀπὸ τὸν θερινὸ Τροπικὸ, καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὸν χειμερινὸ, καὶ ἐκτείνονται καὶ ἡ μιὰ καὶ ἡ ἄλλη πρὸς τοὺς Πόλους ἕως εἰς ταῖς 66½ μοίραις· ἐπειδὴ ἐδῶ ἀρχίζει ὁ Τροπικὸς νὰ φαίνεται ὁλόκληρος

ἀπάνω ἀπὸ τὴ Γῆ, καὶ ἀκολούθως ὁ ἥλιος ὅταν εἶναι εἰς αὐτὸν κάμνει ἕνα γύρο, φαινόμενος εἰς ὅλο τὸ διάστημα εἰς ἕναν κάτοικο ὁποῦ εἶναι ἐδώ· καὶ ἀπ' ἐδῶ καὶ πάνω πρὸς τοὺς Πόλους ἀρχίζουν νὰ φαίνωνται ὁλόκληροι καὶ οἱ ἄλλοι κύκλοι ὁποῦ καταγράφει ὁ ἥλιος κινούμενος ὁλόγυρα εἰς τὸν οὐρανὸ τὴν ἡμερούσιο κίνησι· καὶ εἰς τοὺς Πόλους τέλος πάντων φαίνονται ὅλοι τοῦ ἑνὸς μέρους ἕως εἰς τὸν Ἰσημερινὸ, καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ ἄλλου μέρους κρύβονται ὅλοι· διὰ τοῦτο εἰς τοὺς Πόλους εἶναι ἓξ μῆνες ἡμέρα, καὶ ἓξ μῆνες νύχτα πάντοτε.

Ἐπειδὴ αἰτία τῆς ζέστης γενικῶς εἶναι ἡ κατὰ κάθετο προσβολὴ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου καθὼς ἐῤῥέθηκε καὶ ἀνωτέρω, τὰ μέρη λοιπὸν ὁποῦ εἶναι ἔξω ἀπὸ τοὺς Τροπικοὺς, μὴν ἔχωντας τὸν ἥλιο κατὰ κάθετο κἀμμιὰ φορὰ, ἀλλὰ πάντοτε ὀλίγο πλάγια, συμβαίνει εἰς αὐτὰ γενικῶς νὰ ἔχουν ἕναν ἀέρα εὐκρατῆ ὅ ἐστι καλὰ συγκερατμένον ἀπὸ κρύος, καὶ ἀπὸ ζέστη· διὰ τοῦτο λοιπὸν ὀνομάζονται αὐτὰ τὰ μέρη Ζώναις εὔκραταις.

Μὲ τὸ νὰ ἐκτείνεται κάθε μιὰ ἀπὸ τὸν Τροπικὸ ἕως εἰς ταῖς 66½, ἔχει λοιπὸν κάθε μιὰ πλάτος 43 μοίραις, λέγαις κοιναῖς 1075, καὶ ὅρο ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ἰσημερίας τὸν ἕναν Τροπικὸ, καὶ ἀπὸ τοὺς Πόλους ἕναν κύκλο ὁποῦ ἀπέχει ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ εἰς ὅλα του τὰ μέρη 66½· καὶ ἀκολούθως εἶναι παράλληλος μὲ αὐτόν.

Αὐτὸς ὁ κύκλος ὀνομάζεται Πολικὸς κύκλος· καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ ἀρκτῷο μέρος, ἀρκτικὸς Πολικὸς κύκλος, καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ μεσημβρινὸ ἀνταρκτικὸς Πολικὸς κύκλος.

Ὅροι λοιπὸν τῶν εὐκράτων Ζωνῶν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος οἱ Τροπικοὶ κύκλοι, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο οἱ Πολικοί.

Εἰς ταῖς εὔκραταις Ζώναις μὴν προσβάλλωντας ὁ ἥλιος κατὰ κάθετο κἀμμιὰ φορὰ, ἀμὴ πάντοτε πλάγια, καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος μόνο, εἰς τὴν εὔκρατη Ζώνη τοῦ βορείου μέρους ἀπὸ τὸ νότειο μέρος, καὶ εἰς

τὴν εὔκρατη τοῦ νοτείου ἀπὸ τὸ βόρειο, οἱ κάτοικοι λοιπὸν αὐτῶν ἔχουν τὸν ἴσκιοτους πάντοτε ἀπὸ τὸ ἕτερο μέρος ὅ ἐστιν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ὄχι καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο καθὼς οἱ κάτοικοι τῆς διακεκαυμένης· οἱ βόρειοι ἀπὸ τὸ βόρειο, καὶ οἱ νότειοι ἀπὸ τὸ νότειο· διὰ τοῦτο καὶ λέγονται Ἑτερόσκιοι καὶ οἱ δυό.

Ὅταν ὁ ἥλιος ἀνεβαίνῃ εἰς τὸ ἀρκτῷο μέρος τοῦ ἐδικόμας, ἡμεῖς ἀρχίζομεν νὰ ἔχωμεν καλοκαίρι, (ὄχι πῶς πλησιάζει τότε ὁ ἥλιος εἰς ἡμᾶς, μάλιστα συμβαίνει τὸ ἐναντίο, μακραίνει ἀπὸ τὴ Γῆ περισσότερο, παρὰ ὁποῦ εἶναι τὸν χειμῶνα· καὶ καθὼς λέγουν οἱ Ἀστρονόμοι, ὁ ἥλιος εἶναι μακρυὰ ἀπὸ τὴ Γῆ τὸν Ἰούνιο ἕνα μιλλιόνι λέγαις περισσότερο παρὰ ὁποῦ εἶναι τὸν Δεκέμβριο· διὰ τοῦτο καὶ τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ ὁποῦ εἶναι ἀπὸ τὴν Ἰσημερία τοῦ Μαρτίου ἕως εἰς τὴν Ἰσημερία τοῦ Σεπτεμβρίου, εἶναι 6 ἡμέραις μεγαλήτερο ἀπὸ τό διάστημα ὁποῦ εἶναι ἀπὸ τὴν Ἰσημερία τοῦ σεπτεμβρίου, ἕως εἰς τὴν Ἰσημερία τοῦ Μαρτίου· ὄχι λέγω πῶς πλησιάζει εἰς ἡμᾶς ὁ ἥλιος, ἀμὴ ἐπειδὴ προσβάλλει ὀρθότερα ταῖς ἀκτῖνες του) καὶ οἱ νότειοι ἀρχίζουν νὰ ἔχουν χειμῶνα· διὰ τὶ καὶ ὁ ἥλιος ἀρχίζει νὰ προσβάλλῃ εἰς αὐτοὺς πλαγιώτερος.

Ἔχουν λοιπὸν οἱ κάτοικοι τῆς ἄλλης εὔκρατης Ζώνης ταῖς ὥραις ἐναντίαις μὲ ἡμᾶς τοὺς κατοίκους τῆς Βορείας εὔκρατης Ζώνης· ὅταν ἡμεῖς ἄνοιξι, ἐκεῖνοι φθινόπωρο· ὅταν ἡμεῖς καλοκαίρι, ἐκεῖνοι χειμῶνα· ὅταν ἡμεῖς φθινόπωρο, ἐκεῖνοι ἄνοιξι· καὶ ὅταν ἡμεῖς χειμῶνα, ἐκεῖνοι καλοκαίρι· λόγου χάριν ὅταν εἰς τὴν Κρήτη ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς 35 μοίραις τοῦ Βορείου πλάτους, ἔχουν χειμῶνα, εἰς τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς ἐλπίδος ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς 35 μοίραις τοῦ νοτείου πλάτους, ἔχουν καλοκαίρι.

Ἐκεῖνοι ὁποῦ ἔχουν ταῖς ὥραις ἔτζι ἐναντίαις λέγον-

ται

ται Ἄντοικοι ἀναμεταξύτους· οἱ Κρῆτες φέρ' εἰπεῖν λέγονται Ἄντοικοι τῶν κατοίκων τῆς Καλῆς ἐλπίδος, καὶ αὐτοὶ πάλιν ἐκείνων. Ἀντοίκους ἡμποροῦν νὰ ἔχουν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς διακεκαυμένης Ζώνης, καὶ τῶν κατεψυγμένων.

Πρὸς τούτοις ἐκεῖνοι ὁποῦ κατοικοῦν εἰς τὴν αὐτὴν εὔκρατη Ζώνη, ἢ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τῆς διακεκαυμένης, καὶ ἔχουν τὸ αὐτὸ πλάτος, ἀπέχουν ὅμως ἀπὸ ἀναμεταξύ τους 180 μοίραις τοῦ μήκους, αὐτοὶ λέγονται περίοικοι.

Αὐτοὶ ἔχουν τὸν αὐτὸν καιρὸ πάντοτε καλοκαίρι, καὶ ταῖς λοιπαῖς ὥραις (α), καὶ κατὰ τοῦτο μόνο διαφέρουν, ὁποῦ ὅταν ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς 360 ἔχουν μεσημέρι, ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς 180 ἔχουν μεσάνυχτα· καθὼς ὅταν εἰς τὸ Γροενλάνδ ἔχουν μεσημέρι εἰς τὴν Καμζιάτικα ἔχουν μεσάνυχτα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Βορείας εὔκρατης Ζώνης ἡμποροῦν νὰ εἶναι ἐκδιαμέτρου ἀντικείμενοι μὲ κατοίκους τῆς ἄλλης εὔκρατης Ζώνης μόνο· καὶ ἐκεῖνοι τοῦ Βορείου μέρους τῆς διακεκαυμένης Ζώνης, μὲ κατοίκους μόνο τοῦ νοτείου μέρους αὐτῆς.

Οἱ ἐκδιαμέτρου ἀντικείμενοι λέγονται Ἀντίποδες· ἐπειδὴ ἀντικρύζουν τὰ ποδάριατους, καθὼς ὅταν βαστᾷς ἕνα πορτοκάλι μὲ ταῖς κορυφαῖς τῶν δυόσου λιχανῶν, καὶ ἀντικρύζει ἡ κορυφὴ τοῦ ἑνὸς λιχανοῦ μὲ τὴν κορυφὴ τοῦ ἄλλου.

Διὰ νὰ εἶναι Ἀντίποδες οἱ κάτοικοι τοῦ Βορείου μέρους, μὲ τοὺς κατοίκους τοῦ νοτείου, πρέπει νὰ εἶναι οἱ πρῶτοι εἰς τόσαις μοίραις τοῦ ἀρκτῴου πλάτους, εἰς ὅσαις εἶναι οἱ δεύτεροι τοῦ μεσημβρινοῦ, καὶ νὰ εἶναι καὶ

εἰς

(α) Ὀνομασία κοινὴ τῆς ἀνοίξεως, τοῦ καλοκαιριοῦ, τοῦ φθινοπώρου καὶ τοῦ χειμῶνος.

εἰς τὸν αὐτὸν Μεσημβρινὸ, ἐκδιαμέτρου ὅμως ἀντικείμενοι, νὰ ἔχουν δηλαδὴ μῆκος ἀναμεταξύ τους 180 μοίραις. Παραδείγματος χάριν τὸ Σιὰμ τόπος ἀπ' ἐκεῖθες ἀπὸ τὴν κυρίως Ἰνδία, εἶναι εἰς ταῖς 15 μοίραις τοῦ ἀρκτῴου πλάτους, καὶ εἰς ταῖς 115 τοῦ μήκους· οἱ κάτοικοί του εἶναι λοιπὸν Ἀντίποδες μὲ τοὺς κατοίκους τοῦ Περοῦ ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς 15 μοίραις τοῦ μεσημβρινοῦ πλάτους, καὶ εἰς ταῖς 305 τοῦ μήκους.

Κατεψυγμέναις Ζώναις.

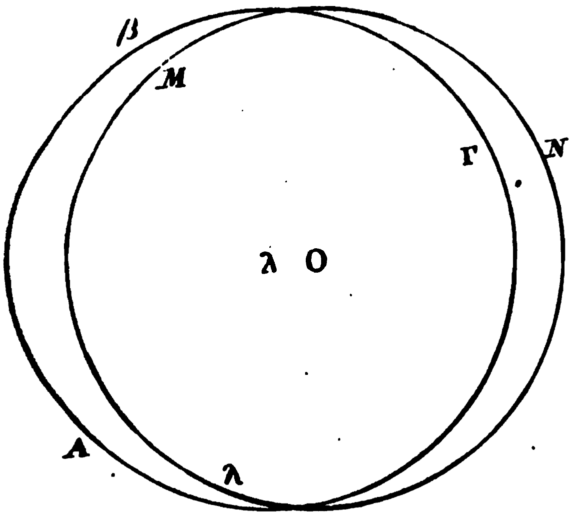
Ἀπὸ ταῖς 66½ τοῦ πλάτους ἕως εἰς τοὺς Πόλους μένουν 23½· αὐτὸ τὸ διάστημα τὸ ὀνομάζομεν καταχρηστικώτερα Ζώναις· ἐπειδὴ δὲν ἔχει πλέον σχῆμα Ζώνης ἀμὴ σχῆμα τοῦ ὑελίου τοῦ ὡρολογίου, ἢ μιᾶς ἄκρης καρπουζιοῦ, ἢ πορτοκαλιοῦ ὁποῦ νὰ ἔχῃ κέντρο, στὴ μέση δηλαδὴ, τὸ κουτζιάνι ἢ τὴν κορυφή.

Αἰτία ὁποῦ ἀρχίζει ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος κάθε μιὰ κατεψυγμένη Ζώνη, εἶναι, ἐπειδὴ ἀπ' αὐτοῦ ἀρχίζουν νὰ φαίνωνται ὁλόκληροι οἱ παράλληλοι ὁποῦ καταγράφονται ἀπὸ τὴν ἡμερήσιο κίνησι τοῦ ἡλίου, καὶ ἀκολούθως προσβάλλωντας ὁ ἥλιος ταῖς ἀκτῖνες του πολλὰ πλάγια, νὰ γίνεται μεγάλη ψύχρα, καὶ νὰ ὀνομάζωνται καὶ τὰ μέρη αὐτὰ κατεψυγμέναις Ζώναις.

Ἀπὸ ταῖς 66½ μοίραις μὲ τὸ νὰ ἀρχίζουν οἱ παράλληλοι νὰ φαίνωνται ὁλόκληροι ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, συμβαίνει λοιπὸν ὁποῦ ὁ ἥλιος, ὅσο νὰ ἀνέβῃ εἰς τοὺς Τροπικοὺς, νὰ κάμνῃ πολλαῖς κυκλοφορίαις φαινόμενος πάντοτε· εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ εἶναι εἰς τοὺς Πολικοὺς κύκλους, μιὰ ἡμέρα μόνο· ἐπειδὴ καὶ ὁ Τροπικὸς μόνο φαίνεται ὁλόκληρος· εἰς ἐκεῖνον ὅμως ὁποῦ εἶναι παραπάνω ἀπὸ τοὺς Πολικοὺς κύκλους, δυὸ ἡμέραις στὴν ἀράδα, τρεῖς, τέσσερες, ὁλόκληρο μῆνα, καὶ τέλος πάντων εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ εἶναι εἰς χωνέναι ἀπὸ

τοὺς

σελ 41.

τὺς Πόλυς ὁποῦ φαίνονται ὅλοι οἱ κύκλοι ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ ἕνα μέρος· εἰς τὸν ἀρκτικὸ, οἱ κύκλοι ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ βόρειο, καὶ εἰς τὸν ἀνταρκτικὸ, ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ νότειο, εἰς αὐτὸν λέγω συμβαίνει νὰ φαίνεται ὁ ἥλιος ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ Γῆ ἕξ μῆνες, ϗ ἄλλυς τόσυς νὰ κρύβεται ἀπὸ κάτω.

Ὅταν ἡ ἡμέρα εἶναι μεγαλήτερη ἀπὸ 24 ὥραις, ὁ ἥλιος φαίνεται ὁποῦ γυρίζει ὁλόγυρα εἰς τὴ Γῆ, ὄχι ὅμως ἐξ ἴσυ ἀπέχωντας ἀπ' αὐτὴ εἰς ὅλα τὰ μέρη· ἐπειδὴ αὐτὸ μόνο ἀμέσως εἰς τὺς Πόλυς γίνεται, ἀμὴ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Πόλων ὀλίγο, ϗ ἀπὸ τὸ μέρος τὸ ἀντικρυνὸ, περισσότερο· ϗ ὅσο πηγαίνει τινὰς πρὸς τὺς Πόλυς, ὀλιγοστεύει ἡ διαφορὰ, ϗ τέλος πάντων εἰς αὐτὺς ἀμέσως τὸ διάστημα ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὺς κύκλυς ὁποῦ καταγράφει ὁ ἥλιος ϗ εἰς τὸν Ὁρίζοντα εἶναι ἴσιο.

Ὁρίζων εἶναι ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς γῆς ὁποῦ εἶναι ὁλόγυράσυ, ϗ ἕως εἰς τὸ ὁποῖο ἠμπορεῖ νὰ φθάνῃ τὸ μάτισυ· ἢ ἕνας γῦρος, ἕνας κύκλος ὁποῦ περιορίζει τὴν ὅρασίσυ, τῦ ὁποίυ εἶσαι κέντρο ἐσύ· ἢ ἂν θέλῃς ϗ ἀλλοιῶς, αἱ ἄκραις ἐκείνυ τῦ μέρυς τῆς γῆς, ἢ τῆς θαλάσσης ὁποῦ εἶναι ὁλόγυράσυ, ϗ φαίνεται πῶς ἀκυμβᾷ ὁ ὐρανὸς ἀπάνω.

Αὐτὸς ὁ Ὁρίζων ἔχωντας κέντρο ἐσένα, συγκινεῖται ϗ αὐτὸς μὲ ἐσένα, ϗ ἀλλάζει ταῖς ἄκραις τυ. Παραδείγματος χάριν, ὁ Α Β Γ κύκλος ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ πλάγι, εἶναι Ὁρίζων, ϗ τὸ μεσαίτατο μέρος τὸ κέντρο τὸ Δ, εἶναι ὁ τόπος ὁποῦ στέκεσαι ἐσύ. Ὅταν εἶσαι λοιπὸν εἰς τὸ Δ, ἔχεις Ὁρίζοντα τὸν Α Β Γ, ἀφ' ὗ παρεκκλίνῃς ὅμως ὀλίγο ϗ ἔλθῃς εἰς τὸ Ο, δὲν εἶσαι πλέο εἰς τὸ μεσαίτατο μέρος τῦ Α Β Γ, ϗ ἀκολύθως αὐτὸς δὲν εἶναι πλέο Ὁρίζων συ, ἀμὴ εἶναι ὁ Λ Μ Ν.

Αὐτὸς ὁ Ὁρίζων ὀνομάζεται Ὁρίζων αἰσθητός· ἐπειδὴ τὸν αἰσθανομάσθε μὲ τὴν αἴσθησι τῆς ὁράσεως,

C 5 ϗ

καὶ ἔχει αὐτὸ τὸ ἐπίθετο πρὸς διάκρισι ἑνὸς ἄλλου Ὁρίζοντος ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Ὁρίζων νοητός· ἐπειδὴ αὐτὸν δὲν τὸν βλέπομεν, ἀμὴ τὸν νοοῦμεν μὲ τὸν νοῦ.

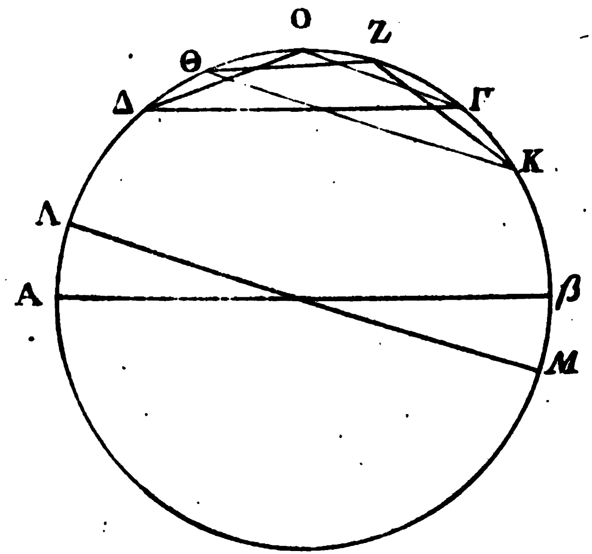
Νόησέ με μιὰ γραμμὴ ὁποῦ νὰ γυρίζῃ τὴ Γῆ ὁλόγυρα, καὶ νὰ τὴν μεράζῃ εἰς δυὸ μέρη ἴσια καὶ αὐτὴ, εἰς δυὸ ἡμισφαίρια, τὸ ἕνα ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ Γῆ, καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ κάτω. Αὐτὴ ἡ γραμμὴ Ζώνωντας ἕνα γύρω τὴ Γῆ, εἶναι κύκλος, καὶ κύκλος ἀπὸ τοὺς μεγίστους καθὼς καὶ ὁ Ἰσημερινὸς, καὶ οἱ Μεσημβρινοί· ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς καθὼς καὶ ἐκεῖνοι εἰς δυὸ μέρη ἴσια διαιρεῖ τὴ Γῆ. Αὐτὴ εἶναι ὁ νοητὸς Ὁρίζων.

Αὐτὸς ὁ νοητὸς Ὁρίζων εἶναι παράλληλος μὲ τὸν αἰσθητὸ, καὶ συγκινεῖται μὲ αὐτὸν, καὶ ἀκολούθως εἶναι καὶ οἱ δυὸ μυρίοι· Διὰ νὰ λάβῃς μιὰ καθαρώτερη ἰδέα τοῦ λεγομένου, κύταξε τὸ πλαγινὸ διάγραμμα· Ὁ κύκλος αὐτὸς ὑπόθεσε πῶς εἶναι ἡ Γῆ, καὶ ἡ διάμετρός του (α) Α Β, εἶναι ὁ νοητὸς Ὁρίζων, καὶ ἡ Γ Δ εἶναι ὁ αἰσθητός· τὸ Ο εἶναι τὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου ὁποῦ εἶναι κέντρο τοῦ αἰσθητοῦ, καὶ αἱ γραμμαῖς ὁποῦ εὐγαίνουν ἀπ' αὐτὸ, εἶναι αἱ ἀκτῖνες, αἱ ὁποίαις φθάνουν ἕως εἰς τὰ ἄκρα μόνο τῆς Γ Δ. Ἂν κινηθῇ ὀλίγο τὸ μάτι καὶ ἔλθῃ εἰς τὸ Ζ, συγκινοῦνται καὶ αἱ ἀκτῖνες καὶ ὁ Ὁρίζων ὁποῦ εἶναι βάσι τους, καὶ ἔρχονται εἰς τὸ Θ Κ· συγκινεῖται καὶ ὁ νοητὸς καὶ ἔρχεται εἰς τὸ Λ Μ· ἐπειδὴ πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε παράλληλος μὲ τὸν αἰσθητό. Εὔκολα ἠμπορεῖς νὰ μεταφέρῃς αὐτὸ ἀπάνω εἰς ἕνα πορτοκάλι, καὶ εἰς τὴ Γῆ, καὶ νὰ καταλάβῃς πῶς Ὁρίζοντες εἶναι μυρίοι.

Ὠν-

(α) Διάμετρος εἰς κύκλο, ἢ εἰς σφαῖρα λέγεται μιὰ γραμμὴ ὁποῦ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἕως εἰς τὸ ἄλλο, περνῶντας ἀπὸ τὸ μεσαίτατο μέρος τὸ κέντρο· καθὼς ἡ Α Β. Ἐκ διαμέτρου ἐναντίο λέγεται τὸ Α, πρὸς τὸ Β.

σελ. 42

Ὥντας λοιπὸν εἰς κἀνέναν ἀπὸ τὲς Πόλες βλέπεις τὸν ἥλιο ὁπῦ γυρίζει ὁλόγυρα ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν αἰσθητὸ Ὁρίζοντα παράλληλα μὲ αὐτὸν, ἡ παραλληλότης ὅμως αὐτὴ χάνεται εὐθὺς ὁπῦ ἀρχίσῃς νὰ ξεμακρύνῃς ἀπὸ τὸν Πόλο.

Ὅταν εἶσαι εἰς τὸν Πόλο, νοητὸ Ὁρίζοντα ἔχεις τὸν Ἰσημερινὸ ὁ ὁποῖος πλαγιάζωντας ἐν ὅσῳ προχωρεῖς εἰς κἀνέναν ἀπὸ τὲς Πόλες, ὅταν φθάσῃς ἐκεῖ, συμπίπτει πλέο ϗ γίνεται ἕνα μὲ τὸν Ὁρίζοντα.

Εἶναι ϗ εἰς τὸν ὐρανὸ Ὁρίζων ἐκεῖνος ὁ κύκλος ὁπῦ διαιρεῖ αὐτὸν εἰς δυὸ ἡμισφαίρια, ϗ τὸ ἕνα εἶναι ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ Γῆ ϗ τὸ βλέπομεν, ϗ τὸ ἄλλο εἶναι ἀφανὲς ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ Γῆ· αὐτὸς εἶναι ἀντικρὺ εἰς τὸν νοητὸ Ὁρίζοντα τῆς Γῆς.

Αὐτὸς ὁ ὐράνιος Ὁρίζων ὅταν εἶναι τινὰς εἰς κἀμμιὰ πεδιάδα μεγάλη ὁπῦ νὰ μὴν ἐμποδίζῃ τὰ βυνὰ, ἢ εἰς κἀμμιὰ θάλασσα μεγάλη, φαίνεται ἀπὸ πάνω ὀλίγο ἀπὸ τὸν αἰσθητὸ Ὁρίζοντα· ἡ αἰτία εἶναι ἡ ἀτμοσφαῖρα (α) ὁπῦ τζακίζει ταῖς ἀκτῖνες τῦ φωτὸς, ϗ βλέπομεν παρακάτω ὀλίγο ἀπὸ ἐκεῖ ὁπῦ ἠθέλαμεν βλέπῃ, ἂν ἐβλέπαμεν κατ' εὐθεῖαν.

Ὥντας εἰς κἀνέναν ἀπὸ τὲς Πόλες, ϗ ἔχωντας τὸν αὐτὸν Ἰσημερινὸ, ϗ Ὁρίζοντα, ὁ ἥλιος λοιπὸν πρὸ τῦ νὰ φθάσῃ ἀκριβῶς εἰς τὸν Ἰσημερινὸ ἀρχίζει νὰ φαίνεται εἰς ἐσένα, ϗ ἀκολύθως ἡ ἑξαμηνιαία ἡμέρα νὰ εἶναι κάτι τὶ μεγαλήτερη ἀπὸ τὴν ἑξαμηνιαία νύχτα.

Ἀπὸ τὸν ἕναν Πόλο νόει μιὰ γραμμὴ ὁπῦ νὰ ἐκτείνεται ἕως εἰς τὸν ἄλλον Πόλο, ἀπερνῶντας ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς

(α) Ἀτμοσφαῖρα λέγεται ὁ ἀέρας ὁπῦ ἀμέσως περικυκλόνει τὴ Γῆ, μὲ τὸ νὰ εἶναι γεμάτος ἀπὸ ἀτμοὺς ϗ ἀναθυμιάσεις ὁπῦ ὁ ἥλιος τραβᾷ, τὰ ὁποῖα εἶναι αἰτία τῆς βροχῆς, τῶν ἀνέμων, τῶν κεραυνῶν, τῶν διαττόντων ϗ τ.

τῆς Γῆς· αὐτὴ ἡ γραμμὴ λέγεται Ἄξων τῆς Γῆς. Νόει ἀκόμι πῶς αὐτὴ ἡ γραμμὴ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο κατ' εὐθεῖαν ἕως ἐκεῖ ὁπῦ εἶναι οἱ ἀσέρες, καὶ παρακεῖθες· αὐτὴ ἡ γραμμὴ ἔτζι ἐκτεινομένη, εἶναι ὁ Ἄξων τῦ ἐρανῦ, ἢ τῦ Κόσμε (α), καὶ ὀνομάζεται μεταφορικῶς Ἄξων, ἀπὸ τὸν ἄξωνα τῦ ἀμαξίε· ἐπειδὴ καθὼς τριγύρω εἰς αὐτὸν γυρίζεν οἱ τροχοὶ, ἔτζι τριγύρω καὶ εἰς ἐκεῖνον φαίνεται πῶς γυρίζει τὸ Πᾶν.

Ὅταν εἶναι τινὰς εἰς τὴν Ἰσημερία οἱ Πόλοι τῦ ἐρανῦ εἶναι εἰς τὸν Ὁρίζοντα. καὶ ἀκολέθως καὶ ὁ Ἄξων τῦ Κόσμε εἶναι μιὰ διάμετρος τῦ Ὁρίζοντος· βλέπει λοιπὸν ὅλο τὸ Πᾶν ὁπῦ γυρίζει ἀπὸ πάνω τε, καὶ δὲν μένει κανένα μέρος τῦ ἐρανῦ ὁπῦ νὰ μὴν τὸ βλέπῃ ἐκ περιόδε.

Ὅταν ὅμως εἶναι εἰς κανέναν Πόλον, ἔχωντας τὸν ἕναν Πόλο τῦ ἐρανῦ κατὰ κορυφὴν, καὶ τὸν ἄλλον ἐκδιαμέτρε ἀντικείμενο, εἰς τὸ Ζενὶθ καὶ τὸ Ναδὶρ (β) νὰ εἰπῶ μὲ δυὸ λόγια, καὶ ἀκολέθως καὶ τὸν Ἄξωνα τῦ Κόσμε κατὰ κάθετο εἰς τὸ μεσαίτατο τῦ Ὁρίζοντος, βλέπει τὸ ἕνα ἡμισφαίριο μόνο ὁπῦ γυρίζωντας τριγύρω τε, μένει πάντοτε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα, καὶ φαίνεται ὅλο αὐτὸ, καὶ τὸ ἄλλο εἶναι πάντοτε ἀφανὲς εἰς αὐτόν. Ἕνας λοιπὸν ὁπῦ εἶναι εἰς τὴν Ἰσημερία

ἀκ

(α) Κόσμε ἐδῶ ἐννοεῖ ὅλο τὸ Πᾶν, ἐρανὸ, Γῆ, ἥλιο, σελήνη, ἀσέρας, τὰ ὁποῖα ὠνομάσθηκαν μεταφορικῶς Κόσμος διὰ τὴν θαυμασίαν καλλονὴ, ἢ ἁρμονία μὲ τὴν ὁποία ἐδημιεργήθηκαν ἀπὸ τὸν Θεόν.

(β) Ζενὶθ ἢ Ναδὶρ ὅροι ἀσρονομικοὶ παρμένοι ἀπὸ τὰ Ἀραβικά. Ζενὶθ εἶναι τὸ κατὰ κορυφὴν σημεῖο εἰς τὸν οὐρανὸ, τὸ κέντρο τῦ ἐρανίε ἡμισφαιρίε ὁπῦ βλέπομεν· Ναδὶρ εἶναι ἕνα ἄλλο σημεῖο εἰς τὸν ἐρανὸ ἐκ διαμέτρε ἀντικείμενο μὲ τὸ Ζενὶθ, τὸ κέντρο τῦ οὐρανίε ἡμισφαιρίε ὁπῦ δὲν βλέπομεν.

ἐκ διαδοχῆς βλέπει ὅλα τὰ ἄσρα τῦ ἐρανῦ· ἕνας ὅμως ὁπῦ εἶναι εἰς κανέναν ἀπὸ τὲς Πόλες, βλέπει μόνο ἐκεῖνα ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ ἐδικότε τε ἡμισφαίριο.

Ἐκεῖνοι ὁπῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς κανέναν ἀπὸ τὲς Πόλες καὶ εἰς τὴν Ἰσημερία, βλέπεν περισσότερο ἢ ὀλιγότερο μέρος τῦ ἐρανῦ κατ' ἀναλογίαν τῦ ἀποσήματος ἀπὸ τὴν Ἰσημερία, ἢ ἀπὸ τὲς Πόλες.

Ἡ αὔξησι τῆς ἡμέρας γίνεται καὶ ἐδῶ μὲ τὴν ἴδια ἀνωμαλία ὁπῦ καὶ εἰς ταῖς ἄλλαις Ζώναις, ἐδῶ ὅμως εἶναι πολλὰ αἰσθητή· ἐπειδὴ ἂν εἰς τὸ βόρειο τῆς Μολδαβίας ὁπῦ αὐξάνει μόνο ἕως εἰς ταῖς 16 ὥραις, εἶναι αἰσθητὴ, πόσο περισσότερο εἶναι αἰσθητὴ εἰς ταῖς 73 μοίραις 37 λεπτὰ, ὁπε ἡ μεγαλήτερη ἡμέρα εἶναι 3 μῆνες ὁλόκληροι.

Οἱ κάτοικοι τῶν κατεψυγμένων Ζωνῶν ἔχωντας τὸν ἥλιο ὁπῦ νὰ γυρίζῃ ὁλόγυρά τες ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα, ἐκεῖνοι ὁπῦ ἤθελαν εἶναι ἀμέσως εἰς τὲς Πόλες 6 μῆνας, καὶ οἱ ἄλλοι, ἄλλοι περισσότερο ἄλλοι ὀλιγώτερο κατὰ τὸ ἀπὸ τοὺς Πόλες ἀπόσημα, ἔχεν λοιπὸν καὶ τὸν ἴσκιο ὁλόγυρά τες, ἐκεῖνοι πάντοτε ὅταν τὸν βλέπεν, καὶ αὐτοὶ μερικὸν καιρὸ, καὶ τὸν ἄλλον καιρὸ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Πόλων, διὰ τοῦτο ὀνομάζονται ἐκεῖνοι μόνο Περίσκιοι, καὶ αὐτοὶ καὶ Περίσκιοι, καὶ Ἑτερόσκιοι.

Οἱ πολικοὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ εἶναι Ἀντίποδες, παρὰ μὲ πολικὲς πάλιν, οἱ ἀρκτικοὶ πολικοὶ μὲ τὲς ἀνταρκτικὲς πολικὲς, ἔχωντας πλάτος ἀρκτῷο, ὅσο ἐκεῖνοι μεσημβρινὸ, καὶ ὄντας καὶ εἰς τὸ ἀντικρυνὸ μέρος τῦ Μεσημβρινῦ.

Ἐκείνη ἡ ἀνωμαλία ὁπῦ εἶναι εἰς ταῖς μοίραις τῦ μήκες, εἰς τὴν αὔξησι τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς νύχτας, εἶναι καὶ εἰς τὴν ποσότητα τῦ λυκαυγὲς, ἐκείνε δηλαδὴ τῦ φωτὸς ὁπῦ εἶναι πρὸ τῆς ἀνατολῆς, καὶ μετὰ

τὴν

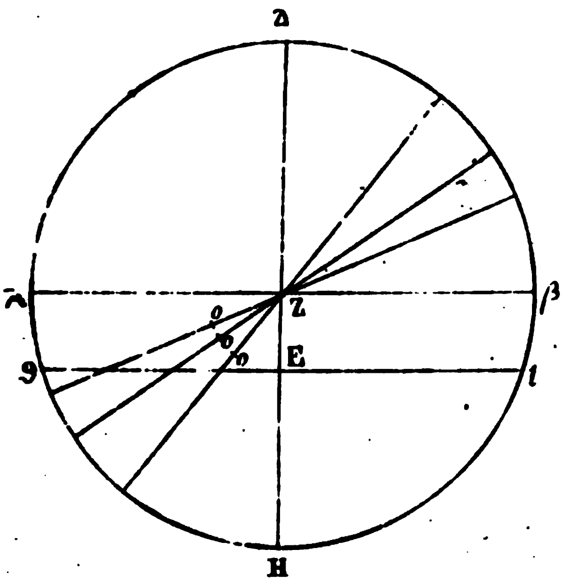
τῇ δύσι τῦ ἡλίυ, τὸ ὁποῖο ὅσο πηγαίνει τινὰς πρὸς τὺς Πόλυς εἶναι περιοσότερο, ϗ ὅσο πηγαίνει πρὸς τὴν Ἰσημερία, εἶναι ὀλιγώτερο· ἀμέσως εἰς τὺς Πόλυς εἶναι δυὸ μῆνες, εἰς τὴν Ἰσημερία μιὰ ὥρα ϗ 12 λεπτά· ἐπειδὴ ϗ τόσο πρὸ τῦ νὰ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος ἀρχίζῃ νὰ φέγγῃ. Μένει λοιπὸν καθαρὴ νύχτα εἰς τὺς Πόλυς δυὸ μῆνες μόνο· ἐπειδὴ δυὸ μῆνες πρὸ τῦ νὰ ἀνατείλῃ, ἀρχίζει νὰ φέγγῃ, ϗ ἀφ' ὗ βασιλεύσῃ πάλιν, τὸ φέγγος βαςᾷ δυὸ μῆνες.

Τὸ λυκαυγὲς τότε ἀρχίζει, ὅταν ὁ ἥλιος ἀπέχῃ ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα 18 μοίραις, ϗ μετὰ τὴ δύσι πάλιν τελειόνει, ὅταν ὁ ἥλιος περάσῃ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα 18 πάλιν μοίραις.

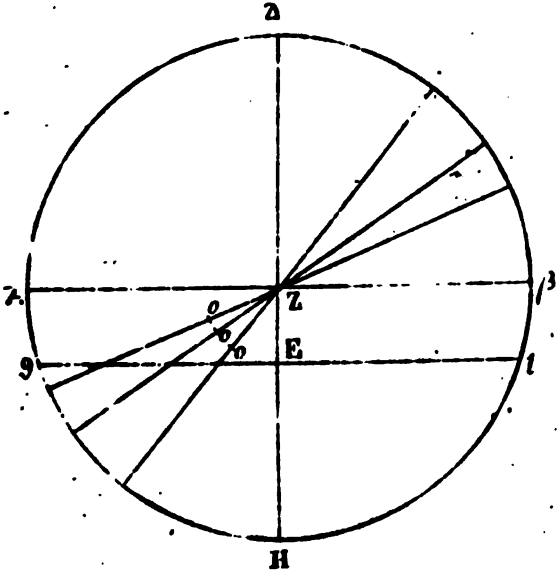
Εὔκολα καταλαμβάνεις τώρα διὰ τί εἰς τοὺς Πόλυς τόσο πολὺ λυκαυγὲς, ϗ εἰς τὴν Ἰσημερία τόσο ὀλίγο· ἐπειδὴ εἰς τὺς Πόλυς ἀφ' ὗ βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος, γυρίζει ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα παράλληλος, καθὼς ϗ ὅταν εἶναι ἀπὸ πάνω, ϗ κατεβαίνει ἕως εἰς τὸν Τροπικὸ ὁπῦ ἀπέχει ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ, ὁ ὁποῖος εἰς τὺς Πόλυς εἶναι ϗ Ὁρίζων, 23 μοίραις ϗ ½ καθὼς προεῤῥέθηκε, ϗ ὕςερα γυρίζει, ϗ ἀρχίζει πάλιν νὰ ἀνεβαίνῃ. Τὸ διάςημα αὐτὸ κάμνει τρεῖς μῆνες νὰ τὸ περάσῃ κατεβαίνωντας, ϗ ἄλλυς τόσυς ἀνεβαίνωντας· ἕως λοιπὸν νὰ κατέβῃ εἰς ταῖς 18 μοίραις, τὸ ὁποῖο διάςημα κάμνει δυὸ μῆνες νὰ τὸ περάσῃ, εἶναι λυκαυγὲς, ϗ πάλιν ἀνεβαίνωντας, ἀφ' ὗ φθάσῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν Παράλληλο ὁπῦ ἀπέχει 18 μοίραις ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα, ἀρχίζει τὸ λυκαυγές.

Αὐτὴ ἡ σύμπτωσι τῦ Ἰσημερινῦ ϗ ἡ παραλληλότης τῶν Τροπικῶν, ϗ τῶν ἀναμεταξὺ κύκλων τῦ ἡλίυ εἰς τὸν Ὁρίζοντα, ἀφ' ὗ μακρύνῃς ἀπὸ τὺς Πόλυς δὲν σώζεται πλέο καθὼς προεῤῥέθηκε ἀνωτέρω· ἐπειδὴ ἀρχίζυν ὅλοι νὰ ψηλόνυν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, ϗ νὰ χαμηλόνυν ἀπὸ τὸ ἄλλο, ϗ μακραίνωντας περιοσότερο,

σελ:47

σελ: 47

τέσο περισσότερο, καὶ τέλος πάντων εἰς τὴν Ἰσημερία τοὺς ἔχεις ὀρθοὺς καὶ κατὰ κάθετο εἰς τὸν Ὁρίζοντα.

Ὁ ἥλιος λοιπὸν ἐδῶ πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς ἕνα μέρος τοῦ κύκλου του τὸ ὁποῖο ἀπέχει 18 μοίραις, εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀρχίσῃ τὸ λυκαυγὲς ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα, καὶ πάλιν ἀφ' οὗ βασιλεύσῃ, εὐθὺς ὁποῦ περάσῃ 18 μοίραις τοῦ κύκλου ὁποῦ κάμνει, γίνεται σκότος· ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ μέρος ὤντας ὀρθὸς εἰς τὸν Ὁρίζοντα, ἀπέχει 18 μοιραις ἀπὸ αὐτόν· εὐθὺς ὅμως ὁποῦ μακρύνῃς ἀπὸ τὴν Ἰσημερία, ἀρχίζωντας νὰ πλαγιάζουν εἰς τὸν Ὁρίζοντα ὁ Ἰσημερινὸς καὶ οἱ ἄλλοι κύκλοι τοῦ ἡλίου, ἠμπορεῖ νὰ εἶναι λυκαυγὲς καὶ πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ ὁ ἥλιος εἰς ἕνα μέρος τοῦ κύκλου του τὸ ὁποῖο ἀπέχει 18 μοίραις ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα· ἐπειδὴ ὤντας πλάγιος ὁ κύκλος τοῦ ἡλίου εἰς τὸν Ὁρίζοντα, ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἕνα τόξο του ὁποῦ νὰ ἔχῃ περισσότεραις μοίραις ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Ὁρίζοντα καὶ εἰς ἕνα μέρος ἀπὸ κάτω ὁποῦ νὰ ἀπέχῃ ἀπ' αὐτὸν 18 μοίραις.

Εἰς τὴ διακεκαυμένη Ζώνη ὁ πλαγιασμὸς τοῦ Ἰσημερινοῦ, καὶ τῶν λοιπῶν κύκλων τοῦ ἡλίου εἰς τὸν Ὁρίζοντα εἶναι ἀνεπαίσθητος, ὅσον ὅμως μακραίνεις ἀπ' αὐτή, τόσο γίνεται αἰσθητός· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἄυξησι τοῦ λυκαυγοῦς εἰς αὐτὴ εἶναι ἀνεπαίσθητη σχεδὸν, καὶ ὅσο μακρύτερα ἀπὸ τὴν Ἰσημερία τόσο γίνεται αἰσθητή.

Διὰ νὰ πάρῃς μιὰ ἔννοια εὐκρινέστερη τοῦ λεγομένου, κύταξε εἰς τὸ πλαγινὸ διάγραμμα· Ἡ Α Β εἶναι ὁ αἰσθητὸς Ὁρίζων· ἡ Ε Ζ ἕνα τόξο τοῦ κύκλου τοῦ ἡλίου· ἡ Θ Ι μιὰ γραμμὴ ὁποῦ εἶναι μακρυὰ ἀπὸ τὴν Α Β 18 μοίραις, καὶ ἑπομένως ὁ κύκλος τοῦ λυκαυγοῦς· ἡ Δ Η ὁ Ἰσιμερινὸς κύκλος τοῦ ἡλίου εἰς τὴν Ἰσημερία· αἱ ἄλλαις γραμμαῖς αἱ πλάγιαις εἰς τὴν Α Β, Ἰσημερινοὶ κύκλοι τοῦ ἡλίου εἰς διαφόρους τόπους· αἱ Ο Ζ διάφορα τόξα τῶν κύκλων τοῦ ἡλίου ὁποῦ εἶναι πλάγιοι εἰς τὸν Ὁρί-

'Ορίζοντα· τὸ Ο ὁποῦ εἶναι εἰς αὐταῖς φανερόνει πῶς κάθε ΖΟ εἶναι ἴση μὲ τὴ ΖΕ· βλέπεις λοιπὸν τώρα πῶς ἠμπορεῖ νὰ εἶναι λυκαυγὲς ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν 'Ορίζοντα ΑΒ πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ ὁ ἥλιος εἰς τὸ Ο ὁποῦ περιορίζει ταῖς 18 μοίραις, καὶ πῶς ὅσο εἶναι πλαγιώτερος, τόσο περισσότερο ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἕνα μέρος του μεγαλήτερο ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ ΘΙ ὁποῦ εἶναι ὁ ὅρος τοῦ λυκαυγοῦς.

"Ενας περίεργος θέλει ἀπορήσῃ ἴσως ὅταν ἀκούῃ πῶς τὸ λυκαυγὲς εἰς τοὺς Πόλους εἶναι δυὸ μῆνες το πορνὸ, καὶ δυὸ μῆνες τὸ βράδι, καὶ πῶς τὸ βαθὺ σκότος εἶναι δυὸ μῆνες, τὸν ἕναν ὅταν κατεβαίνῃ ὁ ἥλιος, καὶ τὸν ἄλλον ὅταν ἀνεβαίνῃ, μ' ὅλον ὁποῦ ὀλιγώτερο διάστημα μένει ἀπὸ ταῖς 18 ἕως εἰς ταῖς 23½ ὁποῦ κατεβαίνει ὁ ἥλιος, καὶ ὄχι 9' μοίραις· ἡ αἰτία εἶναι ἐκεῖνο ὁποῦ εἶπα παραπάνω, πῶς δηλαδὴ ἡ ἀνάβασι καὶ ἡ κατάβασι τοῦ ἡλίου γίνονται ἀργότερα ἐν ὅσῳ εἶναι κοντότερα ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Τροπικοὺς, καὶ ἀκολούθως εἰς ἴσιον καιρὸ περνᾷ ὀλιγώτερο διάστημα ἀνεβοκατεβαίνωντας.

Αἰτία αὐτῆς τῆς ἄργητας τοῦ ἡλίου εἰς τοὺς Τροπικοὺς εἶναι ἡ θέσι τῆς 'Εκλειπτικῆς (α) γραμμῆς πρὸς τὴ Γῆ.

(α) Αὐτὴ εἶναι ἕνας κύκλος εἰς τὸν οὐρανὸ ἀπὸ τοὺς μεγίστους· ἐπειδὴ κόφτει καὶ αὐτὸς τὴ σφαῖρα εἰς δυὸ ἡμισφαίρια περνῶντας ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ Παντός. Αὐτὸς ὁ κύκλος εἶναι ὁ δρόμος ὁποῦ κάμνει ὁ ἥλιος ἕνα χρόνο ὁλόκληρο νὰ τὸν περάσῃ κινούμενος τὴν ἰδική του ξεχωριστὴ κίνησι, καθὼς κάμνει 24 ὥραις νὰ περάσῃ τὸν 'Ισημερινὸ καὶ τοὺς ἄλλους συγκινούμενος μὲ τὸ Πᾶν τὴν κοινὴ κίνησι. 'Ωνομάσθηκε 'Εκλειπτική· ἐπειδὴ αἱ ἐκλείψεις τόσο τοῦ ἡλίου ὅσο καὶ τῆς σελήνης ἀκολουθοῦν ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι εἰς αὐτὴ τὴ γραμμὴ, ἢ κοντὰ εἰς αὐτή. 'Ο ἥλιος συγκινούμενος μὲ τὸ Πᾶν εἰς 24 ὥραις περνᾷ δυὸ φοραῖς ἀπὸ αὐτὴ τὴ γραμμὴ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα, ἔξω μόνο ὅταν εἶναι εἰς ταῖς Τροπικαῖς ὁποῦ περνᾷ μιὰ φορά.

Γῆ. Αὐτὴ ἡ γραμμὴ ἢ αὐτὸς ὁ κύκλος εἶναι πλάγιος ὀλίγο εἰς τὸν 'Ισημερινὸ, καὶ ἐγγίζει ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸν Τροπικὸ τοῦ Καρκίνου καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸν Τροπικὸ τοῦ Αἰγόκερω· Τριγύρω εἰς αὐτὸν τὸν κύκλο εἶναι καὶ τὰ δώδεκα ἄστρα ὁποῦ ὀνομάζονται Ζώδια (α), καὶ πιάνει κάθε ἕνα ἕνα διάστημα εἰς αὐτὸν 30 μοίραις, καὶ ἀκολούθως ὁ ἥλιος κινούμενος τὴν χρονικὴ κίνησι, κάμνει εἰς κάθε ἕνα τριάντα ἡμέραις (β).

Διὰ νὰ ἐννοήσῃς καλλίτερα τὴ θέσι αὐτοῦ τοῦ κύκλου ὁποῦ ἔχει εἰς τὸν 'Ισημερινὸ, καὶ εἰς τοὺς Τροπικοὺς, στῆσε τρία στεφάνια στὴν ἀράδα νὰ παρασταίνουν τὸν 'Ισημερινὸ, καὶ τοὺς δυὸ Τροπικούς· καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ παρασταίνει τὸν 'Ισημερινὸ, νὰ εἶναι ὀλίγο μεγαλήτερο, καὶ νὰ εἶναι μακρυὰ καὶ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ αὐτὸ ὁποῦ παρασταίνει τὸν 'Ισημερινὸ, ὀλίγο τι περισσότερο ἀπὸ ἕνα μέρος αὐτοῦ. "Εχωντας τὰ λοιπὸν στημένα ἔτζι, πέρασε ἄλλο ἕνα στεφάνι ἴσιο μὲ ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι εἰς τὴ μέση τὸ μεγαλήτερο, εἰς τρόπον ὁποῦ νὰ ἐφάπτεται ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸ ἕνα ἀκρινὸ στεφάνι, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὸ ἄλλο. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ στεφάνι παρασταίνει τὸν κύκλο ὁποῦ κάμνει ὁ ἥλιος κινούμενος τὴ χρονικὴ κίνησι, καὶ ὀνομάζεται 'Εκλειπτικὴ γραμμή.

'Απάνω εἰς τὴν τεχνητὴ σφαῖρα ἠμπορεῖς νὰ ἰδῇς αὐτὴ τὴ γραμμή· ἐπειδὴ ὅμως εἰς ἡμᾶς κακῇ τύχῃ εἶναι σπάνιαις καὶ αὐταῖς, εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τοὺς ὁποίους πρώτους

(α) Τὰ ὠνόμασαν ἔτζι· ἐπειδὴ σχεδὸν ὅλα ὀνομάζονται μὲ ὀνόματα ζώων· τὰ ἓξ εἶναι εἰς τὸ βόρειο ἡμισφαίριο, ὁ Κριὸς δηλαδὴ, ὁ Ταῦρος, οἱ Δίδυμοι, ὁ Καρκῖνος, ὁ Λέων καὶ ἡ Παρθένος· τὰ ὑπόλοιπα ἓξ εἶναι εἰς τὸ νότειο, ὁ Ζυγὸς, ὁ Σκορπίος, ὁ Τοξότης, ὁ Αἰγόκερως, ὁ 'Υδροχόος καὶ οἱ 'Ιχθύες.

(β) Νὰ ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποία διαιροῦν τὸν χρόνο εἰς 12 μῆνες,

τους ἐφευρέθηκαν τόσον αὐταῖς, ὅσο ϗ αἱ χάρταις, πάρε πάλιν ἕνα πορτοκάλι· δέσε ἕνα ῥάμμα ὁποῦ νὰ παρασήνῃ τὸν Ἰσημερινό· δέσε ϗ ἄλλα δυὸ ὁποῦ νὰ παρασήνουν τοὺς Τροπικοὺς, τὰ ὁποῖα νὰ ἀπέχουν ἀπὸ τὸ πρῶτο σχεδὸν ἕνα τεταρτημόριο τοῦ διαστήματος ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὸ πρῶτο ῥάμμα ϗ εἰς τὸν Πόλο τοῦ πορτοκαλιοῦ, ὅ ἐστιν 23½ μοίραις· δέσε τώρα ϗ ἕνα ῥάμμα ὁποῦ νὰ ἐγγίζῃ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸ ἕνα ῥάμμα ὁποῦ παρασήνει τὸν ἕναν Τροπικὸ, ϗ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸν ἄλλον, ϗ τὸ μισὸ νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τοῦ Ἰσημερινοῦ τοῦ πορτοκαλιοῦ, ϗ τὸ ἄλλο μισὸ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ῥάμμα παρασήνει τὴν Ἐκλειπτικὴ γραμμὴ, ϗ τέτοια θέσι ἔχει ϗ ἐκείνη πρὸς τὸν Ἰσημερινὸ, ϗ τοὺς Τροπικοὺς εἰς τὸν οὐρανό.

Ὁ ἥλιος ὅσο νὰ περάσῃ αὐτὴ τὴ γραμμὴ, κάμνει 365 ἡμέραις ϗ 6 ὥραις παρὰ 11 λεπτὰ, ἢ 5 ὥραις ϗ 49 λεπτα (α). κινούμενος ὅμως ϗ μὲ τὸ Πᾶν καθὼς φαί-

νε-

(α) Οἱ παλαιοὶ ἀστρονόμοι ἐστοχάζουνταν πῶς ὁ ἥλιος κάμνει 365 ἡμέραις ϗ 6 ὥραις νὰ γυρίσῃ αὐτὸν τὸν κύκλο· διὰ τοῦτο κάθε τέταρτος χρόνος ἔχει μιὰ ἡμέρα παραπάνω (ἐπειδὴ 4 φοραῖς 6 κάμνουν 24, μιὰ ἡμέρα) τὴν ὁποία οἱ Ἕλληνες τὴν ἔλεγαν ἐμβόλιμον, ϗ οἱ Λατῖνοι βίσεκτον· οἱ νεώτεροι ὅμως ἀστρονόμοι ἐπαρατήρησαν, ϗ εὑρῆκαν πῶς ὁ ἥλιος δὲν κάμνει σωστὰ 365 ἡμέραις, ϗ 6 ὥραις, ἀμὴ 365 ἡμέραις ϗ 6 ὥραις παρὰ 11 λεπτά.

Ἀπ' αὐτὸ τὸ λάθος εἰς τὴν Ἀστρονομία συνέβαινε ϗ ἕνα ἄλλο εἰς τὸ ἡμερολόγι· ἐπειδὴ ἔχοντας σήμερα πρώτη Ἰαννουαρίου ϗ νέο ἔτος τὸ συνειθισμένο 1790, ἂν εὐγάλωμεν τὰ 11 λεπτὰ ἀπὸ τοὺς 1790 χρόνους, τὰ ὁποῖα εἶναι 19690, ϗ κάμνουν 13 ἡμέραις, 16 ὥραις ϗ 10 λεπτὰ, μένει ἕνα κενὸ ἀναμεταξὺ εἰς τὴν ἀληθινὴ πρώτη Ἰαννουαρίου τοῦ 1790 ἔτους ϗ εἰς τοῦ ἡμερολογίου τοῦ παλαιοῦ. Ὁ ιγ. Γρηγόριος Πάπας τῆς Ῥώμης ἐδιώρθωσε τὸ παλαιὸ ἡμερολόγι, ϗ ἐπρόσταξε νὰ ἀρχινήσῃ αὐτὴ ἡ διόρθωσι εἰς τὰ 1500, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀφ' οὗ εὔγαλαν 11 ἡμέραις ὁποῦ ἦταν παραπάνω, ἄρχισαν τὸ 1581 ἔτος ἀπὸ ταῖς 20 τοῦ Δεκεμβρίου, ϗ διὰ νὰ μὴν ἀκολουθῇ εἰς τὸ

νεται, εἰς 24 ὥραις κάμνει ϗ ἄλλους 365 κύκλους παραλλήλους καθὼς προεῤῥέθηκε μὲ τὸν Ἰσημερινὸ ϗ μὲ τοὺς Τροπικοὺς, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὅροι ϗ ἀκρινοὶ κύκλοι αὐτῶν ϗ συναριθμοῦνται εἰς τοὺς 365. Οἱ μισοὶ κύκλοι εἶναι εἰς τὸ ἕνα μέρος τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς διάστημα 23½ μοίραις, ϗ οἱ μισοὶ εἰς τὸ ἄλλο, εἰς ἄλλο τόσο διάστημα.

Ἀναμεταξὺ τώρα εἰς τὸν Ἰσημερινὸ, ϗ τὸν ἕναν Τροπικὸ βάλε ἕνα ἄλλο ῥάμμα διαιρῶντας τὸ διάστημα τῶν 23½ μοιρῶν εἰς δυὸ, ϗ στοχάσου πῶς περισσότερο ῥάμμα ὁποῦ παρασήνει τὴν Ἐκλειπτικὴ γραμμὴ μένει εἰς τὸ μέρος τοῦ Τροπικοῦ, ϗ ὀλιγότερο εἰς τὸ μέρος τοῦ Ἰσημερινοῦ διὰ τὴ θέσι της πρὸς αὐτὸν ϗ τοὺς Τροπικούς· κάμνει λοιπὸν ϗ περισσότερον καιρὸ ὁ ἥλιος νὰ περάσῃ τὸ μέρος ὁποῦ εἶναι πρὸς τὸν Τροπικὸ, ϗ ὀλιγώτερο, τὸ μέρος ὁποῦ εἶναι πρὸς τὸν Ἰσημερινό· ἡ ἀνάβασι λοιπὸν ϗ ἡ κατάβασι τοῦ ἡλίου γίνεται ἀργὰ ὅταν πλησιάζῃ ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Τροπικοὺς, ϗ ὀγλίγωρα ὅταν εἰς τὸν Ἰσημερινό.

Ἀρκετὰ εἶναι αὐτὰ ὁποῦ εἶπα ἕως τώρα νὰ σὲ κάμουν νὰ πάρῃς μιὰ ἰδέα καθαρὰ τῶν Ζωνῶν, τῆς διακεκαυμένης, τῶν δυὸ εὐκράτων, ϗ τῶν δυὸ κατεψυγμένων· ϗ διὰ τί 5 ϗ ὄχι περισσότεραις ἢ ὀλιγώτεραις ϗ κάποιων ἰδίων τῆς καθεμίας, καθὼς ϗ τοῦ μεγέθους, τὸ ὁποῖο μὲ τὸ νὰ εἶναι πολλὰ πλατὺ, ἀκολουθεῖ μάλιστα εἰς ταῖς εὔκραταις ὁποῦ ἕνας τόπος ὁποῦ εἶναι εἰς μιὰ Ζώνη, νὰ ἔχῃ διαφορὰ μεγάλ' ἀπὸ ἕναν ἄλλον ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν αὐτήν. παραδείγματος χάριν, ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Μολδαβία εἶναι εἰς τὴν εὔκρατη Ζώ-

νη

ἑξῆς αὐτὴ ἡ σύγχυσι, ἐπρόσταξε εἰς κάθε 400 χρόνους νὰ ἀφίνωνται 3 ἐμβόλιμοι ἡμέραις· ὥστε λοιπὸν εἰς τὰ 1900 ὅσοι ἀκολούθησαν αὐτὴ τὴ διόρθωσι ἀφίνοντας ἄλλαις τρεῖς ἡμέραις, θὰ διαφέρουν ἀπὸ ἡμᾶς 14 ἡμέραις.

γη τὴν ἐδικήμας, μὰ σοχάσου πόσο πολὺ διαφέρει ἡ
Ἄγυπτος ἀπὸ τὴ Μολδοβία, καὶ πόσο περιοσότερο
ἀκόμι ἀπὸ τὴ Λιβονία ὁποῦ εἶναι ϗ αὐτὴ εἰς τὴν εὔκρατη
Ζώνη.

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ διαφορὰ ὁποῦ προέρχεται ἀπὸ τὸ
ἀπέραντο μέγεθος τῶν Ζωνῶν, ἔκαμε τοὺς Γεωγράφους
νὰ ἐπιδιαιρέσουν τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς εἰς Κλίματα,
διὰ νὰ ἠμπορῇ τινὰς λέγωντας ἡ Ἰταλία ϗ ἡ Ἑλλάδα
εἶναι εἰς τὸ αὐτὸ Κλίμα, νὰ φανερόνῃ πῶς ὅ, τι χει-
μῶνας καὶ καλοκαίρι γίνεται ἐκεῖ, τὸ ἴδιο σχεδὸν γί-
νεται ϗ ἐδῶ· καὶ ὅταν ἐκεῖ, τότε καὶ ἐδῶ· καὶ ὅσο
αὐξάνει ἡ μεγαλήτερη ἡμέρα ἐκεῖ, τόσο καὶ ἐδῶ· καὶ
τὸ ὁποῖο δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ φανερώσῃ λέγωντας
ὁ δεῖνα τόπος, καὶ ὁ δεῖνα εἶναι εἰς τὴν αὐτὴ Ζώνη.

Μ' ὅλον τοῦτο δὲν πρέπει νὰ νομίζῃ τινὰς πῶς
ἡ εὐκρασία ἑνὸς Κλίματος εἶναι ἀκριβῶς ἡ αὐτὴ εἰς κάθε
τόπο· διὰ τὶ ἕνα πλῆθος περισατικὰ, καθὼς οἱ ἄνε-
μοι, οἱ κρατῆρες, ἡ γειτονεια τῆς θαλάσσης, ἡ θέσι
τῶν βουνῶν συντρέχουν μὲ τὸν ἥλιο, καὶ ἀποκαθισοῦν
πολλαῖς φοραῖς πολλὰ διαφορετικοὺς τοὺς τόπους τοῦ αὐτοῦ
Κλίματος.

Τὸ αὐτὸ ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς ϗ διὰ τὰ Κλίματα
ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ ἕνα μέρος, ϗ εἰς τὸ ἄλλο τοῦ Ἰσημερινοῦ
εἰς πλάτος ἴσιο· πρόσθεσε ἐδῶ ἀκόμι ϗ τὴ διαφορὰ
τοῦ καλοκαιριοῦ, ϗ τοῦ χειμῶνος ὁποῦ εἶναι μεγαλήτερη
εἰς τὸ νότειο μέρος παρὰ εἰς τὸ ἐδικόμας, μὲ τὸ νὰ εἶναι
εἰς αὐτὸ ὁ ἥλιος τὸ καλοκαίρι προσγειότερος παρὰ εἰς
τὸ ἐδικόμας, ϗ τὸν χειμῶνα ἀπογειότερος παρὰ εἰς
τὸ ἐδικόμας.

Ὁ περίφημος συγγραφεὺς Μοντεσκιοῦ εἰς τὸ
ιέ. βιβλίο τοῦ συγγράμματός του ὁποῦ τὸ ἐπιγράφει
πνεῦμα τῶν νόμων, ἐξακριβόνει τὴν ἐπιῤῥοὴ τῶν
Κλιμάτων εἰς τὰ ἤθη, ϗ εἰς τοὺς χαρακτῆρας τῶν κα-
τοίκων.

Τὰ Κλίματα εἶναι ϗ αὐτὰ Ζώναις ὁποῦ περιορίζον-
ται ἀπὸ δυὸ παραλλήλους κύκλους μὲ τὴν Ἰσημερία,
ϗ ἔχουν ἕνα πλάτος τόσο ὁποῦ ἡ μεγαλήτερ' ἡμέρα
ὁποῦ γίνεται εἰς τὸν πρὸς τὸν Πόλο παράλληλο, νὰ
περνᾷ τὴ μεγαλήτερ' ἡμέρα ὁποῦ γίνεται εἰς τὸν πρὸς
τὴν Ἰσημερία παράλληλο, μισὴ ὥρα.

Κλίματα λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἰσημερία ἕως εἰς τοὺς
Τροπικοὺς εἶναι 24· ἐπειδὴ ἕως ἐδῶ μόνο αὐξάνει ἡ ἡ-
μέρα μὲ ὥραις· ϗ ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Ἰση-
μερία εἶναι πλατύτερα· διὰ τὶ ϗ ἡ αὔξησι τῆς ἡμέρας
εἶναι ἐκεῖ ἀνεπαίσθητη σχεδὸν, ϗ χρειάζεται ἕνα πολὺ
διάστημα ἀπ' ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι 12 ὥραις ἕως ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι
12½· πρὸς τούτοις ϗ κάθε Κλίμα ὅσο εἶναι βορειότερο,
τόσο εἶναι ϗ σενώτερο, μὲ τὴν ἴδια ἀνωμαλία τῆς αὐ-
ξήσεως τῆς ἡμέρας, καθὼς παρακάτω εἰς τὸν πίνακα
τῶν Κλιμάτων θέλεις ἰδῇ.

Τὰ 24 Κλίματα τοῦ βορείου, ϗ νοτείου μέρους λέ-
γονται ἡμιωριαῖα, πιάνωντας κάθε ἕνα ἕνα πλάτος
ὁποῦ εἶναι ἀρκετὸ νὰ αὐξάνῃ ἡ ἡμέρα μισὴ ὥρα.

Ἀπὸ τοὺς Πολικοὺς κύκλους ϗ κεῖθες αὐξάνωντας ἡ
ἡμέρα μῆνες ὁλόκληρους, τὰ Κλίματα περιλαμβάνουν
τόσο πλάτος, ὁποῦ ἀπὸ τὸν ἕναν παράλληλο ἕως εἰς τὸν
ἄλλον τοὺς ὅρους ἡ ἡμέρα νὰ αὐξάνῃ μισὸ μῆνα.

Τὰ Πολικὰ λοιπὸν Κλίματα εἶναι δώδεκα πέρνων-
τάστα ἡμιμηνιαῖα ϗ ὄχι μηνιαῖα.

Ἐπειδὴ τὸ πλάτος τῶν Κλιμάτων κρέμεται ἀπὸ
τὴν αὔξησι τῆς ἡμέρας, ϗ αὐτὴ εἰς ταῖς κατεψυγμέ-
ναις Ζώναις γίνεται κοντὰ εἰς τοὺς Πολικοὺς κύκλους εἰς
ὀλίγο διάστημα, ϗ ὅσο πλησιάζει τινὰς εἰς τοὺς Πόλους,
εἰς περιοσότερο· τὰ Πολικὰ λοιπὸν Κλίματα εἰς τὴν
ἀρχὴ εἶναι σενὰ, ϗ ὅσο πλησιάζουν εἰς τοὺς Πόλους, εἶ-
ναι πλατύτερα· ϗ ὄντας ἔτζι, εἶναι ἐναντία μὲ τὰ
ἡμιωριαῖα τὰ ὁποῖα εἰς τὴν ἀρχὴ εἶναι πλατεά, ϗ ὅσο
μακραίνουν ἀπὸ τὴν Ἰσημερία, σενεύουν.

Αἰτία τȣ̃ νὰ γίνεται ἡμμηνιαία ἡ ἡμέρα εἰς ἕνα ὀλίγο διάσημα κοντὰ εἰς τȣ̀ς Πολικȣ̀ς κύκλȣς, ϗ ὕστερα αὐτὸ τὸ διάσημα νὰ αὐξάνῃ, ϗ κοντὰ εἰς τȣ̀ς Πόλȣς νὰ εἶναι πολλὰ μεγάλο, εἶναι ἡ ἄργητα τȣ̃ ἡλίȣ ὅταν εἶναι κοντὰ εἰς τȣ̀ς Τροπικȣ̀ς, ϗ ἡ φαινόμενη στάσι τȣ εἰς αὐτȣ̀ς, ϗ ἡ ταχύτης πάλιν ὅταν εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Ἰσημερία, τὰ ὁποῖα κάμνȣν τὸν δρόμο τῆς ἀναβάσεως, ϗ καταβάσεως πολλὰ ἀνώμαλο.

Ἡ ἀνωμαλία αὐτȣ̃ τȣ̃ δρόμȣ προέρχεται ἀπὸ τὴ θέσι καθὼς προεῤῥέθηκε, ὁπȣ̃ ἔχει ἡ Ἐκλειπτικὴ γραμμὴ πρὸς τȣ̀ς Τροπικȣ̀ς, καὶ τὸν Ἰσημερινὸ, ἡ ὁποία θέσι εἶναι αἰτία νὰ γίνωνται περιοσότεροι κύκλοι τȣ̃ ἡλίȣ εἰς ἕνα διάσημα ὁπȣ̃ εἶναι κοντὰ εἰς τȣ̀ς Τροπικȣ̀ς, ϗ ὀλιγώτεροι εἰς ἕνα ἄλλο ἴσιο ὁπȣ̃ εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Ἰσημερία, ϗ ἔτζι νὰ φαίνεται ὁ ἥλιος πῶς ἀργεῖ ἐκεῖ, ϗ ἐπιταχύνει τὸν δρόμο τȣ ἐδῶ.

Ὅσο προχωρεῖ τινὰς εἰς κἀνέναν Πόλο, τόσο περιοσότερο μέρος βλέπει τȣ̃ Τροπικȣ̃, ϗ τῆς μισῆς διακεκαυμένης Ζώνης ὁπȣ̃ εἶναι ἀπὸ τὸ μέρος τȣ, ϗ τόσο ὀλιγώτερο τȣ̃ ἄλλȣ Τροπικȣ̃, ϗ τῆς ἄλλης διακεκαυμένης Ζώνης· ϗ ὅταν φθάσῃ εἰς κἀνέναν ἀπὸ τȣ̀ς Πολικȣ̀ς κύκλȣς, βλέπει ὁλόκληρο τὸν ἕναν Τροπικὸ, ϗ τὸν ἄλλον τὸν χάνει· ὁ Τροπικὸς ὅμως ὁπȣ̃ φαίνεται ὁλόκληρος, ἐγγίζει ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος εἰς τὸν Ὁρίζοντα.

Ἐπειδὴ ὁ πλαγιασμὸς τȣ̃ Ἰσημερινȣ̃ εἶναι ἀνάλογος πάντοτε μὲ τὸ πλάτος, ϗ τὸ πλάτος ἀνάλογο μὲ τὸ ὕψωμα τȣ̃ Πόλȣ, ϗ τὸ διάσημα ὁπȣ̃ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Ἰσημερία ϗ τȣ̀ς Τροπικȣ̀ς, εἶναι ἴσιο μὲ τὸ διάσημα ὁπȣ̃ εἶναι ἀπὸ τȣ̀ς Πολικȣ̀ς κύκλȣς, ἕως εἰς τȣ̀ς Πόλȣς, ὄντας ϗ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο 23 μοίραις ½· ὅταν προχωρέσῃ τινὰς πρὸς ἕναν ἀπὸ τȣ̀ς Πόλȣς, καὶ φθάσῃ εἰς ἕνα μέρος ὁπȣ̃ νὰ ἀπέχῃ 50 λεπτὰ ἀπὸ τȣ̀ς Πολικȣ̀ς κύκλȣς, βλέπει ἀπὸ αὐτὸ

τὸ

τὸ μέρος ϗ τὸν ἕναν Τροπικὸ ὁπȣ̃ εἶναι ὑψηλὰ ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα 50 λεπτὰ, ϗ ὅταν φθάσῃ τρεῖς μοίραις μακρυὰ ἀπὸ τὸν Πολικὸ κύκλο, βλέπει ἀπ᾽ ἐκεῖ ϗ τὸν Τροπικὸ ὁπȣ̃ εἶναι ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα εἰς τὸ μέρος ὁπȣ̃ σηκόνεται, τρεῖς μοίραις· ϗ μένει λοιπὸν ὅσο νὰ ἔλθῃ ϗ ὁ Ἰσημερινὸς εἰς τὸν Ὁρίζοντα, ὅσο μένει καὶ ἀπὸ ταῖς τρεῖς μοίραις ἕως εἰς τὸν Πόλο, δηλαδὴ 20 ½ μοίραις.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὅσο προχωρεῖ τινὰς εἰς κἀνέναν Πόλο ἀπὸ κἀνένα Πολικὸ κύκλο, τόσο μέρος ὁλόκληρο τῆς μισῆς διακεκαυμένης Ζώνης ξεσκεπάζει, ϗ τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι κοντὰ εἰς τὸν Τροπικὸ, ϗ εἰς τȣ̀ς Τροπικȣ̀ς ἀργεῖ πολλὰ ὁ ἥλιος· δὲν χρειάζεται λοιπὸν πολὺ διάσημα ἀπ᾽ ἐκεῖθες ἀπὸ τȣ̀ς Πολικȣ̀ς κύκλȣς διὰ νὰ ἰδῇ τὸν ἥλιο ὁπȣ̃ πολλαῖς ἡμέραις νὰ γυρίζῃ τριγύρωτȣ, ἀναιβαίνωντας ἕως τὸν Τροπικὸ, καὶ καταιβαίνωντας πάλιν.

Ὅταν φέρ᾽ εἰπεῖν εἶσαι μακρυὰ ἀπὸ κἀνέναν πολικὸ κύκλο 50 λεπτὰ, βλέπεις τὸν ἕνα Τροπικὸ ἄλλα 50 λεπτὰ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα, καὶ ἀκολȣ́θως ἕνα μέρος ὁλόκληρο τῆς μισῆς διακεκαυμένης Ζώνης πλατὺ 50 λεπτά. ἔχεις ἀκόμι καὶ τὴ μεγαλήτερ᾽ ἡμέρα ἕνα μῆνα· ἐπειδὴ εἰς αὐτὸ τὸ διάσημα τῶν 50 λεπτῶν ἀπολαμβάνεται ἕνα τόξο τῆς Ἐκλειπτικῆς 30 μοίραις, τὸ ὁποῖο ἕως νὰ τὸ περάσῃ ὁ ἥλιος θὰ κάμῃ 15 γύρȣς ἀνεβαίνωντας, καὶ 15 κατεβαίνωντας, ϗ αὐτȣ̀ς τȣ̀ς γύρȣς κάμνωντάς τȣς κάθε ἕναν εἰς 24 ὥραις· ἐπειδὴ εἰς 24 ὥραις φαίνεται πῶς γυρίζει μιὰ φορὰ μαζὶ μὲ τὸ Πᾶν, κάμνει λοιπὸν 30 ἡμερονύχτια, καὶ παραβλέπωντας ταῖς νύχταις, 30 ἡμέραις.

Διὰ νὰ συλλάβῃς μιὰ καθωτέρ᾽ ἰδέα τῶν λεγομένων, κίταξε τὸ πλαγινὸ διάγραμμα. Τὸ ἡμικύκλιο ABO παραστήνει τὸ μισὸ μέρος τῆς Ἐκλει-

 πτι-

πτικῆς γραμμῆς, τοῦ κύκλου δηλαδὴ ὁποῦ κάμνει ὁ ἥλιος ἕνα χρόνο νὰ γυρίσῃ· ἡ Α Β παρασήνει τὸν Ἰσημερινὸ, ὁ ὁποῖος τὴν χωρίζει εἰς δυὸ μέρη ἴσια· ἡ Δ Γ τὸν Τροπικὸ, ἕως εἰς τὸν ὁποῖον φθάνει ὁ ἥλιος εἰς ταῖς Τροπαῖς. Τὸ διάσημα λοιπὸν ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Α Β, καὶ Γ Δ εἶναι 23½ μοίραις.

Διαίρεσε τὸ διάσημα αὐτὸ εἰς 23 μέρη καὶ μισό· κάθε μέρος λοιπὸν θὰ περιέχῃ μιὰ μοῖρα, καὶ τὸ μισὸ μισή. Διαίρεσε ἀκόμι καὶ τὸ ἡμικύκλιο εἰς 12 μέρη εἰς τὰ Η· κάθε μέρος λοιπὸν θὰ περιέχῃ 15 μοίραις, καὶ ὅλο τὸ ἡμικύκλιο 180, καθὸ ἡμικύκλιο.

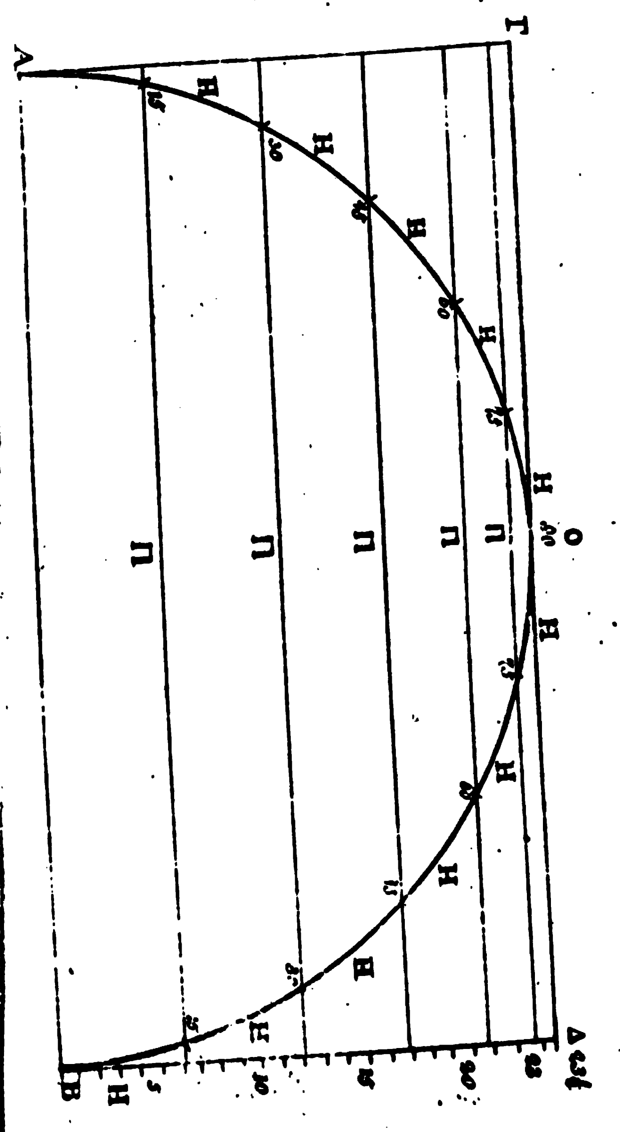
Ὁ ἥλιος ἕως νὰ περάσῃ αὐταῖς ταῖς 180 μοίραις, θὰ κάμῃ 180 γύρους, 180 ἡμέραις, 90 ἀνεβαίνοντας, καὶ ἄλλαις τόσαις κατεβαίνωντας· αἱ 90 ἡμέραις κάμνουν τρεῖς μῆνες. (α)

Χώρισε καὶ τὸ διάσημα μέσα εἰς τὸ ὁποῖο ἠμποροῦν νὰ ἀπολαμβάνωνται ἴσια μέρη τοῦ ἡμικυκλίου, μὲ ταῖς γραμμαῖς ΙΙ, καὶ κύταξε πόσο στενώτερο εἶναι κοντὰ εἰς τὸν Τροπικὸ τὴ Γ Δ, καὶ πόσο πλατύτερο κοντὰ εἰς τὸν Ἰσημερινὸ τὴν Α Β· ἐπειδὴ κοντὰ εἰς τὸν Τροπικὸ μιὰ μοῖρα σωστὴ δὲν εἶναι, καὶ κοντὰ εἰς τὸν Ἰσημερινὸ εἶναι περισσότερο ἀπὸ ταῖς 5 μοίραις λεπτὰ 57. Ὁ ἥλιος λοιπὸν θὰ κάμῃ τόσον καιρὸ νὰ περάσῃ ταῖς 5 μοίραις καὶ τὰ 57 λεπτὰ, ὅσο καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ δὲν εἶναι μιὰ μοῖρα σωστὴ, ἀμὴ 50 λεπτὰ περίπα.

Καταλαμβάνεις λοιπὸν καὶ τὴν αἰτία τώρα διὰ τὴν ὁποία ὁ ἥλιος κοντὰ εἰς τοὺς Τροπικοὺς ἀργεῖ πολλὰ, καὶ κοντὰ εἰς τὴν Ἰσημερία ἐπιταχύνει τὸν δρόμο τῆς ἀναβοκαταβάσεώς του.

Ἐπει-

(α) Ἀπὸ ταῖς 365 ἡμέραις ἀφίνομεν ὀχ ταῖς 5, ἢ παίρνομεν ταῖς 360· διὰ τὴν εὐπολυσυνοδιαίρεσιν τοῦ ἀριθμοῦ.

Ἐπειδὴ ὅσο προχωρεῖς ἀπὸ τὰς Πολικὰς κύκλους εἰς τὰς Πόλους, τόσο μέρος ὁλόκληρο τῆς διακεκαυμένης Ζώνης ξεσκεπάζεις· ὥντας λοιπὸν 50 λεπτὰ μακρυὰ ἀπὸ τὰς Πολικὰς κύκλους, βλέπεις καὶ 50 λεπτὰ ὁλόκληρο μέρος τῆς διακεκαυμένης Ζώνης, τὸ ὁποῖο ἕως νὰ τὸ περάσῃ ὁ ἥλιος θὰ κάμῃ ἕναν μῆνα.

Τὸ πλάτος λοιπὸν τῶν Πολικῶν Κλιμάτων εἶναι ἀνάλογο μὲ διαστήματα ὁποῦ πέρνονται ἀπὸ τὸν Τροπικὸ ἕως εἰς τὸν Ἰσημερινὸ, καὶ περιέχει ἴσιο μέρος τοῦ ἡμικυκλίου τῆς Ἐκλειπτικῆς, μὲ τὰ Π φέρ᾽ εἰπεῖν.

Περὶ χάρτων, καὶ χρήσεως αὐτῶν.

Χάρτα ὁποῦ τὴν ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ Γεωγραφικὸν πίνακα (α) εἶναι μιὰ κόλλα χαρτὶ εἰς τὴν ὁποία εἶναι περιγεγραμμένη ἡ θέσι ὅλης τῆς Γῆς, ἢ ἑνὸς μέρους ἀπὸ τὰ 4, ἢ ἑνὸς μεγάλου τόπου, ἢ ἐπαρχίας τινὸς, ἢ καμμιᾶς πόλεως, χωριοῦ, ἀγροῦ, κήπου κ. τ:.

Εἶναι λοιπὸν πέντε λογιῶν χάρταις· ὁλικαῖς, ἐκείναις εἰς ταῖς ὁποίαις εἶναι ὅλη ἡ Γῆ περιγεγραμμένη· γενικαῖς, ἐκείναις εἰς ταῖς ὁποίαις εἶναι περιγεγραμμένο ἕνα ἀπὸ τὰ 4 μέρη τῆς Γῆς· χωρογραφικαῖς, ἐκείναις εἰς ταῖς ὁποίαις εἶναι κάνενας μεγάλος τόπος, καθὼς ἡ Τουρκία, ἡ Φράντζα, ἡ Γερμανία κ. τ:. τοπογραφικαῖς, ἐκείναις εἰς ταῖς ὁποίαις εἶναι καμμιὰ ἐπαρχία, καθὼς ἡ Μολδοβία, Βλαχία, Θεσσαλία, καὶ τ:. ἰχνογραφικαῖς, ἐκείναις εἰς ταῖς ὁποίαις εἶναι καμμιὰ πόλι, κάνενα χωριὸ, κάνενας ἀγρὸς, κάνενας κῆπος καὶ τ:.

Αἱ

(α) Ἀναξίμανδρος ὁ Μιλήσιος ὁ μαθητὴς τοῦ Θαλοῦ πρῶτος ἐξέδωκε Γεωγραφικὸν πίνακα. (Στράβ: βιβ. α.

Αἱ ὁλικαῖς χάρταις παραστένουν τὴ Γῆ εἰς δυὸ ἡμισφαίρια διῃρημένη, τὸ ἕνα ἀνατολικὸ, καὶ τὸ ἄλλο δυτικό.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ ἢ δεξιὸ εἶναι ὁ παλαιὸς Κόσμος, δηλαδὴ ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρικὴ, καὶ ἡ Εὐρώπη· εἰς τὸ δυτικὸ, ἢ ἀριστερὸ, ὁ νέος Κόσμος, δηλαδὴ ἡ Ἀμερική.

Βλέποντας λοιπὸν αὐτὰ τὰ δυὸ μέρη τῆς Γῆς ἔτζι περιγεγραμμένα, ἤξευρε πῶς τὸ σχῆμα ἐκείνων εἶναι ὅμοιο μὲ αὐτὰ, εἰς τρόπον ὁποῦ ἠξεύρωντας ἀπὸ τὴ χάρτα τὴν Ἀμερικὴ χάριν λόγου, ἂν ἤθελες σηκωθῇ τόσο ὑψηλὰ μετέωρος ὁποῦ νὰ βλέπῃς αὐτὴ καθὼς βλέπει ἕνας ἀετὸς ὁποῦ εἶναι πολλὰ ὑψηλὰ, ἕνα σπίτι, εὐθὺς ἤθελες τὴ γνωρίσῃ, καθὼς ἠμπορεῖς νὰ γνωρίσῃς καὶ ἐλέφαντα πῶς εἶν᾽ ἐλέφας, ἠξεύρωντάς τον μόνο ζωγραφισμένο, καὶ εἰς ἕνα μέγεθος πολλὰ μικρό.

Ἐκείνη ἡ χονδρὴ γραμμὴ ὁποῦ εἶναι εἰς τὴ μέση, καὶ χωρίζει καὶ τὰ δυὸ ἡμισφαίρια εἰς δυὸ μέρη ἴσια, εἶναι ὁ Ἰσημερινός· εἰς αὐτὸν εἶναι σημειωμέναις αἱ μοίραις τοῦ μήκους τῆς Γῆς· καὶ ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ μέρος τοῦ ἀνατολικοῦ ἡμισφαιρίου, καὶ τελειόνουν εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ δυτικοῦ.

Ἐκείναις αἱ γραμμαῖς ὁποῦ τέμνουν αὐτὸν εἰς ὀρθαῖς γωνίαις, καὶ ὁποῦ περνοῦν ἀπὸ τοὺς Πόλους, εἶναι οἱ Μεσημβρινοὶ, οἱ ὁποῖοι τεμνόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς Πόλους, κάμνει κάθε ἕνας δυὸ ἡμικύκλια, καὶ τὸ ἕνα μένει εἰς τὸ ἕνα ἡμισφαίριο, καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὸ ἄλλο. Μεσημβρινοὶ σημειόνονται εἰς τὴν ὁλικὴ χάρτα 18, ἡμικύκλιά τους 36, περιορίζωντας ἕνα διάστημα τοῦ μήκους πλατὺ 10 μοίραις· δὲν σημειόνονται ὅλοι διὰ νὰ μὴ σκοτίζουν τὴ χάρτα αἱ πολλαῖς γραμμαῖς· ὕστερα ὅσο διὰ τὴ χάρτα, ἀρκετοὶ εἶναι καὶ αὐτοί.

Εἰς τὸν πρῶτο Μεσημβρινὸ ὁποῦ περνᾷ ἀπὸ ταῖς Κανάριαις νήσους εἶναι σημειωμέναις αἱ μοίραις τοῦ πλά-

πλάτους· ἐπειδὴ ὅμως αὐτοῦ χωρίζεται ἡ σφαῖρα εἰς δυὸ μέρη, χωρίζεται καὶ αὐτὸς εἰς δυὸ μέρη, τὰ ὁποῖα εἶναι αἱ περιφέρειαις τῶν ἡμισφαιρίων, καὶ αἱ μοίραις σημειόνονται καὶ εἰς τὰ δυὸ ἡμισφαίρια, ἀρχίζωντας ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ, καὶ τελειόνωντας εἰς τοὺς Πόλους.

Μακρυὰ ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ 23½ μ: εἶναι σημειωμένοι οἱ Τροπικοὶ, ὁ ἕνας ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τὸ ἄλλο· καὶ 66½ μ:, οἱ Πολικοὶ κύκλοι.

Ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Ἰσημερινὸ, καὶ εἰς τὸν Πόλο ξεχωριστὰ ἀπὸ τοὺς Τροπικοὺς, καὶ Πολικοὺς κύκλους εἶναι σημειωμένοι οἱ Παράλληλοι εἰς διάστημα δέκα μοιρῶν κάθε ἕνας. Σημείωσε ὅμως πῶς εἰς ταῖς ὁλικαῖς χάρταις ὁποῦ παραστένουν τὴ Γῆ εἰς δυὸ ἡμισφαίρια, αὐτοὶ οἱ κύκλοι εἶναι ἀδύνατο νὰ εἶναι παράλληλοι καθὼς καὶ οἱ Τροπικοὶ, καὶ οἱ Πολικοί· ἐπειδὴ ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιπεδώσεως τῆς σφαίρας ὁποῦ μαζόνεται εἰς τὰ μέσα μέρη τῶν ἡμισφαιρίων, αὐτοὶ αὐτοῦ εἶναι κοντότερα εἰς τὸν Ἰσημερινὸ παρὰ εἰς ταῖς ἄκραις· εἰς τὴν τεχνητὴ ὅμως σφαῖρα εἶναι ὅλοι παράλληλοι ἀκριβῶς μὲ τὸν Ἰσημερινό.

Ὅταν βλέπῃς λοιπὸν εἰς ταῖς ὁλικαῖς χάρταις ὁποῦ τὸ Δελὺ τὸ ὁποῖο εἶναι σχεδὸν εἰς τὸν αὐτὸν Παράλληλο μὲ ταῖς Κανάριαις νήσους, ἀπέχει ὀλιγώτερο ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ, παρὰ ἐκείναις, ἤξευρε πῶς ἡ ἐπιπέδωσι τοῦ ἡμισφαιρίου τὸ κάμνει νὰ φαίνεται ἔτζι χωρὶς νὰ εἶναι.

Εἰς μερικαῖς ὁλικαῖς χάρταις εἶναι καὶ ἡ Ἐκλειπτικὴ σημειωμένη, καὶ ἐφάπτεται τὸν ἕνα Τροπικὸ εἰς τὸ ἕνα ἡμισφαίριο, καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὸ ἄλλο.

Ἔχεις λοιπὸν μιὰ ἰδέα τῆς Γῆς, τοῦ Ἰσημερινοῦ, τῶν Τροπικῶν, τῶν Παραλλήλων ῥίχνωντας τὰ μάτιά σου ἀπάνω εἰς τὴν ὁλικὴ χάρτα· βλέπεις κάθε τόπο τί θέσι ἔχει εἰς τὸ ὅλο, εἰς ποιὰ Ζώνη εἶναι, εἰς πόσαις μοίραις τοῦ πλάτους, εἰς πόσαις τοῦ μήκους,

ἐκεῖ-

ἐκείνου μὲ τοὺς Παραλλήλους, αὐτοῦ μὲ τοὺς Μεσημβρινούς.

Ὅταν εἶσαι εἰς τὸν Ἰσημερινὸ, ἔχεις τοὺς Πόλους ἀπάνω εἰς τὸν Ὁρίζοντα· εὐθύς ὁποῦ ἀρχίσῃς νὰ μακρύνῃς ἀπ' αὐτὸν, ὁ ἕνας σηκόνεται ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν Ὁρίζοντα:, καὶ ὁ ἄλλος κατεβαίνει ἀπὸ κάτω· καὶ τὸ σήκωμα τοῦ ἑνὸς καὶ τὸ κατέβασμα τοῦ ἄλλου εἶναι ἀνάλογα πάντοτε μὲ τὸ διάστημα ὁποῦ περιπατεῖς· ὅταν εἶσαι εἰς ταῖς 30 μοίραις τοῦ πλάτους, καὶ τὸ σήκωμα τοῦ Πόλου εἶναι 30 μοίραις καὶ τ:.

Ἠξεύροντας τὸ σήκωμα τοῦ Πόλου εἰς κάθε τόπο, ἠξεύρεις καὶ τὸ μεσημερινὸ ὕψος τοῦ ἡλίου εἰς ταῖς Τροπαῖς καὶ εἰς τὴν Ἰσημερία πόσο εἶναι. Τὸ σήκωμα τοῦ Πόλου φέρ' εἰπεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι εἶναι 41 μοίραις καὶ 4' λεπτά· λοιπὸν εἰς ταῖς Ἰσημερίαις τὸ μεσημερινὸ ὕψος τοῦ ἡλίου εἶναι 41 μ: καὶ 4' λ: καὶ εἰς τὴ θερινὴ Τροπὴ 64, 34', προσθέτοντας τὸ διάστημα ὁποῦ εἶναι ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ, ὡς τὸν Τροπικὸ, καὶ εἰς τὴ χειμερινὴ 17, 34, ἀφαιρῶντάς το· ἐπειδὴ ὅσο πηγαίνει τινὰς πρὸς τοὺς Πόλους, τὸ αὐτὸ εἶναι νὰ πῶ, ὅσο σηκόνεται ὁ Πόλος τόσο χαμηλόνει ὁ Ἰσημερινός· βλέπεις καὶ πόσο λείπει ἀπὸ τὸ νὰ ἔχῃ κατὰ κορυφὴν ἕνας Κωνσταντινουπολίτης τὸν ἥλιο τὸ καλοκαίρι· ὅ ἐστιν 25 μοίραις καὶ 26 λεπτά.

Διὰ νὰ εὕρῃς καὶ τὸ μεσημερινὸ ὕψος τοῦ ἡλίου εἰς κάθε ἄλλη ἡμέρα, πρέπει νὰ ἠξεύρῃς ἐκείνη τὴν ἡμέρα πόσο εἶναι μακρυὰ ὁ ἥλιος ἀπὸ τὸν Ἰσημερινό· μὲ τὸ ἀνωτέρω διάγραμμα ὁποῦ ἀποδείχνω τὸ πλάτος τῶν Πολικῶν Κλιμάτων, εὔκολα ἠμπορεῖς νὰ τὸ εὕρῃς.

Ὁ ἥλιος ἀπὸ τὴν Ἰσημερία ἕως νὰ φθάσῃ εἰς ταῖς Τροπαῖς, περνοῦ ἕνα διάστημα τῆς Ἐκλειπτικῆς γραμμῆς 90 μοίραις· εἰς κάθε μία μοῖρα κάμνει 24 ὥραις, ἂς εἰπῶ μιὰ ἡμέρα· αἱ 90 μ: αὐταῖς τῆς Ἐκλειπτικῆς γραμμῆς εἶναι μέσα εἰς ἕνα πλάτος 23½ μ:. εὔκο-

κολο εἶναι νὰ στοχασθῇς κάθε ἡμέρα εἰς ποιὰ μοῖρα τοῦ πλάτους εἶναι· παραδείγματος χάριν, ὕστερα ἀπὸ τὴν Ἰσημερία εἰς ταῖς 9 τοῦ Ἀπριλίου ὁ ἥλιος εἶναι εἰς ταῖς 30 μοίραις τῆς Ἐκλειπτικῆς, αἱ 30 μοίραις ἀντικρύζουν σχεδὸν μὲ ταῖς 12 μοίραις τοῦ πλάτους· ἂν θέλῃς νὰ εὕρῃς τὸ μεσημερινὸ ὕψος τοῦ ἡλίου εἰς ταῖς 9 τοῦ Ἀπριλ:, πρόσθεσε 12 εἰς τὸ μεσημερινὸ ὕψος τοῦ ἡλίου ὁποῦ ἔχει ὁ τόπος εἰς τὴν Ἰσημερία· ἂν εἶναι ὅμως εἰς ταῖς 13 τοῦ Ὀκτωμβρίου πρέπει νὰ ἀφαιρέσῃς 12.

Διὰ νὰ εὕρῃς εἰς τί τόπο εἶναι κάθε Κλίμα, τὸ ὁποῖο ἠξεύροντάς το, ἠξεύρεις καὶ τὴ μεγαλήτερη ἡμέρα εἰς ταῖς Τροπαῖς, καὶ πότε βασιλεύει καὶ ἀνατέλλει τότε ὁ ἥλιος εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπο, πρέπει νὰ ἔχῃς κάμμιὰ σφαῖρα μὲ τὴ βοήθεια ὅμως τοῦ παρόντος πίνακος ἠμπορεῖς καὶ μὲ χωρὶς σφαῖρα.

Πίναξ τῶν ἡμιωριαίων Κλιμάτων.

Κλίματα.	μεγαλήτερη ἡμέρα. ὥραις.	λεπ:	πλάτος. μοίρ:	λεπ:	διάστημα. μοίρ:	λεπ:
0	12	0	0	0	0	0
1	12	30	8	34	8	34
2	13	0	16	43	8	9
3	13	30	24	10	7	27
4	14	0	30	46	6	36
5	14	30	36	28	5	42
6	15	0	41	21	4	53
7	15	30	45	29	4	8
8	15	0	48	59	3	20
9	16	30	51	57	2	58
10	17	0	54	28	2	31
11	17	30	56	36	2	8

κλί-

Κλίματα.	μεγαλήτερη ἡμέρα. ὥραις.	λεπ:	πλάτος. μοίρ:	λεπ:	διάστημα. μοίρ:	λεπ:
12	18	0	58	25	1	49
13	18	30	59	57	1	32
14	19	0	61	16	1	19
15	19	30	62	24	1	8
16	20	0	63	20	0	56
17	20	30	64	8	0	48
18	21	0	64	48	0	40
19	21	30	65	20	0	32
20	22	0	65	46	0	26
21	22	30	66	6	0	20
22	23	0	66	19	0	13
23	23	30	66	27	0	8
24	24	0	66	30	0	3

Εὗρε ταῖς μοίραις τοῦ καθενὸς τόπου, καὶ ἔχεις καὶ τὴ μεγαλήτερη ἡμέρα, καὶ τὸ Κλίμα· παραδείγματος χάριν, τὸ Παρίσι εἶναι εἰς ταῖς 48 μ: καὶ 59 λ:· εἰς ταῖς 48, 59 ἡ μεγαλήτερη ἡμέρα εἶναι 16 ὥραις· αὐξάνει λοιπὸν ἡ ἡμέρα τέσσερες ὥραις παραπάνω ἀπὸ τὴν Ἰσημερία ὅπου εἶναι πάντοτε 12· αἱ 4 ὥραις μᾶς δίδουν 8 Κλίματα καθὼς εἴπαμεν.

Διὰ νὰ εὕρῃς τί ὥρα ἀνατέλλει καὶ βασιλεύει ὁ ἥλιος εἰς κάθε καιρὸ καὶ εἰς κάθε τόπο, πρέπει νὰ ἔχῃς τεχνητὴ σφαῖρα.

Τὰ Πολικὰ Κλίματα ἀρχίζωντας ἀπὸ τοὺς Πολικοὺς κύκλους νὰ πλατύνωνται ἀναλόγως μὲ τὰ διαστήματα ὅπου εἶναι μέσα εἰς ἕνα ἡμικύκλιο καὶ περιλαμβάνουν ἴσια τόξα, διαίρεσε τὸ ὕψος τοῦ ἡμικυκλίου εἰς 23 μέρη, καὶ μισὸ, καὶ στοχάσου αἱ γραμμαῖς ὅπου περιορίζουν τὰ διαστήματα εἰς τί μέρη, ἢ μοίραις εἶναι, καὶ θέλεις ἠξεύρῃ εἰς ποιὰ μοῖρα εἶναι κάθε Πολικὸ Κλίμα.

Ἂν θέλῃς νὰ ξεύρῃς ὅταν εἶναι μεσημέρι εἰς ἕναν τόπο, τί ὥρα εἶναι εἰς ἕναν ἄλλον, κύταξε, ἂν εἶναι ἐκεῖνος ὁ τόπος εἰς τὸν ἴδιο Μεσημβρινὸ, εἶναι καὶ εἰς αὐτὸν μεσημέρι, εἰ δὲ εἰς ἄλλον, κύταξε πόσαις μοίραις τοῦ μήκους ἀπέχει· ἂν εἶναι 30 μοίραις ἀνατολικώτερος, εἶναι δυὸ ὥραις μετὰ τὸ μεσημέρι, εἰδὲ 30 δυτικώτερος, εἶναι δυὸ ὥραις προτήτερα ἀπὸ τὸ μεσημέρι· ἐπειδὴ 15 μοίραις περνᾷ ὁ ἥλιος εἰς μιὰ ὥρα.

Ἂν θέλῃς νὰ εὕρῃς τοὺς ἀντίποδας καθενὸς τόπου, κύταξε ἐκεῖνα ὅπου εἴπα παραπάνω εἰς ταῖς 39 σελίδαις.

Αἱ γενικαῖς, καὶ αἱ ἐπίλοιπαις χάρταις ἔχουν καὶ αὐταῖς ὅλαις Παραλλήλους, καὶ Μεσημβρινούς· ὄχι ὅμως ἀπὸ δέκα εἰς δέκα μοίραις, ἀμὴ μὲ τὸ νὰ εἶναι αἱ χάρταις πλέο ἐκτεταμέναις ἀπὸ πέντε εἰς πέντε, καὶ ἀπὸ μιὰ εἰς μιὰ αἱ μερικώτεραις.

Πρὸς τούτοις ἤξευρε πῶς εἰς αὐταῖς οἱ Παράλληλοι δὲν εἶναι καθὼς εἰς ταῖς ὁλικαῖς, ὅπου ἡ ἐπιπέδωσι τῶν ἡμισφαιρίων καὶ τὸ στρογγυλὸ σχῆμα χαλοῦν τὴν παραλληλότητα, ἀμὴ φαίνονται καὶ παράλληλοι καθὼς εἶναι καὶ εἰς τὴ σφαῖρα.

Ἡ ξεύρωντας νὰ μεταχειρισθῇς μιὰ ὁλικὴ χάρτα, ἠξεύρεις καὶ αὐταῖς.

Κοντὰ εἰς αὐταῖς ταῖς χάρταις εἶναι ἀκόμι ἄλλη μιὰ ὅπου ὀνομάζεται ἐπιπεδόσφαιρα, ἡ ὁποία παρασταίνει τὴ Γῆ εἰς ἕνα σχῆμα παραλληλόγραμμο, καὶ ὄχι εἰς κύκλο, καθὼς ἡ ὁλικὴ χάρτα.

Ὀνομάζουν Ἄτλαντα μιὰ συλλογὴ χάρταιν μιᾶς ὁλικῆς, 4 γενικῶν, καὶ ἄλλων πολλῶν μερικῶν.

Εἰς μερικαῖς χάρταις τέρψεως χάριν τῆς ὁράσεως εἶναι ζωγραφισμένα ζῶα ὅπου εὑρίσκονται εἰς τοὺς τόπους.

Εἰς

Εἰς μιὰ ἄκρη ἀπὸ ταῖς γενικαῖς χάρταις καὶ μερικαῖς εἶναι σημειωμέναις αἱ σκάλαις, αἱ ὁποίαις εἶναι δυὸ γραμμαῖς μακραῖς, ϗ χωρισμέναις μὲ ἄλλαις μικροῦτζικαις, ὥσὰν μὲ σκαλοπάτια· εἰς αὐταῖς ταῖς σκάλαις εἶναι σημειωμένα τὰ μίλλια διαφόρων τόπων μὲ ταῖς μικροῦτζικαις γραμμαῖς ὁπῶ ἔχουν λόγο σκαλοπατιῶν. εἶναι σημειωμένο καὶ πόσα μίλλια κάμνουν μιὰ μοῖρα· ἂν θέλῃς λοιπὸν νὰ εὕρῃς πόσο ἀπέχει ἕνας τόπος ἀπὸ ἕναν ἄλλον, μέτρησε τὸ διάστημα μὲ τὸν διαβήτη, ἢ μὲ ἕνα μέτρο ἴσιο μὲ τὴ σκάλα, καὶ θέλεις εὕρῃ πόσα μίλλια εἶναι.

Ὀνομάζουν φωτισμέναις χάρταις ἐκείναις εἰς ταῖς ὁποίαις αἱ διάφοραις ἐπικράτειαις διακρίνονται μὲ διάφορα χρώματα, καὶ ἀφώτισαις, ἐκείναις εἰς ταῖς ὁποίαις ἔξω ἀπὸ τὸ μελάνι ἄλλο χρῶμα δὲν εἶναι, καὶ ἔτζι δύσκολα διακρίνονται οἱ διάφοροι τόποι ἀπὸ κάθε ἕνα, μάλιστα ἀπὸ τὰ μικρὰ παιδιά.

ὉΡΙΣΜΟΪ

Μερικῶν Γεωγραφικῶν Ὅρων.

Γεωγραφία εἶναι μιὰ λέξι σύνθετη ἀπὸ τὸ Γῆ ϗ γράφω, καὶ σημαίνει κυρίως μιὰ καταγραφὴ τοῦ σχήματος τῆς Γῆς ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ ἕνας Ζωγράφος μὲ τὴ γραφίδα· σημαίνει μεταφορικῶς καὶ μιὰ περιγραφὴ τῆς Γῆς ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τινὰς μὲ τὸν λόγο, εἰς τὸ ὁποῖο σημαινόμενο ἐκλαμβάνεται πάντοτε.

Χωρογραφία, περιγραφὴ τινὸς τόπου μεγάλου, καθὼς τῆς Τουρκίας ϗ τ:.

Το-

Τοπογραφία, περιγραφὴ τινὸς τόπου μικροῦ, τινὸς ἐπαρχίας, καθὼς τῆς Θεσσαλίας, τῆς Μακεδονίας καὶ τ:.

Ἰχνογραφία, περιγραφὴ τινὸς πόλεως, κώμης, κήπου, λειμῶνος, ἄλσους καὶ τ:.

Ἤπειρος, ἰδὲ εἰς τὴν δ'. σελίδα.

Νῆσος, αὐτόθι.

Ὁρισμοὶ Ὅρων ὁποῦ ἀνήκουν εἰς τὴ Γῆ.

Χερσόνησος, τόπος ὁποῦ εἶναι περιτριγυρισμένος ἀπὸ θάλασσα, ἔξω ἀπὸ ἕνα στενὸ μέρος τὸ ὁποῖο τὸν ἑνώνει μὲ κάμμιὰ ἤπειρο, καθὼς ἡ Πελοπόννησος, ἡ Ταυρικὴ ϗ τ:.

Ἰσθμὸς, μέρος γῆς στενὸ ἀναμεταξὺ εἰς δυὸ θάλασσαις, τὸ ὁποῖο ἑνώνει μιὰ ἤπειρο, ἢ μιὰ χερσόνησο μὲ τὴν ξηρὰ, καθὼς ὁ Ἀραβικὸς ἰσθμὸς, ὁ Ἰσθμὸς τῆς Πελοποννήσου, ὁ Ταυρικὸς ϗ τ:.

Ὅρος, μέρος γῆς ὁποῦ ἐξέχει πάρα πολὺ ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειά της, καθὼς ὁ Ἄθως, ὁ Ὄλυμπος ϗ τ:.

Βουνὸ, χαμηλότερο ἀπὸ τὸ ὄρος, ϗ ταῖς περισσότεραις φοραῖς γεῶδες. (α)

Λόφος, τόπος ὁποῦ ἐξέχει ὀλίγο καὶ ἀπ' ὀλίγο ὀλίγο ἀπὸ τὴ Γῆ.

Ῥάχι, λόφος, ἢ βουνὸ, ἢ ὄρος ὁποῦ ἐξαπλόνεται κατὰ μάκρος.

Φάραγξ, τόπος κρημνώδης καὶ πετρώδης ἀναμεταξὺ εἰς ὄρη καὶ βουνά.

Κοιλάδα, τόπος ἀναμεταξὺ εἰς ὄρη, βουνὰ ϗ λόφους, γεωργήσιμος.

Δρυ-

(α) Βουνὸ ϗ ὄρος αὐτὰς τὰς δυὸ ὄρους τὰς μεταχειρίζομαι ἀδιαφόρως.

Δρυμὸς, τόπος ὁπȣ̃ εἶναι γεμάτος ἀπὸ δένδρα.

Ἄλσος, μικρὸς δρυμός.

Δάσος, τὸ αὐτό.

Πρόποδες, τὰ κάτω μέρη τῶν ὀρέων, βȣνῶν, λόφων.

Χαράδρα, σχίσμα γῆς ὁπȣ̃ γίνεται ἀπὸ νερὸ ὁπȣ̃ τρέχει μὲ ὁρμή.

Τάφρος, ὁ τόπος ὅπȣ τρέχει ὁ ποταμός.

Ἀκρωτήριο, τόπος ὁπȣ̃ ἐξέχει πολὺ μέσα εἰς τὴ θαλάσσα.

Ἀποῤῥῶγες, πέτραις ἀπότομαις εἰς τὴν ἄκρη τῆς θαλάσσης.

Σκόπελος, πέτρα μέσα εἰς τὴ θάλασσα ὁπȣ̃ ἐξέχει ἀπ' αὐτήν.

Σπιλάδες, πέτραις βαθȣλωταῖς εἰς τὰ παραθαλάσσια μέρη.

Αἰγιαλὸς, τόπος παραθαλάσσιος.

Ὅρμος, τόπος ςὴν ἄκρη τῆς θαλάσσης ὁπȣ̃ ἠμποροῦν νὰ σύρȣν τὰ καΐκια.

Ὄχθος, τόπος κρημνώδης εἰς τὴν ἄκρη τȣ̃ ποταμȣ̃.

Παραποταμώνας, τὸ ἐναντίο, πεδιάδα δηλαδή.

Ὁρισμοὶ ὅρων ὁπȣ̃ ἀνήκȣν εἰς τὸ Νερό.

Πέλαγος, μέρος μικρὸ τȣ̃ Ὠκεανȣ̃, ἢ τῆς θαλάσσης, καθὼς τὸ Κρητικὸ πέλαγος ϗ τ:.

Ἀρχιπέλαγος, μέρος θαλάσσης ὅπȣ εἶναι πολλὰ νησιά· κυρίως λέγεται διὰ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος· ὅταν λέγεται διὰ κανένα ἄλλο, πρέπει νὰ ἔχῃ ϗ κανένα ἄλλο ὄνομα πρὸς διάκρισι· καθὼς, τὸ ἀρχιπέλαγος τῆς Ἀμερικῆς ϗ τ:.

Κόλπος, θάλασσα ὁπȣ̃ περιέχεται ἀναμεταξὺ εἰς ἠπείρȣς ἢ εἰς ἤπειρο, καὶ συνέχεται ἀπὸ ἕνα μέρος μὲ

μὲ τὸν Ὠκεανὸ, ἢ μὲ τὴ θάλασσα. Οἱ μεγαλήτεροι κόλποι ὀνομάζονται θάλασσαις.

Λιμένας, κόλπος μικρὸς ὅπȣ ἠμποροῦν νὰ σαλεύȣν (νὰ ῥάζȣν) ἀκίνδυνα τὰ καράβια.

Μυχὸς, λέγεται ἐκεῖνο τὸ μέρος τȣ̃ κόλπȣ, ἢ τȣ̃ λιμένος ὁπȣ̃ εἶναι μακρύτερα ἀπὸ τὸ ςόμα.

Σάλος, τόπος εἰς ἀκροθαλασσιὰ ὅπȣ ἠμποροῦν καράβια ἢ καΐκια νὰ σαλεύȣν.

Βράχη, τόπος θαλάσσης ὅπȣ εἶναι ὀλίγο νερὸ, ϗ καθίζȣν τὰ καΐκια, ἢ τὰ καράβια· ῥηχὰ Ρωμαίικα.

Ὕφαλαις πέτραις, πέτραις μέσα εἰς τὴ θάλασσα σκεπασμέναις μὲ ὀλίγο νερὸ, καὶ διὰ τȣ̃το ἐπικίνδυναις εἰς ἐκείνȣς ὁπȣ̃ πλέȣν. ξέραις Ρωμαίικα.

Σύρτι· λάσπη, ἄμμος, πέτραις ὁπȣ̃ συρόμεναις ἀπὸ ῥεύματα θαλάσσης, μαζόνονται σωρός. Σύρτες ἠμποροῦν νὰ εἶναι καὶ εἰς τὴν ξηρὰ, ἐκεῖ ὁπȣ̃ εἶναι πεδιάδες ὁλόκληραις ἀμμώδεις.

Πορθμὸς, ςενὴ θάλασσα ἀναμεταξὺ εἰς δυὸ ξηραῖς, καθὼς ὁ Ἑλλήσποντος, ὁ Θρακικὸς Βόσπορος, ὁ Ἡράκλειος πορθμὸς καὶ τ:.

Λίμνη, νερὸ πολὺ ἢ ὀλίγο συναγμένο εἰς κανένα μέρος, παντοτινὸ, καὶ ὁπȣ̃ δὲν συνέχεται μὲ θάλασσα.

Ποταμὸς, νερὸ ὁπȣ̃ πάντοτε τρέχει, ϗ χύνεται μέσα εἰς ἄλλον ποταμὸ, ἢ εἰς λίμνη, ἢ θάλασσα.

Ῥύακας, ποταμάκι.

Χείμαῤῥος, ποτάμι ὁπȣ̃ τρέχει τὸν χειμῶνα μόνο.

Χαράδρα, νερὸ μαζωμένο ἀπὸ βροχὴ, ϗ ὁρμητικό.

Συμβολὴ, τόπος ὅπȣ σμίγει ἕνα ποτάμι μὲ ἕνα ἄλλο.

Ἐκβολαῖς, ἐκεῖνο τὸ μέρος ὅπȣ ἕνας ποταμὸς χύνεται εἰς τὴ θάλασσα.

Στόμα ποταμȣ̃, τὸ μέρος τȣ̃ τάφρȣ ὁπȣ̃ τελειόνει εἰς τὴ θάλασσα.

Ἰχθυοτροφεῖα, χειροποίηταις λίμναις διὰ ψάρια.

Δεξιὰ καὶ ἀρισερὰ ἑνὸς ποταμοῦ εἶναι ἐκεῖνα τὰ μέρη ὁποῦ ἔχει τινὰς δεξιὰ ἢ ἀρισερὰ κατεβαίνωντάς τον, καὶ κιτάζωντας εἰς τὰ κάτω ἐκεῖ ὁποῦ τρέχει τὸ νερό· ἔτζι λοιπὸν ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶναι εἰς τὰ ἀρισερὰ τοῦ Νείλου· τὸ Μπαγδάτι εἰς τὰ ἀρισερὰ τοῦ Τίγρι· τὸ Βουκορέσι εἰς τὰ ἀρισερὰ τῆς Δομποβίτζας· ἡ Βιέννα εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Δουνάβεως· ἡ Βαβυλῶνα εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Εὐφράτου.

Δεξιὰ καὶ ἀρισερὰ κόλπου, ἢ λιμένος εἶναι ἐκεῖνα ὁποῦ ἔχει τινὰς τετοια εὐγαίνωντας εἰς τὴ θάλασσα· ἡ Κωνσαντινούπολι φέρ' εἰπεῖν εἶναι εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Κερατίου κόλπου· ἡ Εὐρώπη εἶναι εἰς τὰ δεξιὰ τῆς Μεσογείου.

Διαίρεσι γενικὴ τῆς Γήϊνης σφαίρας.

Διαιροῦν τὴ Γήϊνη σφαῖρα εἰς δυὸ μέρη καθὼς προεῤῥέθηκε, εἰς γῆ καὶ εἰς θάλασσα.

Ἡ γῆ περιέχει τὸν παλαιὸ Κόσμο καὶ τὸν νέο καὶ τὸν ἄγνωσο.

Ὁ παλαιὸς Κόσμος περικλείει μιὰ ἤπειρο, καὶ νησιά.

Ἡ ἤπειρος περικλείει τὴν Εὐρώπη, τὴν Ἀσία καὶ τὴν Ἀφρική.

Ἡ Εὐρώπη διαιρεῖται εἰς 15 μέρη.

Τὰ 3 εἶναι πρὸς τὸν βοῤῥᾶ· ἡ Δανιμάρκα μὲ τὴ Νοβεργία, ἡ Σφετζία καὶ ἡ Ῥωσσία· Τὰ 8 εἰς τὸ μέσο, ἡ Φράντζα, τὸ Βέλγιο, ἢ ὁ Χαμηλότοπος, ἡ Ἑλβετία, ἡ Γερμανία, ἡ Μποεμία, ἡ Οὐγγαρία, ἡ Λεχία, καὶ τὸ βασίλειο τῆς Προυσσίας· Τὰ ἐπίλοιπα 4 σο μεσημβρινό, ἡ Πορτουγαλλία, ἡ Σπάνια, ἡ Ἰταλια καὶ ἡ Εὐρωπεῖκη Τουρκία.

Ἡ Ἀσία περιλαμβάνει ἓξ μέρη, τὴν Ἀσιατικὴ Τουρκία, τὴν Ἀραβία, τὴν Περσία, τὴν Ἰνδία, τὴν Κίνα καὶ τὴ μεγάλη Ταταρία.

Ἡ Ἀφρικὴ διαιρεῖται εἰς δέκα μέρη.

Τὰ τρία εἶναι εἰς τὸ βόρειο· ἡ Αἴγυπτος, ἡ Μπαρμπαριὰ, καὶ τὸ Σαρὰ ἢ Ἔρημος· Τέσσερα εἰς τὸ μέσο, ἡ Γουϊνέα, ἡ Νιγριτία, ἡ Νουβία καὶ ἡ Ἀβυσσινία· Τρία εἰς τὸ μεσημβρινο· τὸ Κογγὸ, ἡ καθαρὴ Καφρερία, ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἕως εἰς τὴν Καλὴν Ἐλπίδα· καὶ ἡ μικτὴ ἀνατολικὴ Καφρερία, ἡ ὁποία περικλείει ταῖς ἀκρογιαλαῖς τοῦ Ζαγγουεπαρίου, καὶ τοῦ Αἴανιου.

Τὰ νησιὰ διαιροῦνται εἰς νησιὰ τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὸν Ὠκεανὸ, καὶ εἰς τὴ Μεσόγειο.

Τὰ νησιὰ τῆς Εὐρώπης ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν Ὠκεανὸ, εἶναι ἡ Μεγάλη Βρεταννία, ἡ Ἰρλάνδα, ἡ Ἰσλάνδα, καὶ τὰ νησιὰ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης.

Αἱ πρωτεύουσαις νῆσοι τῆς Εὐρώπης εἰς τὴ Μεσόγειο, εἶναι ἀπὸ τὸ δυτικὸ εἰς τὸ ἀνατολικὸ ἡ Μαϊόρκα, ἡ Μινόρκα, ἡ Κύρνος, ἡ Σαρδὼ, ἡ Σικελία, ἡ Μάλτα, ἡ Κρήτη καὶ τὰ νησιὰ του Αἰγαίου πελάγους.

Αἱ πρωτεύουσαις νῆσοι τῆς Ἀσίας, εἰς τὴ Μεσόγειο εἶναι ἡ Κύπρος, ἡ Ῥόδος, ἡ Χίος, ἡ Μιτυλήνη καὶ τ:. εἰς τὸν Ὠκεανὸ, αἱ Μαλδίβαις, τὸ Σεϋλὰν, ἡ Σουμάτρα, ἡ Ἰάβα, τὸ Βόρνεο, αἱ ὁποίαις 3 ὀνομάζονται Σονδικαῖς· αἱ Μολοῦκαις, αἱ Φιλιππίναις, ἡ Φορμόζα, αἱ Ἰαπονικαῖς, αἱ Μαριάναις καὶ τ:.

Αἱ πρωτεύουσαις νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὸ δυτικὸ, εἶναι ἡ Μαδέρα, αἱ Καναρίαις, τὰ νησιὰ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, ὁ Ἅγιος Θωμᾶς, ἡ Ἁγία Ἑλένη, καὶ τ:· εἰς τὸ ἀνατολικὸ, τὸ Μαδαγασκὰρ, ἡ Μπουρμπόνα, τὸ νησὶ τῆς Φράντζας καὶ τ:.

'Ο νέος Κόσμος ἢ 'Αμερικὴ περιέχει μιὰ ἤπειρο, ϗ νησιὰ, σχεδὸν ὅλα εἰς τὸ ἀνατολικό.

'Η ἤπειρος διαιρεῖται εἰς ἀρκτῴα 'Αμερική, καὶ εἰς μεσημβρινὴ 'Αμερική.

'Η 'Αρκτῴα 'Αμερικὴ ἠμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ εἰς 8 μέρη· εἰς τὸ Καναδᾶ, εἰς τὴ Λυϊσιανὴ, εἰς ταῖς 'Ηνωμέναις ἐπικράτειαις, εἰς τὴ Φλορίδα, εἰς τὸ Μεξικὸ, ἡ νέα Σπάνια, εἰς τὸ νέο Μεξικὸ, εἰς τὴν Καλιφορνία, εἰς τὰ νέα εὑρήματα εἰς τὸ δυτικὸ τοῦ Καναδᾶ.

Τὴ Μεσημβρινὴ 'Αμερικὴ τὴ διαιροῦν εἰς 8 μεγάλους τόπους, εἰς τὴν 'Ηπειρο, εἰς τὸ Περοῦ, εἰς τὸ Χιλὶ, εἰς τὴν 'Αμαζονικὴ, εἰς τὸ Μπρεζὶλ, εἰς τὴ Γουϊάνα, εἰς τὸ Παραγγουαὶ ϗ εἰς τὴ Μαγελλανικὴ γῆ.

Αἱ πρωτεύουσαις νῆσοι τῆς 'Αμερικῆς εἶναι, τὰ 'Ιερακονήσια, ἡ Νέα γῆ, κοντὰ εἰς τὴν ὁποία εἶναι τὰ Μεγάλα βράχη, αἱ Λουκάϊαις, ϗ αἱ 'Αντίλλαις.

'Ο ἄγνωστος Κόσμος κεῖται τριγύρω εἰς τὸν ἀρκτικὸ Πόλο καὶ εἰς τὸν ἀνταρκτικό· διὰ τοῦτο ϗ λέγεται ἐκεῖνος 'Αρκτικοὶ τόποι, ϗ αὐτὸς 'Ανταρκτικοὶ τόποι. Λέγεται ἄγνωστος, ἐπειδὴ ἕως τώρα κάποιαις ἀκρογιαλαις μόνο αὐτοῦ ἤξευραν, καὶ ἀκολούθως, ἔχουν μιὰ γνῶσι ἀτελῆ ϗ συγκεχυμένη.

'Αρκτικοὶ τόποι.

Εἰς αὐτοὺς ἐμπεριλαμβάνεται τὸ Γροενλὰνδ ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ βόρειο τῆς 'Αμερικῆς, τριγύρω εἰς τὸν 'Ουδσονικὸ πορθμὸ καὶ Δαβισικὸ, καὶ εἰς τὸν Βαφφινικὸ κόλπο· τὸ Σπιτζβέργ, τὸ ὁποῖο εἶναι εἰς τὸ βόρειο τῆς Εὐρώπης, ἡ νέα Ζέμβλα, ἡ νέα 'Ιρλάνδα, τὰ νησιὰ Κουμβερλάνδ καὶ 'Ραλεὶγ, ἡ νέα Δανιμάρκα καὶ τὸ 'Ιεσσό.

'Αν-

'Ανταρκτικοὶ τόποι.

Εἰς αὐτοὺς ἐμπεριέχεται ἡ νέα Γουϊνέα, ὁ τόπος τῶν Παπούων, ἡ νέα 'Ολλάνδα, ἡ Γῆ τῆς περιτομῆς, ἡ Γῆ τῆς Φωτιᾶς, ἡ νέα Ζελάνδα, τὸ Νησὶ τῆς Φωτιᾶς, τὸ νησὶ 'Ορν, τὰ νησιὰ τοῦ Σολομῶντος, ϗ τ: .

Περὶ τῶν ἀξιολογωτέρων 'Ισθμῶν, Κόλπων, Πορθμῶν, Λιμνῶν ϗ Ποταμῶν.

Οἱ ἀξιολογώτεροι ἰσθμοὶ εἶναι ὁ Κορίνθιος 'Ισθμὸς, ὁ ὁποῖος ἑνόνει τὴν Πελοπόννησο μὲ τὴν 'Ελλάδα, ὁ Ταυρικὸς ἰσθμὸς, ὁ ὁποῖος ἑνόνει τὴν μικρὴ Ταταρία μὲ τὴν Ταυρικὴ χερσόνησο. Εἰς τὴν 'Ασία εἶναι ἕνας πολλὰ ἀξιόλογος, ὁ ἰσθμὸς τοῦ Τενασεριμοῦ, ὁ ὁποῖος ἑνόνει τὴ Μαλάκα μὲ τὸ Βασίλειο Σιάμ. Εἰς τὴν 'Αφρικὴ εἶναι καὶ ἐδῶ ἕνας πολλὰ περίφημος, ὁ 'Αραβικὸς ἰσθμὸς, ὁποῦ ἑνόνει τὴν 'Ασία μὲ τὴν 'Αφρική. 'Επιχείρησαν μιὰ φορὰ νὰ τὸν θαλασσώσουν διὰ νὰ ἑνώσουν τὸν 'Ωκεανὸ μὲ τὴ Μεσόγειο, φοβούμενοι ὅμως μήπως ἡ Αἴγυπτος ὁποῦ εἶναι χαμηλὸς τόπος, κατακλυσθῇ, ἐμποδίσθηκαν. Εἰς τὴν 'Αμερικὴ εἶναι ὁ ἰσθμὸς τοῦ Παναμᾶ, ὁ ὁποῖος ἑνόνει τὴν 'Αρκτῴα 'Αμερικὴ μὲ τὴ Μεσημβρινή.

Οἱ ἀξιολογώτεροι κόλποι, ὁποῦ χύνονται ἀπὸ τὸν 'Ωκεανὸ εἶναι 8 · 6 εἰς τὴν παλαιὰ ἤπειρο, καὶ 2 εἰς τὴν νέα. Εἰς τὴν παλαιὰ ἤπειρο εἶναι ἡ Μεσόγειος θάλασσα, ἀναμεταξὺ καὶ εἰς τὰ τρία μέρη αὐτῆς, ἡ Βαλτικὴ θάλασσα, ϗ ἡ Ἄσπρη ἢ 'Ρωσσικὴ θάλασσα εἰς τὴν Εὐρώπη· ὁ Μπεγγαλικὸς κόλπος, ϗ ὁ Περσικὸς, εἰς τὴν 'Ασία· ὁ 'Αραβικὸς, ἢ 'Ερυθρὰ θάλασσα ἀνάμεσα εἰς τὴν 'Ασία ϗ 'Αφρική. Εἰς τὴν 'Αμερικὴ εἶναι ὁ Μεξικανικὸς κόλπος ἀναμεταξὺ εἰς τὴν ἀρκτῴα, ϗ μεσημβρινὴ 'Αμερικὴ, ὁ Καλιφορνικὸς κόλπος,

 ὁ

ἡ Ῥοδοκόκκινη θάλασσα εἰς τὸ δυτικὸ τῆς ἀρκτῴας Ἀμερικῆς.

Πορθμοὶ οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται καὶ κατέστενα, καὶ φάροι, περιφημότεροι εἶναι 3· ὁ Βόρειος πορθμὸς, ἢ Ἀνιανὸς εἰς τὰ ἔσχατα τῆς Ταταρίας εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο, ὁ ὁποῖος ξεχωρίζει τὴν Ἀμερικὴ ἀπὸ τὴν παλαιὰ ἤπειρο· ὁ Μαγελλανικὸς πορθμὸς εἰς τὴ μεσημβρινὴ Ἀμερικὴ, ὁ ὁποῖος ξεχωρίζει τὴ νέα ἤπειρο ἀπὸ μέρος τῶν Ἀνταρκτικῶν τόπων· ὁ Οὐδσονικὸς πορθμὸς εἰς τὴν ἀρκτῴα Ἀμερικὴ, ὁ ὁποῖος ξεχωρίζει τὴ νέα ἤπειρο ἀπὸ μέρος τῶν Ἀρκτικῶν τόπων.

Οἱ ἀξιολογώτεροι πορθμοὶ τῆς ἐδικῆς μας ἠπείρου εἶναι 5· ὁ Ἡράκλειος πορθμὸς ὅπου χωρίζει τὴν Ἀφρικὴ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη· ὁ Κιμβρικὸς ἢ Σουνδικὸς ὅπου ἑνόνει τὴ Βαλτικὴ θάλασσα μὲ τὸν Ὠκεανό· ὁ Ἀραβικὸς πορθμὸς, ὅπου ἑνόνει τὴν Ἐρυθρᾶ θάλασσα μὲ τὸν Ὠκεανό· ὁ Βόσπορος, καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ὅπου ἑνόνουν τὴ Μαύρη θάλασσα μὲ τὴ Μεσόγειο, καὶ ξεχωρίζουν τὴν Εὐρώπη ἀπὸ τὴν Ἀσία.

Αἱ ἀξιοσημειωτότεραις λίμναις εἶναι 4· ἡ Λάδογα καὶ ἡ Ὀνέγα κοντὰ εἰς τὴν Πετρούπολι· ἡ Κασπία θάλασσα εἰς τὴν Ἀσία· ἡ Ἀνώτερη λίμνη στὸ μέσο τῆς ἀρκτῴας Ἀμερικῆς.

Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἰς τὴν Εὐρώπη εἶναι δέκα· ὁ Βόλγας εἰς τὴν Ῥωσσία· ὁ Δούναβις ὅπου ἔχει ταῖς πηγαῖς του εἰς τὴ Γερμανία, καὶ ταῖς ἐκβολαῖς του εἰς τὴ Μαύρη θάλασσα· ὁ Βορυσθένης ὁ ὁποῖος ἔχει ταῖς πηγαῖς του εἰς τὴ Ῥωσσία, καὶ ταῖς ἐκβολαῖς του εἰς τὴ Μαύρη θάλασσα κοντὰ εἰς τὴν Ὀζοῦ· Ὁ Ῥῆνος τοῦ ὁποίου αἱ πηγαῖς εἶναι κοντὰ μὲ τοῦ Δουνάβεως, αὐτὸς ξεχωρίζει τὴ Φράντζα ἀπὸ τὴ Γερμανία· ὁ Τάναϊς, εἰς τὴ Ῥωσσία· ὁ Λοάρ, (τὸ παλαιὸν Λείγηρ) εἰς τὴ Φράντζα· ὁ Τάγος, εἰς τὴ Σπάνια, καὶ Πορτογαλ-

λία· ὁ Ἠριδανὸς, (Πὸ τώρα) εἰς τὴν Ἰταλία· ὁ Τάμισος, εἰς τὴν Ἐγγλιτέρρα· ὁ Τόρνας, εἰς τὴ Σφετζία.

Εἰς τὴν Ἀσία ὀχτώ· ὁ Κιὰν, καὶ ὁ Ὡὰν, εἰς τὴν Κίνα· ὁ Γάγγης καὶ ὁ Ἰνδὸς, εἰς τὴν Ἰνδία· ὁ Τίγρις καὶ ὁ Εὐφράτης, εἰς τὴν Ἀσία τῆς Τουρκίας· ὁ Ἰενισέας καὶ ὁ Ὀβοὺς, εἰς τὴ μεγάλη Ταταρία.

Εἰς τὴν Ἀφρικὴ τέσσερες· ὁ Νεῖλος ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὴ Μεσόγειο· ὁ Νίγρης, εἰς τὴν Νιγριτία, ὁ ὁποῖος ἀφανίζεται εἰς τόπους ἀμμώδεις· ὁ Ζαΐρας, στὸ Κογγό· ὁ Κουάμας, στὴν Καφρερία.

Εἰς τὴν ἀρκτῴα Ἀμερικὴ εἶναι ὁ Ἅγιος Λαυρέντιος στὸ Καναδᾶ, καὶ ὁ Μισσισιπῆς, τῶν ὁποίων καὶ τῶν δυὸ αἱ ἐκβολαῖς εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὴ Βορεία θάλασσα. Εἰς τὴ μεσημβρινὴ Ἀμερικὴ εἶναι ὁ ποταμὸς τῶν Ἀμαζόνων ἢ Ἀραγνῶν, ὁ μεγαλήτερος ποταμὸς τῆς Οἰκουμένης, ὁ ὁποῖος ἔχει ταῖς πηγαῖς εἰς μιὰ λίμνη τοῦ Περοῦ καὶ ἀφ' οὗ δεχθῇ ἕνα πλῆθος ἄλλους ποταμοὺς μεγάλους καὶ μικροὺς, χύνεται τέλος πάντων εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος εἰς τὴν Ἰσημερία· τὸ Ἀσιμοπόταμο, εἰς τὸ Παραγγουαί· χύνεται καὶ αὐτὸς εἰς τὴ Βορεία θάλασσα.

ΚΑΤΑ'ΛΟΓΟΣ

τῶν ἀξιολογωτέρων Μητροπόλεων καὶ Πρωτευουσῶν πόλεων τῆς Οἰκουμένης.

Μὲ φαίνεται πῶς εἶναι καλὸ ἐδῶ νὰ σημειώσω ἐν καταλόγῳ ταῖς μητρόπολες τῆς Οἰκουμένης· ἐπειδὴ ὅμως εἶναι μερικοὶ τόποι ὅπου περικλείουν πολλαῖς ἐπικράτειαις, καθὼς ἡ Γερμανία καὶ ἄλλοι, θέλω σημειώσῃ ταῖς πρωτεύουσαις αὐτῶν πόλεις.

Εἰς τὴν Εὐρώπη.

Εἰς ταῖς Βρετανικαῖς νήσυς, Λόνδρα, Μητρόπολι.
Εἰς τὴ Δανιμάρκα, Κοπεγχάγγ, Μητρόπολι.
Εἰς τὴ Σφετζία, Στοκόλμ, Μητρόπολι.
Εἰς τὴ Ῥωσσία, Μόσκα τὸ πα-
λαιὸ, τώρα ὅμως εἶναι ἡ Πετρύπολι Μητρόπολι.
Εἰς τὴν Φράντζα, Παρίσι, Μητρόπολι.
Εἰς τὸ Βέλγιο, Μπρυσέλλαις, καὶ
Ἀμςερδὰμ, Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὴν Ἐλβετία, Μπάλα, Μπέρνα,
Γένεβα, Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὴ Γερμανία, Βιέννα, Χαμβύργ,
Μπερλὶν, Δρέσδα, Φραγκφὺρ, Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὴν Μποεμία, Πράγα, Μητρόπολι.
Εἰς τὴν Οὐγγαρία, Πύδι, καὶ Πρεσμπὺργ, Μητρόπολες.
Εἰς τὴ Λεχία, Κρακόβι καὶ Βαρσάβι, Μητρόπολες.
Εἰς τὸ βασίλειο τῆς Πρυσσίας,
Κονισμπέργ, Μητρόπολι.
Εἰς τὴν Πορτυγαλλία, Λισβόνα, Μητρόπολι.
Εἰς τὴ Σπάνια, Μαδρίδι, Μητρόπολι.
Εἰς τὴν Ἰταλία, Τυρίνο, Ῥώμη, Νεά-
πολι, Βενετιὰ, Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὴν Τυρκία, Κωνςαντινύπολι
ἡ ὁποία εἶναι καὶ ὅλυ τῦ βασιλείυ Μητρόπολι.

Εἰς τὴν Ἀσία.

Εἰς τὴν Ἀσιατικὴ Τυρκία, Πρῦσσα,
Χαλέπι, Σμύρνη, Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὴν Ἀραβία, Μέκα, Μέδινα, Μόκα, Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὴν Περσία, Ἰσπαχάνι, Μητρόπολι.
Εἰς τὴν Ἰνδία, Ἄγρα τὸ παλαιὸ, τώρα
Δελὺ τῦ βασιλείυ τῦ Μογὸλ, Μητρόπολι.
Γόα, τῶν Πορτυγάλλων, Πονδιχερὶ,
τῶν Φραντζέζων εἰς τὴν ἀπ' ἐδῶθες

ἀπὸ

ἀπὸ τὸν Γάγγη Ἰνδικὴ χερσόνησο Πρωτεύυσαις.
Σιὰμ καὶ Κεχὼ τῆς ἀπ' ἐκεῖθες ἀπὸ τὸν
Γάγγη Ἰνδικῆς Χερσονήσυ Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὴν Κίνα, Πεκὶν, Μητρόπολι.
Εἰς τὴν Ταταρία, Κιρὶν εἰς τὴν Κινέ-
ζικη, Σαμαρκάνδα εἰς τὴν αὐτόνομη,
Τομπὸλ εἰς τὴν Ῥωσσικὴ, Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὰ νησιὰ τῆς Ἀσίας, εἰς τὴν Ἰάβα,
Πατάβια πόλι, Πρωτεύυσα.
Εἰς τὴν Ἰαπονία Ἰεδὼ, Μητρόπολι.

Εἰς τὴν Ἀφρική.

Εἰς τὴν Αἴγυπτο, Κάϊρο, Μήτροπολι.
Εἰς τὴν Μπαρμπαριὰ, Τρίπολι, Τύ-
νεσι, Ἄλγερι, Μαρὸκ, Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὸ Σαρὰ, ἢ Ἔρημο, κάμμια πόλι.
Εἰς τὴ Γυϊνέα, ἡ Μίνα καὶ τὸ Βενὶν, Πρωτεύυσαις.
Εἰς τὴ Νιγριτία, Τομὺτ, Πρωτεύυσα.
Εἰς τὴ Νυβία, Σεννὰρ, Πρωτεύυσα.
Συακὲμ ὑπόκειται εἰς τὺς Τύρκυς.
Εἰς τὴν Ἀβυσσινία, Γοντὰρ εἶναι ἡ καθέδρα τῦ Βασι-
λέως αὐτῦ τῦ τόπυ εἰς τὸν ὁποῖο δὲν εἶναι κάμμια
πόλι.
Εἰς τὸ Κογγὸ, ὁ Ἅγιος Σωτὴρ, Πρωτεύυσα.
Εἰς τὴν καθαρὴ Καφρερία, τὸ ἀκρωτή-
ριο τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, Σοφάλα,
Ζιμπαόη, Πρωτεύυσαις.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴ ἡ ὁποία ἀνήκει ἡ περισσότερη ςὺς Εὐρωπαίυς.

Εἰς τὴν ἀρκτώα Ἀμερική.

Εἰς τὸ Κανάδα, Κεμπὲκ, Μητρόπολι.
Εἰς ταῖς Ἠνωμέναις ἐπικράτειαις, Μπα-
σὸν, Φιλαδελφία, Πρωτεύυσαις.

Εἰς

Εἰς τὴ Φλορίδα, εἰς τὸ Σπανιόλικο μέρος, ὁ Ἅγιος Αὐγουστῖνος — Μητρόπολι.
Εἰς τὴ Λουϊσιανὴ, τὸ νέο Ὀρλεὰν, — Πρωτεύουσα.
Εἰς τὸ Μεξικὸ ἢ νέα Σπάνια, Μεξικὸ, Μητρόπολι.
Εἰς τὸ νέο Μεξικὸ, τὸ Σπανιόλικο, ἡ Ἁγία Πίστι — Μητρόπολι.
Εἰς τὴν Καλιφορνία, τὰ Εὐρωπέϊκα ἔθνη δὲν εἶναι ἀκόμι κατασημένα.
Εἰς τὰ νησιὰ τῆς ἀρκτῴας Ἀμερικῆς εἶναι εἰς κάθε ἕνα ἡ Μητρόπολί του.

Εἰς τὴν μεσημβρινὴ Ἀμερική.

Εἰς τὴν Ἤπειρο εἰς τὸ μέρος τὸ Σπανιόλικο τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ μεγαλήτερο, εἶναι Πρωτεύουσα πόλι ἡ Καρχηδόνα· εἰς τὸ Ὁλανδέζικο, τὸ Συρινὰμ· εἰς τὸ Φραντζέζικο, ἡ Καϋέννα.
Εἰς τὸ Περοῦ, ἡ Λίμα, — Μητρόπολι.
Εἰς τὸ Χιλὶ, ὁ Ἅγιος Ἰάγος, — Μητρόπολι.
Εἰς τὸν τόπο τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμαζόνων δὲν εἶναι κάμμιὰ πόλι ἀξιόλογη.
Εἰς τὸ Παραγγουὰι, τοῦ ὁποίου ἕνα μεγάλο μέρος εἶναι τῶν Σπανιόλων, Καλὸς ἀέρας — Μητρόπολι.
Εἰς τὴν Μαγελλανικὴ γῆ τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης δὲν εἶναι τελείως κατασημένα.

Περὶ διαφόρων θρησκειῶν τῶν κατοίκων τῆς γῆς.

Ὅλαις αἱ θρησκείαις ἠμποροῦν νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τέσσερες πρώταις, εἰς τὸν Ἰουδαϊσμὸ, εἰς τὸν Χριστιανισμὸ, εἰς τὸν Μωαμεθισμὸ, καὶ εἰς τὸν Ἐθνικισμὸ ἢ Εἰδωλολατρείαν (α).

Ὁ Ἰουδαϊσμὸς διαιρεῖται εἰς δύο, εἰς τὴ θρησκεία τῶν Ἑβραίων, καὶ εἰς τὴ θρησκεία τῶν Σαμαριτῶν, τοὺς ὁποίους οἱ Ἑβραῖοι τοὺς ἔχουν διὰ αἱρετικούς.

Ὁ Χριστιανισμὸς διαιρεῖται εἰς πολλά· τὰ ἀξιολογώτερα εἶναι ὁ Ἀνατολικισμὸς, ὁ Δυτικισμὸς, ὁ Νεστοριανισμὸς, ὁ Ἰακωβισμὸς, ὁ Λουθηρισμὸς καὶ ὁ Καλβινισμός· τῶν δύο ἐσχάτων βλασφήματα εἶναι ὁ Ἀναβαπτισμὸς καὶ ὁ Σοσινιασμὸς, ὁ ὁποῖος ἀρνεῖται τὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ αἵρεσι τῶν Τρεμόντων, οἱ ὁποῖοι ἐπωνομάσθηκαν ἔτζι ἀπὸ τὴν τρεμοῦλα ὁποῦ δοκιμάζουν εἰς ταῖς θεοπνοίαις τους.

Ὁ Μωαμεθισμὸς ἔχει δυὸ αἵρεσες, ἡ μιὰ εἶναι τοῦ Ὀμάρ, τὴν ὁποία ἀκολουθοῦν οἱ Τοῦρκοι, καὶ οἱ Τάταροι· ἡ ἄλλη εἶναι τοῦ Ἀλῆ γαμβροῦ τοῦ Μωάμεθ, τὴν ὁποία ἀκολουθοῦν οἱ Πέρσαι.

Ὁ Ἐθνικισμὸς, μὲ τὸ νὰ ἐννοοῦν ὑποκάτω εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα κάθε ἄλλη θρησκεία παρὰ ταῖς τρεῖς εἰρημέναις, περιλαμβάνει ὅλαις ταῖς ἄλλαις θρησκείαις, αἱ ὁποίαις εἶναι πολυάριθμαις, αἱ ἀξιολογώτεραις ὅμως εἶναι ἡ θρησκεία τῶν Βραχμάνων τῆς Ἰνδίας, καὶ τῶν γραμματισμένων τῆς Κίνας, καὶ τῶν Ταττάρων.

Ἔκτασι κάθε μιᾶς ἀπὸ αὐταῖς.

Τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ.

Εἰς τὴν Ἀσία, Ἀφρικὴ, καὶ Εὐρώπη εἶναι πολλοὶ Ἑβραῖοι, εἰς τὴν Ἀμερικὴ πολλὰ ὀλίγοι, ὑπεξούσιοι παντοῦ εἰς ἄλλα ἔθνη. Ἡ αἵρεσι τῶν Σαμαριτῶν σώζεται ἀκόμι εἰς τὴν Ἰουδαία.

Τοῦ

(α) Καταχρηστικώτερα μεταχειριζόμεθα αὐτὸν τὸν ὅρο ὑπάγοντας εἰς αὐτὸν κάθε ἄλλη θρησκεία παρὰ ταῖς τρεῖς εἰρημέναις,

Τῦ Χριστιανισμῦ.

Εἰς ὅλη σχεδὸν τὴν Εὐρώπη κατοικῦν Χριστιανοί·
εἶναι ἀκόμι διεσπαρμένοι εἰς ὅλη σχεδὸν τὴν Ἀσία, ϗ
τὴν Ἀφρικὴ ϗ τὴν Ἀμερικὴ, εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ὀπῦ
ἐξυσιάζυν οἱ Εὐρωπαῖοι.

Ὁ Ἀνατολικισμὸς δὲν ἐκτείνεται παρακεῖθες ἀπὸ
τὸν παλαιὸ Κόσμο. Εἰς τὴν Εὐρωπέικη Τυρκία εἶναι
πολλοὶ Ἀνατολικοί· τὰ νησιὰ τῦ Αἰγαίυ πελάγυς, ϗ
τῆς μικρῆς Ἀσίας εἶναι σχεδὸν ὅλα κατοικημένα ἀπὸ
Ἀνατολικύς· εἶναι πολλοὶ ϗ εἰς ταῖς Ἐπικράτειαις τῦ
Αυςριακῦ οἴκυ καὶ τῆς Βενετίας· εἶναι ϗ εἰς τὴ μικρὴ
Ἀσία ἀρκετοὶ, καὶ μάλιςα εἰς τὰ παραθαλάσσια μέ-
ρη, ϗ εἰς ὅλη τὴν εὐρυχωρότατη ἔκτασι τῆς Ῥωσσίας,
εἰς τὴν ὁποία καὶ κυριεύει· πρὸς τύτοις καὶ εἰς τὴν ἄνω,
καὶ κάτω Γεωργία, εἰς ταῖς ὁποίαις καὶ αὐταῖς κυ-
ριεύει.

Ὁ Δυτικισμὸς εἶναι ἐξαπλωμένος εἰς ὅλα τὰ μέρη
τῆς Οἰκυμένης· ἡ Ἰταλία, ἡ Φράντζα, ἡ Σπάνια,
ἡ Πορτυγαλλία εἶναι σχεδὸν ὁλόκληραις κατοικη-
μέναις ἀπὸ Δυτικύς, εἰς ταῖς ὁποίαις καὶ κυριεύει.
κυριεύει ἀκόμι καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Γερμανίας, Ἑλ-
βετίας, εἰς τὴν Λεχία, εἰς πολλὰ νησιὰ τῆς Ἀσίας,
τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς, εἰς μερικὰ παραθα-
λάσσια μέρη τῆς Ἀφρικῆς, καὶ εἰς τὸ περισσότερο
μέρος τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ Προτεσαντισμὸς (α) εἶναι καὶ αὐτὸς ἐξαπλω-
μένος εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Οἰκυμένης. Κυριεύει εἰς τὴν
Ὀλλάνδα, εἰς τὴν Πρυσσία, Σφετζία, Δανιμάρκα,
Ἐγ-

ξ ὀνομάζομεν ἀπλῶς Εἰδωλολάτρη κάθε ἕναν ὀπῦ δὲν εἶναι Χριστια-
νὸς, ἢ Ἑβραῖος, ἢ Μαχαμεθανός.

(α) Ὅ ἐστιν ὁ Λυθηροκαλβινισμός.

Ἐγγλιτέρρα, εἰς πολλὰ μέρη τῆς Γερμανίας, τῆς
Ἑλβετίας, εἰς τὰ περισσότερα νησιὰ τῆς Ἀσίας, εἰς
μερικὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ νησιὰ αὐτῆς καὶ τῆς
Ἀφρικῆς, ϗ τῆς Ἀμερικῆς· εἰς ὀλίγα μέρη τῆς με-
σημβρινῆς Ἀμερικῆς ϗ εἰς πολλὰ τῆς ἀρκτῴας. Λύθη-
ροι εἶναι πολλοὶ ἀκόμι εἰς τὴν ἐπικράτεια τῆς Ῥωσσίας,
τῆς Λεχίας καὶ τῦ Αυςριακῦ οἴκυ.

Ὁ Σοσινιασμὸς, ὁ Ἀναβαπτισμὸς, καὶ ἡ Αἵρεσι
τῶν Τρεμόντων εὑρίσκονται εἰς τὴ Λεχία, Ὁλλάνδα
καὶ Ἐγγλιτέρρα. Εἰς τὴν Τρανσιλβανία ὁ Σοσινια-
σμὸς εἶναι κοινὸς, δὲν κυριεύει ὅμως κάμμια ἀπὸ αὐταῖς
ταῖς τρεῖς εἰς κανένα μέρος. Αὐταῖς αἱ αἵρεσες εὑρί-
σκονται καὶ εἰς τὴν Ἀμερική.

Ὁ Εὐτυχιανισμὸς ἢ Ἰακωβισμὸς εἶναι καὶ αὐτὸς
πολλὰ ἐξαπλωμένος εἰς τὴν Ἀσία· ἐπειδὴ ὅλοι σχεδὸν
οἱ Ἀρμένιοι εἶναι Εὐτυχιανοὶ, θέλωτας τὸν Χριςὸ
μονοφυῆ καθὼς ὁ Εὐτύχιος· Ἡ λειτυργία τυς γίνεται
Ἀρμενιςί. Πρὸς τύτοις εἶναι καὶ Σύροι Ὀπαδοὶ τῦ Εὐ-
τυχίυ, τῶν ὁποίων ἡ λειτυργία γίνεται Συριςί· εἶναι
ϗ εἰς τὴν Εὐρώπη Εὐτυχιανοὶ ἐξ αἰτίας τῶν πραγμα-
τευτῶν Ἀρμενίων ὀπῦ εἶναι ἐδῶ κατασημένοι. Ὁ Εὐ-
τεχιανισμὸς ἀκόμι εἶναι ἐξαπλωμένος καὶ εἰς τὴν Αἴ-
γυπτο μάλιςα εἰς τὴν ἄνω· Τὺς Αἰγυπτίυς τὺς ἔφε-
ρε εἰς τὸν Εὐτυχιανισμὸ ὁ Διόσκυρος. Ὁ Εὐτυχια-
νισμὸς κυριεύει εἰς τὴν Ἀβυσσινία· ἐπειδὴ οἱ Ἀβυσσι-
νοὶ ἐπιςρέφωντας εἰς τὸν Χριςιανισμὸ διὰ μέσυ τῶν
Πατριαρχῶν τῆς Ἀλεξανδρείας, εἶχαν πάντοτε ἕνα
σέβας εἰς τὺς διαδόχυς τυς, ϗ ἀκολύθως ϗ εἰς τὸν Διό-
σκυρο· Οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Σύροι ϗ οἱ Αἰγύπτιοι χρι-
ςιανοὶ ὀπῦ ὀνομάζυν Κόπτας μαζὶ μὲ τὺς Ἀβυσσι-
νὺς, ἔχωντας πρὸ πολλῦ ξεχωριςὺς Πατριάρχας,
ὁμιλῶντας ξεχωριςαῖς γλώσσαις, ὄντας πολλὰ μα-
κρυὰ ἀπ' ἀναμεταξύ τυς, πρόσθεσε ἀκόμι καὶ τὴν ἀ-
μάθεια εἰς τὴν ὁποία εἶναι, εὔκολα καταλαμβάνεις

πῶς

πῶς ἠμποροῦν νὰ ἔχουν καὶ κάποιαις διαφοραῖς εἰς ταῖς δόξαις τους, καὶ εἰς ταῖς τελεταῖς τους.

Ὁ Νεστοριανισμὸς ὁ ὁποῖος τὸ παλαιὸ ἐξαπλώθηκε πολλὰ εἰς τὴν Ἀσία· ἐπειδὴ ἐπροχώρησε ἕως εἰς τὴν Ταταρία, καὶ Κίνα, ἔλαβε ταῖς ἀρχαῖς του εἰς τὴ Χαλδαία ὁποῦ ὀνομάζεται τώρα Ἰράκ· τὴν σήμερον ὅμως οἱ Νεστοριανοὶ δὲν εἶναι τόσο πολλοὶ καθὼς οἱ ὀπαδοὶ τῶν προειρημένων αἱρέσεων. Εὑρίσκονται εἰς τὴ Μεσοποταμία, καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἀσίας τοῦ Τούρκα, καὶ εἰς τὴν Περσία· ἔχουν δυὸ ξεχωριστοὺς Πατριάρχας, καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ἐπικράτεια τοῦ Τούρκου εἶναι ὁ μεγαλήτερος. Νεστοριανοὶ εἶναι ἀκόμι καὶ εἰς τὴν Ἰνδία, καὶ ἔχουν ἕναν Ἀρχιεπίσκοπο ὑποκείμενο εἰς τὸν μεγάλο τους Πατριάρχη. Μερικοὶ Νεστοριανοὶ ἀπὸ τὸ σέβας ὁποῦ ἔχουν εἰς τὸν ἀπόστολο Θωμᾶ, ἐπονομάζονται ἀπ' αὐτόν. Οἱ Νεστοριανοὶ ἀκολουθῶντας τὸν Νεστόριο, δέχονται δυὸ πρόσωπα εἰς τὸν Χριστὸ, ἀπαρνοῦνται εἰς τὴν Παναγία τὸ Θεοτόκος ἐπώνυμον.

Τοῦ Μωαμεθισμοῦ.

Ὁ Μωαμεθισμὸς κυριεύει εἰς τὴν Ἰνδία, Περσία, Τουρκία, εἰς μερικὰ μέρη τῆς Ταταρίας, τῶν νησιῶν τῆς Ἰνδίας, εἰς ὅλη τὴν Ἀραβία, εἰς ὅλη τὴν Μπαρμπαριὰ, καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἀφρικῆς. Εὑρίσκονται Μωαμεθανοὶ πολλοὶ καὶ εἰς τὴν ἐπικράτεια τῆς Ῥωσσίας, καὶ εἰς μερικοὺς τόπους τῶν Εὐρωπαίων ὁποῦ ἔχουν εἰς τὴν Ἀσία καὶ Ἀφρικὴ, καὶ εἰς μερικαῖς ἐπικράτειαις τῶν Ἐθνικῶν.

Τῆς Εἰδωλολατρείας.

Ἡ Εἰδωλολατρεία μετὰ τὸν Χριστιανισμὸ, καὶ Μωαμεθισμὸ ὠλιγόστευσε, μὲ ὅλον τοῦτο ἔχει ἀκόμι περισσοτέρους τοὺς ὀπαδούς της παρὰ ὁ Χριστιανισμὸς, καὶ ὁ Μωαμεθισμός. Κυριεύει εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀσίας, εἰς

εἰς μερικὰ τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς, εἰς ὅλους τοὺς ἀγνώστους τόπους· σώζεται ἀκόμι εἰς τὰ βορειότατα μέρη τῆς Εὐρώπης· ἐπειδὴ οἱ Λάπονες καὶ οἱ Σαμογέδοι, οἱ περισσότεροι εἶναι Εἰδωλολάτραι ἀκόμι.

Εἰς τὴν Περσία τὸ παλαιὸ ἐλάτρευαν τὸν ἥλιο καὶ τὴ φωτιά· ἀφοῦ ὅμως ὑπόταξαν καὶ αὐτὸν τὸν τόπο οἱ Ἄραβες, καὶ ἔγινε ἡ κυριεύουσα θρησκεία ὁ Μωαμεθισμὸς, οἱ πυρολάτραι, ἢ ἡλιολάτραι ὠλιγόστευσαν πολλά· μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐκατασταθήκαν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰνδίας τὰ πλησιόχωρα μὲ τὴν Περσία. Αὐτοὶ προσκυνοῦν τὸν ἥλιο καὶ τὴ φωτιά, ὄχι λατρευτικῶς, ἀμὴ σχετικῶς, λέγωντας πῶς ἡ φωτιὰ καὶ ὁ ἥλιος ὁποῦ εἶναι ἡ πηγὴ τῆς φωτιᾶς, εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ μόνου Θεοῦ ὁποῦ δοξάζουν.

Ἡ θρησκεία τῶν Βραχμάνων ἦταν ποτὲ ἡ μόνη εἰς ὅλη τὴν κυρίως Ἰνδία· ἀφ' οὗ ὑπόταξαν ὅμως τοὺς Ἰνδοὺς οἱ Μωαμεθανοὶ Τάταροι, ἡ κυριεύουσα θρησκεία εἶναι ὁ Μωαμεθισμός· σώζεται ὅμως καὶ ὁ Βραχμανισμὸς, καὶ κυριεύει εἰς πολλαῖς ἐπικράτειαις· Γενικῶς εἰς ὅλη τὴν ἀναμεταξὺ Ἰνδοῦ καὶ Γάγγη Ἰνδία, οἱ Μωαμεθανοὶ εἶναι πολλὰ ὀλίγοι, καὶ οἱ Ἰνδοὶ δεκαπλάσιοι, προσηλωμένοι ἀναποσπάστως εἰς τὰ νόμιμα καὶ ἔθιμά τους.

Οἱ Βραχμάνοι ἦταν φιλόσοφοι σκληραγωγικώτατοι, ἐπαγγελλόμενοι κατὰ τὸν Πορφύριο, Ζωὴ ἀνακεχωρηκυῖα, καθὼς καὶ οἱ Βραμῖνδες τὴν σήμερον, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐκείνων διάδοχοι, ἔχωντας κατὰ διαδοχὴ ὅλαις ταῖς δεισιδαιμονίαις τους.

Ὁ Βραχμανισμὸς δοξάζει τὴ μετεμψύχωσι, ἕνα ἀνώτατο Ὂν, καὶ ἄλλα πολλὰ, θεοὺς καὶ αὐτὰ δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως· ἔχει ὀγδοήκοντα αἱρέσες, οἱ ὀπαδοὶ ὅμως μιᾶς αἱρέσεως στοχάζονται ὄχι μόνο τοὺς ὀπαδοὺς μιᾶς ἄλλης αἱρέσεως τοῦ Βραχμανισμοῦ εὐσεβεῖς, ἀμὴ καὶ τοὺς ὀπαδοὺς κάθε θρησκείας.

'Απὸ τὸν Γάγγη ἕως εἰς τὴν Κίνα ϗ 'Ιαπονία εἰς μιὰ ἔκτασι ἀπέραντη κυριεύει σχεδὸν ἡ Εἰδωλολατρεία. Διὰ τὴ Θρησκεία μερικῶν τόπων ὁποῦ εἶναι εἰς αὐτὴ τὴν ἔκτασι, θέλω ὁμιλήσῃ εἰς τὴν περιγραφὴ αὐτῶν τῶν τόπων.

Οἱ Κινέζοι γενικῶς πιστεύουν εἰς ἕνα Θεὸ ὁποῦ ἐδημιούργησε τὰ πάντα· μὲ ὅλον τοῦτο εἶναι τρεῖς αἵρεσες εἰς αὐτούς. Πρώτη εἶναι ἐκείνη τῆς ὁποίας εἶναι ὀπαδοὶ οἱ γραμματισμένοι καὶ ὁ βασιλεὺς, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν μόνο διὰ Θεὸ ἐκεῖνο τὸ Ὂν ὁποῦ ἐδημιούργησε τὸ Πᾶν· Δεύτερη εἶναι ἐκείνη τῆς ὁποίας οἱ ὀπαδοὶ προσκυνοῦν τὰ εἴδωλα, ϗ τὰ κάμνουν καὶ ναούς· σύμπαντες αὐτοὶ ἔχουν ἕνα μεγάλο σέβας εἰς τὸν Φιλόσοφο Κονφούσιο, καὶ φέρουν καὶ προσφοραῖς καὶ πένδουν ἐμπροσθὰ εἰς ταῖς εἰκόνες ὁποῦ τὸν παραστήνουν, καθὼς καὶ εἰς τὰ εἴδωλα, οἱ πολλοὶ πεπεισμένοι πῶς κάτι κάμνουν, οἱ γραμματισμένοι πρὸς χάρι καὶ ἀρέσκεια τῶν πολλῶν· Ἡ τρίτη αἵρεσι εἶναι ἐκείνη τῶν μαγγανευτῶν, οἱ ὁποῖοι προσκυνοῦν καὶ τὸ κακοποιὸ αἴτιο, ἢ τὸν δαίμονα.

Εἰς τὴν 'Ιαπονία βασιλεύει ἡ Εἰδωλολατρεία, ϗ ὁ Χριστιανισμὸς ἐδῶ καταδιώκεται καθὼς εἰς τὴ χωρογραφία τῆς 'Ιαπονίας θέλεις μάθῃ.

Ἡ λατρεία τοῦ ἡλίου, καὶ ἡ ἀποδιδομένη τιμὴ εἰς τὸ κακοποιὸ αἴτιο, ἦταν ἡ γενικὴ Θρησκεία εἰς τὴν 'Αμερικὴ πρὸ τοῦ νὰ πηγαίνουν ἐκεῖ οἱ Εὐρωπαῖοι· οἱ Περουβιανοὶ ἐλάτρευαν τὸν ἥλιο, οἱ κάτοικοι τῆς Φλορίδας, καὶ μερικοὶ τοῦ νέου Μεξικοῦ τὸν λατρεύουν ἀκόμι. Οἱ Καναδιανοὶ, οἱ Μπρεσιλανοὶ, οἱ Γουϊανοὶ καὶ· οἱ περισσότεροι τοῦ Παραγγυαὶ προσκυνοῦν ϗ τὸν διάβολο, διὰ νὰ μὴν τοὺς πειράζῃ.

'Ημπορεῖ τινὰς νὰ ἐπαναλάβῃ μὲ ὀλίγαις λέξες ὅλα αὐτὰ ὁποῦ εἶπα.

Εἰς

Εἰς τὴν Εὐρώπη εἶναι τέσσερες Θρησκείαις· ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ Μωαμεθισμὸς, ὁ 'Ιουδαϊσμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία· ἀπὸ ταῖς ὁποίαις αἱ δυὸ πρώταις εἶναι καὶ κυριεύουσαις, καὶ αἱ ἄλλαις δυὸ δὲν εἶναι.

Εἰς τὴν 'Ασία τέσσερες· ἡ Χριστιανικὴ ϗ ἡ 'Εβρέϊκη, αἱ ὁποίαις εἶναι ὀλίγο ἐξαπλωμέναις, ἡ Μωαμεθανικὴ καὶ ἡ 'Εθνικὴ, αἱ ὁποίαις εἶναι κυριεύουσαις.

Εἰς τὴν 'Αφρικὴ τέσσερες, ἡ 'Εβρέϊκη ἡ ὁποία δὲν εἶναι κυριεύουσα, καὶ εἶναι ὀλίγο ἐξαπλωμένη· ἡ Χριστιανικὴ, ἡ Μωαμεθανικὴ, ἡ 'Εθνικὴ, αἱ ὁποίαις εἶναι κυριεύουσαις, ἡ Χριστιανικὴ ὅμως εἶναι ὀλιγώτερο ἀπὸ ταῖς ἄλλαις δυὸ ἐξαπλωμένη.

Εἰς τὴν 'Αμερικὴ δυὸ ἡ Χριστιανικὴ καὶ ἡ 'Εθνική.

Εἰς τοὺς ἀγνώστους τόπους εἶναι ἡ 'Εθνική.

Περὶ τῶν διαφόρων γλωσσῶν τῶν κατοίκων τῆς Γῆς.

Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γλωσσῶν.

'Ημπορεῖ τινὰς νὰ ἀπαριθμήσῃ δεκαπέντε γενικαῖς γλώσσαις, τὴν 'Ελληνικὴ, Λατινικὴ, Σλαβονικὴ, Τευτονικὴ, 'Αραβικὴ, Ταταρικὴ, Κινέζικη, 'Αφρικανικὴ, Νεγρικὴ, Αἰθιοπικὴ, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ἡ Λατινικὴ καὶ ἡ Τευτονικὴ, εἶναι καὶ εἰς ταῖς δυὸ ἠπείρους, αἱ ἄλλαις εἰς τὴν ἐδικήμας μόνο· τὴ Μεξικανικὴ, Περουβιανικὴ, Ταπουϊκὴ, Γουϊατανικὴ, Καλυπινικὴ, αἱ ὁποίαις εἶναι μόνο εἰς τὴν 'Αμερική.

Περὶ τῆς ἐκτάσεως κάθε μιᾶς γενικῆς γλώσσης.

'Η 'Ελληνικὴ γλῶσσα ἡ ὁποία εἶναι διαφθαρμένη, εἶναι εἰς χρῆσι εἰς τὸ μεσημβρινὸ μέρος τῆς Εὐρώπη-

κης Τουρκίας, εἰς τὴ Θρᾴκη, εἰς ὅλα τὰ νησιὰ τῆς Μεσογείου, ἔξω ἀπ' ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Ἰταλία, Φράντζα, Σπάνια, καὶ Ἀφρική· εἰς τὰ ϖαράλια τῆς μικρῆς Ἀσίας, εἰς τὴν Καππαδοκία, εἰς τὴν Ταυρική· ϖρὸς τούτοις καὶ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς ἐπικράτειας τῶν Τούρκων εἶναι κατασημένοι Ῥωμαῖοι, καθὼς καὶ εἰς τὴν Οὐγγαρία, Σερβία, Λεχία, Αὐστρία, Ἰταλία, Ῥωσσία· σῴζονται ἀκόμι καὶ κάποια ἴχνη τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ εἰς τὰ νησιὰ ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Μεσογείου.

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἦταν τὸ ϖαλαιὸ κοινὴ εἰς ὅλη τὴ μεγάλη ἀρχὴ τῶν Ῥωμάνων, μάλιστα εἰς τὸ δυτικὸ μέρος τῆς Ἰταλίας· εἶναι καὶ τὴν σήμερον εἰς χρῆσι ϖαντοῦ ὅπου εἶναι Δυτικοὶ, ὄχι ϖλέον κοινή, ἀμὴ ἰδία εἰς τοὺς γραμματισμένους καὶ ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι ὅλοι λειτουργοῦν εἰς αὐτὴ τὴ γλῶσσα· τὴν Ἰταλικὴ, Φραντζέζικη, Σπανιόλικη ἠμπορεῖ νὰ ταῖς θεωρήσῃ τινὰς ὡς ἰδιώματα τῆς Λατινικῆς.

Ἡ Τευτονικὴ γλῶσσα εἶναι φυσικὴ εἰς τὴ Γερμανία, Σκανδιναβία καὶ εἰς τὰ Βρετανικὰ νησιά· ἐξαπλώθηκε ἀκόμι καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Γῆς εἰς τοὺς τόπους ὁποῦ εἶναι ὑποταγμένοι εἰς ἐκείνους ὁποῦ τὴν ὁμιλοῦν· εἶναι ὅμως διαφθαρμένη καὶ αὐτὴ καθὼς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ, καὶ Λατινικὴ, καὶ ἀπὸ τὴ διαφθορὰ αὐτῆς ἐγεννήθηκαν ἡ Γερμανικὴ, Σφετζέζικη, Δανιμαρκέζικη, Ἐγγλέζικη καὶ ἡ Φλαμανδική.

Τῆς Σλαβονικῆς γλώσσης διάλεκτοι εἶναι ἡ Μοσχόβικη, Λέχικη, Μποέμικη, Σέρβικη, Βουλγάρικη, Μποσνάκικη, Δαλμάτικη, Ῥαγουζέϊκη καὶ ἡ Κροάτικη, αἱ ὁποῖαις ἔχουν ϖεριοσσότερη συγγένεια ἀναμεταξύ τους καὶ μὲ τὴ Σλαβονικὴ, ϖαρὰ αἱ ἀνωτέρω.

Ἡ Ἀραβικὴ εἶναι κοινὴ εἰς τὴν Ἀραβία, καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ὁποῦ εἶναι ἀποικίαις τῶν Ἀράβων· εἶναι

ἀκό-

ἀκόμι εἰς χρῆσι ϖαντοῦ ὅπου εἶναι Μωαμεθανοὶ, καθὼς ἡ Λατινικὴ ϖαντοῦ ὅπου εἶναι Δυτικοί.

Ἡ Ταταρικη εἶναι ἐξαπλωμένη εἰς ταῖς δυὸ Ταταρίαις, εἰς τὸ Μογὸλ, εἰς τὴν Κίνα, εἰς τὴν Τουρκία, Οὐγγαρία· ἐπειδὴ καὶ οἱ Τοῦρκοι, καὶ οἱ Οὖγγροι ἔθνη Σκυθικὰ εἶναι.

Ἡ Ἀφρικανικὴ, ἡ Νεγρικὴ, ἡ Αἰθιοπικὴ εἶναι εἰς χρῆσι μόνο εἰς τὴν Ἀφρική· ἡ ϖρώτη εἰς τὴν Μπαρμπαριὰ, σὸ Βιλεδουλγερὶδ, σὸ Σαρὰ καὶ εἰς τὴ Νουβία, ἀνακατωμένη ὅμως ἄλλου ϖεριοσσότερο, ἀλλοῦ ὀλιγώτερο μὲ τὰ Ἀραβικά· ἡ Νεγρικὴ ὁμιλεῖται εἰς ὅλη τὴ Νιγριτία καὶ Γουϊνέα· ἡ Αἰθιοπικὴ εἰς ὅλη τὴν Αἰθιοπία, διῃρημέναις καὶ αἱ δυὸ εἰς ϖολλαῖς διαλέκτους.

Ἡ Μεξικανικὴ εἶναι εἰς χρῆσι εἰς τὸ Μεξικό· ἡ Περουβιανικὴ εἰς τὸ Περοῦ· ἡ Τουπαϋκὴ εἶναι ἡ γενικὴ Γλῶσσα τῶν Τουπαΰων, ἡ ὁποία ἐκτείνεται εἰς ὅλο τὸ Μπρεζίλ· ἡ Γουϋαρανικὴ εἶναι εἰς χρῆσι εἰς τὸ Παραγγουαὶ, ἕως εἰς τὸν ϖοταμὸ τῶν Ἀμαζόνων· ἡ Καλιβινικὴ εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν Καραΐβων ὁποῦ κατοικοῦν εἰς τὰ ὁμώνυμα νησιὰ εἰς τὴν αρκτῴα Ἀμερική· Αὐτὴ εἶναι ἀκόμι ἡ γενικὴ γλῶσσα εἰς τὴ Γουϊάνα καὶ εἰς τὴν Ἤπειρο εἰς τὴ μεσημβρινὴ Ἀμερική.

Ἀπὸ αὐτὰ ὁποῦ εἶπα δὲν θέλεις λάβῃ ϖαρὰ μιὰ ἰδέα ἀμυδρὰ τῆς ἐκτάσεως τῶν γλωσσῶν· ἐπειδὴ εἶναι καὶ ἄλλαις ϖολλαῖς ταῖς ὁποίαις ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ταῖς θεωρήσῃ ὡς ἀρχικαῖς, καὶ ἄλλαις ἀκόμι ϖεριοσσότεραις ταῖς ὁποίαις ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ταῖς στοχασθῇ ὡς θυγατέρες αὐτῶν. Αἱ θυγατέρες μιᾶς ἀρχικῆς γλώσσης, καὶ αἱ διάλεκτοι ἔχουν ϖεριοσσότερη συγγένεια ἢ ὀλιγώτερη μὲ αὐτὴ κατὰ τὸ διάστημα καὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ καιροῦ· ἐπειδὴ μιὰ διάλεκτος ὅσο εἶναι μακρύτερα ὁ τόπος ὅπου ὁμιλεῖται, ἀπὸ τὸν τόπο ὅπου ὁμιλεῖται ἡ ἀρχικὴ γλῶσσα, τόσο ϖεριοσσότερο διαφέρει· Πά-

λιν

λιν ὅσο εἶναι περισσότερος ὁ καιρὸς ἀναμεταξὺ εἰς τὸν καιρὸ ὅπου ὡμιλοῦνταν μιὰ γλῶσσα τὴν ὁποία στοχαζομάσθε ὡς μητέρα, ἀπὸ τὸν καιρὸ ὅπου ὁμιλεῖται μιὰ ἄλλη, τὴν ὁποία στοχαζομάσθε ὡς θυγατέρα, τόσο εἶναι καὶ ἡ διαφορὰ μεγαλήτερη ἀναμεταξύ τους. Παραδείγματος χάριν, ἡ Ῥωμαίϊκη γλῶσσα ὅσο πηγαίνει, τόσο ἀλλάζει ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ τὴν ὁποία τὴ στοχαζομάσθε ὡς μητέρα της. Ἡ Οὔγγρικη καὶ ἡ Τούρκικη εἶναι ἀδελφαῖς· ἐπειδὴ οἱ Οὔγγροι καὶ οἱ Τοῦρκοι, καὶ οἱ δυὸ ἀπὸ ἕνα Σκυθικὸ ἔθνος κατάγονται· ὡς τόσο τώρα ἔχουν μεγάλη διαφορὰ τὰ Οὔγγρικα ἀπὸ τὰ Τούρκικα, καὶ ἂν ἐσώζουνταν καθὼς καὶ τὰ Ἑλληνικὰ, ἡ γλῶσσα τὴν ὁποία ὡμιλοῦσε ἐκεῖνο τὸ ἔθνος πρὸ τοῦ νὰ ἀποκοποῦν οἱ Οὔγγροι καὶ νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Πανονία, ἤθελε βλέπη τινὰς καὶ πόση διαφορὰ ἔχουν ἡ Οὔγγρικη, καὶ ἡ Τούρκικη, πρόσθεσε ἀκόμι καὶ ἡ γλῶσσα ὁποῦ ὁμιλοῦν τώρα εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπο, ἀπὸ αὐτὴν ὁποῦ ὡμιλοῦνταν τώρα προτήτερα ἀπὸ χίλια χρόνια.

Πρὸς τούτοις εἶναι αἰτία ἀκόμι καὶ τὰ περιστατικὰ ὁποῦ ἀλλάζουν αἱ γλῶσσαις. Ἕνα ἔθνος ἔρχεται καὶ ἐξουσιάζει ἕνα ἄλλο ἔθνος, ἀνακατόνονται οἱ ἄνθρωποι, τὰ ἤθιμά τους, τὰ νόμιμά τους, αἱ ἀρεταῖς τους, αἱ κακίαις τους, αἱ ἐπιστήμαις τους, αἱ τέχναις τους, αἱ ἀμάθειαίς τους, αἱ ἄγνοιαίς τους, τὰ πάθη τους, αἱ ἐπιθυμίαις τους, αἱ δεισιδαιμονίαις τους καὶ τ: καὶ τ:· τί εὐγαίνει ἀπὸ αὐτὸν τὸν κυκεῶνα; μὲ τὸν καιρὸ προκύπτει ἕνα ἄλλο ἔθνος σύνθετο καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ, καὶ διαφορετικὸ καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἀνακατόνονται λοιπὸν καὶ αἱ γλῶσσαις τους, καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνακάτωσι γεννᾶται μιὰ ἄλλη, τὴν ὁποία τὴν ὀνομάζουν κόρη τῆς γλώσσης τῆς ὁποίας φυλάγει περισσότερα ἰδιώματα καὶ λέξες. Τὸ παλαιὸ εἰς τὴν Κελτικὴ ὡμιλοῦνταν μιὰ ξεχωριστὴ γλῶσσα· οἱ Ἕλληνες ὁποῦ εἶχαν ἀποικίαις εἰς τὰ παραθαλάσσια τῆς Με-

σογείου, ἐμετάδωσαν ἀπὸ τὴ γλῶσσα τους εἰς τοὺς Κελτοὺς ὁποῦ εἶχαν χρεία ἀπὸ τὴν προκοπή τους, καὶ ἀπὸ τὰ γράμματά τους. (μὰ μὴ στοχάζεσαι πῶς καὶ αὐτοὶ δὲν ἐμετάλαβαν κάτι τὶ καὶ ἀπὸ τὴ γλῶσσα ἐκείνων· αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο·) Ὕστερα ἀφ' οὗ ἡ Κελτικὴ ὑποτάχθηκε εἰς τοὺς Ῥωμάνους, ἀνακατώθηκαν τὰ Κελτικὰ μὲ τὰ Λατινικὰ, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἀνακάτωμα ὑπερίσχυσαν τὰ Λατινικά· ἐπειδὴ οἱ Ῥωμάνοι ἐπάσχιζαν ἐν ταυτῷ νὰ συνεξαπλόνουν καὶ τὴ γλῶσσα τους. Ὕστερα πάλιν ἦλθαν οἱ Φράγκοι ἔθνος Γερμανικὸ, καὶ ἐδίωξαν τοὺς Ῥωμάνους, καὶ ἀνακατώθηκαν πάλιν τὰ Λατινοκελτικὰ μὲ τὰ Φράγκικα, καὶ μὲ τὸν καιρὸ εὐγῆκε μιὰ ἄλλη γλῶσσα, ἡ ὁποία ὀνομάζεται ἀπὸ τὸ κύριο ἔθνος Φραντζέζικη· ἐπειδὴ ὅμως εἰς αὐτὴ τὴν ἀνακάτωσι ἔμειναν πολλὰ περισσότεραις Λατινικαῖς λέξες, καὶ ἰδιωτισμοὶ, παρὰ τῶν Φράγκων· ἐπειδὴ οἱ ἐξουσιασταὶ ἦταν βάρβαροι καὶ ἀμαθεῖς, καὶ οἱ ἐξουσιασθέντες ὡς πρὸς ἐκεῖνον τὸν καιρὸ πολισμένοι καὶ προκομμένοι· πρόσθεσε ἀκόμι καὶ τὴν θρησκεία αἴτιο, ὁποῦ ἐδέχθηκαν οἱ Φράγκοι· ἐπειδὴ λέγω εἰς αὐτὴ τὴν ἀνακάτωσι εἶναι περισσότεραις λέξες Λατινικαῖς καὶ ἰδιωτισμοὶ, λέγουν τὴ Φραντζέζικη γλῶσσα θυγατέρα τῆς Λατινικῆς.

Μαζὶ μὲ τὰ περιστατικὰ ὁποῦ χαλνοῦν μιὰ γλῶσσα, καὶ δημιουργοῦν μιὰ ἄλλη, ἠμπορεῖ τινὰς νὰ συναριθμήσῃ καὶ ταῖς θρησκείαις· ἐπειδὴ πολλαῖς φοραῖς ἕνα ἔθνος ὁποῦ δέχεται τὴ θρησκεία ἑνὸς ἄλλου, δέχεται μαζὶ καὶ τὴ γλῶσσα ἐκείνου, στοχάζωντάς την ὡς γλῶσσα Θεοῦ, καὶ ἀρχίζει ἀπ' ὀλίγο ὀλίγο καὶ ἰδιοποιεῖται λέξες καὶ ἰδιωματισμοὺς ἐκείνης, καὶ ἔτζι διαφθείρει τὴ φυσική του, χωρὶς νὰ ἀποκτήσῃ ἐκείνην. Ἡ πεῖρα ἀποδείχνει αὐτὸ ὁποῦ λέγω ἀληθέστατο· ἐπειδὴ ἂς στοχασθῇ τινὰς τὴν Τούρκικη γλῶσ-

σα, τὴν Ἀφρικανικὴ, καὶ ὅλαις τῶν Μωαμεθανῶν, καὶ θέλει ἰδῆ πόσο Ἀραβίζει.

Ἀκόμι ἑνὸς Ἔθνους τοῦ αὐτοῦ τὸ ὁποῖο δὲν ἀνακατώθηκε μὲ ἄλλο ἔθνος, μήτε ἐδέχθηκε ξένη θρησκεία, ἡ γλῶσσα ἀλλάζει μὲ τὸν καιρό· ἂν εἶναι ἀκαλλιέργητη καὶ βάρβαρη καθὼς κακῆ τύχη ἡ ἐδικήμας, πολλὰ ὀγλίγωρα· ἂν εἶναι καλλιεργημένη, πολλὰ ἀργὰ, καὶ ἀνεπαίσθητα. Αἰτία εἶναι ὁ πολὺς ἄνθρωπος καὶ χυδαῖος ὁποῦ εἶναι μυρίος ὡς πρὸς τοὺς λογιωτάτους, καὶ ἐκείνους ὁποῦ παρατηροῦν νὰ ὁμιλοῦν καλὰ, οἱ ὁποῖοι ἀναγκαζόμενοι νὰ συμφέρωνται μὲ τοὺς πολλοὺς, ἀναγκάζονται καὶ νὰ μεταπλάττουν καὶ νὰ συμμορφόνουν τὴν ὁμιλίατους μὲ τὴν ὁμιλία τῶν πολλῶν.

Διὰ νὰ ἔχῃ τινὰς πλήρη καὶ καθαρὰ ἰδέα τῶν γλωσσῶν τῆς Οἰκουμένης, χρειάζεται μιὰ πραγματεία ξεχωρισὴ καὶ ἐκτεταμένη, τὴν ὁποία πρέπει νὰ τὴν προσμένῃ ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους· ἐπειδὴ αὐτοὶ πραγματευόμενοι εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Οἰκουμένης, καὶ ἔχωντας ἀποικίαις εἰς τὰ περισσότερα, ἠμποροῦν νὰ κάμουν μιὰ τέτοια πραγματεία.

Μετὰ τὴ γενικὴ περιγραφὴ τῆς Εὐρώπης θέλω ὁμιλήσῃ πάλιν διὰ ταῖς γλώσσαις ὁποῦ ὁμιλοῦνται εἰς αὐτήν.

Περὶ μορφῆς καὶ διαφόρων χρωμάτων τῶν κατοίκων τῆς γῆς.

Διαιροῦν γενικῶς τοὺς κατοίκους τῆς γῆς εἰς ἄσπρους, καὶ μαύρους. Οἱ μαῦροι ὑποδιαιροῦνται εἰς κυρίως μαύρους, εἰς μελαχρινοὺς, εἰς κιτρινοῦτζικους καὶ εἰς μαυροκίτρινους.

Οἱ

Οἱ ἄσπροι εἶναι ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι, ἕνα μέρος τῶν Ἀσιανῶν, δηλαδὴ οἱ κάτοικοι τῆς μικρῆς Ἀσίας, τῆς Ἀρμενίας, τῆς Γεωργίας, τοῦ βορείου μέρους τῆς Περσίας, οἱ Τάταροι, οἱ κάτοικοι τῶν ἀρκτῴων ἐπαρχιῶν τῆς Κίνας καὶ οἱ Ἰαπονέζοι.

Οἱ μελαχρινοὶ εἶναι οἱ περισσότεροι κάτοικοι τῆς Μπαρμπαριᾶς, τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Σαρὰ, τοῦ Ζαγουεμπαρίου· εἰς τὴν Ἀσία οἱ Σύροι, οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Ἄραβες, οἱ κάτοικοι τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν τῆς Κίνας, οἱ Σεϋλανῖται, οἱ Μαλδίβοι, οἱ κάτοικοι τῶν Σονδικῶν νήσων, τῶν Μολούκων καὶ τῶν Φιλιππίνων.

Οἱ κιτρινοῦτζικοι εἶναι οἱ περισσότεροι κάτοικοι τῆς Ἰνδίας. Ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι μαυροῦτζικοι εἶναι ἀπὸ τὴν ἀλαία τοῦ ἡλίου, ὦντας ὑποκείμενοι πολλὰ εἰς αὐτόν.

Μαυροκίτρινοι εἶναι οἱ περισσότεροι Ἀμερικανοί.

Οἱ ἐπίλοιποι Ἀφρικανοὶ εἶναι γενικῶς μαῦροι, οἱ Νέγροι ὅμως καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Γυϊνέας εἶναι κατάμαυροι· Εἰς τὴ χωρογραφία τῆς Νιγριτίας καὶ Γυϊνέας θέλω γράψῃ καὶ τὴν αἰτία τῆς μαυρότητός τους.

Ὅσο διὰ τὴ μορφὴ τῶν ἀνθρώπων, ἠμπορεῖ τινὰς νὰ σημειώσῃ τέσσαρα εἴδη τὰ πρῶτα.

Τὸ πρῶτο εἶναι τῶν Εὐρωπαίων, ἐξαιρῶντας τοὺς Τατάρους, καὶ τοὺς Λάπονας, καὶ Σαμογέδους. Ἠμπορεῖ τινὰς νὰ συναριθμήσῃ μὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς κατοίκους τῆς Μπαρμπαριᾶς, τοῦ Βιλεδουλγεριδίου, τοῦ Σαρὰ καὶ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, καὶ τοὺς περισσοτέρους κατοίκους τῆς κυρίως Ἰνδίας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν τόση διαφορὰ εἰς τὸ πρόσωπο ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους.

Τὸ δεύτερο εἶδος περιλαμβάνει τοὺς Κινέζους, τοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους Τατάρους, τοὺς κατοίκους τῆς καταχρηστικώτερον Ἰνδίας, τοὺς Ἰαπονέζους, τοὺς Φιλιππινίτας, τοὺς Μολουκιώτας, τοὺς κατοίκους τῶν Σονδικῶν νή-

νήσων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐπιπεδοπρόσωποι ἢ πλατζοκοτοπρόσωποι, πλατζομύται, καὶ αὐγομάται.

Τὸ τρίτο περιλαμβάνει τοὺς Λάπονας καὶ τοὺς Σαμογέδους, καὶ ἴσως καὶ τοὺς κατοίκους τῶν Ἀρκτικῶν τόπων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὸ πρόσωπο μακουλὸ, φρικώδες, καὶ νὰ εἰπῶ ἔτζι, ἀρκουδίσιο· αὐτοὶ εἶναι ἀκόμι μικρόσωμοι καὶ χονδροί. Οἱ μεγαλήτεροι ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἔχουν ὕψος παρὰ 4 πόδας καὶ ½.

Τὸ τέταρτο, τοὺς Ἀφρικανοὺς τοὺς κατάμαυρους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πλατζουμύται, χειλᾶδες, ἔχουν τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σόματος, τὰ χείλια καὶ τὴ γλῶσσα κόκκινα σὰν τὸ κοράλι.

Περὶ

ΓΕΩΓΡΑΦΙ'Α ΝΕΩΤΕΡΙΚΗ'.

ΒΙΒΛΙ'ΟΝ ΔΕΥ'ΤΕΡΟΝ.

Περὶ τῆς Εὐρώπης ἐν Γένει.

Ἀρχίζομεν τὴν περιγραφὴ τῶν τεσσάρων μερῶν τῆς Οἰκουμένης, καὶ τῶν ἐπιλοίπων τόπων ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, ἡ ὁποία εἶναι τὸ μέρος τῆς γῆς ὁποῦ κατοικοῦμεν, καὶ διὰ τοῦτο μᾶς συμφέρει νὰ ἠξεύρωμεν πρῶτα καὶ καλλίτερα αὐτήν.

Ἡ Εὐρώπη εἶναι πολλὰ μικρότερη καὶ ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴ, ἡ ὁποία εἶναι τρίτη εἰς τὸ μέγεθος ἀπὸ τὰ τέσσερα μέρη τοῦ Κόσμου· μὲ ὅλον τοῦτο σοχαζόμενος τινὰς ταῖς ἐπιστήμαις τῆς Εὐρώπης, ταῖς τέχναις, τὴν εὐνομία, τὴν εὐταξία, τὸν πολισμὸ, τὴν πρόοδο ὁποῦ καθημερινὰ γίνεται εἰς ὅλα αὐτὰ, τὴ δύναμι τέλος πάντων ὁποῦ ἐξουσιάζει σχεδὸν ὅλη τὴ Γῆ, αὐτὴ εἶναι τὸ πρῶτο μέρος τοῦ Κόσμου.

Τὸ ὄνομα Εὐρώπη καθὼς διϊσχυρίζονται μερικοὶ ἀρχαιολόγοι ἔχει τὴν παραγωγήτου ἀπὸ μιὰ λέξι Φοινικικὴ Οὐραπα, ἡ ὁποία σημαίνει ἄσπρο πρόσωπο, καὶ λέγουν πιθανά· ἐπειδὴ οἱ Φοίνικες οἱ πρῶτοι μνημογεύό-

νευόμενοι πραγματευταὶ τῆς θαλάσσης, πραγματευόμενοι ἀπὸ ἀμνημόνευτο καιρὸ ϗ εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, ϗ βλέποντας τοὺς κατοίκους ἄσπρους, ὄντας αὐτοὶ μελαχινοὶ, ὠνόμασαν τὸν τόπο ἔτζι· ὕστερα ἀπὸ αὐτοὺς τὸ ἐπῆραν ϗ οἱ Ἕλληνες, καθὼς ϗ ἄλλαις πολλαῖς λέξες ϗ τὰ γράμματα καὶ ἄλλα· καὶ τὴν σήμερον ἀκόμι εἰς τὴν Ἰνδία ϗ Ἀφρικὴ ϗ Ἀμερικὴ, τὸ ἄσπρος ἐπίθετο διακρίνει τοὺς Εὐρωπαίους ἀπὸ τοὺς ἐντόπιους.

Ὅροι τῆς Εὐρώπης εἶναι ἀπὸ τὸ δυτικὸ μέρος ϗ ἀπὸ τὸ βόρειο ὁ Ὠκεανός· ἀπὸ τὸ νότιο, ἡ Μεσόγειος· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, ὁ Ἑλλήσποντος, ἡ Προποντὶς, ὁ Θρακικὸς Βόσπορος, ἡ Μαύρη θάλασσα, ὁ Κιμμερικὸς Βόσπορος, ἡ Μαιῶτις λίμνη, ὁ Τάναϊς, ϗ ἀπὸ τὸ ἀνατολικώτατο μέρος τοῦ Ταναΐδος, μιὰ γραμμὴ ὁποῦ ἐξαπλόνεται ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕως εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ὀβοῦ ποταμοῦ εἰς τὴ Ῥωσσία.

Τὸ μάκρος τῆς Εὐρώπης παίρνεται ἀπὸ ἕνα ἀκρωτήριο ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν Πορτογαλλία, ϗ ὀνομάζεται Ἅγιος Βικέντιος, ἕως εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ Ὀβοῦ, ϗ εἶναι λέγαις θαλασσιναῖς 1200· τὸ πλάτος παίρνεται ἀπὸ τὸ Ταίναρο ἀκρωτήριο εἰς τὸ μεσημβρινώτατο τῆς Πελοποννήσου, ἕως εἰς τὸ Ἀκρωτήριο τοῦ βορρᾶ, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ βορειότατο τῆς Νορβεγγίας, καὶ εἶναι λέγαις ἀπὸ ταῖς ἴδιαις 730. Ἡ θέσι της εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 9 ϗ 90 μοίραις τοῦ μήκους, ϗ ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 34 ϗ 73 τοῦ πλάτους.

Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης συμποσοῦνται ἕως 150 μιλλιόνια· μεγάλος ἀριθμὸς, ὅμως πολλὰ κατώτερος ἀπὸ τὰ ἄλλα μέρη· ἐπειδὴ ἡ μόνη Ἀσία περιέχει κατοίκους ὑπὲρ τὰ 300 μιλλιόνια.

Μερικοὶ συγγραφεῖς λέγουν πῶς τὸ παλαιὸ ἦταν πολυανθρωπότερη, ὅμως εἶναι ἀπατημένοι, ϗ ἀρκεῖ πρὸς πληροφορία νὰ στοχασθῇ τινὰς τὸν ἀριθμὸ ϗ τὸ μέγεθος τῶν πόλεων, τῶν κωμοπόλεων, τῶν χωριῶν, ὁποῦ ἦταν ἀσυγκρίτως ὀλιγώτερα ϗ μικρότερα τὸ παλαιὸ, τοὺς διώρυγας ὁποῦ ἔσκαψαν οἱ μεταγενέστεροι διὰ νὰ κάμουν καρποφορώτερη τὴ γῆ, ταῖς πεδιάδες ὁποῦ εἶναι τώρα ἀσυγκρίτως καλλίτερα δουλευμέναις, τοὺς δρυμοὺς ὁποῦ ἐξάνοιξαν (α), τὰ ἕλη ὁποῦ ἐξήραναν, τὴν ἐντέλεια εἰς τὴν ὁποία ἔφεραν τὴ γεωργικὴ, ϗ ὅλαις ταῖς ἐπιστήμαις ϗ τέχναις ὁποῦ συμβάλλουν ϗ εἰς τὴν εὐζωία καὶ ἁπλῶς ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, τὴν πραγμάτεια, ὁποῦ συμβάλλει ϗ αὐτὴ εἰς τὴν πολυανθρωπία· αὐτὰ λέγω ὅταν τὰ στοχασθῇ τινὰς, ἠμπορεῖ νὰ στοχασθῇ ϗ τί διαφορὰ ἔχει ἡ τωρινὴ πολυανθρωπία τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τὴν παλαιά.

Εἶναι ἀληθινὸ πῶς τὸ βόρειο μέρος ἦταν πολυανθρωπότερο τὸ παλαιό· αἰτία ἦταν οἱ Ῥωμάνοι τῶν ὁποίων φεύγοντας πολλὰ ἔθνη τὸν ζυγὸ, ἐτραβήχθηκαν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Αὐτὰ τὰ ἔθνη ὕστερα ἀφ᾽ οὗ ἐστοχάσθηκαν τοὺς Ῥωμαίους ὁποῦ ἀδυνάτησαν, ὥρμησαν πάλιν εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη, ϗ ἔτζι ἔμεινε τὸ βόρειο μέρος ὀλιγάνθρωπο ἕως τώρα· ὅμως αὐτὴ ἡ παλαιὰ πολυανθρωπία, ϗ ἡ τωρινὴ ὀλιγανθρωπία δὲν εἶναι τίποτες ὡς πρὸς τὴν ὁλικὴ ποσότητα τῶν τότε κατοίκων ϗ τῶν τωρινῶν.

Ἡ Εὐρώπη ἠμποροῦσε νὰ θρέφῃ ἀκόμι πολλὰ περισσοτέρους, ϗ ἤθελε ἔχῃ βέβαια χωρὶς ταῖς διάφοραις ἀποικίαις ὁποῦ ἔγιναν ϗ γίνονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Γῆς, χωρὶς τὴν κακὴ διοίκησι εἰς μερικὰ, ϗ ἄλλα χίλια ἐμπόδια ἀκόμι.

Ταῖς γλώσσαις ὁποῦ ὁμιλοῦνται εἰς τὴν Εὐρώπη, ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ταῖς στοχασθῇ ἕνα μίγμα ὅλων τῶν παλαιῶν

(α) Ὁ Ἑρκύνιος δρυμὸς τὸ παλαιὸ ἦτον ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τῆς Γερμανίας ἕως εἰς τὸ ἄλλο.

λαιῶν γλωσσῶν· ἐπειδὴ εἰς τὰ περισσότερα μέρη εὑρίσκονται ἀκόμι νωπὰ ἴχνη τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Κελτικῆς καὶ ἄλλων. Ἡ Γοτθικὴ, ἡ γλῶσσα τῶν Φράγκων, ἡ Γερμανικὴ καὶ ἡ Σκανδιναβικὴ ἔχουν τὴν ἀρχή τους ἀπὸ τὴ Σφετζέζικη, καὶ Δανιμαρκέζικη, αἱ ὁποίαις ἔχουν πολλὰ ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Λατινικά· ἡ Γοτθικὴ γλῶσσα ὁμοιάζει πολὺ μὲ ἐκείνη ὁποῦ ὁμιλοῦν τὴν σήμερον εἰς τὴν Ἰρλάνδα, καὶ εἰς μερικὰ μέρη τῆς Θαλλάνδας ἐπαρχίας τῆς Σφετζίας. Ἡ γλῶσσα τῶν Φιόνων καὶ τῶν Ἐσθονιανῶν (α) ἔχει ὀλιγώτερη διαφορὰ ἀπ' αὐτὴν παρὰ ἡ Λαπονική. Ἡ Οὔγγρικη ἔχει κάποια σχέσι μὲ τὴ Φιονική. Τῶν Λιθουανῶν, τῶν Κουρλανδῶν, τῶν Λιβονιανῶν εἶναι διάλεκτοι μιᾶς. Ἡ Ῥώσσικη, ἡ Λέχικη, ἡ Μοράβικη, ἡ Μποέμικη, ἡ Λουσάτικη, ἡ Σέρβικη, ἡ Βουλγάρικη, ἡ Κροάτικη, ἡ Δαλμάτικη, ἡ Μποσνάκικη, ἡ Ῥαγουζέϊκη εἶναι διάλεκτοι τῆς Σλαβονικῆς. Τὰ Ἰταλικὰ καὶ Βλάχικα εἶναι ἕνα μίγμα ἀπὸ τὰ Λατινικὰ τὸ περισσότερο, καὶ ἀπὸ ἄλλαις γλώσσαις. Ἡ Γριζόνικη ἀπὸ τὰ Λατινικά. Ἡ παλαιὰ Κελτικὴ ὁμιλεῖται ἀκόμι εἰς τὴν κάτω Βρετανία (β) καὶ εἰς τὸ Πριγκιπάτο τῶν Γάλλων. Ἡ Φραντζέζικη εἶναι ἕνα μίγμα ἀπὸ αὐτὴ, ἀπὸ τὴ Φράγκικη καὶ ἀπὸ τὴ Λατινική. Εἰς τὴ Σπάνια τὸ παλαιὸ ὡμιλοῦνταν ἡ Κανταβρικὴ, ἡ ὁποία εἶναι εἰς χρῆσι ἀκόμι εἰς τὴν Γουϊπούσκοα, Ἀλάβα, Βισκάϊα καὶ εἰς ταῖς δυὸ Ναβάῤῥαις· αὐτὴ ἀνακατώθηκε μὲ τὴ Φοινικικὴ, Καρχηδονικὴ, Λατινικὴ, Γοτθικὴ, Μαυριτανικὴ, Ἀραβικὴ, καὶ ἔκαμε τὴν Σπανιόλικη. ἀπὸ αὐτὴν ἡ Καταλανικὴ διαφέρει περισσό-

(α) Ἡ μικρὰ Βρετανία ὁποῦ εἶναι μιὰ ἐπαρχία τῆς Φράντζας διαιρεῖται εἰς ἄνω Βρετανία καὶ εἰς κάτω.

(β) Φιονία εἶναι τὸ Φίνεν, Ἐσθονία, ἐπαρχία τῆς Ῥουσσίας εἰς τὴ Βαλτικὴ θάλασσα.

σότερο παρὰ ἡ Πορτουγάλλικη. Ἡ Ἰρλανδέζικη ὁμιλεῖται εἰς τὴν Ἰρλάνδα καὶ εἰς τὸ βόρειο τῆς Σκοτίας. Ἡ Ἐγγλέζικη ἔχει θεμέλιο ἐκείνην ὁποῦ ὡμιλοῦσαν εἰς τὸν 5 αἰῶνα οἱ Σάξονες, οἱ Ἰουτλανδέζοι καὶ οἱ Φριζόνοι. Οἱ Ἐγγλέζοι ὅμως μὴν ἔχοντας τὴ γλωσσικὴ δεισιδαιμονία μερικῶν; ἐπλούτισαν τὴ γλῶσσα τους μὲ λέξες, μὲ φράσες, μὲ ἰδιωματισμοὺς ὅλων τῶν γλωσσῶν, καὶ ἔτζι ἡ Ἐγγλέζικη γλῶσσα εἶναι μιὰ ἀπὸ ταῖς πλουσιώτεραις, δραστικώτεραις καὶ ποικιλώτεραις γλώσσαις.

Ἄχ! πότε θὲ νὰ ἀρχίσουν καὶ οἱ ἐδικοίμας νὰ μιμηθοῦν εἰς τὴ γλῶσσα τοὺς Ἐγγλέζους, καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης· ἐπειδὴ ἐποχὴ τῆς τελειοποιήσεως τοῦ πνεύματος ἑνὸς ἔθνους εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς καλλιεργήσεως τῆς γλώσσης του· διὰ τὶ, καθὼς σοφώτατα ἕνας νεωτερικὸς συγγραφεὺς λέγει (α) τὸ πνεῦμα ἑνὸς ἔθνους δὲν ἠμπορεῖ νὰ τελειοποιῆται, παρὰ ὅταν τελειοποιῇ τὸ ἔθνος τὴ γλῶσσα του. Φλυαρεῖ ἐκεῖνος ὁποῦ λέγει πῶς ἡ Φιλοσοφία δὲν πρέπει νὰ συγγίνεται τῇ χύδην καὶ δημώδει γλώσσῃ, καὶ δὲν στοχάζεται πῶς ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Πλάτων, καὶ οἱ ἄλλοι παλαιοὶ Φιλόσοφοι εἰς τὴ χύδην καὶ δημώδη γλῶσσα ὡμιλοῦσαν καὶ ἔγραφαν· μὰ δὲν θαυμάζω τόσο διὰ ἕναν ὁποῦ λέγει ἔτζι μὴν ἠξεύρωντας ἄλλη γλῶσσα, παρὰ τὴ φυσική του καὶ μερικὰ Ἑλληνικὰ, θαυμάζω διὰ μερικοὺς συγχρόνους μας ὁποῦ ἐδιάτριψαν χρόνια μέσα εἰς τὴν Εὐρώπη σπουδάζωντας, καὶ ὁποῦ ἠξεύρουν καὶ ἄλλαις γλώσσαις, καὶ μ' ὅλον τοῦτο δὲν εὐγῆκαν ἀπὸ ταῖς χυδαϊκαῖς καὶ λεξικαῖς πρόληψες, καὶ ἀνοίγουν τὸ στόμα τους, καὶ ἀποσκυβαλίζουν τὴν πατριότου γλῶσσα, αὐτὴν ὁποῦ τὴ θαυμάζουν ὅλοι οἱ Φι-

(α) Ὁ Κονδιλλιὰκ εἰς τὴν ἀρχὴ τοῦ συγγράμματός του ὁποῦ ἐπιγράφεται ὁδὸς σπουδῆς.

φιλόσοφοι τῆς Εὐρώπης, αὐτὴν, ἡ ὁποία εἶμαι βέβαιος, ἂν καλλιεργηθῆ, θὰ περάσῃ ὅλαις σχεδὸν ταῖς γλώσσαις. Δὲν ἠξεύρω, τί σοχαζόμενοι λέγουν αὐτά; ἀπορῶ πῶς δὲν τοὺς ἐπέρασε ἀπὸ τὸν νοῦ μιὰ ἀλήθεια τόσο ψηλαφητή; φοβοῦνται τάχα μήπως χυδαΐσουν, καὶ δὲν θέλουν νὰ γράψουν καθὼς ὁμιλοῦν; μὰ δὲν ἠξεύρουν πῶς θέλωντας νὰ μὴ χυδαΐσουν τὴ γλῶσσα, χυδαΐζουν εἰς τὰ φρονήματα, ὁ ὁποῖος χυδαϊσμὸς εἶναι χίλιαις φοραῖς χειρότερος ἀπὸ τὸν χυδαϊσμὸ τῆς γλώσσης, καὶ συναριθμοῦνται καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς χυδαίους προκομμένους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πολλὰ ἀτοπώτεροι ἀπὸ τοὺς χυδαίους τοῦ πλήθους; τὸ ἔκαμαν αὐτὸ δια νὰ ἀναστήσουν τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα; μὰ δὲν ἠξεύρουν πῶς θὲ νὰ ἀνασηθῆ, ὅταν θὲ νὰ ἀνασηθῆ ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Πλάτων καὶ οἱ ἄλλοι; τὸ ἔκαμαν αὐτὸ θέλωντας νὰ τοὺς δοξάσουν οἱ ἄνθρωποι; μὰ δὲν ἠξεύρουν πῶς ἡ ἀληθινὴ δόξα καὶ διαρκὴς καὶ μόνιμη ἔχει τὴ βάσι της ἀπάνω εἰς τὸ ὠφέλιμο, καὶ τὸ ἔργο τους εἶναι παντάπασιν ἀνωφελές· καὶ πῶς ἐκείνη ἡ δόξα ὁποῦ δὲν ἔχει τὰ θεμέλιά της εἰς τὸ ὠφέλιμο, εἶναι ἐφήμερη, εἶναι ἕνας καπνὸς ἑνὸς τσιμπουκιοῦ; Ὅλα μεταβάλλουν εἰς αὐτὸν τὸν Κόσμο, θέλεις τὸν φυσικὸ εἰπέ, θέλεις τὸν ἠθικό· ἐπειδὴ καὶ οἱ δυὸ ἔχουν μεγάλη σχέσι ἀναμεταξύ τους· μεταβάλλει λοιπὸν καὶ ἡ γλῶσσα, καὶ πρέπει νὰ ὑποκείμασθε εἰς αὐτὴ τὴ μεταβολή, καὶ νὰ μὴν ἰσχυρογνωμοῦμεν· ἐπειδὴ κοντὰ ὁποῦ τοῦ κακοῦ ἐναντιόνομάσθε εἰς τὴ φύσι, φαινομάσθε καὶ παράξενοι.

Ἀρχίσατε λοιπὸν ὦ ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν ἐκείνων καὶ περιφήμων Ἑλλήνων νὰ τοὺς μιμηθῆτε καλλιεργῶντας τὴ γλῶσσα σας, καὶ τότε θέλετε μαθαίνῃ καὶ Ἑλληνικὰ καλλίτερα καὶ εὐκολώτερα· ἐπειδὴ διαβάζωντας τινὰς γραμματικὴ εἰς τὴ φυσικὴ του γλῶσσα, τὴ μαθαίνει πολλὰ εὐκολώτερα, καὶ ἀφ' οὗ τὴ μάθῃ, τὰ Ἑλληνικὰ ὕστερα μένουν μιὰ διατριβή. Τότε νὰ ἐ-

σε βέβαιοι πῶς γυρίζει καὶ ἡ φιλοσοφία πάλιν εἰς τὴν πρώτη της φωλιά· ἐπειδὴ αὐτὴ ἀγαπᾷ νὰ ὁμιλῇ μὲ ζωντανοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὄχι μ' ἀποθαμένων κόκκαλα.

Ἡ Ῥωμαίϊκη γλῶσσα ἡ ἀλόγως καὶ ἀμαθέστατα καταφρονουμένη ἀπὸ μερικοὺς, ἔχει μεγάλη συγγένεια μὲ τὴν Ἑλληνική, καὶ εἶναι μιὰ θυγατέρα της ὁποῦ σχεδὸν τὴν ὁμοιάζει· ἐπειδὴ ὅλαις σχεδὸν αἱ λέξες εἶναι ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ καὶ τ:. Ἡ Τούρκικη, καὶ ἡ Ταταρικη εἶναι διάλεκτοι.

Εἰς τὴν Εὐρώπη εὑρίσκονται τέσσερα εἴδη ἀρχῆς· ὁ δεσποτισμὸς, ἡ μοναρχία, ἡ ἀριστοκρατία, καὶ ἡ δημοκρατία. Δεσποτισμὸς εἶναι ἐκείνη ἡ ἀρχὴ εἰς τὴν ὁποία νόμος εἶναι ἡ θέλησι τοῦ ἄρχοντος· τέτοια ἀρχὴ εἶναι ἡ Τούρκικη καὶ ἄλλαις. Μοναρχία εἶναι ἐκείνη εἰς τὴν ὁποία ὁ ἄρχων εἶναι μόνος εἰς μιὰ ἐπικράτεια, καὶ διοικεῖ αὐτὴν ὑποκείμενος εἰς τοὺς νόμους τῶν προκατόχων του, καθὼς ἡ Φράντζα, ἡ Σπάνια καὶ ἄλλαις. Ἀριστοκρατία εἶναι ἐκείνη ἡ ἀρχὴ εἰς τὴν ὁποία εἶναι ἄρχοντες οἱ ἄριστοι, οἱ πρῶτοι τοῦ τόπου. Δημοκρατία εἶναι ἐκείνη εἰς τὴν ὁποία ὁ δῆμος ἐκκλησιάζωντας προστάζει, ἢ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἐκλέγει εἰς τὸν τόπο του, καθὼς ἦταν ἡ Γένεβα προτήτερα ἀπὸ τὰ 1782.

Πρὸς τούτοις εἶναι μερικαῖς ἐπικράτειαις εἰς ταῖς ὁποίαις ἡ ἀρχὴ εἶναι μικτὴ, καθὼς εἰς τὴ Λεχία ἀπὸ Μοναρχία καὶ Ἀριστοκρατία· εἰς τὴν Ἐγγλιτέρρα ἀπὸ Μοναρχία, Ἀριστοκρατία καὶ Δημοκρατία· εἰς τὴν Ὁλλάνδα ἀπὸ Ἀριστοκρατία καὶ Δημοκρατία.

Εἰς τὴν Εὐρώπη εἶναι τρεῖς αὐτοκράτορες, τῆς Γερμανίας, τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Τουρκίας.

Ἕνδεκα βασιλεῖς, τῆς Φράντζας, τῆς Σπάνιας· τῆς Πορτογαλλίας, τῆς Ἐγγλιτέρρας, τῆς Λεχίας, τῆς Δανιμάρκας, τῆς Σφετζίας, τῆς Προυσ-

σίας, τῆς Μποεμίας, τῆς Οὐγγαρίας, τῶν δυὸ Σικελιῶν καὶ τῆς Σαρδῦς.

'Η Εὐρώπη διαιρεῖται εἰς 16 μέρη.

Τέοσερα εἶναι πρὸς τὴν ἄρκτο, τὰ Βρετανικὰ νισιὰ, αἱ ἐπικράτειαις τῦ Δανιμαρκέζυ, ἡ Σφετζία καὶ ἡ 'Ρωοσία, ἡ Μοσκοβιά.

'Εξ εἰς τὸ μέσο, ἡ Φράντζα, τὸ Βέλγιο τὸ ὁποῖο τὸ λέγυν τώρα Χαμηλότοπο, ἡ 'Ελβετία, ἡ Γερμανία, ἡ Μποεμία, ἡ Οὐγγαρία, ἡ Λεχία, καὶ ἡ Πρεοσία.

Τέοσερα εἶναι πρὸς τὴ μεσημβρία, ἡ Πορτυγαλλία, ἡ Σπάνια, ἡ 'Ιταλία καὶ ἡ Τυρκία.

Διὰ νὰ δώσω μιὰ ἰδέα τῆς ἐκτάσεως κάθε μιᾶς Εὐρωπεϊκης ἐπικράτειας, προσθέτω ἐδῶ τὸν λογαριασμὸ ὀπῦ ἔκαμε 'Ιωάννης Φριδερίκος Χάνσεν.

'Η 'Ρωοσία τῆς Εὐρώπης ἔχει μίλλια τετραγωνικὰ (α)	57,600
'Η Λεχία, καὶ ἡ Λιθυανία	12,900
'Η Σφετζία, καὶ τὸ μεγάλο πριγκιπάτο τῆς Φιλάνδας.	12,800
'Η Γερμανία	11,236
'Η Τυρκία τῆς Εὐρώπης μὲ τὴ μικρὴ Ταταρ:	10,236
'Η Φράντζα.	10,000
'Η Σπάνια	8,590
'Η Δανιμάρκα μὲ τὴ Νοβεργία.	6,100
'Η μεγάλη Βρετανία καὶ ἡ 'Ιρλάνδα.	6,000
'Η Οὐγγαρία, ἡ Τρανσυλβανία, καὶ ἡ 'Αυςριακὴ Κροατία, Σερβία, Δαλματία	4,760
Τὸ Βασίλειο τῶν δυὸ Σικελιῶν	1,836

(α) Τετραγωνικὸ μίλλι εἶναι ἕνα χωρίο τῦ ὁποίυ αἱ τέσσερες πλευραῖς εἶναι ἴσαις ἢ μακρεινὰ κάθε μιὰ ἕνα μίλλι.

Αἱ ἐπικράτειαις τῦ βασιλέως τῆς Σαρδῦς	1,224
'Η 'Ελβετία	1,090
'Η 'Εκκλησιαςικὴ ἐπικράτεια	800
'Η Πορτυγαλλία	1,875
Τὸ βασίλειο τῆς Πρυοσίας	729
Αἱ 'Ηνωμέναις ἐπαρχίαις	625
'Η Τοσκάνα.	440
'Η ἀριςοκρατία τῆς Γένυας, καὶ ἡ Κύρνος	290
Αἱ ἐπικράτειαις τῦ δυκὸς τῆς Μοδένης	90
τῆς Πάρμης	90
τῆς Βενετιᾶς εἰς τὴν 'Ιταλία	625

'Ο 'Ωκεανὸς ὀπῦ κλίζει καὶ περιορίζει τὴν 'Εὐρώπη ἀπὸ τὸ δυτικὸ καὶ βόρειο μέρος καθὼς προεῤῥέθηκε, ὑποδιαιρεῖται εἰς πολλὰ πελάγη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μερικὰ μὲ τὸ νὰ εἶναι χωμένα μέσα εἰς τὴν ξηρὰ, ὀνομάζονται κόλποι.

Εὐγαίνωντας λοιπὸν ἔξω ἀπὸ τὸν 'Ηράκλειο πορθμὸ εἶναι ὁ Γαδειρικὸς κόλπος, ἐπονομαζόμενος ἔτζι ἀπὸ τὰ Γάδειρα πόλι παραθαλάσσια.

"Υςερα εἶναι τὸ Λυσιτανικὸ πέλαγος ἐπωνομασμένο ἔτζι ἀπὸ τὴν Πορτυγαλλία ὀπῦ ὠνομάζυνταν τὸ παλαιὸ Λυσιτανία.

"Υςερα εἶναι ὁ Γασκονικὸς κόλπος ἀναμεταξὺ εἰς τὴν 'Αςυρία, καὶ εἰς τὴν κάτω Βρετανία.

Τὸ μέρος τῦ 'Ωκεανῦ ὀπῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴ μεγάλη Βρετανία, καὶ 'Ιρλάνδα, ὀνομάζεται κατάςενο τῦ 'Αγίυ Γεωργίυ· ἐκεῖνο ὀπῦ εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς 'Ιρλάνδας, 'Ιρλανδικὸ πέλαγος· ἐκεῖνο ὀπῦ εἶναι εἰς τὸ δυτικοβόρειο τῆς Σκοτίας, Σκοτικὸ πέλαγος.

"Υςερα ἀπὸ τὸν Γασκονικὸ κόλπο εἶναι τὸ Μανίκι, τῦ ὁποίυ τὸ ςενώτατο ὀπῦ χωρίζει τὴ Μεγάλη Βρετανία ἀπὸ τὴ Φράντζα, ὀνομάζεται Βρετανικὸς πορθμὸς,

ὁ ὁποῖος διϊσχυρίζονται μερικοὶ πῶς τὸ παλαιὸ δὲν ἦταν, καὶ ἡ Ἐγγλιτέῤῥα συνέχουνταν μὲ τὴ Φράντζα μὲ ἕναν ἰσθμὸ ὁποῦ ἦταν ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι τώρα ὁ πορθμὸς, εἰς ἀμνημόνευτον ὅμως καιρὸ ἐχάλασε αὐτὸς ὁ ἰσθμὸς ἀπὸ τὸν Ὠκεανὸ, ἢ ἀπὸ σεισμοὺς, καθὼς λέγουν καὶ διὰ τὸν ἰσθμὸ ὁποῦ ἕνονε τὴ Σικελία μὲ τὴν Ἰταλία· ἐπειδὴ ἡ Γῆ εἶναι ὑποκείμενη εἰς διάφορα φυσικὰ συμβεβηκότα, καὶ μεγάλα καὶ μικρά.

Ὕστερα εὐγαίνωντας ἀπὸ τὸν Βρετανικὸ πορθμὸ εἰς τὸ βόρειον εἶναι τὸ Γερμανικὸ πέλαγος, τὸ ὁποῖο εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Βρετανία, Νοβεργία, Δανιμάρκα, Βέλγιο καὶ Γερμανία· ὀνομάζεται ἀκόμι καὶ βόρειο πέλαγος, καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Κιμβρικὴ χερσόνησο, Κιμβρικό.

Αὐτὴ ἡ θάλασσα εἶναι ὑποκείμενη εἰς ταῖς πλημμύραις ὁποῦ ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μέρος, αἱ ὁποίαις εἰς τὴ Νοβεργία ἀνεβαίνουν ἀπὸ τοὺς 4 πόδας, ἕως εἰς τοὺς 6, καὶ ταῖς περισσότεραις φοραῖς καὶ ἕως εἰς τοὺς 8· εἰς τὴν Ἐγγλιτέῤῥα ὅμως καὶ εἰς ταῖς Ἡνωμέναις ἐπαρχίαις ὅπου τὸ κατέστενο φουσκόνει τὰ νερὰ, ἀνεβαίνουν ἀκόμι καὶ παραπάνω.

Τὰ νερὰ αὐτῆς τῆς θαλάσσης ἔχουν περισσότερα μόρια ἁλατιοῦ παρὰ τῆς Βαλτικῆς· εἶναι παχεὰ, καὶ προξενοῦν τὸ βράδι ἕνα φέγγος τὸ ὁποῖο οἱ θαλασσινοὶ τὸ ὀνομάζουν Μορίλδ. Αὐτὴ ἡ θάλασσα εὐγάζει πολὺ φοῦκος τὸ ὁποῖο οἱ Νοβεργοὶ τὸ μεταχειρίζονται διὰ νὰ παχύνουν τὴ γῆ, καὶ οἱ Ὀλλανδέζοι διὰ νὰ θρέφουν τὰ ζῶα τους. Γίνεται εἰς αὐτὴν ἀκόμι καὶ ἕνα εἶδος δένδρου θαλασσινοῦ, τὸ ὁποῖο εἶναι πολλὰ βαθεὰ, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι δύσκολο νὰ τὸ εὐγάλουν ἀπὸ τὴ ῥίζα· συμπεραίνουν μως τὸ μέγεθός του ἀπὸ μερικὰ κλωνάρια ὁποῦ ἔχουν διάμετρο ἕως 7 δάκτυλα. Αὐτὴ ἡ θάλασσα κάμνει πολλαῖς φορτοῦναις, καὶ προξενεῖ μεγάλον ἀφα-

νισμὸ

νισμὸ μὲ ταῖς πλημμύραις της. Εἰς τὸ μέρος ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ βόρειο τῆς Κιμβρικῆς καὶ ἀνατολικοβόρειο εἶναι πλῆθος χαρίγγαις.

Ἡ Βαλτικὴ θάλασσα εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους κόλπους τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ συνέχεται μὲ αὐτὸν διὰ μέσου ἑνὸς πορθμοῦ ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Κιμβρικὴ, καὶ Νοβεργία, καὶ Σφετζία. Εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Δανιμάρκα, Προυσσία, Κουρλάνδα, Ῥωσσία καὶ Σφετζία. Αὐτὴ ἡ θάλασσα παρατηροῦν πῶς εἰς τοὺς βορείους ἀνέμους γίνεται γαληνικὴ ἕως εἰς ἕνα βαθμό. Ἔχει ὀλίγα μόρια ἁλατιοῦ ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν ποταμῶν ὁποῦ χύνονται εἰς αὐτήν. Τὸ βαθύτερο μέρος δὲν εἶναι παραπάνω ἀπὸ 50 ὀργυιαῖς. Ἐπαρατήρησαν ἀκόμι εἰς αὐτὴν πῶς εἰς 100 χρόνους ξεπέφτει σχεδὸν 45 δακτύλους, καὶ συμπεραίνουν ἀπ᾽ αὐτὸ πῶς εἰς ἀμνημόνευτο καιρὸ ἐσυνέχουνταν μὲ τὴν Ἄσπρη θάλασσα, ἢ Ἀρχαγγελικὸ κόλπο. Ἔχει πολλὰ ψάρια.

Ὅταν κλονίζεται ἀπὸ ἀνέμους, εὐγάζει ἔξω εἰς ταῖς ἀκρογιαλαῖς τῆς Προυσσίας, καὶ Κουρλάνδας κεχριμπάρι. Διαιρεῖται εἰς δυὸ κόλπους εἰς τὸν Βοθνικὸ ὡς τὸ βόρειο, καὶ εἰς τὸν Φιλανδικὸ εἰς τὸ ἀνατολικὸ, τοῦ ὁποίου εἰς τὸ μυχαίτατο εἶναι ἡ Πετρούπολι. Σχηματίζει ἀκόμι καὶ ἕναν ἄλλο τὸν Λιβονικὸ, ἢ τῆς Ῥίγας.

Παραπάνω ἀπὸ τὸ Γερμανικὸ πέλαγος εἶναι τὸ μεγάλο βόρειο πέλαγος, ἢ ὁ ἀρκτῷος Ὠκεανὸς, ὁ ὁποῖος πλήθει καθ᾽ ὑπερβολὴν ἀπὸ διάφορα εἴδη ψαριῶν. Ἀπ᾽ αὐτοῦ κατεβαίνουν καὶ εἰς τὸ Γερμανικὸ πέλαγος αἱ χαρίγγαις. Εἰς αὐτὸν βλέπουν πολλὰ ξύλα ὁποῦ πλέουν, τὰ ὁποῖα δὲν ἠμποροῦν νὰ ἔρχωνται ἀπ᾽ ἀλλοῦ, παρὰ ἀπὸ τὴν ἀρκτῴα Ἀμερικὴ, εἰς τῆς ὁποίας τὰ παραθαλάσσια τὰ κατεβάζουν οἱ ποταμοί. Ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τὴ νέα Ζέμβλα ἕως εἰς τὰ ὄρη Τζουκέτ, ὀνομάζεται Παγωμένη θάλασσα, ἀπὸ τὰ ὑπέ-

ρογ-

ῥογκα βανὰ τοῦ πάγου ὁποῦ σχεδὸν εἰς ὅλο τὸν χρόνο πλέουν εἰς αὐτήν.

Πολλοὶ ἐδοκίμασαν νὰ περάσουν ἀπὸ αὐτὴν εἰς ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις, καὶ ἐπροχώρησαν ἕως εἰς ταῖς 80 μοίραις τοῦ πλάτους, τὸ πλῆθος ὅμως τῶν νησιῶν, καὶ τῶν μεγάλων πάγων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκινδύνευαν νὰ τζακισθοῦν τὰ καράβια τους πάντοτε, ἀπέδειξαν ταῖς ἀπόπειραίς τους ματαίαις.

Ὁ βόρειος Ὠκεανὸς ἀπὸ τὸ βόρειο μέρος χύνεται μέσα εἰς τὴν Εὐρωπέϊκη Ῥωσσία, καὶ σχηματίζει ἄλλο ἕναν κόλπο μεγάλο, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Ἄσπρη Θάλασσα ἢ Ῥώσσικη Θάλασσα. Μέρη λοιπὸν τοῦ Ὠκεανοῦ ὁποῦ κλύζει τὴν Εὐρώπη ἀπὸ τὸ δυτικὸ, καὶ βόρειο, γενικώτερον αὐτὰ εἶναι.

Ὁ Ὠκεανὸς χύνεται ἀπὸ μέσα ἀπὸ ταῖς Ἡράκλειαις στήλαις αἱ ὁποίαις εἶναι δυὸ ὄρη τὸ ἕνα εἰς τὴν Εὐρώπη, καὶ ὀνομάζεται Κάλπη, καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὴν Ἀφρικὴ, καὶ ὀνομάζεται Ἄβυλα (ἡ). χύνεται ἀναμεταξὺ εἰς τὰ τρία παλαιὰ μέρη τοῦ Κόσμου καὶ σχηματίζει ἕναν κόλπο πολλὰ μεγάλο· ἐπειδὴ πηγαίνει ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸ βόρειο καὶ βρέχει τὴ μικρὴ Σκυθία, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ νότειο, τὴν Αἴγυπτο. Αὐτὸς ὁ κόλπος λέγεται κατ᾽ ἐξοχὴν Μεσόγειος Θάλασσα καὶ Μεσσόγειος ἁπλῶς· ἐπειδὴ μεσόγειαις θάλασσαις εἶναι καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι μεγάλοι κόλποι τοῦ Ὠκεανοῦ, ὅμως ἔχουν καὶ ξεχωριστὸ ὄνομα· καθὼς ὁ κόλπος ὁποῦ χύνεται ἀναμεταξὺ ἀπὸ τὴν Κιμβρικὴ καὶ Νοβεργία, Βαλτικὴ Θάλασσα, καὶ τ:.

Ἡ Μεσόγειος λοιπὸν ὄντας μεγάλη, ὑποδιαιρεῖται καὶ αὐτὴ, καὶ ἐπειδὴ κλύζει τὰ μέρη ὁποῦ κατοικοῦμεν, καὶ πρέπει νὰ τὴν ἠξεύρωμεν καλλίτερα διὰ νὰ ἔχωμεν καὶ μιὰ ἰδέα καθαρώτερη, καὶ πλέον προσδιωρισμένη, τὴν ὑποδιαιροῦμεν εἰς περισσότερα πελάγη.

Ἀπὸ

Ἀπὸ μέσα ἀπὸ ταῖς Ἡράκλειαις στήλαις ἀριστερὰ ἐμβαίνωντας εἶναι τὸ Ἰβηρικὸ πέλαγος· ὕστερα τὸ Γαλατικὸ ἀντικρὺ εἰς τὴ Φράντζα, τοῦ ὁποίου μέρος εἶναι καὶ ὁ Μασσαλιακὸς κόλπος, ὕστερα εἶναι τὸ Σαρδῷο πέλαγος, ἀπὸ τὸ ὁποῖο σχηματίζεται καὶ ὁ Λιγυστικὸς κόλπος, καὶ ὕστερα εἶναι τὸ Τυῤῥηνικὸ πέλαγος τὸ ὁποῖο βρέχει τὴ δυτικὴ πλευρὰ τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐξαπλόνεται ἕως εἰς τὴ Σικελία, ἡ ὁποία χωρίζεται ἀπὸ αὐτὴν μὲ τὸν Σικελικὸ πορθμό.

Εἰς τὸ νότειο μέρος τῶν τεσσάρων αὐτῶν πελαγῶν εἶναι τὸ Λυβικὸ πέλαγος, τὸ ὁποῖο ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ στόματοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ ἕως εἰς τὸ ἀντικρυνὸ μέρος τῆς Σικελίας, ὅπου ἦταν ἡ περίφημη Καρχηδόνα.

Ἀπὸ τὸ Τυῤῥηνικὸ καὶ δῶθες ἕως εἰς τὴν Κρήτη εἶναι τὸ Σικελικὸ ἢ Ἰωνικὸ πέλαγος, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ νότειο εἶναι αἱ δυὸ Σύρτες ἡ μικρὴ εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ ἡ μεγάλη εἰς τὸ ἀνατολικό.

Ὕστερα ἀπὸ αὐταῖς εἶναι τὸ Κυρηναϊκὸ πέλαγος, τὸ ὁποῖο συνάπτει μὲ τὸ Αἰγύπτιο ὁποῦ ὀνομάζεται καὶ Φαρία ἀπὸ τὴ Φάρο τὸ νησὶ καὶ τὸν ὁμώνυμο πύργο ὁποῦ ἦταν εἰς αὐτό.

Εἰς τὸ βόρειο τῆς Κρήτης ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὴ καὶ τὴν Πελοπόννησο καὶ τὴν Ἀττικὴ, εἶναι τὸ Κρητικὸ πέλαγος. Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῆς Κρήτης εἶναι τὸ Καρπάθιο, τὸ ὁποῖο ἐκτείνεται ἕως εἰς τὴν Κύπρο καὶ ἑνόνεται μὲ τὸ Παμφύλιο πέλαγος ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ βόρειο καὶ ἀνατολικὸ αὐτῆς. Τοῦ Παμφυλίου πελάγους μέρος εἶναι καὶ ὁ Ἰσσικὸς κόλπος· εἰς τὸ νότειο τῆς Κύπρου εἶναι τὸ Αἰγύπτιο.

Εἰς τὸ βόρειο τοῦ Καρπαθίου πελάγους εἶναι τὸ Ἰκάριο ἐκτεινόμενο ἀπὸ τὴ Μύκωνο ἕως εἰς τὴ Σάμο καὶ Ἰκαρία.

Ὕστερα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὸ Αἰγαῖο πέλαγος τὸ ὁποῖο ἐξαπλόνεται πρὸς βοῤῥᾶ ἕως εἰς τὸν Ἑλλήσποντο.

το. Τοῦ Αἰγαίου πελάγους μέρη εἶναι καὶ τὸ Κρητικὸ, καὶ Ἰκάριο.

Τὸ Σικελικὸ πέλαγος τὸ ὁποῖο ἐλέγουνταν καὶ Αὐσόνειο τὸ παλαιότερο, ἐξαπλόνεται ἕως εἰς τὸ βόρειο τῆς Ἠπείρου κοντὰ εἰς τὸν Αὐλῶνα ὅπου συσφίγγεται ἀπὸ τὴν Ἰταλία καὶ Μακεδονία, καὶ ὕστερα πάλιν πλατύνεται ἀρκετὰ, καὶ μακρύνεται πολὺ εἰς τὸ δυτικοβόρειο, σχεδὸν 150 κοιναῖς λέγαις, καὶ κάμνει τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν μυχὸ εἶναι ἡ Βενετιὰ εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ τὸ Τριέστι εἰς τὸ ἀνατολικό. Σχηματίζει δυὸ κόλπους τοὺς ἀξιολογότερους εἰς τὸ ἀνατολικὸ, ὁ ἕνας πρὸς τὸ βόρειο εἶναι ὁ Ἀμβρακικὸς, καὶ ὁ ἄλλος πρὸς τὸ νότειο εἶναι ὁ Κορινθιακὸς ὁποῦ ἐπωνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὴν Κόρινθο ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν μυχὸ αὐτοῦ. Μέρος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου εἶναι καὶ ὁ Κριοσαῖος κόλπος εἰς τὸ βόρειο αὐτοῦ, καὶ τὸ Ἀλκυώνειο πέλαγος εἰς τὸ ἀνατολικό· παρακάτω ἀπ' αὐτὸν τὸν κόλπο εἶναι καὶ ὁ Χελωνίτης κόλπος πρὸς τὸ βόρειο τοῦ Ἀλφειοῦ, καὶ ὁ Κυπαρίσσιος εἰς τὸ νότειο· ὕστερα ἀπὸ αὐτὸν εἶναι καὶ ὁ Μεσσηνιακὸς κόλπος. Εἰς τὸ δυτικὸ σχηματίζει τὸν Ταραντικὸ εἰς τὴν Ἰταλία.

Οἱ ἀξιολογώτεροι κόλποι τοῦ Ἀγαίου πελάγους εἶναι πρῶτος ὁ Ἀργολικὸς, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν μυχὸ εἶναι τὸ Νάπλι· ὕστερα ἀπὸ πάνω ἀπ' αὐτὸν εἶναι ὁ Σαρωνικὸς, ὁ ὁποῖος κάμνει τὴν Πελοπόννησο χερσόνησο ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μέρος, καθὼς καὶ ὁ Κορινθιακὸς ἀπὸ τὸ δυτικό.

Ὕστερα ἀπὸ αὐτὸν εἶναι ὁ Μελανικὸς εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα, καὶ ἀπ' αὐτὸν ὁ Πελασγικὸς τοῦ ὁποίου τὸ στόμα εἶναι στενό. Ὀνομάζεται αὐτὸς τώρα κόλπος τοῦ Γόλου. Ὕστερα ἀπὸ αὐτὸν εἶναι ὁ Θερμαϊκὸς κόλπος ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Μαγνησία, καὶ Κασσάνδρα· εἰς τὸν μυχὸ αὐτοῦ εἰς τὸ ἀνατολικὸ, εἶναι ἡ Σαλονίκη.

Ὕστε-

Ὕστερα εἶναι ὁ Τορωναῖος κόλπος εἰς τὰ ἀνατολικὸ τῆς Κασσάνδρας, καὶ εἰς τὸ ἀνατολικὸ πάλιν αὐτοῦ εἶναι ὁ Σιγγιτικὸς κόλπος, ὁ ὁποῖος σχηματίζει χερσόνησο τὸν Ἄθω ἀπὸ τὸ δυτικὸ, καὶ σχηματίζεται ἀπ' αὐτὸν κόλπος εἰς τὸ ἀνατολικό. Ὕστερα ἀπὸ αὐτὸν εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ Ἄθω εἶναι ὁ Στρυμονικὸς, ἐπωνομασμένος ἔτζι ἀπὸ τὸν Στρυμόνα ποταμὸ ὁποῦ εἰς αὐτὸν ἐκβάλλει· Ὕστερα ἀπὸ αὐτὸν καὶ μακρυὰ εἶναι ὁ Μέλας κόλπος ὁποῦ σχηματίζει τὴ χερσόνησο τῆς Θράκης ἀπὸ τὸ δυτικό· καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἶναι ὁ Ἑλλήσποντος εἰς ὅλο τὸ μάκρος τῆς χερσονήσου, καὶ σμίγει τὴ Μεσόγειο μὲ τὴν Προποντίδα.

Εἰς τὸ βόρειο τῆς Προποντίδος εἶναι ὁ Κεράτιος κόλπος ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι καὶ τὸν Γαλατᾶ· ἀπ' ἐδῶ πάλιν ἀρχίζει ἕνας ἄλλος πορθμὸς ὁ Θρακικὸς Βόσπορος, ὁ ὁποῖος συνάπτει τὴ Μεσόγειο καὶ Προποντίδα μὲ τὴ Μαύρη θάλασσα.

Ἡ Μαύρη θάλασσα ἡ ὁποία ὠνομάζουνταν Εὔξεινος Πόντος ἢ καὶ Πόντος μόνο, εἶναι πολλὰ ἐπικίνδυνη εἰς τοὺς πλέοντας· ἡ αἰτία εἶναι, ἐπειδὴ ἡ ἔκτασίς της δὲν εἶναι τόσο μεγάλη, ὕστερα ἔχει καὶ πολλὰ σπάνιους λιμένας· Ἡ περίμετρός της εἶναι 3 χιλιάδες καὶ 800 μίλλια Ἐγγλέζικα. Εἰς τὸ δυτικὸ μέρος σχηματίζει δυὸ κόλπους, τὸν κόλπο τῆς Σωζοπόλεως, καὶ τῆς Βάρνας. Εἰς τὸ βόρειο μαζὶ μὲ τὸν Βορυσθένη σχηματίζουν μιὰ λιμνοθάλασσα ἀρκετὰ μεγάλη, ἐκβάλλωντας εἰς αὐτὴν ὁ Βορυσθένης μονοπλατύστομος. Εἰς τὸ Ἀνατολικὸ αὐτῆς εἶναι ὁ Καρκινίτης κόλπος, ἢ Ταμυράκης ὁποῦ σχηματίζει τὴν Ταυρικὴ χερσόνησο ἀπὸ τὸ δυτικό· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τῆς Ταυρικῆς εἶναι ἕνα κατάστενο ὀνομαζόμενο Κιμμέριος Βόσπορος, ὁ ὁποῖος ἑνόνει τὴ Μαύρη θάλασσα μὲ μιὰ ἄλλη πολλὰ μικρότερη, ὀνομαζόμενη Μαιώτιδα λίμνη, καὶ ἐξαπλωνό-

μέ-

μένη ἀπὸ τὴν Ταυρικὴ ἕως εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ταναΐδος. Εἰς αὐτὴν εἶναι καὶ ἡ Σαπρὰ Θάλασσα, κόλπος ὁποῦ σχηματίζει ἡ Ταυρικὴ χερσόνησος ἀπὸ τὸ ἀνατολικό.

Ἡ Ταυρικὴ ὄντας εἰς τὸ μέσο τῆς ἀρκτώας ἀκρογιαλιᾶς τῆς Μαιώτης θαλάσσης, καὶ ἐξέχωντας πολὺ μέσα εἰς αὐτὴν, διαχωρίζει τρόπον τινὰ αὐτὴν εἰς δυὸ πελάγη· τὸ ἕνα δυτικὸ, καὶ τὸ ἄλλο ἀνατολικό.

Ὁ Πόντος δεχόμενος τόσους μεγάλους ποταμοὺς εἰς μιὰ ἔκτασι ὄχι ἀνάλογη, χύνεται ὁλοφάνερα διὰ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου, καὶ τῆς Προποντίδος, καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς τὴ Μεσόγειο, ἡ ὁποία αὐξάνει ἀκόμι καὶ μὲ ἄλλους ποταμοὺς ὁποῦ ἐκδίδουν εἰς αὐτὴν καὶ ἀπὸ τὰ τρία μέρη τοῦ Κόσμου, καὶ μὲ τὸν Ὠκεανὸ ὁποῦ χύνεται εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸν Ἡράκλειο πορθμό.

Ἡ Μεσόγειος λοιπὸν αὐξάνωντας μὲ τόσα νερὰ, ἔπρεπε νὰ εἶναι ὑψηλότερη ἀπὸ τὸν Ὠκεανὸ, ὅμως μὲ ὅλον τοῦτο εἶναι πολλὰ χαμηλότερη· διὰ τὶ αἱ ἐξάτμισες εἶναι ἀσυγκρίτως μεγαλήτεραις ἀπὸ κάθε ἄλλη θάλασσα, τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ πλῆθος τῶν κρατήρων ὁποῦ εἶναι τριγύρωτης.

Αἱ παλίῤῥοιαις μὲ ὅλον ὁποῦ εἰς τὰ ἄλλα μέρη αὐτῆς εἶναι ἀνεπαίσθηταις, εἰς τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο, καὶ Σικελικὸ πορθμὸ, καὶ Εὔριπο εἶναι ἀξιοσημείωταις.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγο ὁποῦ ἄρχισα ἀπὸ τὴν Εὐρώπη εἰς τὴ Γεωγραφία, ἀρχίζω καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν περιγραφὴ τῆς Εὐρώπης· μὰ τί τὸ ὄφελος; τὸ νὰ δείξω πῶς πρέπει νὰ ἠξεύρῃ τινὰς πρῶτα καὶ καλλίτερα τὸν τόπο του, εἶναι πολλὰ εὔκολο, μὰ ἠμπορῶ κιόλα νὰ τὸν περιγράψω καθὼς πρέπει καὶ ἐπιθυμῶ; πολὺ λείπει· διὰ τὶ ἀπὸ λόγου μου ἔξω ἀπὸ τὸν τόπο μου τὴ Μαγνησία ἄλλο μέρος τῆς Ἑλλάδος δὲν ἠξεύρω ἔτζι ὁποῦ νὰ τὸ περιγράψω κιόλα διὰ νὰ τὸ μάθουν καὶ ἄλλοι· ἂν θελήσω νὰ μεταχειρισθῶ γεωγρα-

φι-

φικὰ βιβλία, ἢ χωρογραφικὰ πρὸς βοήθεια, κακῇ τύχῃ ἔξω ἀπὸ τὸν Μελέτιο, ἄλλο δὲν εὑρίσκω· μὰ καὶ αὐτὸς ἀνακατόνει παλαιὰ καὶ νέα, καὶ κάμνωντας ἔτζι ἕναν κυκεῶνα, δίνει μιὰ πολλὰ συγκεχυμένη ἰδέα τῶν νέων· περνῶ λοιπὸν ἐπιτροχάδην ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὸ νὰ μὴν τὰ ἠξεύρω· καὶ ἀκολούθως δίνω μιὰ ἰδέα ἀμυδρὰ ἑνὸς τόπου ὁποῦ πρέπει νὰ τὸν ἠξεύρωμεν καλά· στέκομαι εἰς μόνη τὴ Μαγνησία, καὶ ἐκτείνομαι εἰς τὴν περιγραφή της, μὲ τὸ νὰ τὴν ἠξεύρω, καὶ ὄχι ἀπὸ κάμμια προσπάθεια πῶς εἶναι πατρίδα μου· παρακαλῶ ὅμως κάθε λογιώτατο νά με μιμηθῇ, καὶ νὰ περιγράψῃ καὶ αὐτὸς τὸν τόπο του, καὶ νὰ τὸν ἐκδώσῃ, ἢ νὰ τὸν στείλῃ εἰς κἀνέναν ὁποῦ φροντίζῃ νὰ ἐκδίδῃ τέτοια φιλοπονήματα· ἂν τὸ κάμουν αὐτὸ ὅλοι οἱ λογιώτατοί μας, νὰ ὁποῦ ἠμπορεῖ τινὰς νὰ συνάξῃ ὅλαις αὐταῖς ταῖς τοπογραφίαις, καὶ νὰ κάμῃ μιὰ πλήρη χωρογραφία τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἔτζι νὰ μὴν ἔχωμεν χρεία πλέο, ὅταν θέλωμεν νὰ μάθωμεν κἀνένα μέρος τοῦ τόπου μας, νὰ τρέχωμεν καὶ νὰ σκαλίζωμεν ξένα καὶ ἀλλόγλωσσα βιβλία· ἄχ! τί ἐντροπὴ μεγάλη εἶναι εἰς ἡμᾶς, εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἑκαταίου, τοῦ Στράβωνος, τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ Παυσανία καὶ ἄλλων τοιούτων, νὰ τρέχωμεν εἰς τοὺς ἀπογόνους τῶν Σκυθῶν, τῶν Κελτῶν καὶ τῶν Γότθων νὰ μάθωμεν τίποτες διὰ τὴν Ἑλλάδα μας.

'ΕΠΙ-

ἘΠΙΤΟΜῊ

Χρονολογικὴ καὶ ἱστορικὴ τῶν μεταβολῶν τῆς Ἑλλάδος.

Διαιρῶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἰς 4 ἡλικίαις σημειωμέναις ἀπὸ ἄλλαις τόσαις ἐποχαῖς ἀξιομνημόνευταις.

ΠΡΩ'ΤΗ ἩΛΙΚΙ'Α· Αὐτὴ ἐκτείνεται ἕως εἰς τὸν Τρωϊκὸ πόλεμο, εἰς τὰ 1280 πρὸ Χριστοῦ, καὶ περιλαμβάνει περισσότερο ἀπὸ 700 χρόνους, ὁ ὁποῖος καιρὸς εἶναι, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, ἡ νηπιότης τῆς Ἑλλάδος. Ἐδῶ εὑρίσκει τινὰς, τὴν κτίσι τοῦ Ἄργους, τῆς Σικυῶνος, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Λακεδαίμονος, τῶν Θηβῶν, τῆς Κορίνθου, τὸ ἐγχείρημα τῶν Δαναΐδων, τὰ ἆθλα τοῦ Ἡρακλέους, τὴ δυστυχία τοῦ Οἰδίποδος, τὴν ἐκστρατεία τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, τὰ ἀνδραγαθήματα τοῦ Θησέως, καὶ γενικῶς ὅλα τὰ συμβεβηκότα τῶν ἡρώων πλαστῶν ἢ ἀληθινῶν, ἢ κἂν ἀλληγορικῶν. Τὸ ἀξιολογώτερο αὐτῆς τῆς ἡλικίας εἶναι ἡ ἔφοδος τοῦ Πέλοπος εἰς τὴν Πελοπόννησο εἰς τὰ 1320 πρὸ Χριστοῦ· Ἀπὸ τὸν Πέλοπα ὠνομάσθηκε αὐτὴ ἡ χερσόννησος· ἐπειδὴ προτήτερα ὠνομάζουνταν Ἀπία· Αὐτὴ ἡ ἡλικία ὁποῦ ὀνομάζεται ἡρωϊκὸς καιρὸς, μυθολογικὸς, εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς πρώτους καιροὺς, τὴν ὁποία οἱ ποιηταὶ τὴν ἀμόρφωσαν καὶ τὴν ἀμαύρωσαν μὲ τὰ θαύματα ὁποῦ τὴν ἐστόλισαν.

ΔΕΥ'ΤΕΡΗ ἩΛΙΚΙ'Α. Ἡ πολιορκία καὶ ἡ ἅλωσι τῆς Τρωάδος τὰ ἀξιολογώτερα συμβεβηκότα τῆς ἀρχαιότητος, δὲν μᾶς εἶναι γνωστὰ παρὰ ἀπὸ τὴν πομπώδη διήγησι τοῦ Ὁμήρου· Ὁ κατεδαφισμὸς τῆς πόλεως εἰς τὰ 1270, καὶ ὁ διασκορπισμὸς τοῦ Τρωϊκοῦ ἔθνους εἶναι ἐκεῖνα ὁποῦ συμφωνοῦν ὅλοι οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἱστορικοί· εἰς πολλὰ ἄλλα διαφέρουν· διατὶ ὁ Ἡρόδοτος διϊσχυρίζεται πῶς ἡ Ἑλένη δὲν ἐμβῆκε κάμμια φορὰ εἰς τὴν Τροία, ἀμὴ ἐρρίχθηκε μαζὶ μὲ τὸν Πάρι ἀπὸ μιὰ φορτοῦνα εἰς τὴν Αἴγυπτο, καὶ πῶς ἐκεῖ τοὺς ἐδέχθηκε ὁ Πρωτεὺς μὲ φιλοφροσύνη, καὶ ἔστειλε ὕστερα τὴν Ἑλένη εἰς τὸν ἄνδρα της τὸν Μενέλαο.

80 χρόνους μετὰ τὴν ἅλωσι τῆς Τροίας, 1190 πρὸ Χ: οἱ Ἡρακλεῖδαι βοηθούμενοι ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς, ἐμβῆκαν μὲ ὅπλα εἰς τὴν Πελοπόννησο, καὶ ἐκαταστήθηκαν διὰ τὰ δίκαια ὁποῦ διϊσχυρίζουνταν πῶς ἔχουν εἰς αὐτὸν τὸν τόπο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο εἶχαν διωχθῇ ἀπὸ τὸν Εὐρυσθέα ἐχθρὸν ἄσπονδο τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῶν ἀπογόνων του· 306 χρόνους μετὰ τὴν κάθοδο τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς τὴν Πελοπόννησο Ἴφιτος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἤλιδος καὶ Λυκοῦργος διοικητὴς εἰς τὴν Λακεδαίμονα, σύγχρονοι καὶ οἱ δυὸ τοῦ Ὁμήρου, 884 πρὸ Χ: ἐξανακατάστησαν τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, τῶν ὁποίων ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ θρησκεία ἐμεταχειρίσθηκαν ἐξ ἴσου διὰ νὰ ἑνώσουν ἀκόμι καλλίτερα, γένη ὁποῦ οἱ τόποι τους καὶ τὰ ἰντερέσσια τους τὰ ἐξεχώριζαν. Τὸ Ὀλυμπιακὸ ἔτος ἀρχίζει 108 χρόνους ὕστερα ἀπὸ τὴν ξανακατάστασι τοῦ Ἰφίτου, εἰς τὰ 776 πρὸ Χ:. (α)

Εἰς τὸ τέλος τῆς δεύτερης ἡλικίας εὑρίσκομεν καὶ τὰ ἐπίμονα ἐγχειρήματα τῶν Λακεδαιμονίων ἐναντίο εἰς τοὺς κακορρίζικους Μεσσηνίους, τοὺς ὁποίους μὲ τρεῖς πο-

(α) Πολλὰ ἀργὰ ἄρχισαν νὰ μεταχειρίζωνται ταῖς Ὀλυμπιάδες· προτήτερα ἐμεταχειρίζονταν τοὺς βασιλεῖς τῶν Λακεδαιμονίων, ἢ τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἀθηνῶν· Τίμαιος ἱστορικὸς εἰς τὸν καιρὸ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου πρῶτος ταῖς ἐμεταχειρίσθηκε· ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ ταῖς ἐμεταχειρίσθηκαν ὁ παλαιότερος ὁποῦ μᾶς σώζεται εἶναι ὁ Πολύβιος.

πολέμους ἀλλεπαλλήλους ἐκατόρθωσαν νὰ τοὺς στερήσουν ἀπὸ τὸν τόπο τους 743 πρὸ Χ: μὲ ὅλη τὴ δυνατὴ ἀντίστασι ϗ διαφένδευσι πολλῶν περιφήμμων στρατηγῶν. Οἱ Μεσσήνιοι ἐκπατριζόμενοι ἔτζι ἄδικα ἐπῆγαν εἰς τὴ Σικελία ὅπου ἐξουσίασαν τὴν Ζάγκλα 668 πρὸ Χ:, καὶ τὴν ἐμετονόμασαν Μεσσήνη.

Μ' ὅλον ὁποῦ ἡ πολιτεία τῶν Λακεδαιμόνων μετεῖχε πολὺ ἀπὸ τὴ θηριότητα τῶν πρώτων χρόνων, μ' ὅλον τοῦτο τὰ γράμματα καὶ ἡ φιλοσοφία ἐκαλλιεργοῦνταν πρὸ πολλοῦ, ϗ ἐξεχώριζαν ἀναμεταξὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τοὺς ἑφτὰ σοφοὺς 618 πρὸ Χ: ϗ εἰς τὰ ἀκόλουθα, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἐφυλάχθηκαν μὲ σέβας· τὸν Θαλῆ λέγω, τὸν Βίαντα, τὸν Πιττακὸ, τὸν Σόλωνα, τὸν Κλεόβουλο, τὸν Χύλωνα ϗ Μίσωνα· εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ τοῦ ὑστερινοῦ μερικοὶ θέτουν τὸν Περίανδρο.

ΤΡΙΤΗ ἩΛΙΚΙΑ. Μ' ὅλον ὁποῦ ἡ αὐγὴ τῆς Ἑλλάδος ἦταν πολλὰ λαμπρὰ, ἡ λάμψι της ὅμως ἀμαυρώθηκε ἀπὸ τὴν γ'· ἡλικία, ἡ ὁποία εἶχε ὅλη τὴ λάμψι τοῦ ἡλίου. Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας εἰς τὰ 496 πρὸ Χ: καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα, διὰ τὴν ὀργὴ ὁποῦ συνέλαβε κατὰ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν βοήθεια ὁποῦ εἶχαν δώση εἰς τοὺς Ἕλληνας τῆς Ἀσίας, ἀποφάσισε νὰ ἐκστρατεύση εἰς τὴν Ἑλλάδα· αὐτὸ ὅμως τὸ ἐγχείρημα καὶ τὸ τοῦ υἱοῦ του Ξέρξου ὕστερα ὁποῦ διὰ νὰ ξιππάση περισσότερο τοὺς Ἕλληνας ἐγεφύρωσε τὸν Ἑλλήσποντο, καὶ ἐνήσωσε τὸν Ἄθω, ἔλαβαν ἕνα δυστυχισμένο τέλος· ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες πολλὰ ὑπερήφανοι διὰ νὰ σκύψουν τὸν λαιμό τους εἰς τὸν ζυγὸ ἐκείνων ὁποῦ ἐμεταχειρίζουνταν διὰ βαρβάρους, πιάνουν τὰ ὅπλα, χτυποῦν τοὺς Πέρσας εἰς τὸν Μαραθῶνα, εἰς τὴ Σαλαμῖνα 490, εἰς ταῖς Πλαταιαῖς 480, στὴ Μυκάλη 479, καὶ γενικῶς παντοῦ ὅπου ἠμπόρεσαν νὰ τοὺς φθάσουν καὶ νὰ τοὺς πολεμήσουν. Εἰς αὐτοὺς τοὺς πολέμους ἐθαύμασαν τὴν ἀνδρία τῶν Σπαρτιατῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους 300 ἀπο-

Φα-

φασίσθηκαν διὰ θάνατο διὰ νὰ φυλάξουν ταῖς Θερμοπύλαις 480 πρὸ Χ:, ϗ τὴ γενναιότητα τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴ συμβουλὴ τοῦ Θεμιστοκλέους παραίτησαν τὴν πόλι τους, καὶ ἀπὸ τὰ καράβια ἐδιαφένδευσαν τὴν ἐπίλοιπη Ἑλλάδα· αὐτὴ ὅμως ἡ δύναμι ϗ ὑπεροχὴ ὁποῦ ἔδειξε ἡ Ἑλλάδα, τοῦς ἐστάθηκε ὀλέθρια· ἐπειδὴ μιὰ ἀνάζεσι βίαια ἐδιαδέχθηκε τὴν εἰρήνη ὁποῦ εἶχαν προτήτερα· ϗ καθὼς μιὰ μηχανὴ ἀποκάμνει ϗ κατατρίβεται ἀπὸ τὴν ἴδια της κίνησι ὅταν χάση τὸ κέντρο τοῦ χτυπήματος, ἔτζι καὶ ἐκεῖνος ὁ κλονισμὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἐπαραδόθηκε, ἔγινεν ὀλέθριος εἰς αὐτὴν ϗ εἰς τοὺς συμμάχους της· Ἡ ματαιότης εἰς τὴν ὁποία τοὺς ἔβαλεν ἡ καλὴ ἀπόβασι, καὶ τὸ δεσποτικὸ πνεῦμα τοὺς ἔκαμαν νὰ γυρίσουν τὰ ὅπλα ἀπάνω τους· ἡ Σπάρτη δὲν ἠμπόρεσε πλέο νὰ ὑποφέρη τὴν ὕψωσι τῶν Ἀθηνῶν, ϗ ἀπ' ἐδῶ ὁ πόλεμος 431 πρὸ Χ: ὁποῦ ἐβάσταξε 28 χρόνους, ὁ ὁποῖος ϗ χωρὶς τὴν ἄργητα τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν τρελὴ ἐκστρατεία τῶν Ἀθηναίων εἰς ταῖς Συρακούσαις 414 πρὸ Χ:, ἤθελε χαλάση τὴν μιὰ δύναμι ἀπὸ αὐταῖς.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τρέλας τῶν Ἀθηναίων, ἡ ἐγκατάλειψι τῶν συμμάχων, ἡ συμμαχία τῶν Σπαρτιατῶν μὲ τοὺς Πέρσας, ἔφεραν τέλος πάντων τὴν ταπείνωσι τῶν Ἀθηνῶν· Αἱ Ἀθῆναις ἐπαραδόθηκαν εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, ϗ οἱ περισσότεροι Ἕλληνες ἠθέλησαν νὰ ταῖς χαλάσουν, ἄλλοι ὅμως ἐπρόβαλαν πῶς μὲ αὐτὸ μένει κουτζὴ ἡ Ἑλλάδα. Οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐχαριστήθηκαν νὰ χαλάσουν μόνο τὰ ὀχυρώματα τοῦ Πειραιέως, ϗ ἐκατάστησαν 30 ἄρχοντας πρώτους τῶν Ἀθηνῶν, τοὺς ὁποίους τοὺς ἐκύταζαν ὡς τυράννους· διατὶ ϗ ἐπολιτεύουνταν κιόλα ὡς τέτοιοι.

Αὐτὴ ἡ ἧττωσι τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἐστάθηκε πολυχρόνιος, μετ' ὀλίγο οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπέρασαν εἰς τὴν Ἀσία κατὰ τοῦ Πέρσου, αὐτὸς στέλνει δέκα χιλιά-

δες

δες δαρεικοὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ σηκόνει κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἐπίλοιπους Ἕλληνας, τοὺς ὁποίους ἡ τυραννικὴ πολιτεία αὐτῶν τοὺς εἶχε ἑτοιμάσῃ προτήτερα διὰ ἕνα τέτοιο· ἀνακηρύττουν λοιπὸν πόλεμο εἰς αὐτοὺς, τοὺς νικοῦν εἰς μιὰ ναυμαχία, ξανακτίζουν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ τείχη τοῦ Πειραιέως 403 πρὸ Χ:, θριαμβεύουν ὀλίγο ὕστερα κατ' αὐτῶν εἰς τὴν Κόρινθο, Νάξο, Κορφοὺς καὶ Ἁγία Μαῦρα. Τὸ ταπείνωμα πάλιν τῆς Σπάρτης, τὸ ὕψωμα τῶν Ἀθηνῶν ὁποῦ ἔβαλε πάλιν μιὰ ἰσοσταθμία εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἤθελε ξαναφέρῃ καὶ τὴν ἡσυχία χωρὶς τὰ κινήματα τῶν Θηβαίων, οἱ ὁποῖοι ἐπιστηριζόμενοι εἰς τὴ μιὰ, διὰ νὰ ἐκδικηθοῦν τὴν ἄλλη, τὴ Σπάρτη, ἠθέλησαν νὰ ἐλευθερωθοῦν ἐν ταυτῷ καὶ ἀπὸ ταῖς δυὸ, καὶ ἴσως καὶ νὰ ταῖς καταβάλουν. Οἱ Θηβαῖοι λοιπὸν στρατηγούμενοι ἀπὸ τὸν Ἐπαμινώνδα, αὐτὸν τὸν περιβόητο πολεμικὸ φιλόσοφο, ἐμβῆκαν εἰς τὴν Πελοπόννησο, καὶ ἐπροχώρησαν ἕως εἰς ταῖς πόρταις τῆς Σπάρτης, καὶ μὲ ταῖς μάχαις τῶν Λεύκτρων, καὶ τῆς Μαντινείας 371 καὶ 363 πρὸ Χ: ἐπροξένησαν εἰς τοὺς ἐχθρούς τους μιὰ πτῶσι ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν ἐξαναστάθηκαν πλέο. Τὸ ξανακατάστημα τῶν Μεσσηνίων ἦταν καὶ αὐτὸ μιὰ ὕβρι εἰς τοὺς Σπαρτιάτας.

Εἰς καιρὸν ὁποῦ εἰς τὴ μεσημβρία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ταῖς τρεῖς πρωτεύουσαις ἐπικράτειαις αἱ δυὸ ἐπολεμοῦσαν ἕναν σκληρὸ πόλεμο, καὶ ἡ μιὰ αἱ Ἀθῆναις ἐκαιροτηροῦσε νὰ ταῖς καταβάλῃ καὶ ταῖς δυὸ, Φίλιππος ὁ β· ἀφ' οὗ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Ἐπαμινώνδα ὅπου ἦταν ἀμανέτι, καὶ ὡσὰν εἰς σχολεῖο, ἀπέρασε εἰς τὸν θρόνο τῆς Μακεδονίας καὶ ὑπόταξε τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ Θρᾷκας, πέρνωντας θάῤῥος ἀπὸ αὐτὰ τὰ πρῶτα του εὐτυχήματα, κυριεύει μερικαῖς πόλεις τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰ 358, καὶ 348 πρὸ Χ:. Μὰ αἱ πολεμικαῖς ἀρεταῖς τοῦ Φιλίππου δὲν ἦταν αἱ μόναις, δὲν ἦταν ἀκόμη καὶ αἱ ἐπικινδυνότεραις εἰς τοὺς Ἀθηναίους. ἡ πανουργία,

ἡ δολιότης, τὸ εὐματάβλητο, ὅπλα συνειθισμένα τοῦ ψεύδους ὁποῦ τὰ στολίζουν μὲ τὸ πολιτικὸ, ἐπρομήθευσαν τὸν Φίλιππο τοὺς τρόπους ὁποῦ νὰ ὑποτάξῃ ὅλη τὴν Ἑλλάδα· Εὐθὺς ὁποῦ οἱ Θηβαῖοι τὸν ἔκραξαν νὰ ἐκδικήσῃ τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν ὁποῦ εἶχε βεβηλωθῇ ἀπὸ τοὺς Φωκεῖς, ἐμβῆκε μὲ ὅπλα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ δὲν ἐστερήθηκε ἀπὸ προφασες διὰ νὰ τὴν ἀδυνατήσῃ, καὶ νὰ στερεώσῃ τὸ νεογέννητό του μέγεθος. Ματαίως ὁ πρῶτος ῥήτορας τῆς ἀρχαιότητος ἐμεταχειρίζουνταν τὰ κάλλη τῆς τέχνης του, τὴ δεινότητα τῶν λόγων του, ὅλους τοὺς πόρους τῆς εὐφραδείας διὰ νὰ φωτίσῃ τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὰ ἀληθινά τους συμφέροντα. ἡ ἀπονάρκωσι τοῦ δήμου ὁ ὁποῖος εἶχε καταμαλακισθῇ ἀπὸ τὴν τρυφὴ ὁποῦ τὸν ἐπροξένησαν αἱ ἐλευθεριότητες τοῦ κακότυχου Περικλέους; ἀπὸ τὰ τάλαντα τοῦ Φιλίππου πολλὰ ἰσχυρότερα ἀπὸ τὰ χαρίσματα τοῦ Δημοσθένους, τὸν ἐβάσταξε εἰς αὐτὴν τὴν ταπείνωσι, εἰς τὴν ὁποία πρέπει νὰ πέσῃ κάθε διοίκησι, ὅπου ἡ ἑορτομανία καὶ ἡ τρυφομανία, ὅπου ἡ τυφοκνηρία καὶ ἡ αἰσχροκερδὴς ἰδιοπραγία, διαδέχονται τὸν ἔρωτα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πατρίδος, καὶ κάθε ἰδέα τῆς ἀληθινῆς δόξης. Ἔβαλαν τέλος πάντων τὰ δυνατά τους, μὰ πολλὰ ἀργά· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀπόβασι τοῦ κινήματός τους, τοὺς ἐστάθηκε ὀλέθρια· Ἡ μάχη τῆς Χαιρωνείας ὁποῦ ἐκέρδησε ὁ Φίλιππος εἰς τὰ 338, ἔκαμε τοὺς Ἀθηναίους νὰ γνωρίσουν τὸν μεγαλήτερό τους, καὶ νὰ μὴν τολμήσουν εἰς τὸ ἑξῆς τίποτες ἐναντίο του. Ὁ Φίλιππος ἑτοιμάζουνταν εἰς ἄλλαις μεγαλήτεραις πράξες, καὶ ἀφ' οὗ ἀποφασίσθηκε κοινὸς ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ τοὺς ἐκδικήσῃ διὰ τὴν ὕβρι τῶν Περσῶν, ἔμελλε νὰ περάσῃ εἰς τὴν Ἀσία, ὁ θάνατος ὅμως ὁποῦ τὸν ᾽κολούθησε εἰς τὰ 336 εἰς τὰ 47 χρόνια τῆς ἡλικίας του ἀπὸ μιὰ δολοφονία, τὸν ἐμπόδισε ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς μεγάλους σκοπούς.

Ἀλέξανδρος υἱός του καὶ διάδοχος ἀποφάσισε νὰ ἀ-

κολουθήσῃ αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς, τοὺς ὁποίους ἄλλως ἡ Φυσικὴ Φιλοτιμία καὶ ὁ ἔρως ὁποῦ εἶχε συλλάβῃ μικρὸς διὰ ταῖς κατάκτησες, ἤθελαν τὸν κάμῃ βέβαια νὰ τοὺς σχεδιάσῃ καὶ μόνος του· ἀφ' οὗ λοιπὸν ξαναϋπόταξε τοὺς Θρᾶκας καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Θετταλοὺς εἰς τὰ 335, ὁποῦ εἶχαν ἀποστατήσῃ, ἀφ' οὗ ξαναπῆρε μὲ βία ταῖς Θήβαις καὶ ταῖς ἐκαταδάφισε, καὶ ἔδειξε μὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις του πῶς εἰς τὴν παιδικήτου ἡλικία ἔκρυβε ἀνδρικὰ καὶ γενναῖα Φρονήματα, ἐγνωρίσθηκε διὰ ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐκίνησε διὰ τὴν Ἀσία.

Τρεῖς μάχαις πολυθρύλληταις, τοῦ Γρανικοῦ, τῆς Ἰσσοῦ καὶ τῶν Ἀρβύλλων, μιὰ πολιορκία ἀξιομνημόνευτη διὰ τὴ δυσκολία τῆς ἐπιθέσεως, καὶ οἱ πόροι του εἰς ταῖς διαφένδευσες, ἔκριναν διὰ τὴν τύχη τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε προχωρέσῃ προτήτερα πρὸς τὴ μεσημβρία καὶ ἕως εἰς τὴν Αἴγυπτο καὶ Λιβύη εἰς τὸν ναὸ τοῦ Ἄμμωνος εἰς τὰ 332 πρὸ Χ:, μετὰ τὴ μάχη τῶν Ἀρβύλλων εἰς τὴν ἀνατολὴ ἕως εἰς τὸν Γάγγη· τὸ στράτευμά του ἐπέρασε ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Κασπίας θαλάσσης, ὁ στόλος του ἔπλευσε εἰς τὸν Ὠκεανὸ καὶ εἰς τὸν Περσικὸ κόλπο.

Ἀλέξανδρος τοῦ ὁποίου αἱ πράξες εἶναι πολλὰ γνωσταῖς διὰ νὰ διατρίψω εἰς αὐταῖς, γυρίζωντας εἰς τὴ Βαβυλῶνα, ἁρπάχθηκε ἀπὸ ἕναν θάνατο αἰφνίδιο, εἰς τὰ 324, τὸν ὁποῖο τὸν ἀποδίδουν μερικοὶ εἰς Φαρμακοποσία, ἄλλοι εἰς μιὰ ὑπερβολικὴ ἀκρασία.

ΤΕΤΑΡΤΗ ἩΛΙΚΙΑ. Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ Φίλοι του ὁποῦ ἐμεράσθηκαν τοὺς τόπους του ὡς ἐπίτροποι, ἀφ' οὗ εἶδε τὸν ἑαυτό του κάθε ἕνας κύριο μιᾶς μεγάλης ἐπικρατείας, ἐπάσχισε κάθε ἕνας νὰ μεταβάλῃ τὴν ἐπιτροπὴ εἰς βασιλεία. Περδίκκας ἐπίτροπος τοῦ νέου Ἀριδαίου πολλὰ ὀλίγο δυνατὸς διὰ νὰ τοὺς δώσῃ τίποτες ὁποῦ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τὸ πάρουν, ἀνίσχυρος διὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ, ἐστάθηκε παρευθὺς ὑποκεί-

κείμενος εἰς ἕνα γενικὸ μῖσος, καὶ ἐχάθηκε εἰς μιὰ ἀποστασία εἰς τὰ 322.

Ἡ κατάστασι τῆς Ἑλλάδος ἐστάθηκε πάντοτε μπερδευμένη καὶ δυστυχισμένη εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ εἰς τοὺς ἀκολούθους, καὶ ὑποκείμενη πότε εἰς τοὺς Μακεδόνας, πότε εἰς τους βασιλεῖς τῆς Συρίας, δὲν ἐξανάρχησε νὰ ἀναπνέῃ ταῖς γλυκύτητες τῆς ἐλευθερίας χαμέναις ἀπὸ τὰ 343 καὶ 342, παρὰ ὅταν οἱ Ἀχαιοὶ ἔβαλαν ταῖς καταβολαῖς ἑνὸς συστήματος ὁποῦ ἔκαμε νὰ ξαναζήσῃ ἡ παλαιὰ διοίκησι τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐσυγκαταλέχθηκαν κ' αὐτοὶ μὲ τοὺς παλαιοὺς Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους.

Ἕνας πολίτης τῆς Σικυῶνος στολισμένος μὲ ταῖς μεγαλήτεραις ἀρεταῖς, ἔσυρε ἀπάνω του ταῖς ἐλπίδες τοῦ συστήματος, καὶ ἄξισε νὰ γένῃ παντοτινὸς ἀρχηγός· Ἀποκάτω ἐς τὴ διοίκησι τοῦ Ἀράτου (αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς,) οἱ Ἀχαιοὶ ἀνεκήρυξαν πόλεμο εἰς ὅλους τοὺς μικροὺς τυράννους τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἂν αὐτὸς ὁ μέγας ἄνδρας ἤθελε ἔχῃ μαζὶ μὲ ταῖς πολιτικαῖς του ἀρεταῖς ἡνωμέναις καὶ ταῖς στρατηγικαῖς, ἤθελε βαστάξῃ τὴν Πελοπόννησο εἰς τὴν εὐτυχισμένη κατάστασι ὁποῦ εἶχε τὴ βάλῃ μὲ τὴν πολιτικήτου, καὶ ἤθελε βιάσῃ τοὺς ἐχθροὺς τῶν Ἀχαιῶν νὰ γνωρίσουν μιὰ δύναμι ὁποῦ εἶχε βάσι τὸν ἔρωτα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Εἰς τὰ 220 πρὸ Χ: καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα ἕνας ἄλλος Φίλιππος βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἔκαμνε μυρία κακὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα· οἱ Ἕλληνες ξιππασμένοι ἀπὸ τὰ εὐτυχῆ ὅπλα τῶν Ῥωμάνων, ἀπατημένοι ἀπὸ τὴν ψευδοπολιτική τους ὁποῦ ἔδειχναν πῶς δὲν ἀνακατόνονται εἰς τὰ ἔξω, παρὰ διὰ τὸ συμφέρο ἐκείνων ὁποῦ τοὺς προσκαλοῦν, ἐζήτησαν τὴν ὑπεράσπισί τους ἐναντίο εἰς τὸ Φίλιππο εἰς τὰ 189. Ὁ Φίλιππος δὲν ἠμπόρεσε πλέο νὰ βαστάξῃ ἐναντίο εἰς μιὰ τέτοια δύναμι· Τὸ παράδει-

δειγμα τοῦ Περσέως υἱοῦ του καὶ διαδόχου του ὁποῦ αἰχμαλωτίσθηκε καὶ ἐφέρθηκε εἰς τὴ Ῥώμη διὰ νὰ στολίσῃ τὸν θρίαμβο εἰς τὰ 167, ἔμαθε τοὺς Ἕλληνας τί ὑπεριστὰς ἔβαλαν ἀπάνω τους.

Ὡς τόσο οἱ Ἀχαιοὶ ἔχωντας τὸν περιβόητο Φιλοποίμενα πρῶτο, ἀπόλαυσαν τὴν ὑπεράσπισι τῶν Ῥωμάνων μὲ τὰ οἰκονομικά τους κινήματα· μὰ ἐκεῖνοι ἔχωντας σκοπὸ νὰ τοὺς χάσουν, ἐμεταχειρίσθηκαν κατ᾽ αὐτῶν τὴν πανεργία ὁποῦ ἐμεταχειρίζουνταν εἰς παρόμοιαις περίστασες· τοὺς ἐκατακούρασαν μὲ ταῖς πρεσβείαις, καὶ ὅταν οἱ Ἀχαιοὶ ἄφησαν μόνο νὰ τοὺς φύγουν κάποιοι σπινθῆρες ἐκείνης τῆς φωτιᾶς ὁποῦ ἄναφτε τοὺς προγόνους τους διὰ τὴν ἐλευθερία, οἱ Ῥωμάνοι ἔστειλαν στράτευμα καὶ τοὺς ὑπέταξαν εἰς τὰ 146. ἐχάλασαν καὶ τὴν Κόρινθο πρώτη τους πόλι, καὶ ἔκαμαν τὴν κυρίως Ἑλλάδα ἐπαρχία τους, εἰς τὴν ὁποία ἔστελαν κάθεχρόνο ἕναν ἔπαρχο.

Ὕστερα ἀπ᾽ αὐτὸν τὸν καιρὸ οἱ Ῥωμάνοι δὲν ἔκαμαν μεγάλαις μεταβολαῖς εἰς τοὺς τοπικοὺς νόμους τῆς Ἑλλάδος ἕως εἰς τὸν Ὀκτάβιο· ἔπαθαν ὅμως πολλὰ οἱ Ἕλληνες εἰς τοὺς Μακεδονικοὺς πολέμους καὶ ἐμφυλίους. Ὁ Σύλλας περνῶντας διὰ τὸν Μιθριδάτη, ἐλεηλάτησε ταῖς Ἀθήναις μὲ ἕναν τρόπο ὁποῦ ἤθελε μεταχειρισθῇ ἕνας ἀγριώτατος βάρβαρος.

Τέλος πάντων Ὀκτάβιος νικητὴς τῶν ἀνταγωνιστῶν του, καὶ κύριος μόνος τῆς δημοκρατίας, ὁποῦ εἰς τὸ ἑξῆς ἔγινε πλέον μοναρχία, ἀφ᾽ οὗ ἐκαταστήθηκε ἀπὸ τὴν σύγκλητο κύριος εἰρήνης καὶ πολέμου, πρίγκιψ τῆς συγκλήτου, αὐτοκράτωρ τῶν στρατευμάτων, σεβαστὸς, εἰρήνευσε ὅλη τὴ μεγαλωτάτη ἀρχὴ, καὶ ἔδωκε καὶ μιὰ φαινόμενη ἐλευθερία εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Ὀκτάβιος διὰ νὰ στερεώσῃ τὴ μοναρχία του, μεταχειρίσθηκε ὅλη τὴν πανεργία του· ἀπὸ κάτω εἰς τὰ τα-

πεινὰ ὀνόματα, καθὼς τὸ πρίγκιψ τῆς συγκλήτου, καὶ αὐτοκράτωρ τῶν στρατευμάτων, ἤταν ἕνας βασιλεὺς ἀληθινός· μὰ κἂν βασιλέα οἱ δημοκρατικοὶ Ῥωμάνοι δὲν ἄκουαν· ἐτύφλωσε μὲ αὐτὸ αὐτοὺς, πρὸς τούτοις καὶ μὲ αὐτὸ ὁποῦ μεράζωντας μὲ τὸν δῆμο καὶ τὴ σύγκλητο ταῖς ἐπαρχίαις, ταῖς ἀκρηναῖς ἐπαρχίαις ὁποῦ εἶχαν ταῖς φρουραῖς τῆς ἀρχῆς, ταῖς ἐπῆρε αὐτὸς, καὶ ταῖς ἐσωτερικαῖς ὁποῦ δὲν εἶχαν στρατεύματα ταῖς ἄφησεν εἰς τὸν δῆμο. Ἡ Ἑλλάδα εἰς αὐτὴ τὴ διανομὴ ἔπεσε εἰς τὸν δῆμο, καὶ ἐδιοικοῦνταν ἀπὸ τρεῖς ἐπάρχους.

Ὁ ἕνας εἶχε ὅλη τὴν Ἰλλυρία καὶ μέρος τῆς Ἠπείρου· ὁ ἄλλος ὅλη τὴ Μακεδονία καὶ ἕνα μερος τῆς Ἑλλάδος· ὁ τρίτος τὴν Ἀχαΐα, Θεσσαλία, Ἀκαρνανία καὶ τὸ ἐπίλοιπο τῆς Ἠπείρου. Ἔμειναν καὶ μερικοὶ Ἕλληνες ἐλεύθεροι, ἕως εἰς τὸν Οὐεσπεσιανὸ, ὁ ὁποῖος ἔκαμε καὶ αὐτῶν τοὺς τόπους ἐπαρχίαις τῆς Ῥώμης.

Ἀδριανὸς ἀγαποῦσε μὲ ὑπερβολὴ τὴν Ἑλλάδα, μάλιστα ταῖς Ἀθήναις, εἰς ταῖς ὁποίαις ἔδειξε ξεχωριστὰ ταῖς καλοσύναις του καὶ μεγαλοπρέπειαίς του. Εἰς αὐτὸν ἡ Ἑλλάδα ὑποτάχθηκε εἰς τὴ διοίκησι τῆς Ἰλλυρίας ὁποῦ ἐπεριλάμβανε 17 ἐπαρχίαις.

Εἰς τὸν α΄. Κωνσταντῖνο αὐτὴ ἡ τάξι ἄλλαξε· ἐπειδὴ αὐτὸς ἐμέρασε εἰς 4 στρατηγικαῖς ἐπαρχίαις ὅλο τὸ βασίλειο, καὶ ἡ στρατηγία τῆς Ἰλλυρίας ἐπεριλάμβανε τὴ Μακεδονία καὶ Δακία. Κωνσταντῖνος ἔκαμε πρὸς τούτοις δυὸ μεγάλαις μεταβολαῖς, τὴ μιὰ ὁποῦ ἐδέχθηκε τὸ Χριστιανισμὸ, καὶ τὴν ἄλλη ὁποῦ ἐμετατόπισε ἀπὸ τὴ Ῥώμη εἰς τὸ Βυζάντιο τὴ βασιλικὴ καθέδρα. Τὸ βασίλειο ὕστερα ἐμεράσθηκε εἰς δυὸ αὐτοκρατορίαις εἰς ἀνατολικὴ καὶ δυτική· τὸ δυτικὸ ἔγινε παρευθὺς λεία τῶν ἀπείρων στιφῶν ὁποῦ ἔρχουνταν στὰ χει-

μαῤῥοι ἀπὸ τὰ βόρεια μέρη, καὶ ὕςερα καὶ ἀπὸ τὰ νότια· ὅλαις αἱ δύναμες ὁπῦ ἔβαλε τὸ ἀνατολικὸ διὰ νὰ τὸ φυλάξῃ, ἐςάθηκαν σχεδὸν ἄπρακταις· ἕνα παρόμοιο κακὸ ἐδοκίμασε ὕςερα καὶ αὐτό.

Εἰς τὰ 600 μετὰ Χριςὸ, ἔθνη γνωριζόμενα μὲ τὸ Σλάβοι ἢ Σκλαβῦνοι ὁπῦ εἶχαν ῥιχθῆ εἰς τὺς τόπυς τῦ βασιλείυ εἰς τὴ βασιλεία τῦ Ἰυςινιανῦ ἀπὸ τὰ 527 ἕως εἰς τὰ 565, ἐθεμέλιωσαν τὰ δυὸ βασίλεια τῆς Κροατίας καὶ Δαλματίας. Αὐτὸ τὸ α΄. βασίλειο τῆς Δαλματίας ἐτέλειωσε εἰς τὰ 872, καὶ τὸ ἐδιαδέχθηκε τὸ βασίλειο τῆς Σερβίας.

Πρὸς τὰ 670 ἄλλοι βάρβαροι γνωριζόμενοι μὲ τὸ Βύλγαροι, ὁπῦ εἶχαν ἔλθῃ ἀπὸ τὴ Σαρματία τῆς Ἀσίας, πέρασαν εἰς τὺς τόπυς τῦ βασιλείυ μερασμένοι εἰς πολλαῖς ὅρδαις (α), ἀπὸ ταῖς ὁποίαις μιὰ μόνη ἡκατασύθηκε εἰς τὴν Ἰταλία, καὶ αἱ ἄλλαις ὅλαις εἰς ταῖς ὄχθαις τῦ Δυνάβεως. Κωνςαντῖνος ὁ Πωγωνάτος ἔβαλε ὅλα τὰ δυνατά τυ διὰ νὰ ταῖς διώξῃ, μὰ δὲν ἠμπόρεσε. Εἰς τὺς διαδόχυς αὐτῦ ἐξάπλωσαν περιοσότερο τὴ δύναμί τυς, καὶ ἐσύςησαν μιὰ ἐπικράτεια ἀρκετὰ δυνατή· ἡ βασιλεία τυς θέλυν μερικοὶ συγγραφεῖς νὰ ἐτέλειωσε εἰς τὰ 1019, ὅταν ὁ Βασίλειος ὑπόταξε τὴ Βυλγαρία εἰς τὸ βασίλειο· αἱ ἀνωμαλίαις ὅμως δὲν ἐτέλειωσαν παρὰ εἰς τὰ 1041, 1048 εἰς τὴ Βασιλεία τῦ Καλαφάτυ.

Οἱ Βύλγαροι ξανάρχησαν νὰ συςήσυν πάλιν ἕνα μικρὸ βασίλειο, τὸ ὁποῖο ἐβάςαξε ἀπὸ τὰ 1196 ἕως εἰς τὰ 1390 ὁπῦ ἐχάλασε ἀπὸ τὺς Τύρκυς.

Ἔγινε ἀκόμι καὶ ἕνα μικρὸ βασίλειο τῆς Σερβίας ἀπὸ τὰ 780 σχεδὸν ἕως εἰς τὰ 920.

Εὐ-

(α) Λέξι Ταταρικὴ καὶ σημαίνει ἕνα σύςημα ἀπὸ πολλὰ ἢ ὀλίγα [illegible] σύνθετο, τὰ ὁποῖα ζῶν νομαδικῶς.

Εὑρίσκεται ἀκόμι ςὴν ἱςορία καὶ ἕνα βασίλειο τῆς ἀρκτῴας Δαλματίας, τὸ ὁποῖο ἐπερίκλειε τὴν Κροατία, καὶ ἄρχισε πρὸς τὰ 920, καὶ ἐτέλειωσε εἰς τὰ 1096, ὅταν ἐξυσιάσθηκε ἀπὸ τὺς Οὔγγρυς.

Τὸ βασίλειο τῆς μεσημβρινῆς Δαλματίας ὁπῦ ἐπερίκλειε τὴ Σερβία, ἐτέλειωσε εἰς τὰ 1170.

Μιὰ ἄλλη ἐπικράτεια γνωρισμένη μὲ τὸ βασίλειο τῶν Ῥάτζων, ἄρχισε πρὸς τὰ 1170, καὶ ἐπεριλάμβανε τὴ Σερβία, καὶ ἀδυνάτησε εἰς τὰ 1376 ἀπὸ τὸ βασίλειο τῆς Μπόσνας ὁπῦ ἔγινε τότε. Ὀλίγο ὕςερα ἡ Σερβία ἄρχισε νὰ ἔχῃ κυρίυς ὁπῦ ὠνομαζυνται δεσπόται.

Τὸ βασίλειο τῆς Μπόσνας ἐξαπλώθηκε καὶ ἐπεριλάμβανε καὶ τὴ Σερβία, καὶ εἰς τὰ 1453 ἐξυσιάσθηκε ἀπὸ τὺς Τύρκυς εἰς τὴ βασιλεία τῦ β΄. Μεϊμέτη.

Αὐτοκρατορία τῶν Ἑλλήνων

Ἡ αὐτοκρατορία τῶν Ῥωμάνων τῆς ὁποίας ἡ καθέδρα ἐμετατοπίσθηκε ἀπὸ τὴ Ῥώμη εἰς τὸ Βυζάντιο εἰς τὰ 330, ἐβάςαξε μερικὸν καιρὸ μὲ κάποια λαμπρότητα, μ' ὅλον ὁπῦ ἦταν ἀπὸ κάτω εἰς αὐτοκράτορας ἀδυνάτυς καὶ ἀνάξιυς τὺς περιοσότερυς. Εἰς τὸν καιρὸ τῦ Ἡρακλείυ οἱ Ἄραβες ὁπῦ ἔγιναν κατακτήτορες φοβεροὶ μὲ τὴ φιλοτιμία τῶν πρώτων, καὶ τὴ θεοληψία τῦ πλήθυς, ἐῤῥίχθηκαν εἰς ὅλυς τὺς τόπυς ὁπῦ τὺς ἐπερικύκλοναν, καὶ ἀπὸ κάτω εἰς τὴ ςρατηγία τῶν διαδόχων τῦ Μωάμεθ ὁπῦ ἀπέθανε εἰς τὰ 632, ἐξυσίασαν πολὺ μέρος τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τὰ 632 ὁπῦ ἄρχισε τὸ καλιφάτο (α) τῦ Ἀμπυμπέκερ ἕως εἰς τὰ 641 ὁπῦ ἀπέθανε ὁ Ἡράκλειος.

Εἰς

(α) Ἡ ἀρχὴ τῶν διαδόχων τῦ Μωάμεθ, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται καλίφιδες, καὶ ἐγίνονταν τὴν ἀρχὴ μὲ ἐκλογή.

Εἰς τὰ 1081 Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς ἀνακηρύχθηκε βασιλεύς. εἰς τα 1096 ἦλθαν οἱ Σταυροφόροι, πολεμικοὶ εὐλαβεῖς καὶ ἄτακτοι ὁποῦ εἶχαν ἀποφασίση νὰ ἐλευθερώσουν ἀπὸ τοὺς ἀπίστους ὅλους τοὺς ἁγίους τόπους. Ἡ Φρόνησι τὸ ἀπαιτοῦσε νὰ μὴν τοὺς ἐμπιστευθῇ, ἡ ἀδυναμία του ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ ἡ καλὴ πολιτεία τῶν σταυροφόρων τὸν ἔκαμαν νὰ κάμῃ συνθήκαις μὲ αὐτοὺς, ταῖς ὁποίαις μήτε αὐτὸς ταῖς ἐφύλαξε, μήτε ἐκεῖνοι ἀφ᾽ οὗ ἐπέρασαν εἰς τὴν Ἀσία.

Ἡ Βασιλεία τῶν Ἑλλήνων ἐδιοικήθηκε ὕστερα ἀπὸ δυὸ βασιλεῖς ἀναξίους καὶ αἱμοβόρους.

Αὐτοκρατορία τῶν Λατίνων ἀπὸ τὰ 1204, ἕως εἰς τὰ 1261.

Οἱ Λατῖνοι ὄντας συναγμένοι διὰ μιὰ νέα σταυροφορία, καὶ ἕτοιμοι νὰ περάσουν εἰς τὴν Ἁγία γῆ μὲ καράβια Βενετζιάνικα, βλέπουν καὶ ἔρχεται εἰς τοῦ λόγου τους ὁ νέος Ἀλέξιος Κομνηνὸς κράζοντάς τους διὰ νὰ βοηθήσουν τὸν πατέρα του νὰ ξαναπάρῃ τὸν θρόνο, ὁποῦ εἶχε τὸν στερηθῇ ἀπὸ τὸν ἀδελφό του. Ἡ ἐλπίδα ὁποῦ τοὺς ὑποσχέθηκε καὶ αὐτὸς νὰ πάρῃ τὸν σταυρὸ, ἔκαμε νὰ ἀποφασίσουν πολλοὶ πρίγκιπες νὰ τὸν βοηθήσουν· φθάνουν λοιπὸν ᾽μπροστὰ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι εἰς τὰ 1203, τὴν πολιορκοῦν, τὴν παίρνουν, φεύγει ὁ ἅρπαγας τοῦ θρόνου, Ἰσαὰκ Ἄγγελος ξαναθρονίζεται· Ὀλίγο ὕστερα Ἀλέξιος δοῦκας κατορθόνει καὶ σηκόνει τὸν λαὸ ἀπάνω του διὰ τὴν φιλία ὁποῦ εἶχε μὲ τοὺς Λατίνους· πεθαίνει ὁ Ἰσαὰκ ἀπὸ τὴν λύπη του, ὁ ὑιός του φυλακόνεται, καὶ πνίγεται ἀπὸ τὸν δοῦκα. Οἱ Λατῖνοι ὀργίζονται καὶ θέλουν νὰ ἐκδικήσουν τοὺς Κομνηνοὺς, ἔρχονται καὶ παίρνουν τὴν Κωνσταντινούπολι, βάνουν εἰς τὸν θρόνο ἕναν πρίγκιπα Φραντζέζο, καὶ τὸν δοῦκα τὸν γκρεμίζουν ἀπὸ ἕναν πύργο.

Μποδουῖνος κόντης τῆς Φλάνδρας στέφεται βασιλεὺς εἰς τὰ 1204, 4 Μαΐου, καὶ τὸν ἀκόλουθο χρόνο αἰχμαλωτίσθηκε ἀπὸ ἕναν βασιλέα τῶν Βουλγάρων, καὶ ἔλαβε ἕναν κακὸ θάνατο.

5 βασιλεῖς Λατῖνοι ἐστάθηκαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι καὶ μὲ τὸν Ἰωάννη Βριέννη, 6.

Μποδουῖνος γ᾽· ἐδιώχθηκε ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι ἀπὸ τὸν Καίσαρα Ἀλέξιο ὁποῦ εἶχε τὰ στρατεύματα Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸν θρόνο του εἰς τὴ Νίκαια.

Αὐτοκρατορία Ἑλλήνων.

Ὅταν οἱ Λατῖνοι ἦταν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι, Θεόδωρος Λάσκαρις γαμβρὸς τοῦ Ἀλεξίου Ἀγγέλου ἢ Κομνηνοῦ ἐπέρασε εἰς τὴν Ἀσία, καὶ πρῶτα εἶχε τὴν ἐπωνυμία τὸ δεσπότης, καὶ μετὰ δυὸ χρόνους ἐπῆρε καὶ τὸ αὐτοκράτωρ.

Εἰς τὰ 1026 τὸν ἐδιαδέχθηκε ἄλλος. Τέλος πάντων Μιχαὴλ Παλαιολόγος ε᾽ ἀπὸ αὐτοὺς, ὄντας πλέο κύριος τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἐπῆρε τὴν Κωνσταντινούπολι, καὶ μὲ αὐτὴ καὶ τοὺς τόπους τῆς αὐτοκρατορίας ὁποῦ ἦταν εἰς τὴν Εὐρώπη.

Τόσοι κλονισμοὶ, ἐσάλευσαν τὴν αὐτοκρατορία ἀπὸ τὰ θεμέλια. Οἱ πρίγκιπες Τοῦρκοι ὁποῦ ἄρχισαν εἰς τὰ 1300 νὰ συστήσουν εἰς τὴ μικρὴ Ἀσία μιὰ ἐπικράτεια, ἔφθασαν νὰ κατασταθοῦν εἰς τὴ Θράκη εἰς τὰ 1362 εἰς τὴ βασιλεία Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου.

Εἰς τὰ 1453 Κωνσταντινούπολι ἐπάρθηκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους 29 Μαΐου, καὶ αὐτὴ ἡ ὀλέθρια μεταβολὴ ἐτελείωσε τὴν Αὐτοκρατορία τῶν Ἑλλήνων, τῶν ὁποίων ὁ ἔσχατος αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ιβ᾽. ἀπέθανε εἰς τὴ μάχη.

Κατάστασι τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς καιροὺς τῶν Λατίνων.

Ὅταν οἱ Φραντζέζοι ἐπῆραν τὴν Κωνσταντινούπολι, πολλοὶ ἄρχοντες ἀπὸ τοὺς πρώτους μὴ θέλωντας νὰ τοὺς γνωρίσουν αὐθέντας τους, ἀπόδειξαν τὸν ἑαυτό τους κύριο καθ' ἕνας ἐκείνου τοῦ τόπου ὁποῦ εἶχε ἐμπιστευθῇ εἰς φυλακή. Ἔῤῥικος ἀδελφὸς καὶ διάδοχος τοῦ Μποδουΐνου ὤντας ἀδύνατος ἀπὸ λόγου του νὰ τοὺς ὑποτάξῃ, ἔδωσε ἄδεια εἰς τοὺς πρώτους ἄρχοντας τῆς αὐλῆς του νὰ ἀρματώσῃ ὅποιος ἠμπορέσε, καὶ νὰ πάρῃ τόπους, μὲ συμφωνία ὅμως νὰ εἶναι ὑποκείμενοι εἰς τὴν αὐτοκρατορία.

Οἱ Βενετζιάνοι ὁποῦ διὰ τὴν βοήθεια ὁποῦ εἶχαν κάμῃ τοὺς Λατίνους, ἐπῆραν ἀνταμοιβὴ τὴ Θεσσαλία καὶ μέρος τῆς Μακεδονίας, ἐμιμήθηκαν τὸν Ἔῤῥικο καὶ ἔδωσαν ἄδεια εἰς τοὺς πρώτους τῆς ἀριστοκρατίας νὰ πάρουν τόπους εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὰ νησιά της. Ταλαίπωρη καὶ κακοῤῥίζικη Ἑλλάδα εἰς τί κατάστασι ἦλθες!

Ὡς τόσο διὰ νὰ μὴν πολυλογῶ εἰς πράγματα ὁποῦ πρέπει τινὰς νὰ τὰ κάμῃ δουλειὰ ξεχωριστὴ, θέλω μόνο ὑποβάλῃ εἰς ταῖς ὄψες τοῦ ἀναγνώστου τὴν τότε γεωγραφικὴ κατάστασι αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Τῆς Μακεδονίας ἕνα μεγάλο μέρος ἦταν τῶν Βενετζιάνων.
Ἡ Ἤπειρος ἦταν μιὰ ξεχωριστὴ ἀρχὴ μὲ ἐπωνυμία δεσποτείας.
Ἡ Ἀρβανιτιὰ ἦταν καὶ αὐτὴ μιὰ δεσποτεία.
Ἡ Θεσσαλία ἦταν βασίλειο, οἱ Βενετζιάνοι τὴν ἐκάκαμεν ἀλλαξιὰ μὲ τὸν Βονιφάτιο Μοντφεῤῥατένο μὲ τὴν Κύπρο.

Ἡ Ἀχαΐα, δεσποτεία
Αἱ Ἀθήναις καὶ αἱ Θήβαις, δουκάτο.
Ἡ Κόρινθος καὶ τὸ Νάπλι, δεσποτεία.
Ἡ Λακεδαίμων, δουκάτο.
Τὸ Αἰγαῖο πέλαγος ἐστάθηκε καὶ αὐτὸ ἕνα δουκάτο ἀξιόλογο· Πρῶτος δούκας ἐστάθηκε ὁ Σανοῦδος ἄρχοντας Βενετζιάνος.
Ἡ Εὔβοια, δεσποτεία.

Αὐτοὶ εἶχαν πάντοτε πολέμους ἀναμεταξύ τους, καὶ οἱ δυνατότεροι ἐκατάβαλαν τοὺς μικρότερους. Οἱ Τοῦρκοι ὕστερα εὑρίσκωντας τέτοια ἀνωμαλία, καὶ τέτοια διχόνοια, τὰ ἐξουσίασαν εὐκολώτερα. Οἱ δοῦκες τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἐδιαφενδεύθηκαν περισσότερον καιρὸ διὰ τὴν τοποθεσία τους· μὰ τέλος πάντων εἰς τὸν Ἰωάννη Κρίσπο ἄνθρωπο τυραννικὸ καὶ ἀνάξιο, οἱ ὑπήκοοί του μόνοι τους ἐπαραδόθηκαν εἰς τοὺς Τούρκους, καὶ ἐπρόσμεναν ἕναν δοῦκα Ἕλληνα, ὅμως ὁ β. Σελὴμ τοὺς ἔδωκε ἕναν Ἑβραῖο ἀπὸ τὸν ὁποῖο εἶχε ἰδῆ μεγάλαις ὑπηρεσίαις. Αὐτὸς δὲν ἐτόλμησε νὰ πάγῃ εἰς τὴν ἐπικράτειά του, καὶ ἐδούκευε ἀπὸ μακρυὰ μόνο.

ΠΕΡῚ ΤΗ͂Σ ἙΛΛΆΔΟΣ.

Περιγράφωντας τὴν Ἑλλάδα, θέλω τὴν δώσῃ μιὰ ἔκτασι μεγαλήτερη ἀπ' ἐκείνη ὁπȣ͂ τὴν δίδȣν οἱ Εὐρωπαῖοι, καὶ ἀκολȣ́θως πολὺ μεγαλήτερη ἀπὸ ἐκείνη ὁπȣ͂ οἱ παλαιοὶ γεωγράφοι τὴν ἔδιναν· διὰ τὸν αὐτὸ λόγο ὁπȣ͂ οἱ παλαιοὶ ὠνόμασαν καὶ τὴ Μακεδονία Ἑλλάδα, καὶ οἱ νεώτεροι καὶ τὴ Θράκη.

Ὁ τόπος ὁπȣ͂ τὸ παλαιὸ ἐκατοικȣ͂σαν οἱ Ἕλληνες δὲν ἦταν συνεχὴς, ἀμὴ διακεκομμένος ἀπὸ θάλασσαις· ἐπειδὴ ὤντας ἔθνος ἐμπορικὸ, πολισμένο, ἐλεύθερο, αὔξανε μὲ ὑπερβολὴ, καὶ ἐκτείνȣνταν καὶ εἰς ἄλλα μέρη· ἔκαμνε ἀποικίαις ἕνα γύρωτȣ· ὤντας μπροσθὰ εἰς τὴν Ἀφρικὴ καὶ εἰς τὴν Ἀσία, εἰς τὸ πλάγι τῆς Ἰταλίας, τὰ ὁποῖα μέρη ὅλα ἐχωρίζȣνταν ἀπὸ θάλασσα, ἔστελνε εἰς ὅλαις ἀποικίαις· σχεδὸν ὅλαις αἱ ἀκρογιαλιαῖς τῆς Μεσογείȣ ἦταν κατοικημέναις ἀπὸ Ἕλληνας· ἀπὸ τὸ βόρειο μέρος ἀπὸ τὸν Φάσι ποταμὸ ἕως εἰς τὸν Ἴβηρα καὶ παρακεῖθες ἀκόμι, ἦταν Ἕλληνες· οἱ Βοσπορανοὶ βασιλεῖς εἰς τὴν Ταυρικὴ χερσόνησο, καὶ εἰς τὰ ἀριστερὰ τȣ͂ Κιμμερικȣ͂ Βοσπόρȣ, τὸ ἀνατολικὸ μέρος αὐτῆς τῆς ἀπέραντης ἐκτάσεως, ἐστάθηκαν ἐπιφανέστατοι· οἱ Μασσαλιῶται πάλιν εἰς τὴν Κελτικὴ τὸ δυτικὸ μέρος, ἐχρημάτισαν καὶ αὐτοὶ ὀνομαστοὶ ἀπὸ τὴν πραγμάτεια τȣς καὶ τὴν καλλιέργεια ὁπȣ͂ ἔκαμναν εἰς ταῖς Μȣ́σαις· ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὅλα τὰ παράλια τῆς μικρῆς Ἀσίας, καὶ πολλὰ μεσόγειά της ἦταν κατοικημένα ἀπὸ Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἐκαταστήθηκαν εἰς αὐτὴν ἀπὸ καιρὸ ἀμνημόνευτο· ἡ πολυθρύλλητη καὶ δυστυχὴς Τρωάδα ἐκατοικȣ͂νταν ἀπὸ Ἕλληνας ὁμογλώσσȣς, ὁμοσκεύȣς καὶ ὁμοθρήσκȣς μὲ τȣ̀ς

Ἑλ-

Ἕλληνας τῆς Εὐρώπης· τὸ βασίλειο τῆς Λυδίας ἦταν καὶ αὐτὸ Ἑλληνικό. Εἰς τὴν Ἀφρικὴ ἡ Κυρήνη ἄκμαζε καὶ εὔγαλε ἕνα πλῆθος προκομμένȣς.

Τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων ἐξαπλώθηκε πολὺ εἰς τὸν καιρὸ τȣ͂ μεγάλȣ Ἀλεξάνδρȣ, μὰ αὐτὸς ὁ μέγας ἄνδρας, κακῇ τύχῃ αὐτῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, εὐθὺς ὁπȣ͂ ἐκατόρθωσε τὴν κατάκτησι τῆς γνωστῆς Ἀσίας μὲ μιὰ ταχύτητα ὁπȣ͂ ἐκπλήττει, ἀπέθανε μὲ μιὰ ἄλλη παρόμοια, καὶ ἄφησε τὴ μεγάλη τȣ ἀρχὴ κλονȣμένην ἀκόμι. Αὐτὸ τὸ κακὸ τὸ αὔξησε ἀκόμι τὸ Ἑλληνικὸ στασιῶδες, τȣ͂ ὁποίȣ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἐφάνηκαν παρευθύς· ἐπειδὴ οἱ Ἰνδοὶ ἀποστάτησαν, οἱ Παρθυαῖοι τȣ̀ς ἔδιωξαν ἀπὸ τὴν Περσία, οἱ Ῥωμάνοι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἀφ' ȣ̓ ὑπόταξαν ὅλη την Ἰταλία τῆς ὁποίας μέρος ἦταν καὶ ἡ μεγάλη Ἑλλάδα, ἔβαλαν τὸ ποδάριτȣς καὶ εἰς τὴν καθ' αὐτὸ Ἑλλάδα, καὶ μὲ τὸν καιρὸ ὑποτάττȣν καὶ αὐτὴν καὶ τὸ ἐπίλοιπο τῆς Ἀσίας, καὶ τὴν Αἴγυπτο βοηθȣ́μενοι ἀπὸ αὐτȣ̀ς τȣ̀ς ἰδίȣς· Μόνοι τȣς ἐσυνήργησαν εἰς τὸ νὰ τȣ̀ς κάμȣν οἱ Ῥωμάνοι τὰ σίδηρα· Φαίνεται, λέγει ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς περιφημότερȣς συγγραφεῖς Φραντζέζȣς, πῶς οἱ Ἕλληνες δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ὑποταχθȣ͂ν ἀπὸ κανένα ἄλλο ἔθνος παρὰ ἀφ' ȣ̓ ἤθελαν ἀδυνατήσῃ μόνοιτȣς μὲ ταῖς ἀλληλομαχίαις τȣς.

Εἶναι ἀληθινὸ πῶς οἱ Ῥωμάνοι ἄφησαν εἰς μερικȣ̀ς Ἕλληνας τὴν ἐλευθερία, ἂν δὲν εἶναι ἐντροπὴ νὰ λέγω ἐλευθερία ἐκείνην ὁπȣ͂ ἔχει χάρισμα τινὰς, καὶ ὄχι μὲ τὴν ἀνδρία τȣ καὶ μὲ τὸ σπαθί τȣ· κακοξέζικοι Ἀθηναῖοι καὶ Ῥόδιοι ἐνομίζετε πῶς ἤσασθαν ἐλεύθεροι ἄνδρες, καὶ ὄχι χαμερπῆ καὶ ὑπιδινὰ ἀνδράποδα τῶν Ῥωμάνων!

Ὡς τόσο οἱ διάδοχοι τȣ͂ Ἀλεξάνδρȣ ἄκμασαν εἰς τὴν Ἀσία καὶ Ἀφρικὴ μερικὸν καιρό· τέλος πάντων ὅμως ἐκαταβάλθηκαν ἀπὸ τȣ̀ς Ῥωμάνȣς, ἡ ὁποῖα καλ-

λη-

λίτερα μοναχοίτους, καὶ ἔγιναν ἕνα ἕρμαιο τῶν Ῥωμάνων.

Εἰς τὸν καιρὸ ὁποῦ ὑπόταξαν τὰ βασίλεια τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ Ῥωμάνοι, οἱ κάτοικοι ἦταν Ἕλληνες· εἰς τὴ μικρὴ Ἀσία, Συρία, καὶ Αἴγυπτο ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἄκμαζε· ἡ Ἀλεξάνδρεια πέρασε ταῖς Ἀθήναις, ἡ Ταρσὸς καὶ ἄλλαις πόλεις ἦταν ὀνομασταῖς διὰ τὰ σχολεῖα τους· τῶν Ἑβραίων ὁποῦ ἦταν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρεια Φυσική τους γλῶσσα ἦταν τὰ Ἑλληνικά.

Ἑλλάδα λοιπὸν ἠμποροῦσαν νὰ ὀνομαθοῦν μὲ κάθε λόγο καὶ ὅλη ἡ μικρὴ Ἀσία, ἡ Ταυρικὴ χερσόνησος, ἡ κάτω Αἴγυπτος· ἐπειδὴ εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη οἱ κάτοικοι ἦταν σχεδὸν Ἕλληνες.

Ὡς τόσο τώρα τὰ πράγματα ἄλλαξαν, καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἠμποροῦσαν νὰ εἶναι τὸ πρῶτο ἔθνος τῆς Οἰκουμένης, τὸ στασιῶδές τους τοὺς ἐκατήντησε τώρα εἰς μιὰ κατάστασι ἐλεινή· τοὺς ἐστένευε εἰς ἕναν κύκλο πολλὰ στενόχωρο, καὶ δὲν τοὺς ἔμεινε σχεδὸν τίποτες ἀπὸ τὰ πάτριά τους, μόνο τὸ στασιῶδες τὸ ὁποῖο εἶναι τὸ πρῶτο τους χαρακτηριστικὸ παντοῦ.

Εἰς τὴν Ἀφρικὴ δὲν εἶναι τώρα εἰς κανένα μέρος ὁποῦ νὰ ἠμποροῦν νὰ ὀνομασθοῦν ἐντόπιοι, εἰς τὴ Συρία ὁμοίως, εἰς τὴν Ἰταλία ὁμοίως, εἰς τὴ μικρὴ Ἀσία μόνο εἰς τὴν Καππαδοκία εἶναι, καὶ εἰς τὰ παραθαλάσσιά της, εἰς τὰ ἄλλα μέρη τῆς μικρῆς Ἀσίας καὶ εἰς τὴν Συρία, μὲ ὅλον ὁποῦ εἶναι ἀκόμι ἀρκετοὶ ὁποῦ σώζουν τὴν πάτριό τους θρησκεία, ἡ γλῶσσά τους ὅμως ἐκαταπνίγηκε ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴ καὶ τὴν Τούρκικη. Εἰς τὴν Ταυρικὴ Χερσόνησο ἐσώζουνταν ἀκόμι ἀρκετοὶ κάτοικοι Ἕλληνες, τοὺς ὁποίους ἐματατόπισαν οἱ Ῥῶσσοι εἰς ταῖς ἄκραις τῆς Μαιώτιδος λίμνης.

Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ Ἕλληνες ἐκατοικοῦσαν εἰς τόπους χωρισμένους ἀπὸ Φυσικοὺς ὅρους, ἐδιαιροῦσαν τὴν Ἑλλάδα εἰς

εἰς κυρίως Ἑλλάδα, εἰς μεγάλη Ἑλλάδα καὶ εἰς Ἀσιατικὴ Ἑλλάδα. Ἡ κυρίως Ἑλλάδα ἐπεριλάμβανε τὸ μεσημβρινὸ μέρος τῆς Θετταλίας, εἰς τὸ ὁποῖο ἐπρόσθεσαν καὶ τὴ Θετταλία, τὴν Ἤπειρο, τὴν Ἰλλυρία, τὴ Μακεδονία καὶ τὰ νησιὰ ὁποῦ εἶναι μπροσθὰ εἰς αὐταῖς.

Ἡ μεγάλη Ἑλλάδα ἐπεριλάμβανε τὸ μεσημβρινὸ μέρος τῆς Ἰταλίας, καὶ τὴ Σικελία.

Ἡ Ἀσιατικὴ Ἑλλάδα τὴ Λυδία, Καρία, Ἰωνία καὶ τ:, καὶ τὰ νησιὰ τῆς μικρῆς Ἀσίας.

Ἡ Ἑλλάδα τώρα διαιρεῖται εἰς Εὐρωπέϊκη Ἑλλάδα, καὶ Ἀσιατική· ἡ Εὐρωπέϊκη Ἑλλάδα περιέχει ἀρχίζωντας ἀπὸ τὸ νότειο, 1 τὴν Πελοπόννησο, 2 τὴν καθ' αὐτὸ Ἑλλάδα, 3 τὴ Θεσσαλία, 4 τὴν Ἤπειρο, 5 τὴν Ἀρβανητιά, 6 τὴ Μακεδονία, 7 τὴ Θράκη, 8 τὴν Κρήτη, 9 τὰ λοιπὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὁποῦ ἀνήκουν εἰς τὴν Εὐρώπη, 10 τὰ νησιὰ τοῦ Ἰωνίου πελάγους.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ τόποι ἔξω ἀπὸ τὰ νησιὰ τοῦ Ἰωνίου πελάγους, εἶναι μέρος τῆς Εὐρωπέϊκης Τουρκίας, ἡ ὁποία περιλαμβάνει ἀκόμι μέρος τῆς Δαλματίας, μέρος τῆς Κροατίας, τὴ Σερβία, τὴ Βουλγαρία, τὴ Βλαχία, τὴ Μολδοβία, καὶ τὴ Βασσαραβία· οἱ τόποι ὁποῦ εἶχε ἀπὸ πέρα ἀπὸ τὸν Βορυσθένη τώρα εἶναι τῶν Μοσχόβων, οἱ ὁποῖοι τώρα ἐπιμένουν εἰς τὸν πόλεμο, ζητῶντας νὰ κάμουν σύνορο τὸν Νίστρο.

Ἡ Ἑλλάδα τῆς Εὐρώπης κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 36 μοίραις καὶ ½ καὶ εἰς ταῖς 43 τοῦ ἀρκτῴου πλάτους, καὶ ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 37, καὶ εἰς ταῖς 46 καὶ 35′ λεπτὰ τοῦ μήκους.

Τὸ μάκρος τῆς Ἑλλάδος πέρνεται ἀπὸ τὴ Μοθώνη εἰς τὴ Μεσσηνία, ἕως εἰς τὸ βορειότατο τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς Θράκης ὁποῦ βρέχει ἡ μαύρη θάλασσα, καὶ εἶναι λεύγαις κοιναῖς περὶ ταῖς 175· τὸ πλάτος πέρ-

πέρνεται ἀπὸ τὸν Πύργο εἰς τὴν Ἀρβανιτιὰ, ἕως εἰς τὸ ἀνατολικώτατο τῆς Θράκης τὸν Φάρο, καὶ εἶναι σχεδὸν ἄλλο τόσο· τὸ μάκρος ὅμως καὶ τὸ πλάτος εἶναι πολλὰ ἀνώμαλα· ἐπειδὴ ὤντας καταχηματισμένη ἀπὸ τὴ θάλασσα, εἰς τὰ περισσότερα μέρη τόσο τὸ μάκρος, ὅσο καὶ τὸ πλάτος, εἶναι πολλὰ ὀλίγο.

Ὅροι τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ βόρειο εἶναι ἡ Μαύρη θάλασσα, ἡ Βουλγαρία, ἡ Σερβία καὶ ἡ Μπόσνα· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, ὁ Βόσπορος, ἡ Προποντίδα, ὁ Ἑλλήσποντος καὶ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος· ἀπὸ τὸ νότειο, τὸ Σικελικὸ καὶ Κρητικὸ πέλαγος· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸ Σικελικὸ ἢ Ἰώνιο πέλαγος καὶ ὁ Ἀδριατικὸς κόλπος.

Τὰ ἀξιολογώτερα ὄρη τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὁ Παρνασσὸς εἰς τὴ Φωκίδα, ὁ Ὄλυμπος εἰς τὴ Θεσσαλία, ἡ Πίδνος εἰς τὴν Ἤπειρο, ὁ Κόρας εἰς τὴν Αἰτωλία, οἱ Οἴτη εἰς τὴ Λοκρίδα, ὁ Ἑλικὼν εἰς τὴ Βοιωτία, ἡ Στύμφαλος εἰς τὴν Πελοπόννησο, τὸ Πήλιο καὶ οἱ Ὄσσα (Κίσαβος) εἰς τὴ Θεσσαλία· ἡ Πιερία, τὸ Βέρμιο καὶ ὁ Ἄθως εἰς τὴ Μακεδονία· ἡ Ῥοδόπη καὶ ὁ Αἶμος εἰς τὴ Θράκη· ἡ Ὄχη εἰς τὴν Εὔβοια, ἡ Δίκτη εἰς τὴν Κρήτη.

Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι πρῶτος ὁ Ἕβρος (Μαρίτζα) ὁ ὁποῖος ἔχει ταῖς ἐκβολαῖς του εἰς τὴν Αἶνο· ὁ Νέσος (Μαυρονέρι) ὁ ὁποῖοις εἶναι καὶ ὅρος τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας, ὁ Ἀξιὸς (Βαρδάρι), ὁ Ἀλιάκμων (Βίστριτζα), ὁ Εχέδωρος (Γαλικὸς) καὶ ὁ Στρύμων (Ῥενδίνα) εἰς τὴν Μακεδονία· Ὁ Πηνειὸς εἰς τὴν Θεσσαλία· ὁ Μέλας (Μαυροπόταμο) εἰς τὴν Βοιωτία· ὁ Ἀλφειὸς ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸ Σικελικὸ πέλαγος, περίφημος διὰ τὸν ἔρωτα ὁποῦ εἶχε μὲ τὴν Ἀρέθουσα· ὁ Ἀχελῷος καὶ ὁ Εὔηνος εἰς τὴν Αἰτωλία.

Ἀπὸ αὐτοὺς ὅλους τοὺς ποταμοὺς ὁ Ἕβρος εἶναι μόνο πλευστὸς ἕως εἰς τὴν Ἀδριανούπολι, ἴσως ἠμποροῦσαν νὰ εἶναι καὶ ἄλλοι καὶ αὐτὸς ἀκόμι περισσότερο, μὰ ἡ Ἑλλάδα δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκείνους τοὺς τόπους ὁποῦ φροντίζουν νὰ κάμνουν τοὺς ποταμοὺς πλευστούς.

Ἑλλάδα τὴν ἀρχὴ ἦταν μιὰ πόλι τῆς Θεσσαλίας, τὸ ὁποῖο ὄνομα τὸ ἐπῆρε καὶ ὁ τόπος ὁποῦ ὥριζε· εἶναι ἀμφιβολία, ἂν ὁ Ὅμηρος ὁμιλεῖ δι' αὐτὴν, ἢ διὰ τὸν τόπο της τοῦ ὁποίου ἦταν μητρόπολι. Μὲ 60 χρόνους ὕστερα ἀπὸ τὸν Τρωϊκὸ πόλεμο ἐπῆραν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸ ὄνομα, καὶ ὠνομάζουνταν Ἕλληνες, εἰς καιρὸν ὁποῦ προτήτερα ὠνομάζουνταν Ἴωνες. Μετὰ τὴν κάθοδο τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς τὴν Πελοπόννησο, ὠνομάσθηκε καὶ αὐτὴ Ἑλλάδα. Εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Φιλίππου τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου ὠνομάσθηκε καὶ ἡ Μακεδονία Ἑλλάδα.

Ἡ Ἑλλάδα τὸ παλαιὸ ὠνομάζουνταν Πελασγία, καὶ οἱ Ἕλληνες, Πελασγοί. ἡ Πελασγία ἐκτείνουνταν ἀπὸ ταῖς ὄχθαις τοῦ Δουνάβεως ἕως εἰς τὴν Πελοπόννησο. Οἱ Πελασγοὶ ἦλθαν ἐδῶ καθὼς συμπεραίνουν οἱ ἀρχαιολόγοι ἀπὸ τὴν Κελτικὴ, ἢ ἀπὸ τὸ βόρειο μέρος.

Οἱ Πελασγοὶ τὴν ἀρχὴ ἐλάτρευαν ἕνα Ὂν ἀνώτατο, δημιουργὸ τοῦ Παντός· αἱ ἀποικίαις ὅμως ὕστερα τῶν Φοινίκων καὶ Αἰγυπτίων ἔφεραν μαζὶ μὲ τὰ καλά τους, καὶ ταῖς Ἀσιανικαῖς καὶ Αἰγυπτιακαῖς δεισιδαιμονίαις, τὴν πολυθεΐα καὶ τὴ λοιπὴ μυθολογία. Ἕνα τέτοιο ἐξέπληξε τοὺς ἐντόπιους πρῶτα, καὶ ἐπῆγαν νὰ συμβουλευθοῦν τὸ Δωδωναῖο μαντεῖο ὁποῦ ἦταν τὸ παλαιότατο, τί πρέπει νὰ κάμουν· μὲ τὸν καιρὸ ταῖς ἐδέχθηκαν, ταῖς ἐσυνείθισαν καὶ ἔχωντας ἕνα φανταστικὸ ζωηρότατο, ταῖς ἐπολλαπλασίασαν ἐπ' ἄπειρο.

Ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνικὴ καθὼς λέγουν μερικοὶ ἀρχαιολόγοι καὶ φιλολόγοι, ἔχει κάποια συγγένεια μὲ τὴν Κελτικὴ, Βρετανικὴ, καὶ Σφετζέζικη· καὶ

τί παράξενο, ἂν οἱ Πελασγοὶ ἦλθαν ἀπὸ τὰ βόρεια μέρη; λέγουν μερικοὶ πῶς ἔχει ϗ μὲ τὴ Φοινικική, μὰ αὐτὸ ἀκολουθεῖ ἀπὸ ταῖς ἀποικίαις τῶν Φοινίκων. ὁ Ἐλλογιμώτατος Μποχὰρ ἐπαρατήρησε πολλαῖς λέξες ὁποῦ ἔχουν συγγένεια μὲ τὴν Κελτική, ϗ δὲν εὕρηκε, παρὰ πολλὰ ὀλίγαις ὁποῦ συγγενεύουν μὲ τὴ Φοινικική, καὶ ἀκολούθως ἐπιφέρνει πῶς ἡ Φοινικικὴ γλῶσσα βέβαια πρέπει νὰ ἐκαταπνίγηκε ἀπὸ τὴ γλῶσσα τῶν Πελασγῶν. Ὅσο διὰ τὴ διαφορὰ ὁποῦ ἔχει τώρα ἡ Κελτικὴ μὲ τὴν Ἑλληνική, κάθε γλῶσσα ἀπὸ καιρὸ εἰς καιρὸ ἀλλάζει εἰς ὅλα, ϗ ἀλλοιῶς εἶναι ἀδύνατο· ἐπειδὴ τέτοια εἶναι ὅλα τὰ πράγματα τοῦ Κόσμου. Αὐτὴ ἡ μεταβολὴ γίνεται ὀγλιγωρότερη, ἢ ἀργότερη, ἀναλόγως μὲ τὴν ἀμάθεια ἢ μάθησι ἐκείνων ὁποῦ τὴν ὁμιλοῦν· εἰς τοὺς ἀγρίους ἡ γλῶσσα ἀλλάζει πολλὰ ὀγλίγωρα, ϗ τέτοιοι ἦταν τὸ παλαιὸ οἱ Πελασγοί.

Αὐτοὶ ὅμως μ' ὅλον ὁποῦ ἦταν τόσο βάρβαροι καὶ ἀμαθεῖς, ἀφ' οὗ ἔλαβαν κάποιαις ἀρχαῖς ἀμυδραῖς πολισμοῦ ϗ γραμμάτων καὶ ἐπιστημῶν ἀπὸ ταῖς Ἀσιανικαῖς ἀποικίαις, ἐκεντήθηκαν ὡσὰν μὲ ἕνα κεντρὶ, ϗ ἔκαμαν ἕνα τίναγμα, μιὰ πρόοδο εἰς ταῖς τέχναις ϗ ἐπιστήμαις, εἰς τὸν πολισμὸ, εἰς τὴν πραγμάτεια, ὁποῦ ξιππάζουν τὴν σήμερον ὅλους τοὺς Φιλοσόφους, ϗ μὲ κάθε δίκαιο πρέπει νὰ ὀνομάζεται ἡ Ἑλλάδα ἡ πρώτη τους Φωλιά· ἕνα τέτοιο κεντρὶ δὲν ἐστάθηκαν ὕστερα αἱ ἀποικίαις τῶν Ἑλλήνων εἰς ἄλλους πολλούς.

Ἕνα πλῆθος αἴτια Φυσικὰ ϗ ἠθικὰ ἐσύντρεξαν εἰς αὐτό.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ παλαιὸ ἐγίνουνταν χειμώνας Φοβερὸς, καὶ τὸ καλοκαίρι μιὰ ζέστη ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενη· ὅλοι οἱ παλαιοὶ τὸ μαρτυροῦν· ὁ Θεόφραστος λέγει ἀκόμι πῶς πολλαῖς Φοραῖς ἀκολουθοῦσε εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ παγόνουν τὰ δένδρα, ϗ τὰ ἀμπέλια,

τὸ

τὸ ὁποῖον εἰς τὰ ἀνταίροντα ϗ ὑψηλότερα κλίματα τῆς Ἰταλίας, Κελτικῆς ϗ Ἰβηρίας δὲν ἀκολουθοῦσε. Εἰς τὰ 1782 εἰς τὴ Θετταλία ἐπάγωσαν αἱ ἐλιαῖς ὡς τὴ ῥίζα. Εἰς τὴν Θράκη, ϗ Μακεδονία ἐλιαῖς σχεδὸν δὲν γίνονται, εἰς τὰ μεσημβρινὰ ὅμως μέρη τῆς Φράντζας, ϗ εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἰταλίας ὁποῦ εἶναι ὑψηλότερα, γίνονται.

Μιὰ τέτοια λοιπὸν μεταβολὴ ἐσυνείσφερνε πολλὺ εἰς τὸ νὰ ξυπνᾷ ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων τὸν νοῦ τους, καὶ ἀκολούθως, εἰς τὴν πρόοδο τῆς τελειοποιήσεώς τους· Ὁ Ἱπποκράτης λέγει πῶς οἱ τόποι ὁποῦ γίνονται χειμῶνες ϗ καλοκαίρια σφοδρότατα, εὐγάνουν καὶ ἀνθρώπους ὁποῦ κλίνουν Φυσικὰ εἰς ταῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις· ἐπειδὴ ἂν ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι πάντοτε εὐκραὴς, οἱ κάτοικοι γίνονται βλάκες, ἀναίσθητοι, ὀκνηροί· ἂν πάντοτε ψυχρὴ, χάνουν ἐκείνην τὴ λεπτότητα τῶν ὀργάνων, ϗ ἐκεῖνον τὸν δραστήριο νοῦ:

Κοντὰ εἰς αὐτὰ τὰ δυὸ Φαινόμενα ὁποῦ ἐξέπλητταν πάντοτε τὸ Φανταστικό τους, ϗ τὸ ἐλάμπρυναν καὶ τὸ αὔξαιναν, ὁποῦ ἐξυπνοῦσαν τὸν νοῦ τους, καὶ τὰ ἔκαμναν ϗ τὰ δυὸ ἐνεργὰ καὶ δραστήρια, ἕνας τόπος ἀκόμι κατασχηματισμένος ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ τὰ βουνὰ, μιὰ θάλασσα ἄγρια ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, ἥμερη ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ δυτικὸ καὶ νότειο, νησιὰ πολλὰ ὁλόγυρά τους, ὅλα ἔπρεπε νὰ συντρέξουν εἰς τὸ νὰ τοὺς ξυπνήσουν πολλὰ ὀγλίγωρα· τὸ μεγαλήτερο ὅμως ἦταν ἡ ἐλευθερία μὲ ὅλη τὴν ἔκτασι τοῦ ὅρου. Αἱ τέχναις καὶ ἐπιστήμαις λέγει ἕνας νεωτερικὸς εὑρῆκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνθρώπους ὁποῦ εὔγαιναν ἀπὸ τὰ χέρια τῆς Φύσεως, καὶ ὄχι ἀνδράποδα καθὼς ἀλλοῦ· αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία, ἐπιφέρνει, ὁποῦ μὲ ὅλη μας τὴν Ἀμερικὴ καὶ Ἀσία καὶ Ἀφρικὴ, εἴμασθε κατώτεροι ἀκόμι εἰς πολλὰ, μ' ὅλον ὁποῦ ἔχομεν καὶ τὸ προτέρημα νὰ εἴμασθε μεταγενέστεροι.

Τέ-

Τέτοιοι λοιπὸν ὤντας οἱ Ἕλληνες, ἐπεριπάτησαν μακροβατῶντας εἰς ὅλα.

Ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνικὴ ἄρχισε νὰ καλλιεργῆται πολὺ προτήτερα ἀπὸ τὸν Ὅμηρο, καὶ ὤντας ἡ Ἑλλάδα διηρημένη εἰς πολλαῖς ἀρχαῖς, ἐπικρατοῦσαν ἀκολούθως ϗ πολλαῖς διάλεκτοι, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις 4 ἦταν αἱ ἀξιολογώτεραις, εἰς ταῖς ὁποίαις ἐστάθηκαν προκομμένοι ἄνδρες καὶ ἐσύγγραψαν, καὶ μὲ τὰ συγγράμματά τους ταῖς ἔδωκαν αὐτὴν τὴν ἀξιολογότητα. Αὐταῖς ἦταν ἡ Ἰωνικὴ, ἡ Δωρικὴ, ἡ Αττικὴ καὶ ἡ Αἰολική. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα (ἔσω καὶ εἰς τὴν αὐτὴ διάλεκτο,) ἐμετάβαλε ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ὁμήρου ἕως εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Δημοσθένους· εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Ὁμήρου ὡμιλοῦσαν καθὼς γράφει ὁ Ὅμηρος, καὶ εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Πινδάρου καθὼς γράφει ὁ Πίνδαρος, (δὲν ἐννοῶ ὅμως καὶ ἔμμετρα) ϗ ἂν ἐσώζουνταν λογογράφοι σύγχρονοί τους, τέτοια ἤθελαν εἶναι τὰ συγγράμματά τους, ἔξω ἀπὸ κάποιαις ἄδειαις ὁποῦ εἶναι συγχωρημέναις εἰς ἕναν ποιητὴ διὰ τὰ μέτρα· κάποια γλωσσικὰ λέγω, κάποιαις φράσες, ϗ λέξες κοινότεραις, ὁποῦ ἕνας λογογράφος γράφωντας ἄμετρα, δὲν εἶν᾽ ἀναγκασμένος νὰ ταῖς μεταχειρίζεται· δὲν εἶν᾽ ἀναγκασμένος ὡσὰν νὰ λέγω, νὰ μεταχειρισθῇ μιὰ λέξι ἢ σχηματισμὸ Χιώτικα, ἢ Ἰωαννίτικα διὰ τὸ μέτρο ἢ τὴν ὁμοιοκαταληξία τῶν στίχων. κάποια γλωσσικὰ ϗ κοινότερα ἢ μερικώτερα λέγω· ἐπειδὴ ταῖς ἄδειαις ἕνας ποιητὴς πρέπει νὰ ταῖς παίρνῃ ἀπὸ τὴ φύσι, καὶ ὄχι νὰ ταῖς πλάττῃ μὲ τὴ φαντασία του· ἐπειδὴ τότε ἤθελε εἶναι παράξενος, λέγωντας σχηματισμοὺς καὶ λέξες ὁποῦ δὲν ὁμιλοῦνται εἰς κἀνένα μέρος. Ἀπὸ αὐτὰ εἶναι φανερὴ ἡ διαφορὰ ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴ γλῶσσα τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Δημοσθένους ἢ καὶ τοῦ Ἡροδότου.

Πολλοὶ μεταγενέστεροι πολλὰ ἀπὸ τὸν Ὅμηρο, καὶ ἄλλοι πάλιν ἀπὸ τὸν Δημοσθένη καὶ Πλάτωνα ϗ Θουκυδίδη ϗ Ξενοφῶντα, πλανεμένοι ἐξίσου ὅλοι, ποιῶντας, ἤθελαν νὰ γράψουν εἰς τὴ διάλεκτο τοῦ Ὁμήρου· λογογραφῶντας, τοῦ Ξενοφῶντος ϗ τῶν ἄλλων· διὰ τοῦτο μήτε ἐκεῖνοι, μήτε αὐτοὶ ἐπίτυχαν· ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γράψῃ τινὰς εἰς μιὰ διάλεκτο ὁποῦ ὡμιλοῦνταν χίλια χρόνια προτήτερα, ἢ καὶ πεντακόσια, ϗ νὰ ἐπιτύχῃ· τὰ μιμήματα δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἀμυδρῶν εἰκασμάτων εἰκάσματα ἀμυδρότερα. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράξενο ἂν ὁ Πλάτων δὲν ἠμπόρεσε νὰ ποιήσῃ σὰν τὸν Ὅμηρο, ϗ ἐξέσχισε τὰ ποιήματά του· ἂν ἐποίουσε εἰς τὴ διάλεκτο τοῦ καιροῦ του ἴσως ἤθελε εὐδοκιμήσῃ. Ὁ Εὐρυπίδης ϗ Ἀρισοφάνης ἕνα τέτοιο ἔκαμαν ϗ εὐδοκίμησαν. Δὲν εἶναι ἀκόμι θαυμαστὸ, ἂν ϗ ἄλλοι ὑστερινοὶ πολλὰ ἀπὸ τὸν Πλάτωνα ϗ Δημοσθένη, γράφωντας κατὰ μίμησι ἐκείνων, ἀποτύχαιναν· ἐπειδὴ ϗ αὐτοὶ ἔγραφαν εἰς μιὰ γλῶσσα ὁποῦ δὲν ὡμιλοῦνταν.

Ἡ γλῶσσα εἶναι ἕνα μέσο καλὸ διὰ ταῖς τέχναις ϗ ἐπιστήμαις, μὰ οἱ ἄνθρωποι πλανεμένοι δὲν ἠξεύρουν τί κάμνουν.

Ἡ γλῶσσα ὁποῦ ὁμιλοῦμεν τώρα ἔχει μιὰ συγγένεια μὲ τὴν Ἑλληνικὴ μεγάλη, ϗ ἠμπορεῖ δικαίως νὰ ὀνομασθῇ πέμπτη διάλεκτος τῆς Ἑλληνικῆς· μιὰ ὅμως διάλεκτος ὁποῦ ὑποδιαιρεῖται εἰς ἄλλαις διαλέκτους· αὐτὸ ἀκολουθεῖ ἀπὸ τὸν μεγάλο ἐκτοπισμὸ ὁποῦ ἔχουν ϗ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες ἀναμεταξύ τους. Οἱ Κύπριοι μὲ τοὺς Θρᾷκας, ἢ μὲ τοὺς Ἰωαννίτας νὰ ὁμιλοῦν ἀπαράλλακτα εἶναι ἀδύνατο καὶ τ:. Αὐτὴ τὴ διαφορὰ τὴν αὐξάνει ἡ ἀμέλεια ϗ ἄλογη καταφρόνεσι ὁποῦ ἔχομεν εἰς τὸ νὰ τὴν καλλιεργήσωμεν, ϗ νὰ τὴν πλουτίσωμε ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ, ϗ ἀκολούθως ἡ ὑστέρησι ὁποῦ ἔχομεν ἀπὸ βιβλία γραμμένα μὲ νοῦ, μὲ ἀρχαῖς ϗ

κανόνας τῆς γλώσσης, καθὼς καὶ οἱ Ἰταλοὶ, καὶ Φραντζέζοι καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης.

Ἡ γλῶσσα μας κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα προτερήματα ὁποῦ ἔχει, εἶναι καὶ πολλὰ ἁρμονικὴ καὶ ποιητικὴ, καὶ ὅλα τὰ ξένα ἔθνη τὸ ὁμολογοῦν, ἡμεῖς μόνο δὲν τὸ ἠξεύρομεν, καὶ φαίνεται πῶς εἴμασθε ἕνα ἔθνος γηραλέο, καὶ πάσχομεν τὸ πάθος μερικῶν γερόντων ὁποῦ διὰ τὴν ἐπίπεδωσι τῶν ματιῶν μας δὲν βλέπομεν ἀπὸ κοντὰ, νὰ καταλάβωμε τὶ θησαυρὸ ἔχομεν, ἀμὴ κιτάζομεν μακρυὰ νὰ ἰδοῦμεν τίποτες στίχους Ἑλληνικοὺς, Ἰταλικοὺς, Φραντζέζικους, καὶ δὲν στοχαζόμασθε πῶς ἡ στιχουργία ἡ Ἰταλικὴ, μάλιστα ἡ Φραντζέζικη δὲν εἶναι τίποτες συγκρινόμενη μὲ τὴν ἐδικήμας.

Τὸ πλέο κουριόζικο εἶναι ὁποῦ μερικοὶ ἐδικοίμας κάμνουν στίχους θαυμαστοὺς, ὡς τόσο στερημένοι τρόπον τινὰ ἀπὸ αἰσθητικὴ δύναμι, θαυμάζουν κάποιαις κακορίζικαις στιχουργίαις ξέναις καὶ μάλιστα Φραντζέζικαις. Δὲν ἠξεύρω πότε θὰ εὔγωμεν ἀπὸ αὐτὴ τὴ γεροντικὴ ἀναισθησία, πότε θὰ ἀποτινάξωμεν τὰ πρεσβυτικὰ πτερὰ καὶ νὰ ξανανεωθοῦμεν· Ἡ διοίκησι δὲν μᾶς ἐμποδίζει τίποτες εἰς αὐτὸ, ἡμεῖς οἱ ἴδιοι μὲ τὴν ἀμάθειά μας, καὶ μὲ τὴν πατρικήμας κληρονομία τὸ στασιῶδες εἴμασθε αἴτιοι τῶν κακῶνμας· ἴσως κάμμια φορὰ ἡμάθησι θὰ μᾶς κάμη νὰ τὸ ἀφήσωμεν αὐτὸ τὸ ὀλέθριο μας ἐλάττωμα, δείχνωντας πολλὰ παραδείγματα τῶν προγόνων μας, τῶν ὁποίων τὰ κακὰ τ' ἀποδίδω ὅλα εἰς τὴ διχόνοια· μὰ ὅσο καταφρονοῦμεν τὴ γλῶσσα μας, θέλομεν μένη ἀμαθεῖς καὶ δυστυχεῖς καὶ ἕνα κοινὸ ἕρμαιο, μιὰ κοινὴ βοσκὴ τῶν ἄλλων.

Οἱ Πελασγοὶ τῶν ὁποίων ἀπόγονοι ἦταν οἱ Ἕλληνες, γράμματα δὲν εἶχαν, οἱ Φοίνικες τὰ ἔφεραν, καὶ ἀπ' αὐτοὺς τὰ ἐπῆραν, καὶ καθὼς φαίνεται ἀπὸ κάποια ἐπιγράμματα, ἔγραφαν καὶ αὐτοὶ τὸ παλαιὸ σὰν τοὺς Ἀσιανοὺς, δηλαδὴ ἀπὸ τὰ δεξιὰ εἰς τὰ ἀριστερὰ,

ὕστερα ὅμως ἄφησαν αὐτὸν τὸν τρόπο, καὶ ἄρχισαν καὶ ἔγραφαν καθὼς γράφομεν τώρα.

Σχεδὸν ὅλη ἡ Ἑλλάδα εἰς ὅλη της τὴν ἔκτασι συμπληρόνει καὶ αὐτὴ τὴ μεγάλη ἀρχὴ τῶν Τούρκων ἔξω ἀπὸ τὰ νησιὰ ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ Ἰώνιο πέλαγος, καὶ ἀπὸ ἕνα πάρα μικρὸ μέρος τῆς Ἠπείρου, ὁποῦ εἶναι ἀπὸ κάτω εἰς τὴν ἐξουσία τῶν Βενετζιάνων.

Ἀπὸ κάτω εἰς τοὺς Τούρκους οἱ νεώτεροι Ἕλληνες ἤθελαν εἶναι πολλὰ εὐτυχεῖς διὰ πολλὰ καλὰ τὰ ὁποῖα ἀλλοῦ τὰ ὑστεροῦνται, καὶ κατοικοῦντας καὶ τέτοια εὔκρατα κλίματα, τέτοιους εὐτυχισμένους τόπους, ἂν ἔλειπαν δυὸ πράγματα, τὸ ἕνα κοινὸ καὶ τῶν δυὸ, καὶ τὸ ἄλλο ἴδιο μόνο τῶν κρατούντων· ἂν ἔλειπε λέγω τὸ μῖσος τῆς θρησκείας ὁποῦ ἔχουν οἱ Ἕλληνες εἰς τοὺς Τούρκους, καὶ οἱ Τοῦρκοι εἰς αὐτούς. Ἡ ἀμάθεια εἶναι καὶ αὐτοῦ αἰτία· κάθε ἄνθρωπος ἔχει νὰ δώση λόγο εἰς τὸν Θεὸ διὰ τὰ ἔργα του καὶ τὰ φρονήματά του· οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἀγαποῦνται ἀναμεταξύ τους σὰν ἀδέλφια, καὶ κάμμια φορὰ ἡ διαφορὰ τῶν φρονημάτων νὰ μὴ γίνεται αἰτία ἔχθρας· ἐκεῖνα ὁποῦ ἀποβλέπουν τὸν Θεὸ, πρέπει νὰ τὰ ἀφήσωμεν εἰς αὐτὸν, ἡμεῖς μόνον νὰ κιτάζωμεν ἐκεῖνα ὁποῦ ἀποβλέπουν ἡμᾶς· καὶ μῖσος νὰ μεταχειρίζωμάσθε εἰς ἐκείνους ὁποῦ βλάπτουν τὴν πολιτικὴ κοινωνία, ἔλεος καὶ λόγο εἰς τοὺς πλανεμένους, καὶ τὴν ἀγάπη ὁποῦ χρεωστοῦμεν εἰς κάθε ἕνα διὰ τὸ ἀνθρώπινο.

Ἡ ἀγάπη εἶναι ὁ θρίαμβος τῆς θρησκείας, ἡ ἀγάπη ὁποῦ μᾶς τὴν προστάζει καὶ ὁ δεσπότης μας Χριστὸς, ἔχει μεγαλήτερη δύναμι ἀπὸ τὸ μῖσος καὶ τὴ βία εἰς τὸ νὰ κάμη προσηλύτους· διατὶ τὸ μῖσος καὶ ἡ βία σκληρύνουν τὸν ἄνθρωπο, καὶ τὸν κάμνουν νὰ ὑπομένη περισσότερο εἰς τὴν πλάνη του, ἡ ἀγάπη ὅμως καὶ ὁ λόγος τὸν μαλακόνει, καὶ τὸν κάμνη νὰ ἐνδίδη εἰς τὴν ἀλήθεια. Ὕστερα τί κατορθόνει τινὰς μὲ τὴ βία, καὶ μὲ τὸ μῖσος; μιὰ ἀλληλομαχία ὁποῦ δὲν ἔχει τέλος. ὦ!

καϊμένοι ἄνθρωποι ἀφήσατε τὰ ἰντερέσια τὰ δικά σας, καὶ θέλετε νὰ γίνεσθε ἀβουκάτοι τοῦ Θεοῦ, ὡσὰν νὰ μὴν ἠμποροῦσε ὁ Θεὸς νὰ παραστήσῃ τὸ δίκαιό του μόνος του· καὶ τί κάμνετε μὲ αὐτό; δυστυχία σας, καὶ ἀτιμία εἰς τὴ θρησκεία σας, ἂν ἡ θρησκεία ἀτιμάζεται ἀπὸ τέτοια.

Τὸ ἄλλο τὸ ἴδιο τῶν κρατούντων, εἶναι ἡ Δεσποτικὴ διοίκησι, ἡ ὁποία ἐξαπλόνεται εἰς ὅλη τὴ μεγάλη ἐπικράτεια τῶν Τούρκων, καὶ προξενεῖ μεγάλο κακὸ εἰς τὸ βασίλειο, καὶ ξεχωριστὰ εἰς κάθε ἕναν κατὰ μέρος, Τούρκους, Ἕλληνας, καὶ ὅλους τοὺς κατοίκους. Ὁ πρῶτος κόφτωντας, πνίγωντας, κρεμῶντας μὲ νόμο μόνη τὴ θέλησί του, δίνει τὸ παράδειγμα εἰς τὸν ἀρχιμινίστρο του, ἐκεῖνος εἰς ἄλλον, καὶ ἔτζι καθεξῆς ἕως εἰς τὸν παραμικρό· ὅλοι λοιπὸν εἰς τὴν Τουρκία ὑποπτεύονται διὰ τὴ ζωή τους καὶ τὴν περιουσία τους, καὶ μάλιστα οἱ πλούσιοι, καὶ πολλοὶ σηκόνονται καὶ πηγαίνουν καὶ κατασταίνονται εἰς τὰ γείτονα μέρη, ἐκεῖ ὁποῦ βασιλεύωντας οἱ νόμοι, βασιλεύουν καὶ τὰ δίκαια τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἰδιότητος, καὶ ἀναστενάζουν πάντοτε ἐνθυμούμενοι τὰ ὅμορφα καὶ εὐτυχισμένα κλίματα τῆς πατρίδος τους. Εἰς τὴν ἐπικράτεια τῆς Αὐστρίας εἶναι περισσότεραις ἀπὸ ταῖς 80 χιλιάδες φαμίλιαις Τουρκομερῖται, εἰς τὴ Βλαχομπογδανία πλῆθος, εἰς τὴ Ῥωσσία, Ἰταλία, Λεχία, εἶναι καὶ ἐκεῖ.

Ἄχ! τί βασίλειο ἤθελε εἶναι ἡ Τουρκία! πόσο φοβερὸ εἰς τὰ ἔξω, πόσο εὐτυχισμένο εἰς τὰ μέσα, ἂν ἦταν εὐνομία. Τῶν κοινωνιῶν εἶναι πρῶτο συστατικὸ ψυχὴ νὰ εἰπῶ, οἱ νόμοι, χωρὶς αὐτοὺς πάντοτε κλίνουν εἰς τὸν ἀφανισμό τους· οἱ καλοὶ νόμοι ὁποῦ διαφεντεύουν τινὸς τὴ ζωή, τὴν περιουσία, τὴν τιμή, τὴν ἐλευθερία, καὶ νὰ παιδεύουν ἐκεῖνον ὁποῦ ἤθελε βάλῃ χέρι εἰς αὐτά, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, ὡς φθορέα τῆς πολιτικῆς κοινωνίας. Μὰ Ἀρβανῖται ἐξ ἴσου εἰς καιρὸ εἰρήνης καὶ

πολέμου νὰ περιπατοῦν μὲ στρατιωτικαῖς σημαίαις νὰ πατοῦν χωριά, νὰ καίουν σπίτια, νὰ σκλαβόνουν ····· μὰ τί νὰ λέγω ἐκεῖνα ὁποῦ εἶν' εἰς ὅλους γνωστά;

Ἐδῶ ἠμποροῦσε τινὰς νὰ ἐξαπλωθῇ πολλά, ἔχωντας κακὴ τύχη καὶ πολλὴ ὕλη, μὰ ·······

Ἡ θέσι τῆς Ἑλλάδος ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 36 καὶ 43 μοίραις τοῦ ἀρκτῴου πλάτους, οἱ καλοὶ τόποι ὁποῦ γενικῶς ἔχει, κάμνουν νὰ γίνωνται εἰς αὐτήν, ὄχι μόνο ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴ ζωή, ἀμὴ καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ συμβάλλουν εἰς εὐζωΐα καὶ εἰς τρυφὴ ἀκόμι, καὶ νὰ γίνεται καὶ μιὰ ἐξαγωγὴ ἀξιόλογη εἰς ἄλλους τόπους. Παντοῦ σχεδὸν οἱ τόποι της εἶναι εὔφοροι εἰς κάθε λογῆς γεννήματα, εἰς σιτάρια, κριθάρια, ἀραποσίτια, κεχρί, σάμια· εἰς πολλὰ μέρη γίνεται καὶ ῥύζι· παντοῦ γίνονται βαμπάκια, λινάρι, καννάβι, μετάξια, λάδια, σῦκα, κρασιά· παντοῦ θρέφουν διάφορα ζῶα, ἄλογα, βόδια, βουβάλια, πρόβατα, γίδια, καὶ τ: εἰς κάθε μέρος ἔχουν ὀρνίθια πολλά, ὄρνιθες, χῆνες, πάππιαις, κοῦρκαις· εἰς τὰ μεσημβρινά της μέρη γίνονται παντοῦ λεϊμονιαῖς, πορτοκαλιαῖς καὶ τὰ παρόμοια δένδρα. Τὰ κυνήγια εἶναι παντοῦ πλουσιοπάροχα, ἐλάφια, ἀγριόγουρνα, ζορκάδια, ἀγριογίδια, λαγοὶ καὶ τ: πάππιαις διάφορα εἴδη, χῆνες, φάσαις πλῆθος, περιστέρια, πέρδικες, τρυγόνες, κοτσύφια, συκοφάγοι, κίχλαις, ὠτίδες, ἀγριοπετηνάρια, καὶ τ: καὶ τ:. Αἱ ἀκρογιαλιαῖς της εἶναι παντοῦ ψαρότοποι, τῆς Προποντίδος μάλιστα καὶ τοῦ Βοσπόρου, καὶ τῆς Αἴνου, καὶ τῆς Ἄρτης εἶναι ὀνομασταῖς, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις γίνεται καὶ μιὰ ἐξαγωγὴ ψαριῶν ἀξιόλογη εἰς ἄλλα μέρη. Κοντὰ εἰς τὰ διάφορα θαλασσινά της ψάρια, ἔχει καὶ λιμνίσια, καὶ ποταμίσια ἀρκετά· τῆς Καστοριᾶς μάλιστα εἶναι ὀνομαστά. Πρὸς τούτοις εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι καὶ διάφορα ἄλλα δένδρα κάρπιμα, καθὼς κερασιαῖς, ἀμυγδαλιαῖς, καρυδιαῖς, ἀπιδιαῖς, δαμασκηνιαῖς, μηλιαῖς, κυδω-

νιαῖς, ῥοδιαῖς, καὶ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ διάφορα εἴδη, καὶ ἄλλα πολλὰ ἀκόμι, καὶ ἠμποροῦσαν ἀκόμι νἆναι καὶ ἄλλα, ἂν κοντὰ εἰς τὴ Φύσι ἤθελε συντρέξῃ καὶ τὸ χέρι.

Μὰ μ' ὅλα αὐτὰ οἱ κάτοικοι εἶναι δυστυχεῖς· ἐπειδὴ εἰς εὐζωΐα συμβάλλει πρῶτα ἡ εὐνομία. Τὰ βουνά της εἶναι κατασκεπασμένα ἀπὸ δρυμοὺς μεγαλοδένδρους, καὶ γεμάτους ἀπὸ διάφορα ἄγρια ζῶα, ἀναμεταξὺ εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ πολλοὶ κλέφται ὁποῦ κατενοχλοῦν τὸν τόπο πάντοτε.

Ἡ Ἑλλάδα ἔχωντας ἕναν τέτοιο τόπο δὲν ἤθελε δοκιμάζῃ κάμμια φορὰ πεῖνα, ἢ ἀκρίβεια, ἡ διοίκησι ὅμως τὴν κάμνει νὰ πέφτῃ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ κακὸ πολλαῖς φοραῖς. Εὐρωπαῖοι ἔρχονται καὶ πέρνουν τὰ γεννήματά της· οἱ ἀγάδες ὁποῦ ἔχουν ταῖς πεδιάδες τὰ πουλοῦν εἰς αὐτοὺς μαζωμένα, φροντίζωντας ὀλίγο ἀπὸ αἰσχροκέρδειά τους διὰ τοὺς ἐντοπίους ὁποῦ τοὺς ἀφίνουν στερημένους καὶ ἀδικημένους· ἐπειδὴ ἀπὸ ἕναν τόπο τὰ περιττὰ εἶναι δίκαιο νὰ εὐγαίνουν εἰς ξένους· μὰ τέτοια εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ Δεσποτισμοῦ. Πρόσθεσε εἰς αὐτὸ ἀκόμι καὶ αὐτὸ ὁποῦ δὲν εἶναι ὁ τόπος καλλιεργημένος καθὼς πρέπει.

Ἡ Ἑλλάδα ἔχει μεταλλικὰ νερὰ κρύα καὶ θερμὰ εἰς πολλὰ μέρη. εἰς μερικὰ μέρη τὸν καιρὸ ὁποῦ τὰ μεταχειρίζονται γίνονται παγγύρια ἀρκετὰ πολυάνθρωπα. ἔχει καὶ διάφορα μέταλλα· τῆς Μακεδονίας δουλεύονται ἀκόμι καὶ ἕως τὴν σήμερον. μὰ καὶ διὰ μιὰ τέτοια ὑπόθεσι εἰς μιὰ τέτοια διοίκησι δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς τίποτες παραπάνω. Βοτάναις ἔχει πολλαῖς καὶ πολλὰ εἴδη, καὶ μάλιστα εἰς τὰ βουνά της· τῶν νησιῶν της μάλιστα ὁποῦ ἔχουν μιὰ γῆ ἀρωματική, ἔχουν βέβαια καὶ μιὰ δύναμι ὑπερβολική· βοτανολόγο ὅμως κανέναν, καὶ ἀκολούθως εἶναι καὶ αὐταῖς ἕνας θησαυρὸς ἄχρηστος διὰ τοὺς κατοίκους.

Ἡ τοποθεσία τῆς Ἑλλάδος ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴ

τὴ λοιπὴ Εὐρώπη, Ἀσία καὶ Ἀφρική, εἰς τὸ κέντρο νὰ εἰπῶ ἔτζι τοῦ παλαιοῦ Κόσμου, τὸ εὐεπίμικτο ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ μὲ διάφορα ἔθνη διὰ τῆς Μεσογείου, καὶ τῶν μεγάλων καὶ πλευστῶν ποταμῶν ὁποῦ εἰς αὐτὴν χύνονται, ἕνα πλῆθος θαυμαστοὶ λιμένες, ἡ εὐφορία της, τὰ διάφορα προϊόντα τῶν ὁποίων γείτονες της ἐπικράτειαις ἔχουν χρεία εἰσαγωγῆς, καὶ αὐτὴ ἐξαγωγῆς, ξύλα παντοῦ ναυπηγήσιμα, ἡ ἐμπορικὴ ἐπιδεξιότης τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ὁποῦ θαυμάζουν οἱ Εὐρωπαῖοι, καὶ τὸ ὁμολογοῦν μόνοι τους πῶς δὲν τὴν ἔχουν ἀκόμι, (α) καὶ ὁποῦ σώζεται ἀκόμι καὶ εἰς τοὺς κακορρίζικους ἀπογόνους τους, αὐτὰ λέγω καὶ ἄλλα πολλά, ἠμποροῦσαν νὰ κάμουν νὰ ἀκμάζῃ εἰς αὐτὴν ἡ πραγματεία περισσότερο σχεδὸν ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος τῆς Γῆς· μ' ὅλον τοῦτο καὶ ἔξω εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς, καὶ μέσα εἰς τὴ μεσόγειο δὲν εἶναι τίποτες ὡς πρὸς ἐκεῖνο ὁποῦ ἠμποροῦσε νὰ εἶναι· εἶναι νεκρὴ σχεδόν· καὶ τί ἀκμὴ πραγματείας ζητεῖς εἰς ἕναν τόπο ὁποῦ ἡ θάλασσά του βράζει ἀπὸ πειρατάς, ἡ ξηρά του εἶναι γεμάτη ἀπὸ κλέφταις, καὶ κισιντζῆδες; Οἱ δρόμοι σχεδὸν ὅλοι εἶναι ὕποπτοι καὶ ἐπικίνδυνοι, διὰ τὸ ὁποῖο καὶ οἱ πραγματευταὶ συνάζονται καρβάνια, καὶ πηγαίνουν εἰς τὰ παγγύρια, καὶ ἀπὸ μιὰ πόλι εἰς ἄλλη. Κοντὰ εἰς αὐτὰ πρόσθεσε ἀκόμι καὶ τὴν ἀνεπιμέλεια τῶν δρόμων, καὶ τῶν ποταμῶν διὰ νὰ τοὺς κάμουν πλευστούς· πρόσθεσε ἀκόμι καὶ τὸ μεγαλήτερο τὴ στέρησι τῆς εὐνομίας. Οἱ νεώτεροι Ἕλληνες καὶ ἄλλα ἔθνη ὑπήκοα τῶν Τούρκων ὁποῦ εἶναι ἐπιτήδεια νὰ κάμνουν τὴν πραγματεία, δοκιμάζουν μυρίαις ἐνόχλησες ἀπὸ τοὺς Τούρκους ὁποῦ ἔχουν τὰ καμέρκια, καὶ δὲν εἶναι σπάνιο νὰ ἰδῇ τινὰς ἕναν ψωρότουρκο νὰ κακομεταχει-

(α) Ὁ Ρεϋνὰλ στὴν ἀρχὴ τοῦ συγγράμματός του ὁποῦ ἐπιγράφεται· Ἱστορία Φιλοσοφικὴ καὶ πολιτικὴ τῶν δυὸ Ἰνδιῶν.

χειρίζεται ἕναν χρήσιμο πραγματευτή. μὰ πράγματα γνωστὰ, τί χρεία νὰ τὰ λέγω;

Ἔτζι λοιπὸν πολλοὶ πλούσιοι πραγματευταὶ ὁποῦ ἐδοκίμασαν ἄλλαις ἐπικράτειαις, ἀποφασισμένοι νὰ ζῶν μὲ τὴ πραγμάτεια, ἐκπατρίζονται καὶ πηγαίνουν καὶ κατασταίνονται εἰς αὐταῖς, καὶ γίνεται μεγάλη ζημία εἰς τὸν τόπο· ἄλλοι πάλιν γίνονται ὑπήκοοι εἰς κάμμιὰ ξένη αὐλὴ διὰ νὰ διαφενδεύωνται εἰς τὴν πραγμάτεια τους ἀπ' αὐτή.

Ἂν ὁ βασιλεὺς ἤθελε εἶναι κοινωνικὸς μὲ τὸν καθένα, ἤθελε βέβαια καταλάβη τὴ ζημία του, καὶ ἤθελε ἐπιφέρη κάμμιὰ διόρθωσι, μὰ δι' αὐτὸν Κόσμος εἶναι ἡ βασιλεύουσα, καὶ βασίλειο τὰ παλάτια του.

Ὡς τόσο καὶ αὐτὴ τὴν πραγμάτεια ὁποῦ γίνεται, τὴν κάμνουν τὴν περισσότερη οἱ Εὐρωπαῖοι, φέρνωντας πράγματα διάφορα ἀπὸ τοὺς τόπους τους, καὶ πέρνωντας ἄλλα ὁποῦ εὐγαίνουν ἀπ' αὐτὸν καὶ κερδαίνουν μιλλιόνια γρόσια τὸν χρόνο, τὰ περισσότερα ἴσως μὲ τὴ ζημία τῶν ἐντόπιων. Πρὸς τούτοις πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐντόπιους κάμνουν τὴν πραγμάτεια μὲ τὰ καράβια αὐτῶν, μὴν ἠμπορῶντας νὰ ἔχουν αὐτοὶ διὰ πολλὰ αἴτια· πρᾶγμα ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἠμποροῦσαν μὲ κάθε εὐκολία νὰ μὴν ἔχουν χρεία.

Οἱ κρατοῦντες τὰ τέτοια τὰ καταφρονοῦν, καὶ καταφρονῶντας τα καταφρονῶντας τα, ἔφθασαν νὰ καταντήσουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἕνα κοινὸ καταφρόνεμα.

Ὁ Βασιλεὺς τῆς Τουρκίας ἔχωντας ἕναν τόπο ἔτζι καλὸ, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα μέρη ὁποῦ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἠμποροῦσε νὰ ἔχη τὴ διπλῆ πρόσοδο τοῦ Βασιλέως τῆς Φράντζας, ἂν ἤθελε ἔχη καὶ μιὰ διοίκησι ἀλλιότικη, καὶ ἂν ἤθελαν καλλιεργοῦνται καὶ οἱ τόποι του καθὼς ἠμποροῦν· μὲ αὐτὴν ὅμως τὴν κατάστασι μόλις ἔχει τὸ ἕνα τριτημόριο.

Οἱ

Οἱ νεώτεροι Ἕλληνες ὄντας πολλὰ μακρυσμένοι ἀπὸ ἀναμεταξύ τους, καὶ κατοικῶντας διάφορα κλίματα, ἔχωντας ἐπιμιξία μὲ διάφορα ἔθνη, ἄλλοι μὲ ἄλλα καὶ ἄλλοι μὲ ἄλλα, ὄντας καὶ μερικοὶ ἀπὸ κάτω εἰς ἄλλη ἐξουσία, πρόσθεσε ἀκόμι καὶ τὴ στέρησι ὁποῦ ἔχομεν ἀπὸ βιβλία εἰς τὴ γλῶσσα μας, ἀκολουθᾶ δι' αὐτὰ νὰ διαφέρωμεν ἀναμεταξύ μας καὶ εἰς τὰ χρώματα καὶ εἰς τὴ μορφὴ καὶ εἰς τὰ ἤθη, καθὼς καὶ εἰς τὴ διάλεκτο.

Οἱ Κυπριῶται κλίνουν εἰς τὸ μελαχρινὸ, οἱ Θρᾶκες, καὶ Μακεδόνες εἶναι ἄσπροι, οἱ Καππαδοκεῖς μέσοι, οἱ ἐπίλοιποι ὅλοι σχεδὸν ἄσπροι, ἔξω ἀπὸ μερικοὺς ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς πεδιάδες καὶ ὑποκείμενοι εἰς τὴν ἀλαία τοῦ ἡλίου.

Ἂν ξαναυρίσκη τινὰς λέγει ὁ Μορβιλλιέρος εἰς τὴν Ἐγκυκλοπαιδία, ἐκεῖνο τὸ τόσο καθαρὸ αἷμα εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐκείναις ταῖς πιθαναῖς μορφαῖς ὁποῦ μᾶς ξαναφέρνουν εἰς τὴ μνήμη ἐκεῖνα τὰ παλαιὰ ἀγάλματα, ἐκείναις ταῖς ἀριστουργίαις· ἂν ξαναυρίσκη τινὰς ἐκεῖνον τὸν ἐνθουσιασμὸ, ἐκείνην τὴν ἴδια ἔφεσι τῆς γνώσεως καὶ τῆς μαθήσεως ······

Διὰ τὰ ἤθη τους, μὰ τί νὰ πῆ τινὰς διὰ τὰ ἤθη αὐτῶν ὁποῦ εἶναι ὑπόζυγοι, ὀστερημένοι ἀπὸ σχολεῖα, ἀπὸ βιβλία, ἀπὸ ἀναθροφὴ, ἀπὸ παιδεία· μ' ὅλον τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸ ἐκεῖνο πνεῦμα ὁποῦ ἐμψύχονε τοὺς προπάτοράς τους, ἕνας πολυχρόνιος ζυγὸς ὁποῦ ζῳόνει ὅλα, καὶ τὰ νεκρόνει δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸ σβύση· δὲν προσμένει παρὰ ἕνα αἴσιο ἄνεμο νὰ πνεύση διὰ νὰ ἀνάψη καὶ νὰ λάμψη πάλιν εἰς τὸ Θέατρο τοῦ Κόσμου· τί ἠμπορεῖ νὰ κάμη τώρα ἀπὸ κάτω εἰς μιὰ ὁμίχλη ὁποῦ ἐπιπολάζει;

Θρησκεία εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ κυριεύουσα εἶναι ἡ Μωαμεθανικὴ, πλέον ἐκτεταμένη εἶναι ἡ Ἀνατολική· εὑρίσκονται καὶ Ἑβραῖοι εἰς ταῖς πόλαις, καὶ μάλιστα εἰς τὴ Σαλονίκη· εἶναι καὶ Ἀρμένιοι, εἰς ταῖς πόλαις

τῆς

τῆς Θράκης μάλιστα, καὶ Δυτικοὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι, καὶ εἰς μερικαῖς ἄλλαις παραθαλάσσιαις πόλεις, καὶ εἰς μερικὰ νησιά.

Γλῶσσαις κοντὰ εἰς τὴν ἐντόπια εἶναι ἡ Τούρκικη. Εἰς τὴν Μακεδονία οἱ Ἀρβανῖται ἔχουν μιὰ ξεχωριστὴ γλῶσσα· ἀκόμι καὶ εἰς μερικά της μέρη εἶναι καὶ ἡ Βλάχικη. Εἰς τὰ βόρεια τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης εἶναι καὶ πολλοὶ Βούλγαροι.

Οἱ τωρινοὶ Ἕλληνες ὀνομάζονται καταχρηστικώτερο Ῥωμαῖοι. Εἶναι γνωστὸ εἰς ὅλους πῶς ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἦταν τὸ παλαιὸ καὶ αὐτὴ ἕνα μέρος ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἐσυμπλήρονταν τὴ μεγαλότατη ἀρχὴ τῶν Ῥωμάνων, τοὺς ὁποίους οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες τοὺς ὠνόμαζαν Ῥωμαίους, καὶ τὴ γλῶσσα τους Ἰταλική, καὶ αὐτοὶ εἰς τὴ γλῶσσα τους ὠνομάζουνταν Ῥωμάνοι. Τὸ Ῥωμάνος λοιπὸν ἢ Ῥωμαῖος ἔγινε κοινὸ εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῶν διαφόρων ἐθνῶν ὁποῦ ἦταν ὑποκείμενα εἰς τοὺς Ῥωμάνους. μ' ὅλον ὁποῦ κάθε ἔθνος εἶχε καὶ τὴν ἐδική του ὀνομασία. Ὕστερα ἀφ' οὗ Κωσταντῖνος ὁ α΄. ἐμετάστησε τὸν θρόνο τοῦ βασιλέως ἀπὸ τὴ Ῥώμη εἰς τὸ Βυζάντιο εἰς τὴ Θράκη, τὸ ὁποῖο ἦταν ἐξ ἀρχῆς πόλι Ἑλληνική, καὶ ἀκολούθησε καὶ αὐτὸς νὰ λέγεται βασιλεὺς Ῥωμαίων, καὶ τὰ στρατεύματα Ῥωμαϊκά, μάλιστα ὁποῦ κολακευόμενοι ὠνόμαζαν καὶ τὸ Βυζάντιο νέα Ῥώμη, νομίζοντας πῶς θὰ ἐνσπέρνουν πλέον εἰς ταῖς ψυχαῖς ἐκείνη τὴν πατρολημψία ὁποῦ ἐνέσπερνε ἡ παλαιὰ Ῥώμη, ἄρχισαν καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Βυζαντίου ὁποῦ ἦταν οἱ περισσότεροι Ἕλληνες, καὶ ὅλοι οἱ Θρᾶκες, καὶ ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι Ἕλληνες νὰ ὀνομάζωνται Ῥωμαῖοι, καὶ νὰ ἰδιοποιοῦνται τὴν ὀνομασία τῶν τυράννων τους, μάλιστα ὁποῦ ἐσυχάζουνταν ἀμαθῶς τὸ Ἕλληνες μιὰ ὀνομασία ὁποῦ ἀνῆκεν εἰς τοὺς Εἰδωλολάτρας.

Εἰς τὴν ἀρχὴ ὅταν ἐμετατοπίσθηκε ὁ θρόνος, ἐμετοίκησαν καὶ πολλοὶ Ῥωμάνοι εἰς τὸ Βυζάντιο, οἱ ὁποῖοι ὅλοι μὲ τὸν καιρὸ ἐξελληνίσθηκαν· ἐπειδὴ τότε ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνικὴ ἐπροτιμοῦνταν ἀπὸ ὅλαις· διὰ τοῦτο καὶ ἐσπουδάζουνταν ἀπὸ ὅλους. Εἰς τὴ Ῥώμη τὰ Ἑλληνικὰ ἦταν κοινά· οἱ Ῥωμάνοι τὴν ἐσπούδαζαν ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς δημοκρατίας ἀκόμι.

Δὲν εἶναι θαυμαστὸ λοιπὸν ἂν ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐμετοίκησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι, ἄφησαν μὲ τὴν ὁλότη καὶ τὴ γλῶσσα καὶ τὰ ἤθη τὰ Ῥωμάνικα, καὶ ἐξελληνίσθηκαν.

Ὅλα τὰ ἐπίλοιπα ἔθνη τῆς Εὐρώπης μᾶς ὀνομάζουν Γραικούς, τὴν ὁποία ὀνομασία τὴν ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς Λατίνους, ἢ Ῥωμάνους· ἐπειδὴ αὐτοὶ ἔτζι μᾶς ἔλεγαν τὸ παλαιό, καὶ μᾶς λέγουν καὶ ἕως τώρα· μᾶς ἔλεγαν ἀκόμι καὶ Γραΐους, καὶ τὸν τόπο μας κοντὰ εἰς τὸ Γραικία καὶ Γραΐα, ἡ ὁποία ἦταν ἡ παλαιότερη ὀνομασία ὁποῦ μᾶς ἔδιδαν. Τὸ Γραικὸς ἔχει τὴν ἐτυμολογία του ἀπὸ ἕνα βασιλέα ὁποῦ ἐστάθηκε εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα· ἴσως ἀπὸ τὸν τόπον αὐτοῦ τοῦ βασιλέως θὲ νὰ ἐπῆγε κοντὰ εἰς τὴν Τυῤῥηνία κάμμια ἀποικία, τῆς ὁποίας τὰ μέλη ὠνομάζουνται Γραικοί, καὶ ὕστερα οἱ Τυῤῥηνοὶ καὶ ἀκολούθως οἱ Ῥωμάνοι ὠνόμαζαν ὅλους τοὺς ὁμογλώσσους τους Γραικούς.

Μερικοὶ ἀρχαιολόγοι σκαλίζουν τὴν ἐτυμολογία του, καὶ τὴν εὑρίσκουν εἰς τὰ Κελτικά. Γραΐα λέγουν εἰς τὰ Κελτικὰ σημαίνει γραῖα, γερόντισσα. ὠνομάσθηκαν λοιπὸν τὸ παλαιὸ ἔτζι πρὸς διαφορὰν τῶν ξένων ἐθνῶν ὁποῦ ἔρχουνταν εἰς αὐτὰ τὰ μέρη· μὰ καὶ οἱ Πελασγοὶ οἱ ἴδιοι ἦταν ξένοι. Ἄλλοι πάλιν τὸ παράγουν ἀπὸ τὸ Ῥαιὸς ὁποῦ σημαίνει πλατύς· ὁ Ἡσύχιος ἔχει αὐτὴ τὴ λέξι. Οἱ Γεωργοὶ μᾶς γέλουν Γίερζενους.

Περὶ τῆς Πελοποννήσου.

Ἡ Πελοπόννησος εἶναι μιὰ χερσόνησος ὁποῦ ἑνόνεται μὲ τὴν ξηρὰ μὲ τὸν Κορίνθιο ἰσθμό, ὁ ὁποῖος καὶ Ἰσθμὸς ἁπλῶς λέγεται κατ' ἐξοχὴν, καὶ εἶναι στενὸς δυὸ λέγαις, (α) καὶ συσφίγγεται ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸ ἀνατολικὸ ἀπὸ τὸν Σαρωνικὸ κόλπο, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ δυτικὸ, ἀπὸ τὸν Κορινθιακό.

Αὐτὸν τὸν Ἰσθμὸ πολλαῖς φοραῖς τὸν ἐτείχισαν πολλαῖς φοραῖς θέλησαν ἀκόμι νὰ τὸν κόψουν διὰ νὰ κάμουν τὴν Πελοπόννησο νησί, ὅμως εἰς μάτην ἐκοπίασαν· μερικοὶ μωροπίστευτοι διηγοῦνται κάποιαις μωρολογίαις δι' αὐτὸ ὁποῦ προξενοῦν εἰς ἕναν ἄνθρωπο μὲ νοῦ ἀηδία.

Αὐτὴ ἡ χερσόνησος ὠνομάσθηκε προτήτερα Αἰγιάλεια, ὕστερα Ἀπία, ἔπειτα Ἄργος καὶ Πελασγία, μετὰ ταῦτα Πελοπόννησος ἀπὸ τὸν Πέλοπα (β), καὶ τώρα λέγεται κοινῶς Μορέας, ἡ ὁποία ὀνομασία εἶναι πολλὰ νέα, καὶ θὲ νὰ ἔχῃ τὴν ἀρχήτης ὡς φαίνεται ἀπὸ ταῖς πολλαῖς μορέαις (συκαμινιαῖς) ὁποῦ ἔχει. Γυρίζει μίλλια κοντὰ 600. τὸ μάκρος της ὁποῦ στέρνεται ἀπὸ τὸν Μαλέα ἀκρωτήριο, ἕως εἰς τὸ ἀκρωτήριο τῆς Γαστούνης εἶν αι 175, καὶ ἄλλο τόσο σχεδὸν τὸ πλάτος, τὸ ὁποῖο στέρνεται ἀπὸ τὴ Μοθώνη ἕως εἰς τὸν Ἰσθμό. Μετὰ τὴν ἅλωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Λατίνους, τὴν ἐπῆραν οἱ Βενετζιάνοι, ὕστερα τὴν ἐπῆ-

(α) Αἱ δυὸ λέγαις κάμνουν σχεδὸν 6 μίλλια, διὰ τοῦτο καὶ τὸν λέγουν τώρα Εξαμίλι.

(β) Ὁ Πέλοψ λέγουν πῶς ἦτον υἱὸς τοῦ Ταντάλου βασιλέως τῆς Φρυγίας, ὁποῦ ἐβασίλευε πρὸ Χ: 1300, ἢ 1280.

ραν πάλιν οἱ Ρωμαῖοι, ὅμως μὲ ὀλίγον καιρὸ ἦλθε ὁ σουλτὰν Μουράτης καὶ τὴν ἐπῆρε 1446. Εἰς τὰ 1686, καὶ 1687 τὴν πῆραν πάλιν οἱ Βενετζιάνοι, καὶ τὴν ἔχασαν πάλιν εἰς τὰ 1715, καὶ τὴν ξανακτῆραν οἱ Τοῦρκοι οἱ ὁποῖοι τὴν ἔχουν ἕως τώρα.

Τὰ κακὰ ὁποῦ ἐδοκίμασε ἡ Πελοπόννησος ἀπὸ τοὺς Ἀρβανίτας εἰς τὸν ἔσχατο πόλεμο ἐξ αἰτίας τῆς ἀπιστίας ἐκείνων εἰς τοὺς ὁποίους ἐμπιστεύθηκαν οἱ κάτοικοί της, καὶ τῆς διχόνοιας αὐτῶν τῶν ἰδίων κατοίκων της, εἶναι εἰς ὅλους φανερά.

Ἐπαρχίαις τῆς Πελοποννήσου εἶναι ἑφτά· 1) ἡ Ἀχαΐα, 2) ἡ Σικυονία, 3) ἡ Κορινθία, 4) ἡ Ἀργολίδα, 5) ἡ Λακωνικὴ, 6) ἡ Μεσσηνία, 7) ἡ Ἠλεία, 8) καὶ ἡ Ἀρκαδία εἰς τὴ μέση ἀπὸ αὐταῖς.

Αὐτὰ τὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου ἐστάθηκαν ποτὲ ἐπικράτειαις αὐτόνομαις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις πολλαῖς ἐκροτήθηκαν εἰς τὸ θέατρο τοῦ Κόσμου, περισσότερο ὅμως ἀπὸ ὅλαις οἱ Λακεδαιμόνιοι· Αὐτὴ τὴν διαίρεσι τὴν παλαιὰ ἀκολουθῶ καὶ ἐγὼ τώρα, καὶ ἀρχίζω πρῶτα ἀπὸ τὴ Λακωνικὴ ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ νοτειότατο τῆς χερσονήσου.

Περὶ τῆς Λακωνικῆς.

Αὐτὸς ὁ τόπος ὁποῦ ὠνομάζουνταν καὶ Λακωνία, καὶ Λακεδαιμονία, καὶ προτήτερα ἀκόμι καὶ Λελεγία, τώρα ὀνομάζεται μέρος Μάνη, καὶ μέρος Τζακονιά, καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μέρος εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Μεσσηνιακοῦ, ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ὁ Λακωνικὸς κόλπος.

Εὐρώτας ὁ ποταμὸς τὴ διαπερνᾷ ὅλη, καὶ χύνεται εἰς τὸν μυχὸ τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου.

Μιστρᾶς, πόλι πεντέξι ὥραις μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος, κοντὰ εἰς ἕνα μικρὸ βουνὸ, τὸ ὁποῖο εἶναι μιὰ ἀπόσχιδα τοῦ Ταϋγέτου ὄρους, καὶ εἰς ἕνα ῥύακα ὁμώνυμο, ὁ ὁποῖος χύνεται μέσα εἰς τὸν Εὐρώτα. Ὠνομάσθηκε ἔτζι εἰς τὸν καιρὸ τῶν ὑστερινῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἀπὸ τὰ τυριὰ ὁποῦ εὔγαζε.

Μιστρᾶς ἢ κἂν τὸ προάστειό του εἶναι Σπάρτη ἢ Λακεδαίμων, ἐκείνη ἡ περίφημη καὶ θαυμαστὴ πόλι ὁποῦ εὔγαλε ἕνα πλῆθος ἥρωας καὶ ἡρωΐναις ὁποῦ τοὺς θαυμάζουν ὅλα τὰ παιδευμένα ἔθνη τὴν σήμερον. (α)

Ὡς τόσο τώρα ἡ νέα Σπάρτη ὁ Μιστρᾶς πολὺ λείπει ἀπὸ τὸ νὰ ἔχῃ τὰ 48 στάδια τοῦ Στράβωνος. Εἶναι διῃρημένη τώρα εἰς 4 διεχῆ μέρη· εἰς τὴν πόλι, εἰς τὸ κάστρο καὶ εἰς δυὸ προάστεια. Ὁ Εὐρώτας (τώρα Βασιλοπόταμο) περνᾷ εἰς τὸ ἀνατολικό της καθὼς τὸ παλαιό. Τὸ καλοκαίρι μένει ἕνας ῥύακας, τὸν χειμῶνα γίνεται μεγάλος.

Τὸ κάστρο, τὸ ὁποῖο εἶναι ὀχυρὸ, δὲν εἶναι ἐκεῖνο τῆς παλαιᾶς Σπάρτης· ἐπειδὴ ἐκεῖνο ἐχάλασε, καὶ φαίνονται τὰ χαλάσματά του ἀντικρύ· τὸ τωρινὸ εἶναι κτίσμα τῶν δεσποτῶν.

Εἰς τὸ ἕνα προάστειο τὸ Μεσοχώρι εἶναι ἕνα ντζαμὶ, καὶ μιὰ βρύσι μὲ μπρούντζινες κρουνὲς αὐτὴ εἶναι ἡ παλαιὰ Δόρκεια ὀνομαστὴ εἰς τὴ Σπάρτη καθὼς καὶ ἡ ἐννεάκρουνος Καλλιῤῥόη εἰς ταῖς Ἀθήναις.

Ὁ Παυσανίας περιγράφωντας τὴ Σπάρτη λέγει πῶς εἶδε πολλαῖς οἰκοδομαῖς ἀξιόλογαις, οἱ Παλαιολόγοι ὅμως ἐχάλασαν πολλαῖς ἀπ᾽ αὐταῖς.

Ἀπὸ

(α) Νταλαμπὲρ ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους φιλοσόφους τοῦ παρόντος αἰῶνος περιγράφοντας τὰ τῶν Λακεδαιμονίων, εἰς τὸ τέλος λέγει μὲ ἐνθουσιασμὸ, εἶμαι κ᾽ ἐγὼ Λακεδαιμόνιος.

Ἀπὸ τόσους ναοὺς ἀφιερωμένους εἰς τὴν Ἄρτεμι, τώρα μόλις σώζεται ὁ τόπος τους. Εἰς τὴν Παλλάδα ἦταν 7. ὁ Χαλκίοικος ἦταν ὁ περιφημότερος τῆς Ἑλλάδος, τώρα ὅμως μήτε ἴχνος δὲν εἶναι.

Τὰ χαλάσματα τοῦ ναοῦ τῆς ἐνόπλου Ἀρτέμιδος εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ Μιστρᾶ· αὐτοῦ κοντὰ ἦταν καὶ τὸ θέατρο τῶν Λακεδαιμονίων τοῦ ὁποίου σώζονται ἀκόμι κάποια τεμμάχια κολοννῶν. Ὁ ναὸς τῆς Δήμητρος ἦταν κοντὰ, ὅμως τώρα μήτε ἴχνος δὲν σώζεται.

Ἡ ἀγορὰ ἦταν ποτὲ στολισμένη μὲ ἀνδριάντας θαυμαστοὺς, μὲ τάφους περιφήμους, μὲ δικαστήρια μεγαλοπρεπῆ· ἦταν ἕνας ναὸς ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἰούλιο Καίσαρα, ἕνας ἄλλος εἰς τὸν Σεβαστό· ἦταν ἀκόμι καὶ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, Δία, Μοίραις, Ποσειδῶνα, Ἀθηνᾶ, Ἥρα· τώρα ὅμως μήτε αὐτῶν φαίνονται ἴχνη. Ἕνα παρόμοιο ἔπαθε καὶ ἡ γερουσία τὸ δικαστήριο δηλαδὴ τῶν 28 γερόντων, καὶ τὸ ἀρχεῖο τῶν ἐφόρων· καὶ τὸ τῶν Βιδιαίων ὁποῦ ἐπαγρυπνοῦσαν εἰς τὴν ἀναθροφὴ τῶν παίδων, καὶ τὸ τῶν Νομοφυλάκων· Ἐκεῖνο ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ συμπεράνῃ τινὰς εἶναι ὁποῦ αὐτὸν τὸν τόπο τὸν πιάνουν τώρα τὸ σαράϊ τοῦ μολᾶ, ἡ φυλακὴ, καὶ κῆποι.

Εὐγαίνωντας ἀπὸ τὴν πόλι διὰ νὰ πηγαίνῃς εἰς τὸ πέτρινο γεφύρι, εἶναι μιὰ μεγάλη πεδιάδα περιωρισμένη ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ Μεσοχώρι, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀπὸ τὸν ποταμό· αὐτοῦ ἦταν ὁ Πλατανιστᾶς καὶ ὁ Δρόμος τοῦ ὁποίου δὲν σώζεται παρὰ ἕνας σωρὸς πέτραις. Ὁ ποταμὸς χωρίζεται εἰς πολλὰ μέρη, μὰ δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ξεχωρίσῃ τὸν Εὔριπο ὁποῦ ἐσχημάτιζε τὸ νησὶ ὅπου ἐγίνουνταν ὁ ἀγῶνας τῶν ἐφήβων.

Εἰς τὸν Μιστρᾶ τὰ κορίτζια εἶναι ὡραιότατα, αὐτὸ σχεδὸν μόνο τὸν ἔμεινε ἀπὸ τὰ παλαιὰ καλὰ ὁποῦ εἶχε. Τώρα δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τινὰς εἰς τοὺς νεωτέρους Λακεδαιμονίους, ἐκείνη τὴν ἐρώτησι ὁποῦ ἔκαμαν ποτὲ εἰς

K 2 τῶν

τὸν Λεοτυχίδα, μήτε νὰ προσμείνῃ τὴν ἴδια ἀπόκρισι ὁποῦ ἔκαμε καὶ αὐτὸς ὅταν τὸν ἐρώτησαν, διὰ τί οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲν ἀγαποῦν τόσο νὰ πίνουν κρασί· Μ' ὅλον τοῦτο ὁ Μιςρᾶς εἶναι ἀκόμι καὶ τὴν σήμερον ὀλίγο ἀξιόλογος· τιμᾶται μὲ θρόνο μητροπολίτου ὁ ὁποῖος λέγεται Λακεδαιμονίας. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἀθήνα 40 λέγαις εἰς τὸ νοτοδυτικονότειο, ἀπὸ τὸν Ἔπαχτο 37 εἰς τὸ νότειο, καὶ 154 ἀπὸ τὴν Κωνςαντινούπολι εἰς τὸ δυτικονότειο, πλ: 37, 10. μ: 40, 20.

Γύθειο ἦταν μιὰ πόλι παραθαλάσσια, περίφημη· ἐκτίσθηκε κατὰ ταῖς μυθώδεις παράδοσες ἀπὸ τὸν Ἡρακλῆ καὶ Ἀπόλλωνα· οἱ κάτοικοί της ὠνομάζουνταν Ἐλευθερολάκωνες· τὴν σήμερον ὀνομάζεται αὐτὴ Παλιούπολι.

Πρὸς νότο εἶναι τὰ βουνὰ τῆς Μάνης εἰς τὰ ὁποῖα λέγουν πῶς εἶναι 365 χωριά, τῶν ὁποίων οἱ ἐγκάτοικοι εἶναι ἄνθρωποι γενναῖοι, φιλελεύθεροι εἰς ἄκρο, ἐγκρατεῖς, σκληραγωγικοί, καὶ ἀληθινὰ ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν ἐκείνων Λακεδαιμονίων.

Ἡ Μάνη διαιρεῖται εἰς μέσα Μάνη, καὶ εἰς ἔξω Μάνη. Ἡ μέσα Μάνη λέγεται Κακαβούλια, καὶ δὲν ἐγνώρισε καθόλου τὴν τυραννία τοῦ Τούρκου ἕως εἰς τὰ 1779. καὶ ἡ ἔξω Μάνη ὁμοίως, ἔξω ἀπὸ ἕνα πολλὰ ὀλίγο δόσιμο ὁποῦ ἔδιναν διὰ νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται ὅταν εὔγαιναν ἔξω διὰ χρεία τους· καὶ αὐτὸ ὅμως τὸ ἔδιναν μὲ μιὰ καταφρόνεσι Λακωνική.

Οἱ Τοῦρκοι ἐδοκίμασαν πολλαῖς φοραῖς νὰ ἔμβουν νὰ ὑποτάξουν τὴ Μάνη, ἡ δοκιμή τους ὅμως ἐςάθηκε ὄχι μόνο ἄπρακτη, ἀλλὰ καὶ ὀλέθρια εἰς αὐτούς· ἐπειδὴ κοντὰ εἰς τὸν δύσκολο τόπο ὁποῦ ἔχει ἡ Μάνη, ἔχει καὶ κατοίκους ὁποῦ σώζουν ἀκόμι ἐκεῖνο τὸ πνεῦμα ὁποῦ ἐμψύχωνε τοὺς παλαιοὺς προγόνους τους.

Εἰς τὰ 1779 ὅμως ἐπῆγαν πολλοὶ Τοῦρκοι· καὶ δὲν

ἤ-

ἤθελαν κάμῃ μήτε τότε τίποτες, ἂν δὲν ἦταν ἕνα ἡ ἐδικήτους διχόνοια, ἄλλο καὶ ὁ πανουργότατος Μαυρογένης, ὁ ὁποῖος μαζὶ μὲ τὸν καπετὰν πασιᾶ μὲ διάφοραις συσκευαῖς καὶ πανουργίαις ὑπόταξαν τρόπον τινὰ τὸν τόπο εἰς τοὺς Τούρκους, καὶ ὑποσχέθηκαν οἱ Μανιᾶται νὰ πληρόνουν ἕνα δόσιμο διωρισμένο τὸν χρόνο, καὶ ἐπήγαινε ἐν ὅσῳ ἦταν εἰρήνη ἕνας Τοῦρκος εἰς τὸ Μαραθονήσι χώρα τῆς ἔξω Μάνης, καὶ τὸ ἔπερνε ἀπὸ τὸν πρωτεύοντα καπετάνο, ὁ ὁποῖος τὸ ἐσύναζε πάλιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους καπετάνους. Οἱ καπετάνοι τῆς Μάνης, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὅλοι 14, εἰς τὴν ἀρχὴ ὅταν ὑποτάχθηκαν ἔδωκαν καὶ τὰ παιδιά τους εἰς τοὺς Τούρκους διὰ νὰ εἶναι ἐνέχυρα.

Οἱ Τοῦρκοι ὅταν ἦταν εἰς τὴν ἀκμήτους δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ὑποτάξουν τὴ Μάνη, εἰς τὴν παρακμή τους ὅμως τὸ ἐκατόρθωσαν· ςοχάσου τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς διχόνοιας. Μ' ὅλον τοῦτο ἡ ἐξουσία τῶν Τούρκων εἰς τὴ Μάνη παρομοιάζει μὲ ἕνα τεῖχος ὁποῦ εἶναι κτισμένο ἀπάνω εἰς ἄμμο· ἐπειδὴ τίποτες δὲν ἐμποδίζει τοὺς Μανιάτας νὰ κάμουν πάλιν τὸ Μανιάτικο ὅταν θελήσουν· οἱ τόποι τους καὶ ἡ ἀνδρία τους τοὺς διαφενδεύουν πάντοτε ἀπὸ κάθε ἐχθρό, φθάνει μόνο νὰ καταλάβουν τί ἔκαμαν, καὶ τί πρέπει νὰ κάμουν.

Ἡ πολιτεία τους εἶναι τρόπον τινὰ δημοκρατία, καὶ οἱ 14 καπετάνοι εἶναι τόσοι δήμαρχοι, καὶ ἔχει κάθε ἕνας ἕνα μέρος εἰς τὴν ἐξουσία του, καὶ πηγαίνουν κατὰ διαδοχή· ἡ ἐξουσία τους ὅμως δὲν ἐκτείνεται εἰς ἄλλο, παρὰ ἂν τύχῃ πόλεμος, νᾶναι πρῶτοι αὐτοὶ κάθε ἕνας τῶν ἀνθρώπων τῆς δημαρχίας του νὰ εἰπῶ ἔτζι.

Οἱ κάτοικοι τῆς ἔξω Μάνης εἶναι πλέον ἡμερώτεροι καὶ πολισμένοι, καὶ ζοῦν κομμάτι ἀνθρωπινώτερα· ἔχουν καὶ τόπο καλό, ἐλαιῶνας πολλούς, συκεῶνας, ἀμπέλια, πορτοκαλιαῖς, λεϊμονιαῖς, καὶ διάφορα ἄλλα κάρπιμα δένδρα. Ὁ τόπος τους ἔχει μερικαῖς τοποθεσίαις ὁποῦ εἶναι θαῦμα.

Οἱ κάτοικοι ὅμως τῆς μέσα Μάνης καθὼς ἄκουσα ἀπὸ Μανιάτη εἶναι ἄγριοι σὰν τὸν τόπο ὅπου κατοικοῦν, ὁ ὁποῖος εἶναι πολλὰ πετρώδης, φαραγκώδης καὶ γυμνὸς μὲ τὴν ὁλότη ἀπὸ δένδρα· ἀπὸ μακρυὰ ἔχει μιὰ ὄψι φρικτὴ, ἀπὸ κοντὰ μιὰ κατοικία ἀδύνατη σχεδόν· μ' ὅλον τοῦτο αὐτὸς εἶναι πολυανθρωπότερος ἀπὸ τὴν ἔξω Μάνη.

Τὰ σπίτια τῶν Κακαβουλιωτῶν εἶναι σχεδὸν τρύπαις, καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ Τρωγλοδῖται· κάθε ἕνας εἶναι αὐτουργὸς ἐκείνων ὅπου τοὺς χρειάζονται· τὰ ῥοῦχα του ἀφ' οὗ τὰ φκιάσῃ μιὰ φορὰ, τὰ φορεῖ μέρα καὶ νύκτα ὥσο νὰ χαλάσουν, καὶ νὰ μὴν ἀξίζουν πλέο μήτε ἕνα ἄσπρο, καὶ τότε τὰ ῥίχνει καὶ κάμνει ἄλλα.

Οἱ κάτοικοι τῆς ἔξω Μάνης, μὰ περισσότερο τῆς μέσα, μεταχειρίζονται καὶ τὸν λῃστρικὸ βίο, καὶ μερικαῖς φοραῖς καὶ τὸν πειρατικό· ἐπειδὴ εὐγαίνουν μὲ κάποια καΐκια ὅπου ἔχουν, καὶ κάμνουν λεία ὅ,τι εὕρουν καὶ ἠμπορέσουν· δὲν εἶναι τώρα πολὺς καιρὸς ὅπου ἔπιασαν δυὸ καράβια Φραντζέζικα, καὶ ἠμπορεῖ νὰ καταλάβῃ τινὰς τὴν ἐπιτηδειότητά τους, ὅταν ἀκούῃ πῶς μὲ καΐκια μικρὰ πιάνουν καράβια. Προτήτερα ἀπὸ τὸν ὑστερινὸ πόλεμο εὔγαιναν μερικαῖς φοραῖς εἰς τὸν Μορέα, καὶ ἅρπαζαν κοπάδια ὁλόκληρα, καὶ ἔκαμναν καὶ ἄλλαις λείαις ἀδιαφόρως εἰς Μωαμεθανοὺς καὶ Χριστιανούς· καὶ δὲν ἦταν σπάνιο νὰ ἰδῇ τινὰς εἰς τὸν Μιστρᾶ ἕνα Μανιάτη ἁρματωμένο νὰ περιπατῇ μὲ ἕνα φρόνημα Λακωνικὸ, μὲ μιὰ καταφρόνεσι εἰς τοὺς Τούρκους Σπαρτιάτικη· οἱ Τοῦρκοι μάλιστα οἱ Μιστριῶται τοὺς ἔτρεμαν.

Αὐτὸ τὸ ἔργο διὰ τὸ ὁποῖο τώρα κατηγοροῦνται οἱ Μανιᾶται, κατ' ἀρχὰς βέβαια θὰ τὸ ἔκαμναν ἀπὸ ἀνάγκη τους, κατοικῶντας ἕναν τέτοιο τόπο, καὶ προτιμῶντας τον ἀπὸ κάθε ἄλλον διὰ τὴν ἐλευθερία τους, τώρα ὅμως τὸ ἐσυνείθισαν, καὶ τὸ ἔχουν τρόπον τινὰ μιὰ

τέχνη, ἡ ὁποία δὲν τοὺς κινεῖ μήτε τὴν παραμικρὴ συνείδησι. Ὅλοι τοὺς κατηγοροῦν διὰ τοῦτο, ἕνας ὅμως γνωστικὸς στοχαζόμενος τὸν τόπο τους, στοχαζόμενος τὸν σκοπό τους ὅπου ἐπιμένουν αὐτοῦ νὰ τηγανίζωνται ἀπάνω εἰς ταῖς πέτραις, δὲν ἤθελε κινήσῃ κατήγορη γλῶσσα ἐναντίο τους· δὲν πρέπει νὰ κατηγορῇ τινὰς ἐκεῖνον ὅπου ἀναγκάζεται νὰ συγχωρέσῃ εἰς τοῦ λόγου του κάποιαις κακίαις· ἂς κατηγορήσωμεν τοὺς λόγου μας ὅπου κάμνομεν τόσαις χωρὶς τὴν ἀνάγκη τῶν Μανιατῶν.

Ὅλοι οἱ Μανιᾶται εἶναι Ἀνατολικοὶ εἰς τὴ θρησκεία· ἔχουν 7 ἐπισκόπους. Ὅλοι αὐτοὶ ἔχουν τὴν κυβέρνησί τους ἀπὸ κάποια ὑποστατικὰ ὅπου ἔχει τοῦ καθενὸς ἡ ἐπισκοπή. Ὁ λαὸς ἔχει μεγάλη εὐπείθεια εἰς αὐτοὺς, εἰς τὸ νὰ νηστεύουν δηλαδὴ τετράδη καὶ παρασκευὴ, καὶ ταῖς λοιπαῖς σαρακοσταῖς, περιορίζοντας τὴν ἀρετὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τέτοια μόνο καθὼς καὶ ἀλλοῦ.

Οἱ Μανιᾶται, μάλιστα οἱ μέσα, ἔχουν μιὰ εὐγνωμοσύνη ξεχωριστὴ εἰς ἐκεῖνον ὅπου ἤθελε τοὺς φιλοδωρήσῃ τίποτες· ἐπειδὴ τόσο ὑποχρεόνωνται ἀπὸ εὐεργεσίαις, ὅπου εἶναι ἕτοιμοι νὰ χύσουν καὶ τὸ αἷμα τους διὰ τὸν εὐεργέτη τους.

Ἡ Μανιᾶται ὤντας εἰς μιὰ τοποθεσία ἐξαίρετη διὰ πραγμάτεια, (φθάνει νὰ ῥίξῃ τινὰς μιὰ ματιὰ ἀπάνω εἰς μιὰ χάρτα διὰ νὰ ἰδῇ πόσο ὑπερτερεῖ ὁ τόπος τους ἀπὸ ἄλλα μέρη εἰς αὐτὸ,) ἔχωντας καὶ λιμένας καλοὺς, καὶ μάλιστα ἕναν ὅπου εἶναι μεγάλος, καὶ χωρεῖ στόλους ὁλοκλήρους μέσα, καὶ ὅπου ἠμπορεῖ νὰ διαφενδεύεται τὸ στόμα του καὶ ἀπ' ἀνθρώπους μόνο κρυμμένους ὀπίσω ἀπὸ ταῖς πέτραις, ὤντας φυσικὰ ἄνθρωποι ἐνεργοὶ, ἐπιδέξιοι, φιλοκίνδυνοι, κατοικῶντας ἕνα τόπο πετρώδη, καὶ ἀκολούθως μὴν ἔχωντας εἰς τί νὰ καταγίνωνται, καὶ βιαζόμενοι ἀπ' αὐτὸν νὰ ῥίξουν ταῖς ἐλπίδες τους εἰς τὴ θάλασσα καὶ τὴν πραγμάτεια,

ἔχοντας λέγω, αὐτὰ τὰ προτερήματα, αὐτὰ τὰ κατεπείγοντα αἴτια, ἠμπορούσαν βέβαια νὰ εἶναι ἄλλοι Βενετζιάνοι (α), καὶ Ὁλλανδέζοι· ἡ πραγμάτεια τους ἠμποροῦσε νὰ τοὺς πλουτίσῃ, ἡ ἐπιμιξία μὲ τὰ διάφορα ἔθνη ἤθελε τοὺς φωτίσῃ εἰς τὰ συμφέροντά τους, τὰ πλούτη τους καὶ ὁ φωτισμὸς ἴσως ἤθελαν τοὺς κάμῃ ἴσως .... ἤθελαν τοὺς κάμῃ τὸ καύχημα τοῦ κακοῤῥίζικου Ἑλληνικοῦ ἔθνους· μὰ ποιὸ εἶναι τὸ αἴτιο ὁποῦ τοὺς ἐμπόδισε καὶ τοὺς ἐμποδίζει ἀκόμι; ἡ ἀμάθεια μόνη καὶ μόνη· αὐτὴ τοὺς κάμνει νὰ εἶναι Πυγμαῖοι, εἰς καιρὸν ὁποῦ ἠμποροῦσαν νὰ εἶναι Κολοσσαῖοι, διὰ τὸ ὁποῖο δὲν ἐχρειάζουνταν ξένα παραδείγματα, ἔχοντας τῶν περιφήμων ἐκείνων προγόνων τους· μὰ εὑρίσκονται τάχα ἀναμεταξὺ εἰς 120 χιλ: καὶ περισσότερο ἀκόμι ὁποῦ εἶναι οἱ Μανιᾶται, κᾂν δυὸ ἢ τρεῖς νὰ ἤξευρεν πῶς ἔχουν τέτοιους προγόνους; Τί ἡδονὴ ἤθελε εἶναι εἰς ἕνα νεώτερο Ἕλληνα νὰ ἀκούῃ Ἀρχὴ, Επικράτεια, Δύναμι Ἑλληνικὴ, τὸ μόνο λείψανο τῆς δόξης αὐτοῦ τοῦ εὐκλεοῦς ποτὲ ἔθνους, καὶ τώρα κακοῤῥίζικου.

Περὶ τῆς Μεσσηνίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς ἀνωτέρω, καὶ ἐκτείνεται ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ μέσα τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου ἕως εἰς τὸν Νέδα ποταμὸ ὁποῦ εἶναι ἐδῶθες ἀπὸ τὸν Ἀλφειὸ, εἰς τὸ ὁποῖο μέρος συνορεύει μὲ τὴν Ἠλεία· ἔτζι λοιπὸν περιοριζομένη, εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Μεσσηνιακὸ κόλπο καὶ Κυπαρήσσιο, καὶ ἔχει ἀπὸ τὸν βοῤῥᾶ τὴν Ἀρκαδία.

Τὸ

(α) Οἱ Βενετζιάνοι τὴν ἀρχή τους δὲν ἦταν τίποτες, ἡ πραγμάτεια τοὺς ἔκαμεν νὰ εἶναι αὐτὸ ὁποῦ εἶναι, καθὼς καὶ ἄλλους πολλούς.

Τὸ μεγαλήτερό της ποτάμι εἶναι ὁ Παμισὸς (τώρα Πιρνάτζα,) τὸ ὁποῖο χύνεται εἰς τὸ μυχαίτατο τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου.

Οἱ Μεσσήνιοι εἶχαν συχνὰ πολέμους μὲ τοὺς γείτονάς τους Λακεδαιμονίους, εἰς τοὺς ὁποίους πολέμους ἔλαμψε ἡ ἡρωϊκὴ δύναμι τοῦ Ἀρισομένους δ΄. καὶ ὑστερινοῦ βασιλέως, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ χέρι του ἐφόνευσε Θεόπομπο τὸν βασιλέα καὶ 300 Λακεδαιμονίους· μὰ τέλος πάντων ἔπεσε καὶ αὐτὸς, καὶ ἐνικήθηκαν μὲ τὴν ὁλότη.

Μεσσήνη, Κορώνη καὶ Πύλος ἦταν αἱ ἀξιολογώτεραίς της πόλεις τὸ παλαιὸ, τώρα εἶναι.

Κορώνη εἰς τὸ δυτικὸ μέρος τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, πόλις παλαιὰ καὶ δυνατή. Αὐτὴ προτήτερα ὠνομάζουνταν Αἴπεια, καὶ ἄλλαξε τὸ ὄνομάτης ὅταν οἱ Θηβαῖοι νικῶντας τοὺς Λακεδαιμονίους ξαναγύρισαν διὰ καταισχύνητους τοὺς Μεσσηνίους ὀπίσω εἰς τὸν τόπο τους· Επιμελίδης βοιωτὸς τὴν ὠνόμασε ἔτζι ἀπὸ τὴν πατρίδα του. Εἰς τὰ 1204 ὅταν ἡ Ἑλλάδα ἦταν μιὰ κοινὴ λεία τῶν Λατίνων, κάποιος πειρατὴς Γενουβέζους τὴν ἐπῆρε, τὸν ἴδιο χρόνο ὅμως ἐπαραδόθηκε εἰς τοὺς Βενετζιάνους. Εἰς τὰ 1498 τὴν ἐπῆρε ὁ β΄ Μπαγιαζίτ· εἰς τὰ 1532 κάποιος Ἰωάννης Δωρίας τὴν πῆρε· ὕστερα πάλιν τὴν πῆραν οἱ Τοῦρκοι ἐπειδὴ ὁ ε΄. Κάρολος αὐτοκράτωρ βλέποντας πῶς κοντὰ ὁποῦ δὲν ἔχει κανένα κέρδος, ἔχει καὶ ζημμία, ἐσήκωσε τοὺς ἐντόπιους Χριστιανοὺς, καὶ τοὺς ἔφερε εἰς τὴν Σικελία, καὶ τὴν παραίτησε· Εἰς τὰ 1685 Μοροζῖνος ἀρχιστράτηγος τῶν Βενετζιάνων τὴν πῆρε πάλιν, ὅμως πάλιν τὴν πῆραν οἱ Τοῦρκοι. Ἀπέχει 6 λέγαις ἀπὸ τὴ Μεθώνη εἰς τὸ ἀνατολικονότειο, 15 ἀπὸ τὸν Μιστρᾶ εἰς τὸ δυτικονότειο· πλ: 36, 55΄. μ· 39, 40΄.

Μεθώνη πόλις ὄμορφη καὶ δυνατότατη, εἰς τὸ δυτικὸ τῆς ἀνωτέρω. Αὐτὴ προτήτερα ἀπὸ τὸν Τρωϊκὸ

πό-

πόλεμο ὠνομάζεντα Πηδασὸς, καὶ ἦταν μιὰ ἀπὸ ταῖς 7 πόλεις ὁποῦ ἔταξε ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Εἰς τὰ 1498 ὁ β. Μπαγιαζὶτ τὴν πῆρε ἀπὸ τοὺς Βενετζιάνους· Ὕστερα ὁ Μοροζῖνος τὴν πῆρε καὶ αὐτην· οἱ Τοῦρκοι ὅμως πάλιν τὴν ξαναπῆραν. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Ναύπλι 38 λέγαις εἰς τὸ δ. ν. πλ: 36, 58΄. μ: 39, 20΄.

Περὶ τῆς Ἠλείας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἔχει ἀπὸ δυσμὰς τὸ Ἰώνιο πέλαγος, ἀπὸ τὸν βοῤῥᾶ τὴν Ἀχαΐα, ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ τὴν Ἀρκαδία, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ τὴ Μεσσηνία. Εἶναι ὁ εὐφορώτερος τόπος τῆς Πελοποννήσου. Εἰς αὐτὴν εἶναι καὶ ὁ Ἀλφειὸς ποταμὸς ὁ μεγαλήτερος ὅλης τῆς χερσονήσου.

Γαστούνη κοντὰ εἰς τὸν Πηνειὸ ποταμὸ, πόλι μικρὴ, εἶναι ἡ μητρόπολι τοῦ τόπου. Τὸ παλαιὸ ὠνομάζουνταν Ἦλις καὶ ἐδιοικοῦνταν ἀπὸ βασιλεῖς ἀπὸ τοὺς ὁποίους 12 μόνο εἶναι γνωστοὶ· ὕστερα ἐδημοκρατοῦνταν. Οἱ Ἠλεῖοι εἶχαν τὴν προεδρία εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας· Ἡ Γαστούνη εἶναι εἰς μιὰ καλὴ τοποθεσία· πλ: 38. 5΄. μ: 39, 30΄.

Εἰς αὐτὴ τὴν ἐπαρχία κοντὰ εἰς τὸν Ἀλφειὸ ἦταν καὶ ἡ Ὀλυμπία, πόλι περίφημη τὸ παλαιὸ διὰ τὰ Ὀλύμπια ὁποῦ ἐγίνουνταν εἰς κάθε πέμπτο χρόνο· Πρῶτος ἐδιάταξε τὰ Ὀλύμπια ὁ Ἡρακλῆς, καὶ ὕστερα μὲ τὸ νὰ ἀμελήθηκαν ὁ Ἴφιτος τὰ ξανανέωσε 776 πρὸ Χ: 8 Ἰουλίου, καὶ ἐβαστοῦσαν 5 μέραις στὴν ἀράδα. Αὐτὴ ἡ πόλι ἦταν μιὰ ἀπὸ ταῖς καλλίτερα στολισμέναις τῆς Ἑλλάδος.

Περὶ τῆς Ἀρκαδίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι εἰς τὸ κέντρο τῆς Πελοποννήσου, καὶ συνορεύει μὲ ὅλαις ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις αὐ-

τῆς· ὠνομάζουνταν προτήτερα Πελασγία ἀπὸ κάποιον Πελασγὸ, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἐστάθηκε βασιλεύς της, καὶ ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους νὰ κάμουν καλύβαις, καὶ νὰ θρέφωνται μὲ βελάνια, μάλιστα ξουβέλανα.

Οἱ Ἀρκάδιοι λέγουν πῶς ἐστάθηκαν ἀνδρειότατοι καὶ πολεμικώτατοι, μ' ὅλον τοῦτο κάμμια φορὰ δὲν ἀξιώθηκαν νὰ θριαμβεύσουν. Ἐστάθηκαν πολὺν καιρὸ ἄγριοι καὶ ἀπόλιστοι ὄντας εἰς τὴ μεσόγειο, καὶ μὴ γνωρίζωντας τὴν πραγμάτεια τῆς θαλάσσης, ἡ ὁποία ἡμέρωσε ὅλα τὰ ἄγρια ἔθνη· ὕστερα ὅμως ὁ ποιμενικὸς βίος τοὺς ἡμέρωσε. Οἱ Ἀρκάδιοι μὲ τὸ νὰ μὴν ἐκατάστησαν κάμμια φορὰ κἀνένα εἶδος ἀρχῆς ἀξιόλογο, ἐστρατεύουνταν μισθοφόροι εἰς ξέναις δυνάμες καθὼς τώρα οἱ Ἑλβέτιοι.

Τριπολιτζιὰ πόλι μεγάλη, εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς Ἀρκαδίας, καὶ ὅλης τῆς Πελοποννήσου, μὲ τὸ νὰ εἶναι καὶ καθέδρα τοῦ πασιᾶ. Αὐτὴ ἡ πόλι προτήτερα ἦταν ἕνα χωριὸ, καὶ εἰς τὸν ὑστερινὸ αἰῶνα ἔγινε πόλι, καὶ ἦταν ἕως εἰς τὸν παρόντα πόλεμο ἀτείχιστη, εἰς αὐτὸν ὅμως οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐτείχισαν.

Λιονταρι χωριὸ προτήτερα ἐπισκοπὴ, τώρα μητρόπολι μὲ ὄνομα Χριστιανούπολις. Αὐτὸ τὸ χωριὸ εἶναι κτισμένο εἰς τὸν τόπο ὁποῦ ἦταν τὸ παλαιὸ ἡ Μεγαλόπολι, πατρίδα τοῦ θαυμαστοῦ στρατηγοῦ Φιλοποίμενος, καὶ τοῦ περιφήμου ἱστορικοῦ Πολυβίου. Ἀπὸ ταῖς παλαιαῖς πόλεις τῆς Ἀρκαδίας αὐτὴ ἦταν νεώτερη· ἐκτίσθηκε μετὰ τὴ μάχη τῶν Λεύκτρων διὰ συμβουλῆς τοῦ Ἐπαμινώνδα, διὰ νὰ τὴν ἔχουν οἱ Ἀρκάδες ἕνα φρούριο φοβερὸ ἐναντίο εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους.

Εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Τριπολιτζιᾶς φαίνονται καὶ τὰ χαλάσματα τῆς περίφημης πόλεως Μαντινείας, ἡ ὁποία ἦταν πρὸ τῆς Μεγαλοπόλεως μητρόπολι τῆς Ἀρκαδίας. Κοντὰ εἰς αὐτὴ τὴν πόλι ἔγιναν δυὸ ὀνομασταῖς μάχαις· ἡ μιὰ ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς Θη-

Βαίους

βαίους καὶ Λακεδαιμονίους,, εἰς τὴν ὁποίαν θριαμβεύοντας ὁ Ἐπαμινώνδας, ἐφονεύθηκε ἀπὸ τὸν ὑιὸ τοῦ Ξενοφῶντος, καὶ ἡ ἄλλη ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς ἰδίους Λακεδαιμονίους καὶ εἰς τὸν Φιλοποίμενα ἀρχιστράτηγο τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀχαϊκοῦ συστήματος, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐνίκησε. Τώρα ὀνομάζεται αὐτὸς ὁ τόπος Παλιόπολι.

Δημιτζάνα χώρα τιμημένη μὲ θρόνο ἐπισκοπῆς· αὐτὴ ἦταν ἡ παλαιὰ Ερύμανθος.

Περὶ τῆς Ἀργείας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο τὸν Σαρωνικὸ κόλπο καὶ τὴν Κορινθία, ἀπὸ τὸ δυτικὸ τὴν Ἀρκαδία, ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ τὴ Λακωνική· καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὸν Ἀργολικὸ κόλπο καὶ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος. Ἡ γῆ της εἶναι εὔφορη μάλιστα εἰς βοσκαῖς, εἰς ταῖς ὁποίαις τὸ παλαιὸ ἐθρέφουνταν θαυμαστὰ ἄλογα.

Εἰς τὸ δυτικὸ αὐτῆς ἦταν ἡ Λέρνη λίμνη περίφημη ἀπὸ τὴν Ὕδρα ὁποῦ ἐφόνευσε ὁ Ἡρακλῆς.

Πρωτεύουσα πόλι αὐτῆς ἦταν ποτὲ τὸ Ἄργος ἀπὸ τὸ ὁποῖο καὶ ἐπωνομάσθηκε. Αὐτὸ ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν Ἴναχο, καὶ ἦταν στολισμένο μὲ διάφοραις οἰκοδομαῖς, ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς ὁποίαις ἦταν ξεχωριστὸ τὸ ὑπόμνημα ὁποῦ ἔστησαν οἱ Ἀργεῖοι διὰ τὸν Πύῤῥο ὁποῦ ἐφονεύθηκε ἐδῶ, ὅταν ἦλθε νὰ τὸ πάρῃ.

Ἀντικρὺ εἰς ἕνα χωριὸ ὁποῦ ὀνομάζεται Ἅγιος Γεώργιος λέγουν πῶς ἦταν ἡ περίφημη πόλι αἱ Μυκήναις ὁποῦ ἤκμαζε εἰς τὸν Τρωϊκὸ πόλεμο. Αὐτὴ ἐχάλασε ἀκόμι πρὸ Χ:, καὶ εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Λουκιανοῦ μήτε ἴχνος ἐσώζουνταν.

Ἀσινὴ, πόλι ποτὲ τῆς Ἀργείας, τώρα ὀνομάζεται Παλιόκαστρο, μακρυὰ ἀπὸ τὸ Ναύπλι 40 στάδια.

Τιρὸ, αὐτὸ ἦταν ἡ παλαιὰ Τίρυνς.

Ναυ-

Ναύπλι, πόλι παραθαλάσσια μὲ λιμένα εὐρυχωρότατο, καὶ κάστρο ὀχυρώτατο, εἰς τὸ μυχαίτατο τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου. Τὸ παλαιὸ ὠνομάζουνταν Ναυπλία, καὶ τώρα ἀπὸ ὅλαις ταῖς πόλεις τῆς Ἀργείας Ναύπλι εἶναι μόνο ὁποῦ σώζει κάποια λείψανα τῆς παλαιᾶς τους λαμπρότητος. Ἐκτίσθηκε λέγουν ἀπὸ τὸν Ναύπλιο ὑιὸ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ τῆς Ἀμυνόνης. Ἐδοκίμασε καὶ αὐτὸ ταῖς μεταβολαῖς τῆς Πελοποννήσου. Ἀπέχει 19 λέγαις ἀπὸ τὸν Μιστρᾶ εἰς τὸ· ἀ. β. 21 ἀπὸ ταῖς Ἀθήναις εἰς τὸ ν. δ. ν. πλ: 37, 45. μ: 49, 59.

Μονεμβασιὰ, κάστρο ὀχυρὸ, μητρόπολι

Εἰς αὐτὴ τὴν ἐπαρχία ἦταν καὶ ἡ πόλι τὰ Νέμεα περίφημη ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας ὁποῦ ἐγίνουνταν· ὠνομάζουνταν καὶ αὐτοὶ Νέμεα. Κοντὰ εἰς αὐτὸ τὸν τόπο εἶναι καὶ ἕνα βουνὸ ὁποῦ ὠνομάζουνταν Νέμεα, εἰς τὸ ὁποῖο ἦταν τὸ σπήλαιο τοῦ Νεμέου Λέοντος ὁποῦ ἐφόνευσε ὁ Ἡρακλῆς.

Περὶ τῆς Ἀχαΐας.

Μ' ὅλον ὁποῦ ὁ Ὅμηρος λέγει μερικαῖς φοραῖς ὅλους τοὺς Ἕλληνας Ἀχαιοὺς, καὶ οἱ Ῥωμάνοι ὕστερα μὲ τὸ Ἀχαΐα ἐφανέρωναν ὅλη τὴν καθ' αὐτὸ Ἑλλάδα, Ἀχαΐα ὅμως καθ' αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο τὸ μέρος ὁποῦ ἐκτείνεται μέρος ἀπάνω εἰς τὸν Κορινθιακὸ κόλπο, καὶ μέρος ὀλίγο ἔξω ἀπὸ τὸν κόλπο, καὶ ἔχει ἀπὸ τὸ δυτικὸ τὴν Ἤλιδα, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὴν Σικυονία. Οἱ Ῥωμάνοι ὠνόμασαν ὅλη τὴν παλαιὰ Ἑλλάδα ἔτζι· ἐπειδὴ οἱ κακότυχοι Ἀχαιοὶ πρῶτοι εἶχαν τὴν τρέλα νὰ τοὺς κράξουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, μὰ ὕστερα ἐκατάλαβαν τί συμμάχους καὶ ὑπερασπιστὰς εὑρῆκαν· ἀλλοίμονο εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ δὲ ἠμπορεῖ νὰ διαφεντεύσῃ μόνος του τὴν ἐλευθερίαν του.

Ἡ

Ἡ Ἀχαΐα ὠνομάζουνταν προτήτερα Αἰγιάλεια ἀπὸ τὴν τοποθεσία της· ἐπειδὴ ἐκτείνουνταν ἀπάνω εἰς τὸν αἰγιαλό· ὕστερα Ἀχαΐα, βέβαια ὄχι ἀπὸ ἕνα ἐγγονὸ τοῦ Ἕλληνος καθὼς λέγει ὁ Παυσανίας, ἀμὴ δὲ νὰ ἄλλαξε τὴν ὀνομασία της μὲ μιὰ ἄλλη λέξι ὁμώνυμη. ΑΧ λέγουν πῶς σημαίνει νερὸ εἰς ὅλαις σχεδὸν ταῖς γλώσσαις (α). Ὡς τόσο οἱ ἔγγονοὶ τοῦ Ἀχαιοῦ, ἂν ἐστάθηκε καμμιὰ φορὰ, ἐκατεστήθηκαν πρῶτον εἰς τὴ Λακωνικὴ καὶ εἰς τὸ Ἄργος, ὕστερα ὅμως ἀφ᾽ οὗ ἦλθαν εἰς τὴν Πελοπόννησο οἱ Ἡρακλεῖδαι, ἀναγκαζόμενοι οἱ Ἀχαιοὶ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς αὐτοὺς ταῖς κτῆσες τους, τοὺς ἐπαρακάλεσαν νὰ τοὺς βοηθήσουν νὰ διώξουν τοὺς Ἴωνας ὁποῦ ἦταν κατεστημένοι ἀπάνω εἰς τὸν Κορινθιακὸ κόλπο· νικοῦν λοιπὸν τοὺς Ἴωνας, τοὺς διώχνουν, καὶ κατεστήνονται αὐτοῦ.

Οἱ Ἀχαιοὶ μετὰ τὸν Ἀλέξανδρο ἐστάθηκαν ὀνομαστοὶ ἀπὸ τὸ σύστημα ὁποῦ εἶχαν κατεστήση αὐτοὶ πρῶτοι, καὶ ἐπωνομάσθηκε ἀπ᾽ αὐτοὺς Ἀχαϊκὸ σύστημα· ἄρχισε εἰς τὰ 243 πρὸ Χ:, καὶ ἐτελείωσε εἰς τὰ 146 ὅταν ὁ τόπος ἔπεσε εἰς τὴν ἐξουσία τῶν Ῥωμάνων· εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα ἔλαμψε ἡ πολιτικὴ φρόνησι τοῦ Ἀράτου, καὶ ἡ στρατηγικὴ ἀρετὴ τοῦ Φιλοποίμενος.

Πάτρα τὸ παλαιὸ Πάτραι εἶναι ἡ μητρόπολι, πόλι καὶ τώρα μεγάλη, ἔμορφη, ἐμπορικὴ, ἔξω ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κόλπου, ἀπάνω εἰς τὸ Ἰώνιο πέλαγος, εἰς μιὰ τοποθεσία καλή. Τὸ μετάξι, τὰ πετζιὰ, τὸ μέλι, τὸ κηρὶ, τὸ τυρὶ εἶναι αἱ ἀξιολογώτεραις πραγμάτειαις ὁποῦ εὐγαίνουν ἀπ᾽ αὐτήν.

Εἰς αὐτὴν ἦταν τὸ παλαιὸ περίφημοι ναοὶ, τῆς Κυβέλης, τοῦ Ἄτυος, τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς Ἀφροδί-

της

(α) Ἀπὸ αὐτὴ τὴ λέξι παράγεται τὸ Ἀχελῶος, Ἀχερουσία, Ἀχέρων, Ἀχίας κτε.

της, τοῦ Καλυδωνίου Βάκχου καὶ ἄλλοι. Εἶναι περιττὸ νὰ πῶ ταῖς μεταβολαῖς της ὁποῦ ἦταν κοιναῖς εἰς ὅλη τὴ χερσόνησο. Ἀπέχει 8 λεύγαις ἀπὸ τὸν Ἔπακτο εἰς τὸ δ. 34 ἀπὸ τὸν Μιστρᾶ εἰς τὸ δ. β. πλ: 38, 20΄. μ: 39, 32΄.

Χίλων ὁ περίφημος ἀθλητὴς ὁποῦ ἐνίκησε δυὸ φοραῖς εἰς τὰ Ὀλύμπια, 4 εἰς τὰ Ἴσθμια, καὶ 3 εἰς τὰ Νέμεα, ἦταν γέννημα τῆς Πάτρας· αὐτὸς ἐφονεύθηκε εἰς τὸν πόλεμο τῆς Χαιρωνείας, ὅταν οἱ Μακεδόνες ἐνίκησαν τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας εἰς τὰ 338 πρὸ Χ:

Καμενίτζα πόλι παραθαλάσσια 12 στάδια ἀπὸ τὴν Πάτρα, τιμημένη μὲ θρόνο ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὸν παλαιῶν Πατρῶν, αὐτὴ εἶναι ἡ παλαιὰ Ὤλενος.

Κερνίτζα τὸ παλαιὸ Κερώνεια, ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν παλαιῶν Πατρῶν. Κοντὰ εἰς αὐτὴ ἦταν ἡ Βοῦρα ὁποῦ ἐκαταποντίσθηκε ἀπὸ ἕνα σεισμό· αὐτοῦ λέγουν πῶς εἶναι τώρα τὸ Διακοφθό. Παραπάνω ἀπὸ τὸ Διακοφθὸ ὡς δυὸ ὥραις εἶναι τὸ Μέγα σπήλαιο, μοναστήρι ὀνομαστὸ εἰς ὅλη τὴν Ἑλλάδα.

Καλάβρυτα κάστρο ποτὲ, τώρα πόλι μὲ ἐπίσκοπο, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἴδιος τῆς Κερνίτζης· ἐπειδὴ ἐπιγράφεται Κερνίτζης καὶ Καλαβρύτων.

Βοστίτζα κοντὰ εἰς ἕνα ὁμώνυμο ποτάμι. Αὐτὸ ἦταν τὸ παλαιὸ Αἴγαιο, πόλι ἔνδοξη καὶ δυνατὴ, εἰς τὴν ὁποία ἐσυνάζουνταν τὸ Ἀχαϊκὸ σύστημα.

Περὶ τῆς Σικυωνίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἦταν ὀλίγο ἐκτεταμένη, εὔφορη ὅμως, ὅθεν καὶ ἐπεκράτησε παροιμία, εἴη μοι τὰ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος. Ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τὴ Σικυῶνα μητρόπολί της ποτέ.

Σι

Σικυὼν πόλις ἀρχαιότατη καὶ ἐπιφανέστατη τὸ παλαιό· ἐκτίσθηκε καθὼς λέγουν εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ ἐβασιλεύουνταν ἀπὸ τότε ἀκόμι ἀπὸ ἐδικούς της βασιλεῖς, ὕστερα ὅμως ἔπεσε εἰς τὴν ἐξουσία τῶν Ἡρακλειδῶν· ὕστερα ἐδοκίμασε καὶ αὐτὴ ταῖς μεταβολαῖς ὁποῦ ἐδοκίμασε καὶ ὅλη ἡ Πελοπόννησος· τώρα ὀνομάζεται Βασιλικά. Τὸ βασίλειο τῶν Σικυονίων ἄρχισε εἰς τὰ 1743 πρὸ Χ:, ὕστερα εἰς τὰ 1129 μετὰ τὴν κάθοδο τῶν Ἡρακλειδῶν, ἐδιοικοῦνταν ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἡ Σικυὼν ἐξέπεσε πολὺ, ὕστερα ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο, καὶ μάλιστα ὕστερα ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους· ἐπειδὴ ὁ Παυσανίας λέγει πῶς εἰς τὸν καιρό του οἱ Σικυώνιοι ἦταν φτωχοὶ καὶ κακοῤῥίζικοι. Ἦταν κτισμένη ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο ὀχυρὸ ἐκ φύσεως· ἔλαβε καὶ ἄλλαις ὀνομασίαις· οἱ Σικυώνιοι ἐχρημάτισαν ἐπιτήδειοι, καὶ εὐδοκίμησαν εἰς τὴ ζωγραφικὴ, γλυπτικὴ καὶ ἀρχιτεκτονική. Ὁ πολυθρύλλητος Ἄρατος ἦταν Σικυώνιος.

Περὶ τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ τῆς Κορινθίας.

Ἰσθμὸς εἰδικώτερον λέγεται ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς γῆς ὁποῦ ἑνόνει τὴν Πελοπόννησο μὲ τὴν ξηρά. Πόλι τοῦ Ἰσθμοῦ τὸ παλαιὸ δὲν ἦταν ἄλλη παρὰ ἡ Κρομμύων· μετὰ τὴν Κρομμύωνα ἦταν τὸ τεῖχος ὁποῦ ἔκαμαν οἱ Πελοποννήσιοι. Κοντὰ στὸν Ἰσθμὸ ὁποῦ λέγεται τώρα Ξαμίλλι, ἀνάμεσα στὴν Κρομμύωνα καὶ ταῖς Κεγχρεαῖς πρὸς τὸν γιαλὸ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, ἦταν ἡ Σχοινουντία πόλις, καὶ ὁ Σχοινοῦς λιμένας εἰς τὸν ὁποῖο ἐσυνήθιζαν οἱ Κορίνθιοι νὰ τραβοῦν τὰ καράβια τους μὲ μηχανικαῖς τέχναις.

Αὐτοῦ ἦταν ποτὲ καὶ τὸ θέατρο ὅπου ἐγίνουνταν οἱ ἀγῶνες τὰ Ἴσθμια, καὶ τὸ στάδιο ὁπου ἔτρεχαν, κατασκευασμένα καὶ τὰ δυὸ ἀπὸ μάρμαρα ἐξαίρετα· καὶ φαίνονται ἀκόμι καὶ τὴν σήμερον χαλάσματά τους. Ἐκ

αὐτὸν τὸν Ἰσθμὸ ἔστησε ὁ Θησεὺς, ἢ οἱ Ἴωνες ἕναν στύλο σύνορο τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς, ἡ ὁποία τότε ἐπεριλάμβανε καὶ τὴ Μεγαρίδα, καὶ ὠνομάζουνταν Ἰωνία· ἀπάνω εἰς τὸ μέρος τοῦ στύλου ὁποῦ ἐκίταζε εἰς τὴν Πελοπόννησο, ἦταν αὐτὴ ἡ ἐπιγραφή.

Τάδε Πελοπόννησος, οὐκ Ἰωνία,
καὶ εἰς τὸ ἄλλο ὁποῦ ἐκίταζε εἰς τὴν ξηρὰ,
Τάδε οὐχὶ Πελοπόννησος, ἀλλ' Ἰωνία.

Πρὸς τὸν Σαρωνικὸ κόλπο εἶναι αἱ Κεγχρεαῖς τώρα Κεγχρειαῖς, λιμένας καὶ σκάλα τῶν Κορινθίων, καὶ χωριό.

Εἰς αὐτὸν τὸν λιμένα ἔρχουνταν ἀπὸ τὴν Ἀσία καὶ ἀπὸ τὰ ἀνατολικὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος τὰ καράβια. Ἀντικρὺ τῶν Κεγχρειῶν εἰς τὸν Κορινθιακὸ κόλπο ἦταν ἡ ἄλλη σκάλα τῶν Κορινθίων, ἡ ὁποία ὠνομάζουνταν Λεχαῖον· ὁμοίως ἦταν καὶ λιμένας, εἰς τὸν ὁποῖο ἔρχουνταν τὰ καράβια ἀπὸ τὴ Σικελία καὶ Ἰταλία καὶ ἀπὸ τὰ ἐπίλοιπα μέρη τῆς Εὐρώπης.

Αὐτοὶ οἱ δυὸ λιμένες ἦταν ἑνωμένοι μὲ τὴν Κόρινθο μὲ δυὸ μακρυὰ τείχη, ὡσὰν μὲ δυὸ βραχίωνας.

Ἡ Κορινθία ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὴ μητρόπολί της τὴν Κόρινθο, ἢ ἀπὸ κάποιον Κόρινθο υἱὸ τοῦ Μαραθῶνος κατὰ τὸν Παυσανία, ἢ καλλίτερα ἀπὸ τὸ κόρινθος ὁποῦ ἦταν γενικὴ ὀνομασία βουνῶν· ἐπειδὴ τέτοιος εἶναι ὁ τόπος, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ὀλίγο εὔφορος· μὰ δὲν εἶναι ὁ καλὸς καὶ εὔφορος τόπος ὁποῦ κάμνει τὰ πλοῦτη καὶ τὴν εὐτυχία τῶν κατοίκων· ὁ ἄνθρωπος κάμνει ὅλα· οἱ Κορίνθιοι μὴν ἐλπίζωντας ἀπὸ τὴ γῆ τους, ἐγύρισαν τὰ μάτια τους εἰς ἄλλο, ἔῤῥιξαν ταῖς ἐλπίδες τους εἰς τὴ θάλασσα, καὶ ἔγιναν ὑπέρπλουτοι, καὶ ἀπολάμβαναν ἐκ περιουσίας τὰ καλὰ τῶν καλῶν τόπων· ἡ Τύρος καὶ αἱ Ἀθήναις τὸ παλαιὸ, καὶ τώρα ἡ Βενε-

τιὰ καὶ ἡ Ὀλλάνδα εἰς ἕναν τόπο πτωχὸ, ἔγιναν ὑπέρπλουταις.

Αὐτὸς ὁ τόπος ἄρχισε ἀργότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα μέρη νὰ ἔχῃ βασιλεῖς· ἐπειδὴ Σίσυφος ὁ πρῶτος βασιλεὺς ἄκμαζε εἰς τὰ 1376 πρὸ Χρ:. Οἱ Ἡρακλεῖδαι ὕστερα καὶ οἱ Βακχίδαι ἐβασίλευσαν ἀλληλοδιαδόχως· οἱ ὑστερινοὶ ἐκατάστησαν τὴν ἀριστοκρατία. Ὕστερα ἀκολούθησαν τύραννοι Κύψελος καὶ Περίανδρος ὁ ὁποῖος συναριθμεῖται εἰς τοὺς 7 σοφούς.

Τέλος πάντων ἔγινε δημοκρατία εἰς τὰ 582, καὶ ὕστερα ἀπ' αὐτὸν τὸν καιρὸ ἐπροσποιοῦνταν καὶ αὐτὴ ἕνα μεγάλο πρόσωπο εἰς τὸ θέατρο τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἶχε τὰ δευτερεῖα μετὰ ταῖς Ἀθήναις καὶ τὴ Σπάρτη.

Κόρινθος μητρόπολι τῆς Κορινθίας ἐκτίσθηκε καθὼς λέγουν ἀπὸ τὸν Σίσυφο εἰς τοὺς πρόποδας ἑνὸς βουνοῦ εἰς ἕνα ὀλίγο διάστημα ἀπὸ τὸν Ἰσθμὸ καὶ ἀπὸ τὸν Σαρωνικὸ κόλπο· ὕστερα ἐστάθηκε μητρόπολι καὶ τῆς Ἀχαΐας, καὶ ὠνομάζουνταν κλειδὶ τῆς Πελοποννήσου διὰ τὴν τοποθεσίατης καὶ τὴν ὀχυρότητάτης, καὶ ἦταν στολισμὸς τῆς Ἑλλάδος· ἐπειδὴ ἡ παλαιὰ Ἑλλάδα εἶχεν πολλὰ ὀλίγαις πόλεις ἀξιόλογαις σὰν κ' αὐτὴ διὰ τὴ ἀρχαιότητάτης, διὰ τὴν ἀκρόπολίτης, διὰ τοὺς λιμένας της, τὰ πλοῦτη, τοὺς ναοὺς, τοὺς ἀρχιτέκτονας, τοὺς ἀγαλματοποιοὺς, τοὺς ζωγράφους, καὶ διὰ ἕνα πλῆθος θαυμαστὰ ἔργα τους ὁποῦ τὴν ἐστόλιζαν· ὀλίγαις πόλεις ἦταν εἰς τὸν κόσμο περιφημότεραις διὰ ταῖς τέχναις. Ὡς τόσον οἱ τύραννοι τῆς οἰκουμένης καὶ πολίπορθοι Ῥωμάνοι τὴν ἐχάλασαν, τὴν ἐλεηλάτησαν, τὴν ἐκατάσκαψαν εἰς τὰ 146 πρὸ Χρ:, τὸν αὐτὸν καιρὸ ὁποῦ ἐχάλασαν καὶ τὴν Καρχηδόνα· ὕστερα Ἰούλιος Καίσαρ τὴν ἀνακαίνισε, μὰ δὲν ξανάλαβε πλέο τὴν παλαιά της λαμπρότητα, μ' ὅλον τοῦτο ἦταν πάλι μιὰ πόλι ἀξιόλογη διὰ τὴν τοποθεσία της.

Ὕστε-

Ὕστερα ἔπαθε καὶ αὐτὴ ταῖς μεταβολαῖς ὁποῦ καὶ ὅλη ἡ Πελοπόννησος ἐδοκίμασε.

Τώρα μόνο τὸ παλαιὸ ὄνομα μὲ τὴ σεμνότητά του τὴν μένει, καὶ μὲ κάποια χαλάσματα ὁποῦ φανερόνουν τὴν παλαιάτης λαμπρότητα, κατὰ τὰ ἄλλα ὅμως εἶναι μιὰ κακορρίζικη πόλι κατοικημένη ἀπὸ μερικοὺς κακορριζικότερους ἀκόμι. Εἶναι δυὸ ἐκκλησίαις, καὶ μιὰ εἰς ἕνα βράχο, καὶ δυὸ ντζεμιά. Ὁ τόπος ὁποῦ ἦταν τὸ παλαιὸ ἡ ἀκρόπολι ὀνομαζόμενη Ἀκροκόρινθος, εἶναι μιὰ ὥρα ἀπὸ τὴν πόλι, ἀπάνω εἰς ἕνα βράχο ἀπότομο. Ἔχει τώρα πεντὲξ ἐκκλησίαις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ὁ ἅγιος Νικόλαος εἶναι ἡ ἐκκλησία τῆς μητροπόλεως· 3 ντζιαμιὰ καὶ θώρι ἐξαίρετο. Αὐτὸς ὁ τόπος ἔχει ἀκόμι ἕνα πλῆθος σπίτια, ἀπὸ τὸ ὁποῖο συμπεραίνει τινὰς πῶς εἰς τὸν καιρὸ τῶν Βενετζιάνων ἦταν πολυάνθρωπη. Εἰς τὴν κορυφὴ εἶναι μιὰ βρύσι μὲ καλὸ καὶ πολὺ νερὸ καὶ παρακάτω ἄλλη μιὰ ἀκόμι, καὶ περισσότεραις ἀπὸ ταῖς 200 στέρναις σκαμμέναις μέσα εἰς τὴν πέτρα. Εἰς τὸ ἀνατολικὸ καὶ βορειο μέρος εἶναι ἀπὸ ἕνα Φρούριο, τὰ ὁποῖα συνέχονται μὲ τὸ μεγάλο. Ἀπέχει 16 λεύγαις ἀπὸ ταῖς Ἀθήναις καὶ 6 ἀπὸ ταῖς Θήβαις εἰς τὸ δ. ν. δ. πλ: 38, 14. μῆ 40, 58.

Περὶ τῆς κυρίως Ἑλλάδος.

Περὶ τῆς Μεγαρίδος.

Ἡ Μεγαρίδα, μικρὴ ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδος ἔξω ἀπὸ τὸν Ἰσθμό, περατοῦται ἀπὸ τὸ βόρειο μέρος καὶ δυτικὸ μὲ τὴ Βοιωτία, ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ μὲ τὸν Ἰσθμὸ καὶ τὸν Σαρωνικὸ κόλπο, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μὲ τὴν Ἀττική. Μεγαρίδα ὠνομάσθηκε ἀπὸ τὰ Μέγαρα ὁποῦ ἦταν μητρόπολί της τὸ παλαιό, περίφημα καὶ διὰ τοὺς προκομμένους ἄνδρας ὁποῦ εὔγαλαν, καὶ διὰ τὴ φιλοσοφικὴ αἵρεσι ὁποῦ ὠνομάσθηκε ἀπ᾽ αὐτὰ Μεγαρική, τῆς ὁποίας κορυφαῖος ἐστάθηκε ὁ Εὐκλείδης, γέννημα τῶν Μεγάρων. Μεγαρεῖς ἦταν ἀκόμι καὶ ὁ Θέογνις ὁ ποιητής, καὶ ὁ Στίλπων ὁ φιλόσοφος. Τώρα τὰ Μέγαρα τὸ ὄνομα μόνο σώζουν καὶ ὄχι ἄλλο τίποτες.

Ἡ σκάλα τῶν Μεγάρων ἦταν ἡ Νισαία πόλι μακρυὰ 18 στάδια.

Περὶ τῆς Ἀττικῆς.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία, ἡ ἀξιολογώτερη καὶ περιφημότερη ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀπὸ ὅλη τὴν ἀρχαιότητα, καὶ διὰ τοῦτο καὶ περισσότερο περισπούδαση, πιάνει τὸ ἀνατολικώτατο καὶ δυτικώτατο μέρος τῆς κυρίως Ἑλλάδος, ἔχωντας σχῆμα τριγώνου ὀξυγωνίου, τοῦ ὁποίου βάσι εἶναι μιὰ γραμμὴ ὁποῦ τὴν χωρίζει εἰς τὸ δυτικὸ ἀπὸ τὴ Μεγαρίδα, καὶ εἰς τὸ δυτικοβόρειο ἀπὸ τὴ Βοιωτία, καὶ ὀξεῖα γωνία τὸ Σούνιο ἀκρωτήριο τὸ ὁποῖο ἐξέχει πολὺ μέσα εἰς τὴ θάλασσα εἰς τὸ ἀνατολικονότιο· αἱ δυὸ πλευραῖς ἡ μιὰ βρέχεται ἀπὸ

τὸν Σαρωνικὸ κόλπο, καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος.

Αὐτὸς ὁ τόπος εἶχε διάφοραις ὀνομασίαις· ἐπειδὴ ὠνομάσθηκε Ἀκτικὴ ἀπὸ τὸν Ἀκταίωνα, Ἀτθὶς καὶ Ἀττικὴ ἀπὸ τὴ θυγατέρα τοῦ Κραναοῦ Ἀτθίδα· Μοψοπία ἀπὸ κάποιο Μοψοπό· Ἰωνία ἀπὸ τὸν υἱὸ τοῦ Ξούθου Ἴωνα· Ποσειδωνία ἀπὸ τὸν Ποσειδῶνα, καὶ Ἀθῆναι ἀπὸ τὴν Ἀθηνᾶ· τὸ ὄνομα ὅμως Ἀττικὴ ὑπερίσχυσε. Οἱ καλλίτεροι κριτικοὶ συμφωνοῦν πῶς Ἀττικὴ ὠνομάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀκτὴ ὁποῦ σημαίνει ἀκρογιαλιὰ πετρώδη· ἐπειδὴ τέτοιαις εἶναι αἱ περισσότεραις ἀκρογιαλιαῖς της.

Ἡ Ἀττικὴ προτήτερα ἐκτείνουνταν ἕως τὸν Ἰσθμό, καὶ ὠνομάζουνταν Ἰωνία, μετὰ τὴν κάθοδο ὅμως τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς τὴν Πελοπόννησο, δίνωντας ἀσυλία οἱ Ἀθηναῖοι εἰς ὅλους τοὺς Πελοποννησίους ὁποῦ ἐκατάφευγαν εἰς αὐτούς, οἱ Δωριεῖς ὁποῦ ἦταν μαζὶ μὲ τοὺς Ἡρακλείδας ὑποπτεύθηκεν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἀνακηρύττωντας ἐναντίο τους πόλεμο, ἐμβῆκαν μὲ ὅπλα εἰς τὴν Ἀττική. Εἶναι γνωστὸ εἰς κάθε ἕναν μὲ τί γενναιοκαρδία ὁ Κόδρος ὁ τότε βασιλεὺς ἐθυσιάσθηκε, μόνο διὰ νὰ κερδήσουν τὴ μάχη οἱ δικοί του· οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκησαν τοὺς ἐχθρούς τους καὶ τοὺς ἔδιωξαν, ὄχι ὅμως ἀπὸ ὅλη τὴν Ἰωνία· ἐπειδὴ οἱ Δωριεῖς ἐκατόρθωσαν καὶ ἐκαταστήθηκαν εἰς τὴ Μεγαρίδα, εἰς τὸ μέρος τῆς Ἰωνίας ὁποῦ συνέχουνταν μὲ τὸν Ἰσθμό, καὶ ἀπὸ τότε τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς ἐμαζόχθηκαν ἀπ᾽ ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὕστερα ὅμως ἐξαπλώθηκαν ἀπὸ τὴ Βοιωτία ἕως εἰς τὸ βουνὸ τὸν Κυθερῶνα.

Ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς εἶναι γενικῶς πετρώδης καὶ βουνώδης, καὶ διὰ τοῦτο καὶ πολλὰ ὀλίγο εὔφορη εἰς γεννήματα, ἐγίνουνταν ὅμως καὶ εἶναι καὶ τώρα πολλαῖς ἐλαιαῖς, καὶ συκαῖς, καὶ μέλι ἐξαίρετο· Ἡ ἀφορία

της ἐςάθηκε εὐτυχία της· ἕνα· ἐπειδὴ ὤντας τέτοια δὲν ἦταν ὑποκείμενη τόσο εἰς ἐπιδρομαῖς καὶ ἁρπαγαῖς ξένων ἐθνῶν, καθὼς ἄλλα μέρη· ἄλλο· ἐπειδὴ ὤντας τέτοια, ἀνάγκαζε περισσότερο τοὺς κατοίκους νὰ ρίξουν ταῖς ἐλπίδες τους εἰς τὴ θάλασσα, εἰς τὴν πραγμάτεια, εἰς ταῖς ἐπιστήμαις καὶ εἰς ταῖς τέχναις ταῖς ἐλευθέριαις καὶ δημιουργικαῖς ἢ βαναυσικαῖς, καὶ νὰ γένουν ἐκεῖνο ὁποῦ ἔγιναν.

Ὄρη ὀνομαστὰ τῆς Ἀττικῆς ἦταν ὁ Ὑμηττός, τὸ ὁποῖο ἐκαλεῖται καὶ Κεκρόπιο, καὶ τώρα Τηλεβούνι, περίφημο διὰ τὸ κάλλιστο μέλι ὁποῦ ἐγίνουνταν, κ' γίνεται καὶ τώρα ἀκόμι. Ὁ Πάρνης ἢ Παρνέθη, εἰς τὸ ὁποῖο τὸ παλαιὸ ἦταν λατομίαις καὶ ἀμπελῶνες ἀξιόλογοι. Ὁ Βριλησσός, τὸ ὁποῖο καλεῖται τώρα Ὀξειάς. Ὁ Λυκαβητὸς πλησιέχωρο μὲ τὸν Ὑμηττό, γεμάτο ἀπὸ ἐλαιῶνας.

Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Εἰλισσός, ὁ ὁποῖος τώρα εἶναι χείμαῤῥος, κ' ὀνομάζεται Καλιῤῥόη· ἐμβαίνει εἰς τὴ θάλασσα μεταξὺ τοῦ Πειραιέως κ' Μουνυχίου· Ὁ Κηφισσὸς καὶ ὁ Ἠριδανός.

Ἡ Ἀττικὴ ἐκατοικήθηκε πρῶτα ἀπὸ τοὺς Πελασγούς, δηλαδὴ ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ ἐμβῆκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ βόρειο μέρος, οἱ ὁποῖοι ἐζοῦσαν ἐδῶ καθὼς καὶ ἀλλοῦ, σχεδὸν σὰν ἄγριοι· Ὕστερα ὅμως ἀφ' οὗ ἦλθε ὁ Κέκροψ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης (α), ἔδωκε εἰς τὸν

τὸν

(α) Λέγουν πῶς ὁ Κέκροψ ἦλθε ἐδῶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ἂν συχωρεθῇ ὅμως τινὰς τὴν προσπάθεια ὁποῦ εἶχαν οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τὸν τόπο τους, τὴν ἀντιπάθεια εἰς τὴ θάλασσα, πρόσθεσε ἀκόμι κ' αὐτὸ ὁποῦ ἦταν πολλὰ μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, μάλιστα εἰς τὸν παλαιότερο καιρὸ ὅπου θέτουν τὴν ἀποικία τοῦ Κέκροπος, ἂν συχωρεθῇ τινὰς αὐτό, ἀρχίζει νὰ ἀμφιβάλλῃ ἂν ὁ Κέκροψ ἦταν Αἰ-

τὸν τόπο μιὰ νέα μορφή, ἐπόλισε τοὺς ἀπολίτους, ἐπεριμάζωξε τοὺς διασκορπισμένους, καὶ τοὺς ἐμέρασε εἰς δώδεκα δήμους, συνοικίζοντάς τους εἰς ἄλλαις τόσαις πόλεις, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἦταν Κεκροπία, Τετράπολις, Ἐπακρία, Δεκέλεια, Ἐλευσὶς, Ἀφύδνα ἢ Ἀφύδναι, Θόρικος, Βραύρων, Κύθηρος, Σφηττός, Κηφισία, Φάληρος· αὐταῖς αἱ πόλεις ἦταν ἄλλαις μακρύτερα μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἄλλαις κοντότερα· ἔτζι λοιπὸν ὅταν ἀκούῃ τινὰς πῶς ὁ Θησεὺς ὕστερα ἕνωσε ταῖς 12 πόλεις εἰς μιά, δὲν πρέπει νὰ ἐννοῇ πῶς ὁ Θησεὺς ἔκαμε ταῖς 12 πόλεις μιά, ἀμὴ τοὺς κατοίκους κάθε μιᾶς, τοὺς 12 δήμους, τοὺς ἔκαμε ἕναν, κάμνοντάς τους συμμετόχους εἰς ταῖς κοιναῖς ὑπόθεσες ἐξ ἴσου, καὶ ἰσοτίμους ὅλους τοὺς δήμους μὲ τὸν δῆμο τῆς μητροπόλεως, μόλον ὁποῦ δὲν ἐκατοικοῦσαν ὅλοι εἰς αὐτή· τοὺς ἔκαμε ὅλους μ' ὅλον ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν ξεχωριστά, ἕνα σῶμα. Εἶναι ἀληθινὸ πῶς ἔφερε πολλοὺς κ' τοὺς ἐκατοίκισε εἰς τὴ μητρόπολι, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐκεῖ ὤντας ἐφύλαγαν τὸ ὄνομα τοῦ δήμου τους, ὅμως ἔμειναν καὶ πολλοὶ ἔξω.

Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς ἦταν οἱ Πελασγοί. Δευκαλίων ὁποῦ ἐβασίλευε εἰς τὴ Φθιώτιδα, θέλοντας νὰ ἀφήσῃ εἰς τὸν υἱό του μιὰ ἐπικράτεια πλέον ἐκτεταμένη, ἐπολέμησε τοὺς Πελασγούς, καὶ ἐδίωξε πολλοὺς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ὕστερα οἱ ὑπήκοοι τοῦ Ἕλληνος υἱοῦ του ἐγνωρίζονταν μὲ τὸ Ἕλληνες ὄνομα· οἱ Πελασγοὶ ὁποῦ ἔμειναν εἰς τὸν τόπο του ὠνομάσθηκαν καὶ αὐτοὶ Ἕλληνες.

Ὁ

γύπτιος· δὲ νὰ ἦταν χωρὶς ἄλλο Φοίνιξ κ' αὐτός· ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐπραγματεύονταν κ' ἔστελναν ἀποικίαις εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Μεσογείου, κ' ἔξω ἀπ' αὐτὴ ἀκόμι ἀπὸ καιρὸ ἀμνημόνευτο.

Ὁ Ἕλλην εἶχε 3 ὑοὺς, τὸν Αἴολο, Ἴωνα καὶ Δῶρον· αὐτῶν οἱ ἀπόγονοι, καὶ ὡς φαίνεται οἱ ὑπήκοοι ὠνομάσθηκαν ἀπὸ τὰ ὀνόματά τους. Οἱ πρῶτοι Ἴωνες ἐστάθηκαν οἱ Ἀθηναῖοι· πρέπει λοιπὸν νὰ δεχθῇ τινὰς δυὸ ἀρχαῖς τῶν Ἀθηναίων, μιὰ Πελασγικὴ, ἡ ὁποία εἶναι παλαιότατη, καὶ ἄλλη Ἰωνικὴ, ἡ ὁποία εἶναι νεώτερη.

Εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Θησέως οἱ Ἀθηναῖοι ἦταν διῃρημένοι εἰς 4 φυλαῖς, καὶ κάθε φυλὴ ὑποδιαιροῦνταν εἰς 30 φατρίαις πρωτεύουσαις.

Οἱ δῆμοι καὶ αἱ φατρίαις εἶχαν κατάστιχα, εἰς τὰ ὁποῖα ἦταν γραμμένοι· τὰ παιδιὰ τόσο τὰ ἀρσενικὰ ὅσο καὶ τὰ θηλυκὰ ἐγράφουνταν εἰς τὸ κατάστιχο τῶν φατριῶν, ὅταν ἐπατοῦσαν εἰς τὰ 15 χρόνια· αὐτὴ ἡ ἀπογραφὴ ἐγίνουνταν εἰς τὰ Ἀπατούρια, ἑορτὴ ὁποῦ ἐβαστοῦσε τρεῖς ἡμέραις, καὶ ἦταν ἐπὶ ταύτου διωρισμένη. Τῆς ἑορτῆς αὐτῆς τὴν πρώτη ἡμέρα τὴν ὠνόμαζαν Δόρπεια· ἐπειδὴ τὸ βράδι ἐσυνάζουνταν οἱ Φράτορες καὶ ἐφιλεύουνταν· τὴ δεύτερη, Ἀνάῤῥυσιν, ἀπὸ τὴ θυσία ὁποῦ ἔκαμναν· τὴν τρίτη, Κουρεῶτιν· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν τοὺς κούρους καὶ τὰς κούρας ἔγραφαν εἰς ταῖς φατρίαις, τὸ ὁποῖο ἐγίνουνταν ἀφ' οὗ ὁ πατέρας φέρνωντας μόνος τὸ παιδί του, καὶ κάμνωντας ὅρκο εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ἢ εἰς κἀνέναν ἄλλο θεὸ, ὡμολογοῦσε πῶς τὸ παιδὶ εἶναι ἐδικό του, γεννημένο ἀπὸ γυναῖκα ὁποῦ ἦταν ἀπὸ τὴν Ἀττική.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἦταν διῃρημένοι εἰς πολίτας, οἱ ὁποῖοι ἦταν προτήτερα 10 φυλαῖς, καὶ ὕστερα 13· εἰς μετοίκους, οἱ ὁποῖοι ἦταν ἐκεῖνοι ὁποῦ ἀπὸ ξένους τόπους ἐμετοικοῦσαν καὶ ἐκατασταίνουνταν ἐδῶ· αὐτοὶ δὲν εἶχαν μέρος εἰς ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ δήμου, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ συμβούλια, ἦταν κάθε ἕνας εἰς τὴν ὑπεράσπισι κἀνενὸς πολίτου, δίνωντάς του τίποτες στήριο δι' αὐτό· ἦταν ὑπό-

ὑπόχρεοι νὰ φυλάγουν ὅλα τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου, καὶ ἐπλήρωναν κάθε χρόνο δώδεκα δραχμαῖς μετοίκιο, καὶ χωρὶς αὐτὸ ἦταν ὑποκείμενοι εἰς δουλεία καὶ εἰς πούλησι· εἰς ξένους, οἱ ὁποῖοι ἦταν ἐκεῖνοι ὁποῦ κάθουνταν μερικὸν καιρὸ καὶ πάλιν ἀναχωροῦσαν· καὶ τέλος πάντων εἰς σκλάβους, οἱ ὁποῖοι ἦταν ἀσυγκρίτως περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ὁ διωρισμένος ἀριθμὸς τῶν πολιτῶν ἦταν 20 χιλιάδες χωρὶς ταῖς γυναῖκες· μαζὶ λοιπὸν μὲ ταῖς γυναῖκες ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' αὐτὸ Ἀθηναίων δὲν ἦταν πενῆντα χιλιάδες. Ὅταν ὁ ἀριθμὸς ἐπερίσσευε, ἔκαμναν ἀποικίαις· ὅταν ἀπὸ ἀῤῥωστιαῖς ἢ πολέμους ὠλιγόστευε, ἐπολιτογραφοῦσαν ξένους, τὸ ὁποῖο ἦταν τότε περισπούδαστο ὄχι μόνο εἰς τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας ἀμὴ καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη.

Ξένοι ἦταν πολλοὶ εἰς τὴν Ἀττική· ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς ἀνέβαινε ἕως 18 χιλιάδες.

Σκλάβοι ἦταν ἕνα πλῆθος ἄπειρο· ἐπειδὴ εἰς τὸν καιρὸ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως ἐμετρήθηκαν καὶ ἦταν 400 χιλιάδες εἰς ὅλη τὴν Ἀττική· ὄντας λοιπὸν ἀσυγκρίτως περισσότεροι, ἤθελε στοχασθῇ τινὰς πῶς οἱ Ἀθηναῖοι εὑρίσκουνταν εἰς κίνδυνο, ἂν ἤθελαν κάμου κάμμιὰ φορὰ ἐπανάστασι ἐναντίο τους· μὰ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐμεταχειρίζουνταν μὲ μεγάλη ἀνθρωπότητα, καὶ ἔτζι δὲν τοὺς ἔφερναν κάμμιὰ φορὰ εἰς ἀπελπισία διὰ νὰ τολμήσουν ἕνα τέτοιο.

Διαβάζωντας τινὰς τὴν πραγματεία τοῦ Ξενοφῶντος (α) ὁποῦ ἐπιγράφεται πολιτεία Ἀθηναίων, θέλει ἰδῇ

(α) Τῶν δούλων δ' αὖ καὶ τῶν μετοίκων πλείστη ἐστὶν Ἀθήνησιν ἀκολασία· καὶ οὔτε πατάξαι ἔξεστιν αὐτόθι, οὔτε ὑπεκστήσεταί σοι ὁ δοῦλος· ἐσθῆτά τε γὰρ οὐδὲν βελτίων ὁ δῆμος αὐτόθι, ἢ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ μέτοικοι, καὶ τὰ εἴδη οὐδὲν βελτίους εἰσί. . . . . ἴσως τὰς

ἰδῆ μὲ τί τρόπο ἐμεταχειρίζυνταν οἱ Ἀθηναῖοι τὲς μετοίκυς καὶ τὲς σκλάβυς, οἱ ὁποῖοι κατὰ τῦτο μόνο ἦταν ὀπίσω ἀπὸ τὲς πολίτας, ὁπῦ δὲν ὠνομάζυνταν πολῖται, ϗ δὲν ἀνακατόνυνταν εἰς τὰ πολιτικάτυς, εἰς τὰ ἄλλα ὅμως ἦταν ἰσοτιμία, ϗ ἐζῦσαν καθὼς ἠμπορῦσαν.

Ἡ πολιτικὴ τῶν Ἀθηναίων τὲς ὑπαγόρευε ἕναν τέτοιο τρόπο πρὸς αὐτὸ τὸ κακῤῥίζικο εἶδος τῶν ἀνθρώπων ὁπῦ τώρα οἱ σοφοίμας Εὐρωπαῖοι τὸ μεταχειρίζωνται χειρότερα ἀπὸ ζῶα· διὰ τὶ οἱ Ἀθηναῖοι συςήνωντας μιὰ ἀρχὴ μεγάλη, κάμνωντας μιὰ πραγμάτεια μεγάλη, ἔχωντας καταςημέναις εἰς ταῖς Ἀθήναις ἕνα πλῆθος τέχναις, βαςῶντας ἕνα ναυτικὸ μεγάλο ὁπῦ ἔκαμνε τὴν πρώτη τυς δύναμι, ὤντας αὐτοὶ μιὰ ποσότης μικρὴ, δὲν ἠμπορῦσαν νὰ βαςαχθῦν ἀλλοιῶς εἰς ἐκεῖνον τὸν βαθμὸ ὁπῦ ἦταν, ἂν δὲν ἦταν πολιτικοὶ εἰς τὲς ξένες καὶ εἰς τὲς σκλάβυς τυς. Ὕςερα οἱ Ἀθηναῖοι ϗ χωρὶς αὐτὰ, ἦταν φυσικὰ φιλάνθρωποι καὶ σπλαγχνικοί.

Τὲς σκλάβυς τὲς ἀγόραζαν ἀπὸ τὴ Θράκη, Μυσία, μικρὰ Σκυθία, Γετικὴ, Δακία, (β), Καππαδοκία, Καρία, Συρία καὶ Ἀφρική. Ἡ πραγμάτεια τῶν σκλάβων ἦταν μιὰ πραγμάτεια ἀξιόλογη. Εἰς τὸν καιρὸ τῦ Πελοποννησιακῦ πολέμυ ἔφυγαν 20 χιλιάδες οἱ ὁποῖοι λέγει ὁ Θυκυδίδης, (γ) ἦταν οἱ περισσότεροι τεχνῖται· Τὸ κενὸ ὁπῦ ἐπροξένησε μιὰ τόση ποσότης, ἤθελε προξενήση εἰς ταῖς τέχναις ϗ εἰς τὴν πραγμάτεια ἕνα ἄλλο μεγαλήτερο ἀκόμι, οἱ Ἀθηναῖοι ὅμως ἠμπορῦσαν νὰ τὲς βάνυν εἰς τὸν τόπο μὲ τὴν

ἴδια

δύλυς τρυφᾷν αὐτόθι ϗ μεγαλοπρεπῶς διαιτᾶσθαι ἐνίυς. (Ξενο: Ἀθ: Πολ:

(β) Δακία ἐλέγεντον τὸ μέρος ὁπῦ εἶναι ἀπάνω ἀπὸ τὰς καταῤῥάκτας τῦ Δανύβεως· Γετικὴ, ἐκεῖνο ὁπῦ ἦταν εἰς τὰ ἀριστερὰ αὐτῦ ϗ ἐξαπλόνοντον ἀπὸ τὰς καταῤῥάκτας ἕως τὸν Σαλμυδ.

(γ) Βιβ. ζ.

ἴδια εἰ λία ὁπῦ ἔφυγαν· διὰ τὶ παντῦ ὅπυ ἐπήγαιναν εὕρισκαν νὰ 'γοράσυν ὅσυς ἤθελαν. Ἡ τιμή τυς …εβαινε ἀπὸ τὸ ἕνα ἡμιμναῖο ὅ ἐςι κοντὰ 23 γρόσια ϗ ½, ἕως εἰς ἕνα τάλαντο (α). Ὁ Δημοσθένης λέγει πῶς ἐκείνων ὁπῦ ἐμάθαιναν κἀμμιὰ τέχνη, ἡ συνειθισμένη τιμὴ ἦταν 5 μναῖς (β).

Ἦταν εἰς ταῖς Ἀθήναις 10 δικαςήρια, 4 διὰ τὰ φονικὰ, καὶ 6 διὰ τὰ πολιτικὰ, τῶν ὁποίων ὅλων τὰ μέλη ἦταν ὅλα κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ τὲς πολίτας. Εἰς αὐτὰ πρέπει νὰ προσθέση τινὰς καὶ τὸν Ἄρειο πάγο, ἀνώτατο δικαςήριο ὁπῦ ἐθεωρῦσε κάθε ὑπόθεσι, ϗ τὴν Ἐκκλησία, ὅπυ ἡ ἀπόφασι ἐγίνυνταν μὲ τὸν ἐξοςρακισμό. Ἀπὸ τὰ δέκα πρῶτα καὶ ἀξιολογώτερα ἦταν τὸ Πρυτανεῖο καὶ ἡ Ἡλιαία βυλή.

Τὸ Πρυτανεῖο ἦταν εἰς τὸ μέσο τῆς πόλεως μὲ οἰκοδομαῖς ἀφιερωμέναις εἰς δημόσιαις χρείαις. Οἱ πρυτάνεις εἶχαν 1 τὴ διοίκησι τῦ δικαίυ, 2 τὴ διανομὴ τῆς δημοσίας τροφῆς, 3 τὴ διοίκησι τῦ τόπυ καὶ ξεχωριςὰ τῆς πόλεως, 4 τὴ διάλυσι τῦ πολέμυ, καὶ δημοσίευσι τῆς εἰρήνης, 5 τὴν ἀνακήρυξι τῦ πολέμυ, 6 τὸ νὰ διορίζυν ἐπιτρόπυς διὰ τὲς ἀνήλικυς, καὶ διὰ ἐκείνυς ὁπῦ ἀπὸ κἀνένα σύμπτωμα ἤθελαν εἶναι εἰς μιὰ παρόμοια κατάςασι, 7 τέλος πάντων ϗ τὴν ἐξέτασι κάθε ὑποθέσεως ὁπῦ ἐθεωρῦνταν εἰς τὰ κατώτερα κριτήρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγίνυνταν ἡ ἔφεσι εἰς αὐτό.

Οἱ πρυτάνεις οἱ ὁποῖοι ἦταν 50, ἐκλέγυνταν ἀπὸ κάθε φυλὴ, καὶ ἐπρυτάνευαν μὲ τὴν ἀράδα, καὶ μὲ λαχνὸ κάθε μιὰ, ποιά πρῶτα, ϗ ποιά ὕςερα. Τῆς

Φυ-

(α) Τῶν γὰρ οἰκετῶν ὁ μέν πυ δύο μνῶν ἄξιός ἐστιν, ὁ δ' ὐδ' ἡμιμναίυ, ὁ δὲ πέντε μνῶν, ὁ δὲ ϗ δέκα. Νικίας δὲ ὁ Νικηράτυ λέγεται ἐπιστάτην εἰς τἀργύρεια πρίασθαι ταλάντυ. (Ξενο.

(β) Εἰς τὸν κατὰ Ἀφόβυ λόγον.

φυλῆς ὀποῦ τὴν ἔπεφτε νὰ πρυτανεύη ὠστα, ἡ πρυτανεία ἐβαστοῦσε 36 μέραις, τῆς δευτέρης καὶ αὐτῆς, τῶν ἐπιλόιπων ὀχτὼ, 35, καὶ ἔτζι ἐσυμπληρόνουνταν ὁ χρόνος τῶν Ἀθηναίων ὀποῦ εἶχε 354 ἡμέραις, μὲ ἕνα ἀριθμὸ πρυτανειῶν ἰσάριθμο μὲ ταῖς φυλαῖς.

Εἰς κάθε πρυτανεία ἐγίνουνταν 4 γενικαῖς συνέλευσες· ἡ μιὰ εἰς τὴν ἑνδεκάτη ἡμέρα τῆς πρυτανείας, ἡ ἄλλη εἰς τὴν εἰκοστὴ, ἡ τρίτη εἰς τὴν τριακοστὴ, καὶ ἡ τετάρτη εἰς τὴν τριακοστὴ τρίτη. εἰς αὐταῖς ταῖς συνέλευσες ἐθεωροῦνταν ἐκείναις αἱ ὑπόθεσες ὀποῦ δὲν ἐτέλειωναν εἰς τὸ Πρυτανεῖο. Κάθε πολίτης ἠμποροῦσε νὰ γένη πρύτανις.

Οἱ πρυτάνεις ἐθρέφουνταν ἀπὸ τὸ δημόσιο, καθὼς καὶ τὰ παιδιὰ ἐκείνων ὀποῦ ἐφονεύουνταν εἰς τὸν πόλεμο, καὶ ἄλλοι ἀκόμι ὀποῦ εἶχαν δίκαιο νὰ θρέφωνται.

Ἡ Ἡλιαία ἦταν καὶ αὐτὴ ἕνα μεγάλο δικαστήριο, καὶ ὠνομάζουνταν καὶ ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἐσυναθροίζουνταν οἱ χίλιοι ἢ χίλιοι πεντακόσιοι Ἡλιασταὶ, καὶ ὅλο τὸ σύστημα τῶν Ἡλιαστῶν. Ἔχει τὴν παραγωγήτης ἀπὸ τὸ ἥλιος· ἐπειδὴ ὁ τόπος ὅπου ἐσυναθροίζουνταν, ἦταν ὕπαιθρος, καὶ ἀκολούθως, ὑποκείμενοι εἰς τὸν ἥλιο οἱ δικασταί.

Ὁ Ἄρειος πάγος, δικαστήριο παλαιότατο, ἦταν εἰς τὴ μέση τῆς πόλεως ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, εἰς τὸν ὁποῖο τὸ παλαιότερο ἔρχουνταν ταῖς τρεῖς ὑστεριναῖς ἡμέραις τοῦ μηνὸς μόνο, ὕστερα κάθε μέρα, καὶ δὲν ἦταν τίποτες ἱκανὸ ὀποῦ νὰ τοὺς ἐμποδίση ἀπὸ αὐτὴ τὴ συνέλευσι. Ἔκριναν τὴ νύχτα προτιμῶντας την ἀπὸ τὴν ἡμέρα διὰ τὴν ἡσυχία, καὶ ὅταν ἐσυνάζουνταν, ἐφώναζε ὁ κῆρυξ τὸ ἄκουε, σίγα, καὶ ἐπρόσταζε τὸν δῆμο νὰ τραβηχθῆ, καὶ τότε οἱ Ἀρεοπαγῖται ἄρχιζαν τὴ δουλειάτους· καὶ ἐπειδὴ ἡ παραμικρὴ προτίμησι ἀπάνω εἰς ταῖς κρίσες, ἤθελε εἶναι μιὰ μεγάλη ἀδικία, ἡ ἀπό-

φασι ἐγίνουνταν πάντοτε μὲ λαχνὸ, καὶ ἔτζι ἀποφάσιζαν ἐκεῖνοι ὀποῦ ἤθελε τοὺς πέση ὁ λαχνός.

Εἰς τοὺς παλαιότερους καιροὺς οἱ διαδικαζόμενοι ἐπαράστηναν μοναχοίτους τὴν ὑπόθεσίτους· Ὕστερα ὅμως ἐνέδωκαν οἱ Ἀρεοπαγῖται, ἢ ἔδωκαν ἄδεια νὰ κατηγορῆ τινὰς ἢ νὰ ἀπολογῆται μὲ τὸ μέσο κἀνενὸς ῥήτορος, ἢ διὰ νὰ ἀποφεύγουν τὴν πολυλογία τῶν ῥητόρων ἢ τὴν ἐπικίνδυνή τους εὐφράδεια, ὁ καιρὸς ὀποῦ ἔδιναν τοὺς ῥήτορας εἰς κατηγορία, ἢ ἀπολογία ἦταν μετρημένος, καὶ ἔτζι αὐτοὶ ἀναγκάζουνταν νὰ παραστήνουν τὴν ὑπόθεσι μὲ συντομία, ἢ γυμνὴ ἀπὸ τὰ ἀπατηλὰ στολίσματα τῆς ῥητορικῆς.

Ὁ κατήγορος ὤμονε προτήτερα εἰς ταῖς Εὐμενίδες ἢ εἰς κἀνέναν ἄλλο θεὸ πῶς θέλει εἰπῆ ἀλήθεια, καὶ ὅταν ἀποδείχνουνταν ἡ κατηγορία του, ἀποφάσιζαν τὴν ποινὴ εἰς τὸν ἔνοχο· αὐτὸς ὅμως ἦταν ἐξουσιαστὴς νὰ γλυτώση ἀπ᾽ αὐτὴ μὲ τὴ φυγὴ, καὶ αὐτὸ ἠμποροῦσε νὰ τὸ κάμη ἀμέσως μετὰ τὴν πρώτη ἀπολογία· ἂν ἐπρόφθανε νὰ φύγη, ἐδήμευαν τὴν περιουσία του, καὶ μὲ αὐτὸ ἔπερνε τέλος ἡ κρίσι, ἂν δὲν ἐπρόφθανε, ἔῤῥιχνε κάθε ἕνας τὴν ψῆφο του, ἄλλος εἰς τὸ ἀγγεῖο τοῦ θανάτου, ἄλλος εἰς τὸ ἀγγεῖο τοῦ ἐλέους, καὶ αἱ περισσότεραις ὑπερίσχυαν· ἂν ἦταν ἴσιαις, ἔῤῥιχναν τὴν ψῆφο τῆς Ἀθηνᾶς εἰς ταῖς ἄσπραις ἢ ἔτζι ἔσωζαν τὸν κατάδικο.

Ὁ ὀστρακισμὸς ἦταν ἕνας νόμος μὲ τὸν ὁποῖο ὁ δῆμος ἐκαταδίκαζε εἰς φυγὴ ἐκείνους τοὺς μεγάλους ὀποῦ ἀποκτοῦσαν μεγάλη δύναμι, καὶ ἐκαταστήνουνταν ἔτζι ὕποπτοι εἰς αὐτὸν διὰ τὴν ἐλευθερία του. Τῶν ἐξοστρακισμένων ἡ περιουσία δὲν ἐδημεύουνταν, καὶ ὁ ἐξοστρακισμὸς ὁ ἴδιος δὲν ἦταν μιὰ ποινὴ ἄτιμη· διὰ τοῦτο καὶ ὕστερα μὲ τὸ νὰ ἐγελάσθηκε ὁ δῆμος ἀπὸ κάποιους δημοκόπους, καὶ ἐξοστράκισε ἕναν παραμικρὸ ἄνθρωπο, ἐθύμωσε ἢ τὸν ἐχάλασε· ἐπειδὴ ὕστερα ἦταν ἄτιμα πλέο νὰ ἐξοστρα-

ςρακιωθῆ ἕνας μεγάλος. Αἱ ἐκκλησίαις τοῦ δήμου ἦταν δυὸ λογιῶν, αἱ συνειθισμέναις, καὶ ἐκείναις ὁποῦ ἐγίνονταν διὰ μεγάλαις καὶ ἀνέλπισαις ὑπόθεσες. Ὁ τόπος ὁποῦ ἐγίνονταν ὠνομάζονταν Πνύκα, δὲν ἦταν ὅμως ὁ αὐτὸς πάντοτε. Οἱ πρυτάνεις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκκλησίαζαν τὸν δῆμο.

Οἱ Ἀθηναῖοι ὅταν ἐδημοκρατοῦνταν εἶχαν ἄρχοντας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ πρῶτος εἶχε τὸ ἐπίθετο ἐπώνυμος· ἐπειδὴ ἐπωνομάζονταν ἀπ' αὐτὸν ὁ χρόνος· ὁ δεύτερος ἐπωνομάζονταν βασιλεὺς, καὶ ἡ γυναῖκα του βασίλισσα· Αὐτὸς ἐλάμβανε αὐτὸ τὸ ἐπώνυμο διὰ νὰ ἔχῃ τὴ φροντίδα διὰ κάποιαις θυσίαις ὁποῦ ἦταν διαταγμέναις ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς, ταῖς ὁποίαις οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς ἐσοχάζονταν ἔργο ἀφεύκτως βασιλικό· ὁ τρίτος εἶχε τὴ φροντίδα τῶν ςρατευμάτων, οἱ ἄλλοι εἶχαν τὴ διανομὴ τοῦ δικαίου.

Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν εἰς τὴν ξηρὰ 29 χιλιάδες πεζικὸ ςράτευμα, καὶ καβαλλαρία πολλὰ ὀλίγη· ἐπειδὴ ὄντας ἡ Ἀττικὴ ἕνας τόπος πετρώδης, ὀλίγο τοὺς ἐχρησίμευε· Οἱ ςρατιῶται ἦταν πολῖται, συμμαχικοὶ, μισθοφόροι, μέτοικοι καὶ σκλάβοι· μερικαῖς φοραῖς ἐσημείοναν τοὺς στρατιώτας, τοὺς σκλάβους εἰς τὸ μέτωπο, καὶ τοὺς ἄλλους εἰς τὸ χέρι. Τῆς θαλάσσης δὲν ἠμποροῦν νὰ προσδιορισθοῦν, ὡς τόσο ἡ συνειθισμένη δύναμι ἦταν 20 χιλιάδες. Ὁ μισθὸς τῶν ςρατιωτῶν πότε ἦταν 3 ὀβολοὶ, πότε 6, πότε καὶ 12· τῶν ἱππέων ὅμως ἦταν διπλοῦς.

Ἡ πρόσοδος τῶν Ἀθηναίων προτήτερα μετρία, ὕςερα ἀνέβηκε ἕως δυὸ χιλιάδες τάλαντα, τὰ ὁποῖα κάμνουν ὑπὲρ τὰ 4 μιλλιόνια γρόσια. Αὐτὴ ἔρχονταν 1 ἀπὸ τοὺς δουλευμένους τόπους, ἀπὸ τὴν πούλησι τῶν ξύλων, ἀπὸ τὰ μέταλλα, καὶ ἀπὸ ἄλλα δημόσια· 2 ἀπὸ ταῖς συνεισφοραῖς ὁποῦ οἱ Ἀθηναῖοι ἔπερναν ἀπὸ

τοὺς

τοὺς συμμάχους, αἱ ὁποίαις εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Ἀριςείδου ἦταν 400 τάλαντα, ὕςερα ἀνέβηκαν ἕως 1300· 3 ἀπὸ τοὺς φόρους ὁποῦ ἔρριχναν ἁπλῶς εἰς τοὺς κατοίκους· 4 ἀπὸ τὰ πρυτανεῖα, τῶν ὁποίων τὸ δέκατο ἦταν ἀφιερωμένο εἰς τὴν Ἀθηνᾶ, καὶ τὸ πεντηκοςὸ εἰς ἄλλους θεούς.

Τὸ χαλκίο, δὲν εἶναι βέβαιο, ἂν ἦταν νόμισμα, ἢ λογιςικὸ νόμισμα· τὸ χαλκίο ἰσοδυναμεῖ μὲ δηνάρια . . . . 6⅔.

Ὀβολὸς, φαίνεται πῶς ἦταν τὸ μικρότερο νόμισμα ὁποῦ ἐμεταχειρίζονταν· αὐτὸν τὸν ἔβαναν καὶ εἰς τὸ ςόμα τῶν νεκρῶν διὰ νὰ ἔχουν νὰ πληρώσουν τὸ ναῦλό τους εἰς τὸν Πορθμέα· ὁ ὀβολὸς ἰσοδυναμεῖ μὲ σολδία . . . . 3⅓.

Δραχμὴ, αὐτὴ ἔκαμνε 6 ὀβολοὺς, χαλκία 36. λίτρα 1
Δίδραχμο . . . . λίτραις 2
Τετράδραχμο . . . . λίτραις 4
Ὁ χρυσοῦς ςατὴρ δραχμαῖς 20, λίτραις 20
Ἡ Ἀττικὴ μνᾶ ςατῆρας 5 λίτραις 100
Τὸ Ἀττικὸ τάλαντο καὶ Εὐβοϊκὸ λίτραις 6000
Τὸ Ἀττικὸ χρυσοῦν τάλαντο . . . λίτραις 60000

Δώδεκα δηνάρια Φραντζέζικα κάμνουν ἕνα σολδὶ Φραν: εἴκοσι σολδία, μιὰ λίτρα Φραν: τρεῖς λίτραις Φραν: κάμνουν σαρανταπέντε παράδες εἰς Τούρκικα νομίσματα.

Αἱ Ἀθήναις ἦταν τὸ κέντρο τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας· ἐπειδὴ ἡ λατρεία τῶν προτευόντων θεῶν ἀπ' ἐδῶ ἐδιασκορπίσθηκε εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν Ἀττικὴ ἦταν καὶ ὁ περίφημος ναὸς τῆς Ἐλευσῖνος καὶ ὁ Ἄρχων βασιλεὺς ἦταν πρόεδρος εἰς τὰ μυςήρια. Καμμιὰ φορὰ δὲν ἐςάθηκε κάμμια ἄλλη πόλις τόσο εὐλαβὴς καὶ θεοσεβὴς σὰν ταῖς Ἀθήναις· ἐδῶ δὲν

ἦτο

ἦταν κάμμιὰ μέρα τοῦ χρόνου ὁποῦ νὰ μὴν ἑορτάζεται εἰς τιμὴ κανενὸς θεοῦ.

Κάθε ναὸς εἶχε ταῖς συνήθειαις του· εἰς ταῖς δημόσιαις ἑορταῖς ὅλα ἦταν διωρισμένα, ἡ πομπὴ, ἡ τελετὴ, ἡ τάξι, ἡ διάρκεια. Ἡ λατρεία ὁποῦ ἀποδίδουνταν εἰς κάθε θεὸ κοινὸ ἢ ἴδιο, ἦταν θεμελιωμένη ἀπάνω εἰς παραδόσες, ἢ εἰς νόμους· κάθε τὶ ὁποῦ ἐγίνουνταν εἰς τὰ Παναθήναια, Διονύσια, Ἐλευσίνια, εἶχε τοὺς κανόνας του, παλαιοὺς τοὺς περισσότερους ἴσια μὲ ταῖς ἑορταῖς.

Τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῆς θρησκείας δὲν ἐπαιδεύουνταν παρὰ ὅσο ἐσύμφερνε εἰς τὸν τόπο, καὶ ἀκολούθως ἡ κρίσι ἀνῆκε εἰς τοὺς δημοσίους κριτάς. Ἁπλᾶ σκώμματα ὁποῦ εἶχαν ὑποκείμενο τοὺς θεοὺς μόνο, καὶ ἔβλαπταν ἴσως τοὺς ἱερεῖς, ἐπαραβλέπουνταν ἐν ὅσῳ δὲν ἔγγιζαν τὸ κοινό. Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐγνώριζαν ἄλλη θρησκεία ἀπὸ τὸ δημόσιο σέβας, πάτριο καὶ γενικὸ, μήτε ἄλλους θεοὺς ἀπ᾽ ἐκείνους ὁποῦ ἐπαράλαβαν ἀπὸ τοὺς προπάτοράς τους, μήτε ἄλλαις τελεταῖς ἔξω ἀπὸ ἐκείναις ὁποῦ ἐδιωρίσθηκαν ἀπὸ τὴν πολιτεία, καὶ ὁποῦ ἐγίνουνταν κάθε καιρό· ἀπ᾽ ἐδῶ προέρχεται αὐτὸ ὁποῦ ἄφιναν τὸν Ἀριστοφάνη νὰ μιλῇ ἐλεύθερα διὰ τοὺς θεοὺς, καὶ τὸν Σωκράτη τὸν ἐκαταδίκασαν εἰς τὴν κωνειοποσία· ἐπειδὴ ἔγγιξε τὸ σέβας τῆς ἐπικράτειας· ἔτζι λοιπὸν ἐκεῖνο ὁποῦ διεύθυνε τὴν πολιτεία τους, ἦταν ἡ πολιτική τους καὶ ὄχι ἡ θρησκεία.

Οἱ ἱερεῖς εἰς ταῖς Ἀθήναις ἠμποροῦσαν νὰ φθάσουν, ἂν ἦταν ἄξιοι, εἰς ταῖς πρώταις ἀρχαῖς, καὶ εἰς ταῖς πρώταις ὑπηρεσίαις τῆς δημοκρατίας· ἐπειδὴ ἡ ἱερωσύνη εἰς αὐτοὺς δὲν ἦταν ἕνας βίος ἀποκλειστικὸς τῶν ἄλλων, καὶ ἀπονησωμένος· πολλαῖς φοραῖς ἔβλεπε τινὰς τὸν στρατιώτη καὶ ἱερέα ὁποῦ ἐσύμπιπταν εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενο, καθὼς εἰς τὸν Καλλία τὸν ἱερέα τῆς Δήμητρος εἰς τὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν.

Μ᾽ ὅλον τοῦτο ἐπειδὴ κάθε ἐπικερδὴς βίος ἐφαίνουνταν ἀσυμβίβαστος μὲ τὸ ἱερατικὸ ἀξίωμα, οἱ ἱερεῖς εἶχαν ἕνα εἰσόδημα διωρισμένο, μέρος τῶν θυμάτων, κατοικία εἰς ταῖς οἰκοδομαῖς τῶν ναῶν, φιλοδωρίαις, ἐλεημοσύναις καὶ ἄλλα ἀκόμι ἀνάλογα μὲ τοὺς θεοὺς ὁποῦ ὑπηρετοῦσαν.

Οἱ ναοὶ εἶχαν ἀφιερωμένα εἰσοδήματα διὰ νὰ βαστῶνται· τέτοια ἦταν μερικαῖς χρηματικαῖς ζημίαις, τόποι καλλιεργημένοι, καὶ τὰ δικαιώματα ὁποῦ ὅλοι οἱ παράσιτοι ἔπερναν ἀπὸ ὅλα τὰ τραπέζια, καὶ τ:.

Ἔξοδα τῶν συνειθισμένων ἑορτῶν ἦταν ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἰσοδήματα· τῶν δημοσίων ὅμως καθὼς τῶν Παναθηναίων καὶ ἄλλων, τὰ ἔκαμνε ὁ χορηγὸς κάθε φυλῆς.

Οἱ ἱερεῖς μὴν ὄντας ἕνα τάγμα ξεχωριστὸ, ἡ ὑπαλληλότης ἔλειπε ἀπ᾽ αὐτούς· δὲν ἦταν κανένας ἀρχιερεὺς, ἦταν προσκολλημένος κάθε ἕνας ξεχωριστὰ εἰς τὸν ναό του, καὶ ἀνεξάρτητος ἀπὸ κάθε ἄλλον.

Διὰ τὴν ἀναθροφὴ ἐλάμβαναν μεγάλη φροντίδα οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἕνα μόνο σφάλμα ἠμπορεῖ νὰ τοὺς εὕρῃ τινάς· αὐτοὺς καθὼς καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὁποῦ δὲν ἔβαναν τὰ παιδιά τους νὰ μαθαίνουν καὶ ξέναις γλῶσσαις, καθὼς τὴν Αἰγυπτιακὴ, Συριακὴ, τῶν Φοινίκων, τῶν Βαβυλωνίων, τῶν Περσῶν καὶ τ:, μὰ ἐσπούδαζαν κἂν καλὰ τὴ δική τους, ἡμεῖς ὅμως οἱ κακότυχοι ἀπόγονοί τους μήτε τὴ δική μας, καὶ ἔμαθε αὐτὸ ὁποῦ ἔμαθε, καὶ θὰ ἔμαθε ἐν ὅσῳ τὴν καταφρονοῦμεν· ἐπειδὴ ἕνα ἔθνος ἐν ὅσῳ ἀμελεῖ καὶ καταφρονεῖ τὴ φυσική του γλῶσσα, ἀμελεῖ καὶ καταφρονεῖ τὸν ἀνθρωπισμό του διὰ νὰ πῶ ἔτζι. Μαθαίνουν μερικοὶ Ἑλληνικὰ, μὰ καὶ αὐτὰ μὴν ἔχωντας καλλιεργημένη τὴ γλῶσσα τους, μὲ μεγάλη δυσκολία τὰ μαθαίνουν, καὶ πολλὰ ὀλίγοι, καὶ αὐτοὶ ὄχι καθὼς ἂν ἤθελαν σπουδάξῃ προτήτερα τὴ μητρική τους γλῶσσα· μαθαίνουν μερικοὶ Φραντζέζικα, Ἰταλικὰ, Λατινικὰ, Γερμανικά· μὰ αὐταῖς ὅλαις αἱ

γλῶσσαις δὲν εἶναι γλῶσσαμας, εἶναι ξέναις, καὶ δὲν ἐξαλείφουν ἀπὸ τὸ βαρβαρικὸ κατάστιχο ἐκείνους ὁποῦ ταῖς μαθαίνουν· ἔαρ χελιδὼν ἐκ καθίστησι μία λέγει ἕνας λόγος· πεντὲξ προκομμένοι δὲν συστήνουν τὸ ἔθνος, ἀπ᾽ αὐτοὺς δὲν ἠμπορεῖ νὰ πῆ τινὰς τὸ ἔθνος προκομμένο, ἀπὸ τὸ ἔθνος ὅμως ἠμπορεῖ νὰ εἰπῆ τινὰς καὶ αὐτοὺς βαρβάρους καὶ ἀμαθεῖς· καὶ μάλιστα αὐτοὺς ὁποῦ δὲν θέλουν νὰ γράφουν εἰς τὴ γλῶσσα τους διὰ νὰ μεταδίνουν τὴν προκοπή τους, ὁποῦ δὲν θέλουν νὰ δώσουν ἀρχαῖς εἰς τὴ γλῶσσα τους νὰ εὐκολύνουν τὴ σπουδὴ τῶν νέων διὰ νὰ μὴ κάμνουν τόσα χρόνια εἰς τὰ σχολεῖα χωρὶς νὰ μαθαίνουν τίποτες. Ὁ περίφημος Μοντεσκιοῦ λέγει εἰρωνικῶς διὰ τοὺς Σπανιόλους πῶς εὑρῆκαν πολλοὺς τόπους εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριο, καὶ εἶναι τόποι εἰς τὴ Σπάνια ὁποῦ δὲν τοὺς ἠξεύρουν ἀκόμι, τί ἤθελε εἰπῆ τάχα διὰ ἕνα σπουδαῖο δικόμας ὁποῦ ἠξεύρει πόσους χρόνους ῥημάτων ἐμεταχειρίζουνταν προτήτερα ἀπὸ δυὸ χιλιάδες χρόνους εἰς ταῖς Ἀθήναις, καὶ πόσους μεταχειρίζονται τώρα δὲν τοὺς ἠξεύρει. Τὸ πρῶτο καὶ φυσικὸ μάθημα τῶν νέων πρέπει νὰ εἶναι ἡ σπουδὴ τῆς μητρικῆς τους γλώσσας, ὕστερα ἡ γεωγραφία, καὶ ἡ ἱστορία, ὕστερα ἀπὸ αὐτὰ ὁ νέος ἠμπορεῖ νὰ προχωρῆ μὲ μεγάλη εὐκολία εἰς κάθε ἄλλη γλῶσσα ὁποῦ ἤθελεν ἐπιχειρισθῆ, εἰς κάθε ἐγκύκλιο μάθημα, καὶ εἰς κάθε ἐπιστήμη· κάθε ἄλλη μέθοδος εἶναι ὀλέθρια διὰ τοὺς ἀρχαρίους, μάλιστα τὸ νὰ τοὺς βάνουν εἰς μιὰ παλαιὰ γλῶσσα πρῶτο μάθημα· ἀπ᾽ ἐδῶ λοιπὸν προέρχεται ὁποῦ διαβάζουν διαβάζουν καὶ δὲν μαθαίνουν τίποτες, καὶ τὸ χειρότερο εἶναι ὁποῦ μὲ αὐτὸν τὸν ὀλέθριο τρόπο τῆς σπουδῆς ἐξαμβλύνεται καὶ ὁ νοῦς τους, καθὼς μὲ μιὰ καλὴ μέθοδο ὀξύνεται καὶ τελειοποιεῖται.

Οἱ προγονοί μας λοιπὸν εἶναι πολλὰ ἀξιέπαινοι διὰ τὴ γλῶσσα, μ᾽ ὅλον ὁποῦ δὲν ἐσπούδαζαν ξέναις γλώσσαις· ἐπειδὴ ἐσπούδαζαν καλὰ τὴ δική τους· οἱ ἀπόγονοί τους ὅμως εἶναι τὸ ἐναντίο καὶ χειρότερα ἀκόμι· ἐπειδὴ

δὲν

δὲν θέλουν νὰ ξεύρουν ἂν ἔχουν γλῶσσα, καὶ ἰσχυρογνωμοῦν ἔτζι εἰς τὴν ἀμάθειά τους· ἄχ! τί καταισχύνη εἶν᾽ εἰς τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας νὰ ἔχουν τέτοιους ἀπογόνους!

Ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος ὑπερτεροῦσε ὅλαις ταῖς ἄλλαις καὶ καλλιεργημέναις καὶ ἀκαλλιέργηταις· εἰς τὴν Ἀττικὴ τὸ παλαιότερο ὡμιλοῦσαν Ἰωνικά· ἐπειδὴ καὶ παλαιοὶ Ἴωνες οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς ἦταν· ὕστερα ἐμεταβλήθηκαν, καὶ εἶχαν κάποια διαφορά, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μὴν ἔχωντας τὴ γλωσσοληψία μερικῶν ὁποῦ στοχάζονται τὴ μεταβολὴ τῆς γλώσσας διαφθορὰ τῆς γλώσσας, τὴν ἐσπούδαζαν καθὼς ἦταν, ἐσύγγραφαν εἰς αὐτή, καὶ τὴν ἔδωκαν αὐτὸ τὸ ὄνομα ὁποῦ εἶχε. Τὸ ὑπερτέρημά της ἐστέκουνταν μάλιστα εἰς μερικὰ φωνήεντα, καὶ εἰς τὸν χαριέστατο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο τὰ ἐπρόφερναν· καὶ αὐτὸ ἦταν γενικό. Θεόφραστος ὁποῦ διὰ τὴ θεία του φράσι εἶχε τὸν μετονομάση ὁ Ἀριστοτέλης ἔτζι, ἀγοράζωντας μιὰ φορὰ κάτι λάχανα ἀπὸ μιὰ γερόντισσα, ἐγνωρίσθηκε ἀπ᾽ αὐτὴ πῶς δὲν ἦταν Ἀθηναῖος, καὶ τὸν ἐμεταχειρίσθηκε ἐκείνη σὰν ξένο, μ᾽ ὅλον ὁποῦ εἶχε περάση ὅλη του τὴ ζωὴ εἰς ταῖς Ἀθήναις, καὶ εἶχε καταβάλη καὶ μιὰ ἐπιμέλεια ξεχωριστὴ εἰς τὸ νὰ προφέρνη καλὰ τὴν Ἀττικὴ διάλεκτο,

Ἀπὸ τοῦτο εὔκολα ἐλέγχονται ἐκεῖνοι ὁποῦ θέλωντας νὰ εὔγουν ἀπὸ μιὰ ἀτοπία τὸ πῶς δὲν πρέπει νὰ ἀφίνωμεν τὴ γλῶσσαμας ἀκαλλιέργητη, πέφτουν εἰς μιὰ ἄλλη πολλὰ χειρότερη, λέγωντας πῶς καλλιέργειά της εἶναι νὰ μακραίνη ἀπὸ τὸ καθωμιλημένο ἰδίωμα, καὶ νὰ ἐγγίζη εἰς τὸ Ἑλληνικό· καὶ κατ᾽ αὐτὴ τὴ στραβὴ καὶ παράλογη ἀρχή τους δίνουν κάτι κανόνας καὶ χαρακτῆρας οἱ ὁποῖοι χαρακτηρίζουν ἕνα ἀφύσικο καὶ ἄμορφο τέρας, μιὰ γλῶσσα μικτὴ ἀπὸ δυὸ τρία μόρια ῥωμέϊκα καὶ λέξες σχηματισμέναις καὶ συνταγμέναις κατὰ τὸν τύπο τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ τὴν ὀνομάζουν μιξοβάρβαρη, καὶ ἔκαμναν καλλίτερα νὰ τὴν ὀνό-

μαζαν μυξοβάρβαρη· διὰ τὶ ἀληθινὰ ἡ τέτοια γλῶσσα δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ μύξαις καὶ σάλια βαρβαρικά. διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὸν ἀναγνώστημου νὰ μὲ συγχωρέσῃ νὰ μιλήσω κομμάτι παρεκβατικώτερα.

Καλλιέργεια μιᾶς γλώσσας εἶναι νὰ τὴν πλουτίσουν μὲ λέξες, μὲ φράσες, μὲ τρόπους τοῦ λέγειν, μὲ τροπαῖς καὶ μεταφοραῖς, μὲ παροιμίαις, καὶ γνώμαις, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀκολουθεῖ νὰ εἶναι στερημένη ἡ φτωχὴ ἡ γλῶσσα ἑνὸς ἔθνους ὁποῦ δὲν εἶναι παιδευμένο· ὅθεν διὰ νὰ πλουτισθῇ καὶ νὰ ἠμπορῇ νὰ παραστήσῃ κάθε λογῆς ἰδέα τοῦ ἔθνους ὁποῦ τὴ μεταχειρίζεται, τὸ ὁποῖο εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς κάθε γλώσσας, ἠμπορεῖ νὰ τὰ δανεισθῇ αὐτὰ ὅλα ἀπὸ μιὰ ἄλλη ὁποῦ τάχει ἐξαιρῶντας μόνο ταῖς λέξες ταῖς ὁποίαις πρέπει ἄλλαις νὰ ταῖς πάρῃ ἀπ᾽ ἐκείνην ὁποῦ φαίνεται πῶς παράγεται, ἄλλαις νὰ ταῖς φκιάσῃ κατὰ ἀναλογίαν ἐκείνων ὁποῦ ἔχει· μὰ ἂν δὲν ἠμπορέσῃ νὰ κυβερνηθῇ καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς δυὸ τρόπους, συγχωρεῖται νὰ ταῖς πάρῃ καὶ αὐταῖς ἀπὸ ὅπου ταῖς εὕρῃ· πλὴν ὅ, τι πάρῃ τόσο ἀπὸ τὴ μητέρατης, ὅσο καὶ ἀπὸ ἄλλαις ξέναις γλώσσαις, διὰ νὰ τὰ οἰκειοποιηθῇ καὶ νὰ τὰ κάμῃ ἐδικάτης, πρέπει νὰ τὰ μεταμορφόνῃ ὅσο τὸ δυνατὸ εἰς τὴν ἐδικήτης φύσι, ἂν θέλῃ νὰ φανῇ καλλιεργημένη, καὶ ὄχι μπαλωμένη μὲ λογῆς λογιῶν μπαλώματα. Αὐτὸ ἔκαμαν καὶ κάμνουν ὅλο ἕνα οἱ Ἐγγλέζοι, οἱ Φραντζέζοι, οἱ Ἰταλοὶ, οἱ Σπανιόλοι, καὶ ὅσοι ἔτυχαν νὰ εὕρουν τὴ γλῶσσα τους ἀκαλλιέργητη. αὐτὸ ἔκαμαν μιὰ φορὰ καὶ οἱ Λατῖνοι· αὐτὸ ἔκαμαν (ἀκούσετε) καὶ οἱ προπάτορές μας Ἕλληνες, ὅ, τι ἐπῆραν ἀπὸ ἄλλαις γλώσσαις, τὸ ἐμεταποίησαν εἰς τὴν φύσι τῆς ἐδικῆς των τόσο, ὁποῦ καὶ οἱ ἴδιοι ἴσως μετὰ καιρὸν ἐδυσκολεύουνταν νὰ τὸ γνωρίσουν.

Αὐτὸ ἂς κάμωμαν καὶ ἡμεῖς, οἱ ἀπόγονοι τῶν περιφήμων ἐκείνων. ἡ γλῶσσα μας ἔχει τύπους σχηματιστικούς, ἔχει κλίσι, ἔχει κανόνας συντακτικούς. λοιπὸν

ὅταν θὰ γράψωμαν εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμαν τοὺς τύπους της, τὴν κλίσι της, τοὺς κανόνας της ὁποῦ εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ χαρακτιριστικὸ τῆς κάθε γλώσσας, τὰ ὁποῖα τὰ εὑρίσκομεν ὄχι εἰς τὸν ἀέρα θεωρῶντας, μήτε σὲ ἄλλη γραμματικὴ σκαλίζωντας, ἀλλὰ μέσα στὴν ἴδια γλῶσσα, παρατηρῶντας τὴ φύσιτης, τουτέστι τὴν κοινὴ χρῆσι ὁποῦ εἶναι δημιουργὸς καὶ γραμματικὴ κάθε γλώσσας· διὰ τὶ ἡ γραμματικὴ μιᾶς γλώσσας ὁποιασδήποτε δὲν εἶναι ἄλλο τίποτες παρὰ μιὰ περιγραφὴ τῆς γλώσσας, ἡ ὁποία ζωγραφίζει τὴ μορφὴ τοὺς χαρακτῆρας, τὰ ἰδιώματά της, διὰ νὰ τὰ ἀκολουθοῦν ὅλοι καὶ νὰ μὴ γράφουν καθένας κατὰ τὴ φαντασία του· (πάθος τοῦτο κοινὸ τῶν ἀνθρώπων νὰ ἀποτρέπωνται ἀπὸ τὰ τετριμμένα.) αὐτὴ εἶναι καλλιέργεια γλώσσας, καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ λέγουν πῶς καλλιέργεια εἶναι νὰ τὴν ἐγγίζωμεν εἰς τὸ ἑλληνικὸ, εἶναι κακοέργεια, ἂν συγχωρῆται νὰ εἰπῶ ἔτζι, καὶ διαφθορά· διὰ τὶ ὅσο γυρεύομεν νὰ τὴν πλησιάσωμεν εἰς τὸ ἑλληνικὸ, τόσο τὴ μακραίνομεν ἀπὸ τὴ φύσι της, τὸ ὁποῖο βέβαια ἕνας φρόνιμος δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ εἰπῇ καλλιέργεια.

Εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ προβάλλουν ὅλοι σχεδὸν οἱ σπουδαῖοι μας, πῶς μήτε ὁ Πλάτων μήτε ὁ Ἀριστοτέλης μήτε ἄλλος τινὰς ἔγραφε καθὼς ὡμίλουσε τότε ὁ πολὺς ἄνθρωπος, διὰ νὰ στερεώσουν τὴ γνώμη τους, πῶς πρέπει καὶ καλὰ νὰ μὴ μιμούμασθε καὶ ἡμεῖς τὴν κοινὴ ὁμιλία ὅταν γράφωμεν, ἀλλὰ νὰ κλίνωμεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸ διὰ νὰ διαφέρνωμεν ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, ἀποκρίνομαι πῶς ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Δημοσθένης ὅταν γράφουν, διαφέρνουν πολλὰ ἀπὸ τὴν κοινὴ ὁμιλία, πλὴν ὄχι εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ λέγουν οἱ σπουδαῖοι μας νὰ διαφέρνωμεν ἡμεῖς, εἰς τὴν κλίσι δηλαδὴ καὶ τὸ σχηματισμὸ τῶν λέξεων καὶ τὰ πάθη, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν περιπλοκὴ τοῦ λόγου, στὸ μακροσκέλισμα τῶν περιόδων καὶ σὲ κάποια παιγνίδια τῆς

συντάξεως, τὰ ὁποῖα τὰ ἐπινόησαν αὐτοὶ, ἴσως διὰ στολισμὸ τῆς ὁμιλίας των, καὶ εἰς αὐτὰ ἐδιάφερναν ὅταν ἔγραφαν, ὄχι μόνο ἀπὸ τὸν δημώδη λαὸ, μὰ καὶ ἀπὸ λόγιους· διατὶ τὸ κατεπεῖγον τοῦ ὁμιλεῖν δὲν συγχωρεῖ τὴ γλῶσσα νὰ περιπλέκῃ μὲ τέχνη, νὰ πρωθυστερίζῃ καὶ νὰ παίζῃ, καθὼς ἡ εὐκαιρία τοῦ γράφειν συγχωρεῖ τὸ κοντύλι, τὸ ὁποῖο ἀκολουθεῖ εἰς κάθε γλῶσσα, καὶ πρέπει νὰ τὸ κάμνωμεν καὶ ἡμεῖς· τὰ πάθη ὅμως, τὴν κλίσι καὶ τὴ μορφὴ τῶν λέξεων τὰ ἐμεταχειρίζουνταν ὅταν ἔγραφαν ὁ Πλάτων καὶ ὁ Δημοσθένης ἀκριβέστατα, καθὼς τὰ ἐμεταχειρίζουνταν ὅταν ὡμιλοῦσαν ὁ παπουτζῆς καὶ ὁ ῥάφτης καὶ ὁ μάγειρας τοῦ καιροῦ τους, καὶ δὲν εἶχαν ξεχωριστὴ κλίσι καὶ σχηματισμὸ οἱ σοφοὶ ἀπὸ τοὺς κοινούς· καὶ ἡ γερόντισσα ὁποῦ ἐγνώρισε τὸν Θεόφραστο πῶς δὲν ἦταν αὐτόχθωνας, δὲν τὸν ἐγνώρισε ἀπὸ σύνταξι ἢ ἀπὸ κἀνένα σχῆμα· διατί αὐτὰ ὁ Θεόφραστος καλλίτερα τὰ ἤξευρε ἀπὸ τὴ γερόντισσα, ἀλλὰ βεβαιώτατα τὸν ἐγνώρισε ἢ ἀπὸ προφορὰ ἢ ἀπὸ πάθος κἀμμιᾶς λέξεως.

Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι ἐκεῖνο ὁποῦ λέγω καὶ ἐγὼ πῶς πρέπει νὰ κάμνωμεν ὅταν γράφωμεν Ῥωμέϊκα, νὰ μιμούμαθε δηλαδὴ τὰ πάθη καὶ τὸ σχηματισμὸ ὁποῦ ἔδωκε ἡ κοινὴ χρῆσι εἰς τὴ γλῶσσα, ἂν θέλωμεν νὰ γράφωμεν τὴ γλῶσσα ὁποῦ ἐπαγγελλόμαθε, καὶ διὰ νὰ διαφέρωμεν ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, εἶναι ἄλλα πράγματα νὰ κάμωμεν· εἰδὲ καὶ σχηματίσωμεν ταῖς λέξες κατὰ τὴν κλίσι τῆς Ἑλληνικῆς, δὲν γράφομεν Ῥωμέϊκα διατὶ δὲν ἀκολουθοῦμεν τὴ φυσικὴ χρῆσι τῆς γλώσσας· μήτε Ἑλληνικά· διατὶ δὲν ἀκολουθοῦμεν τοὺς συντακτικοὺς λόγους τῆς Ἑλληνικῆς, ἀμὴ γράφομεν ἕνα μικτὸ τέρας, τὸ ὁποῖο ἂν τὸ διαβάσῃ ἕνας καθαρὸς Ἕλληνας, καὶ ἕνας καθαρὸς Ῥωμαῖος, μήτε ὁ ἕνας μήτε ὁ ἄλλος θὰ τὸ γνωρίσουν τί γλῶσσα εἶναι· ἀμὴ δὲν εἶναι μεγάλη ἐντροπὴ νὰ καταφρονοῦμεν τὴ γλῶσσα μας, νὰ τὴ στοχά-

ζωμάθε βάρβαρη, καὶ νὰ φοβούμαθε νὰ τὴ γράψωμεν καθαρὰ καθὼς μᾶς τὴν ἔδωκεν ἡ φύσι, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀνακατόνωμεν μὲ τὴν Ἑλληνικὴ διὰ νὰ εἴμαθε ἐξ ἡμισείας βάρβαροι, καὶ νὰ μὴ θέλωμεν νὰ τὴ γράψωμεν καθὼς πρέπει, διὰ νὰ εἴμαθε ἐντελῶς εὐγενεῖς, καθὼς νομίζονται καὶ εἶναι ὅλα τὰ ἔθνη ὁποῦ μιλοῦν καὶ γράφουν τὴ γλῶσσα τους καθαρὰ κατὰ τὴ φύσι καὶ χρῆσι της;

Πλὴν τοῦτο δὲν εἶναι νόσος μόνο τῶν Ῥωμαίων· τὸ εἶχαν οἱ Φραντζέζοι ἕως τὸν ἀπερασμένο αἰῶνα· τὸ εἶχαν οἱ Γερμανοὶ ἕως προχθές· ὁ πρῶτος Φραντζέζος ὁποῦ ἔκαμε γραμματικὴ στὴ γλῶσσα του, τόσο ἐμισήθηκε ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τοῦ καιροῦ του, καὶ ἑπομένως καὶ ἀπὸ τοὺς κοινοὺς διὰ τὴν πρόληψι ὁποῦ εἶχαν εἰς αὐτοὺς, τόσο λέγω ἐμισήθηκε, ἐπειδὴ ἐσχημάτισε ταῖς λέξες κατὰ τὴν κοινὴ χρῆσι, καὶ ὄχι κατὰ τὴ Λατινικὴ, ὡς ὁποῦ ἐφτώχυνε, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐγύριζε κἀνένας νὰ τὸν ἰδῇ, καὶ ἀπέθανε ἀπὸ τὴν πεῖνα· ὁμοίως καὶ ὁ πρῶτος Γερμανός· ὅμως αὐτὰ τὰ ἔθνη ἐγνώρισαν τέλος πάντων τὴν τύφλωσί τους, καὶ θαυμάζουν ἐκείνους ὁποῦ ἐκαταφρόνεσαν οἱ προπάτορές τους, καὶ τοὺς ἐκθειάζουν διὰ τὴν ὀξύνοιά τους, καὶ τοὺς ἐμιμήθηκαν καὶ τοὺς στήνουν Κολοσσοὺς εἰς τὰ φιλολογικά τους βιβλία· διατὶ τοὺς ἄνοιξαν τὰ μάτια, καὶ τοὺς ἔδειξαν δρόμον ὁμαλὸ καὶ σύντομο διὰ νὰ προκόψουν· ἀμὴ ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι τῶν ἡμιθέων ἐκείνων ἀνδρῶν τῶν ὁποίων καυχούμαθε πῶς ἐκληρονομήσαμεν τὸ πνεῦμα, νὰ εἴμαθε χειρότεροι ἀπὸ τοὺς Κελτοὺς καὶ Τεύτονας, δὲν εἶναι ἐντροπή μας; ἂς τὸ στοχασθῇ καθένας, καὶ ἐγὼ ἐμβαίνω πάλιν εἰς τὸ προκείμενό μου.

Οἱ νέοι Ἀθηναῖοι καὶ γενικῶς ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶχαν μεγάλη ἐπιμέλεια εἰς τὸ νὰ σωμασκοῦνται· αἱ παλαίστραις καὶ τὰ γυμνάσια ἦταν ἐπὶ ταύτου διωρισμένα· ἠμπορεῖ νὰ καταλάβῃ λοιπὸν τινὰς τί δυνατοὶ καὶ ἐπιδέξιοι ἦταν εἰς τὸ σῶμα οἱ ἄνθρωποι εἰς μιὰ δημοκρατία ὅπου, κάθε πολίτης ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐπιτήδειος εἰς τὰ ὅ-

πλα, εἰς τὸ κουπὶ, εἰς τὸ νὰ κολυμβᾶ καὶ τ:. Κοντὰ εἰς τὰ μαθήματα ὁποῦ εἶχαν σπουδὴ, ἦταν ἀκόμι καὶ τὸ κυνήγι τὸ ὁποῖο γυμνάζει τὸν ἄνθρωπο εἰς τὸ νὰ ὑποφέρῃ κόπους, πεῖνα, δίψα, ζέστη, κρύος καὶ τ:.

Αἱ ψυχαστικίαις δὲν εἵλκουαν ὀλιγώτερο τοὺς Ἀθηναίους· ἐπειδὴ κοντὰ εἰς τὴ σπουδὴ τῆς γλώσσας τους, ἐγυμνάζουνταν ἀπὸ μικροὶ εἰς τὴν ποιητικὴ, ῥητορικὴ, εἰς τὴ Φιλοσοφία, εἰς τὰ μαθηματικὰ καὶ τ:· Εἶναι γνωστὸ μὲ φαίνεται ἐκεῖνο ὁποῦ ἀκολούθησε εἰς τὴ Σικελία τοὺς Ἀθηναίους· ἐπειδὴ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους ἐλευθερώθηκαν ἀπὸ τὴ σκλαβιὰ, μαθαίνωντας τοὺς Συρακουσίους τὰ ποιήματα τοῦ Εὐριπίδου· καὶ μερικοὶ πλανώμενοι μετὰ τὴ μάχη, καὶ μὴν ἔχωντας τίποτες, εὑρῆκαν τὴν κυβέρνησί τους μὲ τὰ μέλη τοῦ Εὐριπίδου.

Ἡ Ῥητορικὴ ἦταν ἀναγκαία εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ ἤθελε νὰ ἔχῃ κἄποιο ἀξίωμα εἰς τὴν πολιτεία, καὶ εἰς ταῖς ἐκκλησίαις· ἐπειδὴ αὐτὴ ἐξάνοιγε τὸν δρόμο, ἄνοιγε ταῖς θύραις εἰς ταῖς ἀρχαῖς, αὐτὴ ἐκυρίευε εἰς ταῖς ἐκκλησίαις, αὐτὴ ἔκρινε, ἀποφάσιζε διὰ τὰ σπουδαιότατα, αὐτὴ τέλος πάντων ἔδινε μιὰ δύναμι ὑπέρτατη εἰς ἐκείνους ὁποῦ εἶχαν τὸ τάλαντο τῆς γλώσσας.

Μὲ αὐτὴ τὴ σπουδὴ ἀνακάτωσαν καὶ τῆς Φιλοσοφίας, καὶ ἐχάλασαν κατά τινα τρόπο καὶ τὴν μιὰ καὶ τὴν ἄλλη ἐκεῖνοι ὁποῦ διϊσχυρίζουνταν πῶς ἠμποροῦν νὰ ὁμιλήσουν καλὰ ἐξ ἴσου διὰ κάθε ὑπόθεσι· οἱ σοφισταὶ λέγω ὁποῦ ὄντας ὁμοίως προπετεῖς καὶ φιλάργυροι, ἐπωλοῦσαν τὰ ἀνοστάτους μαθήματα πολλὰ ἀκριβά. Σωκράτης ὁποῦ μὲ κάθε δίκαιο ἐκηρύχθηκε ἀπὸ τὴν Πυθία ἀνδρῶν ἁπάντων σοφώτατος, ἠθέλησε νὰ τοὺς συστείλῃ ὀλίγο μὲ τὸ οὐδὲν οἶδα· αὐτὸς ὁ ὀλιγοσύλλαβος λόγος ἐχτυποῦσε κατάκαρδα ἐκείνους ὁποῦ ἐφώναζαν πῶς τὰ ξεύρουν ὅλα, καὶ δὲν εἶχαν τὴν ὑπόληψί του· διὰ τοῦτο ἐζητοῦσαν μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸν σηκώσουν ἀπὸ τὸ μέ-

σο, καὶ ἡ καταραμένη θεοληψία ἐβοήθησε καὶ τοὺς σοφιστὰς εἰς αὐτό.

Ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἦταν τόσο εὔκολος εἰς ὀργὴ, ὅσο καὶ ἀπὸ ὀργὴ εἰς λογισμοὺς ἀνθρωπίνους καὶ εἰς συμπάθεια· ἦταν ὀξύθυμος (ῥάθυμος) καὶ σπλαγχνικὸς, καὶ ὄχι μνησίκακος καὶ σκληροκάρδιος· ἡ καταδίκη τοῦ θανάτου ὁποῦ ἔκαμε ἐναντίο εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μιτηλύνης, καὶ ὁποῦ τὴν ἐρχομένη ἡμέρα ἀναιρέθηκε, ἡ μετάνοια καὶ μεγάλη λύπη ὁποῦ ἔδειξε διὰ τὴν καταδίκη τῶν δέκα πρώτων καὶ τοῦ Σωκράτους, βεβαιόνουν τὸν λόγομου. Ὁ Σωκράτης δὲν ἐπρόφθασε νὰ πεθάνῃ ἀκόμι, καὶ ὁ δῆμος μετονοεῖ, ὀργίζεται τοὺς αἰτίους, στήνει ἀδριάντας εἰς τὸν Σωκράτη. Ἀγαποῦσε καλλίτερα λέγει ὁ Πλούταρχος νὰ πιάνῃ μιὰ δουλειὰ ζωντανὰ, καὶ νὰ προφητεύῃ, παρὰ νὰ κάθεται καὶ νὰ στοχάζεται πολὺν καιρό· ἡ καταδρομὴ τῶν μεγάλων:, ὁποῦ ἠμποροῦσαν νὰ δώσουν ὑποψία τυραννίας, ἡ εὔνοια ὁποῦ ἔδειχνε εἰς τοὺς δημοκόπους, ἦταν παρεπόμενα ἑνὸς τέτοιου ἰδιώματος.

Ὁ χαρακτῆρας τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων ὁμοιάζει πολλὰ μὲ τὸν χαρακτῆρα τῶν τωρινῶν Φραντζέζων· κοῦφοι, ὀξύθυμοι, ἀμνησίκακοι, σπλαγχνικοὶ, ζωντανοὶ εἰς ταῖς δουλειαῖς τους, ἐπιτήδειοι διὰ νὰ δώσουν κρότο εἰς τὴν Οἰκουμένη, εἶναι οἱ τωρινοὶ Φραντζέζοι· τέτοιοι ἦταν τὸ παλαιὸ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι. Μιὰ μέρα ἀφ' οὗ ἐκκλησιάσθηκε ὁ δῆμος τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐκάθουνταν πλέον προσμένωντας τὸν Κλέωνα νὰ ἔλθῃ νὰ δημογορήσῃ, ἦλθε τέλος πάντων καὶ αὐτὸς στεφανωμένος, καὶ ἀντὶς διὰ νὰ δημηγορήσῃ, τὸν παρακαλεῖ νἄχῃ ὑπομονὴ ὡς τὴν ἐρχομένη ἡμέρα· ἐπειδὴ τότε εἶχε νὰ φιλεύσῃ κάτι ξένους ἑνὸς φίλου του· ὁ δῆμος ἄρχισε νὰ γελᾶ, καὶ ἐσκόρπισε ἡ ἐκκλησία.

Μιὰ ἄλλη μέρα πάλιν ὁ ῥήτωρ Στρατοκλῆς τοὺς ἐμήνυσε ψεύματα μιὰ νίκη· χαίρεται ὁ δῆμος, κάμνει

τὰ ἐπινίκια, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέραις μαθαίνει πῶς ἦ-
ταν ἧττα καὶ ὄχι νίκη, καὶ ὀργίζεται ἐναντίο εἰς τὸν
Στρατοκλέα· τί σᾶς κακοφαίνεται τοὺς λέγει ἐκεῖνος;
δὲν εὐχαριστεῖσθε ὁποῦ σᾶς ἔκαμα νὰ χαρῆτε τρεῖς ἡμέ-
ραις ἀντὶς διὰ νὰ λυπηθῆτε καὶ εἰς αὐταῖς. Πέρυσι εἰς
ταῖς ἀνωμαλίαις τῆς Φράντζας ὁποῦ δὲν ἐξωμαλίσθηκαν
ἀκόμι, ὠργίσθηκε ὁ δῆμος τοῦ Παρισιοῦ εἰς ἕναν, φω-
νάζουν νὰ κάψουν τὸ σπίτι του, νὰ πιάσουν τὴ γυναῖκα
του καὶ τὰ παιδιά του· ἕνας ἀνεβαίνει ἀπάνω εἰς τὸ βῆ-
μα, φωνάζει νὰ σιωπήσουν, καὶ τοὺς λέγει· ἄνδρες
τί θὰ κάμετε; τὸ σπίτι του θὰ κάψετε; καὶ δὲν ξεύρε-
τε πῶς τὄχει ἀμανέτι; τὴ γυναῖκα του θὰ πειράξε-
τε; καὶ δὲν ξεύρετε πῶς ὀλιγώτερο εἶναι ἐδική του
παρὰ τῆς κοινότητος; στὴν πίστι μου κάμμιὰ ἄλλη γυναῖ-
κα δὲν εἶν' ἔτζι κοινὴ σὰν κ' αὐτή· τὰ παιδιά του; μὰ
ποιὸς ἀπὸ σᾶς εἶναι βέβαιος πῶς εἶναι δικά του; ἐγὼ
ἀμφιβάλλω ἂν εἶν' κανένα αὐτοῦ.

Οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὰ κοινὰ ἦταν μεγάλοι, μεγαλο-
πρεπεῖς, ἐλευθέριοι, εἰς τὰ ἴδια δὲν ἐφύλαγαν τὸν ἴ-
διο χαρακτῆρα· ἦταν ἁπλοῖ, μέτριοι, ὀλιγαρκεῖς,
οἰκονομικοὶ, ἐγκρατεῖς· ἦταν ἀκατάστατοι, ευμετά-
βλητοι, φαντασιοκόποι, φιλήδονοι, φιλοθεάμονες,
ἐθυσίαζαν πολλαῖς φοραῖς ἕναν μεγάλο ἄνθρωπο εἰς
μιά τους φαντασία, μιὰ ἀξιόλογή τους δουλειὰ εἰς δια-
τριβαῖς μιᾶς ἑορτῆς· μὰ μ' ὅλον τοῦτο εἶναι οἱ πρῶτοι
τῆς ἀρχαιότητος ὁποῦ ἀξίζουν κάθε ἔπαινο ἐδικό μας.

Ἀρχίζουν ἐκ συμφώνου τὴν ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ
τὴ βασιλεία τοῦ Κέκροπος εἰς τὰ 1582 πρὸ Χ:, εἰς τὸν
ὁποῖο Κέκροπα ἀποδίδουν πολλαῖς διαταγαῖς θρησκευ-
τικαῖς ὁποῦ ἐβάσταξαν πολὺν καιρὸ ὕστερα ἀπ' αὐτόν.
Μετὰ τὸν Κέκροπα ἐστάθηκαν ὕστερα 16 βασιλεῖς ἕως
εἰς τὸν Κόδρο ὁποῦ ἐφονεύθηκε ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς εἰς τὰ
1093 πρὸ Χ:, ἀπὸ τοὺς ὁποίους βασιλεῖς ἦταν κ' ὁ Ἀμ-
φικτύων, ὁποῦ νομίζουν πῶς ἐδιάταξε τὸ γενικὸ σύστη-
μα

μα τῶν Ἑλλήνων, ὁ Αἰγεὺς ὁ πατέρας τοῦ Θησέως,
καὶ ὁ Θησεύς. Μετὰ τὸν Κόδρο πεπεισμένοι πῶς δὲν
ἠμπορέσαν νὰ εὕρουν ἕναν παρόμοιο βασιλέα, ἄλλαξαν
τὴν μορφὴ τῆς πολιτείας, καὶ τὴν ἔκαμαν δημοκρα-
τία, καὶ ἔβαναν ἕνα πρῶτο τῆς δημοκρατίας ὁποῦ τὸν
ὠνόμαζαν Ἄρχοντα. Μέδων ἐστάθηκε ὁ πρῶτος, καὶ
μετ' αὐτὸν ἄλλοι 12 ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὑστερινὸς ἦταν ὁ
Αλκμέων· ὅλοι αὐτοὶ ἐπήγαιναν κατὰ διαδοχὴ, καὶ
ἦταν παντοτινοί. Αὐτὴ ἡ μορφὴ τῆς πολιτείας ἐβά-
σταξε ἕως εἰς τὰ 756, ὕστερα τὴν ἄλλαξαν βάνοντας
Ἄρχοντας δεκαετεῖς μόνο καὶ μὲ ἐκλογὴ, πάντοτε
ὅμως ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Κόδρου· τέτοιο Ἄρχοντες ἐστάθη-
καν 7 ἀπὸ τὸν Χάροπα τὸν πρῶτο ἕως εἰς τὰ 684. ὕστε-
ρα ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ Ἐρυξία τοῦ ὑστερινοῦ ἐστάθηκε μιὰ
ἀναρχία 3 χρόνια. Ὕστερα πάλιν ἐκατάστησαν Ἄρχον-
τας, ὅμως μονοετεῖς πλέον, οἱ ὁποῖοι ἄρχισαν ἀπὸ τὸν
Κρέοντα εἰς τὰ 687 ἕως εἰς τὰ 293 πρὸ Χ: εἰς τὸν Φί-
λιππο ἢ Δίφιλο. Ἐκεῖνοι ὁποῦ ἀκολούθησαν ὕστερα εἶναι
ἀγνώριστοι, μ' ὅλον τοῦτο νομίζουν πῶς ἐστάθηκαν ἕως
εἰς τὴν ἅλωσι τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὸν Σύλλα 86 πρὸ Χ:.

Ἡ διοίκησι τῶν Ἀθηνῶν ὕστερα δὲν μᾶς εἶναι τόσο γνω-
στή· μ' ὅλον τοῦτο ἐστάθηκε ἡ πόλι μέχρι τινὸς ἐλευθέρη
μέσα στὴ μέση τῆς ἐπικράτειας τῶν Ῥωμάνων, οἱ ὁποῖοι
εἶχαν κάποιο σέβας εἰς αὐτὴ διὰ τὴν παλαιά της δόξα,
καὶ διὰ ταῖς φιλοσοφικαῖς διατριβαῖς ὁποῦ ἦταν εἰς αὐ-
τή. Ὕστερα ὅμως ἕνας αὐτοκράτωρ Ῥωμάνος τὴν ἔκαμε
καὶ αὐτὴν ἐπαρχία τῆς Ῥώμης. Ἦταν ὑποκείμενη λοι-
πὸν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας τῆς Ῥώμης, καὶ ὕστερα τῆς
Κωνσταντινουπόλεως. Εἰς τὰ 1204 μετὰ Χ:, ὅταν τὰ
Ῥωμαίων ἔγιναν λεία τῶν Λατίνων, κάποιος Βο-
νιφάτιος Μαρκέζος τὴν ἐπῆρε, ὕστερα πέρασε εἰς
ἕναν ἄλλο, καὶ ὕστερα εἰς ἄλλον. τὴν εἶχαν καὶ οἱ Φραν-
τζέζοι καὶ τὴν ἔχασαν· καὶ αὐτὴ μαζὶ μὲ τὴ Σικε-
λία εἰς τὸν Σικελιώτικο ἑσπερινὸ εἰς τὰ 1282
τετ

μετ' αὐτοὺς τὴν ἐπῆραν Ἀῤῥαγονέζοι, καὶ Φλωρεντῖνοι ἄρχοντες, ὕστερα Βενετζιάνοι· ὕστερα πάλιν ἐπάρθηκε ἀπὸ ἕνα Ἀῤῥαγονέζο, καὶ ὁ ἔσχατος ἀπὸ τοὺς δυτικοὺς ὁποῦ τὴν εἶχαν, ἐστάθηκε κάποιος Φραντζίσκος Ἀτζιαόλος δούκας τῆς Ἀθήνας, καὶ πρίγκιπας τῆς Ἀχαΐας εἰς τοῦ ὁποίου τὸν καιρὸ τὴν ἐπῆραν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὰ 1435. Πάλιν μετὰ 232 χρόνους οἱ Βενετζάνοι τὴν ἐπῆραν, ὅμως πολλὰ ὀλίγο τὴν ἐβάσταξαν, καὶ πάλιν τὴν ἐξαναπῆραν οἱ Τοῦρκοι καὶ τὴν ἔχουν ἕως τώρα.

Πόλεις αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας εἶναι αἱ Ἀθῆναι, ἡ ὁποία τώρα λέγεται ἑνικῶς Ἀθήνα, πόλι παλαιὰ καὶ περίφημη διὰ τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν, τῶν νομοθετῶν, τῶν Φιλοσόφων, τῶν ῥητόρων, τῶν ποιητῶν, καὶ τῶν διαφόρων τεχνιτῶν ὁποῦ ποτὲ ἦταν εὔφορη, καὶ τώρα μὲ τὴν ὁλότη ἄφορη ἀπὸ παρομοίους ἄνδρας. Εἶναι εἰς μιὰ τοποθεσία καλὴ, ἀπολαύει ἕναν ἀέρα ὑγιεινό· τὰ πέριξ της κατάφυτα ἀπὸ ἐλαιῶνας. Ἡ Ἀθήνα μ' ὅλον ὁποῦ καὶ τώρα ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τὴν συγκαταριθμήσῃ εἰς τὴν τάξι τῶν πόλεων, καὶ ἔχει δεκαπέντε δεκάξ χιλιάδες κατοίκους, τοὺς περισσοτέρους Ῥωμαίους, καὶ οἰκοδομαῖς ἀρκεταῖς, μ' ὅλον τοῦτο δὲν εἶναι τίποτες ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, καὶ τὸ πλῆθος τῶν κατοίκων καὶ τῶν στολισμῶν ὁποῦ εἶχε ὅταν ἦταν μιὰ ἀρχὴ ὑπέρτατη δημοκρατική. Ἀπὸ τὰ πολλὰ παλαιά της κάλλη ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ἔργο ἀξιοθέατ καὶ ἀξιοθαύμαστο, ἐσώζεντον ἕως εἰς τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁλόκληρος, μιὰ μπόμπα ὅμως ὁποῦ εἶχαν ῥίξῃ οἱ Βενετζιάνοι, καὶ ἔπεσε εἰς τὸ μπαρούτι ὁποῦ εἶχαν οἱ Τοῦρκοι ἐδὼ, τὸν ἐχάλασε 1687. σώζονται ἀκόμι καὶ ἄλλα πολλὰ λείψανα τῆς παλαιᾶς της λαμπρότητος, καὶ ἐπιγράμματα εἰς λίθους σκαλισμένα· ὅσα ὅμως ἠμποροῦσαν νὰ μετατοπιωθοῦν, οἱ Εὐρωπαῖοι τὰ ἐσήκωσαν ἀπὸ

ταῖς

ταῖς Ἀθήναις, καὶ τὴν σήμερον κάμνουν κάθετρόπο νὰ σηκώσουν ἐκεῖνα ὁποῦ σηκόνωνται.

Μετὰ τὸν Περσικὸ πόλεμο ὁποῦ ἐμβῆκαν εἰς αὐτὴν οἱ Πέρσαι καὶ τὴν ἐχάλασαν, ὁ Θεμιστοκλῆς τὴν ἀνακαίνισε, ἔκτισε καὶ τὰ δυὸ τείχη τὰ μακρυὰ ὁποῦ τὴν ἔνοναν μὲ τὸν Πειραιᾶ τὸ ἐπίνειό της· τὰ μακρὰ τείχη ἦταν ὡσὰν δυὸ σκέλη τῶν Ἀθηνῶν. Ὕστερα εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Περικλέους ἔλαβε μιὰ μορφὴ ἀλλοιώτικη ἀκόμι· ἐπειδὴ αὐτὸς τὴν ἐστόλισε μὲ διάφορα ἀγάλματα, ναοὺς καὶ ἄλλαις δημόσιαις οἰκοδομαῖς, καὶ ἔτζι ἦταν ἡ πρώτη πόλι τῆς Οἰκουμένης ἕως ὁποῦ ἔγινε ἡ Ἀλεξάνδρεια εἰς τὴν Αἴγυπτο ἀπὸ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρο.

Ἡ παλαιὰ Ἀθήνα ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ 22 μίλλια γύρο· εἶχε ἢ πόρταις ἀφ' ὁποίαις εἶχε κάθε μιὰ τὸ ὄνομά της· ἦταν πολυανθρωποτάτη, εἶχε πολλαῖς φιλοσοφικαῖς διατριβαῖς αἱ ὁποίαις ἐβάσταξαν καὶ εἰς τὴν παρακμή της, κ' πολὺν καιρὸ μετὰ Χ:. Οἱ Πέρσαι ἐπῆραν πολλὰ ἀγάλματα, τὰ ὁποῖα ὁ Ἀντίοχος ὕστερα τὰ ἔστειλε ὀπίσω.

Αἱ Ἀθήναις ἦταν διῃρημέναις εἰς πολλοὺς μαχαλάδες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ ἀξιολογώτεροι ἦταν τὸ Κεραμικὸ, τὸ Πρυτανεῖο, τὸ Λύκιο, τὸ Θέατρο, ἡ Ἀκρόπολι, ὁ Ἄρειος πάγος καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι ἡ Ἀκαδημία κ. τ. λ. ἀπὸ τὴν ἀκρόπολί της εἰς τὴν ὁποία ἦταν κ' ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ἔβλεπε τινὰς ὅλη τὴν πόλι· ἐπειδὴ ἦταν εἰς τὸ ὑψηλότερο μέρος τῆς πόλεως· αὐτὴν πρῶτον ἐκατοίκησαν εἰς αὐτὸν τὸν τόπο.

Εἰς τὸ Θέατρο ἦταν καὶ τὸ Ὠδεῖο, σχολεῖο τῆς μουσικῆς ὁποῦ ἐκτίωθηκε ἐπιστατῶντας ὁ Περικλῆς, καὶ ἡ πολυθρύλλητη ἐννεάκρουνη βρύσι Καλλιῤῥόη, ἡ μόνη εἰς ταῖς Ἀθήναις. Κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα δικαστήρια ὁποῦ εἶχε ἦταν ἀκόμι καὶ τὸ Παράβυστο ὠνομασμένο ἔτζι ἀπὸ τὴν τοποθεσία, ὄντας εἰς ἕνα μέρος παράμερο· καὶ τὸ Τρίγωνο, ὠνομασμένο ἔτζι ἀπὸ τὸ σχῆμα του.

Η'

μετ᾽ αὐτοὺς τὴν ἐπῆραν Ἀῤῥαγονέζοι, καὶ Φλω-
ρεντῖνοι ἄρχοντες, ὕστερα Βενετζιάνοι· ὕστερα πάλιν
ἐπάρθηκε ἀπὸ ἕνα Ἀῤῥαγονέζο, καὶ ὁ ἔσχατος ἀπὸ
τοὺς δυτικοὺς ὁποῦ τὴν εἶχαν, ἐστάθηκε κάποιος Φραντζί-
σκος Ἀτζιαόλος δούκας τῆς Ἀθήνας, καὶ πρίγκιπας
τῆς Ἀχαΐας εἰς τοῦ ὁποίου τὸν καιρὸ τὴν ἐπῆραν οἱ
Τοῦρκοι εἰς τὰ 1435. Πάλιν μετὰ 232 χρόνους οἱ Βε-
νετζάνοι τὴν ἐπῆραν, ὅμως πολλὰ ὀλίγο τὴν ἐβάστα-
ξαν, καὶ πάλιν τὴν ἐξαναπῆραν οἱ Τοῦρκοι καὶ τὴν ἔχουν
ἕως τώρα.

Πόλεις αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας εἶναι αἱ Ἀθῆναι, ἡ ὁ-
ποία τώρα λέγεται ἑνικῶς Ἀθήνα, πόλι παλαιὰ καὶ
περίφημη διὰ τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν, τῶν νομοθε-
τῶν, τῶν φιλοσόφων, τῶν ῥητόρων, τῶν ποιητῶν,
καὶ τῶν διαφόρων τεχνιτῶν ὁποῦ ποτὲ ἦταν εὔφορη,
καὶ τώρα μὲ τὴν ὁλότη ἄφορη ἀπὸ παρομοίους ἄνδρας.
Εἶναι εἰς μιὰ τοποθεσία καλὴ, ἀπολαύει ἕναν ἀέρα ὑγιει-
νό· τὰ πέριξ της κατάφυτα ἀπὸ ἐλαιῶνας. Ἡ Ἀθήνα
μ᾽ ὅλον ὁποῦ καὶ τώρα ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τὴν συγκατα-
ριθμήσῃ εἰς τὴν τάξι τῶν πόλεων, καὶ ἔχει δεκαπέντε
δεκαὲξ χιλιάδες κατοίκους, τοὺς περισσοτέρους Ῥωμαίους,
καὶ οἰκοδομαῖς ἀρκεταῖς, μ᾽ ὅλον τοῦτο δὲν εἶναι τίποτες
ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, καὶ τὸ πλῆθος τῶν κατοίκων
καὶ τῶν στολισμῶν ὁποῦ εἶχε ὅταν ἦταν μιὰ ἀρχὴ ὑπέρ-
τατη δημοκρατική. Ἀπὸ τὰ πολλὰ παλαιά της κάλλη
ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ἔργο ἀξιοθέατ καὶ ἀξιοθαύμαστο, ἐ-
σώζονταν ἕως εἰς τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁλό-
κληρος, μιὰ μπόμπα ὅμως ὁποῦ εἶχαν ῥίξῃ οἱ Βενετζιά-
νοι, καὶ ἔπεσε εἰς τὸ μπαρούτι ὁποῦ εἶχαν οἱ Τοῦρκοι ἐδῶ,
τὸν ἐχάλασε 1687. σώζονται ἀκόμι καὶ ἄλλα πολλὰ
λείψανα τῆς παλαιᾶς της λαμπρότητος, καὶ ἐπι-
γράμματα εἰς λίθους σκαλισμένα· ὅσα ὅμως ἠμπορού-
σαν νὰ μετατοπισθοῦν, οἱ Εὐρωπαῖοι τὰ ἐσήκωσαν ἀπὸ

ταῖς

ταῖς Ἀθήναις, καὶ τὴν σήμερον κάμνουν κάθε τρόπο νὰ
σηκώσουν ἐκεῖνα ὁποῦ σηκόνωνται.

Μετὰ τὸν Περσικὸ πόλεμο ὁποῦ ἐμβῆκαν εἰς αὐτὴν
οἱ Πέρσαι καὶ τὴν ἐχάλασαν, ὁ Θεμιστοκλῆς τὴν
ἀνακαίνισε, ἔκτισε καὶ τὰ δυὸ τείχη τὰ μακρυὰ ὁποῦ
τὴν ἔνοναν μὲ τὸν Πειραιᾶ τὸ ἐπίνειότης· τὰ μακρὰ τεί-
χη ἦταν ὡσὰν δυὸ σκέλη τῶν Ἀθηνῶν. Ὕστερα εἰς τὸν
καιρὸ τοῦ Περικλέους ἔλαβε μιὰ μορφὴ ἀλλοιώτικη ἀ-
κόμι· ἐπειδὴ αὐτὸς τὴν ἐστόλισε μὲ διάφορα ἀγάλμα-
τα, ναοὺς καὶ ἄλλαις δημόσιαις οἰκοδομαῖς, καὶ ἔτζι ἦταν
ἡ πρώτη πόλι τῆς Οἰκουμένης ἕως ὁποῦ ἔγινε ἡ Ἀλε-
ξάνδρεια εἰς τὴν Αἴγυπτο ἀπὸ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρο.

Ἡ παλαιὰ Ἀθήνα ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ 22 μίλλια γύ-
ρο· εἶχε ἢ πόρταις αἱ ὁποίαις εἶχε καθε μιὰ τὸ ὄνομά-
της· ἦταν πολυανθρωποτάτη, εἶχε πολλαῖς φιλοσο-
φικαῖς διατριβαῖς αἱ ὁποίαις ἐβάσταξαν καὶ εἰς τὴν πα-
ρακμή της, ἢ πολὺν καιρὸ μετὰ Χ:. Οἱ Πέρσαι ἐπῆ-
ραν πολλὰ ἀγάλματα, τὰ ὁποῖα ὁ Ἀντίοχος ὕστερα
τὰ ἔστειλε ὀπίσω.

Αἱ Ἀθήναις ἦταν διῃρημέναις εἰς πολλοὺς μαχαλᾶ-
δες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ ἀξιολογώτεροι ἦταν τὸ Κεραμικὸ,
τὸ Πρυτανεῖο, τὸ Λύκιο, τὸ Θέατρο, ἡ Ἀκρόπολι,
ὁ Ἄρειος πάγος καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι ἡ Ἀκαδημία
ἢ τ:. ἀπὸ τὴν ἀκρόπολί της εἰς τὴν ὁποία ἦταν ἢ ὁ ναὸς
τῆς Ἀθηνᾶς, ἔβλεπε τινὰς ὅλη τὴν πόλι· ἐπειδὴ ἦταν
εἰς τὸ ὑψηλότερο μέρος τῆς πόλεως· αὐτὴν πρῶτον
ἐκατοίκησαν εἰς αὐτὸν τὸν τόπο.

Εἰς τὸ Θέατρο ἦταν καὶ τὸ Ὠδεῖο, σχολεῖο τῆς μουσι-
κῆς ὁποῦ ἐκτίσθηκε ἐπιστατῶντας ὁ Περικλῆς, καὶ ἡ
πολυθρύλλητη ἐννεάκρουνη βρύσι Καλλιῤῥόη, ἡ μόνη
εἰς ταῖς Ἀθήναις. Κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα δικαστήρια ὁποῦ εἶχε
ἦταν ἀκόμι καὶ τὸ Παράβυστο ὠνομασμένο ἔτζι ἀπὸ τὴν
τοποθεσία, ὄντας εἰς ἕνα μέρος σκοτάδιο· καὶ τὸ
Τρίγωνο, ὠνομασμένο ἔτζι ἀπὸ τὸ σχῆμα του.

Ἡ

Ἡ Ἀθήνα κεῖται εἰς τὰ δεξιὰ ἐμβαίνωντας εἰς τὸν Σαρωνικὸ κόλπο 35 στάδια μακρυὰ ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ εἰς τὴν μεσόγειο, 40 λεύγαις ἀπὸ τὴν Σπάρτη ἢ Μιστρᾶ εἰς τὸ ἀ. β., 53 ἀπὸ τὴ Λάρισσα εἰς τὸ δ. ἀ. ν., καὶ 130 ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι εἰς τὸ δ. ν. πλ: 38, 5´. μ: 41, 55´.

Θέλεις μ᾽ εἶσαι συγγνωμωνικὸς ἀναγνῶστα ὁποῦ φθάνωντας εἰς τὴν Ἀττικὴ καὶ τὴ μητρόπολίτης, ἐξαπλώθηκα ὀλίγο, τρόπον τινὰ παρὰ τὸ προκείμενό μου· τὸ ἀξιόλογο τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἡ σπάνι ὁποῦ ἔχομεν ἀπὸ βιβλία εἰς τὴ γλῶσσα μας μ᾽ ἔκαμαν. Ὕστερα ἕνας Φραντζέζος φθάνωντας ἐδῶ, δὲν τὸν κάμνει καρδιὰ νὰ περνᾷ τέτοιους τόπους σιωπῶντας εἰς τὴν παλαιάτους κατάστασι, ἀμὴ ἐμφιλοχωρεῖ καὶ ἐπιμένει καὶ πέφτει κατά τινα τρόπον εἰς τὸ πολύλογο, ἕνας Φραντζέζος ὁποῦ εἶναι ξένος, καὶ ξεχωριστὰ ἀπ᾽ αὐτὸ, ὁποῦ δὲν ἔχει καμμιὰ ἀνάγκη· ἐπειδὴ εἰς τὴ γλῶσσα του εἶναι τόσα καὶ τόσα βιβλία γεωγραφικὰ καὶ ἱστορικὰ ἀπάνω εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἂν ἕνας τέτοιος λοιπὸν φθάνωντας ἐδῶ ἐκτείνεται, ἐγὼ ἔπρεπε νὰ περάσω σιωπῶντας;

Δράκον κάτω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα εἰς τὸ γιαλὸ, αὐτὸ ἦταν τὸ παλαιὸ τὸ ἀξιολογώτερο ἐπίνειο τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τώρα σκάλα τῆς Ἀθήνας. Τὸ παλαιὸ ἦταν μιὰ πόλι, ἀξιόλογη· ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὴ καὶ ταῖς Ἀθήναις ἀνάμεσα εἰς τὰ μακρυὰ τείχη ἦταν ὅλο τὸ διάστημα 40 στάδια, γεμάτο ἀπὸ ἐργαστήρια, καὶ διάφοραις ἄλλαις οἰκοδομαῖς εἰς διατριβὴ, τῶν ὁποίων φαίνονται ἀκόμι λείψανα.

Ἐλευσίνα, τὸ παλαιὸ Ἐλευσὶς, πόλι ὀνομαστὴ ἀπὸ τὸν ναὸ τῆς Δήμητρος τοῦ ὁποίου σώζονται τὰ ἐρείπια ἀκόμι καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς καὶ πολλὰ ἐπιγράμματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀναφέρνει μερικὰ ὁ Μελέτιος· τώρα ὅμως μήτε χωριό. Αὐτὴ ἡ πόλι ἐλεύθερη προτήτερα, ὑποτάχθηκε ὕστερα εἰς τοὺς Ἀθηναίους, μὲ συμφωνία ὅμως

ὁποῦ ὁ ἱερεὺς τῆς Δήμητρος, τῆς ὁποίας τὰ μυστήρια ἑωρτάζουνταν μὲ μεγάλη παράταξι καὶ πομπὴ, νὰ μείνῃ πάντοτε εἰς τοὺς Εὐμολπίδας· κατάτινας, ἐπειδὴ πρῶτος ὁ Εὔμολπος ἔφερε τὰ μυστήρια ἐδῶ ἀπὸ τὴ Θρᾴκη· κατ᾽ ἄλλους, ἐπειδὴ ἡ Δημήτηρ ἡ ἴδια ἐκατάστησε αὐτὸν πρόεδρο εἰς τὰ μυστήρια.

Μαραθῶνας, τὸ παλαιὸ Μαραθὼν, εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο τῆς Ἀθήνας, πόλι κείμενη εἰς μιὰ πεδιάδα ὁποῦ ἐκτείνεται ἕως εἰς τὸ Αἰγαῖο πέλαγος, ἀντικρὺ εἰς τὴν Εὔβοια, περίφημη εἰς τὴν ἱστορία· ἐπειδὴ ἐδῶ ὁ περιβόητος Μιλτιάδης μὲ δέκα χιλιάδες Ἀθηναίους, καὶ χιλίους Πλαταιεῖς ἐνίκησε ἑκατὸ χιλιάδες πεζικὸ στράτευμα τῶν Περσῶν, καὶ 10 ἱππικὸ, στρατηγῶντας ὁ Δάτις. αὐτὸ ἀκολούθησε εἰς τὰ 490 πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἕως εἰς τὸν Πανσανία ἀκόμι ὁποῦ ἤκμαζε εἰς τὰ μέσα τοῦ δευτέρου αἰῶνος εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τῶν Ἀντωνίων, ἐφαίνουνταν οἱ τάφοι ἀκόμι ἐκείνων ὁποῦ ἔπεσαν εἰς αὐτὴ τὴ μάχη.

Περὶ τῆς Βοιωτίας.

Ἡ Βοιωτία ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικοβόρειο τὸν Εὔριπο, ἀπὸ τὸ βόρειο τὴ Λοκρίδα, ἀπὸ τὸ δυτικὸ τὴ Φωκίδα, ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μέρος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ τὴ Μεγαρίδα, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικονότειο τὴν Ἀττική.

Ὁ τόπος τῆς Βοιωτίας εἶναι γεμάτος βουνὰ καὶ ῥάχες. Εἰς τὴ Βοιωτία εἶναι καὶ ὁ Ἑλικῶνας τὸ περίφημο καὶ ἀφιερωμένο εἰς ταῖς Μούσαις ὄρος, τὸ ὁποῖο τώρα λέγεται λιακώνα. Αὐτὸ εἶναι τὸ εὐφορώτατο ὄρος τῆς Ἑλλάδος, δενδρῶδες καὶ κατάσκιο, εὐῶδες διὰ τοὺς κέδρους καὶ πεύκους ὁποῦ ἔχει· εἰς αὐτὸ ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ πῶς δὲν ἐφύτρονταν φαρμακερὰ χόρτα, μήτε ἐρ-

ἐρπετὰ φαρμακερὰ ἦταν. Εἰς αὐτὴν εἶναι καὶ ὁ Κιθαίρων τώρα Ἐλατειᾶς, μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἀττικῆς.

Ποταμοὶ τῆς Βοιωτίας οἱ ἀξιολογώτεροι εἶναι ὁ Ἀσωπὸς ὁποῦ τὴ χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἀττική· εἰς αὐτὸν χύνεται καὶ ὁ Ἰσμηνὸς κοντὰ εἰς τὸν ὁποῖο εἶναι ἡ Θήβα· ὁ Μέλας τώρα Μαυροπόταμο, ὁ ὁποῖος λέγουν πῶς ἦταν πλευστός· καὶ ὁ Βοάγριος τώρα Γαβριᾶς, ὁ ὁποῖος ἀφ᾽ οὗ δεχθῇ καὶ τὸν Κηφισσό, χύνεται μέσα εἰς τὴν Κοπαΐδα λίμνη, ἡ ὁποία γυρίζει 380 στάδια.

Οἱ Βοιωτοὶ ἐστάθηκαν τὸ παλαιὸ ἀνδρεῖοι καὶ γυμνασικοί· εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Ἐπαμινώνδα ἐστάθηκαν οἱ πρῶτοι τῆς Ἑλλάδος, εἶχαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τους καὶ τὴν Θεσσαλία, εἰς τὴν ὑπεράσπισί τους τὴ Μακεδονία· μὰ ὁ Ἐπαμινώνδας ἦταν ὁποῦ τοὺς ἔφερεν εἰς αὐτὸν τὸν βαθμό· ἔτζι λοιπὸν μετὰ τὸν θάνατό του ξανάπεσαν πάλιν εἰς τὴν πρώτη τους κατάστασι.

Ἑώρταζαν οἱ Βοιωτοὶ πολλαῖς ἑορταῖς, ἐσυγκροτοῦσαν πολλὰ πανηγύρια καὶ ἀγῶνας, καθὼς τὰ Ἡράκλεια εἰς ταῖς Θήβαις, τὰ Ἐρώτεια εἰς ταῖς Θεσπειαῖς, τὰ Βασίλεια ἢ Τροφώνια εἰς τὴ Λειβαδιὰ καὶ ἄλλα πολλά. Κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἔθιμάτους ἐσυνείθιζαν ἀκόμι νὰ πηγαίνουν τὲς νεονύμφους μὲ πομπὴ εἰς τὸ σπίτι τους ἀπάνω εἰς ἕνα ὄχημα, καὶ νὰ τζακίζουν τοῦ ῥυμό του καθὼς ἔφθαναν εἰς τὸ σπίτι, σύμβολο πῶς αὐτὸ τὸ ταξίδι ἔγινε χωρὶς ἐπιστροφή, καὶ ἀκολούθως, τοῦ γαμικοῦ ἄλυτου δεσμοῦ.

Εἰς τὴ Βοιωτία σώζονται ἀκόμι πολλαῖς ἐπιγραφαῖς ἀπάνω εἰς λίθους, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ὁ Μελέτιος ὁποῦ ἦταν ἐκεῖ καὶ ταῖς εἶδε, ἀναφέρνει ἀρκεταῖς.

Θῆβαι, τώρα Θήβα, πόλι περίφημη διὰ τὴν ἀρχαιότητά της, τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν ἡρώων της καὶ ταῖς δυστυχίαις της, ἦταν ἡ μετρόπολι τῆς Βοιωτίας. Ἔχει τὴν ἀρχήν της ἀπὸ τὸν Κάδμο, ὁ ὁποῖος ἀφ᾽ οὗ ἦλθε

ἐδῶ εἰς τὰ 1519 πρὸ Χ: ἔκτισε τὴν Καδμεία, καὶ ὕστερα οἱ υἱοὶ τῆς Ἀντιόπης ἀφ᾽ οὗ τὴν ὑπόταξαν, τὴν ἕνωσαν μὲ τὴν Κάτω πόλι, καὶ τὴν ὠνόμασαν Θήβας. Εἰς τὰ 335 πρὸ Χ: Ἀλέξανδρος ὁ μέγας ἀφ᾽ οὗ τὴν ἐπῆρε μὲ βία, τὴν ἐκαταδάφισε 1200 ἀπὸ κτίσεώς της. Κάσσανδρος ὕστερα τὴν ἐξανάκτισε· Σύλλας πάλιν ὕστερα τὴν ἐχάλασε. Οἱ Θηβαῖοι ἐστάθηκαν τρόπον τινὰ οἱ κύριοι τῆς Βοιωτίας. Ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Κάδμου ἐστάθηκαν κοντὰ 20 βασιλεῖς ἕως εἰς τὸν Ξάνθο· ὕστερα οἱ Θηβαῖοι ἐκατάστησαν δημοκρατία.

Τὴν σήμερον ἡ Θήβα δὲν εἶναι τίποτες ὡς πρὸς τὴν παλαιάτης κατάστασι, μ᾽ ὅλον ὁποῦ εἶναι θρόνος μητροπολίτου. Τοῦ φρουρίου τῆς Καδμείας σώζονται ἀκόμι τὰ τείχη καὶ μερικοὶ πύργοι παλαιότατοι. Κάθονται μέσα Τοῦρκοι καὶ ἔχουν καὶ δυὸ ντζιαμιά, καὶ Ῥωμαῖοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν μιὰ ἐκκλησία. Εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Ἰσμηνὸ ποταμὸ καὶ εἰς ἕνα ἄλλο ποταμάκι, εἰς τὸ β. τῆς Ἀθήνας 10 λέγαις μακρυά, εἰς τὸ ἀ. τῆς Λιβαδιᾶς 15, εἰς τὸ δ. ν. τῆς Κωνσταντινουπόλεως 115. πλ: 38, 22΄. μ: 41, 10΄.

Τώρα μεγαλήτερη πόλι τῆς Βοιωτίας εἶναι ἡ Λειβαδιὰ τὸ παλαιὸ Λεβάδεια καὶ Λεβαδία, ἡ ὁποία ἦταν ὀλίγο παραπάνω. Ἡ Λεβάδεια ἦταν περίφημη τὸ παλαιὸ ἀπὸ τὸ μαντεῖο τοῦ Τροφωνίου ὁποῦ ἦταν εἰς αὐτήν· ἡ Λειβαδιὰ εἶναι καὶ αὐτὴ ἀρκετὰ μεγάλη, κατοικεῖται ἀπὸ πολλὰ ὀλίγους Τούρκους καὶ πολλοὺς Ῥωμαίους. Γίνεται εἰς αὐτὴ μιὰ ἀξιόλογη πραγμάτεια εἰς μαλλιά, σιτάρι, ῥύζι καὶ τ., τὰ ὁποῖα χορηγεῖ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ ξένων τόπων· Ὁ ἐπίσκοπός της εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὸν Ἀθηνῶν. Εἶναι ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα· τὸ ἐπίνειότης εἶναι εἰς τὸν Κορινθιακὸ κόλπο. Ἀπέχει 15 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἀθή-

να εἰς τὸ δ. β., 25 ἀπὸ τὸν Ἔπακτο εἰς τὸ ά. β. κ. πλ: 38, 40΄. μ: 41, 4΄.

Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἑλικῶνος εἰς τὸ βόρειο τοῦ Ἰσθμοῦ ἦταν αἱ Θεσπειαῖς πόλι περίφημη, τώρα ὅμως μόλις σώζονται τὰ ἴχνη της· Ὀνομάζεται αὐτὸς ὁ τόπος τώρα Κοκόσι· 5 μίλλια μακρυὰ ἀπὸ αὐτὸν τὸν τόπο ἦταν ἡ Ἄσκρη ἡ πατρίδα τοῦ Ἡσιόδου ἀπάνω εἰς ἕναν τόπο ὑψηλὸ καὶ σκληρό.

Εἰς τὸ βόρειο τῶν Μεγάρων, καὶ ἀνατολικὸ τῆς Κοπαΐδος λίμνης εἰς ἕνα ἀρκετὸ διάστημα ἦταν τὰ Λεῦκτρα, πόλι περίφημη ἀπὸ τὴ μάχη ὁποῦ ἐκέρδησαν οἱ Θηβαῖοι ἐναντίο εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, ὁποῦ ἦταν 24 χιλιάδες πεζοὶ καὶ 1500 ἱππεῖς, μὲ ὅλον ὁποῦ αὐτοὶ ἦταν 6 χιλιάδες πεζοί· μὰ ὁ στρατηγός τους Ἐπαμινώνδας ἦταν αντὶς διὰ πολλαῖς χιλιάδες.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῶν Λεύκτρων ἀνάμεσα εἰς τὴν Ἐλευσῖνα καὶ εἰς ταῖς Θήβαις, ἦταν αἱ Πλαταιαῖς ὠνομασμέναις ἔτζι ἀπὸ τὴν Πλάταια κόρη τοῦ Ἀσωποῦ. Αὐτὴ ἡ πόλι προτήτερα ἦταν αὐτόνομη, ὕστερα οἱ Πλαταιεῖς ἔπαθαν πολλὰ ἀπὸ τοὺς Θηβαίους, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἔδιωξαν τέλος πάντων ἀπὸ τὴν πατρίδα τους· τί κακὸ εἰς αὐτὸν τὸν Κόσμο! κάθε ἕνας θέλει νὰ βασιλεύῃ ἀπάνω εἰς τὸν ἄλλο! Κοντὰ εἰς τὰ τείχη τῶν Πλαταιῶν ὁ Μαρδόνιος μὲ 300 χιλιάδες κατὰ τὸν Ἡρόδοτο, μὲ 500 κατὰ τὸν Διόδωρο ἐνικήθηκε κατὰ κράτος ἀπὸ τὸν Ἀριστείδη στρατηγὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ Παυσανία τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὰ 479 πρὸ Χ:. Δι' αὐτὴ τὴ νίκη οἱ Ἕλληνες ἔκτισαν ναὸ καὶ τὸν ἀφιέρωσαν ἐλευθερίῳ Διΐ, καὶ ἐδιάταξαν καὶ ἀγῶνα γυμνικὸ τὸν ὁποῖο τὸν ὠνόμασαν Ἐλευθέρια.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῆς Θήβας, ἀντικρὺ εἰς τὴν Χαλκίδα μητρόπολι τῆς Εὐβοίας, ἦταν ἡ Αὐλίδα, πόλι παραθαλάσσια μὲ λιμένα, εἰς τὴν ὁποία ἐσυνάχθηκαν οἱ

Ἕλλη-

Ἕλληνες, καὶ ἀφ' οὗ ἔθυσαν τὰ ἐπιβατήρια διὰ τὴν ἐκστρατεία ἐναντίο εἰς τοὺς Τρῶας, ἐκίνησαν ἀπ' ἐδῶ. Ὁ λιμένας της τώρα ὀνομάζεται Βαθύς. Αὐτοῦ τώρα εἶναι ὁ Καραμπαμπᾶς, κάστρο δυνατὸ ὁποῦ ἔκτισαν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸν ὕστερινὸ αἰῶνα.

Εἰς τὸ βόρειο τῆς Κοπαΐδος λίμνης, καὶ ἀνατολικοβόρειο τῆς Λειβαδιᾶς, ἦταν ἡ Χαιρώνεια, τώρα Κάπραινα, πατρίδα τοῦ Πλουτάρχου καὶ Σέξτου. Ἡ Χαιρώνεια εἶναι περίφημη ἀκόμι ἀπὸ τὴ μάχη ὁποῦ ἔκαμε ὁ Φίλιππος, καὶ ἐνίκησε τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας 338 πρὸ Χ:. Ὁ Παυσανίας ὄντας ἐδῶ, εἶδε τοὺς τάφους ἐκείνων ὁποῦ ἐφονεύθηκαν διὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος, ἐπιγράμματα ὅμως δὲν εἶδε· ἐπειδὴ ὁ καιρὸς δὲν ἐσυγχωροῦσε ἕνα τέτοιο· μ' ὅλον τοῦτο ἔστησαν ἕνα ἄγαλμα λεονταρίου, σύμβολο τῆς ἀνδρίας τῶν φονευθέντων.

Περὶ τῆς Φωκίδος.

Ἡ Φωκίδα, Φωκὶς τὸ παλαιὸ, συνορεύει ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ, μὲ τὴ Βοιωτία καὶ μέρος μὲ τὴ Λοκρίδα, ἀπὸ τὸν βορρᾶ, μὲ τὴ Δωρίδα, ἀπὸ δυσμὰς, μὲ τὴ Λοκρίδα, καὶ ἀπὸ τὴ μεσημβρία μὲ τὸν Κορινθιακὸ κόλπο.

Ἡ γῆ εἶναι εὔφορη εἰς διάφορα γεννήματα, εἰς βαμπάκια, εἰς διαφόρους καρποὺς· θρέφει καὶ πολλὰ ζῶα, βόδια, πρόβατα καὶ τ:.

Εἰς τὴ Φωκίδα εἶναι ὁ Παρνασσὸς, ὄρος ὑψηλότατο, καὶ πολυθρύλλητο εἰς τοὺς ποιητὰς, εἰς τὸ ὁποῖο ἔθεταν τὸν θρόνο τῶν Μουσῶν. Ἡ κορυφή του εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἄσπρη ἀπὸ τὸ χιόνι, καὶ ἐκτείνεται κατὰ μῆκος ἄλλου ψηλότερα, καὶ ἄλλου χαμηλότερα, καὶ δὲν ἔχει σχῆμα κώνου καθὼς ὁ Ἄθως. Μέσα εἰς κάτι χώναις ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν κορυφὴ εὑρίσκει τινὰς χιόνια σωρευμένα, σύγχρονα

 ἴσως

ἴσως μὲ τὸν ἴδιο Παρνασσό. Τὰ παλαιὰ χιόνια σκωληκιάζουν τὸ καλοκαίρι, καὶ τὰ σκωλήκια λάμπουν τὴ νύχτα σὰν ταῖς κολοφωτιαῖς. Εἰς τὴν κορυφὴ ἡ ἄνοιξι γίνεται τὸν Μάϊο, εἰς καιρὸν ὁποῦ εἰς τὰ παραθαλάσσια ἡ ἄνοιξι ἀρχίζει ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ Ἰαννουαρίου.

Πόλεις παραθαλάσσιαις τὸ πάλαι ἦταν πολλαῖς, τώρα ὅμως δὲν εἶναι κάμμια ἔξω ἀπὸ μερικὰ χωριά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἕνα ὀνομάζεται Χριοσὸ, καὶ αὐτὸ θὲ νὰ ἦταν ἡ παλαιὰ Κρίσσα, πόλι ἀπὸ τὴν ὁποία ὠνομάσθηκε καὶ ὁ κόλπος Κρισσαῖος· καὶ ἄλλο ἕνα Ἄσπρα σπίτια, τὸ ὁποῖο νομίζουν νὰ εἶναι ἡ Ἀντίκυῤῥα τῶν παλαιῶν.

Μεσόγειαις πόλεις ὁμοίως ἦταν τὸ παλαιὸ πολλαῖς καὶ διάσημαις, τώρα ὅμως ἔξω ἀπὸ τὰ Σάλωνα δὲν εἶναι κάμμια· χώραις ὅμως καὶ χωριὰ πολλά.

Ἡ περιφημότερη πόλι ἦταν οἱ Δελφοὶ, εἰς τὴν ὁποία ἦταν ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ τὸ πολυθρύλλητο μαντεῖο, εἰς τὸ ὁποῖο ἔτρεχαν ἀπὸ κάθε μέρος καὶ ἐμαντεύουνταν, καὶ ἀφιέρωναν πράγματα πολύτιμα, καὶ τὸ ἐκατάπλέτιζαν. Εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Ὁμήρου ἦταν πλουσιώτατο καθὼς φαίνεται ἀπὸ αὐτὲς τὲς δυὸ στίχους.

„Οὐδ᾽ ὅσα γε λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει
„Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρηέσσῃ.

Αὐτὸς ὁ πλοῦτος ὁποῦ ἀναφέρνει ὁ Ὅμηρος, ἐσυλήθηκε πολὺ προτήτερα ἀπὸ τὴ σύλησι ὁποῦ ἔγινε ἀπὸ τοὺς Φωκεῖς, διὰ τὴν ὁποία καὶ ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερὸς πόλεμος ἄναψε εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντα· ὀλίγο ἀκόμι ἔλειψε νὰ γένῃ καὶ μία τρίτη σύλησι ἀπὸ τὸν Βρέννο ὕστερα ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο, 278 πρὸ Χ:. οἱ Γαλάται ὅμως δὲν ἐπέτυχαν εἰς τὸν σκοπόν τους. (α) Οἱ Δελφοὶ τώρα εἶναι χωριὸ καὶ ὀνομάζεται Καστρί.

Εἰς

(α) Ὅποιος θέλει νὰ μάθῃ τὴν ἔφοδο τοῦ Βρέννου μὲ τοὺς Γαλάτας ἐξ αἰτίας τῶν θησαυρῶν τῆς Πυθοῦς, ἂς διαβάσῃ τὸν Παυσανία.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῶν Δελφῶν πρὸς τὸ βόρειο ὀλίγο, εἶναι ἡ Δαύλεια, μικρὴ πόλι μὲ θρόνο ἐπισκόπου ὑποκειμένου εἰς τὸν Ἀθηνῶν μητροπολίτη· αὐτὴ ἦταν ἡ παλαιὰ Δαυλίς.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῆς Δαύλειας εἶναι τὸ Μόδι χωριό. ἐδῶ ἦταν ἡ παλαιὰ πόλι Ἄβα.

Δαδὶ, χώρα ὀνομαστὴ ἀπὸ τὰ βαμπάκια της καὶ καρβουπάνια· Ἐδῶ λέγουν πῶς ἦταν τὸ παλαιὸ ἡ Ἀμφίκλεια.

Σάλωνα (τὰ), πόλι μικρὴ περιτειχισμένη καὶ τιμημένη εἰς θρόνον ἐπισκόπου ὑπὸ τὸν Ἀθηνῶν, κοντὰ εἰς ἕνα ποτάμι· οἱ κάτοικοί της εἶναι οἱ περισσότεροι Ῥωμαῖοι· πλ: 38, 50΄. μ: 40, 36΄. Ἐδῶ λέγουν πῶς ἦταν ἡ παλαιὰ Τιθόρεια.

Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ εἶναι ὁ Ὅσιος Λουκᾶς, μοναστήρι βασιλικὸ ὁποῦ ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν Ῥωμανό. Ἡ ἐκκλησία τοῦ μοναστηρίου εἶναι ἕνα κτίσμα πολυτελέστατο, καὶ ἀξιολογώτατο.

Περὶ τῆς Λοκρίδος.

Ἡ Λοκρίδα, Λοκρὶς τὸ παλαιὸ, διαιρεῖται εἰς δυό· ἡ μία ἐκτείνεται εἰς τὸ μεσημβρινὸ μέρος τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου κατὰ μάκρος, καὶ ἡ ἄλλη ἀπάνω εἰς τὸν Κορινθιακὸ κόλπο, καὶ ταῖς χωρίζει τὴ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ Δωρίδα.

Ἡ πρώτη λοιπὸν ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο τὸν Μαλιακὸ κόλπο, ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὴν Βοιωτία, ἀπὸ τὸ νότειο αὐτὴν καὶ τὴ Φωκίδα, ἀπὸ τὸ δυτικὸ τὴ Θεσσαλία.

Οἱ κάτοικοί της τὸ παλαιὸ, ἐκεῖνοι ὁποῦ ἦταν πρὸς τὸ ἀνατολικὸ, ὠνομάζουνταν Ὀπούντιοι Λοκροὶ, ἀπὸ τὸν Ὀποῦντα πόλι, ἡ ὁποία τώρα ὀνομάζεται

Πυν-

Πουντονίτζα, τιμημένη μὲ θρόνο ἐπισκόπου ὑπὸ τῶν Ἀθηνῶν. Αὐτὴ ἐστάθηκε πατρίδα τοῦ Πατρόκλου· ἐκεῖνοι ὁποῦ ἦταν εἰς τὸ δυτικὸ, οἱ ὁποῖοι ἐκτείνονται καὶ περισσότερο, ὠνομάζουνταν Ἐπικνημίδιοι ἀπὸ τὸ βουνὸ Κνῆμις, τώρα Χλωμός. Αὐτὸ τὸ μέρος ὀνομάζεται τώρα Ταλάντι ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα χώρα, ἡ ὁποία ὀνομάζεται καὶ αὐτὴ Ταλάντι.

Εἰς ταῖς ἄκραις αὐτῆς τῆς χώρας πρὸς δυσμὰς εἶναι ἡ Οἴτη, ὄρος ὀνομαστὸ εἰς τὴ μυθολογία· ἐπειδὴ ἐδῶ ξεῤῥιζόνωντας τὰ δένδρα ὁ Ἡρακλῆς, τὰ ἐμάζοξε σωρὸ, καὶ ἀνέβηκε ἀπάνω καὶ ἐκάηκε· καὶ εἰς τὴν ἱστορία· ἐπειδὴ εἰς τοὺς πρόποδας αὐτοῦ εἶναι αἱ Θερμοπύλαις, ταῖς ὁποίαις διαφενδεύωντας ὁ Λεωνίδας μὲ 300 Σπαρτιάτας καὶ μὲ μερικοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐναντίο εἰς ἕνα ἄπειρο πλῆθος Περσῶν, ἐπροδόθηκε ἀπὸ κάποιον Ἐπίαλο ὁποῦ εἶχε δείξῃ τοὺς Πέρσας ἕνα μονοπάτι· ὁ Λεωνίδας μ' ὅλον ὁποῦ εἶδε πῶς ἔμελλε νὰ περικλεισθῇ, καὶ τὸν ἄφησαν καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, ἐπέμεινε μὲ τοὺς Σπαρτιάτας του, καὶ ἀφ' οὗ ἐπολέμησαν ἀνδρειότατα, καὶ ἐφόνευσαν πολυάριθμους Πέρσας, ἐνέδωκαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν ἀριθμὸ, καὶ ἐφονεύθηκαν ὅλοι, ἔξω ἀπὸ ἕναν μόνο.

Περὶ τῆς Ὀζολαίας λοκρίδος.

Αὐτὴ συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο μέρος, μὲ τὴ Δωρίδα, ἀπὸ τὸ νότειο, μὲ τὸν Κορινθιακὸ κόλπο, ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴ Φωκίδα, καὶ ἀπὸ το δυτικὸ, μὲ τὴν Αἰτωλία, ἀπὸ τὴν ὁποία χωρίζεται μὲ τὸν Εὔηνο ποταμὸ, τώρα Φιδάρι.

Ἔπαχτος τὸ παλαιὸ Ναύπακτος, πόλι περίφημη διὰ τὴν ἀρχαιότητά της, δυνατὴ διὰ τὴν τοποθεσίατης, ὁποῦ εἶναι τριγύρω εἰς ἕναν λόφο, ἢ διὰ τὰ τρία

της

της τείχη, εἶναι ἡ μητρόπολι ὅλης Ὀζολαίας Λοκρίδος καὶ τῆς Αἰτωλίας, παραθαλάσσια, μὲ λιμένα, θρόνος μητροπολίτου, καὶ καθέδρα ἑνὸς πασιᾶ. Αὐτὴ εἰς τὰ 1408 ἦταν τῶν βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὁ Ἐμμανουὴλ ὅμως ὑποπτεύωντας πῶς δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ τὴ φυλάξῃ, τὴν ἔδωκε εἰς τοὺς Βενετζιάνους, οἱ ὁποῖοι τὴν ὠχυροποίησαν ὁποῦ τὴν ἔκαμαν ἱκανὴ νὰ ἀντισταθῇ εἰς κάθε πολιορκία. Οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐπολιόρκησαν εἰς τὰ 1475, μὰ ὕστερα ἀπὸ μιὰ πολιορκία τετραμηνιαία καὶ μάταια, καὶ ἕνα χαμὸ 30 χιλιάδων στρατευμάτων, ἀνεχώρησαν. Εἰς τὰ 1498 ὁ Μπαγιαζὶτ τὴν ἐπῆρε. Εἰς τὰ 1687 τὴν ξαναπῆραν οἱ Βενετζιάνοι, καὶ εἰς τὰ 1699 κατὰ ταῖς συνθήκαις τοῦ Καρλοβιτζίου τὴν ἄφησαν εἰς τοὺς Τούρκους, ἀφ' οὗ τὴν ἐξεγύμνωσαν. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἀθήνα 45 λεύγαις καὶ 140 ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι· πλ: 38, 34· μ: 39, 48.

Ὠνομάσθηκε Ναύπακτος ἀπ' αὐτὸ ὁποῦ ἐδῶ ἔπηξαν (ἔκαμαν) τὰς ναῦς τους οἱ Δωριεῖς ἢ ἐμπαρκαρίσθηκαν διὰ τὴν Πελοπόννησο. Ἡ Ναύπακτος εἶχε τὸ παλαιὸ 4 ναοὺς ὀνομαστοὺς, τὸν ἕναν εἰς τὸν Ποσειδῶνα, τὸν ἄλλο εἰς τὴν Ἀφροδίτη, τὸν τρίτο εἰς τὸν Ἀσκληπιὸ, ἢ τὸν τέταρτο εἰς τὴν Ἄρτεμι. Ὁ Ἔπαχτος τώρα ἔχει δυὸ ἐκκλησίαις, ἐφτὰ ντζιαμιὰ, ἢ τρία συναγώγια.

Λαμπηνοὶ, χωριὸ τὸ ὁποῖο διϊσχυρίζονται πολλοὶ πῶς εἶναι ἡ παλαιὰ Ἄμφισσα.

Περὶ τῆς Αἰτωλίας.

Ἡ κυρίως Αἰτωλία ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὸν Εὔηνο ποταμὸ ὁποῦ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴ Λοκρίδα· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸν Ἀχελῷο ποταμὸ ὁποῦ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἀκαρνανία· ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴ Δωρίδα, ἢ ἀπὸ τὸ νότειο, τὸ Ἰώνιο πέλαγος. τὸ πλάτος της εἶναι

N 4 ἀπὸ

ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ τὸ μάκρος ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο.

Προτήτερα αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ὠνομάζοντον Ὑάντις, ὕστερα Αἰτωλία ἀπὸ Αἰτωλὸν ὑιὸ τοῦ Ἐνδυμίωνος, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ νὰ ἐσκότωσε τὸν Ἄπιν ὑιὸ τοῦ Ἰάσονος, ἔφυγε φοβούμενος τὴν ἐκδίκησι τῶν ὑιῶν του, καὶ ἦλθε ἐδῶ.

Ὁ τόπος της ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης εἶναι ἄκαρπος, ἀπὸ τὸ μέρος ὅμως τὸ βόρειο εἶναι εὔφορος.

Τοὺς παλαιοὺς Αἰτωλοὺς τοὺς κατηγοροῦν διὰ τὰ ἤθη τους, ἡ παροιμία „ τῶ μὲν χεῖρ' ἐν Αἰτωλοῖς, ὁδὲ νοῦς ἐν Κλοπιδῶν, ἐπεκράτησε νὰ λέγεται ἀπὸ τὴ ζωοδοκια καὶ ῥαδιουργίας τους· ὡς τόσο ὅλοι συμφωνοῦν πῶς ἐστάθηκαν ἀνδρεῖοι καὶ πολεμικοὶ, καὶ ὀνομαστοὶ, μὲ τὸ νὰ εἶχαν προνόμιο νὰ εἶναι Ἑλλανοδίκαι.

Οἱ Αἰτωλοὶ τὸ παλαιὸ ἐβασιλεύοντον, καὶ ὀνομαστότερός τους βασιλεὺς ἐστάθηκε ὁ Οἰνεὺς καὶ ὁ ὑιός του Μελέαγρος· ὕστερα ἄλλαξαν τὴν πολιτεία τους καὶ τὴν ἔκαμαν δημοκρατία· ἐστάθηκαν ἐχθροὶ τῶν Μακεδόνων· εἶχαν ἕνα συμβούλιο τὸ ὁποῖο τὸ ὠνόμαζαν παναιτώλιο.

Πόλεις τὸ παλαιὸ τῆς Αἰτωλίας ἦταν πολλαῖς, ὅμως ἐκαταφανίσθηκαν ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους· τώρα μερικαῖς χώραις μόνο εἶναι καθὼς τὸ Ἀγγελικὸ, Μεσολόγγι, Βραχῶρι, Ζαπάντι.

Περὶ τῆς Ἀκαρνανίας.

Ἐκτείνεται καὶ αὐτὴ κατὰ μάκρος ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο, καὶ ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὸν Ἀχελῶο ποταμὸ, τώρα ἀσπροπόταμο· ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴ Θετταλία· ἀπὸ τὸ ἀνατολικοβόρειο, τὴ Δωρίδα· ἀπὸ τὸ δυτικοβόρειο, τὴν Ἤπειρο ἀπὸ τὴν ὁποία χωρίζεται μὲ τὸν Ἄραχθο ποταμὸ, τώρα ποτάμι τῆς Ἄρτας· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸ Ἰώνιο πέλαγος καὶ μέρος τὸν Ἀμβρακικὸ κόλπο, ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὸ Ἰώνιο πάλιν πέλαγος.

Ἄκτιον, Ἄργος, Στρατὸς ἦταν αἱ πρωτεύουσαις πόλεις τῆς Ἀκαρνανίας· τώρα ὅμως δὲν εἶναι παρὰ χωριά. Ἀπὸ τὴν Ἀκαρνανία ἦταν ὁ Φίλιππος ὁ Ἰατρὸς τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ ὁ Λυσίμαχος ὁ παιδαγωγός του.

Εἰς τὴν Ἀκαρνανία λέγει ὁ Μελέτιος, εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Ἀλυζείας πόλεως, ἦταν ναὸς Ἡρακλέους εἰς τὸν ὁποῖο σώζονται ἀκόμι πολλαῖς ἀρχαιότητες, καὶ ἐπιγράμματα εἰς τὸν Ἡρακλέα, τὰ ὁποῖα τὰ ἐδιάβασε καὶ τὰ ἀναφέρνει εἰς τὴ γεωγραφία του. Εἰς αὐτὸν τὸν ναὸ ἀναφέρνει ὁ Στράβων εἰς τὴν περιγραφὴ τῆς Ἑλλάδος, ἦταν καὶ οἱ ἆθλοι τοῦ Ἡρακλέους, ἔργο θαυμαστὸ τοῦ περιφήμου Λυσίππου, τοὺς ὁποίους ἕνας ἡγεμὼν ὁποῦ εἶχε πάγη ἐκεῖ ἀπὸ τὴ Ῥώμη, τοὺς ἐσήκωσε.

Περὶ τῆς Δωρίδος.

Εἰς τὸ βόρειο τῆς Ὀζολαίας λοκρίδος, καὶ Αἰτωλίας, καὶ ἀνατολικοβόρειο τῆς Ἀκαρνανίας εἶναι ἡ Δωρίδα, τώρα Κράβαρι καὶ Λοιδωρίκι, τόπος βουνώδης καὶ ὀλίγο εὔφορος, οἱ ἄνθρωποι πανοῦργοι καὶ ἀκαμάται, καὶ ζοῦν οἱ περισσότεροι σχεδὸν μὲ ζητεία, μεταχειριζόμενοι χίλιαις ψευτιαῖς δι' αὐτό.

Ἔχει χωριὰ ἀρκετὰ καὶ μιὰ χώρα ἡ ὁποία ὀνομάζεται Λοιδωρίκι, καὶ τιμᾶται μὲ θρόνο ἐπισκόπου ὑπὸ τὸν Λαρίσσης μητροπολίτη.

Ἡ Δωρίδα ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὸν Δῶρο δεύτερο ὑιὸ τοῦ Ἕλληνος ὑιοῦ τοῦ Δευκαλίωνος. Αἱ πόλεις τῆς παλαιᾶς Δωρίδος δὲν ἦταν ἀξιόλογαις, καθὼς καὶ ὁ τόπος τους, ὄντας βουνώδης καὶ ὀλίγο ἐκτεταμένος· ἤθελε

θαυμάσῃ λοιπὸν τινὰς, ἀκέωντας τὲς Δωριεῖς, ὀπῦ ἐκατοικῦσαν ἕναν τέτοιο καὶ τόσο τόπο, περίφημες εἰς τὴν ἱςορία διὰ τὴ διάλεκτό τες, καὶ διὰ ταῖς τέχναις τες, καὶ μάλιςα διὰ τὸ Δώρειο τόσο εἰς τὴ μεσικὴ, ὅσο καὶ εἰς τὴν ἀρχιτεκτονική· μὰ μὲ τὸ Δωριεῖς δὲν πρέπει νὰ ἐννοῆ τινὰς τὲς κατοίκες τῆς Δωρίδος μόνο, ἀμὴ ϗ ὅλες τὲς Ἕλληνας ὀπῦ ἔλεγαν πῶς ἐκατάγενταν ἀπὸ τὸν Δῶρο. Αὐτοὶ λοιπὸν ἐκατάςησαν πολλαῖς ἀποικίαις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις αἱ ἀξιολογώτεραις ἦταν ἡ Κόρινθος, ἡ Χαλκηδὼν ἀντικρὺ εἰς τὸ Βυζάντιο, καὶ αἱ Συράκεσαις εἰς τὴ Σικελία. Οἱ Δωριεῖς ἐσυντρόφευσαν τὲς Ἡρακλείδας εἰς τὴν κάθοδότες εἰς τὴν Πελοπόννησο, ἡ ὁποία ὅλη σχεδὸν ἐκατοικήθηκε ὕςερα ἀπὸ Δωριεῖς ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀχαΐα.

Περὶ τῆς Θεσαλίας.

Εἰς τὸ βόρειο τῆς κυρίως Ἑλλάδος εἶναι ἡ Θεσαλία χωριζομένη ἀπ᾽ αὐτὴ μὲ μιὰ γραμμὴ ὀπῦ ἐκτείνενεται ἀπὸ τὸ μυχαίτατο μερος τῦ Ἀμβρακικῦ κόλπε ἕως εἰς τὸ μυχαίτατο τῦ Μαλιακῦ, ἔχωντας ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸ Αἰγαῖο πέλαγος, ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴ Μακεδονία, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ τὴν Ἤπειρο.

Ποταμοὶ ἀξιολογώτεροι τῆς Θεσαλίας εἶναι ὁ Πηνειὸς, ὁ ὁποῖος πηγάζει εἰς τὲς πρόποδας τῆς Πίνδε, δέχεται καὶ ἄλλα ποτάμια, περνᾶ ἀπὸ τὴ Λάρισα, καὶ τέλος χύνεται εἰς τὸν Θερμαϊκὸ κόλπο. Αὐτὸς ὁ ποταμὸς εἶναι ἀρκετὰ μεγάλος διὰ νὰ εἶναι πλευςὸς, κἂν μὲ μικρὰ καΐκια, οἱ καταῤῥάκται ὅμως ὀπῦ ἔχει ἀναμεταξὺ εἰς τὰ Τέμπη καὶ εἰς τὴ Λάρισα τὸν ἐμποδίζεν· αὐτὸ τὸ ἐμπόδιο ἠμπορῦσε νὰ ἐξομαλισθῇ· ὁ Σπερχειὸς ἔχει καὶ αὐτὸς ταῖς πηγαῖς τε εἰς τὴν Πίνδο καὶ χύνεται εἰς τὸ Μαλιακὸ κόλπο.

Λίμ-

Λίμναις εἶναι ά· ὁ Κάρλας, τὸ παλαιὸ Νεσωνὶς, (α) μεταξὺ τῆς Λάρισας καὶ τῦ Γόλε· εἶναι μεγάλη, καὶ εὐγάνει πλῆθος ψάρια καὶ μεγάλα. β΄· ὁ Ἐζηρὸς, τὸ παλαιὸ Βοιβηὶς, πολλὰ βαθεὰ, καὶ ἔχει καὶ πολλὰ εἴδη ψάρια, ὅλα ὅμως μικρά.

Ὄρη ὀνομαςὰ τῆς Θεσαλίας εἶναι ά· ὁ Ὄλυμπος, ὄρος ὑψηλότατο, ϗ πλατύτατο, τῦ ὁποίε τὴν κορυφὴ οἱ ποιηταὶ τὴν ὠνόμασαν ἐρανὸ, ϗ ἦταν ἀπάνω ἕνας βωμὸς τῦ Διός· ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὴ λάμψι, ὄντας τρόπον τινὰ ὁλολαμπὲς ἀπὸ τὰ χιόνια ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸν περισσότερο καιρὸ ἡ κορυφή τε εἶναι σκεπασμένη. Ἔχει πολλαῖς κορυφαῖς, καὶ δρυμὲς βαθυτάτες καὶ μεγαλοδένδρες, εἰς τὲς ὁποίες εὑρίσκονται πλῆθος ἄγρια ζῷα, ἀρκῦδες, ἐλάφια, ζαρκάδια, ἀγριογίδια, ἀγριόγερνα καὶ τ: .

Β΄. εἶναι ἡ Ὄσσα τώρα Κίσσαβος, δεύτερο εἰς τὸ ὕψος ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο, καὶ πολλὰ ςενώτερο. Μεταξὺ εἰς αὐτὸ καὶ εἰς τὸν Ὄλυμπο εἶναι τὰ Τέμπη ὀπῦ εἶναι αἱ ἐκβολαῖς τῦ Πηνειῦ, τόπος ὡραιότατος τὸ παλαιὸ, καὶ ςολισμένος μὲ δένδρα ἀειθαλῆ, καὶ δάση κατάσκια καὶ νερὰ ψυχρότατα καὶ ὑγιεινότατα· τώρα ὀνομάζονται Μπαμπᾶς ἀπὸ ἕνα Τερκοχώρι ὀπῦ εἶναι αὐτῦ.

Γ΄. εἶναι τὸ Πήλιο, τὸ ὁποῖο εἶναι τὸ βενὸ τῆς Ζαγορᾶς, ὄρος ὄχι τόσο ὑψηλὸ σὰν τὸν Ὄλυμπο, ὀνομαςὸ ὅμως ὄχι ὀλιγώτερο ἀπὸ τὸ ἔργο τῶν Ἀλωαδῶν, ἀπὸ τὸν γάμο τῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, εἰς τὸν ὁποῖο ἐκαθέθηκαν ὅλοι οἱ θεοὶ διὰ τὸ χατήρι τῶν νεονύμφων,

καὶ

(α) Ἄλλοι λέγεν πῶς ὁ Κάρλας εἶναι ἡ Βοιβηὶς ϗ Ἐζηρὸς Νεσωνίς.

καὶ ἀπὸ τὴν ἀνατροφὴ τοῦ Ἀχιλλέως· τὸ Πήλιο εἶναι καὶ αὐτὸ στολισμένο μὲ δρυμοὺς μεγαλοδένδρους ὅλο ἀπὸ Φηγοὺς (ὀξειαῖς) εἰς ταῖς κορυφαῖς.

Δ΄. ὁ Ὄρθυς εἰς τὸ μεσημβρινὸ μέρος, τώρα Δελεχά.

Ἡ Θετταλία ἐν γένει εἶναι ἕνας τόπος εὔφορος εἰς γεννήματα διάφορα, εἰς βοσκαῖς, καὶ τ:. εὐγάνει καὶ πολλαῖς βοτάναις, ὅθεν οἱ παλαιοὶ Θεσσαλοὶ, καὶ μάλιστα αἱ Θεσσαλίδες ἰατρεύωντας πολλὰ πάθη μὲ αὐταῖς, καὶ θέλωντας νὰ ταῖς στοχάζωνται οἱ ἄνθρωποι κάτι τὶ περισσότερο ἀπὸ ἀνθρώπους, ἔκρυβαν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν βοτανῶν, καὶ τὸ ἀπέδιναν εἰς κάποια ἐξωτερικὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα αὐταῖς μόνο μὲ ταῖς ἐπίκλησές τους τὰ ἔφερναν εἰς ἐκτέλεσι τοῦ ζητουμένου τους· οἱ ἀπατεῶνες δὲν ἔλειψαν κάμμιὰ φορὰ ἀπὸ τὸν Κόσμο.

Ἡ Θετταλία εὐγάνει τώρα καὶ στέλνει εἰς ξένους τόπους σιτάρια, κριθάρια, μετάξια πολλὰ, σῦκα, λάδια, ἐλιαῖς, βαμπάκια, νήματα, σάμι, πετζιὰ, ζύζι καὶ τ:.

Διαιρᾶται εἰς τὴ Φθιώτιδα, εἰς τὴ Θεσσαλίωτιδα, εἰς τὴν Ἑστιώτιδα, εἰς τὴν Πελασγιώτιδα καὶ εἰς τὴ Μαγνησία

Φθιώτιδα (Φθιῶτις)

Αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ μεσημβρινὸ τῆς Θετταλίας, καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν Μαλιακὸ κόλπο ἕως εἰς τὸν Πελασγικὸ κοντὰ εἰς τὸν Γόλο, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἕως κοντὰ εἰς τὴν Πίνδο.

Πόλεις τὸ παλαιὸ ὀνομασταῖς ἦταν ἡ Φθία, μεσόγειος ὁποῦ τὴν ἀναφέρνει ὁ ποιητὴς εἰς πολλὰ μέρη· ἡ Κρεμαστὴ Λάρισσα ἀπὸ τὴν ὁποία ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος τὸ Ἀχιλλέα Λαρισσαῖο, καὶ ἡ Θαυμακὸς ἀπάνω εἰς τὸν Μαλιακὸ κόλπο, καὶ ἄλλαις· τώρα εἶναι Ζη-

ζητοῦνι, τὸ παλαιὸ Θεσσαλικαὶ Θῆβαι, πρὸς ἀντιδιαστολὴ τῶν Θηβῶν τῆς Βοιωτίας, πόλι μικρὴ εἰς τὸν Μαλιακὸ κόλπο, εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Σπερχειοῦ ποταμοῦ· τιμᾶται μὲ θρόνο ἐπισκόπου ὁ ὁποῖος εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὸν Λαρίσσης· κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους καὶ Ῥωμαίους. Τὸ ζητοῦνι εἶναι ὀνομαστὸ ἀπὸ τὸ πανηγύρι ὁποῦ γίνεται κάθε χρόνο εἰς ταῖς ἀρχαῖς τῆς σαρακοστῆς εἰς τὸ ὁποῖο ἔρχονται ἀπὸ κάθε τόπο τῆς Τουρκίας, καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη πραγματευταὶ μὲ διάφοραις πραγματείαις. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Λάρισσα 20 λέγαις εἰς τὸ ν. α. ν. πλ. 39, 10΄. μ. 41.

Φέρσαλα, τὸ παλαιὸ Φάρσαλος, πόλι μικρὴ καὶ αὐτὴ τώρα, περίφημη ὅμως εἰς τὴν ἱστορία ἀπὸ τὴ μάχη ὁποῦ ἔγινε 48 χρόνους πρὸ Χ: ἀναμεταξὺ εἰς τὸ Ἰούλιο Καίσαρα καὶ εἰς τὸν Πομπήϊο. Τὰ Φέρσαλα εἶναι ἀκόμι ὀνομαστὰ διὰ ἕνα πανηγύρι ὁποῦ γίνεται εἰς ταῖς 15 τοῦ Αὐγούστου.

Εἰς τὸ ἀνατολικώτατο τῆς Φθιώτιδος εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ στόματος τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου ἦταν τὸ Ἄντρο, πόλι καὶ ἀκρωτήριο. Εἰς τὴν πόλι τὸ Ἄντρο ἐγίνουνταν μεγάλοι ὄνοι, καὶ ἀπ' αὐτὸ ἐπεκράτησε παροιμία τὸ Ἄντρειος ὄνος, ἡ ὁποία ἐλέγεντο διὰ τοὺς πάρα πολλὰ εὐήθεις.

Εἰς τὰ παραθαλάσσια τῆς Φθιώτιδος, καὶ εἰς τὴ μεσόγειο εἶναι καὶ ἄλλαις χώραις ἀκόμι, ἡ περιγραφή τους ὅμως ἀνήκει εἰς ἕναν ὁποῦ εἶναι ἐντόπιος, ἢ ἐδιάτριψε κἂν ἀρκετὰ εἰς αὐτὴν διὰ νὰ εἶναι ἱκανὸς διὰ νὰ ταῖς περιγράψῃ.

Θεσσαλιώτιδα (Θεσσαλιῶτις.)

Αὐτὴ ἡ ὁποία ἦταν ἡ ἰδίως Θεσσαλία, εἶναι εἰς τὸ δυτικομεσημβρινὸ τῆς Θεσσαλίας, καὶ εἰς τὸ δυτικὸ τῆς

τῆς ἀνωτέρω. Ἐκατοικοῦνταν τὸ παλαιὸ ἀπὸ τὸ εὐγενέστατο Ἑλληνικὸ γένος τοὺς Ἀνιᾶνας. Πρωτεύουσα πόλι ἦταν τὰ Ὕπατα, ἡ ὁποία ὕστερα ἐμετονομάσθηκε Νέαι Πάτραι πρὸς ἀντιδιαστολὴ τῶν Πατρῶν τῆς Πελοποννήσου· τώρα ὀνομάζεται Πατραντζίκι.

Ἑστιώτιδα. (Ἑστιῶτις)

Αὐτὴ εἶναι σχεδὸν ὅλη πεδιάδα· κεῖται εἰς τὸ βόρειο τῶν ἀνωτέρω καὶ εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Πελασγιώτιδος, καὶ συνορεύει ἀπὸ δυσμὰς μὲ τὴν Ἤπειρο· ἡ γῆ της εἶναι εὐφορωτάτη εἰς διάφορα γεννήματα, κρασιὰ, καρποὺς, βοσκαῖς καὶ τ:. Πόλεις τὸ παλαιὸ ἦταν πολλαῖς, τώρα ὅμως σώζονται τὰ

Τρίκκαλα, πόλι μεγαλούτζικη, ἐπισκοπὴ, πασιαλίκι· Ἀπέχει 40 μίλλια πρὸς δυσμὰς ἀπὸ τὴ Λάρισσα. Τὸ παλαιὸ ὠνομάζουνταν Τρίκκη. Εἰς τὸν ἀπερασμένο πόλεμο ἐπατήθηκε καὶ αὐτὴ ἀπὸ τοὺς Ἀρβανίτας τοὺς Ταταρους τῆς Ἑλλάδος.

Μασκλέρι, χωριὸ ὀνομαστὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ἕνα πανηγύρι ὁποῦ γίνεται εἰς ταῖς 10 τοῦ Μαΐου. Ἐδῶ ἦταν ἡ παλαιὰ πόλι Χυρετίαι.

Σταγοὶ εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἠπείρου, ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν Λαρίσσης. Αὐτὴ ἦταν οἱ Γόμφοι πόλι.

Κοντὰ εἰς τὰ Τρίκκαλα εἶναι καὶ τὰ Μετέωρα, μοναστήρια ἀπάνω εἰς ἀπότομαις καὶ ὑψηλαῖς πέτραις κτισμένα ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς βασιλεῖς. Αὐτὰ τὰ μοναστήρια τὸ παλαιὸ ἦταν 24, τώρα ὅμως εἶναι κατοικημένα 13 μόνο, καὶ τὰ ἐπίλοιπα εἶναι ἔρημα· δὲν ἔχουν ἄλλο ἀνέβασμα παρὰ μιὰ σκάλα κρεμαστὴ, ἢ ἕνα δίχτυ εἰς τὸ ὁποῖο ἐμβαίνει τινὰς καὶ τὸν τραβοῦν· μὲ αὐτὸ τὸ δίχτυ ἀνεβάζουν καὶ τὰ ἀναγκαῖα τους. Εὑρίσκονται εἰς αὐτὰ καὶ βιβλιοθήκαις παλαιαῖς, ὅλο ἀπὸ χειρόγραφα βιβλία ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικά.

Πε-

Πελασγιώτιδα. (Πελασγιῶτις)

Τὸ ὄνομα αὐτὸ λέγει ὁ Στράβων εἰς τὰ Τυῤῥηνικὰ (α) ἐκτείνουνταν εἰς ὅλη τὴ Θεσσαλία, καὶ εἰς ἄλλα μέρη ἀκόμι ἔξω ἀπὸ αὐτὴ, μὲ τὸ νὰ ἐξουσίασαν αὐτοὺς τοὺς τόπους οἱ Πελασγοὶ, οἱ ὁποῖοι ἦταν, λέγει ὁ ἴδιος, ἔθνος παλαιὸ, καὶ ἐπεπόλαζε εἰς ὅλη τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐστάθηκε περίφημο καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ παντοῦ ὁποῦ ἐπῆγε· διατὶ ἦταν, λέγει, πλάνητες, διὰ τὸ ὁποῖο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι παίζωντας εἰρωνικῶς εἰς τὴ λέξι, τοὺς ὠνόμαζαν Πελαργούς.

Δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ συμπεράνῃ ἀπ' αὐτὸ πῶς οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἦταν καὶ αὐτοὶ Πελασγοὶ τὸ παλαιό· ἐπειδὴ αὐτοὶ καὶ τὸ Ἴωνες δὲν τὸ ἤθελαν· τὸ ἐνόμιζαν αἰσχύνη τους λέγει ὁ Ἡρόδοτος νὰ ὀνομάζωνται Ἴωνες, μ' ὅλον ὁποῦ ἀναντιῤῥήτως οἱ πρῶτοι ὁποῦ ὠνομάσθηκαν μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἦταν αὐτοί. Πελασγοὶ ἦταν οἱ πρῶτοι μνημονευόμενοι κάτοικοι ὄχι μόνο τῆς Ἑλλάδος, ἀμὴ καὶ ὅλων τῶν τόπων ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Δούναβι καὶ εἰς τὴ Μεσόγειο, καὶ ἀκολούθως οἱ προπάτορές μας, οἱ ὁποῖοι ἦλθαν ἐδῶ ἀπὸ τὰ βόρεια μέρη, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴ πρὸ τοῦ νὰ ἔλθουν εἰς αὐτὰ τὰ μέρη οἱ Φοίνικες, ἐζοῦσαν καθὼς ζοῦν τώρα οἱ Ἰροκέζοι καὶ ἄλλα ἔθνη· μετὰ ταῖς ἀποικίαις ὅμως καὶ ἐπιμιξίαις τῶν Φοινίκων οἱ παραθαλάσσιοι μεσημβρινοὶ ἀφ' οὗ ἐπολίσθηκαν, ἔβλεπαν ὡς ξένο καὶ διαφορετικὸ ἔθνος τοὺς ἀπολίστους μεσογείους, ἄλλαξαν καὶ τὸ ὄνομά τους, καὶ τὸ κοινό τους ὄνομα τὸ εἶχαν διὰ καταφρονεμένο, καθὼς ἔχουν καὶ τώρα οἱ Βλάχοι τὸ Ῥωμοῦνος, καὶ οἱ Ἕλληνες τὸ παλαιὸ τὸ Γραικός.

Τὸ Πελασγὸς κοινὸ προτήτερα ἦτον ἐκτεταμένο εἰς

πολ-

(α) Σελ: 153. βιβ: ε'.

πολλοὺς, ἐμαζόχθηκε ὕστερα ἐμαζόχθηκε εἰς μόνους τοὺς κατοίκους τῆς Θεσσαλίας, καὶ ὕστερα εἰς κατοίκους ἑνὸς μέρους της μόνο, καὶ τέλος πάντων ἐξαλείφθηκε μὲ τὴν ὁλότη, καθὼς καὶ τόσα ἄλλα ἐθνικὰ ὀνόματα.

Πελασγιώτιδα ἰδιαίτερα εἶναι οἱ τόποι ὁποῦ εἶναι τριγύρω εἰς τὴ Λάρισσα, καὶ ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὴ Μαγνησία καὶ μέρος τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου, ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὴν Ἑστιώτιδα, καὶ μέρος τῆς Θεσσαλιώτιδος, ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὴ Θεσσαλιώτιδα, καὶ ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴν Πιερία.

Λάρισσα, πόλι μεγάλη, παλαιότατη, πλούσια, καὶ περίφημη καὶ τώρα καὶ τὸ παλαιὸ, εἶναι ἡ μητρόπολι ὅλης τῆς Θεσσαλίας. Ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν Ἀκρίσιο, καὶ ὠνομάσθηκε ἀπὸ τὴ Λάρισσα θυγατέρα τοῦ Πελασγοῦ.

Εἶναι ἀπάνω εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Πηνειοῦ, εἰς τοποθεσία χαριέστατη, καθέδρα μητροπολίτου ὁ ὁποῖος ἔχει πολλοὺς ἐπισκόπους ἀπὸ κάτωτου, καὶ ἑνὸς Μουλᾶ, ὁ ὁποῖος ἐπέχει τὸν δεύτερο βαθμὸ τοῦ Σεϊσλάμη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὸν διαδέχεται ὅταν ἀποθάνῃ. Κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους, Ῥωμαίους, Ἑβραίους καὶ Ἀρμενίους· οἱ πρῶτοι ὅμως εἶναι πολλὰ περισσότεροι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους. Οἱ Χριστιανοὶ εἶχαν μία ἐκκλησία ἀφιερωμένη εἰς τὸ ἅγιο Ἀχίλλειο· εἰς τὸν ἀπερασμένο ὅμως πόλεμο τὴν ἐχρήμνισαν οἱ Τοῦρκοι, καὶ τώρα οἱ ὀλίγοι ἐγκάτοικοι Χριστιανοὶ ὁποῦ εἶναι, ἐκκλησιάζονται εἰς τὰ περίχωρα. Οἱ ἐγκάτοικοι Τοῦρκοι εἶναι πλουσιώτατοι, μὲ ὑποστατικὰ πολλότατα. Ἡ Λάρισσα ἔχει πολλοὺς γενιτζάρους· διὰ τοῦτο καὶ πολλὰ ὀλίγο εἰσακούονται εἰς αὐτὴ τὰ φερμάνια τοῦ σουλτάνου. Οἱ Λαρισσαῖοι Τοῦρκοι εἶναι μισόχριστοι εἰς ἄκρο, καὶ θηριώδεις· δὲν ὑποφέρουν νὰ ἰδοῦν ἄλλη θρησκεία, καὶ μάλιστα τὴ δική μας· ἀνυπόφορότους εἶναι νὰ ἰδοῦν μπροστάτους ἱερέα ἢ καλό-

γη-

γηρο μὲ τὸ σχῆμα τοῦ ἐπαγγέλματός του· ὁ ἴδιος μητροπολίτης, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν ὑστερινὸ πόλεμο κάθεται ὅλο εἰς τὸν Τύρναβο, μὲ ὅλα του τὰ φερμάνια μὲ συστολὴ καὶ ἀγνώριστος ἐμβαίνει.

Ἡ πραγμάτεια πρωτήτερα ἀπὸ τὸν ἄλλον πόλεμο ἄκμαζε εἰς τὴ Λάρισσα ὅση ἀκμὴ ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ αὐτὴ εἰς ἕναν τέτοιο τόπο· ὕστερα ὅμως ἡ αὐθάδεια τῶν Τούρκων, ἡ σκληρότητά τους εἰς τοὺς ἀλλοθρήσκους, ἡ ἀψηφισία εἰς τοὺς διοικητὰς καὶ ἄλλα, τὴν ἔκαμαν νὰ ξεπέσῃ μὲ τὴν ὁλότη· τί πραγμάτεια, τί κατάστασι ἁπλῶς ζητεῖς ἀπ' ἕναν τόπο ὅπου ὁ τυχὼν Τοῦρκος τὴ μέρα τὸ μεσημέρι εὐγάνει τὸ πιστόλι καὶ σκοτόνει τὸν μὴ Τοῦρκο ὁποῦ ἤθελε τολμήσῃ νὰ τὸν εἰπῇ τὸ ὄχι εἰς τίποτες;

Φίλιππος ὁ πατέρας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου μὲ τὸ νὰ εἶχε ἀποφασίσῃ νὰ γυρίσῃ τὰ ὅπλατου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀφ' οὗ ἔκαμε εἰρήνη μὲ τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας, ἐδιάλεξε διὰ καθέδρατου τὴ Λάρισσα, καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἐκέρδησε τὴν εὔνοια τῶν Θετταλῶν, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐχρησίμευσαν πολλὰ μὲ τὴν ἐξαίρετήτους καβαλλαρία εἰς ταῖς ἐκστρατείαις του. Εἰς αὐτὴν ἦλθε καὶ ὁ Πομπήϊος μετὰ τὴν ἧττατου εἰς τὰ Φέρσαλα, ὅμως δὲν ἐστάθηκε, ἀμὴ ἔφυγε παρευθύς. Εἰς τὰ 1669 ἐσύστησε καὶ ὁ Σουλτάνος τὴν αὐλήτου. Ἀπέχει 13 λέγαις ἀπὸ τὸν Γόλο εἰς τὸ δ. β., 20 ἀπὸ τὴ Σαλονίκη εἰς τὸ ν. δ. ν., 53 ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, εἰς τὸ δ. β., 114 ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι εἰς τὸ δ. ν. πλ. 39. 54, μ. 40., 40΄.

Τύρναβος, πόλι νέα, ἐμπορικὴ, μεγαλούτζικη, πλούσια, εἰς μία τοποθεσία χαριέστατη μὲ πλῆθος νερὰ, μακρυὰ ἀπὸ τὴ Λάρισσα δυὸ τρεῖς ὥραις πρὸς χειμερινὰς δυσμάς. Τώρα ὅμως εἶναι ὀλίγα χρόνια ὁποῦ ὁ Τύρναβος ξέπεσε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν πρώτη του κατάστασι. Εἰς τὸν Τύρναβο οἱ ἐγκάτοικοι Τοῦρκοι

α-

εἶναι πολλὰ ὀλίγοι, ὅλοι σχεδὸν εἶναι Ῥωμαῖοι· μὰ οἱ περισσότεροι ἐσκόρπισαν.

Βελεστῖνος, χώρα ἐρχόμενος εἰς τὸν Γόλο.

Ἁρμυρὸς, χώρα πέντε ὥραις ἀπὸ τὸν Γόλο, ὄχι τόσο μακρυὰ ἀπὸ τὸν Πελασγικὸ κόλπο· αὐταῖς καὶ αἱ δυὸ κατοικοῦνται ἀπὸ Τούρκους καὶ Ῥωμαίους. Εἶναι καὶ ἄλλαις χώραις ἀκόμι.

Εἰς τὸ δυτικὸ τοῦ Γόλου 9 μίλλια μακρυὰ ἀπὸ τὴ Δημητριάδα ἦταν αἱ Παγασαὶ, πόλι παραθαλάσσια, ὠνομασμένη ἔτζι ἀπὸ ταῖς πολλαῖς πηγαῖς ὁποῦ ἦταν εἰς αὐτὴν, περίφημη εἰς τὴν ἱστορία ἀπὸ τὴν Ἀργὼ ὁποῦ κίνησε ἀπ' ἐδῶ διὰ τὴν Κολχίδα· αἱ Παγασαὶ ἐστάθηκαν καὶ ἐπίνειο (σκάλα) τῶν Φερῶν ὁποῦ ἀπεῖχαν ἀπ' αὐτὴν 90 στάδια. Μερικοὶ λέγουν πῶς αὐτὴ ἤ κοντὰ εἰς αὐτὴν εἶναι ὁ Ἁρμυρὸς.

Ἐλασσῶνα τὸ παλαιὸ Ὀλοσσὼν καὶ πόλι περιτειχισμένη καὶ μεγάλη, τώρα χώρα μὲ χίλια σπίτια, βοϊβοδαλίκι, ἀρχιεπισκοπὴ καὶ καφαλοχώρι τοῦ καζᾶ της· Οἱ κάτοικοί της εἶναι Τοῦρκοι καὶ Ῥωμαῖοι· αὐτοὶ ἔχουν τρεῖς ἐκκλησίαις, ἐκεῖνοι πέντε ντζιαμιά· αὐτοὶ εἶναι στὰ δεξιὰ ἑνὸς ποταμοῦ ὁποῦ τὴν χωρίζει, οἱ Τοῦρκοι στὰ ἀριστερά· Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Λάρισσα 9, 10 ὥραις εἰς τὸ δυτικοβόρειο.

Τζιαρίτζιανη, χώρα μὲ κἄμμιὰ χιλιάδα σπίτια, ὅλα Χριστιανικὰ, μιὰ ὥρα μακρυὰ ἀπὸ τὴν Ἐλασσῶνα εἰς τὸ ἀνατολικό· εἶναι εἰς μιὰ πεδιάδα, εἰς μιὰ τοποθεσία καλή· τρέχει ἀναμεσάτης ἕνας χείμαῤῥος· εἶναι ὑποκείμενη κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ εἰς τὴν Ἐλασσῶνα· εἰς αὐτὴν κάθεται τώρα ὁ ἀρχιεπίσκοπος.

Μαγνησία.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ Νεωτερικοὶ Γεωγράφοι ὁποῦ ὁμιλοῦν διὰ τὴ Μαγνησία, τὴν θέτουν εἰς τὴ Μακεδονία, τὸ ἴδιο ὡσὰν νὰ λέγῃ τινὰς κἄμμιὰ φορὰ πῶς τὸ Βέλ-

γιο εἶναι ἐπαρχία τῆς Σπάνιας, καὶ ἡ Νορμαδία τῆς Ἐγγλιτέῤῥας, μὴν προσέχωντας ἀκριβέστερα, καὶ ἀπατούμενος πῶς αἱ πολιτικαῖς διαίρεσες σκοτίζουν καὶ συγχίζουν πολλαῖς φοραῖς ταῖς γεωγραφικαῖς. μ' ἐνίσταται ἴσως τινὰς πῶς ὁ Στράβων θέτει αὐτὴν εἰς τὴ Μακεδονία, μὰ κ' αὐτὸς ἀκολούθησε ἐδῶ τὴν πολιτικὴ διαίρεσι τῶν Ῥωμάνων τοῦ καιροῦ του, ὁποῦ εἶχαν τὴ Μαγνησία προσκολλημένη εἰς τὴ Μακεδονία· πρὸ τοῦ ὅμως νὰ ἐκτανθοῦν οἱ βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη ἐδῶθες ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο, ἡ Μαγνησία ἦταν ἕνα μέρος ξεχωριστό.

Εἶναι δύσκολο νὰ διορίσῃ τινὰς τὰ σύνορά της· ἐπειδὴ μερικοὶ τὴν ἐκτείνουν ἀπὸ τὸ βόρειο ἕως εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Πηνειοῦ, ἄλλοι παρακεῖθες ἀκόμι καὶ πέρνουν καὶ τὸν Ὄλυμπο μέσα, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος πέρνουν καὶ τὴν Ὀλοσσόνα τώρα Ἐλασσῶνα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἡμπορεῖ νὰ συμπεράνῃ τινὰς πῶς οἱ Μάγνητες ἐστάθηκαν ποτὲ δυνατοὶ, καὶ ἐξάπλωσαν καὶ τὴ δύναμί τους εἰς αὐτὰ τὰ μέρη, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου τους· καθ' αὐτὸ ὅμως Μαγνησία εἶναι ἕνας τόπος ὁποῦ ἐξέχει μέσα εἰς τὴ θάλασσα ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Θερμαϊκὸ κόλπο καὶ Πελασγικὸ, καὶ εἶναι σχεδὸν χερσόνησος εἰς σχῆμα κλαδευτηρίου, καὶ ἐκτείνεται καὶ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸν ἰσθμό της ὡς εἰς τὰ Τέμπη, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ περιορίζεται ἀπὸ τὸν ποταμό. Αὐτὴ ἡ χερσόνησος σχηματίζει ἀπὸ τὰ περισσότερα μέρη τὸν Πελασγικὸ κόλπο, τοῦ ὁποίου τὸ στόμα εἶναι στενὸ, καὶ ἔχει ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ μέρος εἰς τὴ Μαγνησία τὸ Αἰάντιο ἀκρωτήριο, καὶ ἀπὸ τὸ δεξιὸ εἰς τὴ Φθιώτιδα τὸ Ἄντρο.

Εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰ κινῶντας ἀπὸ τὴ Δημητριάδα εἰς τὸ ἀνατολικὸ ἦταν πόλεις μικραῖς ἡ Νειλία, καὶ τὸ Ὀρμένιο, τὸ ὁποῖο ἦταν μακρυὰ ἀπὸ τὴ Δημητριάδα 7 στάδια λέγει ὁ Στράβων· αὐτῶν τῶν δυὸ πολιχνίων

καὶ ἄλλων ἀκόμι τοὺς κατοίκους ἀφ' οὗ ἔκτισε ὁ Δημήτριος τὴ Δημητριάδα, τοὺς ἐμετατόπισε εἰς αὐτή· εἰς τὸ νότειο ὅπου τελειόνει ὁ κόλπος ἦταν τὸ Αἰάντιο. Εἰς τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ εἰς τὸν μυχὸ ἑνὸς μικροῦ κόλπου ἦταν ἡ πόλι Μαγνησία· ἀπάνω ἀπ' αὐτὴν ἡ πλευρὰ ἐκτεινομένη εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο, τελειόνει εἰς τὴν Σηπιάδα τὸ ἀκρωτήριο, περίφημο εἰς τὴν ἱστορία ἀπὸ τὰ ναυάγια τοῦ Περσικοῦ στόλου, καὶ ὕστερα γυρίζει καὶ ἐκτείνεται εἰς τὸ δυτικοβόρειο. Εἰς αὐτὸ τὸ μέρος κοντὰ εἰς τὴ Σηπιάδα τὸ ἀκρωτήριο ἦταν ἡ Σηπιὰς πόλι, ὕστερα ἡ Καθαναία, ἢ Κασανέα, Ὕψος, Ῥίσα, Ὀλυζών, Μελίβοια ἡ πατρίδα τοῦ Φιλοκτήτου, καὶ Ἔρυμνα.

Μαγνησία, πόλι, μητρόπολι τοῦ ἐπωνύμου τόπου εἰς τὴν ἀνατολικὴ καὶ κυρτὴ πλευρὰ τῆς χερσονήσου, εἰς τὸν μυχὸ ἑνὸς μικροῦ κόλπου, εἰς ἕνα τόπο ἀνοιχτό, εἰς ἕνα περιέχον καθαρὸ καὶ ὑγιεινό. Λέγουν πῶς ὁ Δόλοψ ὁ υἱὸς τοῦ Ἑρμῆ ἀπέθανε ἐδῶ, καὶ τὸν ἔθαψαν εἰς τὴν ἀκρογιαλιά. Εἶναι ἀκόμι καὶ ἄλλαις δυὸ Μαγνησίαις καὶ αἱ δυὸ εἰς τὴ μικρὴ Ἀσία· ἡ μιὰ εἰς τὴ Λυδία ἡ ὁποία ἀκμάζει καὶ τὴν σήμερον, καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸν Μαίανδρο τὸν ποταμό. Ὁ μαγνήτης ἐπωνομάσθηκε ἀπὸ τὴ Μαγνησία τῆς Λυδίας εἰς τὴν ὁποία πρώτη φορὰ εὑρέθηκε.

Εἰς τὴ Μαγνησία λέγει ὁ Παυσανίας εἰς ἕναν τόπο ὁποῦ ὠνομάζουνταν Κόδδινος πέτρα εὑρίσκουνταν ἕνα ἄγαλμα τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τὸ παλαιότατο ἀπὸ ὅλα. Οἱ Μάγνητες λέγει ὁ ἴδιος, τὸν Ἀρχέλαο στρατηγὸ τοῦ Μιθριδάτου ὁποῦ ἦλθε ἐναντίο τους, τὸν ἐπλήγωσαν καὶ τοῦ ἐφόνευσαν καὶ πολὺ στράτευμα· φαίνεται ἀπ' αὐτὸ πῶς ἐβαστοῦσαν τὸ μέρος τῶν Ῥωμάνων.

Δημητριάς, πόλι μεγάλη, δυνατή, ἀπάνω εἰς ἕνα λόφο μεγάλο καὶ πετρώδη, εἰς μιὰ τοποθεσία

θαυμαστή, μὲ ἕνα θώρι ἐξαίρετο, κτίσμα Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ, ἀπάνω εἰς τὸν Πελασγικὸ κόλπο, μιὰ ὥρα κοντὰ εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ λιμένος ὅπου εἶναι τώρα τὸ κάστρο τοῦ Γόλου. Αὐτὴ ἡ πόλι ἐστάθηκε μιὰ φορὰ περίφημη καὶ ἀξιόλογη διὰ τὴν τοποθεσία της, καὶ ὀχυρότητά της, καθέδρα τῶν ὑστερινῶν Μακεδόνων βασιλέων, οἱ ὁποῖοι τὴν ὠνόμαζαν καὶ τὴν εἶχαν κλειδὶ τῆς Ἑλλάδος· τώρα ὅμως τὰ ἴχνη της μόνο σώζονται, τείχη κρημνισμένα ἀλλοῦ ὀλίγο, ἀλλοῦ πολύ, ἀλλοῦ καὶ ὡς τὸ ἔδαφος τῆς γῆς· φαίνονται ἀκόμι αἱ πόρταις της, πηγάδια καὶ στέρναις σκαλισμένα μέσα εἰς τὴν πέτρα. Αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι τώρα ἔρημος, καὶ ὀνομάζεται Γορίτζα.

Ἡ χερσόνησος αὐτὴ εἶναι τὸ Πήλιο ὄρος τὸ πολυθρύλλητο εἰς τοὺς ποιητάς, βουνὸ ὄχι τόσο ὑψηλό, μήτε κορυφούμενο κωνικῶς εἰς ὕψος, ἀμὴ ἐκτεταμένο κατὰ μάκρος ὡσὰν χτένι. Αἱ ἄκραις του εἶναι κατάπυκναις ἀπὸ δένδρα μεγάλα ὅλο ὀξειαῖς (φηγοὺς)· παρακάτω εἶναι στολισμένο καὶ μὲ ἄλλα διάφορα δένδρα, μάλιστα μὲ μεγάλους πλατάνους, καὶ καστανιαῖς ἀπὸ ταῖς ὁποίαις εἰς μερικὰ μέρη εἶναι δάση ὁλόκληρα· τὰ κάστανα ὅμως δὲν εἶναι τόσο καλά. Ποτίζεται ἀπὸ πλῆθος νερὰ εἰς τόσον ὁποῦ δὲν εὑρίσκεται ἔκτασι μιᾶς ὥρας ὁποῦ νὰ μὴν ἔχῃ νερό. Πλέο παρακάτω εἶναι κατάφυτο ἀπὸ δένδρα διάφορα, κερασιαῖς, μηλιαῖς, ἀπιδιαῖς, δαμασκηνιαῖς, καρυδιαῖς, συκαῖς, ἀμπέλια, καὶ ἄλλα, μάλιστα ἀπὸ συκαμιναῖς.

Μέσα εἰς αὐτὰ τὰ κάρπιμα καὶ ἐπικερδῆ δάση φωλεύουν 24 χωριά, διὰ τὰ ὁποῖα θέλομεν εἰπῇ παρακάτω κομμάτι πλατύτερα, μὲ τὸ νὰ εἶναι πατρίδα μας, καὶ ἔχομεν ὀλίγη ἰδέα αὐτῆς, καὶ χρέος νὰ εἰποῦμεν ἐκεῖνο ὁποῦ ἠξεύρομεν διὰ νὰ τὸ μάθουν καὶ ἄλλοι ὁποῦ δὲν τὸ ἠξεύρουν, πρὸς τούτοις νὰ δώσωμεν καὶ πα-

ράδειγμα εἰς τοὺς λοιποὺς λογιωτάτους μας· ἂν μᾶς μιμηθοῦν καὶ ἄλλοι, καὶ περιγράψη καθένας τὸν τόπο ὁποῦ ἐγεννήθηκε, ὄχι μαθηματικῶς μήτε μὲ ἀκρίβεια γεωγραφική, διορίζωντας δηλαδὴ μήκη καὶ πλάτη· ἐπειδὴ αὐτὸ ἡ δυστυχία τοῦ ἔθνους μας δὲν τὸ συγχωρεῖ ἀκόμι· ὄχι λέγω μαθηματικῶς καὶ γεωγραφικῶς, ἀμὴ διηγηματικῶς, ἱστορῶντας καθένας τί χώραις καὶ χωριὰ ἔχει ὁ τόπος του, τί διοίκησι, πόσαις ψυχαῖς κάθε χωριὸ, τί ἀνθρώπους, τί ἤθη, τί θρησκεία, τί δένδρα, τί εἰσοδήματα, τί ζῶα, ποιὰ θάλασσα τὸν γειτονεύει, μὲ ποιὰ ἄλλη ἐπαρχία συνορεύει, λέγωντας ἀφιλοπροσώπως ὅ,τι ἀξιέπαινο, ἢ ἀξιοκατηγόρητο ἔχουν οἱ συμπατριῶται του, καὶ τ: καὶ τ:. αὐτὸ ἂν φιλοτιμηθοῦν αὐτὴν τὴν καλὴ καὶ ἐπαινετὴ φιλοτιμία καὶ τὸ κάμουν ὅλοι, νὰ ὁποῦ ἀποχτοῦμεν καὶ ἡμεῖς μιὰ χωρογραφία τοῦ τόπου μας, πρᾶγμα ἀναγκαιότατο, καὶ ὠφελιμώτατο εἰς ὅλους, καὶ ἂν ὄχι μὲ τόση πολυμάθεια καὶ ἀκρίβεια, μὰ ποιὸ ἔθνος ἐστάθηκε στὴν ἀρχὴ, ἢ στὴν παλιγγενεσία του σοφό· ὁ χρόνος καλλιτερεύει ὅλα, καὶ φθάνει μόνο νὰ ἀρχίση ἕνα ἔθνος νὰ ἀγαπᾷ νὰ μαθαίνη, νὰ περιεργάζεται, νὰ ἐξετάζη, καὶ νὰ μὴν καταφρονῇ ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι εὔκολα νὰ μάθη.

Μέσα εἰς τὰ πυκνότατα δάση εἶναι τὰ χωριὰ, γεμάτα καὶ αὐτὰ ἀπὸ νερὰ ψυχρότατα, καὶ καθαρώτατα. Τὰ χωριὰ αὐτὰ εἶναι καθὼς εἴπαμεν 24 καὶ μερικοὶ μαχαλᾶδες, χωριὰ καὶ αὐτοὶ μικρότερα καὶ ὑποκείμενα εἰς ἄλλα μεγαλήτερα.

Αὐτὰ τὰ χωριὰ διαιροῦνται εἰς βακούφια, καὶ εἰς χάσια. Τὰ βακούφια εἶναι 14 χωρὶς τοὺς μαχαλᾶδες τους, τὰ ὁποῖα ἔχουν μιὰ διοίκησι ξεχωριστὴ, καὶ ὑπόκεινται ὅλα εἰς τὴ Μακρινίτζα τὸ μεγαλήτερο, τὸ ὁποῖο τὸ γνωρίζουν ὡς μητρόπολίν τους, ἔχωντας καὶ καθένα ξεχωριστὰ τοὺς προεστούς του. Αὐτὸ τὸ πρωτεῖο τὸ εἶχε προ-

τή-

τήτερα ἕνα ἄλλο χωριὸ ὁποῦ ὀνομάζεται Ἀργαλαστὴ, καὶ αὐτὸ ἀκόμι καὶ ἕως τώρα εἶναι γραμμένο εἰς τοὺς βασιλικοὺς κώδικας.

Ἡ διοίκησι αὐτῶν τῶν βακουφιῶν ἐκ φύσεως καὶ καθ' ἑαυτὴν εἶναι καλὴ, ὥσταν ὁποῦ αὐτὰ ἐξαρτῶνται ἀμέσως ἀπὸ τὴν πόλι, καὶ ἔχουν πάντοτε προστάτας δυνατούς. Τοῦρκος δὲν ἔχει ἐξουσία νὰ ἔμβη εἰς αὐτὰ καὶ νὰ ἐνεργήση τὴ θηριώδη βαρβαρότητά του. Κτίζουν ἐκκλησίαις ὅταν θέλουν. Τὰ δοσίματά τους εἶναι προσδιωρισμένα καὶ πολλὰ ἐλαφρὰ, ὥσταν ὁποῦ τὸ δέκατο μόνο πληρόνουν, καὶ μιὰ ποσότητα διωρισμένη χαρατζοχαρτιῶν, τὰ ὁποῖα κοντὰ ὁποῦ τὰ πέρνουν μὲ τὴν τιμὴ ὁποῦ τὰ πέρνουν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι, εἶναι καὶ ὀλίγα, καὶ μόλις φθάνουν εἰς τοὺς ἄνδρας.

Τὰ κοινὰ ὁποῦ ἀφοροῦν γενικῶς ὅλα τὰ βακούφια, διοικοῦνται σχεδὸν ἀπὸ τοὺς προεστοὺς τῆς Μακρινίτζας, τὰ μερικὰ ἀπὸ τοὺς προεστοὺς τῆς κάθε χώρας, οἱ ὁποῖοι ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοὺς Μακρινιτζιώτας, ἄλλοι περισσότερο καὶ ἄλλοι ὀλιγώτερο κατὰ τὴν ἀξιότητα καὶ ἀναξιότητά τους. Πέρνουν ἕναν Μποστανζῆ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι, τὸν ὁποῖο τὸν βαστοῦν εἰς τὴν Μακρινίτζα, καὶ δι' αὐτοῦ ἐνεργοῦν ταῖς δουλειαῖς τους, παιδεύουν τοὺς ἀτάκτους, καὶ βαστοῦν τὴν ἀριστοκρατία τους.

Αὐτὸς ὁ Μποστανζῆς ἔχει καὶ ἄλλους ὀλίγους μαζί του σὰ δούλους του, καὶ ἀπ' αὐτοὺς πέρνουν τὰ ἐπίλοιπα βακούφια διὰ ζαπτζίδες τους· ἔτζι λοιπὸν διοικούμενοι οἱ βακουφιῶται, ἠμποροῦσαν νὰ εἶναι εὐτυχέστεροι καὶ ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ εἶναι ὑποκείμενοι εἰς Εὐρωπέϊκαις διοίκησες. ἀλλὰ φεῦ! ἡ ἀμάθεια, καὶ τὰ ἀκόλουθά της, αἱ κακίαις καὶ ἀναξιότητες τῶν προεστῶν τοὺς κάμνουν καὶ αὐτοὺς μὲ τὰ τόσα τους προνόμια νὰ εἶναι δυστυχεῖς ὥσταν τοὺς λοιποὺς ὑπηκόους τῆς Τουρκίας· διατὶ τὰ ἄλλα χωριὰ φωνάζωντας καθημερινὰ πῶς κατατρώγονται ἀπὸ τοὺς Μακρινιτζιώτας, οἱ Μακρινιτζιῶται βάνωντας τὰ δυνατά

 τους

τους πάντοτε νὰ τὰ ταπεινόνουν, καὶ κατατρέχωντας καὶ ξεχωριστὰ ἕνας τὸν ἄλλον μοναχοίτους διὰ τὰ πρωτεῖα, γίνονται δυστυχεῖς ὅλοι, αὐτοὶ εὑρισκόμενοι πάντοτε εἰς ἀλληλομαχίαις ὁποῦ καὶ κάμμια φορὰ καὶ σκοτόνονται, ἐκεῖνα τυραννούμενα τρόπον τινὰ ἀπ᾽ αὐτούς. καὶ μὲ αὐτὰ τί θὰ κατορθώσουν τέλος πάντων; θὰ χάσουν τὰ προνόμιάτους, καὶ θὰ φέρουν τὴν πατρίδα τους εἰς τὴν κατάστασι τῶν γειτόνωντους. Ἂν ὡδηγοῦνταν ἀπὸ τὸν ὀρθὸ λόγο, ἂν ἦταν τὸ πρῶτοτους κινητήριο τὸ κοινὸ συμφέρο, τὸ ὁποῖο εἶναι ἀληθινὰ καὶ τὸ ἴδιο τοῦ καθενὸς, ἔπρεπε νὰ εἶναι οἱ πλέο εὐτυχισμένοι ἄνθρωποι τῆς Τουρκίας, καὶ ἠμποροῦσαν νὰ κάμουν πολλὰ καλὰ εἰς τὸν τόπο τους· ἐπειδὴ ἡ φύσι τοὺς ἐπρόβλεψε μὲ ἕναν τόπο ὁποῦ δὲν ἔχουν νὰ προσκλαιθοῦν τίποτες δι᾽ αὐτὸν, ἡ τύχη μὲ μιὰ ἐλευθερία, μὲ τόσα προνόμια ὁποῦ οἱ γείτονές τους τοὺς ζηλεύουν, καὶ τοὺς μακαρίζουν· μὰ ὅλα αὐτὰ τὰ καλὰ τῆς φύσεως καὶ τῆς τύχης χάνονται μέσα εἰς τὸ χάος τῆς ἀμαθίας τους, καὶ τῶν παθῶντους ὁποῦ ἀπ᾽ αὐτὴν προέρχονται, καταραμένης μητρὸς κοσμοφθόρα γεννήματα.

Τὰ χάσια ὁποῦ εἶναι ὀλιγώτερα δὲν συστήνουν ὅλα ἕνα σῶμα καθὼς τὰ βακούφια· ἐπειδὴ κάθε ἕνα ἔχει ξεχωριστὰ τὸν ἐδικό του προστάτη, καὶ εἶναι δεμένα ἄλλα ἀλλοῦ, καὶ ἄλλα ἀλλοῦ· Οἱ προστάται τους δὲν δείχνουν εἰς αὐτὰ κάμμια ὑπεράσπισι καθὼς οἱ τῶν βακουφιῶν, καὶ εἶναι ἀκολούθως ὑποκείμενα εἰς πολλὰ κακὰ, καὶ ξέφραγα, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, εἰς τὸ νὰ ἐμβαίνη κάθε ἕνας νὰ ἐξασκῇ τὴ θηριότητά του. Τούτων τὰ δοσίματα δὲν εἶναι διωρισμένα, ἀμὴ κρέμονται ἀπὸ τὴ φαντασία τῶν ἀκορέστων Τούρκων, οἱ ὁποῖοι τὰ ἐπιφορτίζουν κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ τὰ θελύματά τους ὅσα θέλουν. Εἰς αὐτὰ ἀκόμι δὲν εἶναι ἡ ἐλευθερία ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ βακούφια διὰ νὰ κτίσουν ἐκκλησίαις, ἢ νὰ ἐπισκευάσουν χαλασμέναις, καὶ νὰ φορέσουν ὅ, τι θέλουν, καὶ νὰ μὴν πολυ-

λο-

λογῶ, δοκιμάζουν ὅλη τὴν αὐστηρότητα τῆς τυραννίας τῶν κρατούντων.

Μ᾽ ὅλον τοῦτο ἂν οἱ προεστοὶ τοῦ κάθε χωριοῦ ἦταν κομμάτι προκομμενέστεροι καὶ πρακτικώτεροι, πλέο σύμφωνοι, πλέο φιλοπάτριδες, καὶ ὀλιγώτερο φίλαυτοι, ἠμποροῦσαν καὶ αὐτὰ νὰ ἔχουν σχεδὸν τὴν ἀνάπαυσι τῶν βακουφιῶν, ὥσαν ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν ἴδιο τόπο, καὶ ἀνακατωμένα μὲ αὐτὰ, καὶ κατὰ μέρος ἔχουν τὰ ἴδια προνόμια, ἔξω ἀπὸ τὸ νὰ κτίζουν ἐκκλησίαις, καὶ τὰ δοσίματα ὁποῦ εἶναι ἀπροσδιόριστα, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ ἠμποροῦσαν νὰ τὰ φέρουν εἰς καλλίτερη κατάστασι, ἂν ἦταν ἄξιοι καὶ σύμφωνοι τόσο καὶ ὅλαι τῶν χασιῶν μαζὶ, καὶ ξεχωριστὰ τοῦ καθενός.

Αὐτὰ λοιπὸν μὴν ἔχωντας ὅλα μαζὶ ἕνα σύστημα, ἀμὴ καθ᾽ ἕνα ξεχωριστὰ τὸ δικό του, ἔχουν καὶ τὴ διοίκησί τους ξεχωριστὴ τὸ καθ᾽ ἕνα, ἡ ὁποία τὸ ὅλον εἶναι σχεδὸν ἡ αὐτὴ καὶ ἀναμεταξύ τους καὶ μὲ τὰ βακούφια, ὥσαν ὁποῦ καὶ αὐτὰ μισθωτοὺς Τούρκους πέρνουν διὰ ζαπτζίδες, καὶ ἀπὸ τοὺς προεστοὺς κρέμεται ἡ κυβέρνησι τῶν πραγμάτων. Ἡ διοίκησι λοιπὸν συνοπτικώτερα τέτοια εἶναι.

Θρησκείαν ὅλα αὐτὰ ἔχουν τὴν ὀρθόδοξη τῶν Ἀνατολικῶν Χριστιανῶν, ἔξω ἀπὸ τὸ καίστρο τοῦ Γόλου ὁποῦ κατοικοῦν ὅλο Τοῦρκοι, καὶ ἀπὸ τὰ Δεχόνια εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ Τοῦρκοι καὶ Ῥωμαῖοι.

Τὰ ἤθη τῶν ἀνθρώπων γενικῶς εἶναι πολισμένα· ἐπειδὴ ὅλα σχεδὸν αὐτὰ τὰ χωριὰ ἔχουν σχολεῖα τῆς Ἑλληνικῆς, εἰς ὅλα εὑρίσκει τινὰς ἀνθρώπους ὀλίγο πολὺ προκομμένους· Οἱ ἱερεῖς τους εἶναι κἂν πρακτικοὶ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ, καὶ ἠμποροῦσαν νἆναι καὶ προκομμένοι, ἂν ἐλάμβαναν καὶ οἱ ἅγιοι ἀρχιερεῖς κάποια ἐπιμέλεια, τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ ἀπαραίτητότους χρέος, μὰ αὐτοὶ καθὼς καὶ ἀλλοῦ δὲν κιτάζουν παρὰ τὰ χειροτονικὰ μόνο, καὶ νὰ γίνωνται καὶ πολλοὶ διὰ νὰ πέρνουν καὶ οἱ

 ἁγιω-

ἁγιωσύνη τους πολλά· ἡ ἐκκλησία, ἂς τολμήσω νὰ τὸ 'πῶ, ἐκατήντησε τὴν σήμερον ἕνα μυστηριοπώλιο· τὸ ἐποιήσατε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκ..... κἀνένας δὲν τ' ἀκούει· Αἱ ἀκολουθίαις ὅμως εἶναι τακτικαῖς, πολλαῖς δεισιδαιμονικαῖς συνήθειαις λείπουν· αἱ ἐκκλησίαις τους καλαῖς, μεγάλαις, ζωγραφισμέναις αἱ περισσότεραις, στολισμέναις καλὰ ὅλαις· Οἱ ἄνθρωποι ὅλοι καλοφορεμένοι κατὰ τὴν συνήθεια τοῦ τόπου, καὶ μὲ συντομία, εἰς κάθε χωριὸ δὲν εὑρίσκει τινὰς χωριὸ καθὼς εἰς ἄλλα μέρη, ἀμὴ μιὰ πόλι μικρούτζικη, μιὰ δημοκρατία, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀκολουθεῖ νὰ εἶναι καὶ οἱ ἄνθρωποι κομμάτι δυσήνιοι, στασιώδεις καὶ ταραχώδεις.

Τὰ εἰσοδήματα τοῦ τόπου πρῶτα εἶναι τὸ μετάξι, καὶ αἱ ἐλιαῖς καὶ τὰ σῦκα· τὸ πρῶτο, γενικὸ εἰς ὅλα τὰ χωριὰ, τὰ ἄλλα δυὸ, ἀλλοῦ ὀλίγα, ἀλλοῦ πολλὰ, ἀλλοῦ διὰ τὴ χρῆσι τους μόνο. Εἶναι ἀκόμι καὶ ἀμπέλια πολλὰ, καὶ διάφορα δένδρα κάρπιμα· Γεννήματα γίνονται καὶ ἀπ' αὐτὰ εἰς μερικὰ χωριὰ, ἀρκετὰ διὰ νὰ μὴν ἀγοράζουν, εἰς τὰ περισσότερα ὅμως ὀλίγα. Μερικὰ χωριὰ ἔχουν καὶ κήπους μὲ πορτοκαλιαῖς, νεραντζαῖς, λειμονιαῖς καὶ τ:, ἐκεῖ ὁποῦ δὲν παρα εἶναι ἐλιαῖς καὶ συκαῖς· ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἠμποροῦν νὰ καλλιεργοῦν ἐν ταὐτῷ ὅλα. Γίνονται πρὸς τούτοις καὶ κεράσια διάφορα, ἀπίδια πολλῶν λογιῶν, μῆλα πολλὰ καὶ πολλὰ εἴδη, καρύδια, κακοσὰ, ἀμύγδαλα, δαμάσκηνα, ῥοΐδια, κυδώνια καὶ τ:. Ὄσπρια διάφορα, κουκιὰ, φασοῦλια, ῥεβύθια, λιανοφάσουλα, λαθύρι, φάβα, φακοῦ καὶ τ:. Γίνεται καὶ βαμπάκι, καὶ λινάρι. Θρέφει ὁ τόπος ἀκόμι καὶ ζῷα, καθὼς πρόβατα καὶ γίδια, εἰς μερικὰ χωριὰ ἀρκετὰ διὰ τὴ χρῆσι τους, εἰς τὰ περισσότερα, ὀλίγα. Ἀγέλαις βοδιῶν πολλὰ ὀλίγαις, καὶ τὰ περισσότερα βόδια ὁποῦ μεταχειρίζονται εἰς τὴ γεωργία, καθὼς καὶ ὅλα τὰ μουλάρια, καὶ ἄλογα, καὶ ὄνους, τὰ ἀγοράζουν εἰς τὰ πανηγύρια ὁποῦ γίνονται εἰς τὴν ἐπίλοιπη Θεσσαλία.

Πρᾶγμα εὐγαίνει ἀπὸ τὸν τόπο, πρῶτο καὶ ἐπικερδέστερο εἶναι τὸ μετάξι, ὕστερα τὸ λάδι καὶ αἱ ἐλιαῖς, καὶ τὰ σῦκα, ἀρμαθιασμένα καὶ ξεαρμάθιαστα· πρὸς τούτοις καὶ διάφορα πωρικὰ, μάλιστα ἀπὸ τὰ Λεχόνια εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ πρῶτα τους εἰσοδήματα· ἐδῶ τὰ πωρικὰ φαίνονται πολλὰ πρώϊμα· μιὰ χρονιὰ ἐνθυμοῦμαι ποῦ ἐφάνηκαν τὰ κεράσια εἰς ταῖς 12 τοῦ Μαρτίου. Κοντὰ εἰς τὰ φυσικὰ ὁποῦ εὐγαίνουν ἀπὸ τὸν τόπο, εὐγαίνουν ἀκόμι καὶ πράγματα ἀπὸ τὰ ἐργοχειράτες· ἀπὸ ὅλα τὰ ἀνατολικὰ χωριὰ εὐγαίνουν σκουτιὰ πολλὰ, ἀπὸ τὴν Πορταριὰ, ζωνάρια, γαϊτάνια, μανδίλια, ἰμπρισίμια, καὶ μεσίνια ἐξαίρετα ἀργασμένα.

Κυνήγια εἶναι διάφορα· εὑρίσκονται ἐλάφια, ζαρκάδια, ἀγριόγουρνα, λαγοὶ πολλοὶ, πέρδικες μεγάλαις σὰν ὄρνιθες, περιστέρια, τρυγόνες, κοσσύφια πολλὰ, κίχλαις, συκοφάγοι εἰς τὸν καιρὸ τῶν σύκων, τὸν χειμῶνα ἔρχονται καὶ πλῆθος φάσσαις· ἔρχονται ἀκόμι καὶ ἀγριοπάπιαις, καὶ ἀγριόχηνες, καὶ ὠτίδες. καὶ τ:. Ἡ θάλασσα ὁποῦ περικλύζει τὴ χερσόνησο, ἔχει διάφορα ψάρια καὶ νοστιμώτατα, καὶ ὄντας καὶ δυὸ λογιῶν ἀκρογιαλιαῖς τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους πετρώδης, καὶ τοῦ δυτικοῦ πεδινὴ, εὑρίσκονται καὶ κάποια ξεχωριστὰ ψάρια καὶ εἰς τὴν μιὰ καὶ εἰς τὴν ἄλλη· ἀπὸ ὅλα ὅμως τὰ χωριὰ ἡ Ἀργαλαστὴ εἶναι πλουσιώτερη ἀπὸ ψάρια καθὼς καὶ ἀπὸ ζῷα, πρόβατα καὶ γίδια, τῶν ὁποίων τὸ βούτυρο καὶ τὸ τυρὶ εἶναι νοστιμώτατα. Εἰς αὐτὴν εὐγαίνουν καὶ κάποια ξεχωριστὰ ψάρια τὰ ὁποῖα δὲν εὐγαίνουν εἰς τὰ ἄλλα χωριά. Κοντὰ εἰς τὰ θαλασσινὰ ψάρια, φέρνουν ἀκόμι καὶ ἀπὸ τὸν Κάρλα πολλά. Ποταμίσια ψάρια δὲν εἶναι· ἐπειδὴ μήτε ποτάμια εἶναι ἔξω ἀπὸ κάποιους χειμάῤῥους καὶ ῥύακας, ὄντας τὸ πλάτος τοῦ τόπου πολλὰ ὀλίγο διὰ νὰ ἔχῃ καὶ ποτάμια· ὡς τό-

τόσο καὶ αὐτοὶ οἱ ῥύακες εἰς τὸ δυτικὸ μέρος ὁποῦ εἶναι αἱ ἀκρογιαλιαῖς πεδινὸς τόπος σχηματίζουν εἰς μερικὰ μέρη κάποια λιμνοποταμάκια εἰς τὰ ὁποῖα ἐμβαίνουν ἀρκετὰ ψάρια θαλασσινὰ καὶ μάλιστα κέφαλοι. Εἰς αὐτὰ τὰ λιμνοποταμάκια εἶναι καὶ χέλια.

Ἡ χερσόνησος αὐτὴ διαιρεῖται ἀπὸ τοῦ θέσι της εἰς ἀνατολικὴ καὶ δυτική· τῆς ἀνατολικῆς ὁ ἀέρας εἶναι εὐκραὴς καὶ δροσερώτερος, καὶ τὰ νεράτης ψυχρότερα· ἡ αἰτία εἶναι· ἐπειδὴ κιτάζωντας ὁ τόπος εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο, καὶ ὄντας ἀπὸ τὴν κορυφὴ τῆς ῥάχις τοῦ Πηλίου ἕως εἰς τὸν γιαλὸ κατηφορικὸς, ὁ ἥλιος μετὰ τὸ μεσημέρι προσβάλλει ταῖς ἀκτῖνες του πλαγιώτερος· πρόσθεσε ἀκόμι καὶ ὁποῦ ὁ τόπος γενικῶς εἶναι γεμάτος ἀπὸ μεγάλα δένδρα· δι᾽ αὐτὰ καὶ ὁ χειμώνας ἐδῶ εἶναι αἰσθητότερος παρὰ εἰς τὸ δυτικὸ μέρος, καὶ πάσχουν μερικαῖς φοραῖς τὸ καλοκαίρι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ δυσεντερία· καθὼς εἰς τὸ δυτικὸ μέρος ἀπὸ λοιμικὴ μάλιστα ἐκεῖνοι ὁποῦ δουλεύουν εἰς ταῖς πεδιάδες του.

Ἡ θέα της εἶναι πληκτικὴ, ὡσὰν ὁποῦ ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ ἕως εἰς τὴ θάλασσα εἶναι ἕνας κατήφορος βαρκώτατος, καὶ κατάπυκνος τὸ περισσότερο ἀπὸ δένδρα ἄκαρπα· καθὼς, ὀξειαῖς, καστανιαῖς, πλατάνια, καὶ δὲν βλέπει τὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου ἄλλο τίποτες παρὰ οὐρανὸ, δένδρα, καὶ ἕνα πέλαγος ἀχανὲς, τὸν χειμῶνα χιόνια καὶ σύνεφα καὶ μιὰ θάλασσα ἀγριωμένη καὶ ἀφρισμένη, καὶ ὁποῦ ῥίχνει κάτι κύματα εἰς ταῖς σπηλάδες καὶ λοιπαῖς ἀπότομαις πέτραις ὁποῦ στεφανόνουν τὴν περισσότερη ἀκροθαλασσιὰ, ὁποῦ ἕνας ἀσυνείθιστος δυσκολεύεται νὰ κοιμηθῇ, καὶ τὸν φαίνεται πῶς εἶναι κοντὰ εἰς τοὺς καταῤῥάκτας τοῦ Νείλου· οἱ ἐγκάτοικοι μὲ ὅλον τοῦτο ἀπὸ τὴν ἐξ ἀρχῆς συνήθεια αὐτὸν τὸν ἀηδῆ καὶ πληκτικὸ ἦχο τὸν νοσιμεύονται ἴσια ἴσως μὲ τὴν πλέο καλλίτερη μουσικὴ τοῦ Κόσμου. Εἰς

αὐ-

αὐτὴ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ λιμένες δὲν εἶναι τελείως ἔξω μόνο μερικοὶ ὅρμοι.

Οἱ καρποὶ αὐτοῦ τοῦ μέρους δὲν εἶναι πεποιωμένοι καὶ νόστιμοι καθὼς τοῦ δυτικοῦ μέρους, καὶ αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴ ὑγρασία τοῦ ἀέρος· εἶναι καὶ ὀλίγοι· σιτάρι δὲν γίνεται, λάδι πολλὰ ὀλίγο, σῦκα ἀκόμι ὀλιγώτερα μάλιστα εἰς τὴ Ζαγορὰ, καὶ πολλὰ ἄχρεια· διὰ τοῦτο καὶ ἀναγκάζονται οἱ ἄνδρες νὰ ξενιτεύωνται, καὶ αἱ γυναῖκες νὰ δουλεύουν τὰ σκουτιὰ, εἰς τὰ ὁποῖα εὐδοκιμοῦν τόσο ὁποῦ ἀξίζουν ἴσια μὲ τὴν τζόχα, καὶ μάλιστα τῆς Ζαγορᾶς, τῆς ὁποίας καὶ τὸ μετάξι εἶναι καλλίτερο ἀπὸ τῶν ἄλλων χωριῶν.

Τῆς δυτικῆς ὁ ἀέρας γενικῶς εἶναι εὐκραὴς ὡσὰν καὶ τῆς ἀνατολικῆς, καὶ εἰς μερικὰ μέρη καθὼς εἰς τὴν Πορταριὰ, καὶ εἰς τὸ νεχώρι εὐκραέστερος, ὡσὰν ὁποῦ λείπει ἡ ὑγρασία ὁποῦ προέρχεται ἀπὸ τὸν βαρκὸ τόπο, καὶ ἡ βαρειὰ ἀποφορὰ τῶν καστανιῶν, μ᾽ ὅλον ὁποῦ οἱ ἐγκάτοικοι τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους διϊσχυρίζονται καὶ πασχίζουν νὰ τ᾽ ἀποδείξουν πῶς τὸ μέρος τους εἶναι εὐκραέστερο, ἐπιχειρίζωντας ἀπὸ τὸ χρῶμα τῶν γυναικῶν καὶ τὸ δικό τους ὁποῦ εἶναι ἀσπρότερο· τοῦτο ὅμως εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς σκιατραφίας περισσότερο, καὶ ὄχι τῆς εὐκρασίας. Ἐδῶ εἶναι καὶ ὁ χειμώνας μετριώτερος· ἐπειδὴ καὶ ὁ τόπος εἶναι πλέο ἀνοιχτὸς, μὲ χαμοβούνια καὶ λόφους καὶ πεδιάδες, καὶ ὄντας καὶ εἰς τὸ δυτικὸ μέρος.

Ἡ θέα της ὡραιότατη, ὡσὰν ὁποῦ ποικίλλεται ὁ τόπος μὲ ῥάχες, μὲ χαμοβούνια, μὲ λόφους, μὲ πλαγινὰ, μὲ ἰσιώματα ἀναμεταξὺ, τὰ ὁποῖα ὅλα εἶναι κατάφυτα ἀπὸ συκαῖς, ἀμπέλια καὶ ἐλιαῖς, καὶ ἐκτείνονται ὡς μισὴ ὥρα καὶ περισσότερο κάτω ἀπὸ τὰ χωριά· ἀπ᾽ ἐκεῖ πάλιν ὁ τόπος τελειόνωντας οἱ πρόποδες τοῦ Πηλίου, εἰς τὰ περισσότερα εἶναι πεδιάδα ὡς τὴ θάλασσα, ποῦ κατάπυκνη ἀπὸ συκαῖς, ἀμπέλια, ἐ-

λιαῖς,

λιαῖς, συκαμιναῖς, καὶ ἄλλα διάφορα δένδρα κάρπιμα, ποῦ κατάφυτη ἀπὸ διάφορα σπαρτά· Ὕστερα ἀπὸ ἕνα τέτοιο τόπο ἀκολουθεῖ μιὰ θάλασσα ἥμερη καὶ γαληνική· αὐτὴ εἶναι ὁ Πελασγικὸς κόλπος. Αὐτὴ δὲν φαίνεται ἀχανής· ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸ μέρος φαίνεται ἡ Φθιώτιδα, καὶ ξεχωρίζει ἕνας ἀπὸ τὴ Μαγνησία εἰς αὐτὴ πεδιάδες καὶ βουνὰ καὶ λόφους, τὸ ὁποῖο αὐξάνει ἀκόμι τὸ καλότης θῶρι, καθὼς καὶ τὰ καΐκια καὶ καράβια τὰ ὁποῖα δὲν λείπουν κάμμιὰ φορὰ ἀπ' αὐτή. Οἱ καρποῖτης πεποιωμένοι καὶ νοσιμώτατοι, τὰ σῦκα, αἱ ἐλιαῖς, τὰ μῆλα, τὰ ἀπίδια, τὰ ῥοδάκινα καὶ τ: εἶναι ἐξαίρετα. Οἱ δυτικοὶ εἶναι φιλοξενώτεροι ἀπὸ τοὺς ἀνατολικούς, ὡσὰν ὁποῦ ἔχουν καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἀφθονώτερα, ἐλευθεριώτεροι, δημοκρατικώτεροι, καὶ στασιωδέστεροι· οἱ ἀνατολικοὶ πάλιν πολιτικώτεροι γενικῶς καὶ πλέο ἰδεάτοι ὡσὰν ὁποῦ ξενιτεύονται περιοσότερο, μάλιστα οἱ Ζαγοριανοί, ἀπὸ τοὺς ὁποίους σχεδὸν δὲν εὑρίσκεται κἀνένας ὁποῦ νὰ μὴν ἔκαμε ἄλλος πολὺ ἄλλος ὀλίγο εἰς ξενιτειαῖς· ὥς τόσο καὶ ἀπὸ τοὺς δυτικοὺς ὅσοι ξενιτεύονται δὲν δίνουν τὰ πρωτεῖα εἰς τοὺς ἀνατολικούς. Οἱ δυτικοὶ εἶναι εὐφυέστεροι γενικῶς ἀπὸ τοὺς ἀνατολικούς, καὶ ἀπολαύει καὶ τῶν δυὸ ὁ νοῦς, αὐτῶν ἀπὸ τὴν ὑγρασία τοῦ τόπου, ἐκείνων ἀπὸ τὴν ξηρότητα. Εἰς τὰ ἀνατολικὰ χωριὰ αἱ διχόνοιαις, αἱ ἀλληλομαχίαις εἶναι σπάνιο πρᾶγμα, εἰς τὰ δυτικὰ συνειθισμένο· ὅταν δὲν ἔχῃ τινὰς ἀναθροφὴ καλὴ καὶ παιδεία ὁποῦ νὰ διευθύνουν τὴν εὐφυΐα εἰς τὴν ἀρετή, καλλίτερα σχεδὸν εἶναι νὰ μῆναι ἀφυής.

Λιμένες εἰς τὸν Πελασγικὸ κόλπο εἶναι ἀρκετοὶ καὶ καλοί, σάλοι σχεδὸν παντοῦ.

Πρώτη χώρα καὶ διὰ τὸ μέγεθος καὶ διὰ τὸ προνόμιο ὁποῦ ἔχει εἰς τὸ νὰ πρωτεύῃ εἰς τὰ βακούφια εἶναι ἡ Μακρινίτζα, μακρυὰ ἀπὸ τὸν λιμένα ὁποῦ εἶναι τὸ κάστρο σχεδὸν δυὸ ὥραις· ἀπάνω εἰς ἕνα τόπο πολλὰ κα-

τη-

τηφορικὸ καὶ πετρώδη· ἀπὸ τὸ δυτικό της καὶ ἀνατολικό της στεφάνια ἀπότομα ἀποτερματίζουν αὐτὸν τὸν τόπον. μιὰ τέτοια τοποθεσία εἶναι πολλὰ ἀχρεία εἰς ἕνα βασίλειο ὁποῦ βασιλεύουν οἱ νόμοι, εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅμως κακῇ τύχῃ εἶναι ἡ καλλίτερη· ἐπειδὴ διαφεντεύει τοὺς ἀδιαφέντευτους ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας κατοίκους· ἔτζι λοιπὸν ἡ Μακρινίτζα μὲ τὴν τοποθεσία της ἐγλύτωσε πολλαῖς φοραῖς εἰς τοὺς καιρούς μας ἀπὸ ταῖς ἐπιδρομαῖς τῶν βαρβάρων καὶ ἀπανθρώπων Ἀρβανιτῶν, τῶν ὁποίων ἡ διοίκησι ἀμελεῖ τὴν χαλιναγωγία καὶ συστολὴ ὡσὰν νὰ μὴν εἶναι χρέος της αὐτὸ καὶ μόνο, ἡ ἡσυχία λέγω τῶν διοικουμένων· ἐγλύτωσε λέγω αὐτή, καὶ ἐστάθηκε ὡς ἕνα προπύργιο καὶ διὰ τὰ ἐπίλοιπα χωριά· ἐπειδὴ ὤντας αὐτὴ εἰς τὸν λαιμὸ τῆς χερσονήσου ἀπὸ τὸ δυτικὸ μέρος, χωρὶς νὰ πατήσουν, καὶ νὰ χαλάσουν αὐτὴν οἱ Ἀρβανῖται, δὲν τολμοῦν νὰ ἔμβουν εἰς τὰ ἄλλα χωριά. Ἔχει ἕως 1000 σπίτια χωρὶς δυὸ μαχαλᾶδες ὁποῦ ἔχει, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ θὲ νὰ ἔχουν καὶ οἱ δυὸ 150 ἢ καὶ 200· Τὰ σπίτια τῆς Μακρινίτζας εἶναι ὅλα πέτρινα καθὼς καὶ τῶν ἄλλων χωριῶν· μερικὰ εἶναι μεγάλα, ὑψηλά, ὅμορφα, ἔχουν ὅλα ἕνα θῶρι θαυμαστό. Αὐτὴ ἡ χώρα ἔχει τόπο περιοσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ χωριά· τὰ εἰσοδήματά της εἶναι πρῶτο τὸ μετάξι, καὶ σιτάρι, καὶ κρασί, καὶ μέλι ἐξαίρετο· ἐλιαῖς σχεδὸν δὲν ἔχουν, μήτε συκαῖς· ἔχει καὶ πολὺν τόπο ἀγεώργητο διὰ ζῶα, εἰς τὸν ὁποῖον ἔρχονται ἀπὸ τὴν ἄνω Θετταλία καὶ Μακεδονία καὶ ξεχειμάζουν τὰ ζῶα τους· μέσα εἰς τὴν χώρα δουλεύουν καὶ ἐργόχειρα, οἱ ἄνδρες παπούτζια, μιτάφια, δισάκια, τουρβάδες, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προμηθεύονται τὰ περιοσότερα χωριά· αἱ γυναῖκες τους νῆμα ψηλὸ μὲ τὸ τζικρίκι καθὼς καὶ αἱ Γολιώτισσαις, καὶ αἱ Πορταρίτισσαις, καὶ τῶν ἄλλων χωριῶν ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξύ. Τρώγουν καὶ πίνουν καλούτζικα, καὶ εἶναι σχεδὸν ὅλοι πρόσχαροι, συμποτικοὶ καὶ

ἐλευ-

ἐλευθέριοι ὡσὰν ὁποὺ ἔχουν καὶ τὸν τρόπο· ἀγαποῦν πολλὰ νὰ πρωτεύουν εἰς κάθε τι, καὶ αὐτὸ προέρχεται ἴσως, ἐπειδὴ γεννῶνται εἰς μιὰ χώρα ὁποὺ πρωτεύει εἰς ἄλλα χωριά. ἡ Μακρινίτζα λαμβάνοντας θωρὶ θαυμαστὸ ἀπὸ τὴν Πορταριὰ καὶ Γόλο, καὶ τὰ ἀναμεταξὺ χωριά, καὶ τὸν κάμπο, καὶ τὸ κάστρο, δίνει ἀμοιβαδὸν καὶ εἰς αὐτὰ ἕνα θωρὶ ἐξαίρετο, καὶ μάλιστα ὄντας εἰς κατηφορικὸ τόπο.

Κάτω ἀπὸ τὴ Μακρινίτζα δυὸ τρία τέταρτα τῆς ὥρας εἶναι ὁ Γόλος, τὰ περισσότερα τὰ σπίτια ἀπάνω εἰς λόφους καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ ὁποὺ ἐκτείνεται ἕως ἐδῶ, καὶ τὰ ἐπίλοιπα εἰς τὴν πεδιάδα ὁποὺ ἀρχίζει ἀπ' ἐδῶ. Αὐτὴ ἡ χώρα ἔχει ὡς 700 σπίτια· ὅλα Χριστιανικά· οἱ ἄνθρωποι μετέχουν ὀλίγο ἀπὸ τὰ ἤθη τῶν γειτόνων τους Μωαμεθανῶν, ἐπικίνδυνοι εἰς ταῖς διατριβαῖς τους καὶ συμπόσια, φιλήδονοι, καὶ κλίνουν καὶ ὀλίγο εἰς τὴν ἀσωτία· Ἡ τοποθεσία της εἶναι χαριέστατη, καὶ ἔχει καὶ δίνει καὶ αὐτὴ ἕνα θωρὶ θαυμάσιο ὄντας εἰς πλαγινὰ κατάφυτα ἀπὸ διάφορα δένδρα, καὶ λεύκαις ὑψηλόταταις. Ἀπὸ τὴ χώρα καὶ κάτω ἐκτείνεται ἕνας κάμπος γεμάτος καὶ αὐτὸς ἀπὸ διάφορα δένδρα κάρπιμα καὶ ἄκαρπα, καὶ εἶναι μέρος τῶν Τούρκων τοῦ Κάστρου, μέρος τῶν Γολιωτῶν· τὸ μέρος τῶν Τούρκων ἔχει καὶ πύργους καλοὺς εἰς τοὺς ὁποίους ἔρχονται καὶ ξεκαλοκαιριάζουν οἱ Τοῦρκοι· αὐτὸ τὸ μέρος ὀνομάζεται Περιβόλια. Τὰ σπίτια τοῦ Γόλου εἶναι καὶ αὐτὰ ὅλα πέτρινα, πολλὰ εἶναι ὑψηλὰ μὲ δυὸ πατώματα, καὶ ὄμορφα, καὶ μάλιστα ὅσα κτίζονται τώρα.

Κάτω ἀπὸ τὸ Γόλο μιὰ ὥρα καὶ παραπάνω, εἰς τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης εἶναι τὸ κάστρο τοῦ Γόλου, μικρὸ καὶ δυνατὸ μὲ ἕνα λιμένα ἐξαίρετο· ἡ τοποθεσία τοῦ κάστρου ὁποὺ εἶναι σκάλα ὅλης τῆς ἄνω Θετταλίας, τὸ ἀπαιτοῦσε νὰ εἶναι μιὰ πόλι μεγάλη καὶ ἐμπορική, μὰ εἰς τὴν

Τουρ-

Τουρκία δὲν πρέπει νὰ ζητῇ τινὰς ἕνα τέτοιο· οἱ Τοῦρκοι φυλάγοντας τὸ πνεῦμα τῶν προγόνων τους, πασχίζουν πάντοτε νὰ ἐρημόνουν τοὺς τόπους, κ' ὄχι νὰ τοὺς πολίζουν· ὅλοι καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι συντρέχουν εἰς τὸ νὰ χαλνοῦν τὸν τόπο τους καὶ ὄχι νὰ τὸν φκιάνουν. Τὰ ἤθη τους εἶναι πολλὰ βάρβαρα. Ἐδῶ κάθε σάββατο γίνεται παζάρι· Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ κάστρου κοντὰ μιὰ ὥρα εἶναι τὰ ἐρείπια τῆς Δημητριάδος ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο μεγάλο καὶ πετρώδη· αὐτὸς ὁ τόπος ὀνομάζεται τώρα Γορίτζα. Μέσα εἰς τὴν περιοχὴ αὐτῆς εἶναι καὶ ἕνα ἐρείπιο ἐκκλησίας τῆς Ζωοδόχου πηγῆς, καὶ μιὰ στέρνα ὀπίσω ἀπὸ τὸ ἱερὸ ἀρκετὰ βαθειά, εἰς τὴν ὁποία τὴν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς εὐγαίνει ἁγίασμα, καὶ μαζόνονται διὰ αὐτὸ ἀπὸ ὅλα τὰ πέριξ.

Αὐτῆς τῆς πόλεως τὸ ὄνομα λαμβάνει καὶ ὁ ἀρχιερεύς, ὁ ὁποῖος προτήτερα ἦταν ἐπίσκοπος, καὶ τώρα εἶναι μερικὰ χρόνια ὁποὺ ἐπροβιβάσθηκε εἰς ἀρχιεπίσκοπο· Προτήτερα κάθουνταν οἱ ἐπίσκοποι εἰς τὸν Γόλο εἰς ἕνα μοναστήρι ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἀκόμι Ἐπισκοπή, τώρα ὅμως ἀπὸ ταῖς ἐνοχλήσες τῶν Τούρκων κάθονται εἰς τὴ Ζαγορά.

Πορταριά, ἀπάνω ἀπὸ τὸν Γόλο δυὸ τρία τέταρτα τῆς ὥρας πρὸς βορρᾶ, καὶ ὡς μιὰ ὥρα σχεδὸν εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῆς Μακρινίτζας, χώρα καλὴ καὶ ἐμπορική, ἡ ὁποία ἔχει ὑπὲρ τὰ ἑξακόσια σπίτια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πολλὰ εἶναι μεγάλα καὶ ὑψηλὰ καὶ μὲ γοῦστο φκιασμένα. Αὐτὴ ἡ χώρα δὲν ἔχει τόπο πολύ, μήτε κἂν ἀνάλογο μὲ τοὺς κατοίκους της, ὅθεν οἱ ἄνθρωποι καταγίνονται σχεδὸν ὅλοι εἰς τέχναις· ἐδῶ δουλεύουν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετάξι ἀπὸ τὸ ὁποῖο κάμνουν ἰμπρισίμι, Γαϊτάνια, ζωνάρια, καὶ τ: καὶ τ:. Ἐδῶ κάθε πέμπτη τῆς ἑβδομάδος γίνεται παζάρι εἰς τὸ ὁποῖο συνάζονται τὰ πέριξ χωριά. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι γενικῶς εὔθυ-

μοι καὶ φιλοπόται, καὶ ζοῦν κομμάτι τρυφηλὰ, μὲ τὸ νὰ ἔχουν ἱκανὰ τὰ πρὸς ζωάρκεια ἀπὸ ταῖς τέχναις τους. Ἡ τοποθεσία της εἶναι πολλὰ ὄμορφη, καὶ ἔχει ἕνα χαριέστατο θώρι· ὁ ἀέρας της ὑγιεινὸς, καθαρὸς, οἱ ἄνθρωποι ῥοδοκόκκινοι. Αὐτὴ ἡ χώρα εἶναι ἀπὸ τὰ χάσια.

Κατηχώρι, χωριὸ κάτω ὀλίγο ἀπὸ τὴν Πορταριὰ, τὸ ὁποῖο ἔχει ὑπὲρ τὰ 100 σπίτια.

Δράκια (ἡ), εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῆς Πορταριᾶς ὀπίσω ἀπὸ μιὰ ῥάχι, χώρα μεγάλη ὁποῦ ἔχει ὡς 600 σπίτια, τὰ περισσότερα ὄμορφα καὶ μεγάλα καὶ προξενοῦν μιὰ τερπνὴ θέα εἰς ἐκείνους ὁποῦ τὰ βλέπουν ἀπ' ἀντικρύ· κατάφυτη καὶ αὐτὴ ἀπὸ δένδρα κάρπιμα, καὶ κατάῤῥυτη ἀπὸ νερά· θώρι ὅμως δὲν πάρα ἔχει, μὲ τὸ νὰ εἶναι μέσα εἰς μιὰ χούνη, καὶ δὲν βλέπει θάλασσα. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς τῆς χώρας πραγματεύονται καὶ αὐτοὶ διὰ ξηρᾶς ἕως τὴ Λάρισσα, Φέρσαλα, Τρίκκαλα καὶ τὰ πέριξ· περισσότερο ὅμως καταγίνονται εἰς τὴν καλλιέργεια τῶν ὑποστατικῶν τους· ἐπειδὴ ἔχουν ἀρκετὰ, καὶ ἀπὸ αὐτὰ ζοῦν. Αὐτὴ ἡ χώρα εἶναι ἀπὸ τὰ βακούφια.

Ἅγιος Λαυρέντιος, εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῆς Δράκιας περισσότερο ἀπὸ μιὰ ὥρα, χώρα μὲ ἕως 400 σπίτια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πολλὰ εἶναι μεγάλα, ὑψηλὰ καὶ ὄμορφα, μὲ νερὰ καλὰ, μὲ θώρι καλὸ, μὲ ἀέρα καθαρὸ καὶ ὑγιεινό. Οἱ ἐγκάτοικοι ἔχουν ὑποστατικὰ ἀρκετὰ καὶ καλά· αἱ ἐλιαῖς τους εἶναι ἐπικερδέσεραις ἀπὸ τῶν ἄλλων χωριῶν· ζοῦν ὅλοι σχεδὸν καλά· οἱ προεστοῖτους εἶναι οἱ φρονιμώτεροι τῶν ἄλλων χωριῶν· ἐπειδὴ μὲ ὅλον ὁποῦ δὲν ξενιτεύονται, διοικοῦν τὴ χώρα τους καλὰ, καὶ δὲν τὴν ἔχουν εἰς χρέος κοινὸ βαλμένη, καθὼς οἱ ἄλλοι τῶν περισσοτέρων χωριῶν· Ὠνομάζεται ἔτζι αὐτὴ ἡ χώρα ἀπὸ ἕνα μοναστήρι παλαιὸ ὁποῦ εἶναι ἀπὸ πάνω της. Παρακάτω εἶναι καὶ ἕνας μαχαλᾶς.

Ἅγιος Γεώργιος, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, χώρα ὄμορφη, μὲ ἀέρα καλὸ, μὲ θώρι καλ-

λί-

λίτερο, μεγάλη καὶ αὐτὴ σὰν τὴν ἀνωτέρω. οἱ ἐγκάτοικοίτης ὅμως εἶναι ἄνθρωποι ὑπερήφανοι, στασιώδεις, φιλοτάραχοι· οἱ προεστοίτης φίλαυτοι περισσότερο παρὰ φιλόκοινοι· δὲν ἐσυμφώνησαν κἀμμιὰ φορὰ εἰς τὸ νὰ κιτάξουν τὸ κοινὸ συμφέρον, ἀμὴ τραβῶντας ἕνας ἐδῶ, ἄλλος ἐκεῖ, καὶ κατατρέχωντας ἕνας τὸν ἄλλον μέχρι θανάτου, τὴν ἐκαταχρέωσαν, καὶ τὴν ἔφεραν εἰς κακὴ κατάστασι, μ' ὅλον ὁποῦ εἶναι βακούφι καὶ ἔχει καὶ καλὰ εἰσοδήματα.

Λεχόνια, εἰς τὸ νότειο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Αὐτὴ ἡ χώρα κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους, καὶ Ῥωμαίους· οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως ἐδῶ εἶναι ἐργάται τῆς γῆς, καὶ τόπο ἐδικότους δὲν ἔχουν. ὁ τόπος τῶν Λεχονιῶν εἶναι ὁ καλλίτερος τῆς Μαγνησίας· ἐπειδὴ εἶναι μιὰ πεδιάδα ἀνοιχτὴ ὁ περισσότερος, μακρεῖα ὡς δυὸ ὥραις, καὶ πλατεῖα τὸ ἥμισυ· ἡ χώρα εἶναι ἐκεῖ ὁποῦ τελειόνει ἡ πεδιάδα, καὶ ἀρχίζουν οἱ πρόποδες τοῦ Πηλίου, διηρημένη εἰς πέρα Λεχόνια καὶ εἰς δῶθε Λεχόνια. καὶ τὰ δυὸ τὰ μέρη εἶν' ὡραιότατα, κατάῤῥυτα ἀπὸ νερὰ, στολισμένα μὲ σπίτια ὑψηλὰ καὶ ὄμορφα, κατάφυτα ἀπὸ διάφορα κάρπιμα δένδρα, καὶ ἀπὸ λεύκαις ὑψηλόταταις· εἶναι σὰ δυὸ παράδεισοι χαριέστατοι· Οἱ Τοῦρκοι εἶναι ἄνθρωποι ἁπλοῖ, τὰ ἤθητους καθὼς καὶ ἡ γλῶσσα τους ῥωμαΐζουν πολλά· τὰ εἰσοδήματά τους εἶναι διάφορα πωρικὰ, τὰ ὁποῖα εἶναι πολλὰ ἐπικερδῆ· ἐπειδὴ καὶ φαίνονται πρωϊμώτερα παρὰ εἰς ἄλλο μέρος τῆς Μαγνησίας, καὶ ὅλης τῆς Θεσσαλίας· οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τῶν Λεχονιῶν δὲν φυλάγουν τόσο κἀνέναν ξεχωριστὸ χαρακτῆρα τοῦ ἔθνους τους, ἔξω ἀπὸ τὴ θρησκεία μόνο, τὴν ὁποία ὑποφέρνουν μὲ μιὰ ἀνεξιθρησκεία φυσικὴ καὶ οἱ δυό· καὶ μήτε οἱ Ῥωμαῖοι συγχίζονται διὰ τὶ εἶναι ἐκεῖνοι Μωαμεθανοὶ, μήτε αὐτοὶ διὰ τὶ εἶναι ἐκεῖνοι Χριστιανοί· ἄμποτες νὰ ἦταν ἔτζι καὶ εἰς ὅλη τὴν Τουρκία!

 Πα-

Παρακάτω ἀπὸ τὰ Δεχόνια εἶναι ἕνας μαχαλᾶς ὁποῦ κατοικεῖται καὶ αὐτὸς ἀπὸ Τούρκους καὶ Ῥωμαίους.

Πινακάταις, κοντὰ μιάμιση ὥρα πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, χωριὸ μὲ κάμμια κατοστὴ σπίτια, ἀπάνω εἰς μιὰ ῥάχι, καὶ ὀπίσω ἀπὸ μιὰ ἄλλη μεγαλήτερη ὁποῦ τοῦ ἐμποδίζει σχεδὸν τὸ θώρι τῆς θαλάσσης. οἱ κάτοικοί του ἔχουν τὰ ἤθη τῶν Ἁγιωργιτῶν.

Βιζίτζα, κοντὰ μιὰ ὥρα ἀνατολικώτερα ἀπὸ ταῖς Πινακάταις πρὸς χειμερινὰς ἀνατολὰς, χωριὸ μεγάλο σὰν κ' αὐταῖς· οἱ κάτοικοί του ὅμως μὲ ἤθη καλλίτερα, ἡσυχαίτεροι, πλέο κυβερνημένοι, μὲ σπίτια καλὰ, καὶ μερικὰ μεγάλα. Αὐτὸ καὶ αἱ Πινακάταις ἦταν προτήτερα μαχαλᾶδες τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, δὲν εἶναι ὅμως πολὺς καιρὸς ὁποῦ ἐξεκόπηκαν ἀπ' αὐτὸν καὶ ἔχουν ξεχωριστοὺς γέροντας.

Μηλιαῖς, χώρα μὲ 300 σπίτα σχεδὸν, παρακάτω ἀπὸ τὴ Βιζίτζα εἰς χειμερινὰς ἀνατολὰς ὡς τρία τέταρτα τῆς ὥρας, μιάμιση ὥρα μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, μέρος ὀπίσω ἀπὸ ῥάχες καὶ αὐτὴ, ὁποῦ τὴν ἐμποδίζουν ὀλίγο τὸ θώρι τῆς θαλάσσης, τὸ βόρειο μέρος ὅμως ἔχει ἕνα θώρι ἐξαίρετο· ἐπειδὴ ἔχει ἔμπροσθά του ὕστερα ἀπὸ τὰ πλαγινὰ ὁποῦ ἀκολουθοῦν ἀμέσως, καὶ δυὸ ῥάχες ὁποῦ τελειόνουν μισὴ ὥρα κάτω ἀπὸ τὸ χωριὸ, μιὰ παδιάδα ἀρκετὰ μεγάλη, καὶ ὕστερα μιὰ θάλασσα μεγάλη ὅσο νὰ ποικίλλῃ μόνο τὴν θέα, καὶ ὄχι νὰ χάνωνται διὰ τὸ ἀχανὲς αἱ ὄψες εἰς αὐτήν· ὕστερα ἀπὸ αὐτὴ τὴ θάλασσα ἔχει μέρος τῆς Μαγνησίας ὁποῦ τελειόνει εἰς τὸ Αἰάντιο ἀκρωτήριο, καὶ μέρος τῆς Φθιώτιδος ἀριστερὰ κιτάζωντας· ὀπίσω ἀπὸ τὴν Μαγνησία ἔχει τὰ βουνὰ τῆς Εὐβοίας, ὀπίσω ἀπὸ τὴν Φθιώτιδα ἄλλα βουνὰ καὶ τὸν Παρνασσὸ ὁποῦ ἐξέχει πολὺ ἀπὸ πάνω, καὶ πάντοτε σχεδὸν κατάχιονο· ἀπὸ τὸ δυτικὸ μέρος ἔχει τὸν Πίνδο.

Οἱ κάτοικιοι τῆς χώρας αὐτῆς ἔχουν τόπο ἀρκετὸ ἐργάσιμο, πεδιάδα καὶ πλαγινὰ, ἐλεοῦνας πολλοὺς, συκαμεῶνας, καὶ ἄλλον τόπο σπάρσιμο, ἔχουν ἀκόμι καὶ ἀγεώργητο ἀρκετὸ διὰ ζῶα· εἶναι μ' ὅλον τοῦτο καταχρεωμένοι, καὶ κοινῶς ὅλος ὁ δῆμος, καὶ ξεχωριστὰ καθ' ἕνας, ἐκεῖνο ἀπὸ τὴν κακὴ διοίκησι καὶ διχόνοια καὶ ἀναξιότητα τῶν προεστῶν, τὸ ἄλλο ἀπὸ τὴ δική του ξεχωριστὰ ὁ καθ' ἕνας· Φθόνος, καταδρομαῖς, ἀπείθειαις, ψεῦδος, ἐμπαίγματα, εἶναι τὰ ἐπικρατοῦντα προτερήματά τους.

Μηλιῶται! ὡς πότε τέτοιοι, ὡς πότε φθόνοι καὶ διχόνοιαις ἀναμεταξύ σας! τί ἐκατορθώσατε ἕως τώρα μὲ αὐτά; αὐτὸ ὁποῦ εἶσθε, καταβυθισμένοι δηλαδὴ εἰς χρέη βαρύτατα, εἰς μιὰ κακοῤῥιζικιὰ ὁποῦ κάμνει ἕναν φιλόπατρι νὰ δακρύῃ ὅταν στοχάζεται τὴν κατάστασί σας.

Μιὰ διοίκησι καλλίτερη, μιὰ ὁμόνοια ἀναμεταξὺ εἰς ὅλους, ἕνας ἔρωτας τοῦ κοινοῦ, μιὰ καταφρόνεσι τοῦ ἰδίου διὰ αὐτὸ, νὰ τὰ αἴτια ὁποῦ κάμνουν τὰ μεγάλα βασίλεια, ταῖς χώραις, τὰ χωριὰ καὶ τὰ σπίτια νὰ ἀκμάζουν, νὰ εὐτυχοῦν καὶ νὰ καλοτυχίζωνται ἀπὸ τοὺς γείτονάς τους· αἱ στάσες, αἱ διχόνοιαις ὁποῦ γεννῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν ἀφροντισία τοῦ κοινοῦ, καὶ ἀπὸ τὴ φροντίδα τοῦ ἰδίου, πασχίζωντας ἀνόητα κάθε ἕνας νὰ αὐξήσῃ τὸ ἴδιο μὲ τὴν κοινὴ ζημία, εἶναι ὀλέθριαις καθὼς εἰς τοὺς μεγάλους δήμους, ἔτζι καὶ εἰς τοὺς μικρούς· ἡ ἐποχὴ, ἡ στιγμὴ δηλαδὴ τοῦ καιροῦ ἀπὸ τὴν ὁποία ἀρχίζει νὰ χαλνᾷ καὶ βασίλειο, καὶ πόλι, καὶ χώρα, εἶναι ἐκεῖνος ὁ καιρὸς εἰς τὸν ὁποῖο ἀρχίζουν οἱ πρῶτοι νὰ κυριεύωνται ἀπὸ τὴν καταραμένη καὶ ἀνόητη φιλαυτία· λέγω ἀνόητη· ἐπειδὴ ὅταν κρημνισθῇ τὸ ὅλο, τραβᾷ μαζί του καὶ συγκρημνίζει καὶ τὸν ἀνόητο καὶ ἀπατημένο φίλαυτο ὁποῦ εἶναι μέλος τοῦ ὅλου. καὶ ἔτζι ἡ τέτοια φιλαυτία γίνεται καὶ εἰς αὐτὸν ὀλέ-

θρια. Αὐτὴ ἡ φιλαυτία εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαθείας, τῆς ἀπειρίας, τῆς ἀνοησίας· ἡ ἀληθινὴ καὶ φιλόσοφη φιλαυτία εἶναι ἐκείνη μὲ τὴν ὁποία φροντίζει κάθε ἕνας διὰ τὴ σύστασι τοῦ κοινοῦ κατὰ πρῶτο λόγο, τοῦ ὁποίου κοινοῦ εἶναι μέρος· αὐτὴ εἶναι ἀρετή, ἐκείνη κακία· αὐτὴ γεννᾶται ἀπὸ τὴ φρόνησι ὁποῦ ὑπαγορεύει τὸν ἄνθρωπο τὰ πρακτέα καὶ μὴ πρακτέα, ἐκείνη ἀπὸ τὴν ἀφροσύνη ὁποῦ διδάσκει τὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνα ὁποῦ τὸν φέρνουν εἰς τὸ βάραθρο τῆς κακορριζικιᾶς· ἄμποτες μιὰ ἀληθινὴ καὶ φιλόσοφη φιλαυτία νὰ εἶναι τὸ κινητήριό σας, καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων! Μηλιῶται! διορθωθῆτε ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά σας, διὰ νὰ εὔγετε καὶ ἀπὸ τὴν κακορριζικιὰ εἰς τὴν ὁποία εὑρίσκεσθε· ἡ ὁμόνοια καὶ ὁ ἔρωτας τῆς πατρίδος εἶναι τὰ συστατικὰ κάθε δήμου, τὰ ἐναντία εἶναι τὰ ἀφανιστικά· εἰς τὸ ἑξῆς ἐκεῖνα νὰ εἶναι ἡ ψυχή σας διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι. Ἔχετε παραδείγματα πολλὰ ἀπὸ τοὺς γείτονάς σας, ἢ νὰ ̓πῶ καλλίτερα, ἔχετε παράδειγμα τὸν ἑαυτό σας· στοχασθῆτε εἰς τί κατάστασι σᾶς ἔφεραν αἱ διχόνοιαίς σας, ἀφήσετέ ταις τέλος πάντων· στοχασθῆτε πῶς εἶναι ὀλέθριαίς σας· διορθωθῆτε, ἕως πότε νὰ παχίζετε μόνοι σας μὲ ταῖς στάσες σας, καὶ διχόνοιαίς σας διὰ τὸν παντελῆ ἀφανισμό σας· ἀγαπηθῆτε, συμφωνήσετε, τὸ πρῶτο κινητήριό σας ἂς εἶναι εἰς τὸ ἑξῆς ὁ ἔρωτας τῆς πατρίδος σας· θυσιάσετε κάθε ἴδιο συμφέρο δι᾽ αὐτὴν ὅταν εἶναι χρεία, κατορθώσετε κάμμια διοίκησι καλλίτερη εἰς τὴ μικρή σας δημοκρατία· κατορθώσετε νὰ βάλετε κανέναν διοικητὴ τὸν ὁποῖον νὰ ἐμψυχόνῃ ὁ ἔρωτας τῆς πατρίδος, τὸ κοινὸ συμφέρο· καταστήσετε ἕνα συμβούλιο ἀπὸ πεντέξ χωριανοὺς ὁποῦ νὰ παίρνουν λογαριασμὸ ἀκριβῆ κάθε χρόνο ἀπὸ ἐκεῖνον ὁποῦ εἶχε ἀπάνω του ταῖς κοιναῖς ὑποθέσες· ἂς ἐπαγρυπνοῦν αὐτοὶ εἰς τὴν πολιτεία ἐκείνου· ἂν τὸν εὕρουν πῶς ἐπιμελᾶται μὲ ὅ-

λη του τὴν καρδιὰ τὸ συμφέρο τῆς πατρίδος σας, ἂν κατεβάζῃ κάθε χρόνο ἀπὸ τὸ κοινὸ χρέος, μὴν ἐξετάζετε πλέο τί τρόπο ἐμεταχειρίσθηκε, κάμετέ τον τοὺς ἀξίους διακροτισμούς, ταῖς ἀμοιβαῖς ὁποῦ τὸν πρέπουν, αὐξήσατε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο τὸν πατριωτισμό του καὶ τὴν καλὴ φιλοτιμίαν του· ἢ μιμηθῆτε τοὺς Χιώτας στὴ διοίκησι τῆς μικρῆς σας δημοκρατίας, καὶ θέλετε εὔγῃ ἀπ᾽ αὐτὴ τὴν κακορριζικιὰ εἰς τὴν ὁποία εὑρίσκεσθε.

Καταλαμβάνω ὁποῦ πλήττεις ἀναγνῶστα διαβάζοντας αὐτὴν τὴν παρέκβασί μου· μὰ ἠμποροῦσα νὰ περάσω ταῖς Μηλιαῖς διηγηματικῶς μόνο χωρὶς νὰ σταθῶ ὀλίγο καὶ συμβουλεύωντας; Μηλιαῖς εἶναι ἡ πατρίδα μου, καὶ τὴν παρέκβασι αὐτὴ τὴν ἐστοχάζουμουν ἕνα ἀπαραίτητο χρέος, τὸ ὁποῖο χρεωστεῖ καὶ κάθε λογιώτατος εἰς τὴν ἐδική του. Πρὸς τούτοις ἂς κατηγορῇ ἀφιλοπροσώπως καὶ φιλαλήθως κάθε ἕνας τὰ ἐλαττώματα τῶν συμπατριωτῶν του, ἂς ἐπαινῇ τὰ προτερήματά τους· διατὶ ἀποτέλεσμα καὶ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου εἶναι ἡ ὠφέλεια· ἐπειδὴ μὲ ἐκεῖνο διορθόνονται οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ταῖς κακίαις τους, μὲ αὐτὸ ῥιζόνονται εἰς τὴν ἀρετή· ὁ θεῖος Χρυσόστομος μᾶς συμβουλεύει καὶ τὰ δυὸ λέγωντας „κακιστέον τὴν κακίαν καὶ ἐπαινετέον τὴν ἀρετὴν, διὰ τὸν αὐτὸν λόγο.

Ὡς τόσο παρακινούμενος ἀπὸ τὴν ἴδια φιλαλήθεια, δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀποσιωπήσω κάποια προτερήματα ὁποῦ ἔχουν· εἶναι φιλομαθέστεροι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους Μάγνητας, καὶ ἴσως αὐτὴ ἡ φιλομάθειά τους θὰ τοὺς φωτίσῃ κάμμια φορὰ εἰς τὰ ἀληθινά τους συμφέροντα· εὑρίσκει τινὰς περισσοτέρους Μηλιώτας λογιωτάτους παρὰ Μακρινιτζιώτας, μ᾽ ὅλον ὁποῦ δὲν ἔχουν κάμμια σύγκρισι αἱ Μηλιαῖς μὲ τὴ Μακρινίτζα· παρὰ Ζαγοριανοὺς ὁποῦ πρὸ πολλοῦ ἔχουν σχολεῖο Ἑλληνικό. δὲν λέ-

γω ἄλλο τίποτες διὰ νὰ μὴ φανῶ πῶς πάρα πολλὰ περιαυτολογῶ· ὅλα ὅμως τὰ προτερήματά τους εἶναι ἀργὰ, νεκρὰ, λείποντας ἐκεῖνα ὁποῦ ἐμψυχόνουν τὰ τοιαῦτα δῶρα τῆς φύσεως, ἡ καλὴ λέγω διοίκησι.

Εἰς ταῖς Μηλαῖς μόλις εἶναι 30 χρόνια ἀφ᾽ οὗ ἔμαθαν πῶς εἶναι Ἑλληνικὰ στὸν Κόσμο· κάποιος Ἄνθιμος ἐντόπιος παρακινούμενος ἀπὸ μιὰ φυσική του φιλομάθεια ἐπῆγε καὶ ἐπροσκολλήθηκε κοντὰ εἰς ἕνα ὁποῦ εἶχε σπουδάξη στὴν Ἀθήνα· ὕστερα ἐπαρακινήθηκαν κ᾽ ἄλλοι.

Αἱ Μηλαῖς εἶναι μιὰ χώρα ἀπὸ τὰ χάσια, δεμένη μὲ ἄλλα χωριὰ ὁποῦ εἶναι εἰς διάφορα κατιλίκια καὶ ἀγοράζονται καθὼς εἶναι συνήθεια εἰς τὴν Τουρκία, ἀπὸ τὴ πόρτα ἀπὸ κάνενα Λαριοσταῖο ἀγᾶ. Οἱ κάτοικοί της ζοῦν ἀπὸ τὰ ὑποστατικά τους· τὰ προϊόντα τους τὰ ἐπικερδέστερα ὁποῦ πωλοῦν εἰς ξένους, εἶναι μετάξι, λάδι, σῦκα, ἐλιαῖς· γίνεται καὶ κρασὶ, σιτάρι καὶ ἄλλα γεννήματα, ὀλίγο μέλι, πολλοὶ καὶ διάφοροι καρποὶ ὁποῦ ἐξοδεύονται εἰς αὐτήν. Αἱ Μηλαῖς ἔχουν πολὺ μέρος τοῦ Πηλίου· εἰς τὸν τόπο τους τελειόνει ἡ ῥάχι του μισάμιση ἢ καὶ δυὸ ὥραις μακρυὰ εἰς τὸ ἀνατολικό· Ἔχουν δυὸ θάλασσαις, μιὰ εἰς τὸν Πελασγικὸ κόλπο εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ τὴν ἄλλη εἰς τὸ ἀνατολικὸ, εἰς τὸ ὁποῖο ἔχουν καὶ ἕνα μαχαλᾶ μὲ κάμμια κατοστὴ σπίτια.

Νεχώρι, χώρα μὲ κάμμια διακοσιαπενηνταριὰ σπίτια, καὶ μὲ ἕνα μαχαλᾶ μὲ κάμμια τριανταριὰ, πρὸς ἀνατολὰς τῶν Μηλιῶν ἕως τρεῖς ὥραις μακρυὰ, εἰς ἕνα τόπο ἀνοιχτὸ, εἰς ἕνα περιέχον καθαρότατο καὶ ὑγιεινότατο, εἰς μιὰ τοποθεσία πολλὰ καλὴ καὶ χαριεστάτη, μὲ ἕνα θῶρι ἐξαίρετο· Ἔχει καὶ αὐτὴ ἡ χώρα δυὸ θάλασσαις ἀπὸ τὸ δυτικὸ μέρος καὶ ἀνατολικὸ, καὶ ὀλίγον κάμπο ἀπὸ τὸ δυτικό· βουνὰ δὲν ἔχει, ἔξω ἀπὸ ἕνα μικρὸ καὶ γυμνὸ εἰς τοῦ ὁποίου τὰ πλαγινὰ

εἰς

εἰς τὸ δυτικὸ μέρος εἶναι ἡ χώρα. Οἱ Νεχωρῖται ζοῦν ἀπὸ τὰ ὑποστατικά τους, δὲν εἶναι τόσο πολισμένοι, εἶναι ὅμως γεροὶ, ῥοδοκόκκινοι· αἱ γυναῖκες ὄμορφαις· τὸ Νεχώρι εἶναι καὶ αὐτὸ χάσι. Εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος τοῦ τόπου τοῦ Νεχωρίου σώζονται ἀκόμι ἐρείπια ἑνὸς παλαιοῦ κάστρου, τὸ ὁποῖο θὲ νὰ ἦταν χωρὶς ἄλλο κάμμια πόλι ἀπ᾽ ἐκείναις ὁποῦ ἀπαριθμήσαμεν ἀνωτέρω εἰς τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τῆς Μαγνησίας· καὶ παρακάτω εἰς ἄλλων χωριῶν τόπους σώζονται καὶ ἄλλων κάστρων· ἀπ᾽ αὐτὰ θὲ νὰ ἦταν καὶ ἡ Μαγνησία, πόλι δυνατὴ καὶ μεγάλη τὸ παλαιὸ, ὅσο μπορεῖ νὰ συμπεράνη τινὰς ἀπὸ αὐτὸ ὁποῦ ἔδωκε τὸ ὄνομά της εἰς ἕνα μεγάλο μέρος τῆς Θεσσαλίας, ἕως τὴν Ἐλασσῶνα, καὶ Μακεδονία.

Ἀργαλαστὴ εἰς τὸ ἀνατολικονότιο τοῦ Νεχωρίου ὡς τέσσερες ὥραις μακρυὰ ἀπὸ αὐτὸ, χώρα μὲ κάμμια τετρακοσαριὰ σπίτια καὶ περισσότερα, μέσα εἰς μιὰ πεδιάδα μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα ὡς μιὰ ὥρα καὶ ὀλίγο τι περισσότερο ἴσως. ἡ τοποθεσία της δὲν εἶναι τόσο ὄμορφη, ὄντας εἰς χαμηλὸ τόπο καὶ λακκώδη· ἐπειδὴ κάτω ἀπὸ τὸ Νεχώρι ὁ τόπος τῆς Μαγνησίας εἶναι χαμηλὸς διακοπτόμενος ἀπὸ λόφους, καὶ ῥάχες· ὁ τόπος της ὅμως εἶναι πολὺς, καλὸς καὶ εὐφορώτατος· θρέφει καὶ ζῶα ἀρκετὰ, γίδια, πρόβατα, γελάδια. τὸ βούτυρο καὶ τὸ τυρὶ τῆς Ἀργαλαστῆς εἶναι ἐξαίρετα· Ἡ θάλασσά της ἀπὸ τὸ δυτικὸ μέρος εἶναι σχεδὸν ὅλο λιμένες, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ἀνατολικὴ γωνία τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου. Ψάρια εὐγαίνουν πολλὰ καὶ ἐξαίρετα, μάλιστα ἕνα εἶδος ὁποῦ τὰ ὀνομάζουν λεπιοὺς, τὰ ὁποῖα ζυγιάζουν τριάντα τριανταπέντε ὀκάδες, παχύτατα καὶ νοστιμώτατα· αὐτὰ δὲν ἄκουσα νὰ εὐγαίνουν εἰς ἄλλο μέρος ἐκεῖ τριγύρω, καὶ μήτε ἐδῶ εὐγαίνουν πάντοτε, ἀμὴ τὸν Μάϊο μόνο· εὐγαίνουν

 ἀ

ἀκόμι καὶ ἄλλα ξεχωριστὰ ψάρια, κόπανοι ὀνομαζόμενα. Ἔχει καὶ αὐτὴ δυὸ θάλασσαις, καὶ πεντὲξ μαχαλᾶδες· Οἱ κάτοικοί της εἶναι κομμάτι ἁπλοῖ, ὅμως καλοὶ ἄνθρωποι, κυβερνημένοι· ἐπειδὴ καὶ ἔχουν καὶ τὸν εὐφορώτερο τόπο τῆς χερσονήσου, καὶ τὴν καλλίτερη θάλασσα. Εἶναι καὶ αὐτὴ βακούφι, καὶ τὸ παλαιὸ ἦταν τὸ κεφαλοχώρι τῶν βακουφιῶν.

Λαῦκος, εἰς τὸ ἀνατολικονότειο τῆς Ἀργαλαστῆς χώρα μὲ τόπο ἀρκετὸ καὶ καλὸ, ὄχι ὅμως καθὼς ἡ Ἀργαλαστή· οἱ χωρικοὶ ἁπλούστεροι, καὶ περισσότερο ἀπολίτευτοι· βακούφι καὶ αὐτή.

Μπρομίρι, εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ Λαύκου εἰς τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τῆς χερσονήσου, χώρα ἀπὸ τὰ βακούφια καὶ αὐτή.

Ἀπὸ τὸν Λαῦκο καὶ κάτω ἀρχίζει νὰ στενεύῃ ὁ τόπος, εἰς τόσον ὁποῦ μιὰ ὥρα κάτω πρὸς νότο εἰς ἕνα μέρος μόλις εἶναι μισὴ ὥρα ἀπὸ τὴν ἀνατολικονότειο θάλασσα ἕως εἰς τὴ θάλασσα τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου· ἀπ᾽ ἐκεῖ πάλιν πλατύνει ὀλίγο καὶ σχηματίζει ἕνα βουνὸ ὁποῦ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικό. αὐτὸ εἶναι τὸ παλαιὸ Τισεῖον, τοῦ ὁποίου ἡ δυτικώτατη ἄκρη ὠνομάζουνταν Αἰάντιο ἀκρωτήριο, εἰς τὴν ὁποία ἦταν καὶ πολίχνιο τὸ παλαιὸ μὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα. Αὐτὸ τὸ μέρος εἶναι ἔρημο ἐξωμόνο κοντὰ εἰς τὴν ἄκρη ἀπὸ τὸ νότειο μέρος εἶναι μιὰ χώρα Τρίκερι (τὰ) ὀνομαζομένη, ἡ ὁποία συναριθμεῖται μὲ τὰ νησιὰ τόσο εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ, ὅσο καὶ εἰς τὰ πολιτικά· ἐπειδὴ εἶναι ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπισκοπὴ τοῦ Σκοπέλου, καὶ ὑπόκειται εἰς τὸν καπετὰν πασιᾶ· ἐπειδὴ οἱ Τρικεριῶται τὸ παλαιὸ ἐκατοικοῦσαν εἰς ἕνα νησὶ ὁποῦ εἶναι ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου εἰς τὸ ἀνατολικὸ, καὶ ὀνομάζεται παλαιὰ Τρίκερι· μὲ τὸ νὰ ἐπειράζουνταν ὅμως ἀπὸ πειρατὰς, ἀναγκάσθηκαν νὰ ἀφήσουν τὸ νησὶ καὶ νὰ κτί-

σιν

σουν τὴ χώρα τους αὐτοῦ ὁποῦ εἶναι τὴν σήμερον. Ὁ τόπος ἦταν τῆς Ἀργαλαστῆς, διὰ τοῦτο οἱ Τρικεριῶται πληρόνουν κάθε χρόνο εἰς αὐτὴν διὰ τὸν τόπο ὁποῦ πιάνει ἡ χώρα καὶ διὰ ἐκεῖνον ὁποῦ ἔχουν τριγύρω, 700 γρόσια τὸν χρόνο.

Τὰ Τρίκερι εἶναι εἰς ἕναν λόφο κατάξηρο, καὶ γυμνὸ σχεδὸν ἀπὸ μεγάλα δένδρα, καὶ ἄνυδρο· ἔχει ὡς 300 σπίτια. Οἱ Τρικεριῶται μὴν ἔχωντας τόπο γεωργήσιμο, ζοῦν ὅλοι ἀπὸ τὴ θάλασσα· τῆς πρώτης καὶ δευτέρης τάξεως ἔχουν καΐκια καὶ πραγματεύονται εἰς τὴν πόλι· τῆς τρίτης τάξεως εἶναι σφουγγαρᾶδες καὶ χταποδᾶδες· εἶναι κυβερνημένοι, καὶ πολλοὶ πλούσιοι· τώρα ἀκούω πῶς ἔκαμαν καὶ καράβια· εἶναι λοιπὸν ὅλοι θαλασσοπόροι ἔξω ἀπὸ ταῖς γυναῖκες καὶ τὰ ἀνήλικα παιδιά. Τὰ Τρίκερι πέρισυ τὸ πάσχα τὰ ἐπάτησαν οἱ κλέφται ὁποῦ ἦταν εἰς τὴ Μεσόγειο.

Τὸ νησὶ Τρίκερι ἢ παλαιὰ Τρίκερι ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ Κίκινθος· τώρα εἶναι ἔρημο, ἔξω μόνο ἀπὸ ἕνα μοναστηράκι· σώζονται κάποια ἴχνη τῆς παλαιᾶς χώρας· γυρίζει 6 μίλλια, καὶ ἀπέχει κοντὰ ἕνα ἀπὸ τὴ Μαγνησία· τὸ ὁρίζουν οἱ Τρικεριῶται. Εἰς τὸ δυτικὸ αὐτοῦ εἶναι ἄλλα δυὸ τρία ἐρημονήσια.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ κοντὰ ἕνα μίλλι ἀπὸ τὴν ξηρὰ εἶναι ἕνα νησάκι ὁποῦ ὀνομάζεται Πρασσοῦδα, στρωμένο ἴσια μὲ τὴ θάλασσα, κατάφυτο ἀπὸ ἐλιαῖς· εἶναι ἐπάνω ἕνα μοναστηράκι ὄμορφο μὲ δυὸ τρεῖς πατέρας.

Ἀνατολικώτερα ἀκόμι εἶναι ἕνα ἄλλο νησὶ μεγαλούτζικο, στενὸ καὶ μακρὺ, αὐτὸ ἔχει ἐργάσιμη γῆ ἀρκετὴ, ἐλιαῖς, ἀμπέλια, καὶ τ:. Ὀνομάζεται Ἀλατᾶς, ἔχει ἐπάνω ἕνα μοναστῆρι περιτειχισμένο, μὲ δυὸ τρεῖς πατέρας καὶ αὐτό· καὶ ἔτζι τελειόνει τὸ δυτικὸ μέρος τῆς Μαγνησίας καὶ νότειο.

Εἰς

Εἰς τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ πρῶτο χωριὸ ὁποῦ ἀπαντοῦμεν πηγαίνωντας ἀπὸ τὸ νότειο εἰς τὸ βόρειο, εἶναι ἡ Πρόπαντος ἡ ὁποία ἔχει κάμμια κατοστὴ σπίτια, καὶ εἶναι μαχαλᾶς τῶν Μηλιῶν.

Εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο τῆς Προπάντου μακρυὰ δυὸ τρεῖς ὥραις εἶναι ἡ Τζαγκαράδα, χώρα μὲ τετρακόσια σπίτια καὶ περισσότερα, τὰ ὁποῖα εἶναι διασκορπισμένα μέσα εἰς ταῖς καστανιαῖς, καὶ μακρυσμένα ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. αὐτὸ εἶναι αἰτία ὁποῦ εἶναι διῃρημένη ἡ χώρα εἰς 4 μαχαλᾶδες μὲ 4 ἐκκλησίαις. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι ἄνθρωποι μὲ πνεῦμα, ὅμορφοι καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες· τόπο ἐργάσιμο δὲν παρα ἔχουν· ὅθεν ζοῦν οἱ ἄνδρες ξενιτευόμενοι οἱ περισσότεροι, καὶ αἱ γυναῖκες δουλεύωντας σκουτιά. Ἡ Τζαγκαράδα ἔχει καὶ δυὸ μαχαλάδια μικρὰ, καὶ εἶναι ἀπὸ τὰ χάσια. Εἰς τὸν ὅρμο τῆς Τζαγκαράδας ἀριστερὰ ἐμβαίνωντας φαίνονται ἐρείπια ἑνὸς κάστρου παλαιοῦ.

Μούρισι, χωριὸ, βακοῦφι, εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο τῆς Τζαγκαράδας.

Κισσὸς, χώρα βακοῦφι, ἀπάνω εἰς μιὰ ῥάχι ἀντικρὺ τῆς Μουρίσης, ὀλίγο εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο.

Ἀνήλιο, ὀπίσω ἀπὸ τὴ ῥάχι, χωριὸ μὲ κάμμια κατοστὴ σπίτια, βακοῦφι· ὠνομάσθηκε ἔτζι, ἐπειδὴ τὸν χειμῶνα σχεδὸν δὲν τὸ χτυπᾷ ὁ ἥλιος.

Μακρειράχι, ἀπάνω εἰς μιὰ ἄλλη ῥάχι ἀντικρὺ στὸ Ἀνήλιο, χωριὸ, βακοῦφι. Ὅλα αὐτὰ τὰ χωριὰ τοποθεσία καλὴ δὲν ἔχουν, καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Πρόπαντο, μήτε τόπο ἀρκετὸ διὰ νὰ τὰ θρέψῃ, ἀμὴ ζοῦν ἀπὸ ξενιτειαῖς, καὶ ἀπὸ τὰ σκουτιὰ καὶ ἀπὸ τὸ μετάξι ὁποῦ εὐγάζουν· καὶ ἀγοράζουν ὅλα σχεδὸν τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀπ' ἔξω, καὶ πρέπει νὰ τὰ φροντίσουν τὸ καλοκαίρι· διατὶ τὸν χειμῶνα ἀφ' οὗ χιονισθῇ τὸ Πήλιο, σφαλοῦνται.

Καθὼς γυρίσωμεν τὴ ῥάχι εἰς τὴν ὁποῖα εἶναι ἡ Μακρειράχι, βλέπομεν ἀντικρὺ τὴ Ζαγορὰ εἰς τὰ

πλαγινὰ τοῦ Πηλίου, μακρυὰ κάμμια ὥρα ἀπὸ τὴ θάλασσα, χώρα μὲ σπίτια ὑπὲρ τὰ 500 διασκορπισμένα τὰ περισσότερα μέσα εἰς δάση καστανιῶν, διῃρημένη δι' αὐτὸ εἰς 4 μαχαλᾶδες εἰς τὴν Πέρα χώρα, Ἁγία Κυριακὴ, Ἅγιο Γεώργη καὶ Ἁγία Σωτήρα· ἀνάμεσα εἰς αὐτοὺς τοὺς Μαχαλᾶδες ἀπαντᾷ τινὰς καστανοδάση μεγαλοῦτζικα, ἔρημα, τὰ ὁποῖα τὸν χειμῶνα γειτονεύονται καὶ ἀπὸ λύκους. Ὁ ὀνομαστότερος μαχαλᾶς εἶναι ἡ Ἁγία Σωτήρα, ὠνομασμένος ἔτζι ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ὁποῦ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴ μεταμόρφωσι τοῦ Σωτῆρος, κτίσμα τῶν Χριστιανῶν βασιλέων, μεγάλη ἀρκετὰ, σταυροθόλι, μὲ κουμπὲ, ζωγραφισμένη ἀπὸ τὸ παλαιὸ, σκοτεινὴ ὅμως καὶ χωρὶς γοῦστο. Εἰς τὴ Ζαγορὰ εὑρίσκει τινὰς πολλοὺς μὲ ἀρκεταῖς ποσότητες ὁποῦ ἀπόχτησαν εἰς ταῖς ξενιτειαῖς· ἐπειδὴ ὁ τόπος τους τοὺς βιάζει νὰ εὐγοῦν, μὴν ἔχωντας ἱκανὴ ἔκτασι· ἡ ἀνάγκη ὅμως καταντᾷ εἰς φιλοτιμία, καὶ τώρα ξενιτεύονται ὅλοι καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἔχουν χρεία, καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ δὲν ἔχουν· ξενιτευόμενοι λοιπὸν ὅλοι, εἶναι καὶ ἄνθρωποι πρακτικοὶ, καὶ ξεύρουν καὶ διοικοῦν τὴ χώρα τους καλλίτερα ἀπὸ μερικὰ ἄλλα χωριά. ἡ διοίκησί της ἐγγίζει περισσότερο εἰς τὴν ἀριστοκρατία παρὰ εἰς τὴ δημοκρατία.

Οἱ Ζαγοριανοὶ εἶχαν παλαιόθεν σχολεῖο Ἑλληνικὸ, καὶ τὸ ἔχουν ἀκόμι· αὐτὸ τὸ σχολεῖο ἔκαμε τὴ Ζαγορὰ νὰ ἀκουσθῇ στὰ ἔξω, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι, Βλαχομπογδανιὰ, Σμύρνη καὶ Αἴγυπτο, ὥστε ὁποῦ εὔγαιναν ἀπὸ αὐτὸ παιδιὰ ἀλετισμένα μὲ ὀλίγα πολλὰ γραμματικὰ, καὶ εὐδοκίμησαν κατὰ καιροὺς ἄλλα εἰς πραγμάτεια καὶ ἄλλα εἰς δούλευσες αὐθέντων.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς καθ' αὐτὸ Μαγνησίας εἰς τὰ ἔξω μέρη, ἔξω ἀπὸ τὴ Λάρισσα, ὀνομάζονται καὶ αὐτοὶ Ζαγοραῖοι· αὐτὸ προῆλθε ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν Ζαγοριανῶν ὁποῦ εὔγαιναν καὶ εὐγαίνουν εἰς ταῖς ξενιτειαῖς· εἰς

καιρὸν ὁποῦ ἀπὸ τὰ ἄλλα χωριὰ καὶ μάλιστα ἀπὸ τὰ δυτικὰ πολλὰ σπάνιοι εὐγαίνουν, καὶ ἀκόμι σπανιώτεροι πρωτήτερα. Ἀπὸ τὴ Ζαγορὰ εὐγῆκαν κατὰ καιροὺς ἄξιοι ἄνθρωποι πολλοί, ἐκεῖνοι ὅμως ὁποῦ εἶναι ἄξιοι νὰ δικαιωνιωθῇ τὸ ὄνομά τους εἶναι μόνο δυό. Κωνσταντῖνος Μαυρίκιος, ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισε ἄρχωντας τοῦ Νικολάϊβόδα Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ ὑιοῦ του Κωνσταντίνου, καὶ ὠφέλησε τὴν πατρίδα του πολλά, καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Πρίγκος, ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισε πραγματευτὴς ἐς τὴν Ὁλλάνδα μὲ πολλὴ φήμη, καὶ εὐεργέτης τῆς πατρίδος του ὑπέρ τις ἄλλος, ὡσὰν ὁποῦ διὰ τὴν προκοπὴ καὶ βελτίωσι καὶ τιμή της, ἔστειλε ἀπὸ τὴν Ὁλλάνδα μιὰ βιβλιοθήκη ἀξιόλογη, πλουτισμένη σχεδὸν μὲ ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ βιβλία, καὶ μὲ πολλὰ ἄλλα ἀλλόγλωσσα· πρὸς τούτοις ἔβαλε καὶ μιὰ ποσότητα ἀρκετὴ ἐξ ἰδίων του διὰ νὰ πληρόνεται μὲ αὐτῆς τὸ διάφορο ὁ δάσκαλος τοῦ σχολείου· οἱ κακότυχοι ὅμως Ζαγοριανοὶ ἀντὶς νὰ βάνουν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ λόγου τους ὁποῦ ἔχουν, ἀπὸ μιὰ αἰσχροκέρδειά τους καὶ μικροπρέπειά τους, καὶ ἀμέλεια ἐκείνου ὁποῦ τοὺς ἔκαμε νὰ φημίζωνται εἰς τὰ ἔξω, καὶ νὰ ἔχουν κάποια καλὴ κατάστασι εἰς τὰ μέσα, κρατοῦν ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἄλλος ἀπὸ ἔρωτα τῆς πατρίδος ἀφιέρωσε εἰς αὐτήν. Ἔκτισε καὶ σπίτια εἰς ἀνάπαυσι τοῦ δασκάλου καὶ τῶν ξένων μαθητῶν· τέλος πάντων ἐγύρισε καὶ μόνος του σχεδὸν ἑξηκοντούτης, μὲ σκοπὸ νὰ ἡσυχάσῃ ἐκεῖ καὶ νὰ ἀφιερώσῃ ὅλο τὸν ἑαυτόν του καὶ τὰ πλούτη του εἰς τὴν βελτίωσι τῶν πατριωτῶν του· κάποιοι ὅμως φιλοπάτριδες ἔβαλαν τὰ δυνατά τους, καὶ κοντὰ ὁποῦ αὐτοὶ δὲν ἔδειξαν κάμμια εὐποιΐα εἰς τὴ πατρίδα τους, τὴν ἐστέρησαν καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ καλό, φορτόνωντάς τον θέλοντα μὴ θέλοντα εἰς τὰ γηρατεῖα του μιὰ ἀνεψιά τους 17, 18 χρόνων διὰ νὰ βαστοῦν τὰ ἄσπρα του εἰς τὴ φαμίλια τους.

Ἡ Ζαγορὰ μὲ τὸ νὰ εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος

τῆς

τῆς Μαγνησίας μετέχει ἀπὸ ὅσα γενικῶς εἶπα διὰ τὴν τοποθεσία τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους. Κάτω εἰς τὸν γιαλὸ εὑρίσκονται καὶ μερικοὶ κῆποι ἀπὸ λεϊμονιαῖς, πορτοκαλιαῖς καὶ νεραντζιαῖς· Ἡ ἀκρογιαλιὰ τὸ Χορευτὸ ὁποῦ εἶναι σκάλα τῆς Ζαγορᾶς ἔξω ἀπὸ κάποιους ὅρμους, εἶναι ἀλίμενη, καὶ μάλιστα ἐπικίνδυνη διὰ καράβια, καθὼς καὶ ὅλη ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τῆς Μαγνησίας.

Πρὸς τὸ ἀνατολικοβόρειο τῆς Ζαγορᾶς εἶναι ἄλλο ἕνα χωριὸ, τὸ ὁποῖο ὀνομάζεται Πορί.

Πηγαίνωντας πρὸς τὴ Σαλονίκη ἀπὸ τὸ Χορευτὸ τὸ ἐπίνειο τῆς Ζαγορᾶς, καθὼς γυρίσωμεν ἕνα μικρὸ ἀκρωτήριο ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ Πορὶ, τὸ τελευταῖο χωριὸ τῆς Ζαγορᾶς, ἀπαντοῦμεν ἕνα μικρὸ χωριὸ Μιντζέλαις ὀνομαζόμενο· ἀπ' αὐτὸ τὸ χωριὸ ἀρχίζει ἡ ἐπαρχία, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, τῆς Ἀγειᾶς, ἡ ὁποία εἶναι τὸ μέρος τῆς Μαγνησίας ὁποῦ εἶναι ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴ χερσόνησο καὶ ἐκτείνεται ἕως ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Πηνειοῦ, καὶ πιάνει ὅλη αὐτὴ τὴν παραλία· περιέχει χωριὰ περισσότερα· μὲ τὸ νὰ μὴν εἴμασθε ὅμως αὐτόπται αὐτοῦ τοῦ μέρους, θέλομεν εἰπῇ ὀλίγα τινὰ μόνο περὶ τῶν ἀξιολογωτέρων, ὅσα ἀκούσαμεν ἀπὸ ἀνθρώπους ὁποῦ ἐγεννήθηκαν καὶ ἔζησαν εἰς αὐτά.

Ἀγειά, χώρα Χριστιανικὴ εἰς τόπο πλαγιοπεδινὸ πρὸς τὸ ἀνατολικοβόρειο τῆς Ὄσσας· ἔχει ἕως 600 σπίτια ἀνάμεσα εἰς δένδρα κάρπιμα καὶ κήπους, ὄμορφα χτισμένα, νερὰ καλά, βρύσες πολλαῖς· στὴ μέση τρέχει ἕνα νερὸ φερτὸ τὸ ὁποῖο τὸ ὀνομάζουν Μηλαύλακο, μὲ τὸ νὰ ἀλέθουν μὲ αὐτὸ μύλοι· οἱ κάτοικοι δουλεύουν καὶ τὴ γῆ, ἡ ὁποία εἶναι καλὴ καὶ εὐφορώτατη, δουλεύουν καὶ ἐργόχειρα καθὼς μπουχασιά, ἀλατζιάδες, καὶ φιτιλιὰ τὰ ὁποῖα εὐγαίνουν καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν τόπο, καὶ δίνουν κέρδος καλό· ἡ ἐργασία τῶν φιτιλιῶν δὲν ἤτον γνωστὴ εἰς Ἀγειώτας, δὲν εἶναι στα-

δ.

ράντα χρόνοι ὁποῦ τὴν ἔφερεν ἕνας παιδοδιδάσκαλος, ὁ ὁποῖος τὴν ἐδούλευε κάμποσο καιρὸ κρυφίως διὰ νὰ ἔχῃ μόνος τὸ κέρδος· μὰ τέλος πάντων ἐδιαδόθηκε καὶ ἔξω, καὶ ἔγινε κοινή. Τὸ κυριώτερο καὶ ἐπικερδέστερο μαξοῦλι τοῦ τόπου εἶναι τὸ μετάξι, τὸ ὁποῖο καθὼς ἄρχισαν νὰ τὸ δουλεύουν εἰς τὸν τόπο, θὰ φέρῃ κάμμιὰ φορὰ μεγάλο ὄφελος· κάμνει ὁ τόπος καὶ σιτάρι ἀρκετὸ διὰ νὰ θρέφῃ τὴ χώρα, καὶ νὰ εὐγαίνῃ καὶ ἔξω, ὁμοίως καὶ ἄλλα διάφορα γεννήματα, κρασὶ ἀρκετὸ καὶ καλὸ, βαμπάκι ἀρκετὸ τὸ ὁποῖο καὶ αὐτὸ τὸ δουλεύουν εἰς τὸν τόπο καὶ φκιάνουν νήματα τὰ ὁποῖα τὰ βάφουν μοναχοί τους, καὶ τὰ πραγματεύονται αὐτοί τους εἰς τὴ Γερμανία. Προτερήματα τόσο τῆς φύσεως ὅσο καὶ τῆς ἐπιμελείας ἀρκετώτατα διὰ νὰ κάμουν τοὺς Ἀγειώτας εὐτυχεῖς, μὰ ἡ κακὴ διοίκησι τοῦ κρατοῦντος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ ἐδική τους ἀσυμφωνία, τὸ ὀλέθριο ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαθείας, τοὺς κάμνει νὰ εἶναι δυστυχεῖς· ἡ Ἀγειὰ ἔχει τὸ προνόμιο νὰ εἶναι κεφαλοχώρι τῆς ἐπαρχίας καὶ νἄχῃ τρόπον τινὰ τὰ δευτερεῖα τῆς Λάρισσας· εἰς αὐτὴν θεωροῦνται αἱ κοιναῖς ὑποθέσεις τοῦ τόπου.

Ὑπόκειται κατὰ τὰ πνευματικὰ στὸν ἀρχιεπίσκοπον Δημητριάδος, ὁ ὁποῖος ἔχει αὐτοῦ ἐπισκοπὴ, καὶ κάθεται ἀρκετὸν καιρὸ τὸν χρόνο· οἱ Ἀγειῶται (ἂς εἶν' καλὰ ὁ φιλομαθὴς ἐπίσκοπός τους·) εἶναι ἀμαθεῖς, καὶ κρίμα στὰ προνόμια καὶ προτερήματα ὁποῦ ἔχει ὁ τόπος τους. ὅταν διαβάσουν τὸν παρόντα λόγο, ἂς μὴ θυμώσουν, ἀλλὰ ἂς πασχίσουν νὰ ἐξαλείψουν τὸ πρᾶγμα ἀπὸ πάνωτους, καὶ τότε λέγονται προκομμένοι καὶ ἄξιοι τοῦ τόπου ὁποῦ κατοικοῦν· Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Λάρισσα 6 ὥραις πρὸς ἀνατολὰς, 2 ἀπὸ τὴ θάλασσα πρὸς δυσμὰς, 6 ἀπὸ τὰ Ἀμπελάκια πρὸς νότο.

Δέσσι, χωριὸ Χριστιανικὸ μὲ 150 σπίτια εἰς κάμπο· κειται πρὸς το νότειο τῆς Ἀγειᾶς, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀπέχει

ὡς 3 τέταρτα τῆς ὥρας· οἱ κάτοικοί του εἶναι ὅλοι ζευγῖται, καὶ ὀλίγοι ὑφαντᾶδες· Τὰ κυριώτερα μαξοῦλια εἶναι σιτάρι καὶ ἄλλα γεννήματα· θρέφουν πρόβατα ἀρκετὰ, εὐγαίνει καὶ ὀλίγο μετάξι· ὑπόκειται κατὰ τὰ πνευματικὰ στὸν Δημητριάδος.

Θανάτου, χώρα Χριστιανικὴ μὲ 400 σπίτια εἰς τόπο πολλὰ πλαγινὸ, ὅμως ὄμορφο, πρὸς τὸ ἀνατολικοβόρειο τῆς Ἀγειᾶς ἕως μιὰ ὥρα μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα· ὑποτελεῖ στὸν Δημητριάδος κατὰ τὰ πνευματικά. κυριώτερα εἰσοδήματα τοῦ τόπου εἶναι πρῶτο τὰ κρασιὰ, καὶ δεύτερο τὸ μετάξι.

Καρίτζα, χωριὸ Χριστιανικὸ μὲ 150 σπίτια πρὸς τὸ ἀνατολικοβόρειο τοῦ Θανάτου ὡς 3 τέταρτα τῆς ὥρας, εἰς μιὰ τοποθεσία πολλὰ κρημνώδη· τόπο δὲν ἔχει καλό· πρῶτα καὶ τελευταῖα μαξοῦλια αὐτοῦ τοῦ χωριοῦ εἶναι τὰ σῦκα καὶ τὰ κάστανα· οἱ κάτοικοι ζοῦν μὲ τὴν ὑφαντικὴ καὶ μὲ τὰ καΐκια μὲ τὰ ὁποῖα κουβαλοῦν ὅλο τὸ καλοκαίρι ξύλα στὴ Σαλονίκη· ὑποτελεῖ στὸν Δημητριάδος καὶ αὐτό.

Ἀμπελάκια, χώρα Χριστιανικὴ εἰς τοὺς βορείους πρόποδας τῆς Ὄσσας, εἰς μιὰ τοποθεσία κρημνώδη καὶ λακκώδη ὡς μισὴ ὥρα μακρυὰ ἀπὸ τὴ δεξιὰ ὄχθη τοῦ Πηνειοῦ, καὶ ἕως τρεῖς ἀπὸ τὴ θάλασσα πρὸς δύσι· ἔχει ἕως 550 σπίτια ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὀλίγα τινὰ εἶναι πολλὰ ὄμορφα, μὲ τὸ νὰ εἶναι οἰκοδομημένα κατὰ τὸν τρόπο τῆς Εὐρώπης. Αὐτὴ ἡ χώρα προτήτερα ἀπὸ ὀλίγα χρόνια δὲν ἦταν τίποτες, τώρα ὅμως εἶναι ἀκουστὴ, καὶ πλούσια διὰ τὰ ἐξαίρετα νήματα ὁποῦ βάφονται εἰς αὐτὴν, καὶ διὰ τὸ ἐμπόριο ὁποῦ κάμνουν οἱ ἴδιοι μὲ αὐτὰ εἰς ὅλη τὴ Γερμανία. καὶ οἱ ἴδιοι Τοῦρκοι οἱ Λαρισσαῖοι καὶ μάλιστα οἱ περίοικοί της τὴ σέβονται διὰ τὸ κέρδος ὁποῦ ἔχουν ἀπὸ αὐτὴν, ὡσὰν ὁποῦ διὰ μέσου αὐτῆς πουλοῦν τὰ νήματά τους καὶ ζοῦν· ἡ ζωὴ καὶ ἡ σύστασι τῶν Ἀμπελακιωτῶν εἶναι τὰ νήματα· οἱ πλούσιοι βάνουν τὰ

ἄσπρατους, καὶ οἱ φτωχοὶ τὸν κόπο τους καὶ συγκυβερνοῦνται· τὴν πραγμάτεια τῶν νημάτων τὴν κάμνουν, καθὼς εἶπα ἀνωτέρω, αὐτοί τους· μαζόνονται πολλοὶ καὶ συστήνουν συντροφιαῖς. αἱ μεγαλήτεραις συντροφιαῖς βαστοῦν ἐμπορικὰ σπίτια εἰς τὴ Σμύρνη, στὴν Κωνσταντινούπολι, στὴ Βιέννα, στὴ Λειψία καὶ εἰς ἄλλαις ἐμπορικαῖς πόλεις τῆς Γερμανίας. πραγματεύονται μαζὶ μὲ τὰ νήματα καὶ ἄλλα πράγματα τῆς Τουρκίας.

Εἰς τὰ Ἀμπελάκια ἔχουν καὶ σχολεῖο Ἑλληνικὸ τὸ ὁποῖο τὸ ἐσύστησε μὲ τὴν προτροπή του ὁ νῦν ἀρχιερατεύων ἐπίσκοπος τοῦ Πλαταμῶνος, ὁ ὁποῖος ἔκαμε καὶ ἄλλα ὠφέλιμα εἰς αὐτὴ τὴ χώρα καὶ εἰς ἄλλαις τῆς ἐπισκοπῆς του· ὅθεν οἱ Ἀμπελακιῶται τοῦ νῦν καιροῦ εὐγαίνουν εἰς τὴν ξενιτεία ὅλοι σχεδὸν στολισμένοι μὲ προκοπή, καὶ μερικοὶ προκομμένοι ἀρκετὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα· ἄμποτες νὰ εἶχαν ὅλαις αἱ ἐπισκοπαῖς τῆς Ἑλλάδος μας τέτοιους ἐπισκόπους· Οἱ Ἀμπελακιῶται ἔχουν φήμη καὶ πίστι ἀνάμεσα εἰς τοὺς πραγματευτὰς ὅπου καὶ ἂν πραγματεύωνται· εἶναι πολλοὶ πλούσιοι, ἐπιτήδειοι στὸ ἐπάγγελμά τους, καὶ μερικοὶ ἐλευθέριοι καὶ φιλάγαθοι· εἶναι ὅμως κομμάτι ἀσύμφωνοι, καὶ κρίμα στὰ τόσα ἄλλα καλὰ ὅπου ἔχουν! διὰ τὶ αὐτὸ τὸ ὀλέθριο γέννημα τῆς βαρβαρότητος τοὺς βλάπτει καθ' ἑκάστην ἐν μέρει, καὶ ἠμπορεῖ νὰ τοὺς βλάψῃ καὶ ὁλικῶς.

Αὐτὴ ἡ χώρα κατὰ τὰ πνευματικὰ ὑπόκειται εἰς τὸν Πλαταμῶνος ἐπίσκοπο τῆς Θεσσαλονίκης, κατὰ τὰ πολιτικὰ ὑπόκειται εἰς τὴ Λάρισσα μαζὶ μὲ τὴν Ἀγειὰ καὶ τὰ ἐπίλοιπα χωριὰ τῆς ἐπαρχίας Ἀγειᾶς· Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Λάρισσα ὡς 6 ὥραις πρὸς ἀνατολάς· καὶ ἄλλο τόσο ἀπὸ τὴν Ἀγειὰ πρὸς Βορρᾶ.

Ῥάψιανη, χώρα Χριστιανικὴ ἀντικρὺ εἰς τὰ Ἀμπελάκια εἰς τόπο πλαγινό, ὄμορφον ὅμως καὶ ὑγιεινό, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου, ἀπὸ τὰ ἀριστερὰ τοῦ Πηνειοῦ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀπέχει ὡς μισὴ ὥρα· ἔχει ἕως ἑ-

φτακόσια σπίτια ὅλα Χριστιανικά· ἔχει νερὰ ἀρκετὰ καὶ καλά. Αὐτὴ ἡ χώρα προτήτερα ἦταν πολλὰ ὀλίγο ἀξιόλογη, τώρα ὅμως πηγαίνει αὐξάνωντας καὶ προκόπτωντας· δουλεύουν καὶ αὐτοῦ νήματα κόκκινα καθὼς καὶ στὰ Ἀμπελάκια, καὶ ἄρχισαν καὶ αὐτοὶ νὰ πραγματεύωνται καθὼς οἱ Ἀμπελακιῶται· ἔχουν καὶ αὐτοὶ σχολεῖο καθὼς ἐκεῖνοι, καὶ τὸ περιποιοῦνται, μάλιστα ὁ φιλομαθέστατος καὶ φιλογενέστατος ἐπίσκοπός τους, ὁ ἅγιος Πλαταμῶνος Διονύσιος, ὁ ὁποῖος ἐσύστησε καὶ τὸ σχολεῖο καὶ τὴ λοιπὴ κατάστασι τῆς Ῥάψιανης. καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα πρέπει νὰ διαιωνισθῇ διὰ τὴ φροντίδα ὅπου καταβάλλει εἰς τὴ βελτίωσι τῶν ἐπαρχιωτῶν του. Αὐτὴ ἡ χώρα ἀνήκει εἰς τὴν Πελασγιώτιδα, καὶ κρέμεται ἀπὸ τὴ Λάρισσα εἰς τὰ πολιτικά, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀπέχει ὡς ἓξ ὥραις.

Περὶ τῆς Ἠπείρου

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Θεσσαλίας ἀπὸ τὴν ὁποία τὴ χωρίζει ἡ Πίνδος, ἀπάνω εἰς τὸ Ἰώνιο πέλαγος, καὶ ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικονότιο τὴν κυρίως Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ὁποία χωρίζεται ἀπὸ ἕνα ποτάμι ὅπου χύνεται εἰς τὸν ἀνατολικὸ μυχὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἀπὸ δυτικοβόρειο τὴ Μακεδονία ἀπὸ τὴν ὁποία τὴ χωρίζει μιὰ ῥάχι τῶν Ἀκροκεραυνίων ὅπου εἶναι κάτω ὀλίγο ἀπὸ τὸν Αὐλῶνα, καὶ πηγαίνει σχεδὸν ἕως εἰς τὸ Ῥίγο, ὅπου εἶναι ἀπάνω εἰς τὸ Ἀκροκεραύνιο.

Τὸ Ἤπειρος, ἐπειδὴ σημαίνει μιὰ ξηρὰ πρὸς ἀντιδιαστολὴ νησιῶν, ὥστε νὰ ἦταν μιὰ κοινὴ ὀνομασία τὸ παλαιὸ ὅλης τῆς Πελασγίας, ὕστερα ὅμως ἀφ' οὗ διαφοραῖς μέρη ἐπωνομάσθηκαν ἀπὸ πόλεις, ἀπὸ ἔθνη καὶ ἀ-

ἀπὸ ὑποκείμενα ὁπῦ ἐσχημάτισαν ἔνδοξα, ἐσυςάλθηκε καὶ ἐσυσφίχθηκε ἡ ὀνομασία εἰς μόνη τὴν ἔκτασι ὁπῦ ἐπεριορίσθηκε ἀνωτέρω.

Ποταμοὶ ἀξιολογώτεροι τῆς Ἠπείρυ εἶναι τὸ ποτάμι τῆς Ἄρτας, Ἄραχθος ὀνομαζόμενο· τὸ ποτάμι τῶν Ῥωγῶν, Ἴναχος· τὸ Γλυκὺ, Θύαμις· καὶ ὁ Καλαμᾶς, Ἀχέρων, ὁ ὁποῖος εὐγαίνει ἀπὸ τὴν Ἀχερεσία λίμνη.

Ὄρη διάσημα εἶναι ἡ Πίνδος, τὸ ὁποῖο λαμβάνει διάφοραις ὀνομασίαις κατὰ τὰς διαφόρυς τόπυς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖσον ὅμως λέγεται τῦ Μετζόβυ τὰ βυνά· τὰ Ἀκροκεραύνια ὄρη, τὰ ὁποῖα λέγονται τώρα τῆς Χειμάρας τὰ βυνά. τὸ ἀκρωτήριο ὁπῦ σχηματίζυν αὐτὰ, ὀνομάζεται Ἀκροκεραύνιο. Ἐδῶ εἶναι καὶ τὸ σόμα τῦ Ἀδριατικῦ κόλπυ· τὰ Κιμμέρια κοντὰ εἰς τὰ Ἰωάννινα, Τζυμέρκα τώρα ὀνομαζόμενα.

Ἡ γῆ τῆς Ἠπείρυ μὲ ὅλον ὁπῦ εἰς πολλὰ μέρη εἶναι βυνώδης, εἰς μερικὰ ὅμως εἶναι εὔφορη καθὼς κατὰ τὸ μέρος τῆς Ἄρτας, καὶ ἔχει ἀπὸ ὅλα τὰ προϊόντα τῆς γείτονος της Θεσσαλίας.

Ὁ μνημονευόμενος πρῶτος βασιλεὺς ἐσάθηκε κάποιος Φαέθων· ὁ ὀνομαςότερος ὅμως ἀπὸ ὅλυς ἐςάθηκε ὁ πολυθρύλλητος Πύῤῥος ὁ β΄· Ἀλέξανδρος.

Πόλεις τὸ παλαιὸ τῆ Ἠπείρυ ἦταν πολλαῖς καὶ ὀνομαςαῖς· ὁ Πολύβιος ἀναφέρνει πῶς ἡ σύγκλητος τῆς Ῥώμης μνησικακῶντας εἰς τὴν Ἤπειρο διὰ ἐκεῖνα ὁπῦ ἔκαμε ὁ Πύῤῥος εἰς τὰς Ῥωμάνυς, ἐπρόςαξε τὸν Παῦλο Αἰμίλιο νὰ τὴν ἐκδικηθῆ, καὶ ἔτζι αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸ ἐκ συνθήκης ἐχάλασε καὶ ἐλεηλάτησε 70 πόλεις, καὶ ἐσκλάβωσε καὶ 150 χιλιάδες ψυχαῖς.

Δω

Δωδώνη (α), μεσόγειος, περίφημη ἀπὸ τὸ μαντεῖο ὁπῦ ἦταν κοντὰ εἰς αὐτὴ, καὶ ἐπωνομάσθηκε ἀπ' αὐτὴν Δωδωναῖο. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἀρχαιότατο μαντεῖο τῆς Ἑλλάδος· Φοινίκη, Ἀντιγόνεια, Πανδασία, περίφημη ἡ καθέδρα τῦ βασιλέως Πύῤῥυ. Ἀμβρακία περίφημη καὶ ἄλλαις ἀκόμι παλαιαῖς πόλεις. τώρα

Ἰωάννινα, πόλι μεγάλη, πολυάνθρωπη, πλέσια, εἰς τὴ Μεσόγειο τῆς Ἠπείρυ, ἀπάνω εἰς ταῖς ὄχθαις τῆς Ἀχερυσίας λίμνης, εἶναι ἡ μητρόπολι. Κατοικεῖται ἀπὸ Ῥωμαίυς πολλὰς καὶ πλυσίυς, καὶ ἀπὸ Τέρκυς, καὶ ὀλίγυς Ἑβραίυς· οἱ Ῥωμαῖοι Ἰωαννῖται εἶναι περίφημοι εἰς ὅλη σχεδὸν τὴν Τυρκία διὰ τὴν πραγμάτεια ὁπῦ κάμνυν. Τὰ Ἰωάννινα εἶναι περίφημα καὶ διὰ τὰ σχολεῖα τὰ ὁποῖα τώρα δὲν ἀκμάζυν καθὼς καὶ προτήτερα, καὶ διὰ τὰς προκομμένυς ἄνδρας ὁπῦ κατὰ καιρὺς εὔγαλαν, ἀναμεταξὺ εἰς τὰς ὁποίυς ὁ Μελέτιος πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν πρῶτο τόπο· διὰ τὶ ἐσπέδαξε νὰ ὠφελήσῃ τὸ ἔθνος τυ· ἂν οἱ προκομμένοι μας ὕςερα τὸν ἐμιμῦνταν, ἴσως ἠθέλαμεν εὑρεθῆ τώρα εἰς καλλίτερη κατάςασι. Τὰ Ἰωάννινα ἐτιμήθηκαν εἰς θρόνο μητροπολίτυ ἀπὸ τὸν Ἀνδρόνικο τὸν βασιλέα· ἐπάρθηκαν ἀπὸ τὸν β΄ Μυράτ συλτάνο εἰς τὰ 1424· προτήτερα εἶχε τὰ ὑποτάξῃ ὁ Στέφανος ὁ βασιλεὺς τῶν Σέρβων εἰς τὰ 1350. Ἀπέχυν ἀπὸ τὴ Λάρισα 26 λέγαις εἰς τὸ δυτικὸ μέρος. πλ: 39, 45΄. μ: 39, 21΄.

Ἄρτα, δεύτερη πόλι τῆς Ἠπείρυ παραθαλάσσια, εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τῦ Ἀμβρακικῦ κόλπυ, εἰς τὸ δυτικὸ

τῶν

(α) Ἑλλάδα λέγει ὁ Ἀριστοτέλης μετεωρ: βιβ: α΄, ὀνομάζονται τὰ πέριξ τῆς Δωδώνης καὶ τῦ Ἀχελῴυ ποταμῦ· καὶ ἐκατοικῦσαν αὐτὰ τὰ μέρη οἱ Σελλοὶ, καὶ οἱ Γραικοὶ ὁπῦ ὀνομάζονται νῦν καιρό τυ Ἕλληνες.

τῶν Ἰωαννίνων. αὐτὴ ἐλέγουνταν τὸ παλαιὸ, Ἄργος Ἀμφιλοχικό.

Ἀργυρόκαστρο, τὸ παλαιὸ Ἀντιγόνεια.

Βουθρωτὸ, πόλι τὸ παλαιὸ περίφημη, τώρα κάστρο μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα.

Πρὸς τούτοις εἰς τὴν Ἤπειρο εἶναι καὶ ἄλλαις πόλεις μικραῖς, καὶ χώραις πολλαῖς, καὶ χωριὰ πλῆθος· ἡ περιγραφή τους ὅμως ἀνήκει εἰς ἕναν Ἠπειρώτη, ἢ κἂν εἰς ἕναν ὁποῦ ἐδιάτριψε ἀρκετὰ εἰς αὐτὴ, καὶ ἔχει ἰδέα καλλίτερη τοῦ τόπου.

Περὶ τῆς Μακεδονίας

Αὐτὸς ὁ τόπος στὴν ἀρχὴ ἦταν μιὰ ἐπαρχία μέτρια στὴν ἔκτασι, καὶ ξεχωριστὴ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα· μετὰ ταῦτα ὅμως ἀπὸ τὴν ἀνδρία τῶν κατοίκων της ἐξαπλώθηκε τόσο ὁποῦ ἐπερίλαβε ὅλη τὴ Θεσσαλία, καὶ μάλιστα εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὅταν ὠνομάθηκε καὶ αὐτὴ Ἑλλάδα. Πρῶτα ὠνομάζουνταν Ἠμαθία, ὑστερώτερα Μυγδονία, καὶ τέλος πάντων Μακεδονία ἀπὸ ἕναν Μακεδόνα βασιλέα της. Ἡ θεία γραφὴ τὴν ὀνομάζει Χεττιείμ ἢ Κεθείμ.

Ἡ κυρίως Μακεδονία περιλαμβάνωντας καὶ τὴν Ἀρβανιτιὰ ὁποῦ πιάνει τὸ δυτικὸ μέρος, κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 37 μοίραις καὶ 42½ τοῦ μήκους, καὶ εἰς ταῖς 40 σχεδὸν καὶ 43 τοῦ πλάτους. Τὸ μάκρος της εἶναι ἀπὸ τὸν Πύργο τὸ δυτικώτατο μέρος της ἕως εἰς τὸν Νέσο, κοντὰ 112 λέγαις κοιναῖς, καὶ τὸ πλάτος της τὸ μεγαλήτερο ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν Ἀρβανιτιὰ, κοντὰ 75 κοιναῖς λέγαις, καὶ τὸ μικρότερο ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικὸ, 35. Συνορεύει ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος, μὲ τὴ Θεσσαλία καὶ μὲ τὴν Ἤπειρο, ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὸ Αἰγαῖο πάλιν πέλα-

γος

γος καὶ μὲ τὴ Θρᾴκη, ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο, ὁ ὁποῖος εἰς αὐτὸ τὸ μέρος λέγεται Ἰώνιο πέλαγος, καὶ ἀπὸ τὸ βόρειο τέλος πάντων, μὲ τὴ Δαλματία, Μπόσνα, Σερβία καὶ Βουλγαρία.

Ὁ τόπος τῆς Μακεδονίας ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀρβανιτιὰ ὁποῦ δὲν εἶναι τόσο πολλὰ εὔφορη, εἶναι εὐφορώτατος εἰς διάφορα γεννήματα, εἰς βοσκαῖς, εἰς διαφόρους καρποὺς καὶ τ: Θρέφει πολλὰ ζῶα, πρόβατα, γίδια, βόδια, καὶ τ:. ἔχει πολλοὺς δρυμοὺς οἱ ὁποῖοι εἶναι γεμάτοι ἀπὸ διάφορα κυνήγια· κάμνει ἀκόμι καὶ βαμπάκι πολὺ ἀπὸ τὸ ὁποῖο γίνεται μιὰ ἐξαγωγὴ ἀξιόλογη εἰς τὴ Γερμανία· εὐγαίνουν ἀκόμι καὶ μαλλιὰ καὶ τ:.

Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ αὐτῆς εἶναι μετὰ τὸν Πηνειὸ τῆς Θεσσαλίας τὸ ποτάμι τῆς Κατερίνης, Φάρυβος τὸ παλαιὸ, ἡ Βίστριτζα, Ἀλιάκμων, τὸ Μαυρονέρι, Λύδιος, εἰς τὴν Πιερία· τὸ Βαρδάρι Ἀξιὸς, ὁ Γαλικὸς, Ἐχέδωρος, ὁ Χαβριᾶς, Χάβρις, οἱ ὁποῖοι ὅλοι ἐμβαίνουν εἰς τὸν Θερμαϊκὸ κόλπο· ἡ Ῥενδίνα Στρυμὼν καὶ ἔσχατος ὁ Νέσος ὁποῦ χωρίζει τὴς Μακεδονία ἀπὸ τὴ Θρᾴκη· εἰς τὴν Ἀρβανιτιὰ τὸ Δρίνι, Δρειλων, καὶ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι, ἐμβαίνουν ὅλοι εἰς τὸ Ἰώνιο πέλαγος. Οἱ ποταμοὶ τῆς Μακεδονίας ἔχουν κοντὰ εἰς τὰ διάφορα ψάρια καὶ πλῆθος χέλια.

Ὄρη ἀξιολογώτερα τῆς Μακεδονίας εἶναι ὁ Ἄθως, τὸ Ξηρολίβαδο, Βέρμιο τὸ παλαιό· ἡ Πιερία κοντὰ εἰς τὸν Ὄλυμπο, περίφημο ἀπὸ τὴν ἐπωνυμία ὁποῦ ἔδωκε εἰς ταῖς Μούσαις· Πιερία ἦταν καὶ τόπος στὴ Μακεδονία· ὁ Παππαδάρος στὴν Ἀρβανιτιὰ καὶ ἄλλα.

Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Μακεδονίας ἦταν ἐκεῖνοι ὁποῦ ἦταν καὶ τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὰ 807 πρὸ Χ: ἦλθε ἐδῶ μιὰ ἀποικία τῶν Ἀργείων μὲ τὸν Καρανὸ Ἡρακλείδη πρῶτο, ὁ ὁποῖος ἐκαταστάθηκε βασιλεύς· δι' αὐτὴν, τὴν αἰτία, ὡς ἀπογόνους δηλαδὴ τοῦ Ἡρακλέους, ἐδέ-

ἐδέχθηκαν τοὺς βασιλεῖς ὕστερα εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς λοιποὺς Μακεδόνας ὡς Ἀργείους.

Ἡ θρησκεία τῶν Μακεδόνων τὸ παλαιὸ ἦταν ἡ αὐτὴ μὲ τὰ λοιπὰ ἔθνη τῆς Ἑλλάδος· ἐσέβουνταν μάλιστα τὸν Δία ὡς προστάτη τους, τὸν Ἡρακλέα ὡς ἔφορο τῶν Ἀνδρείων, τὴν Ἄρτεμι ὡς θεὰ τοῦ κυνηγίου, τὸ ὁποῖο ἦτον ἡ ἐπιθυμητότερή τους διατριβή· ἦταν πολλὰ προσηλωμένοι εἰς αὐτοὺς τοὺς θεούς· ὁ βασιλεὺς ὁ ἴδιος ἔκαμνε τὸν παπᾶ, καὶ ἐπρόσφερνε πολλαῖς φοραῖς θυσίαις τόσο διὰ λόγου του, ὅσο καὶ διὰ τὸν λαό.

Ἡ διοίκησί τους ἦταν μοναρχία, καὶ οἱ μονάρχαι οἱ ὁποῖοι ἔκριναν μοναχοί τους, εἰς πολλαῖς περίστασες δὲν εἶχαν ἄλλον κανόνα παρὰ τὸ φυσικὸ δίκαιο· μάλιστα μὲ τέτοια διαφορὰ ἀπὸ ταῖς παρόμοιαις ἄλλαις διοίκησες, ὁποῦ τὰ φονικὰ ἐθεωροῦνταν ἔμπροσθα εἰς τὸν δῆμο ἢ εἰς τὸ στράτευμα, καὶ πρὸ τοῦ νὰ ἤθελε ἀποφασίσῃ ἡ συνέλευσι τὴν καταδίκη εἰς τὸν ἔνοχο, ὁ βασιλεὺς δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν κεφαλικὴ τιμωρία. Πολλὰ παραδείγματα ἔχομεν ὁποῦ μᾶς ἀποδείχνουν πῶς ὁ λαὸς τῆς Μακεδονίας εἶχε μιὰ μεγάλη ἐλευθερία μπροσθὰ εἰς τοὺς βασιλεῖς του. Ὅσο διὰ τὴ συνήθεια ὁποῦ εἶχαν εἰς τὸ νὰ κρίνουν οἱ βασιλεῖς μόνοι τους, ἐφυλάχθηκε ἕως εἰς τὸν Περσέα ὁ ὁποῖος ἐθεωροῦσε ὡς καὶ ταῖς μικραῖς ὑποθέσες.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας ἦταν μέτριοι εἰς τὰ φορέματά τους, εὐπρόσιτοι εἰς ταῖς ἔντευξες· τοὺς ἐχαιρετοῦσαν μὲ ἕνα φίλημα· Αἱ γυναῖκες τους ἐκαταγίνουνταν εἰς ταῖς σπιτιακαῖς δουλειαῖς εἰς τὸ νὰ κάμνουν φορέματα τῶν ἀνδρῶν τους, πατέρων τους καὶ ἀδελφῶν τους. Οἱ μεγάλοι τῆς αὐλῆς ὠνομάζουνταν φίλοι ἢ σύμβουλοι.

Ὁ θρόνος τῆς Μακεδονίας ἦταν κατὰ κληρονομία, καὶ ἐβάσταξε εἰς τὸ γένος τοῦ Καρανοῦ ἕως εἰς τὸν καιρὸν

ὁποῦ ἐφόνευσαν τὴν φαμιλιὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου· δὲν ἐθρόνιαζαν ὅμως πάντοτε τὸν μεγαλήτερο υἱό.

Οἱ Μακεδόνες ἦταν φύσει γενναῖοι, καὶ αὐτὸ τὸ φυσικὸ ἀφ' οὗ ἐκαλλιεργήθηκε μὲ μιὰ ἄσκησι αὐστηρή, τοὺς ἐκατέστησε τέλος πάντων τὸ πρῶτο ἔθνος τοῦ Κόσμου, καὶ νικητὰς καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων Ἑλλήνων.

Τὰ Μακεδονικὰ στρατεύματα ἦταν ἀπὸ τρία εἴδη στρατιωτῶν, ἀπὸ Μακεδόνας, συμμάχους καὶ μισθοφόρους· οἱ Μακεδόνες ἐδούλευαν τὴν πατρίδα τους μὲ ἔξοδά τους, καὶ εὐχαριστοῦνταν εἰς τὰ λάφυρα ὁποῦ ἤθελαν κάμῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς· τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα τὰ ἔδινε ἡ Θετταλία, ἡ Παιονία καὶ ἄλλαις γείτονες ἐπαρχίαις· οἱ μισθοφόροι ἦταν ἄνθρωποι ἀπὸ διαφόρους τόπους, οἱ ὁποῖοι ἔζουσαν μὲ τὸ σπαθί τους, καὶ ὅταν εἶχαν τὸν μισθό τους, δὲν τοὺς ἔμελλε δίκαιος ἢ ἄδικος εἶναι ὁ πόλεμος.

Εἰς κάθε πόλεμο ὁ βασιλεὺς ἦταν ἡ κεφαλὴ τοῦ στρατοῦ, καὶ ἔπρεπε νὰ ξεύρῃ τὰ πάντα μὲ ἀκρίβεια. Γυναῖκες καὶ ἀνωφελεῖς ἄνδρες ἔλειπαν ἀπὸ τὸ στρατόπεδο. Ἐκείνους ὁποῦ ἐσκοτόνουνταν διὰ τὴν πατρίδα τους, τοὺς ἐτιμοῦσαν μὲ κἀνένα δημόσιο ὑπόμνημα, καὶ τὰ παιδιά τους, καὶ οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς τους ἐλευθερόνουνταν ἀπὸ κάθε δόσιμο. Ἐκείνους ὁποῦ περνοῦσαν τὸν στρατεύσιμο χρόνο τῆς ἡλικίας, καθὼς καὶ ἐκείνους ὁποῦ αἱ πληγαῖς ὁποῦ ἤθελαν λάβῃ εἰς τοὺς πολέμους, τοὺς ἔκαμναν ἀπολέμους, τοὺς ἔδιναν τὴν ἄδεια νὰ ἡσυχάζουν εἰς ταῖς πατρίδαις τους, καὶ τοὺς ἐδιώριζαν καὶ ἕνα ἐτήσιο ὁποῦ ἦταν ἱκανὸ νὰ τοὺς θρέψῃ.

Ὁ χρόνος τους εἶχε 12 μῆνες· οἱ μῆνες οἱ 7 εἶχαν 30 ἡμέραις καὶ οἱ 5, 31, καὶ ἐσυμπλήρωναν ἕνα χρόνο ἀπὸ 365 ἡμέραις. πρὸς τούτοις εἰς κάθε τέσσερες χρόνους ὁ ὑστερινὸς μῆνας ὁποῦ εἶχε 30 ἡμέραις, εἶχε 31, καὶ ἔτζι ἀντίκρυζε μὲ τὸν ἐμβολιμαῖο χρόνο τὸν δικόμας.

Τὸ βασίλειο τῶν Μακεδόνων ὁποῦ ἐσυστήθηκε ἀπὸ

τὸν Καρανὸ, εἰς ταῖς ἀρχαῖς τόσο ὀλίγο ἀξιόλογο ἦταν, ὅπου οἱ βασιλεῖς δὲν ἐντρέπουνταν νὰ ζοῦν εἰς τὴν ὑπεράσπισι πότε τῶν Ἀθηναίων, καὶ πότε τῶν Θηβαίων ἕως εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Φιλίππου, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὕστερα δὲν ἐντράπηκαν νὰ ζοῦν ἀπὸ κάτω εἰς τὸν ζυγὸ τῶν Μακεδόνων.

Ἀπὸ τὸν Καρανὸ ἐστάθηκαν 41 βασιλεῖς ἕως εἰς τὸν Περσέα τὸν ἔσχατο βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐνικήθηκε κατὰ κράτος καὶ ἐσκλαβώθηκε ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους 168 πρὸ Χ: καὶ μὲ 20 χρόνια ἔγινε ἡ Μακεδονία ἐπαρχία τῆς Ῥώμης.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας ἐστάθηκαν φιλόμουσοι μὲ ὑπερβολή, καὶ εἶναι πολλὰ ἀξιέπαινοι δι' αὐτό· ἐπειδὴ ἐγνώριζαν πῶς ἡ προκοπὴ εἶναι μάλιστα εἰς ἕνα βασιλέα ἀναγκαῖο· εἰς αὐτὸν τὸν ἔρωτα πρέπει νὰ ἀποδώσῃ τινὰς κατὰ μέρος τὴν εὐτυχία τους. Ὁ περιβόητος τραγῳδὸς Εὐριπίδης φεύγωντας τὴ θεοληψία τῶν Ἀθηναίων, ἦλθε ἐδῶ καὶ πέρασε τὸ ἐπίλοιπο τῆς ζωῆς του μὲ κάθε τιμὴ κοντὰ εἰς τὸν Ἀρχέλαο· ἡ φιλία τοῦ Φιλίππου μὲ τὸν Ἀριστοτέλη εἶναι εἰς ὅλους γνωστή· καθὼς καὶ αἱ περιποίησες ὅπου ἔκαμνε εἰς τοὺς προκομμένους ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ αἱ μεγάλαις του ἐλευθεριότητες διὰ τὴ Φυσικὴ ἱστορία. Εἶχε κάθε ἄδικο λοιπὸν ὁ Δημοσθένης νὰ λέγῃ τοὺς Μακεδόνας βαρβάρους· μάλιστα τότε αὐτὸ τὸ ἐπώνυμο ἄρμοζε περισσότερο εἰς τοὺς Ἀθηναίους παρὰ εἰς τοὺς Μακεδόνας.

Τὸ δυτικὸ μέρος καθὼς προεῖπα τῆς Μακεδονίας εἰς ὅλο τὸ πλάτος καὶ κοντὰ εἰς 30 κοιναῖς λέγαις τοῦ μάκρους, ὀνομάζεται τώρα Ἀρβανιτιά. Αὐτὸ τὸ μέρος τὸ ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ (α) Ἰλλυρία, καὶ τὸ ἐσυνα-

(α) Ἐδῶ παλαιοὺς ἐννοῶ τοὺς Ἕλληνας καὶ ὄχι τοὺς Ῥωμάνους καὶ τοὺς νεωτέρους, οἱ ὁποῖοι μὲ τὸ Ἰλλυρία ἐφανέρωναν ὅλο τὸ ἀριστερὸ μέρος τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου.

-ναριθμοῦσαν καὶ αὐτὸ μιὰ ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδος μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα· μέρος αὐτοῦ ὠνομάσθηκε καὶ νέα Ἤπειρος. Πρωτεύουσαις πόλεις τὸ παλαιὸ τῆς Ἰλλυρίας ἦταν ἡ Ἐπίδαμνος τώρα Δυρράχιο ἢ Δυρράτζο, κτίσμα τῶν Κερκυραίων, αἰτία τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου κατά τινα τρόπο. Ἀπολλωνία τώρα Πόλινα, κτίσμα τῶν Κορινθίων, περίφημη καὶ ἀπὸ τὰ σχολεῖα της, εἰς τὰ ὁποῖα χάριν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐδιάτριψε καὶ ὁ Ὀκτάβιος Καῖσαρ.

Ἡ Ἀρβανιτιὰ τώρα ὅπου πρέπει νὰ θεωρηθῇ μιὰ ξεχωριστὴ ἐπαρχία, εἶναι πολλὰ πολυάνθρωπη, ἔχει πολλαῖς πόλεις, χώραις καὶ χωριά. Αἱ ἀξιολογώτεραίς της εἰς τὸ παραθαλάσσιο μέρος εἶναις κινῶντας ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο.

Ἀντίβαρο, πόλις δυνατή, 4 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὸ Δολτζίνι εἰς τὸ β:, καὶ 18 ἀπὸ τὴ Ῥαγοῦζα εἰς τὸ ἀ. ν. πλ: 42. μ: 36, 45.

Δολτζίνι τὸ παλαιὸ Ὀλχίνιον ἢ Κολχίνιον, πόλι δυνατὴ μὲ ἕνα καλὸ λιμένα. Εἰς τὰ 1696 οἱ Βενετζιάνοι τὴν ἐπολιόρκησαν τοῦ κάκου. εἶναι 8 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴ Σκόδρα εἰς τὸ δ. ν. πλ: 41, 54. μ: 37, 2.

Σκόδρα, πόλι πολυάνθρωπη, μεσόγειος, εἰς τὴν ἄνω Ἀρβανιτιὰ κοντὰ εἰς μιὰ λίμνη, μακρυὰ ἀπὸ τὴ Ῥαγοῦζα 24 λέγαις εἰς τὸ ἀ. ν. πλ: 42, 5. μ. 37, 20. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγαλήτερη πόλι ὅλης τῆς Ἀρβανιτιᾶς· διὰ τοῦτο ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τὴν στοχασθῇ καὶ ὡς μητρόπολι. Κοντὰ εἰς αὐτὴ εἶναι καὶ τὸ Δρίβαστο, καὶ ἡ Δρινόπολις, τώρα Δριναβάρι.

Εἰς τὴν κάτω Ἀρβανιτιά.

Δυρράτζο, πόλι παλαιὰ καὶ περίφημη, παραθαλάσσια μὲ ἕνα καλὸ λιμένα, 16 λέγαις ἀπὸ τὴ Σκό-

Σκόδρα εἰς τὸ δ. ν., 7 ἀπὸ τὴν Κροΐα εἰς τὸ δ. ν. πλ: 41, 25΄. μ. 37, 2΄.

Κροΐα, πόλι δυνατὴ καὶ πολυάνθρωπη, ὀλίγο μεσόγειος, πατρίδα τοῦ περιφήμου Γεωργίου Καστριώτου Σκενδέρμπεη ὁποῦ ἔκαμε τόσαις νίκαις κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ ἐδιαφέντευσε ἀπ' αὐτοὺς τὴν Ἀρβανιτιὰ ὅσο ζοῦσε. πλ: 41, 46΄. μ: 37. 18΄. Πύργος εἰς τὴν ἀκρογιαλιά· παρακάτω ἀπὸ αὐτὸν ἦταν ἡ Ἀπολλωνία.

Ἀυλώνας, Ἀυλὼν, πόλι παραθαλάσσια, μὲ λιμένα. Εἰς τὰ 1690 οἱ Βενετζιάνοι τὴν ἐπῆραν, καὶ τὴν ἄφησαν πάλιν ἀφ' οὗ τῆς ἐχαλάσαν τὰ ὀχυρώματα· 22 λέγαις ἀπὸ τὸ Δυράτζο εἰς τὸ ἀ. ν. πλ: 40, 36΄. μ: 37, 12΄.

Ελιμπασάνι, πόλι μεσόγειος, ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορική· 20 λέγαις μακρὰ ἀπὸ τὸν Ἀυλῶνα εἰς τὸ ἀ. β. πλ: 41, μ: 38. Αὐτὴ εἶναι ἡ δεύτερη πόλι τῆς Ἀρβανιτιᾶς στὸ μέγεθος. Ὁ Μελέτιος θέτει καὶ τὴ Βοσκόπολι εἰς τὴν Ἀρβανιτιά.

Τῆς κυρίως Μακεδονίας αἱ περιφημότεραις πόλεις τὸ παλαιὸ ἦταν ἡ Ἔδεσσα, μητρόπολι, εἰς τὴν ὁποία ἔθαπταν τοὺς βασιλεῖς κατάτινα διαταγὴ τοῦ Περδίκα βασιλέως, ὁ ὁποῖος εἶπε πῶς τότε ἤθελε παύσῃ τὸ γένος του ἀπὸ τὸ νὰ βασιλεύῃ, ὅταν ἤθελαν ἀφήσῃ αὐτὴ τὴ συνήθεια. (α)

Πέλλα, στὸ δυτικὸ τῆς Σαλονίκης, μικρὴ στὴν ἀρχὴ, ὕστερα ὅμως ἔγινε ἀξιόλογη ἀφ' οὗ ἔγινε καὶ καθέδρα βασιλική. Ἀλέξανδρος ὁ μέγας εἰς αὐτὴν ἐγεννήθηκε· Ὁ περίφημος τραγῳδὸς Εὐριπίδης

(α). Ὡς τόσο εἴτε ψεύτικη εἴτε ἀληθινὴ ἦταν αὐτὴ ἡ προφητεία, ἐπληρώθηκε ὅμως, καὶ μετὰ τὸν Ἀλέξανδρο ὁποῦ ἐθάφθηκε εἰς τὴν Ἀλεξάνδρεια, ἄλλος πλέον ἀπὸ τὸ γένος του δὲν ἐβασίλευσε· Ὁ σκοπὸς τοῦ Περδίκα θὰ ἦταν διὰ νὰ μὴ μακρύνουν οἱ διάδοχοί του ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς ἐπικρατείας.

δης εἰς αὐτὴν ἐθάφθηκε, καὶ ἐφαίνουνταν πολὺν καιρὸ ὕστερα ὁ τάφος του.

Ὄλυνθος, ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὸν μυχὸ τοῦ Τορωναίου κόλπου, κτίσμα τῶν Χαλκιδέων τῆς Εὐβοίας, περίφημη ἀπὸ τοὺς πολέμους ὁποῦ δι' αὐτὴν ἔγιναν ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Φίλιππο καὶ τοὺς Ἀθηναίους εἰς τοὺς ὁποίους ἦταν ὑποκείμενη. Ὁ Φίλιππος τὴν ἐπῆρε μὲ τὴν προδοσία τοῦ Εὐθυκράτους καὶ τοῦ Λασθένους πολιτῶν της. Μιὰ φορὰ ὕστερα παραπονούμενοι εἰς τὸν Φίλιππο, διατὶ τοὺς ἔλεγαν οἱ Μακεδόνες προδότας, τοὺς εἶπε οἱ Μακεδόνες εἶναι ἄνθρωποι χονδροὶ καὶ χωριάταις, καὶ τὴν σκάφη σκάφη τὴ λέγουν. Αὐτὴ τὴν πόλι τὴν ἔθεταν οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες εἰς τὴ Θρᾴκη, καθὼς καὶ τὴν Ἀμφίπολι· ἐπειδὴ πρὸ τοῦ νὰ ἐξαπλώσῃ ὁ Φίλιππος τὴν ἐξουσία του αὐτοῦ, καὶ τὸ μέρος αὐτὸ ὠνομάζουνταν Θρᾴκη.

Σαλονίκη, Θεσσαλονίκη, εἶναι ἡ μητρόπολι τώρα τῆς Μακεδονίας, πόλι παλαιότατη, περίφημη, μεγάλη, πολυάνθρωπη, ὁμορφότατη, καὶ ἐμπορικώτατη, εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος τοῦ μυχοῦ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, μὲ ἕναν καλὸ λιμένα, μέρος ἀπάνω εἰς πλαγινὰ, μέρος εἰς πεδιάδα. Ἐκτίσθηκε αὐτὴ ἀπὸ τὸν Κάσσανδρο γαμβρὸ τοῦ Φιλίππου, καὶ ὠνομάσθηκε μὲ τὸ ὄνομα τῆς γυναικός του Θεσσαλονίκης· προτήτερα ὠνομάζουνταν Θέρμη, καὶ ἀπ' αὐτὴν ὠνομάσθηκε καὶ ὁ κόλπος Θερμαϊκὸς, καὶ τώρα κόλπος τῆς Σαλονίκης· Εἶναι ἀξιόλογη διὰ τὰ παλαιὰ ὑπομνήματα ὁποῦ εἰς αὐτὴν σώζονται ἀκόμι, καὶ μάλιστα διὰ τὰ θριαμβικὰ τόξα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἕνα σώζεται ἀκόμι σῶο ἕως τὴν σήμερον. Αὐτὴ τὴν πόλι τὴν ἐπώλησε λέγουν ὁ Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος εἰς τοὺς Βενετζιάνους εἰς τὰ 1422, καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τὴν ἐπῆραν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὰ 1431· ἡ Ἐγκυκλοπεδία ὅμως τῆς Φραντ-

Φράντζας διαλαμβάνει πῶς ὅταν ὁ ῥηθεὶς Ἀνδρόνικος ἔγινε αὐτοκράτωρ, τὴ Σαλονίκη τὴν ἐπῆρε Γουλιέλμος ὁ Βασιλεὺς τῆς Σικελίας, καὶ ἀπ᾽ αὐτὸν ξαναῆλθε πάλι εἰς τὸν Ἀνδρόνικο Παλαιολόγο, καὶ μὲ ὀλίγο ὕστερα ὁ σουλτάνος ἔστειλε ἕνα στρατηγὸ καὶ τὴν ὑπόταξε· Εἰς τὴν ἅλωσίτης ἐσυνέργησαν οἱ ἁγιώτατοι πατέρες τοῦ Τζιατσμοναστηρίου μὲ τὸν τρόπο ὁποῦ τοὺς ὑπαγόρευσε ὁ δάσκαλός τους ὁ διάβολος τὴν προδοτία· οἱ Τοῦρκοι ἐμβαίνωντας μέσα ἔβαλαν ἕνα τζιαούση διὰ νὰ μὴν πειραχθοῦν ἡ ἁγιωσύνη τους· τοὺς ἀντάμειψε καὶ ὁ σουλτάνος ὕστερα μὲ μιὰ ἀτέλεια παντοτινή, καὶ τὸ ἀνάλογό τους νὰ τὸ πληρόνουν ἐκεῖνοι ὁποῦ θέλησαν νὰ διαφενδεύσουν καὶ τὴν ἐλευθερία τους καὶ τὴ θρησκεία τους, καὶ θὰ τοὺς ἀνταμείψῃ καὶ ὁ δάσκαλός τους εἰς τὴν κάτω πατρίδα μαζὶ μὲ τὸν Ἰούδα τὸ συμμαθητή τους. Κατοικεῖται ἀπὸ Ῥωμαίους, Τούρκους καὶ πλῆθος Ἑβραίων, οἱ ὁποῖοι οἱ περισσότεροι ἦλθαν ἐδῶ ἀφ᾽ οὗ ἐδιώχθηκαν ἀπὸ τὴ Σπάνια. Τιμᾶται μὲ θρόνο μητροπολίτου ὁ ὁποῖος ἔχει ἀπὸ κάτω του πολλοὺς ἐπισκόπους, καὶ κατοικεῖ μέσα εἰς τὸ κάστρο καθὼς καὶ ὅλοι οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἐνεργεῖ τὰ τῆς Θρησκείας κομμάτι ἐλευθερώτερα ἀπὸ ἄλλα μέρη. Οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν ἐκκλησίαις, οἱ Ἑβραῖοι συναγώγια. Εἶναι ἀκόμι κάτοικοι καὶ Ἀρμένιοι. Εἶναι καὶ κόνσουλοι διάφοροι. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Λάρισσα 20 λέγαις εἰς τὸ β. α. β., ἀπὸ τὸν Γόλο 30 εἰς τὸ β., ἀπὸ τὴν Ἀθήνα κοντὰ 70 εἰς τὸ β., ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολι, 75 εἰς τὸ δ. ν., ἀπὸ τὴ Σμύρνη 106 εἰς τὸ δ. β., ἀπὸ τὸ νησὶ Χίο 85 εἰς τὸ δ. β., ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια 250 εἰς τὸ δ. β., ἀπὸ τὴ Βενετιὰ κατ᾽ εὐθεῖαν διὰ ξηρᾶς 200, κυκλοπορῶντας διὰ θαλάσσης, 300 εἰς τὸ α. ν., ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι 115 πρὸς τὸ δ.. πλ: 40, 45. μ: 40, 48.

Πλαταμῶνας, ἐπισκοπή, πόλι μικρέτζικη παραθαλάσσια εἰς τὸ δυτικονότειο τῆς Σαλονίκης· αὐτὴ

ἦταν

ἦταν προτήτερα μοναστήρι.

Σταδιά, ἐρείπιο τοῦ παλαιοῦ Δίου, ἀπ᾽ ἐδῶθες ἀπὸ τὸν Φάρυβο ποταμό. Εἰς αὐτὴν ὦντας ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἶδε εἰς τὸν ὕπνο του πῶς θὰ πάρῃ τὴν βασιλεία τῶν Περσῶν, ἂν περάσῃ εἰς τὴν Ἀσία.

Κίτρο, χώρα, ἐπισκοπή, 20 στάδια μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, τὸ παλαιὸ Πύδνα, περίφημη διὰ τὸν θάνατο τῆς Ὀλυμπιάδος ἀπὸ τὸν Κάσανδρο.

Κασσάνδρα, χερσόνησος εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, εἰς τὸ α. ν. τῆς Σαλονίκης· τόπος καλὸς, μὲ μερικὰ χωριὰ ἀπάνω, κακοῤῥίζικα ὅλα ἀπὸ τὴν κακοδιοίκησι. Μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ μιὰ πόλι ὁποῦ ἦταν εἰς τὸν ἰσθμότης, Κασσάνδρεια, τὸ παλαιότερο Ποτίδαια· Ὁ Κασσανδρείας τώρα εἶναι ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ἔχει καὶ τὸν Λογγὸ, καὶ ἄλλους τόπους ἀπ᾽ ἔξω ἀπὸ τὴ χερσόνησο, ἡ ὁποία ἀπὸ τὸν Στράβωνα ὀνομάζεται Παλλήνη ἀπὸ μιὰ πόλι, καὶ ἀπὸ τὸν Πτολεμαῖο Παταλλήνη. Ἀπέχει ὁ ἰσθμός της ἀπὸ τὴ Σαλονίκη 20 λέγαις, τὸ μεσημβρινό της μέρος, 7 ἀπὸ τὴ Μαγνησία. Εἰς τὸ α. τῆς Κασσάνδρας εἶναι ὁ Λογγὸς ὁ ὁποῖος μαζὶ μὲ αὐτὴ κάμνουν τὸν Τορωναῖο κόλπο, εἰς τὸν ὁποῖον ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὸν μυχὸ ἦταν ἡ ὀνομαστὴ Ὄλυνθος.

Ἐριοσσὸς, εἰς τὸν Σιγγιτικὸ κόλπο, χώρα, ἐπισκοπὴ τοῦ Σαλονίκης.

Ἄθως, χερσόνησος, τώρα Ἅγιον ὄρος, εἰς τὸ α. β. τοῦ Λογγοῦ, εἰς τὸ α. ν. τῆς Σαλονίκης μακρυὰ ἀπ᾽ αὐτὴν ἀπὸ τὸν ἰσθμό 22 λέγαις· Ὁ Ἄθως μαζὶ μὲ τὸ Λογγὸ σχηματίζουν τὸ Σιγγιτικὸ κόλπο.

Εἰς τὸν Ἄθω τὸ παλαιὸ ἦταν πόλεις Δῖον, Κλεωναὶ, Θύσσα, Ὀλόφυξις, Ἀκρόαθως· πρὸς τούτοις καὶ ἄλλα πολλὰ ἀσίτια διατριβῆς καὶ ἡσυχίας, εἰς τὰ ὁποῖα ἐτραβιοῦνταν πολλοὶ φιλόσοφοι τῆς Ἑλλάδος, ἀγαπῶντας μιὰ ζωὴ ἡσυχαίτερη, καὶ ἐκαταγίνουνται

εἰς

εἰς τὴ Φιλοσοφία. Τώρα εἰς αὐτὸν τὸν τόπο εἶναι μοναστήρια κτίσματα τῶν βασιλέων τὰ περισσότερα, καὶ πόλι, ἢ χωριὸ μὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκες κανένα· ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀρχὴ ὅταν ἄρχισαν νὰ χτίσουν μοναστήρια, τοὺς ἐντόπιους τοὺς ἐμετατόπισαν ὅλους, καὶ ἀπὸ τότε ἕως τώρα εἶναι ἀπηγορευμένο νὰ ἔμβη ὄχι μόνο θηλυκὸς ἄνθρωπος, ἀμὴ καὶ κάθε ἄλλο ζῶο θηλυκό.

Μοναστήρια, ἀρχίζωντας ἀπὸ τὸ δυτικὸ μέρος τῆς χερσονήσου, εἶναι πρῶτα τὸ Ζωγράφου, καμμιὰ ὥρα μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα· ὕστερα τὸ Κασταμονίτικο, καὶ αὐτὸ ὀλίγο μακρυά· τὸ Δοχιαρίτικο παραθαλάσσιο, τὸ Ξενόφου παραθαλάσσιο· τὸ Ῥούσικο, ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα· τὸ Ξηροποτάμι, κοντὰ μισὴ ὥρα ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά· ἡ Σιμόπετρα, καὶ αὐτὸ ἄλλο τόσο, ἀπάνω εἰς κάτι βράχους ἀπότομους, καὶ φοβερούς· τὸ Γρηγορίου, παραθαλάσσιο, ἀπάνω εἰς βράχους· τὸ Διονυσίου, παρομοίως· ὁ Ἅγιος Παῦλος, μακρυὰ ὀλίγο ἀπὸ τὸ γιαλό.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἄθω εἶναι ἡ Λαύρα, δυὸ τρία τέταρτα τῆς ὥρας μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα· τὸ Καρακάλου, παρομοίως· τὸ Φιλοθέου, παρομοίως· τῶν Ἰβήρων, παραθαλάσσιο, εἰς μιὰ χώνη· τὸ Κουτλουμούσι, μιὰ ὥρα ἀπάνω ἀπὸ τῶν Ἰβήρων· τοῦ Σταυρονικήτα, παραθαλάσσιο· τοῦ Παντοκράτορος, ὁμοίως· τὸ Βατοπαίδι, ὁμοίως· τὸ Σιμένου· τὸ Χιλιαντάρι, ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα. Κάτω ἀπὸ τὸ Φιλοθέου σώζονται καὶ ἐρείπια ἑνὸς ἄλλου μοναστηρίου.

Ἀπὸ αὐτὰ τὰ 20 μοναστήρια τὸ Ζωγράφου, καὶ Χιλιαντάρι εἶναι Βουλγάρικα, καὶ ἡ ἀκολουθίατους καὶ λειτουργία εἶναι εἰς τὴ γλῶσσατους.

Τὰ ἀξιολογώτερα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἡ Λαύρα, τῶν Ἰβήρων, τὸ Βατοπαίδι, τὸ Ξηροποτάμι καὶ τὰ δυὸ Βουλγάρικα. Εἰς ὅλα σχεδὸν εὑρίσκονται βιβλιοθήκαις πα-

λαιαῖς μὲ διάφορα χειρόγραφα βιβλία, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πολλὰ καὶ τὰ καλλίτερα τὰ ἐπῆραν οἱ Εὐρωπαῖοι· οἱ ἁγιοι πατέρες μικρὰ φροντίζουν διὰ παρόμοια πράγματα.

Τὰ κελλεῖα εἶναι οἰκοδομαῖς μὲ πολλὲς ὀλίγους ὀντάδες, μὲ ἐκκλησίτζαις ὅλα, μὲ ὀλίγο τόπο τριγύρω εἰς τὸν ὁποῖο ἔχουν λεφτοκάρυαις, ἐλιαῖς, ἀμπέλια καὶ ἄλλα διάφορα κάρπιμα δένδρα. Εἶναι τὰ περισσότερα μακρυὰ ἕνα ἀπὸ τἄλλο, διασκορπισμένα εἰς ὅλη σχεδὸν τὴ χερσόνησο εἰς τόπο καθενὸς μοναστηρίου, ἀπὸ τὸ ὁποῖο παίρνει τὰ χαράτζια κάθε κελλί. Ἔχουν ἄλλο δυὸ καλογέρους, ἄλλο τρεῖς, τέσσερες, πέντε, ἔξ, καὶ σπάνιο εἶναι νὰ εὑρῇ τινὰς μὲ περισσότερους.

Αἱ σκήταις εἶναι κ' αὐταῖς κελλεῖα μικρούτζικα, κωμηδὸν κτισμέναις αἱ περισσότεραις, καὶ ἔχουν καὶ ἕνα καθολικὸ, δηλαδὴ κοινὴ ἐκκλησία διὰ ταῖς Κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς· ἔχουν ὅμως καὶ ξεχωριστὰ, πολλὰ κελλεῖα ἐκκλησίτζαις. Αἱ ὀνομαστότεραις σκήταις εἶναι ὁ Ἅγιος Παῦλος, καὶ ἡ Ἁγία Ἄννα, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους καὶ αἱ δυό.

Τὰ μοναστήρια ζοῦν ἀπὸ τὰ μετόχια τους ὁποῦ ἔχουν ἔξω εἰς τὴ Μακεδονία, τὰ ὁποῖα τώρα εἶναι πολλὰ ὀλίγα, τὸ παλαιὸ ὅμως ἦταν πολλά· ὅλος ὁ τόπος σχεδὸν μεταξὺ Σερρῶν καὶ Ἄθω, καὶ Σαλονίκης καὶ Ἄθω, ἦταν καλογερικός· οἱ κακότυχοι βασιλεῖς μας ἐσπούδαζαν νὰ ἀποκτήσουν εἰς τὸ βασίλειότους καλογέρους πολλοὺς καὶ ὄχι στρατιώταις, νομίζωντας πῶς μὲ τὸ κομποσχοίνι ἤθελαν διώξη τὸν Ἄραβα ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὸν Τοῦρκο ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸν Σκύθη ἀπὸ τὸ βόρειο καὶ τὸν Ἰταλὸ ἀπὸ τὸ ἑσπέριο· Ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸ ὄρος ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἦταν γεμάτη ἀπὸ μοναστήρια πλούσια προικισμένα. εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι καὶ τὰ πέριξ της ἦταν πλῆθος μοναστήρια πλουσιώτατα καὶ μὲ φαίνεται πῶς αὐτὸ ἐμερικὰ πολυανθρωπότατα,

στάθηκε κατὰ μέρος αἰτία τῆς καταστροφῆς της· με φαίνεται ἀκόμι πῶς εἰς αὐτὰ τὰ μοναστήρια σχεδὸν κάνενας καλὸς δὲν ἐπήγαινε· συμπεραίνω αὐτὸ ἀπ' αὐτὸ ὁποῦ ὁ ἀληθινὸς καλόγερος πρέπει νὰ ζῇ μὲ τὸν κόπο του, μακάρι καὶ ἂν εἶναι υἱὸς βασιλέως, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μοναστήρια ὄχι μόνο ἔζοῦσαν, ἀλλὰ καὶ ἐτρυφοῦσαν μὲ τοὺς κόπους τῶν ἄλλων. ἐπήγαιναν λοιπὸν εἰς αὐτὰ διὰ νὰ ζήσουν μιὰ τέτοια ζωὴ ἄκοπη καὶ τρυφηλή. ἐπήγαιναν λοιπὸν ὅλοι διὰ νὰ σώσουν τὸ σῶμα τους, καὶ ὄχι τὴν ψυχή τους· ἐπήγαιναν ὑποκρινόμενοι τὸν εὐλαβῆ, τὸν ὅσιο, τὸν δίκαιο ἐκεῖνοι ὁποῦ ἦταν ἴσως ὅλο τὸ ἐναντίο· ἢ ἐπήγαιναν οἱ δεισιδαίμονες οἱ πλανεμένοι λέγω εὐλαβεῖς, καὶ τὸ κακὸ δὲν ἦταν ὀλιγώτερο· ἢ ἐπήγαιναν οἱ ὀκνηροὶ καὶ ἀκαμάται, καὶ ἡ συνήθεια ἦταν ὀλέθρια στὸν τόπο.

Οἱ βασιλεῖς μας πάλιν ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ μέρος ἀπὸ δεισιδαιμονία τους καὶ ἀνοησία τους αὔξαιναν τὸν ἀριθμὸ τῶν μοναστηρίων, ἐπιδαψιλεύουνταν εἰς τὰ ἀφιερώματα, καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο αὔξαιναν τὴν τεμπελιά, τὴν ἀσυνειδησία, καὶ τὴν ὑπόκρισι εἰς τὸ βασιλειό τους· ἐγίνουνταν αἴτιοι καὶ ἐδιαφθείρουνταν καὶ οἱ καλοί. Εἶπα δεισιδαιμονία· ἐπειδὴ τὸ ἔργο τους ἐφαίνουνταν πῶς εἶναι θεάρεσο, ἦταν ὅμως εἰς ἕναν ὁποῦ τὸ ἔβλεπε μὲ ἕνα χριστιανικώτερο μάτι, θεομίσητο· αὐτὸ ἠμπορῶ νὰ τ' ἀποδείξω μὲ ἐπιχειρήματα ἀναντίῤῥητα, μὰ τώρα σκοπός μου δὲν εἶναι καθ' αὐτὸ αὐτός. Εἶπα ἀνοησία· ἐπειδὴ τὸ ἔργο τους ἦταν ὀλέθριο εἰς τὴν πολιτικὴ κοινωνία, καὶ αὐτοὶ τὸ ἐστοχάζουνταν ὡς σωστικό· ἕνα μελίσσι ὁποῦ ἔχει πολλοὺς κηφῆνας. κλίνει πάντοτε εἰς τὸν ἀφανισμό του· μιὰ πολιτικὴ κοινωνία τῆς ὁποίας τὰ μέλη δὲν εἶν' ὅλα ἐξίσου ἐνεργά, κλίνει καὶ αὐτὴ εἰς τὸν ἀφανισμό της, καὶ σήμερον αὔριο πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ χαλάσῃ· εἰς μιὰ τέτοια πολιτεία ὁ ἀργὸς καὶ ξοδευτὴς εἶναι ἐχθρὸς τοῦ ἐνεργοῦ καὶ δουλευτοῦ· ἐπειδὴ αὐτὸς θέλει νά ναι πάντοτε τέτοιος, καὶ ἐκεῖνον τὸν θέ-

λει κ' αὐτὸν πάντοτε τέτοιον, καὶ εἰς αὐτὸ μεταχειρίζεται βία, ἀπάτη, ὑπόκρισι καθὼς ἤθελε τὸν ὑπαγορεύσῃ ὁ καιρός.

Εἰς μιὰ τέτοια κοινωνία πατριωτισμὸς δὲν εἶναι, ἰσοσταθμία δὲν εἶναι, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ κεφαλὴ τῆς κοινωνίας ὁ βασιλεὺς, ἔπρεπε πάντοτε νὰ προσέχῃ καὶ νὰ ἐπαγρυπνῇ. Αἱ συνεισφοραῖς τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας εἶναι θεάρεσο νὰ ἐξοδεύωνται εἰς τὰ συμφέροντά της καὶ εἰς ταῖς χρείαις της· μὰ μιὰ τέτοια ὑπόθεσι χρειάζεται ξεχωριστὴ πραγματεία.

Οἱ μοναστηριακοὶ ζοῦν ἀπὸ τὰ μετόχια τους, περισσότερο ὅμως ἀπὸ ταῖς ἐλεημοσύναις ὁποῦ εὐγαίνουν παντοῦ ὅπου εἶναι Ἀνατολικοὶ εἰς τὴν Τουρκία καὶ συνάζουν· ἔργο ὁποῦ δὲν εἶναι ὄχι μόνο καλογερικὸ, ἀμὴ μήτε Χριστιανικὸ, μήτε ἀνθρώπινο· πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ ταῖς ἐλημοσύνας ὁποῦ παίρνουν ἀπὸ τοὺς προσκυνητὰς ὁποῦ ἔρχονται εἰς αὐτά. ἂν ἦταν καλοὶ καλόγεροι μήτε αὐταῖς ἔπρεπε νὰ ταῖς δέχωνται· διακόσιοι ἄνδρες μέσα εἰς ἕνα χωριὸ ἠμποροῦν καὶ θρέφουν καὶ τοὺς λόγου τους, καὶ ταῖς γυναῖκες τους, καὶ τὰ παιδιά τους, καὶ πληρόνουν καὶ τόσα δοσίματα, καὶ 200 καλόγεροι μέσα εἰς ἕνα μοναστήρι χωρὶς γυναῖκες, χωρὶς παιδιὰ, μὲ ὀλίγα δοσίματα ἢ καὶ ἀσίδοτοι μὲ τὴν ὁλότη, δὲν ἠμποροῦν;

Οἱ κελλειῶται ζοῦν τὸ περισσότερο μὲ τὰ ὑποστατικά τους· τὰ ἐπικερδέστερά τους προϊόντα εἶναι τὰ λεφτοκάρα.

Οἱ ἀσκηταὶ ζοῦν ἀπὸ τὰ ἐργόχειρά τους, ὅμως καὶ αὐτῶν τὰ χέρια εἶναι μολυσμένα ἀπὸ ταῖς αἰσχροληψίαις· οἱ παλαιοὶ ἀσκηταὶ ὄχι μόνο δὲν ἔπερναν, ἀμὴ καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ ἔπερναν ἀπὸ τὸ ἐργόχειρό τους δὲν τὸ ἐξόδευαν ὅλο διὰ λόγου τους. Ὁ δεισιδαίμων καὶ ὑποκριτὴς θὰ στοχασθῇ αὐτὰ ὁποῦ εἶπα ὡς λόγια ἑνὸς αἱρετικοῦ, ἑνὸς ἀσεβοῦς· ὁ φωτισμένος ὅμως καὶ ἀληθινὸς Χρι-

Χριστιανοὺς δὲν θὰ τὰ στοχασθῆ τέτοια· ὕστερα ἐγὼ λέγω ἐκεῖνο ὁποῦ φρονῶ· ἐξομολογοῦμαι τρόπον τινὰ τὰ φρονήματά μου μπροστὰ εἰς ὅλο τὸν Κόσμο.

Ὁ τόπος τοῦ Ἄθω εἶναι ὅλος βουνώδης, ἔξω ἀπὸ κάποιαις κοιλάδες μικραῖς, πεδιάδαις δὲν ἔχει τελείως· ἀπὸ τὸ Ξηροποτάμι ὡς τὴ Λαύρα εἶναι σχεδὸν ὅλος πετρώδης ϗ φαραγγώδης, μάλιστα κοντὰ εἰς τὴ θάλασσα· ἔχει μ' ὅλον τοῦτο ἀρκετοὺς γεωργήσιμους τόπους, πολλοὺς δρυμοὺς ἀπὸ δρῦς ϗ καστανιαῖς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους γίνεται ϗ μιὰ ἐξαγωγὴ ξυλικῆς ἀξιόλογη. Ἡ θάλασσά του ὁλόγυρα, μάλιστα εἰς τὸ δυτικὸ μέρος εἶναι μὲ ὑπερβολὴν ἀγχιβαθής, λιμένας δὲν ἔχει ἔξω μόνο ἀπὸ μερικοὺς ὅρμους.

Τὸ μάκρος τοῦ Ἄθω ἀπὸ τὸν ἰσθμό του ὡς τὴν ἄκρη εἶναι περὶ ταῖς 18 λέγαις· ὁ κυρίως Ἄθως τὸ ὄρος εἶναι εἰς τὴν ἄκρη τῆς χερσονήσου, ἡ κορυφή του εἶναι γυμνή, τὸ μέρος ὁποῦ κιτάζει τὸν Ἅγιο Παῦλο δὲν εἶναι παρὰ ἕνας βράχος ἀπότομος ϗ φοβερός· σχεδὸν δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἕνας βράχος ὁποῦ σηκόνεται ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴ θάλασσα σὰν ἕνας πύργος· ἀπὸ τὸ μέρος ὁποῦ συνέχεται μὲ τὴ ῥάχι ὁποῦ πηγαίνει ὡς τὸν ἰσθμόν, ἔχει δρυμούς.

Εἰς τὸ δυτικονότειο τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου ἀπάνω εἰς ἕνα μέρος ὁποῦ ἐξέχει εἰς τὴ θάλασσα, ἦταν ποτὲ τὰ Στάγειρα, περίφημα ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη τοῦ ὁποίου ἦταν πατρίδα.

Ῥενδίνα, χώρα, ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν Σαλονίκης, τὸ παλαιὸ Ἀρέθουσα.

Εἰς τὸ βόρειο τοῦ κόλπου ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά, ἦταν ἡ παλαιὰ πόλι Ἀμφίπολι.

Καβάλα, τὸ παλαιὸ Νεάπολι.

Φίλιπποι, εἰς τὸ βόρειο τῆς Καβάλας, πόλι τὸ παλαιὸ ὀνομαστή, μὲ θρόνο μητροπολίτου, τώρα ὅμως ἔρημη· σώζονται ἀκόμι τὰ ἐρείπιά της μαζὶ μὲ τὸ ὄνομα, μαρτύρια τῆς παλαιᾶς της δόξης. Ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὸν Φίλιππο τὸν πατέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Οἱ Φιλοιπποι εἶναι ἀκόμι περίφημοι εἰς τὴν ἱστορία διὰ τὴ φθορὰ ὁποῦ ἔλαβαν εἰς τὰ 42 πρὸ Χ: Βροῦτος καὶ Κάσσιος οἱ διαφενδευταὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ῥωμάνων ἀπὸ τὸν Ὀκτάβιο Καίσαρα καὶ Μάρκο Ἀντώνιο.

Δράμα, πόλι εἰς τὴν ὁποία ἐμετατέθηκε ὁ θρόνος τοῦ μητροπολίτου τῶν Φιλίππων, ὁ ὁποῖος λέγεται τώρα Φιλίππων ϗ Δράμας.

Σέῤῥα, πόλι μεγάλη, πολυάνθρωπη, ὀνομαστή, ἐμπορική, μὲ θρόνο μητροπολίτου, ἀπάνω εἰς τὸν Γαλικὸ ποταμό, εἰς μιὰ τοποθεσία ὄμορφη, εἰς ἕναν τόπο πλουσιοπάροχο. Σώζονται ἀκόμι ὁλόκληρα τείχη τοῦ παλαιοῦ κάστρου, ϗ πύργοι, εἶναι ὅμως ἔρημοι. Τὰ Σέῤῥα εἶναι τιμημένα μὲ θρόνο μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει κανέναν ἐπίσκοπο· κάθεται μέσα εἰς τὴν πόλι, ἡ ἐκκλησία τῆς μητροπόλεως εἶναι μεγάλη, κτίσμα παλαιό, μολυβδοσκέπαστη.

Μελένικο, χώρα κατοικημένη ἀπὸ Τούρκους ϗ Χριστιανοὺς οἱ ὁποῖοι εἶναι περισσότεροι.

Ὄχρυδα, ἀπάνω εἰς τὴ Λυχνιδία λίμνη, πόλι ποτὲ περίφημη, πατρίδα τοῦ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ ὁποῖος τὴν ἀνακαίνισε ϗ τὴν ὠνόμασε ἀπὸ τὸ ὄνομά του πρώτη Ἰουστινιανή· αὐτὴ ἐστάθηκε καὶ μητρόπολι τῆς Σερβίας καὶ Βουλγαρίας κατὰ καιρόν· ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν ἐτίμησε μὲ θρόνο ἀρχιεπισκόπου αὐτονόμου, ἀπὸ κάτω εἰς τὸν ὁποῖο ἦταν ἓξ μητροπολῖται καὶ δέκα ἐπίσκοποι· τώρα ὅμως εἶναι ἀπὸ κάτω εἰς τὸν Πατριάρχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ Ὄχρυδα τώρα δὲν εἶναι τίποτες συγκρινομένη μὲ τὴν παλαιά της δόξα, δὲν εἶναι σχεδὸν μήτε πόλι, ἀμὴ χώρα. Ἡ λίμνη της εἶναι ἡ μεγαλήτερη τῆς Μακεδονίας· ἔχει πλῆθος χέλια, καὶ πέστροφαις ἐξαίρεταις καὶ μεγάλαις.

Καστοριά, πόλι ὄμορφη, εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέστατη, μέσα εἰς μιὰ λίμνη, ἀπάνω εἰς πετρώδη καὶ ὑψη-

λὸ τόπο, καὶ συνέχεται μὲ τὴν ξηρὰ ἀπὸ ἕνα μέρος
μόνο. Ἡ Κασοριὰ εἶναι καὶ αὐτὴ ὀνομαστὴ εἰς τὴν Τυρ-
κία, τιμημένη μὲ θρόνο μητροπολίτυ.

Πιτόλια (τὰ), πόλι μεγάλη, καθέδρα τῦ πρώ-
τυ πασιᾶ τῆς Εὐρωπαΐκης Τυρκίας.

Περλεπὲς, χώρα κοντὰ εἰς τὰ Πιτόλια.

Πρὸς αὐτὰ τὰ μέρη εἰς τὸ δυτικὸ τῆς κυρίως Μακε-
δονίας εἶναι ἡ Βοσκόπολι ἢ Μοσκόπολι· πόλι μεγάλη,
καὶ ὄμορφη ἀνάμεσα εἰς βυνὰ εἰς μιὰ πεδιάδα χαριέ-
στατη, κατάρρυτη ἀπὸ νερὰ θαυμάσια· τρέχυν ἀπὸ μέ-
σα της τρεῖς ῥύακες, οἱ ὁποῖοι χύνονται εἰς ἕναν ποτα-
μὸ ὁπῦ ἀπέχει ἀπὸ κάτωθης πρὸς Βορρᾶ. Ὁ ἀέρας της
εἶναι καθαρώτατος καὶ ὑγιεινότατος, καὶ τεκμήριο εἶναι
οἱ ἄνθρωποι ὁπῦ εἶναι σχεδὸν ὅλοι ὄμορφοι, ἀσπροκόκ-
κινοι καὶ εὐεκτικοί. Τὰ πέριξ βυνὰ εἶναι χαριέστατα,
κατάφυτα ἀπὸ πεύκαις καὶ ἐλάτια ὑψηλότατα. Αὐτὴ
ἡ πόλι προτήτερα δὲν ἦταν τίποτες· οἱ Βοσκοπολῖται
ἔχυν ἐκ παραδόσεως πῶς ἦταν μόνο δεκάξ καλύβαις
βοσκῶν, ἀπὸ τὸ ὁποῖο καὶ ὠνομάσθηκε Βοσκόπολι·
μετὰ ταῦτα ὅμως ἄυξησε καὶ ἔγινε αὐτὸ ὁπῦ ἀκύομεν·
μάλιστα εἰς τὸν τρέχοντα αἰῶνα εἰς τέτοιαν ἀκμὴ ἦταν,
ὁπῦ εἶχε δώδεκα χιλιάδες σπίτια, δεκατέσσερα ῥυφέ-
τια τεχνῶν, σχολεῖο καλὸ ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐπρόκοψαν
πολλοὶ καὶ ἐντόπιοι καὶ ξένοι, τυπογραφία, πλῦτον
πολὺν, καὶ ἑνὶ λόγῳ, ἦταν εἰς τὴν Τυρκία μιὰ πόλι
στολισμένη μὲ ὅλα ἐκεῖνα ὁπῦ στολίζυν μιὰ πόλι Εὐρω-
παΐκη. Μὰ ἡ ἀχρεῖα διοίκησι τῦ βασιλείυ, ἡ διχόνοια
τῶν κατοίκων ἄρχισαν νὰ τὴν κλίνυν πρὸς τὸν ἀφανι-
σμό της, καὶ ἀπὸ τὰ 1760 ἕως τὰ 1769 τὴν ἐρήμωσαν τό-
σο, ὁπῦ τώρα μόλις σώζονται πεντακόσιαις φαμελ-
λιαῖς, ἐκεῖνοι ὁπῦ δὲν εἶχαν τὸν τρόπο νὰ φύγυν· οἱ
ἄλλοι ἐσκόρπισαν, οἱ πλύσιοι ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα οἱ
πραγματευταὶ εἰς ταῖς Φραγκιαῖς, οἱ κατώτεροι καὶ
τεχνῖται εἰς διάφορα μέρη τῆς Τυρκίας. Οἱ Βοσκοπολῖ-
ται

ται εἶναι ἄνθρωποι φιλόξενοι, φιλότιμοι, φιλάλλη-
λοι, φιλόπονοι, ὅλοι σχεδὸν τεχνῖται, εἰς τὴν πραγ-
ματεία πολλὰ ἐπιτήδειοι, οἰκονόμοι· διὰ τῦτο καὶ ὅπυ
εἶναι κατασημένοι, εἶναι σχεδὸν ὅλοι κυβερνημένοι, καὶ
πολλοὶ πλύσιοι· μάλιστα ἐκεῖνοι ὁπῦ εἶναι κατασημε-
νοι εἰς ταῖς ἐπικράτειαις τῦ Ἀυστριακῦ οἴκυ· εὑρίσκον-
ται ἀπὸ αὐτὺς εἰς διάφορα μέρη τῆς Τυρκίας, τῆς
Βλαχομπογδανίας, τῆς Λεχίας, εἰς τὴν Οὐγγαρία,
Ἀυστρία, εὑρίσκονται καὶ εἰς τὴν Ἰταλία· ὅπυ καὶ ἂν
εὑρίσκωνται ἔχυν ἕνα καλὸ ὁπῦ δὲν τὸ ἔχυν οἱ ἄλλοι
ἐπικοίμαις, νὰ βοηθῦν ἕνας τὸν ἄλλο μάλιστα τὺς ἀπόρυς
τόσο, ὁπῦ Βοσκοπολίτης σπανίως προστρέχει εἰς
ξένο νὰ βοηθηθῇ, τὸ ὁποῖο θὰ τὸ ἀπόκτησαν βέβαια
μετὰ τὸν κοινὸ ἀφανισμό τυς· διατὶ ἂν τὸ εἶχαν προ-
τήτερα, δὲν ἐπάθαιναν αὐτὸ τὸ ἐλεεινὸ ναυάγιο. Εἰς
τὴν Εὐρώπη ἂν ἤθελε ἀκολυθήσῃ ἕνα τέτοιο τὴν σήμε-
ρον, οἱ βασιλεῖς ἤθελαν τὸ ἔχῃ διὰ μεγάλη τυς καται-
σχύνη, διὰ μεγάλη τυς ἀτιμία· τὺς εἶναι ἀνυπόφορο
ὁ χαλασμὸς, ὄχι μόνο πόλεως, ἀμὴ καὶ χώρας καὶ χω-
ριῦ, μάλιστα πασχίζυν νὰ αὐξήσυν τὸν ἀριθμό τυς· εἰς
τὴν Τυρκία χαλνῦν καὶ πόλεις καὶ χώραις, καὶ ὁ συλ-
τάνος ἴσως μήτε ἔχει εἴδησι, ἴσως δὲν ἤξευρει ἂν ἦταν
κάμμια φορὰ Βοσκόπολι κ' ἐχάλασε· τί δυστυχία εἰς
ἕναν τόπο νὰ ἔχῃ τέτοιυς πρώτυς!

Τριγύρω εἰς τὴ Βοσκόπολι εἶναι χώραις πολλαῖς καὶ
χωριά· τῶν ὁποίων ἡ περιγραφὴ ἀνήκει εἰς ἕναν αὐ-
τόπτη.

Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Βοσκοπόλεως κάμμια ὥρα ξέ-
μακρα εἰς ἕνα βυνὸ εὐγαίνυν μάρμαρα τριῶν λογιῶν,
κόκκινα, ἄσπρα καὶ γαλάζια· τὰ ὕστερινὰ καθὼς λέ-
γυν οἱ Βοσκοπολῖται, εἶναι ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα. ἔχυν ὅλα
λῦστρο θαυμάσιο μάλιστα τὰ κόκκινα· αὐτὸς ὁ τόπος ἂν
ἦταν εἰς κάμμια καλὴ διοίκησι, βέβαια ἤθελε εἶναι
λα-

λατομία περίφημη, καὶ ἐπικερδέστατη· μὰ τὸν ἀγάμας πολὺ ὀλίγο τὸν κόφτει διὰ τέτοια.

Βοδενά, χώρα μεγάλη μὲ θρόνο ἐπισκόπου ὑπὸ τὸν Ἀχριδῶν. Αὐτὴ ἦταν ἡ παλαιὰ Αἴδεσσα· ἔχει μιὰ τοποθεσία ὑπερθαύμαστη.

Κόζιανη, χώρα Χριστιανικὴ μὲ ἕως 750 σπίτια εἰς μιὰ τοποθεσία ὄμορφη καὶ πεδινή, εἰς πρόποδας βουνῶν· ἔχει ἀέρα ὑγιεινό, νερὰ πολλὰ καὶ καλά· τὰ σπίτια εἶναι ἀνάμεσα εἰς περιβόλια, μερικὰ πολλὰ ὄμορφα καὶ μεγάλα. πρὸς ἀνατολάς της ἐκτείνεται ἕνας κάμπος μεγαλώτατος εἰς τὸν ὁποῖο γίνεται κρόκκος πολὺς καὶ ἐξαίρετος· οἱ Κοζιανῖται εἶχαν χολέρο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀπροκόψαν πολλοί, καὶ ἀλατίωθηκαν σχεδὸν ὅλοι, τὸ ὁποῖο καὶ τὸ ἔχουν ἀκόμι, μὰ ἀνεπιμέλητο, ὡς ἂν ὁπου οἱ καλλίτεροι καὶ κυβερνημένοι ἔφυγαν ὅλοι ἀπὸ ταῖς πολλαῖς καὶ φρικταῖς ἀκαταστασίαις τῆς ἐξουσίας· κατὰ τὰ πνευματικὰ ὑπόκειται εἰς τὸν ἐπίσκοπο Σερβίων, κατὰ τὰ πολιτικὰ διὰ τὴν ὥρα εἶναι δεμένη εἰς τὴ διοίκησι τῆς Ἐλασσῶνος.

Σιάτζιστα, χώρα μεγαλήτερη ἀπὸ τὴν Κόζιανη, ὡς τρεῖς ὥραις μακρυὰ ἀπὸ αὐτὴν πρὸς τὸ ἀ. ν. Αὐτὴ ἡ χώρα ἔχει οἰκοδομαῖς καλαῖς, ἄκμαζε καὶ εἶχε κατοίκους κυβερνημένους, καὶ πολλοὺς πλουσίους οἱ ὁποῖοι ἐπλούτισαν ἀπὸ τὴν πραγμάτεια· τώρα ὅμως ἐρημώθηκε σχεδὸν ἀπὸ τέτοιους ἀνθρώπους, καὶ ὅλο ἕνα ἐρημόνεται· οἱ καλλίτεροι καὶ πλουσιώτεροι ἔφυγαν εἰς τὴν ἐπικράτεια τῆς Αὐστρίας, καθὼς καὶ οἱ Κοζιανῖται· ἡ Σιάτζιστα κατὰ τὰ πνευματικὰ ὑπόκειται εἰς τὸν Σισανίων, κατὰ τὰ πολιτικὰ εἰς τὴ διοίκησι τῆς Ἐλασσῶνος μαζὶ μὲ τὴν Κόζιανη εἰς τὴν ὁποία τώρα ὀγλίγωρα ἐπροσηλώθηκαν.

Βέρροια (ἡ), πόλι παλαιά, μεγάλη, μὲ θρόνο μητροπολίτου, κατοικημένη ἀπὸ Χριστιανοὺς περισσότερο παρὰ Τούρκους. Εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Σαλονίκης, καὶ εἰς τὸ νότειο τῶν Βοδενῶν. Ἀπ᾽ αὐτὴν εὐγαίνουν τὰ ἐξαίρετα πεσχίρια ὁπου διασκορπίζονται εἰς ὅλη τὴν Τουρκία καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη ἀκόμι.

Νιάουστα, πόλι μεγαλέτζικη, κατοικημένη ἀπὸ Χριστιανούς. Αὐτὴ ἡ πόλι ἔχει πλῆθος ἀναβρυσικὰ νερά· εἶναι κοντὰ εἰς τὴ Βέρροια.

Εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ἦταν ἡ παλαιὰ Πέλλα, πατρίδα τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Γιανιτζά, πόλι κατοικημένη σχεδὸν ὅλ᾽ ἀπὸ Τούρκους.

Περὶ τῆς Θράκης.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος τῆς Μακεδονίας εἶναι ἡ Θράκη, ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 40 καὶ 43 μοίραις τοῦ πλάτους, καὶ εἰς ταῖς $41\frac{1}{2}$, καὶ $46\frac{1}{2}$ τοῦ μήκους, καὶ ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο τὴ Βουλγαρία, ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὸν Εὔξεινο Πόντο, τὸν Βόσπορο καὶ τὴν Προποντίδα, καὶ ἀπὸ τὸ νότειο, τὸ Αἰγαῖο πέλαγος. Τὸ μάκρος της ὁπου πέρνεται ἀπὸ τὴν Κωσταντινούπολι ἕως κοντὰ εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Σαρδικῆς, εἶναι ὑπὲρ ταῖς 100 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος της ἀπὸ τὸ μεσημβρινώτατο τῆς χερσονήσου της ἕως εἰς τὸ βορειότατο μέρος της, εἶναι ἑξηνταπέντε.

Ποταμοὶ ὀνομαστοὶ τῆς Θράκης εἶναι πρῶτος ὁ Ἕβρος, Μαρίτζα τώρα (ἡ), ὁ ὁποῖος ἔχει ταῖς πηγαῖς του εἰς τὸ δ. β. κοντὰ εἰς τὰ σύνορα τῆς Βουλγαρίας. περνᾷ ἀπὸ τὴ Φιλιππούπολι, Ἀδριανούπολι ἕως τὴν ὁποία εἶναι καὶ πλευστός, δεχόμενος καὶ τὸν Ἀρτίσκον τώρα Ἄρτα, καὶ τὸν Τάξον, τώρα Τοῦντζα· περνᾷ ἀκόμι καὶ ἄλλαις χώραις, καὶ χύνεται τέλος πάντων εἰς τὸ Αἰγαῖο πέλαγος ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Αἶνο, καὶ Μαρωνεία.

Ὁ Νέστος, ἡ νέστος ὁπου εἶναι σύνορο εἰς τὰ μεσημβρινάτου μέρη αὐτῆς καὶ τῆς Μακεδονίας.

Ὄρη ὀνομασὰ τῆς Θράκης εἶναι ὁ Αἶμος, κ᾽ ἡ Ῥοδόπη ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἕως εἰς τὸν Εὔξεινο Πόντο, κ᾽ χωρίζει σχεδὸν αὐτὴν εἰς δυὸ μέρη.

Ὁ τόπος τῆς Θράκης εἶναι εὐφορώτατος εἰς γεννήματα, εἰς βοσκαῖς καὶ εἰς διαφόρυς καρπὺς καὶ εἰς κρασιά· ὁ ἀέρας της γενικῶς εὐκραέςατος, καὶ ὑγιεινότατος· μὰ ἐκεῖ ὁπῦ ἡ φύσι εἶναι ἐλευθέριος διὰ τὸν ἄνθρωπο, ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ μιὰ ἀνοησία τυ ἀκατάληπτη φέρνεται ὅλο ἐναντίος· ἂν θέλη τινὰς νὰ τὴν συγκρίνη μὲ τὴν Ὁλλάνδα κατὰ τὸ φυσικὸ, σύγκρισι δὲν εἶναι· ἂν θέλη κ᾽ κατὰ τὸ ἠθικὸ, σύγκρισι πάλιν δὲν εὑρίσκει· εἰς ἐκεῖνο ὑπερτερεῖ ἡ Θράκη, εἰς αὐτὸ ἡ Ὁλλάνδα· εὑρίσκει ὅμως μιὰ ἄλλη ὁμοιότητα· ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖ καὶ ἐδῶ ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος μάχεται παντοτινὰ μὲ τὴ φύσι, ἐκεῖ διὰ νὰ οἰκοδομήσῃ, ἢ νὰ πῶ καλλίτερα διὰ νὰ βαςᾷ τὸ σπίτι τῆς εὐτυχίας ὁπῦ ἔκαμε μὲ τὰ χέρια τυ πολεμῶντας πάντοτε μὲ τὴ φύσι καὶ ὅλα τὰ ςοιχεῖά της, ἐδῶ διὰ νὰ τὸ κρημνίζῃ, τὸ ὁποῖο ἡ φύσι μόνη της θέλει νὰ τὸ κάμῃ.

Οἱ Θρᾶκες τὸ παλαιὸ ἦταν περίφημοι διὰ τὴν εὐσέβειάτυς· εὑρίσκυνταν μερικοὶ ἀπὸ αὐτὺς ὁπῦ ἀπὸ τὴν πάρα πολλὴ εὐσέβειάτυς, ἢ νὰ πῶ καλλίτερα δεισιδαιμονίατυς, περνῦσαν μιὰ ζωὴ μοναδικὴ χωρὶς γυναῖκα, τὺς ὁποίυς ὁ Ὅμηρος τὺς λέγει ἀβίυς· ἐπειδὴ τὺς ἐςοχάζυνταν δι᾽ αὐτὸ πῶς ἐξ ἡμισείας ζῦν εἰς τὸν Κόσμο. Οἱ Θρᾶκες προτήτερα ὑποτάσσυνταν εἰς βασιλεῖς ἐδικύςτυς, ὕςερα εἰς τὺς Μακεδόνας, ὕςερα εἰς τὺς Ῥωμάνυς, κ᾽ Ῥωμαίυς, κ᾽ τέλος πάντων εἰς τὺς Τύρκυς.

Περίφημοι παλαιοὶ ἄνδρες ἀπὸ τὴ Θράκη εἶναι πρῶτος ὁ μνημονευόμενος, Ὀρφεὺς, τὸν ὁποῖο λέγυν πῶς ἐμιμήθηκε καὶ ὁ Ὅμηρος εἰς τὰ ποιήματά τυ· ὁ φιλόσοφος Δημόκριτος, ὁ Πρωταγόρας καὶ ἄλλοι.

Πλα-

Πλατύςομο (α), ἐδῶθες ἀπὸ τὸν Νέσο· αὐτὸ ἦταν ἡ παλαιὰ πόλι Ἄβδηρα (τὰ), ἡ πατρίδα τῦ Δημοκρίτυ καὶ Πρωταγόρα.

Μπορῦ, χώρα ἀπάνω εἰς μιὰ ὁμώνυμη λίμνη ἡ ὁποία εἶναι ἡ μόνη ἡ ἡ μεγαλήτερη τῆς Θράκης. Αὐτὴ καθὼς καὶ ἡ λίμνη ὠνομάζυνταν τὸ παλαιὸ Βιςονία· ὁ ἐπίσκοπός της εἶναι ὑπὸ τὸν Ξάθης. Τὰ τείχη τῆς παλαιᾶς πόλεως σώζονται ἀκόμι.

Μαρωνεία, χώρα μὲ θρόνο μητροπολίτυ.

Αἶνος, μικρὴ πόλι, παλαιὰ, ἐμπορικὴ, σκάλα τῆς Ἀδριανυπόλεως, μὲ θρόνο ἀρχιεπισκόπυ. Τὸ παλαιότερο ἐλέγυνταν Πολτυοβρία· ὡσὰ νὰ πῆς Πολτυόπολι· ἐπειδὴ βρία ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ Θρᾶκες τὴν πόλι.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος τῆς Αἴνυ μακρυὰ ὡς 18 λέγαις, ὀλίγο εἰς τὸ βόρειο, εἶναι ὁ ἰσθμὸς τῆς χερσονήσυ τῆς Θράκης, ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ ἀνατολικοβόρειο εἰς τὸ δυτικονότειο λέγαις 25.

Καρδία, τώρα Καρδιὰ, πόλι τὸ παλαιὸ, τώρα χωριὸ εἰς τὸ δυτικὸ μέρος τῦ ἰσθμῦ.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος τῆς χερσονήσυ εἰς τὸ μεσημβρινὸ μέρος εἶναι δυὸ φρύρια εἰς διαφένδευσι τῦ πορθμῦ· τὸ ἕνα ἀπ᾽ αὐτὰ λέγεται Παλαιὸ κάςρο, τὸ ὁποῖο ἦταν ἡ Σηςὸς, πόλι πρώτη τὸ παλαιὸ εἰς τὴ χερσόνησο, κ᾽ περίφημη ἀπὸ τὺς ἔρωτας τῦ Λεάνδρυ

(α) Ἂς μὴ σοχασθῇ τινὰς πῶς λόγῳ πάρεργο ἀναφέρνω τανέα κ᾽ σκοπόςμυς εἶναι μόνο τὰ παλαιά· διὰ τῦτο κ᾽ ἐδῶ καθὼς κ᾽ ἀλλῦ, δὲν προσθέτω τί πρᾶγμα εἶναι τὸ Πλατύςομο· αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ ἄγνοιάμυς, κ᾽ ἀπὸ τὴ σέρησι ὁπῦ ἔχομεν ἀπὸ γεωγραφικὰ βιβλία. ὁ Μελέτιος ὅθεν πάρεργον περνᾷ ἀπὸ τὴν νεώτερη Ἑλλάδα, κ᾽ τόσο μόνο, ὅσο ἔχει σχέσι μὲ τὴν παλαιά· ἂν περιπατῦμεν ἔτζι, πολλὰ ὀγλίγωρα θὰ προκόψωμεν.

δρου καὶ τῆς Ἡροῦς. Ἐδῶ ὅπου στενεύει ὁ Ἑλλήσποντος, ἔκαμε καὶ ὁ Ξέρξης τὸ γεφύρι καὶ ἐπέρασε τὰ στρατεύματά του εἰς τὴν Εὐρώπη.

Καλλίπολι, πόλι ὄμορφη καὶ μεγαλούτζικη εἰς τὴν ἀνατολικὴ ἀκρογιαλιὰ τῆς χερσονήσου, ἀπάνω εἰς τὸ στόμα τῆς Προποντίδος μὲ ἕναν καλὸ λιμένα, μὲ θρόνο ἐπισκόπου ὑποκειμένου εἰς τὸν Ἡρακλείας. Κατοικεῖται ἀπὸ Ῥωμαίους, Τούρκους καὶ Ἑβραίους. Σολεϊμάνης ὁ α΄. τὴν ἐπῆρε εἰς τὰ 1357. Ἀπέχει μακρυὰ ἀπὸ τὸ βόρειο κάστελλι 7 λέγαις, ἀπὸ τὴν Κωσταντινούπολι κοντὰ 40 εἰς τὸ δ: ν. πλ: 41, 30΄. μ: 44,34΄.

Περίστασι, πόλι ποτὲ καὶ ἐπισκοπή.

Μυριόφυτο, χώρα μὲ ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν Ἡρακλείας.

Χώρα, κωμόπολι· Γάννον καὶ αὐτὸ κωμόπολι μὲ ἀρχιεπίσκοπο ὁ ὁποῖος λέγεται Γάννου καὶ Χώρας.

Ῥοδοστὸς, πόλι ὀνομαστὴ, μεγάλη καὶ πολυάνθρωπη μὲ θρόνο ἀρχιεπισκόπου, εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἄρζου ποταμοῦ.

Ἡράκλεια, πόλι μὲ θρόνο μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ προνόμιο νὰ χειροτονῇ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχη· ἐπειδὴ πρὸ τοῦ νὰ γένῃ ἡ Κωνσταντινούπολι, τὸ Βυζάντιο ἦταν ἐπισκοπὴ τοῦ Ἡρακλείας. Αὐτὴ ἡ πόλι τὸ παλαιὸ ἦταν μεγάλη, ὀνομαστὴ καὶ πρώτη ἀπὸ ταῖς πόλεις τῆς Θράκης, καὶ ἐκτίσθηκε πρὸ Χ: 600. Εἶχε παλάτια λαμπρότατα ὅπου κατὰ καιροὺς ἔκτισαν οἱ αὐτοκράτορες τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, καὶ μάλιστα ἕνα ἀμφιθέατρο ὅπου ἐπερνοῦστε ἕνα ἀπὸ τὰ θεάματα τῆς Οἰκουμένης. Προτήτερα ὠνομάζουνταν Μυγδονία, ὕστερα Πέρινθος.

Σηλυβρία, πόλι μικρὴ 25 μίλλια ἀπὸ τὴν Ἡράκλεια εἰς τὸ ἀνατολικὸ, καὶ 35 ἀπὸ Κωνσταντινούπολι εἰς τὸ δυτικό· ὠνομάσθηκε αὐτὴ ποτὲ καὶ Εὐδοξιούπολι εἰς τιμὴ τῆς σεβαστῆς Εὐδοξίας· προτήτερα

ἦταν

ἦταν ἐπισκοπὴ τοῦ Ἡρακλείας, ὕστερα ὅμως ἔγινε μητρόπολι.

Ἐπιβάταις, χώρα κοντὰ εἰς ἕναν κόλπο εἰς τὸν ὁποῖο χύνεται τὸ ποτάμι ὁ Ἀθύρας.

Κωνσταντινούπολι, πόλι μεγαλώτατη, πολυανθρωπότατη, ὡραιότατη, πλουσιώτατη, ἐμπορικωτάτη, ἀπάνω εἰς τὸν Βόσπορο καὶ εἰς τὴν Προποντίδα, εἰς μιὰ τοποθεσία τὴν καλλίτερη τῆς Οἰκουμένης διὰ βασιλεύουσα πόλι, καὶ χαριέστερη διὰ τὰ φυσικά της προτερήματα, αὐτὴ λέγω ἡ τέτοια πόλι εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς Θράκης καὶ ὅλου τοῦ βασιλείου τῶν Τούρκων.

Αὐτὴ ἡ πόλι ὠνομάζουνταν προτήτερα Βυζάντιο, καὶ δὲν ἔπιανε παρὰ τὴν ὀξεῖα γωνία τοῦ τριγώνου ὅπου σχηματίζει ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ὁ Κεράτιος κόλπος, καὶ ἡ Προποντίδα ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ ἀπὸ τὴ γωνία ὁ Βόσπορος, τὸ ὁποῖο τρίγωνο τὸ πιάνει τώρα ὅλο ἡ Κωνσταντινούπολι. Τὸ Βυζάντιο εἶναι ὁ τόπος τοῦ Σαραΐου. Ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν Βύζαντα ἀρχιστράτηγο τῶν Μεγαρέων, οἱ ὁποῖοι πρὸ τοῦ νὰ ἔλθουν ἐδῶ, ἔχωντας σκοπὸ νὰ ἀποικιωθοῦν εἰς κἀνένα μέρος, ἐπῆγαν καὶ ἐσυμβουλεύθηκαν τὸ μαντεῖο, καὶ τοὺς ἐδόθηκε χρησμὸς, πῶς ἂν θέλουν νὰ κάμουν ἕνα καλὸ κατάστημα, νὰ κατασταθοῦν ἀντικρὺ εἰς τοὺς Τυφλοὺς, ἐννοῶντας ἡ Πυθὼ μὲ τὸ Τυφλοὺς ἐκείνους ὅπου εἶχαν ἔλθῃ προτήτερα εἰς αὐτὰ τὰ μέρη, καὶ εἶχαν κατασταθῆ εἰς τὸ ἀντικρυνὸ μέρος εἰς τὴν Ἀσία, ἀφίνωντας σὰν τυφλοὶ τὸ δεξιὸ μέρος τοῦ Βοσπόρου ὅπου ἦταν ἀσυγκρίτως καλλίτερο. Ἰουστῖνος ἱστορικὸς Λατῖνος εἶναι λανθασμένος λέγωντας πῶς τὸ Βυζάντιο ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν Πausανία βασιλέα τῶν Λακεδαιμονίων· αὐτὸς θὲ νὰ τὸ ἀνακαίνισε μόνο, ἢ τὸ ἐμεγάλυνε, μάλιστα ὅπου βλέπομεν εἰς τὸν Ἡρόδοτο πῶς εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Δαρείου εἶχε καὶ ἀπὸ τοὺς Φοίνικας. Ὠνομάσθηκε Βυζάντιο ἀπὸ τὸν Βύζαντα τὸν ἀρχηγὸ τῆς ἀποικίας· μερικοὶ ὅμως ἱστορικοὶ

δι-

δίνει μιὰ ἀρχὴ ἐνδοξότερη· ἕνας λέγει, ὑιὸς τοῦ Ποσειδῶνος τὸ ἔκαμε· μὰ αὐτὸ εἶναι ἕνας μῦθος θεμελιωμένος ἀπάνω εἰς αὐτὸ ὁποῦ ὁ Βύζας ἦλθε ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Μ' ὅλον ὁποῦ ὁ χρησμὸς ἐπροεῖπε εἰς τοὺς Βυζαντίους πῶς ἤθελαν εἶναι εὐτυχέστατοι, ἂν ἤθελαν καταστηθῆ εἰς αὐτὸν τὸν τόπο, μ' ὅλον τοῦτο οἱ Βυζάντιοι δὲν ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὰ κακὰ εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ὑποκείμενα ὅλα τὰ ἀνθρώπινα· ἐπειδὴ ἐδοκίμασαν πολλὰ κακὰ ἀπὸ τοὺς Θρᾷκας, ἀπὸ τὲς Βιθυνὲς, ἀπὸ τὲς Ἑλληνογαλάτας εἰς τὲς ὁποίους αὐτοὺς τὲς ὑστερινὲς ἐστάθηκαν καὶ πολὺν καιρὸ ὑποτελεῖς, πληρόνωντας κάθε χρόνο 80 τάλαντα, πρόστεσε κ' ἐκεῖνο ὁποῦ ἔπαθαν προτήτερα ἀπὸ τοὺς Φοίνικας. Ἡ ἐσωτερικὴ διοίκησι δὲν ἐστάθηκε μήτε αὐτὴ ἐλεύθερη ἀπὸ κακά· ἐπειδὴ διοικούμενοι πότε ἀπὸ τὲς πρώτους, πότε ἀπὸ τὲς δημάρχους, ἐδοκίμασαν πολὺν καιρὸ μιὰ τύχη πολλὰ ἀνώμαλη καὶ ἀκατάστατη· τέλος πάντων ὅμως ἡ ἀνδρία τῶν κατοίκων, καὶ ἡ καλὴ διοίκησι ἐθριάμβευσε, καὶ τὸ Βυζάτιο ἔγινε μιὰ πόλι ἀκμάζουσα, ἐξάπλωσε τὴ δύναμί του εἰς τὴν Ἀσία καὶ Εὐρώπη· Φίλαρχος ἱστορεῖ εἰς τὸ β'· βιβ: τῶν ἱστοριῶν του πῶς οἱ Βυζάντιοι ἐκατήντησαν τὲς Βιθυνὲς εἰς τὴν ἴδια κατάστασι ὁποῦ καὶ οἱ Σπαρτιᾶται τοὺς Εἵλωτας.

Ἀφ' οὗ ἔγινε λοιπὸν μιὰ δημοκρατία ἀξιόλογη, ἔκαμε συμμαχία μὲ ταῖς δύναμες ταῖς τότε ἀξιολογώτεραις· ἐστάθηκε φίλη μὲ τοὺς Λαγίδας, καὶ ἀπέδωκε θείαις τιμαῖς εἰς τὸν Πτολεμαῖο τὸν Φιλάδελφο, κάμνωντάς τον ἕνα ναὸ εἰς τὸ μέσο τῆς πόλεως· ἔκαμε ὕστερα φιλία μὲ τοὺς Ῥωμάνους ἐναντίον τοῦ Ψευδοφιλίππου καὶ Περσέως βασιλέων τῆς Μακεδονίας, ἐναντίον τοῦ Ἀντιόχου καὶ Μιθριδάτου, καὶ ἐβοήθησε μὲ ταῖς δυνάμές της τὸν Σύλλα, Λούκουλλο καὶ Πομπήϊο. Τί ἦταν εἰς τοὺς πρώτους αὐτοκράτορας, δὲν ἠξεύρομεν,

ὕστε-

ὕστερα ὅμως ἠξεύρομεν πῶς ἐπαιδεύθηκε πολλὰ σκληρὰ ἀπὸ τὸν αὐστηρὸ Σεβῆρο, μὲ τὸ νὰ ἔπιασε τὸ μέρος τοῦ ἀνταγωνιστοῦ του Νίγρου· ὁ Σεβῆρος ἐκδικημένος το, ἔκαμε μιὰ αἱματοχυσία φοβερὴ, καὶ τὸ ἐκατάσκαψε μαζὶ μὲ ὅλαις ταῖς ὅμορφαις οἰκοδομαῖς, καὶ τὸ ὑπόταξε ὡς χωριὸ εἰς τοὺς Περινθίους· ὕστερα ἐσυγχώρεσε τοὺς Βυζαντίους χωρὶς νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ, καὶ τοὺς ἔδωκε ἄδεια νὰ κάμουν ἕνα θέατρο, ἕνα ἱπποδρόμιο καὶ ἕνα περιστύλιο, καὶ ἔκαμε καὶ αὐτὸς λουτροὺς, καὶ τὸ Στρατήγιο, τὰ ὁποῖα τὰ ἐτελείωσε ὕστερα ὁ ὑιός του Ἀντωνῖνος. Ὁ Ἡρωδιανὸς λέγει πῶς τὸ Βυζάντιο ἦταν ἡ καλλίτερη πόλι τῆς Θρᾴκης.

Κωνσταντῖνος ὁ α'. θέλωντας νὰ μεταθέσῃ τὸν θρόνο του εἰς τὸ ἀνατολικὸ, ἐδιάλεξε πολλαῖς τοποθεσίαις προτήτερα· εἶναι φανερὸ ὅμως εἰς κάθε ἕνα τί τὸν ἔκαμε νὰ ἀποφασίσῃ ἐδῶ· στὴν ἀρχὴ ἐθέλησε στὸ Σίγειο ὁποῦ ἦταν ἡ παλαιὰ Τροία, τοποθεσία πολλὰ καλὴ, ὅμως δεύτερη ἀπὸ τὸ Βυζάντιο. Τὰ προτερήματα λοιπὸν τῆς τοποθεσίας τοῦ Βυζαντίου τὸν ἔκαμαν κ' ἀποφάσισε εἰς αὐτό· τὸ αὔξησε, τὸ περιτείχισε, τὸ ἐστόλισε μὲ πολλαῖς ὅμορφαις οἰκοδομαῖς, καὶ τὸ ὠνόμασε νέα Ῥώμη, ὅμως τὸ Κωνσταντινούπολι ὑπερίσχυσε καὶ ἔμεινε. Ἀφ' οὗ ἐξαπλώθηκε τόσο σχεδὸν, ὅσο εἶναι τὴν σήμερον, ὁ Κωνσταντῖνος τὴν ἐδιαίρεσε εἰς 14 χώραις, ἢ μαχαλᾶδες· ἐπειδὴ καὶ ἡ παλαιὰ Ῥώμη εἰς ἄλλους τόσους ἦταν διῃρημένη.

Ἡ πρώτη χώρα ἔπιανε ὅλη τὴν ἄκρη τοῦ ἀνατολικονοτείου ὁπού εὑρίσκεται τώρα τὸ σαράϊ.

Ἡ δεύτερη ἦταν εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο κατὰ μάκρος ἀπάνω εἰς τὸν λιμένα ὁποῦ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὸν Γαλατᾶ.

Ἡ τρίτη, ἀντικρὺ εἰς αὐτὴν ἀπάνω εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ ἐσυνέχουνταν μὲ τὴν πρώτη.

Ἡ τετάρτη, ἀνάμεσα εἰς ταῖς δυὸ πρώταις.

Ἡ

Ἡ πέμπτη ἐσυνέχουνταν μὲ τὴ δεύτερη καὶ ἐξαπλόνουνταν καὶ αὐτὴ παρομοίως κατὰ μακρος ἀπάνω ἀστὸν λιμένα.

Ἡ ἕκτη, ἀπάνω εἰς τὸν λιμένα καὶ αὐτὴ, ὅμως μὲ μιὰ ἔκτασι μικρότερη· ἐξαπλόνουνταν ὅμως εἰς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς πόλεως ἀρκετά.

Ἡ ζ. ἀπάνω εἰς τὴν Προποντιδα, καὶ ἐκοινώνουσε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος μὲ τὴν γ'. καὶ τὴν δ. καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μὲ τὴν θ'., ἔγγιζε καὶ τὴν ε. καὶ ϛ.

Ἡ ή· ἦταν εἰς τὸν ἀφαλὸ, καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Προποντίδος ἔσμιγε μὲ τὴν θ'. καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ λιμένος μὲ τὴ ί., ἔχωντας καὶ τὴν ϛ'. ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὴν α'.

Ἡ θ'· ἦταν ἀπάνω εἰς τὴν Προποντίδα ἀναμεταξὺ εἰς τὴν ζ. καὶ ιβ'.

Ἡ ί. ἦταν ἀπάνω ςὸν λιμένα, καὶ εἶχε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὴν ϛ'. καὶ ἀπὸ ἄλλο τὴν ιδ'. ἦταν εἰς τὸ βόρειο τῆς ή.

Ἡ ια'· ἦταν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἀναμεταξὺ εἰς τὴν ή. καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀναμεταξὺ εἰς τὸ τεῖχος.

Ἡ ιβ'· ἦταν ἀπάνω εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ εἶχε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὴν θ'., καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ τεῖχος, καὶ ἀπὸ τὸ ἐναντίο μέρος εἰς τὴ θάλασσα. τὴν ια.

Ἡ ιγ'. ἦταν ὅπου εἶναι τώρα τὰ προάστεια ὁ Γαλατᾶς, καὶ ἡ Πέρα.

Ἡ ιδ'. τέλος πάντων ἦταν ἐμπεριειλημμένη εἰς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς πόλεως, ἀπάνω εἰς τὸν λιμένα, καὶ ἔπιανε τὴ γωνία τὴν ἀντικείμενη εἰς τὸ Βυζάντιο, καὶ εἶχε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ τεῖχος, καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ ἄλλα μέρη τὴ ια'. καὶ ί.

Ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι ἦταν τὸ Πενταπύργιο, ποῦ ἦτι διατριβὴς τῶν βασιλέων ὁποῦ ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν Ἡράκλειο.

Ἀπὸ

Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς εἶχε ἀκόμι ἕνα τεῖχος ὁποῦ τὴν ἐδιαφένδευε, καὶ ὠνομάζουνταν μακρὸ τεῖχος, τὸ ὁποῖο ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Ἀναστάσιο. Τὸ Μακρὸ τεῖχος ἐξαπλόνουνταν ἀπὸ τὴν Προποντίδα ἕως εἰς τὴ Μαύρη θάλασσα, καὶ ἦταν μακρὺ 420 στάδια, καὶ μακρυὰ ἀπὸ τὴν πόλι 280. μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς βαρβάρους· τὸ πέρασαν καὶ τὸ χάλασαν· ὁ Ἰουστινιανὸς πάλιν τὸ ἐξανάφκιασε, καὶ ὠχυροποίησε καὶ τὴν πόλι· μὰ ὅταν φθάσουν οἱ πολέμιοι εἰς τὴ μητρόπολι ἑνὸς βασιλείου, τὰ τέιχη της καὶ τὰ ὀχυρώματά της πλέον μακάρι καὶ ἂν εἶναι καὶ σιδηρένια, δὲν ἀξίζουν τίποτες.

Μὲ ὅλα της λοιπὸν τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὰ ὀχυρώματα εἰς τὰ 1203, καὶ εἰς τὰ 1204 ἐπάρθηκε ἀπὸ τοὺς Φραντζέζους. Βαλδουῖνος ἀνακυρύχθηκε αὐτοκράτωρ εἰς τὰ 1204 Μαΐου 5.

Εἰς τὰ 1261 οἱ Ἕλληνες ἐκατόρθωσαν καὶ τοὺς ἐδιώξαν, καὶ ξαναπῆραν τὴν πόλι· μὰ εἰς τὸ ἑξῆς δὲν ἐβάσταξε· οἱ Τοῦρκοι κύριοι ἑνὸς μέρους τῆς μικρῆς Ἀσίας, εἰς τὰ 1362 πέρασαν εἰς τὴ Θρᾴκη, καὶ εἰς τὰ 1453 Μαΐου 29 ἐπῆραν τὴν πόλι.

Κωνσταντινούπολι λέγει ἕνας περίφημος συγγραφεὺς νεωτερικὸς, φαίνεται πῶς εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς Οἰκουμένης· ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἄλλη κάμμιὰ πόλι εἰς αὐτὴν ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ· μ' αὐτὴν εἰς τὴν θέσι καὶ εἰς τὴν τοποθεσία, μήτε εἶναι κάμμιὰ ὁποῦ νὰ εἶναι καλλίτερα θεμένη διὰ νὰ βασιλεύῃ εἰς ἕνα μέρος τοῦ παλαιοῦ ἡμισφαιρίου.

Τὸ μέρος τῆς Θρᾴκης ὅπου εἶναι ἡ Κωνσταντινούπολι, εἶναι μιὰ χερσόνησος· ἐπειδὴ ἡ μιὰ πλευρὰ ἡ βορεία βρέχεται ἀπὸ τὴ Μαύρη θάλασσα, καὶ ἡ ἄλλη ἡ ἀνατολικὴ ἀπὸ τὸν Βόσπορο, ὁ ὁποῖος εἶναι μακρὺς 12 ἢ 13 λέγαις, καὶ ἡ ἄλλη ἡ νοτεία, ἀπὸ τὴν Προποντίδα. Εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ στόματος τοῦ Βοσπόρου εἶναι ὁ Κεράτος

S

τιος κόλπος ἐκτεινόμενος κατὰ μάκρος, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ λιμένας τῆς πόλεως. Τὸν κόλπο τὸν σχηματίζει ἀπὸ τὰ δεξιὰ τὸ τρίγωνο ὁποῦ προεῖπα. Ἀπάνω εἰς αὐτὸ εἶναι ἡ περιφανεστάτη Κωνσταντινούπολι, τρίπλευρη διὰ τὴν τοποθεσία, καὶ ἡ μιά της πλευρὰ ὁποῦ κιτάζει τὴν Προποντίδα ἐκτείνεται ἀπὸ τοὺς ἑφτὰ πύργους εἰς τὸ δυτικονότειο, ἕως εἰς τὴν ἄκρη ὅπου εἶναι τὸ σαράϊ εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο· τὴν ἄλλη της πλευρὰ ἀπὸ τὸ σαράϊ ἕως τὸ Ἴπ τὴν περιορίζει ὁ λιμένας· ἡ τρίτη πλευρὰ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ Ἴπ ὅπου ἡ γωνία δὲν εἶναι τόσο ὀξεῖα, ἕως τοὺς ἑφτὰ πύργους, καὶ περικλείει καὶ ταῖς Βλαχέρναις αἱ ὁποίαις τὸ παλαιὸ ἦταν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἀφ' οὗ τὴν ἔκτισε τὴν ὠνόμασε νέα Ῥώμη· ἐπειδὴ τὴν ἐδιαίρεσε καὶ αὐτὴν καθὼς ἦταν κ' ἐκείνη διῃρημένη, εἰς 14 μαχαλάδες, καὶ ἦταν ἀκόμι καὶ εἰς αὐτὴν μιὰ σύγκλητος, ἕνας κίρκος, θέατρα καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅ, τι ἦταν εἰς τὴν παλαιά· ἐματατόπισε πρὸς τούτοις πολλοὺς κόσμους τῆς παλαιᾶς διὰ νὰ κοσμήσῃ τὴ νέα, πολλοὺς ἀνδριάντας ἡρώων Ῥωμάνων, οἱ ὁποῖοι ἀνδριάντες λέγει ἕνας περίφημος συγγραφεὺς Φραντζέζος, εἰς τὴν παλαιὰ Ῥώμη ἦταν ζωντανοί, καὶ ἐνέσπερναν εἰς τοὺς Ῥωμάνους μιὰ καρδιά, μιὰ πατροληψία ὁποῦ ἔκαμναν ἄλλους τόσους ἥρωας, εἰς τὴ νέα ὅμως νεκροὶ καὶ κόσμος ἄχρηστος· ὡς τόσο τὸ Κωνσταντινούπολι ὑπερίσχυσε, καὶ μένει καὶ ἕως τώρα. Εἰς τὴν ἅλωσί της ἀπὸ τοὺς Φραντζέζους, καὶ ὕστερα ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἔχασε πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀξιοθέατά της ὁποῦ τὴν ἐστόλιζαν· μ' ὅλον τοῦτο Κωνσταντινούπολι καὶ διὰ ταῖς ἀρχαιότητές της ἀκόμι εἶναι μιὰ ἀπὸ ταῖς περισπούδασταις πόλεις τῆς Οἰκουμένης.

Κωνσταντινούπολι κοντὰ εἰς ταῖς ἀξιόλογαις οἰκοδομαῖς ταῖς παλαιαῖς ὁποῦ σώζονται, ἔχει καὶ πολλαῖς τέ-

τέ-

τέτοιαις, ἔργα μεγαλοπρεπῆ τῶν διαφόρων σουλτάνων· τέτοια εἶναι πολλὰ ντζεμιὰ μὲ 4 μιναρέδες κάθε ἕνα, ὑψηλοὺς πολλά, πολλὰ βασιλικὰ παλάτια εἰς τὰ πέριξ, πολλαῖς βρύσεις, πολλὰ χάνια, ὅλα μαρμαρένια, μολυβοσκέπαστα καὶ ὁμορφώτατα κτίσματα. Αἱ στράταις της ὄντας κτισμένη ἀπάνω εἰς λόφους, εἶναι ἀνώμαλαις, στεναῖς καὶ ἀνεπιμέληταις· τὰ σπίτια τῶν πολλῶν ὅλα ξύλινα, μ' ὅλον τοῦτο ὄμορφα, καὶ φαντάζουν καλλίτερα ἀπὸ πολλὰ πέτρινα ὁποῦ εἶναι ἀλλοῦ. Ὁ ἀνώμαλος καὶ λοφώδης τόπος ὁποῦ πιάνει ἡ Κωνσταντινούπολι εἶναι καὶ αὐτὸ ἕνα καλό της· ἐπειδὴ μιὰ τέτοια μεγάλη πόλι ἂν ἤθελε εἶναι εἰς καμμιὰ πεδιάδα ἀνοιχτή, ἤθελε εἶναι πολλὰ πληκτική, καὶ μὲ ἕναν ἀέρα πολλὰ ἀκάθαρτο.

Τὸ σαράϊ πιάνει τὴν ὀξεῖα γωνία τοῦ τριγώνου, οἱ ἐντᾶδες εἶναι ἀπάνω εἰς ὑψηλώματα· εἰς τὰ χαμηλώματα πρὸς τὴ θάλασσα εἶναι κῆποι κατάφυτοι ἀπὸ ὑψηλὰ δένδρα, κυπαρίσσια καὶ ἄλλα ἀειθαλῆ καὶ φυλλορρόα, χαριέστατοι, μὰ φυτευμένα τὰ δένδρα καθὼς ἔτυχε, καὶ ὄχι στοιχηδὸν καὶ εἰς διάφορα σχήματα καθὼς οἱ κῆποι εἰς τὸ ἐπίλοιπο τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Ἁγία Σοφιὰ ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὰ παλάτια ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν μέγα Κωνσταντῖνο, καὶ ἀφιερώθηκε εἰς τὴ σοφία τοῦ Θεοῦ, ὅμως αὐτὸ τὸ κτίσμα δὲν ἦταν τόσο ἀξιόλογο· ὕστερα ἀπὸ σεισμοὺς ἐκρημνίσθηκε· αὐτὴ ἡ τόσο ἀξιόλογη ὁποῦ εἶναι τώρα ντζαμί, εἶναι κτίσμα τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἔργο δυὸ περιφήμων ἀρχιτεκτόνων Ἀνθεμίου τοῦ Τραλλιανοῦ, καὶ Ἰσηδώρου τοῦ Μιλησίου· ἡ μεγάλη τους ἐπίνοια ἐγέννησε τὸ σχέδιο τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτέλεσι ἐξέπληξε τὸν αἰῶνα τους· ὁ Ἰουστινιανὸς ἐφώναξε ἀφ' οὗ τὴν εἶδε, σὲ πέρασα Σολομών! ὡς τόσο οἱ βάρβαροι ἐν ᾧ αὐτὸς ἐθριάμβευε μέσα στὴ μέση ἀπὸ τὴν πόλι, αὐτοὶ ἔπερναν τόπους εἰς ταῖς ἄκραις, καὶ ἐπροχωροῦσαν καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ βασιλείου, καὶ

ἴσως χωρὶς τὸν πολυθρύλλητο Βελισάριο, ἤθελε στάῃ κ' αὐτὸς κ' ὅλο τὸ βασίλειο. Ἡ Ἁγία Σοφία εἶναι σταυροθόλι, τὸ καινούριο ἐφεύρημα κ' τολμηρὸ, ἐστάθηκε ὁ ἀπέραντος θόλος της καὶ καμπές της, τὰ ὁποῖα τὰ ἐμιμήθηκαν ὕστερα οἱ Ἰταλοὶ καὶ Ψραντζέζοι.

Εἶναι καὶ ἄλλα ντζαμιὰ μεγάλα καὶ πολυέξοδα, μὰ δὲν εἶναι παρὰ ἀντίτυπα τῆς Ἁγίας Σοφίας· ἐπειδὴ εἰς ἕνα τέτοιο ἔθνος ἡ ἐπίνοια φοβᾶται νὰ φανερωθῇ λέγει ὁ Μορβιλλιέρος, καὶ ὅταν ἔχουν μιὰ ἰδέα τὴν ξαπλόνουν, τὴν τανοῦν, τὴν διαιωνίζουν, τὴν πολλαπλασιάζουν, χωρὶς νὰ τανυθοῦν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νὰ εὕρουν μιὰ δεύτερη· τέτοιο εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δεσποτισμοῦ εἰς ταῖς τέχναις καὶ εἰς τὰ πνεύματα ἐπιφέρνει.

Τὸ Ἱπποδρόμιο τὸ ὁποῖο εἶναι κοντὰ εἰς τὸ παλάτι, ἔχει μάκρος περισσότερο ἀπὸ 400 βήματα, καὶ πλάτος περὶ τὰ 100. Εἰς αὐτὴν τὴν ἀγορὰ φαίνονται δυὸ ὀβελίσκοι κάλλιστο ἔργο τῆς μέσης ἀρχαιότητος. κοντὰ εἰς αὐτοὺς φαίνονται καὶ τὰ λείψανα ἑνὸς ἄλλου μαρμαρένιου, ὁ ὁποῖος ἐσέκουνταν ἀπάνω εἰς μπρούντζο μὲ ἐπιγράμματα.

Κάμνουν λογαριασμὸ καὶ εὑρίσκουν πῶς εἶναι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι μὲ τὰ προάστειά της ὑπὲρ ταῖς 900 χιλιάδες κάτοικοι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους 250 χιλιάδες εἶναι Ῥωμαῖοι, καὶ ἄλλοι τόσοι Ἀρμένιοι, καὶ οἱ ἐπίλοιποι Τοῦρκοι, Ἑβραῖοι καὶ ἄλλα ἔθνη· ὡς τόσον ἡ Κωνσταντινούπολι ὄντας μητρόπολι ἑνὸς τέτοιου μεγάλου βασιλείου, ὄντας παραθαλάσσια, ἔχοντας ἐπαρχίαις τριγύρω της εὔφοραις, ὄντας εἰς μιὰ τοποθεσία ὁποῦ ἠμποροῦν νὰ ἔρχωνται καὶ νὰ εὐγαίνουν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸ καράβια μὲ κάθε ἄνεμο, καὶ ἠμπορῶντας δι' αὐτὰ νὰ ἔχῃ τὰ ἀναγκαῖα μὲ ἀφθονία, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὑπὲρ τὰ δυὸ μιλλιόνια, ἂν ἔλειπαν αἱ δυὸ μάστιγες ὁποῦ τὴ μαστίζουν ἀδιακόπως· ἡ πυρκαϊὰ λέγω καὶ τὸ θανατι-

κὸ

κὸ, καὶ μάλιστα αὐτὸ ὁποῦ σχεδὸν κάθε χρόνο ἀφανίζει χιλιάδες κατοίκους της.

Ὁ Γαλατᾶς ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Κερατίου κόλπου, κ' προάστειο τῆς πόλεως, εἶναι καὶ αὐτὸς μιὰ πόλι ἀξιόλογη. Εἰς αὐτὸν εἰς ἕνα μαχαλᾶ τὸ Σταυροδρόμι εἶναι καὶ τὰ σπίτια τῶν πρέσβεων τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης. Αὐτὸν ὅταν οἱ Λατῖνοι ἐπῆραν τὴν πόλι τὸν ἔδωσαν εἰς τοὺς Γενουβέζους.

Κωνσταντινούπολι ἀπέχει ἀπὸ τὴ Μόσκα 350 λέγαις, ἀπὸ τὸ Παρίσι 500, ἀπὸ τὸ Στοκόλμ 450, ἀπὸ τὴν Πετρούπολι 400, ἀπὸ τὸ Κοπενχάγγ 410, ἀπὸ τὸ Μαδρίδι 620, ἀπὸ τὴ Λόνδρα 580, ἀπὸ τὴ Ῥώμη 300, ἀπὸ τὴ Βιέννα 280, ἀπὸ τὴν Ἀνδριανούπολι 45. πλ: 41, [illegible]. μ: 46, 33.

Εἰς τὴν πλευρὰ τῆς Θράκης ὁποῦ βρέχεται ἀπὸ τὸν Πόντο ἦταν τὸ παλαιὸ πόλεις Ἑλληνικαῖς εὐγαίνοντας ἀπὸ τὸν Βόσπορο, ἡ Δέλκων, τώρα Δέρκος, χαλασμένη, τιμημένη εἰς θρόνο μητροπολίτου· Φινόπολις, τώρα χαλασμένη κ' ἔρημη. Ἀγαθόπολι, ἐπισκοπή. Μήδεια, πόλι ποτὲ ἀκουστὴ τῆς Θράκης, ἐπισκοπή. Σαλδαμυσσὸς, Σταγνάρα τώρα κατάτινας. Ἀδριακὴ, πόλι, τώρα Γαταπόλι. Φιλώα ἢ Φιλοτιανή. Θυνιάδα. Περοντικὸ, τώρα Βερδισό. μερικοὶ θέλουν νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ τωρινὴ Σωζόπολι, ἡ ὁποία εἶναι τιμημένη μὲ θρόνο μητροπολίτου. Τόντζα, τώρα Βορδοβίζο. Ἀπολλωνία, ἡ ὁποία κ' Μεγάλη ἐπωνομάσθηκε ἀπὸ τὸν μέγα Πομπήϊο· ἀπ' αὐτὴν τὴν πόλι ἐπῆρε ὁ Λύκουλος τὸν Ἀπόλλωνα ὁποῦ ἔστησε εἰς τὸ Καπιτώλιο τῆς Ῥώμης· θέλουν μερικοὶ νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ Σωζόπολι. Ἀγχίαλος, πόλι καὶ τὴν σήμερο, μὲ θρόνο μητροπολίτου. Μεσημβρία, μὲ θρόνο κ' αὐτὴ μητροπολίτου.

Ἀδριανούπολι, πόλι δεύτερη τῆς Θράκης μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολι, μεγάλη, πολυάνθρωπη, ἐμ-

πορικὴ, ὄμορφη, μέρος ἀπάνω εἰς ἕνα ψήλωμα, εἰς τὴ συμβολὴ τῆς Μαρίτζας καὶ τῆς Ἄρτας καὶ τῆς Τούντζας, εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέστατη, εἰς μιὰ γῆ εὐφορώτατη εἰς ἄλλα καὶ εἰς κρασιὰ ἐξαίρετα, εἰς τὸ κέντρο τῆς Θράκης, καὶ θρόνος μητροπολίτου. Αὐτὴ προτήτερα ἦταν μικρὴ, καὶ ὠνομάζονταν Ὀρεστιάδα ἀπὸ τὸν υἱὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος Ὀρέστη ὁποῦ πρῶτος τὴν ἔκτισε.

Ἡ χαριέστατη τοποθεσία της εἵλκυσε ὕστερα τὸν Ἀδριανό· τὴν αὔξησε λοιπὸν, τὴν ἐκαλλώπισε καὶ τὴν ὠνόμασε Ἀδριανούπολι καὶ Αἰλία· ἐπειδὴ κ᾽ αὐτὸς Αἴλιος Ἀδριανὸς ὠνομάζονταν. Κατὰ καιροὺς ὕστερα ἐκάθισαν εἰς αὐτὴν καὶ αὐτοκράτορες τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἐστάθηκε κ᾽ αὐτὴ μάλιστα ξεχωριστῶν αὐτοκρατόρων καθέδρα, ὅταν οἱ προκομμένοι μας βασιλεῖς ἐκατακομμάτιαζαν τὸ βασίλειο. Ὁ α΄· Ἀμουράτης βασιλεὺς τῶν Τούρκων τὴν ἐπῆρε εἰς τὰ 1362, καὶ τὴν ἔκαμε μητρόπολι τῆς Ὀθωμανικῆς ἀρχῆς, μὲ τὸ νὰ τὴν ἐδιάλεξε διὰ καθέδρα του, καὶ ἐστάθηκε μητρόπολι σχεδὸν 100 χρόνους, ἕως εἰς τὴν ἅλωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὰ 1453.

Εἶναι τειχισμένη, τὸ τεῖχος της ὅμως δὲν ἀξίζει τίποτες. Ἔχει καλαῖς καὶ πολυτελεῖς οἰκοδομαῖς, ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς ὁποίας τὰ βασιλικὰ παλάτια, τὸ Σουλτὰν Σελὶμ, ντζιαμὶ μὲ 4 μιναρέδες, ἕνα μπεζεστένι, καὶ μερικὰ χάνια, ὅλα μολυβοσκέπαστα εἶναι ἀξιοθέατα. Τὰ παλάτια εἶναι ἀμέσως ἀπ᾽ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι καὶ ἔχουν μιὰ περιοχὴ περιτειχισμένη, ἀρκετὰ μεγάλη. Ἀπάνω εἰς τὸν ποταμὸ ἔχουν καὶ ὄμορφα γεφύρια φκιασμένα· ὁ ποταμὸς ὄντας πλευστὸς ἕως εἰς αὐτὴν, εὐκολύνει τὴν πραγμάτεια της. Ὅλα τὰ ἀναγκαῖα εἰς αὐτὴν εἶναι πλουσιοπάροχα καὶ καὶ εὔθηνὰ καθὼς καὶ εἰς ταῖς ἄλλαις πόλεις τῆς Θράκης.

Προτήτερα οἱ σουλτάνοι ἐσυνείθιζαν καὶ ἔρχονταν εἰς

εἰς αὐτὴν καὶ ἐκάθονταν, μάλιστα εἰς καιρὸ πολέμου, ἢ ὑποψίας ἐπαναστάσεως. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι 45 λέγαις εἰς τὸ δ. β., ἀπὸ τὸ Πελιγράδι 130 εἰς τὸ α. ν., ἀπὸ τὴν Αἶνο 25 εἰς τὸ β., ἀπὸ τὴ Σαλονίκη 80 εἰς τὸ α. β., ἀπὸ τὸ Βουκορέσι κοντὰ 78, εἰς τὸ ν.. πλ: 41, 45΄. 44, 15΄.

Φιλιππούπολι, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, πολυάνθρωπη, ἐμπορικὴ, ἀπάνω εἰς τὴ Μαρίτζα καὶ αὐτὴ, τιμημένη μὲ θρόνο μητροπολίτου. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολι κοντὰ 40 λέγαις εἰς τὸ δ. β., ἀπὸ τὴ Σόφια 17 εἰς τὸ α. ν. · πλ: 42, 20΄. μ: 42, 15΄.

Διμότοιχο κάτω ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολι πεντὲξ ὥραις πρὸς τὸ νότειο, εἰς τὰ δεξιὰ τῆς Μαρίτζας, κάγενα δυὸ τέταρτα τῆς ὥρας μακρυά. Εἶναι μικρὴ πόλι, ἔχει τοποθεσία θαυμαστὴ, εἶναι τιμημένη εἰς θρόνο μητροπολίτου. Τὸ Διμότοχο θέλει εἶναι περίφημο εἰς τὴν Ἱστορία· ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὸ ἐκάθισε κάνενα δυὸ χρόνους ὁ πολυθρύλλητος καὶ δυστυχὴς ιβ΄· Κάρολος βασιλεὺς τῆς Σφετζίας, ἀφ᾽ οὗ τὸν ἐσήκωσαν ἀπὸ τὴ Βασαραβία εἰς τὴν ὁποία εἶχε ἔλθη πρόσφυγας, φεύγωντας ἀπὸ τὴ Ῥωσσία καὶ Λεχία.

Ἀναμεταξὺ εἰς τὸ Διμότοιχο καὶ τὴν Αἶνο ἦταν καὶ ἡ Τραϊανούπολι, πόλι ποτὲ περίφημη τῆς Θράκης, ὁποία καὶ Θεοδοσιούπολι ὠνομάσθηκε ἀπὸ τὸν Θεοδόσιο ὁποῦ τὴν ἀνακαίνισε· Αὐτὴ ἦταν μητρόπολι, καὶ εἶχε ὑπ᾽ αὐτὴν πολλαῖς ἐπισκοπαῖς· λέγεται αὐτὸς ὁ τόπος τώρα Θερμὰ ἀπὸ τὰ θερμὰ ὁποῦ ἔχει, καὶ Δίτζα.

Ἰάμπολι, τὸ παλαιὸ Ἰαννούπολις. Πλοβδὶν, Πλωτινούπολις. Ζαγαρᾶς, Δέβελτος, ἐπισκοπὴ τοῦ Ἀδριανουπόλεως. Πυργάζι, Ἀρκαδιούπολις μὲ θρόνο μητροπολίτου. Μαλγαρᾶς, Μεγαλαγορά· σώζεται καὶ τώρα καὶ ἔχει καὶ ἀρκετοὺς κατοίκους. Βιζύη, τὸ παλαιὸ

λαιὸ ἀκυςὴ πόλι, σώζεται ὀλίγο καὶ τὴν σήμερον καὶ εἶναι καὶ τιμημένη εἰς θρόνο μητροπολίτυ. Εἰς αὐτὸ τὸ μέρος εἶναι καὶ αἱ Σαράντα κλησιαῖς καὶ τ:.

Περὶ τῶν ἀνατολικῶν νησιῶν τῆς Εὐρωπέϊκης Ἑλλάδος ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ Αἰγαῖο πέλαγος.

Αὐτὰ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 34 μοίραις, λεπτὰ 50΄, καὶ εἰς ταῖς 41 τῦ ἀρκτικῦ πλάτυς, καὶ ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 40 μ:, λ. 45΄, καὶ εἰς ταῖς 45 μ: λ: 10΄ τῦ μήκυς· νοτειότατο εἶναι ἡ Κρήτη, καὶ βορειότατο ἡ Θάσος· δυτικώτατο τὰ Κύθηρα, καὶ ἀνατολικώτατο ἡ Κάρπαθος.

Ὁ τόπος τυς εἶναι γενικῶς εὔφορος εἰς γεννήματα καὶ εἰς διαφόρυς καρπύς· ὅλα κάμνυν πολλὰ κρασιὰ καὶ ἐξαίρετα, τῆς Σκοπέλυ μάλιςα καὶ τῆς Σαντορίνης εἶναι ὀνομαςά· πολλὰ ἔχυν καὶ τόπο ἀρκετὸ διὰ ζῶα· ὅλα ἔχυν ἕνα περιέχον καθαρότατο, ἕναν ἀέρα ὑγιεινότατο· λεϊμόνια, πορτοκάλια καὶ οἱ παρόμοιοι καρποὶ εἶναι κοινοὶ εἰς ὅλα· πολλὰ ἀκόμι εἶναι περίφημα καὶ διὰ ἄλλα τυς προϊόντα.

Κατὰ τὴν κοινότερη δόξα τὸ Αἰγαῖο πέλαγος ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὸν κακορρίζικο πατέρα τῦ Θησέως Αἰγέα, ὁπῦ εἶχε κρημνισθῆ καὶ πνιγῆ εἰς αὐτὸ διὰ τὸ λάθος ὁπῦ εἶχαν κάμη ὁ Θησεὺς καὶ οἱ σύντροφοί τυ. Τὰ νησιὰ ὁπῦ εἶναι εἰς αὐτὸ ἐξαιρῶντας μερικὰ, ὅλα τὰ ἄλλα ὀνομάζυνται, μερικὰ Κυκλάδες νῆσοι, ἐκεῖνα δηλαδὴ ὁπῦ εἶναι τριγύρω εἰς τὴ Δῆλο, καὶ σχηματίζυν τρόπον τινὰ ἕναν κύκλο, καὶ μερικὰ Σπο-

ράδες νῆσοι, ἐκεῖνα ὁπῦ εἶναι ἔξω ἀπ' αὐτὰ, ἐ-
δῶ κ' ἐκεῖ διεσπαρμένα.

Τὰ νησιὰ τῦ Αἰγαίυ πελάγυς ἄκμασαν εἰς τὸν
καιρὸ ὁπῦ ἄκμαζε καὶ ἡ Ἑλλάδα, μάλιςα μερικὰ ἐςά-
θηκαν περίφημα, καὶ μὲ πόλεις ὀνομαςαῖς καὶ πο-
λυάνθρωπαις. Ἡ παρακμή τυς ἔχει ἐποχὴ τὴν ἐποχὴ
τῆς παρακμῆς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀπὸ τότε πλέον
ἕως τώρα δὲν ξαναῆλθαν εἰς τὴν πρώτη τυς κατάςασι.
Εἰς τὸν καιρὸ τῶν Ῥωμάνων ἔπαθαν μυρία κακὰ ἀπὸ
τὺς πειρατάς· εἰς τὴν παρακμὴ τῶν αὐτοκρατόρων
τῆς Κωνςαντινυπόλεως ἔπαθαν ἀκόμι χειρότερα ἀπὸ
τὴν ἀναξιότητα τῶν κακότυχων ἐξυσιαςῶν τυς· ἦταν
μιὰ λεία τῦ τυχόντος καθὼς καὶ ὅλο τυς τὸ βασίλειο·
ἔπαθαν πολλὰ κακὰ ἀπὸ τὺς Ἄραβας, καὶ ὕςερα ἀπὸ
τὺς Φράγκυς, οἱ ὁποῖοι τέλος πάντως ἀφ' ὗ ἐπῆραν
τὴν Κωνςαντινύπολι, ἐπῆραν καὶ αὐτά. Ἕνας Βενε-
τζιάνος ἦλθε μὲ καράβια σὰν πειρατὴς, καὶ ἐξυσίασε
ταῖς Κυκλάδες καὶ μερικαῖς ἀπὸ ταῖς Σποράδες, καὶ
ἀνακηρύχθηκε δῦκας τῦ Αἰγαίυ πελάγυς, καὶ
εἶχε τὴν καθέδρα τυ εἰς τὴ Νάξο· ἀπὸ τότε ὀνομά-
ζονται καὶ Δωδεκάνησα, λέξι διεφθαρμένη ἀπὸ τὸ
Δυκάνησα. Ὕςερα ἀφ' ὗ οἱ Τῦρκοι ἐξυσίασαν τὴν
Ἑλλάδα, ἐξυσίασαν καὶ αὐτὰ, καὶ εἶναι καὶ τώρα
ἀπὸ κάτω εἰς αὐτὺς, ἔξω ἀπὸ τὰ Κύθηρα ὁπῦ εἶναι ἀν-
τικρὺ εἰς τὴ Μάνη, τὰ ὁποῖα εἶναι τῶν Βενετζιάνων.

Ἀπὸ κάτω εἰς τὺς Τύρκυς οἱ νησιῶται ἤθελαν εἶναι
εὐτυχέςατοι, ἔχωντας δοσίματα ὀλίγα, ὄντας πολ-
λὰ μακρυὰ ἀπ' αὐτύς· ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰς μερικὰ μεγά-
λα μόνο εἶναι κατας ημένοι· ἔχωντας καὶ προνόμια·
πρόσθεσε ἀκόμι καὶ τὴν τοποθεσία τυς, καὶ τὴν καλὴ
γῆ ὁπῦ ἔχυν τὰ περισσότερα· ἤθελαν εἶναι λέγω οἱ
κάτοικοί τυς οἱ εὐτυχέςεροι Ἕλληνες, ἂν ἔλειπαν τὰ
κακὰ εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ὑποκείμενοι εἰς καιρὸν πολέμυ.

Εἰς

Εἰς τοὺς πολέμους ὁποῦ εἶχαν κατὰ καιρὸ οἱ Τοῦρκοι μὲ
τοὺς Βενετζιάνους, ἔπαθαν μυρία καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδίους Τούρ-
κους· εἰς τὸν ὑστερινὸ πόλεμο μὲ τοὺς Μοσχόβους ἐδοκίμα-
σαν πολλὰ κακά, τὰ ὁποῖα τὰ αἰσθάνονται καὶ εἰς τὸν
τωρινὸ ἀκόμι· μὰ μ' ὅλα αὐτὰ οἱ νησιῶται εἶναι καλ-
λίτερα ἀπὸ τοὺς ἠπειρώτας.

Τὰ ἀξιολογώτερα νησιὰ εἶναι ἡ Κρήτη, ἡ Εὔβοια,
τὰ ὁποῖα εἶναι ἀσυγκρίτως μεγαλήτερα ἀπὸ τὰ ἄλλα,
ἡ Νάξος ἡ Λῆμνος, ἡ Ἄνδρος, ἡ Τῆνος, ἡ Πάρος καὶ
ἡ Κάρπαθος.

Περὶ τῆς Κρήτης.

Αὐτὴ ἡ νῆσος ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ δυτικὸ εἰς τὸ ἀνα-
τολικό, καὶ ἔχει μάκρος ἀπὸ τὸν Κώρυκο, ἀκρωτή-
ριο, ἕως τὸ Σαμώνιο τὸ ἀνατολικώτατο, κοντὰ 80
λέγαις· τὸ μεγαλήτερο πλάτος της εἶναι 17 λέγαις,
καὶ τὸ μικρότερο 5. Κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 34 μ:
λ: 50, καὶ εἰς ταῖς 39 τοῦ πλάτους, καὶ εἰς ταῖς 41
καὶ 44½ τοῦ μήκους.

Αὐτὴ προτήτερα ὠνομάζουνταν Ἀερία, ὕστερα
Κουρῆτις, ὕστερα Μακαρόννησος ἀπὸ τὴν εὐκρασία
της· μὰ μὲ φαίνεται πῶς αὐταῖς αἱ ὀνομασίαις ἦταν
ἐπίθετα, ἢ μερικαῖς· ἐπειδὴ τὸ Κρήτη εἶναι παλαιό-
τατο. Ἡ Κρήτη εἶναι περίφημη εἰς τὴ μυθολογία,
ἀπὸ τὴν Εὐρώπη ὁποῦ τὴν ἔφερε ὁ Ζεὺς ἐδῶ, ἀπὸ αὐτὸν
τὸν ἴδιο ὁποῦ εἶναι τρόπον τινὰ Κρής· ἀπὸ τὴν Πασι-
φάη, Ἀριάδνη καὶ τ:.

Οἱ Κρῆτες εἶχαν τὸ παλαιὸ βασιλεῖς ἐδικούς
τους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους περίφημος ἐστάθηκε ὁ Μίνως
ὁ νομοθέτης τῶν Κρητῶν· ὕστερα ἔπεσε εἰς τὴν ἐ-
ξουσία τῶν Περσῶν· εἰς τὸν καιρὸ τῆς δημοκρα-
τίας τῶν Ῥωμάνων τὴν ἐξουσίασαν οἱ Κίλικες πειρα-
ταί, ὕστερα ἀφ' οὗ ἐδίωξαν αὐτοὺς οἱ Ῥωμάνοι, τὴν ἔ-
κα-

καμαν ἐπαρχία τους. Εἰς τὰ 823 μετὰ Χ: τὴν ἐξουσία-
σαν οἱ Σαρακηνοί, τοὺς ὁποίους τοὺς ἐδίωξε ὁ Νικηφόρος
Φωκᾶς καὶ ἔμεινε πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολι·
μετὰ τὴν ἅλωσι αὐτῆς ἀπὸ τοὺς Λατίνους ἔπεσε εἰς τὴν
ἐξουσία τῶν Βενετζιάνων εἰς τὰ 1204, καὶ τὴν ἐβάστα-
ξαν ἕως εἰς τὰ μέσα τοῦ ὑστερινοῦ αἰῶνος, ὅταν τὴν πῆ-
ραν ἀπ' αὐτοὺς οἱ Τοῦρκοι ὕστερα ἀπὸ ἕναν πόλεμο πο-
λυχρόνιο καὶ μυριόνεκρο.

Ὄρη ἀξιολογώτερα τῆς Κρήτης εἶναι ἡ Δίκτη εἰς
τὸ ὁποῖο λέγουν πῶς ἐγεννήθηκε ὁ Ζεύς· ἡ Ἴδη, εἰς
τὸ ὁποῖο ἀναθράφηκε· ὁ Κώρυκος ὁμώνυμο μὲ τὸ ἀκρω-
τήριο· τὰ Λευκὰ ὄρη ὁποῦ ὀνομάζονται τώρα Σφακιά,
πολυθρύλλητα κακῆς τους τύχη τώρα εἰς τὴν Τουρκία· ὅ-
νας πατεραγιος τὰ ἐπρόδωσε κ' αὐτά, καὶ τὰ ἐλεη-
λάτησαν οἱ Τοῦρκοι, καὶ αἰχμαλώτισαν καὶ πολλοὺς
κατοίκους. Ποταμὸ κάνέναν ἀξιόλογο δὲν ἔχει ἡ Κρή-
τη· ὁ Ἀρμυρὸς καὶ ὁ Ἰωθονίας εἶναι ῥύακες.

Εἰς τὴ μέση τῆς Κρήτης κοντὰ εἰς τὴν παλαιὰ πό-
λι Γόρτυνα ἦταν καὶ τὸ θαυμαστὸ ἔργο τοῦ Δαιδάλου ὁ
λαβύρινθος, ὁ ὁποῖος ἔγινε κατὰ μίμησι τοῦ Αἰγυπτίου
λαβυρίνθου, τοῦ ὁποίου κατὰ τὸν Πλίνιο μόλις ἕνα ἑκα-
τοστημόριο ἦταν· λέγουν πῶς σώζονται ἀκόμι κάποια
λείψανα.

Ἡ Κρήτη τὸ παλαιὸ εἶχε ἑκατὸ πόλεις· διὰ τοῦ-
το καὶ ὁ Ὅμηρος ἑκατόμπολι τὴ λέγει· ὁ Ὅμηρος ὅ-
μως συνειθίζει νὰ συναριθμῇ εἰς ταῖς πόλεις καὶ ἐκείναις
ὁποῦ μόλις τώρα ταῖς λέγομεν χώραις· τώρα ἔχει
τρεῖς πόλεις καὶ χώραις πολλαῖς, καὶ πλῆθος χω-
ριά.

Ὁ τόπος τῆς Κρήτης, μ' ὅλον ὁποῦ δὲν εἶν' τόσο
καλλιεργημένος καθὼς καὶ ὅλη ἡ Τουρκία, κάμνει μ' ὅ-
λον τοῦτο γεννήματα ἀρκετά, κρασιὰ πολλὰ καὶ ἐξαί-
ρετα, λάδι πολὺ τοῦ ὁποίου γίνεται καὶ μιὰ ἐξαγωγὴ
ἀ-

ἀξιόλογη, μέλι θαυμαστὸ, μετάξι· θρέφει καὶ ζῶα ἀρκετὰ, βόδια, μουλάρια, πρόβατα, γίδια, γουρούνια· τὰ τυριὰ τῆς Κρήτης εἶναι περίφημα· περιστέρια, τρυγόνες, πέρδικες, συκοφάγοι, μπεκάτζαις, λαγοὶ καὶ τ:, εἶναι πλῆθος. Κοντὰ εἰς τὰ διάφορα φυσικὰ ὁποῦ εὐγάζει ἡ νῆσος, εὐγάζει καὶ μερικὰ τῆς τέχνης· τὸ σαποῦνι της εἶναι ὀνομαστὸ, καὶ διασκορπίζεται εἰς ὅλη τὴν Τουρκία καὶ ἀλλοῦ.

'Η Κρήτη ἔχει βουνὰ, πλαγινὰ, λόφους, πεδιάδες, τοποθεσίαις θαυμασταῖς· οἱ Κάτοικοί της ἀναπνέουν τὸν ἀέρα τὸν καλλίτερο, τὸν καθαρότερο, τὸν ὑγιεινότερο τοῦ Κόσμου· εἶναι γενικῶς ῥοδοκόκκινοι, ὄμορφοι. Εἰς τὴ θρησκεία οἱ περισσότεροι εἶναι Χριστιανοὶ ὅλοι τῆς 'Ανατολικῆς ἐκκλησίας, οἱ ἐπίλοιποι Τοῦρκοι πολλὰ μισόχριστοι, καὶ 'Ρουμιογυρίσματα οἱ περισσότεροι. Εἰς τὰ ἤθη τους εἶναι καλοὶ καὶ τιμημένοι ἄνθρωποι, μ' ὅλον ὁποῦ τὸ παλαιὸ ἦταν κατηγορημένοι ὡς ψεῦσται, καὶ μάλιστα ἦταν καὶ παροιμία Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται· μὰ αὐτὴ θὲ νὰ ἦταν παιγνίδι τοῦ 'Επιμενίδου, ἢ πάθος· μ' ὅλον τοῦτο ὕστερα ἔγινε σπουδὴ καὶ ἀξίωμα. Οἱ Κρῆτες εἶναι στολισμένοι μὲ πολλὰ φυσικὰ χαρίσματα· ὁ ἀνόητος καὶ ἀνυπόφορος δεσποτισμὸς λέγει ἕνας Φραντζέζος δὲν ἠμπόρεσε νὰ σβήσῃ τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο ὁποῦ ἐμψύχωνε τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας, δὲν εἶναι προσθέτει, κἄμμια ἀπόδειξι ἰσχυρότερη πῶς ἡ καλὴ διοίκησι εἶναι ὁ πλάστης καὶ δημιουργὸς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.

Κάνδια, πόλι μεγάλη, πολυάνθρωπη, ὀχυρώτατη, κτισμένη ἀπάνω εἰς τὸν τόπο τῆς παλαιᾶς 'Ηρακλείας, εἶναι ἡ μητρόπολι ὅλης τῆς Κρήτης. εἶναι τιμημένη εἰς θρόνο μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀπὸ κάτω του 12 ἐπισκόπους· εἰς αὐτὴν εἶναι ὁ πρῶτος πασιᾶς. ὁ λιμένας της δὲν εἶναι καλὸς παρὰ διὰ μικρὰ καΐκια. Εἶναι εἰς τὴ βορεία πλευρὰ τῆς νήσου εἰς μιὰ πεδιάδα εὐφορώτατη. Κοντὰ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς καὶ Τούρκους ὁποῦ κατοικοῦν εἰς αὐτὴν, εἶναι καὶ μερικοὶ 'Εβραῖοι. Οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς Βενετζιάνους εἰς ταῖς 5 τοῦ Σεπτ: 1669 μὲ τὴν ἀπάτη τοῦ Παναγιωτάκη μεγάλου ἑρμηνέως τῆς 'Οθωμανικῆς αὐλῆς, ὕστερα ἀπὸ μιὰ πολυχρόνιο πολυορκία, καὶ ἕναν χαμὸ ἀξιόλογο στρατευμάτων· καὶ αὐτὴ ἔκρινε καὶ διὰ τὴν τύχη ὅλου τοῦ νησιοῦ. Τὴν ἐπολιόρκησαν ὕστερα οἱ Βετζιάνοι εἰς τὰ 1692, ὅμως ματαίως. Μιὰ λέγα μακρυὰ εἶναι ἡ νέα Κανδία κάστρο, τὸ ὁποῖο οἱ Τοῦρκοι τἄφησαν νὰ χαλνᾷ. 'Απέχει ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι 162 λέγαις εἰς τὸ ν. δ. ν., ἀπὸ τὴ Σμύρνη 82, εἰς τὸ ν. δ. ν., ἀπὸ τὴ Σαλονίκη 142 εἰς τὸ ν. ά. ν.. πλ: 35, 18', 45''. μ: 42, 48'.

Χανιὰ (τὰ), τὸ παλαιὸ Κυδωνία, πόλι ὀχυρὴ καὶ ἀξιόλογη μὲ λιμένα· αὐτὴ εἶναι τὸ δεύτερο κάστρο τῆς νήσου. Κατοικεῖται ἀπὸ κοντὰ 2 χιλιάδες Τούρκους, καὶ περισσότερους 'Ρωμαίους, καὶ ὀλίγους 'Εβραίους. Τὰ περίχωρά της εἶναι θαυμάσια· εἶναι ὅλο ἐλαιῶνες διακεκομμένοι ἀπὸ χωράφια, ἀμπέλια, κήπους μὲ κάθε λογῆς κάρπιμα δένδρα, ῥύακας περικυκλωμένους ἀπὸ δάφναις, μύρτους καὶ τ:. πλ: 35, 30'. μ: 41, 43'.

'Ρέθυμο, τὸ παλαιὸ 'Ρέθυμνα, πόλι 18 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴν Κανδία εἰς τὸ δ·. Ἔχει ἕνα φρούριο κτισμένο ἀπάνω εἰς ἕναν ἀπότομο βράχο. Οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐπῆραν εἰς τὰ 1647. πλ: 35, 24'. μ: 42, 18'.

Τριγύρω εἰς τὴν Κρήτη εἶναι καὶ μερικὰ νησάκια τὰ περισσότερα σκόπελοι τρόπον τινὰ καὶ ἀκατοίκητα.

Περὶ τῆς Καρπάθου νήσου.

Αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς Κρήτης, μιὰ ἀπὸ ταῖς Σποράδες

δες. Ὠνομάσθηκε ποτὲ καὶ Τετράπολι ἀπὸ ταῖς τέσσερες πόλεις ὁποῦ εἶχε· ἐχάθηκε ὡς φαίνεται ὀνομαστή· διὰ τοῦτο ὠνόμασαν ἀπ' αὐτὴν καὶ τὸ Καρπάθιο πέλαγος. Γυρίζει μίλλια 60. ἀπέχει ἀπὸ τὴν Κρήτη δέκα λέγαις, καὶ ἄλλο τόσο ἀπὸ τὴ Ῥόδο. Ἔχει ὑψηλὰ βουνὰ, ζῶα πολλὰ, μέταλλα σιδήρου, λατομίαις, πλῆθος κυνήγια, λιμένας καλοὺς, κατοίκους ὅλο Ἀνατολικούς· πλ: 35, 26′, 46″. μ: 44, 55′, 45″.

Περὶ τῆς Ἀστυπαλιᾶς.

Αὐτὸ ὁποῦ τὸ παλαιὸ ὠνομάζουνταν Ἀστυπαλία, ἔχει γύρο 60 μίλλια, καὶ ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν Ῥόδου. Εἶναι εἰς τὸ δ. β. τῆς Καρπάθου. Ἀναμεταξὺ εἰς αὐταῖς εἶναι καὶ ἄλλα νησιὰ μικρά.

Περὶ τῆς Ἀνάφης.

Αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς ἀνωτέρω· γυρίζει 30 μίλλια· κοντά της εἶναι ἄλλη μιὰ ὁποῦ ὀνομάζεται Βλίαρος. Αὐταῖς καὶ αἱ δύο ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ Μεμβλίαροι.

Περὶ τῆς Σαντορήνης.

Τὸ παλαιό της ὄνομα ἦταν Θηρασία· ὠνομάσθηκε καὶ Καλλίστη· μὰ αὐτὴ ἡ ὀνομασία δὲν τὴν τεργιάζει τελείως· ἐπειδὴ ἡ γῆ της εἶναι πολλὰ φτωχὴ καὶ κατάξηρη· ἴσως οἱ κρατῆρες ὁποῦ εἶναι εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τὴν χάλασαν ἀπὸ ἐκεῖ ὁποῦ ἦταν καλλίστη· μ' ὅλον τοῦτο οἱ κάτοικοί της ὁποῦ συμποσοῦνται ὑπὲρ ταῖς 10 χιλιάδες, καὶ κατοικοῦν 5 χωριὰ καὶ 3 χώραις, τὴν κάμνουν καρποφόρο μὲ τὴ δουλειά τους. Γίνεται εἰς αὐτὴν κριθάρι καὶ τ:, κρασὶ πολὺ καὶ ὀνομαστὸ εἰς ὅλη τὴν Εὐρώπη, καὶ ἐπικερδέσατο εἰς τοὺς Σαντορηνιώτας. Τὸ τωρινὸ ὄνομα τὄχει ἀπὸ τὴν Ἁγία Εἰρήνη ὁποῦ ἐμαρτύρησε εἰς τὴ Σαλονίκη. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Κανδία μίλλια 75 εἰς τὸ β. α. β. πλ: 36, 10′. μ: 44, 5. Καμένη, Ἀσπρονήσι καὶ ἄλλη Καμένη, εἶναι νησιὰ κοντὰ στὴ Σαντορήνη.

Κοντὰ εἰς τὴν Κρήτη εἶναι ἡ Δία εἰς τὸ βόρειο τῆς Κανδίας ἐρημονήσι.

Περὶ τῆς Ἀμοργοῦ.

Ἀμοργὸς, τὸ παλαιὸ Ἄμοργος, εἶναι εἰς τὸ β: τῆς Ἀνάφης, καὶ δυτικονότειο τῆς Νάξου, 6 λέγαις μακρυά. γυρίζει 12 λέγαις. Ἡ γῆ της εἶναι εὐφορώτατη εἰς κρασιὰ, λάδια καὶ ἄλλα. γίνεται καὶ ἕνα φυτὸ ὁποῦ βάφει κόκκινα. ἀπὸ τὸ ὁποῖο παίρνουν ἀρκετὸ οἱ Ἐγγλέζοι· ξύλα καὶ λιμένας δὲν ἔχει· οἱ κάτοικοί της εἶναι ὅλοι σχεδὸν Ἀνατολικοί. Τὸ παλαιὸ εἶχε τρεῖς χώραις ἢ πόλεις καθὼς λέγουν, τὴν Ἀρκεσίνη, τὴν Μινώα, πατρίδα τοῦ περιφήμου ἰαμβογράφου Σιμωνίδου, καὶ τὴν Αἰγιάλη.

Περὶ τῆς Νιοῦ.

Ἡ Νιὸ, τὸ παλαιὸ Ἴος, εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Ἀμοργοῦ 25 μίλλια μακρυὰ, καὶ εἰς τὸ νότειο τῆς Νάξου 20 μίλλια. Ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τοὺς Ἴωνας ὁποῦ ἐκατοίκησαν εἰς αὐτήν. Εἰς αὐτὴν λέγουν πῶς ἐθάφθηκε ὁ Ὅμηρος· καὶ ἀπ' αὐτὴν νὰ ἦταν καὶ ἡ μητέρα του. Ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὴν καὶ τὴν Ἀμοργὸ καὶ τὴν Νάξο εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ νησάκια, καθὼς καὶ εἰς τὸ βόρειο τῆς Ἀμοργοῦ.

Περὶ

Περὶ τῆς Σικίνου.

Αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς ἀνωτέρω ὀλίγο μακρυά. Ὁ γύρος της εἶναι μόλις 25 μίλλια· ὁ τόπος της εἶναι σχεδὸν ἕνα βουνὸ, κάμνει μὲ ὅλον τοῦτο ἀρκετὸ καὶ ἐξαίρετο σιτάρι. Ἔχει δυὸ χωριὰ ἀπάνω εἰς τὸ βουνὸ τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ζοῦν μὲ τὰ προϊόντα τοῦ τόπου τους· Λιμένα δὲν ἔχει.

Περὶ τῆς Πολυκάνδρου.

Αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ δ. ν. τῆς Νάξου μακρυὰ 33 μίλλια, καὶ 12 ἀπὸ τὴ Σίκινο, ἀλίμενη. Ἡ χώρα της εἶναι μακρυὰ ἀπὸ τὴ βορέα πλευρὰ 3 μίλλια ἀπάνω εἰς ἕνα βράχο ἀπότομο· ἔχει ὡς 700 φαμιλλιαῖς ὅλαις τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος. Κάμνει ἀρκετὸ σιτάρι διὰ τοὺς κατοίκους· εὐγάζει βαμπάκι καὶ πανιά· ξύλα δὲν ἔχει. Τὸ παλαιὸ ἐλέγουνταν Φλέγανδρος, καὶ Φιλόκανδρος.

Περὶ τῆς Μήλου.

Αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ δ. τῆς Πολυκάνδρου 25 μίλλια μακρυά· ἐλέγουνταν καὶ Γοργία, καὶ Ζέφυρα, καὶ Μέλεδα· καὶ ἀπὸ τὸν Καλλίμαχο Μιμαλλίς. Ἡ Μῆλος ἐστάθηκε ἀποικία τῶν Λακεδαιμονίων· διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἐμεταχειρίσθηκαν πολλὰ σκληρὰ εἰς τὸν Πελοποννησιακὸ πόλεμο· ἐπειδὴ ἐφόνευσαν τοὺς ἄνδρας ὅλους, καὶ ταῖς γυναῖκες καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ ταῖς αἰχμαλώτισαν καὶ ταῖς ἐπούλησαν. Οἱ Μιλήσιοι τὸ παλαιὸ ἐκατηγοροῦνταν διὰ ἄθεοι ἐξ αἰτίας τοῦ Διαγόρου τοῦ συμπατριώτου τους, ὁ ὁποῖος προτήτερα ἤταν θεοσεβὴς ἀφ' οὗ ὅμως ἔχασε ἄδικα μιὰ σπαρακα-

τα-

ταθήκη ὁποῦ εἶχε ἀφήση εἰς ἕναν ὁποῦ τὸν ἐσοχάζουνταν πιστὸ καὶ τιμημένον ἄνθρωπο, ἔγινε ἄθεος.

Μετὰ τὴ δυστυχία τῆς πατρίδος του ἐπῆγε εἰς ταῖς Ἀθήναις, καὶ ἐπολιτεύουνταν αὐθαδέστερα, καταφρονῶντας τὰ μυστήρια τῶν Ἀθηναίων, καὶ λέγωντας εἰς πολλοὺς πῶς δὲν εἶναι τίποτες· μάλιστα καὶ μιὰ φορὰ εἰς ἕνα μέρος μέλλωντας νὰ βράσῃ φακὴ, καὶ μὴν ἔχωντας ξύλα, ἔσχισε ἕνα ἄγαλμα ξύλινο τοῦ Ἡρακλέους διὰ νὰ κάμῃ τὴ δουλειά του, καὶ εἶπε, ἄγε τρισκαιδέκατον ἡμῖν ἐπιτέλει ἄεθλον, καὶ ἕψησον τὴν φακῆν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔταξαν ὅποιος ἤθελε τὸν φονεύσῃ, νὰ τὸν δώσουν ἕνα τάλαντο ἀργυρίου, καὶ ὅποιος ἤθελε τοὺς τὸν φέρῃ ζωντανὸ, δυό· μὰ οἱ Ἀθηναῖοι ἦταν πολλὰ δεισιδαίμονες διὰ νὰ καταλάβουν τί θὰ πῇ ἀθεΐα· ἔφθανε τινὰς νὰ ἀφήσῃ νὰ τὸν φύγῃ κανένας λόγος κατὰ δεισιδαιμονίας διὰ νὰ ἀκούσῃ ἀσεβὴς, ἄθεος.

Αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι σχεδὸν στρογγυλή· γυρίζει 60 μίλλια Ἰταλικά· ὁ λιμένας της εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλίτερους καὶ μεγαλήτερους τοῦ Αἰγαίου πελάγους· εἶναι καλλιεργημένη· κάμνει γεννήματα πολλὰ, βαμπάκια· τὰ πεπόνια της, τὰ καρπούζια της, τὰ σῦκα της καὶ οἱ ἐπίλοιποί της καρποὶ, εἶναι οἱ καλλίτεροι τοῦ Αἰγαίου πελάγους· κυνήγια ἔχει πολλὰ, μάλιστα ἀγριόγιδα· γενικῶς ὅλα της τὰ κρέατα εἶναι ἐξαίρεται· ἐπειδὴ βόσκουν μιὰ γῆ ἀρωματική· ἔχει πολλὰ μεταλλικὰ νερὰ ζεστά· μέταλλα σιδήρου, σύψεως, θειαφιοῦ. Μῆλος ἡ μητρόπολίτης εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικό· καὶ ἔχει τέσσερες πέντε χιλιάδες κατοίκους καθὼς λέγουν.

Ἐς τὸ ν· αὐτῆς εἶναι ἡ Ἀντίμηλος καὶ ἄλλα μικρὰ νησάκια. Εἶναι ἀκόμι καὶ εἰς τὸ βορειό της νησάκια, καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη.

Τ Πε-

Περὶ τῆς Σίφνου (Κυκλάδος).

Αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ β. ἀ. β. τῆς Μήλου, καὶ γυρίζει 40 μίλια. Εἶναι ἀπὸ κάτω εἰς ἕνα ὡραιότατο οὐρανό. Ὁ ἀέρας της, τὰ νερὰ, οἱ καρποί της, τὰ κυνήγια, τὰ ὀρνίθιά της, ὅλα εἶναι ἐξαίρετα. Ἔχει ὡς 5 χιλιάδες κατοίκους μεραστμένους εἰς 5 χωριά· ἔχει καὶ μερικὰ μοναστήρια, καθὼς καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ νησιά· ὁ ἀξιολογώτερος λιμένας της εἶναι ὁ Φάρος.

Οἱ Σιφνιῶται τώρα δὲν εἶναι τόσο κατηγορημένοι καθὼς οἱ παλαιοὶ Σίφνιοι. Εὑρίσκονται εἰς αὐτὴν καθὼς καὶ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ νησιὰ πολλαῖς ἀρχαιότητες· μάρμαρα πολλὰ εἰς σχῆμα σκάφης, παλαιὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα τὰ μεταχειρίζονται καὶ βάνουν νερὸ καὶ ποτίζουν τὰ ζῶα τους. πλ: 37. μ: 42, 45΄.

Περὶ τῆς Ἀντιπάρου (Κυκλάδος).

Ἡ Ἀντίπαρος εἶναι εἰς τὸ ἀ. τῆς Σίφνου ἀντικρὺ εἰς τὴν Πάρο. Εἰς τὸ μέσο τοῦ νησιοῦ εἶναι ἕνα σπήλαιο εἰς τὸ ὁποῖο στάζωντας τὸ νερὸ, ἀπολιθόνεται καὶ σχηματίζει διάφοραις κολόναις. Εἶναι τριγύρω εἰς αὐτὴν πολλὰ νησάκια.

Περὶ τῆς Πάρου (Κυκλάδος).

Ἡ Πάρος εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Ἀντίπαρο εἰς τὸ ἀ., καὶ ἔχει μάκρος 4 λέγαις, καὶ πλάτος τρεῖς· εἶναι περίφημη ἀπὸ τὰ μάρμαρά της· ἔχει ὡς 1500 φαμιλιαῖς: ἡ γῆ της εἶναι καλὴ, καὶ καλὰ δουλευμένη, θρέφει πολλὰ βοσκήματα· ἡ πραγμάτεια της εἶναι εἰς σιτάρι, τυρὶ, κριθάρι, κρασὶ, σάπι καὶ βαμπάκινα πανιὰ ὁποῦ εὐγάζει. Προτήτερα ἀπὸ τὸν Κρητικὸ πόλεμο εὔγαζε καὶ πολὺ λάδι· οἱ Βενετζιάνοι ὅμως ὁποῦ

ἐκάθισαν εἰς αὐτὴν ἀρκετὸν καιρὸ, δὲν ἄφησαν κάμμια ἐλιά. Πέρδικες, καὶ περιστέρια ἄγρια καὶ ἄλλα τέτοια κυνήγια, ἔχει πλῆθος· τὰ κρεατά της εἶναι ἐξαίρετα. Θρέφει καὶ ἀρκετὰ γερένια καθὼς καὶ εἰς ὅλα τὰ νησιά· οἱ καρποί της εἶναι νοσιμώτατοι, καθὼς καὶ τῶν ὑπολοίπων νησιῶν. Βρέχει σπανίως, ἡ δροσιὰ ὅμως ὁποῦ προέρχεται ἀπὸ τὴ θάλασσα, ἀναπληρόνει τὴ βροχὴ, καὶ ἐμποδίζει τὴν ξηρασία.

Πάρος τὸ παλαιὸ μητρόπολι τῆς ὁμωνύμου νήσου, ἦταν ἡ μεγαλήτερη καὶ δυνατότερη πόλι τῶν Κυκλάδων· τώρα ὅμως δὲν εἶν' τίποτες ὡς πρὸς τὸ παλαιό της ὄνομα: εἶναι τιμημένη εἰς θρόνο μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος λέγεται Παροναξίας.

Ὅταν οἱ Πέρσαι πέρασαν εἰς τὴν Εὐρώπη κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἡ Πάρος ἦταν μὲ τὸ μέρος τους. Μιλτιάδης ἀφ' οὗ ἐνίκησε τοὺς Πέρσας εἰς τὸν Μαραθῶνα, γαῦρος διὰ τὸν θρίαμβό του, θέλησε νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς Παρίους, καὶ ἐπῆγε μὲ τὸν στόλο τῶν Ἀθηναίων ἐναντίον τους· τὴν πολιορκεῖ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, μὰ ματαίως, καὶ ἐγύρισε τέλος πάντων ἄπρακτος. Ὕστερα ἀπὸ τὴ μάχη τῶν Σαλαμίνων ὁ Θεμιστοκλῆς τὴν ὑπόταξε εἰς ταῖς Ἀθήναις· ὕστερα ὑποτάχθηκε εἰς τοὺς Λαγίδας, εἰς τὸ Μιθριδάτη, εἰς τοὺς Ῥωμάιους, εἰς τοὺς αὐτοκράτορας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τοὺς Βενετζιάνους, καὶ τέλος πάντων εἰς τοὺς Τούρκους. Ἡ Πάρος εἶχε τὸ παλαιὸ ἀγαλματοποιοὺς καὶ λιθοξόους περιφήμους, ἀρχιτέκτονας ὀνομαστές.

Ἀρχίλοχος ὁ περίφημος ἰαμβοποιὸς ἦταν γέννημα τῆς Πάρου, σύγχρονος τοῦ Ὑπερηφάνου Ταρκυνίου 720 πρὸ Χ:. αὐτὸς ἦταν ὁποῦ μὲ τοὺς σατυρικούς του στίχους ἔκαμε τὸν Λυκάμβο νὰ κρεμασθῇ μὲ τὸ νὰ μὴν τὸν ἔδωσε τὴν κόρη του διὰ γυναῖκα, ὁποῦ εἶχε τοῦ τὴν ὑποσχεθῇ.

Εἰς τὴν Πάρο εἶναι δυὸ λιμένες μεγάλοι καὶ καλοί· ὁ ἕνας εἶναι εἰς τὸ βόρειο καὶ ὀνομάζεται Ἄγυσα (ἡ), ὁ ἄλλος εἰς τὸ νότιο, καὶ ὀνομάζεται Τρίος. Τὸ παλαιό της κάστρο ὁπῦ ἐκαταδαφίωθηκε ἀπὸ τὸν Κοκκινογένη, Κέφαλος ὀνομάζεται.

Εἰς τὸν ὑστερινὸ Μοσχόβικο πόλεμο ἡ Πάρος ἐστάθηκε ὀνομαστὴ εἰς ὅλη τὴν Εὐρώπη· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν ἦταν ὁ στόλος ὁ βασιλικὸς τῶν Μοσχόβων, ὁπῦ ἐθριάμβευσε τέσσαις φοραῖς κατὰ τῶν Τούρκων.

Περὶ τῆς Ἀξιᾶς (Κυκλάδος)

Αὐτὴ ἡ νῆσος ὁπῦ ἐλέγονταν τὸ παλαιὸ Νάξος, γυρίζει κοντὰ 35 λέγαις, καὶ εἶναι ἡ μεγαλήτερη, ἡ εὐφορώτερη καὶ ὀμορφότερη ἀπὸ ὅλαις ταῖς Κυκλάδες.

Ἐκεῖνα ὁπῦ κάμνουν τὴν Ἀξιὰ περίφημη, τὰ πρῶτα εἶναι τὸ ὕψος τῶν βουνῶν της, τὸ πλῆθος τὰ μάρμαρα ὁπῦ εὐγαίνουν, ἡ ὀμορφάδα τῶν πεδιάδων της, τὸ πλῆθος τῶν βρύσεων καὶ ῥυάκων ὁπῦ ποτίζουν ταῖς πεδιάδες της, τὸ πλῆθος τῶν κήπων της, γεμάτων ἀπὸ κάθε λογῆς κάρπιμα δένδρα, τὰ δάση τῶν ἐλιῶν, πορτοκαλιῶν, λεϊμονιῶν, κιτριῶν, συκαμιῶν, ῥοδιῶν καὶ τ:. Ὅλα αὐτὰ τὰ καλά της τὴν κάμνουν νὰ εἶναι βασίλισσα τῶν Κυκλάδων· ἐκεῖνο ὅμως ὁπῦ κάμνει νὰ μὴν ἀκμάζῃ ἡ πραγματεία εἰς αὐτὴν, εἶναι ἡ στέρησι καλῦ λιμένος, καὶ ἡ ἀναξιότης τῶν κατοίκων της ἐνδεδυτημένων ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τῦ νησιῦ τους.

Ἡ Νάξος μ᾽ ὅλον ὁπῦ εἶναι ἀλίμενη, ἐστάθηκε ποτὲ μιὰ δημοκρατία πολλὰ δυνατὴ, καὶ ἐθαλασσοκράτησε εἰς τὸν καιρὸν ὁπῦ οἱ Πέρσαι πέρασαν εἰς τὸ Αἰγαῖο πέλαγος· ἐξουσίαζε τὴν Πάρο καὶ τὴν Ἄνδρο. Εἰς τὸν Πε-

Πελοποννησιακὸ πόλεμο ἡ Νάξος ἦταν μὲ τοὺς Ἀθηναίους· ὕστερα ἐπέρασε κ᾽ αὐτὴ εἰς τὴν ἐξουσία τῶν Ῥωμάνων· μετὰ τὴ μάχη τῶν Φιλίππων ὁ Ἀντώνιος τὴν ἔδωκε εἰς τοὺς Ῥοδίους, καὶ μ᾽ ὀλίγο ὕστερα τοὺς τὴν ἐπῆρε· ὕστερα ἐπέρασε εἰς τὴν ἐξουσία τῶν Ῥωμαίων. Μετὰ τὴν ἅλωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Λατίνους, Σανοῦδος ἄρχοντας Βενετζιάνος τὴν ἐπῆρε μαζὶ μὲ ταῖς ἄλλαις, τὴν Πάρο δηλαδὴ, Ἀντίπαρο, Σίφνο, Πολύκανδρο, Ἀνάφη, Νιὸ καὶ Σαντορήνη· καὶ εἶχε τὴν καθέδρα του εἰς τὴ Νάξο· ὁ αὐτοκράτωρ Ἐρρίκος τὸν ἔδωκε νὰ λέγεται δοῦκας τῦ Αἰγαίου πελάγους, κ᾽ πρίγκιπας τῆς αὐτοκρατορίας. Ἰδὲ εἰς ταῖς 123 σελίδαις.

Οἱ πρῶτοι τώρα εἰς τὴν Ἀξιὰ ὀνομάζονται ἐπίτροποι, κ᾽ αὐτοὶ διοικοῦν τὸ νησί· εἶναι τρόπον τινὰ ὡς κεφαλαῖς μιᾶς δημοκρατίας, καὶ ἔχουν ἐξουσία νὰ παιδεύουν κάθε ἕνα ὁπῦ ἤθελε ἀτακτήσῃ, μὲ κάθε παιδεία ἔξω ἀπὸ κεφαλική. Οἱ Ἀξιῶται οἱ περισσότεροι εἶναι Ἀνατολικοὶ, οἱ ἐπίλοιποι Λατῖνοι, καὶ ἔχουν καὶ οἱ δυὸ τοὺς ἀρχιερεῖς τους, καὶ ἕνα ἄσπονδο μῖσος ἀναμεταξύ τους, θέλωντας κάθε ἕνας νὰ εἶναι ὀρθόδοξος κάθε ἄλλος μὲ λόγου του. Οἱ Ἀξιῶται γενικῶς ὅλοι κατηγοροῦνται διὰ πολλὰ ἐλαττώματα· εἰς τὰ ἤθη τους εἶναι ἄλοι χωριάται, ἀνάξιοι οἰκονόμοι, ἀνάξιοι εἰς τὴ θάλασσα· τὸ νησί τους μὲ ὅλον ὁπῦ εἶναι ἀλίμενο, ἠμποροῦσε μ᾽ ὅλον τῦτο νὰ εἶναι μητρόπολι τῶν Κυκλάδων καὶ Σποράδων νήσων διὰ τὸ μέγεθός του καὶ τὰ φυσικὰ καλὰ ὁπῦ ἔχει, μὰ ὅταν οἱ Νάξιοι εἶναι ἀνάξιοι, τί προσμένεις ἀπὸ τὴ Νάξο. Κοντὰ εἰς ταῖς κοιναῖς κακίαις οἱ πρῶται Νάξιοι ἔχουν καὶ τοὺς καπνοὺς τῆς εὐγενείας, καὶ ἄλλοι ἀνεβάζουν τὸ γένος τους ὡς τὸν Ἰουστινιανὸ, ἄλλοι ὡς τοὺς Παλαιολόγους καὶ τ:. Ἡ Ἀξιὰ μ᾽ ὅλον ὁπῦ εἶναι τόσο μεγάλη, καὶ τέτοια καλὴ, εἶναι ὅμως πολλὰ ὀλί-

ὀλίγο κατοικημένη· μόλις ἔχει λέγουν, 8 χιλιάδες κατοίκους. Ἡ Τῆνος συγκρινόμενη μὲ τὴν Ἀξιὰ, δὲν εἶναι τίποτες, οἱ Ἀξιῶται πάλιν συγκρινόμενοι μὲ τοὺς Τηνιακοὺς δὲν εἶν' τίποτες.

Εὐγαίνει ἀπὸ τὴν Ἀξιὰ κριθάρι, κρασὶ, σῦκα, βαμπάκι, μετάξι, λάδι. Τὸ ὑψηλότερο βουνὸ ὀνομάζεται Δία, τὸ ἄλλο Κορονὶς ἀπὸ τὴ νύμφη Κορωνίδα, τροφὸ τοῦ Βάκχου· ἐπειδὴ οἱ παλαιοὶ Νάξιοι ἔλεγαν πῶς εἰς τὸ νησί τους ἀναθράφηκε αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἔφορος τῶν μπεκρίδων. Εἰς τὰ νομίσματά τους οἱ παλαιοὶ Νάξιοι εἶχαν γλυφὴ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸ πρόσωπο τοῦ Διονύσου γενάτου, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἕνα Σειληνὸ μὲ ἕνα μπουκάλι ςὸ χέρι. Φαίνεται ἀκόμι καὶ τὸ σπήλαιο ὁποῦ λέγουν πῶς αἱ Βάκχαις ἑώρταζαν τὰ Ὄργια. Ἡ Ἀξιὰ ἔχει ἀκόμι καὶ μέταλλα χρυσοῦ, καὶ ἀσιμιοῦ.

Ἡ πόλι ἡ μητρόπολι τοῦ νησιοῦ ὁποῦ εἶναι ὁμώνυμη μὲ αὐτὸ, εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ μέρος ἀντικρὺ εἰς τὴν Πάρο, καὶ ἔχει καὶ ἕνα κάςρο κτίσμα τοῦ πρώτου δουκός· μέσα εἰς αὐτὸ κάθονται ὅλο Λατῖνοι, οἱ Ἀνατολικοὶ ὁποῦ εἶναι πολλὰ περισσότεροι ἐκτείνονται ἀπ' αὐτοῦ ἕως εἰς τὴ θάλασσα. Οἱ εὐγενεῖς ἔχουν πύργους εἰς τοὺς ἀγροὺς, καὶ διατρίβουν συχνὰ εἰς αὐτούς· πλ: 37, 8'. μ: 43, 26'.

Περὶ τῆς Μυκώνου. (Κυκλάδος)

Αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι εἰς τὸ βορειοδυτικοβόρειο τῆς Ἀξιᾶς 30 μίλλια μακρυὰ, καὶ εἰς τὸ δυτικονότειο τῆς Ἰκαρίας 40 μίλλια· ἔχει περίμετρο 36 μίλλια, καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ νότειο. Ἡ Μύκωνη πλήθει ἀπὸ κρασιὰ ἐξαίρετα· κάμνει ἀρκετὸ σιτάρι ἢ κριθάρι διὰ τοὺς κατοίκους της, σῦκα πολλὰ, ἐλιαῖς ὀλίγαις· τὰ νερά της τὸ καλοκαίρι εἶναι σπάνια

για

για, ἢ τὰ ξύλα πάντοτε· πέρδικες, μπεκάτζαις (ὀρνιθοσκαλίδαις) εἶναι πολλαῖς.

Μύκωνος, χώρα, μεγάλη καὶ μόνη τοῦ νησιοῦ, μὲ κατοίκους ἕως τρεῖς χιλιάδες, σχεδὸν ὅλους Ἀνατολικοὺς, καὶ πολλὰ ὀλίγους Λατίνους, μὲ δυὸ λιμένες, ἕναν μεγάλο καὶ ἕναν μικρό· εἰς τὸν μικρὸ μεγάλα καράβια δὲν χωροῦν, εἰς τὸν μεγάλο δὲν εἶν' ἀκίνδυνα ἀπὸ κάθε ἄνεμο. πλ: 37, 28'. μ: 43, 36'.

Περὶ τῆς Δήλου. (Κυκλάδος)

Εἰς τὸ δυτικὸ, κοντὰ εἰς τὴ Μύκωνο εἶναι ἡ Δῆλος ἡ περιφημότερη καὶ ἀξιολογώτερη τὸ παλαιὸ ἀπὸ ὅλαις ταῖς Κυκλοσποράδες νήσους διὰ τὴ γέννησι τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ διὰ τὶ ἐςάθηκε κοινὸ θησαυροφυλάκιο τῶν Ἑλλήνων· τώρα ὅμως ἡ Δῆλος σώζει μόνο τὰ ἴχνη τῆς παλαιᾶς της λαμπρότητος, τὰ ὁποῖα συνίςανται εἰς πλῆθος ἐρείπια· μαςόροι ἀπὸ τὰ γέιτονα νησιὰ ἔρχονται συχνὰ σὰν εἰς μιὰ λατομία, καὶ διαλέγουν μάρμαρα, ἐδῶ κ' ἐκεῖ εἰς τὰ χαλάσματα διασκορπισμένα· τζακίζουν μιὰ κολόννα διὰ νὰ κάμουν σκαλοπάτια καὶ παραςάτας εἰς ταῖς θύραις καὶ ςὰ παράθυρα· χαλνοῦν ἕνα ςηλοπόδι διὰ νὰ φκιάσουν ἕνα γαβάνι, ἕνα ἀλατηρό· συντρίβουν, ἀναποδογυρίζουν, σηκόνουν ὅ, τι τοὺς ἀρέσκει· μὰ ἐκεῖνο ὁποῦ ἀποδείχνει μεγάλα τὴ μεγάλη μεταβολὴ τῶν ἀνθρωπίνων, εἶναι αὐτὸ ὁποῦ οἱ Μυκωνιῶται τώρα πληρόνουν μιὰ μπαγατέλλα διὰ νὰ ἔχουν εἰς τὴν ἐξουσία τους ἕνα νησὶ ὁποῦ ἐςάθηκε μιὰ φορὰ ὁ πλουσιώτερος τόπος τῆς Εὐρώπης.

Τὸ βουνό της ὠνομάζουνταν Κύνθος· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐλέγουνταν Κύνθιος, καὶ ἡ Ἄρτεμι Κυνθία· τὸ ποτάμι ἢ ὁ ῥύακάς της Ἰνωπός· αἱ πόλαις της Ὤλερος, Κύνθος, Ῥήνη· ὕςερα ἡ πρωτεύουσά

στὰ της πόλι ὠνομάσθηκε Νέαι Ἀθῆναι Ἀδριαναί. Ἡ Δῆλος ἐξανακατεστάθηκε ἀξιόλογη μετὰ τὴ δυστυχία τῆς Κορίνθου· ἐπειδὴ οἱ πραγματευταὶ καὶ ἄλλοι ἀκόμι ἐπῆγαν καὶ ἐκατεστήθηκαν εἰς αὐτὴν, ἕνα διὰ τοὺς λιμένας της, καὶ ἄλλο διὰ τὴν πρόληψίν τους ὁποῦ ἐνόμιζαν πῶς ἡ Δῆλος φυλάγεται ἀπὸ τοὺς θεούς· καὶ ἔτζι ἐστάθηκε πάλιν ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλι τῆς Ἑλλάδος. Ἕνας στρατηγὸς τοῦ Μιθριδάτου ἀφ' οὗ ἔμαθε πῶς οἱ Δήλιοι ἦταν πεπεισμένοι πῶς τοὺς φυλάγει ὁ Ἀπόλλωνας, ἐπῆγε μὲ στόλο καὶ τοὺς εὔγαλε ἀπὸ τὴν πλάνη τους· καὶ ἐπλήρωσαν οἱ Δήλιοι πολλὰ ἀκριβὰ αὐτὸ τὸ μάθημα.

Κοντὰ εἰς αὐτὴν εἶναι καὶ μιὰ ἄλλη μικρότερη ὁμώνυμη.

Περὶ τῆς Σύρας. (Κυκλάδος).

Αὐτὸ τὸ νησὶ εἶναι εἰς τὸ δυτικοβόρειο τῆς Δήλου, καὶ ἔχει καὶ μιὰ χώρα μεγάλη εἰς τὴ μέση εἰς τὸ ὑψηλότερο μέρος. Τὸ παλαιὸ ἐλέγεταν Σύρος. Ἀπ' αὐτὴν ἦταν ὁ περίφημος φιλόσοφος Φερεκύδης· διὰ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ Σύριος. Αὐτὸς ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους φιλοσόφους τῆς Ἑλλάδος, διδάσκαλος τοῦ Πυθαγόρα, καὶ μαθητὴς τοῦ Πιττακοῦ· αὐτὸς ἐφεῦρε πρῶτος καὶ τὸ ἡλιοτρόπιο, καὶ μερικοὶ λέγουν πῶς εἶπε πρῶτος καὶ ταῖς αἰτίαις τῶν ἐκλείψεων τοῦ ἡλίου. Ἐστάθηκε καὶ ἕνας ἄλλος Φερεκύδης νεώτερος Ἀθηναῖος.

Εἰς τὸ βορειοδυτικοβόρειο τῆς Σύρας εἶναι ἡ Γυάρος νῆσος.

Περὶ τῆς Τήνου. (Κυκλάδος)

Εἰς τὸ βόρειο τῆς Δήλου μακρυὰ 4, 5 λέγαις, καὶ εἰς τὸ ἀνατολικονότιο τῆς Ἄνδρου ὀλίγο μακρυὰ, καὶ εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Ἰκαρίας, εἶναι ἡ Τῆνος, ἡ ὁποία εἶναι

ὡς μητρόπολι τῶν Κυκλάδων, ὄχι διὰ τὸ μέγεθος, ὄχι διὰ τὸν καλὸ καὶ εὔφορό της τόπο, ἀμὴ διὰ τὴν πολυανθρωπία της ὁποῦ ἔχει ὑπὲρ ταῖς σαράντα χιλιάδες ψυχαῖς, διὰ τὴν ἀξιότητα καὶ πολισμὸ τῶν κατοίκων τους, ὄντες ἀκόμι καὶ ἐμπόριο τῶν ὑπολοίπων νησιῶν.

Αὐτὴ ἡ νῆσος ἔχει 7 λέγαις μάκρος καὶ 3 πλάτος· ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ βορειοδυτικοβόρειο εἰς τὸ νοτοανατολικονότειο. Ὁ τόπος της εἶναι πετρώδης, μ' ὅλον τοῦτο εἶναι καλλίτερα καλλιεργημένη ἀπὸ ὅλαις. Τὸ μετάξι κάμνει τὴν πρώτη πραγμάτεια τοῦ τόπου. Ὅλα ὅσα γίνονται, εἶναι νοσιμώτατα, καθὼς καρπούζια, πεπόνια, σταφύλια, λεϊμόνια, πορτοκάλια καὶ τ:. Τὰ ἀμπέλια γίνονται πολλὰ καλά· καὶ αὐτὸ εἶναι παλαιό· νομίσματα παλαιὰ τῆς Τήνου ὁποῦ σώζονται, ἔχουν ἐπάνω τὸν Διόνυσο ὁποῦ βαστᾷ μὲ τὸ δεξὶ χέρι ἕνα σταφύλι, καὶ μὲ τ' ἀριστερὸ τὸν θύρσο· ἄλλα πάλιν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸ κεφάλι τοῦ Διὸς Ἄμμωνος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἕνα σταφύλι.

Ἔχει ἀπάνω 66 χωριά· ἡ χώρα ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι ἡ μητρόπολί της. ἀπὸ τὸ ὄνομα πόλι ἀκόμι ὁποῦ σώζει, καὶ ἀπὸ κάποια λείψανα ὁποῦ σώζονται δὲν εἶν' ἀμφιβολία πῶς αὐτὴ ἦταν ἡ παλαιὰ πόλι Τῆνος, κοντὰ εἰς τὴν ὁποία ἦταν καὶ ἕνας περίφημος ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος ὁποῦ εἶχε καὶ ἀσυλία. Ἡ Τῆνος εἶναι ἡ ὑστερινὴ νῆσος ὁποῦ ἐπάρθηκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους· ὁ Κοκκινογένης δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὴν πάρῃ ὅταν ὑπόταξε ὅλο τὸ Αἰγαῖο πέλαγος εἰς τὸν β'. Σολεϊμάνη.

Ἡ Τῆνος ἔχει πολλὰ νερὰ, ἔχει ἀέρα εὐκραέστατο· διὰ τοῦτο καὶ οἱ κάτοικοί της εἶναι ἄνθρωποι γεροὶ, ροδοκόκκινοι, αἱ γυναῖκες γενικῶς πολλὰ ὄμορφαις. Οἱ Τηνιακοὶ εἶναι πολλὰ ἔξυπνοι, εὐφυεῖς, φιλόπονοι, φιλεργοί· τὸ νησί τους μὴν ἔχωντας τόπο πολὺν ἐργάσιμο καὶ ἀνάλογο μὲ τὴν ποσότητά τους, εὐγαίνουν

πολλοὶ εἰς τὴ Σμύρνη καὶ Κωνσταντινούπολι ἄνδρες καὶ γυναῖκες· αἱ βυζάσραις τῶν ἀρχοντικῶν τῆς πόλεως εἶναι σχεδὸν ὅλαις Τηνιακιαῖς.

Εἶναι ἀπάνω ἕνας ἀρχιεπίσκοπος τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ ἕνας ἐπίσκοπος τῶν Λατίνων οἱ ὁποῖοι εἶναι ὀλιγώτεροι ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Ὁ Ἡρόδοτος μᾶς μαθαίνει πῶς αὐτὴ ἐστάθηκε ποτὲ μέρος τῆς ἀρχῆς τῶν Κυκλάδων ὁποῦ εἶχαν οἱ Νάξιοι. Εἰς τὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν ἔστειλε κ᾽ αὐτὴ βοήθεια κατὰ τῶν Περσῶν.

Περὶ τῆς Ἄνδρου. (Κυκλάδος)

Αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Τῆνο ἀπὸ τὸ δυτικοβόρειο, καὶ κοντὰ εἰς τὴν Εὔβοια ἀπὸ τὸ ἀνατολικονότειο· ἐκτείνεται κατὰ μάκρος ἀπὸ τὸ δυτικοβόρειο εἰς τὸ δυτικονότειο, καὶ εἶναι μεγαλήτερη ἀπὸ τὴν Τῆνο. Ὠνομάζονταν προτήτερα Καυρὼν, καὶ Ἄντανδρος· ὕστερα Ἐπαγρὶς καὶ Ὑδροῦσσα. Ἔχει τριάντα σαράντα χωριά· τὸ μεγαλήτερο ὀνομάζεται Ἄρνα, εἰς τὸ ὁποῖο κάθεται καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἄνδρου. Κοντὰ εἰς αὐτὴ τὴ χώρα φαίνονται ἀκόμι κάποια χαλάσματα τῆς παλαιᾶς Ἄνδρου πόλεως μητροπόλεως τῆς νήσου, κομμάτια τείχη, κομμάτια ἀγάλματα, κομμάτια κολόνναις, κομμάτια ποδοκόλοννα γεμάτα ἀπὸ ἐπιγράμματα.

Ἡ Ἄνδρος ὅσο εἰς τὸ φυσικὸ εἶναι τόπος κάλλιστος, εὐφορώτατος εἰς κάθε τὶ, κατάῤῥυτος ἀπὸ πλῆθος ῥύακας, στολισμένος μὲ πολλὰ δάση μεγαλόδενδρα, κατάφυτος ἀπὸ διάφορα δένδρα κάρπιμα, πορτοκαλιαῖς, κιτριαῖς, νεραντζιαῖς, λεϊμονιαῖς, ἐλιαῖς, ἀμπέλια, συκαμιναῖς, συκαῖς καὶ τ:, διακομμένος μὲ βουνὰ, μὲ λόφους, μὲ πεδιάδες, τὰ ὁποῖα κάμνουν τὴν κατοικία της ἡδονική· μὰ ἂν ἔλθωμεν εἰς τὸ ἠθικὸ,

ἡ

ἡ Ἄνδρος εἶναι ἕνα κακοῤῥίζικο νησί· ἐπειδὴ οἱ νησιῶται της εἶναι χωριάται μὲ τὴν ὁλότη, καὶ φθάνει νὰ πῶ χωριάται διὰ νὰ μὴ πολυλογῶ· καὶ αὐτὸ θε νὰ τοὺς εἶναι παλαιό. Ὁ Θεμιστοκλῆς ἐστάλθηκε ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους εἰς τοὺς Ἀνδριώτας νὰ ζητήσῃ ἄσπρα, καὶ ἀφ᾽ οὗ εἶδε ὡς φαίνεται τὴ δυσκολία, τοὺς εἶπε πῶς ἦλθε εἰς αὐτοὺς μὲ δυὸ θεοὺς τὴν Πειθὼ, καὶ τὴ Βία· οἱ Ἀνδριῶται τὸν ἀπεκρίθηκαν, μὰ ἔχομεν κ᾽ ἡμεῖς δυὸ θεοὺς μεγάλους τὴν Πενία, καὶ τὴν Ἀπορία· πλ: 37, 50. μ: 42, 40.

Περὶ τῆς Τζίας. (Κυκλάδος)

Εἰς τὸ δυτικονοτειοδυτικὸ τῆς Ἄνδρου μακρυὰ σχεδὸν δέκα λέγαις εἶναι ἡ Τζία τὸ παλαιὸ Κία καὶ Κέως· ἡ χώρα της ὀνομάζεται κ᾽ αὐτὴ Τζία, καὶ ἔχει καὶ θρόνο ἀρχιεπισκόπου.

Περὶ τοῦ Μακρονησίου.

Εἰς τὸ βόρειο τῆς Τζίας κοντὰ εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰ τῆς Ἀττικῆς εἶναι τὸ Μακρονῆσι τὸ ὁποῖο ἐμετονομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὸ σχῆμα του· ἐπειδὴ προτήτερα ὠνομάζονταν Ἑλένη ἀπὸ τὴν πολυθρύλλητη Ἑλένη. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπὸ ταῖς Κυκλάδες.

Περὶ τῶν Θερμιῶν. (Κυκλάδος)

Τὰ Θερμιὰ ὁποῦ ἐλέγονταν τὸ παλαιὸ Θηραμνία (ἡ), εἶναι εἰς τὸ νότειο τῆς Τζίας· ἔχει 5 λέγαις μάκρος, 2 πλάτος καὶ 14, 15 γύρο. Εἰς αὐτὴν φαίνονται καὶ ἐρείπια μιᾶς πόλεως. Τώρα ἔχει μιὰ πόλι μικρὴ καὶ ἕνα χωριὸ, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι συμποσοῦνται ὡς 9 χιλιάδες ὅλοι σχεδὸν Ἀνατολικοί· ἡ γῆ της εἶναι καλὴ καὶ καλλιεργημένη· κάμνει πολὺ κριθάρι,

σύν-

σῦκα, μετάξι πολὺ, μέλι, κηρὶ, βαμπάκι διὰ τὴ χρῆσί τους· ἀγριοπούλια ἔχει πολλὰ, ξύλα ὑστερεῖται. Ἡ πόλι της εἶναι ὁμώνυμη.

Περὶ τῆς Σερίφου. (Κυκλάδος)

Εἰς τὸ νότειο τῆς Θερμιᾶς εἶναι ἡ Σέριφος, μία κ' αὐτὴ ἀπὸ ταῖς Κυκλάδες, μ' ὅλον ὅπου ὁ Στράβων τὴν συναριθμεῖ μὲ ταῖς Σποράδες. Ὁ γύρος της εἶναι περισσότερος ἀπὸ 36 μίλλια. Ὁ λιμένας της τὴν ἔκαμε ἀξιόλογη καὶ τὸ παλαιὸ ἀκόμι, μὰ ἀρχαιότητες δὲν πρέπει νὰ πηγαίνῃ τινὰς νὰ ζητῇ εἰς αὐτήν· ἐπειδὴ δὲν ἐστάθηκε καμμία φορὰ μήτε δυνατὴ, μήτε μεγαλοπρεπής· εἶναι ἕνας μικρὸς τόπος τοῦ ὁποίου τὰ βουνὰ εἶναι πολλὰ τραχεὰ καὶ ἀπότομα· εὑρίσκει τινὰς ἐκεῖνα ὅπου ἔδωκαν αἰτία εἰς τὸν μῦθο τοῦ Περσέως. Ὁ Σενέκας ὁμιλεῖ δι' αὐτὴν ὡσὰν δι' ἕναν τόπο χέρσο· ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους τὴν δίνει κ' αὐτὸς ἕνα ἐπίθετο ὅπου μᾶς κάμνει νὰ συμπεράνωμεν πῶς ἦταν ἕνα νησὶ καταφρονεμένο καὶ κακορρίζικο. Φαίνεται λοιπὸν πῶς τὰ μέταλλα τοῦ σιδήρου καὶ μαγνήτου ὅπου ἔχει, δὲν ἦταν γνωστὰ εἰς τοὺς παλαιοὺς, μ' ὅλον ὅπου εἶναι σχεδὸν ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ γῆ· τὰ μέταλλα τοῦ σιδήρου εἶναι ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ γῆ, τοῦ μαγνήτου ὅμως διὰ νἄχῃ τινὰς χονδρὰ κομμάτια, πρέπει νὰ σκάψῃ βαθειά· οἱ κάτοικοι ὅμως μ' ὅλον ὅπου κατοικοῦν εἰς ἕναν τόπο γεμάτο ἀπὸ σίδηρο, δὲν ἔχουν ἐργαλεῖα ἀρκετὰ μήτε διὰ τὰ κρομμύδια τους ὅπου εἶναι τὸ πρῶτο προϊὸν τοῦ τόπου τους. Ἔχει πέρδικες πολλαῖς.

Εἰς αὐτὸ τὸ νησὶ μία χώρα εἶναι μόνο, καὶ ἕνα χωριό· ἡ χώρα εἶναι τριγύρω εἰς ἕνα βράχο, τρία μίλλια μακρυὰ ἀπὸ τὸν λιμένα, ὁ ὁποῖος εἶναι θαυμαστὸς, μὰ δὲν τοὺς χρησιμεύει τίποτες διὰ τὴν ὀκνηρία τους, ἀπὸ τὴν ὁποία εἶναι καὶ φτωχοὶ καὶ ἀξιοκαταφρόνητοι. Οἱ κά-

τοικοι τοῦ νησιοῦ εἶναι ὡς χίλιαις ψυχαῖς· τὸν περισσότερο καὶ καλλίτερο τόπο τὸν ἔχει ἕνα μοναστήρι τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

Περὶ τῆς Κιμώλου.

Αὐτὴ εἶναι μία μικρὴ νῆσος, καὶ ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς Φράγκους Ἀρντζεντιέρρα, ὡσὰν νὰ πῇς Ἀσημονήσι, ἀπὸ τὰ μέταλλα τοῦ ἀσημιοῦ ὅπου ἔχει· εἶναι πετρώδης, καὶ βουνώδης, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο καρποφόρη· ἡ γῆ της εἶναι ἀσπρόχωμα καὶ καλὴ διὰ πλύσιμο, καὶ τὴν ὀνομάζουν Κιμωλία αὐτὴν καὶ κάθε ἄλλην παρόμοια. Ἔχει ἀπάνω ἕνα χωριὸ μόνο.

Περὶ τῆς Πελαγούσας.

Τὸ παλαιὸ Πολύαιγος ἀπὸ τὸ πλῆθος ταῖς αἶγες (γίδαις).

Περὶ τῶν Κυθήρων.

Αὐτὴ ἡ νῆσος ὅπου ὀνομάζεται τώρα Τζερίο, εἶναι εἰς τὸ βορειοδυτικοβόρειο τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς Κρήτης, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸν Λακωνικὸ κόλπο, εἰς τὴν ἀρχὴ τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Ἔχει γύρο 60 μίλλια καὶ μία μικρὴ πόλι ὁμώνυμη, καὶ ἕναν ἐπίσκοπο ἀπὸ κάτω εἰς τὸν μητροπολίτη τῆς Μονομβασίας, καὶ μερικὰ χωριά· εἶναι εἰς τὴν ἐξουσία τῶν Βενετζιάνων· ἔχει πολλοὺς λαγοὺς, ὀρτύκια, τρυγόναις.

Τὰ Κύθηρα εἶναι περίφημα εἰς τὴ μυθολογία διὰ τὴν Ἀφροδίτη ὅπου λέγουν πῶς ἐγεννήθηκε ἐδῶ· διὰ τοῦτο καὶ ἦταν καὶ ἕνας ναὸς πολυτελέστατος, καὶ τὸ νησὶ ἱερὸ τῆς Ἀφροδίτης, καὶ ἡ Ἀφροδίτη ἐπονομάζεται καὶ Κυθέρεια.

Μέ-

Μέσα εἰς τὸν Ἀργολικὸ κόλπο εἶναι νησάκια ὁ Καραθώνας, τὸ παλαιὸ Τρίκρανα, καὶ ἄλλα.

Περὶ τῆς Νίδρας.

Αὐτὸ τὸ νησὶ τὸ ὁποῖο κεῖται εἰς τὰ ζερβιὰ ἐμβαίνωντας εἰς τὸν Ἀργολικὸ κόλπο, εἶναι μικρὸ, καὶ πετρῶδες καὶ ἄνυδρο· ὀνομάζεται τὸ παλαιὸ Καλαυρία, καὶ ἦταν περίφημο δι' ἕναν ναὸ τοῦ Ποσειδῶνος ὅπου ἦταν ἐς αὐτὸ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀσυλία· εἰς αὐτὸν τὸν ναὸ ἐπρόσφυγε ὁ περιβόητος Δημοσθένης φεύγωντας ἀπὸ τὸν Ἀντίπατρο, καὶ ὅταν ἐπῆγε κ' ἐκεῖ ὁ Ἀρχίας νὰ τὸν πάρῃ, ἐφαρμακώθηκε μὲ τὸ φαρμάκι ὅπου εἶχε πάντοτε μαζί του, καὶ ὕστερα ἐκίνησε νὰ εὔγῃ λέγωντας, ἐγὼ δ' ὦ φίλε Πόσειδον ἔτι ζῶν ἐξανίσαμαι τοῦ ἱεροῦ· τῷ δ' Ἀντιπάτρῳ καὶ Μακεδόσιν οὐδ' ὁ σὸς ναὸς καθαρὸς ἀπολέλειπται. καὶ εὐθὺς ἀφ' οὗ εὐγῆκε ἔξω, ἀπέθανε. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἔστησαν ὕστερα ἕναν χάλκινο ἀνδριάντα μὲ αὐτὸ τὸ θρυλλούμενο ἐπίγραμμα.

Εἴπερ ἴσην ῥώμην γνώμῃ, Δημόσθενες εἶχες,
Οὔ ποτ' ἂν Ἑλλήνων ἦρξεν ἄρης Μακεδών.

Ἡ Νίδρα εἶναι καὶ τώρα περίφημη εἰς τὴ Μεσόγειο· ἐπειδὴ ἔχει μιὰ χώρα μὲ χίλια σπίτια καὶ παραπάνω, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι εἶναι ἐπιτηδειότατοι καὶ ἀξιώτατοι ναῦται, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὴ πλέουσα, καὶ στολισμένη μὲ καλαῖς καὶ μεγάλαις οἰκοδομαῖς.

Εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐμβαίνωντας εἰς τὸν Σαρωνικὸ κόλπο, εἶναι ὁ Πόρος, καὶ παραμέσα ἄλλα μικρότερα.

Περὶ τῆς Αἴγινας.

Αὐτὴ ἡ νῆσος κεῖται ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Ἐπίδαυρο ὅπου

ὅπου εἶναι εἰς τὴν Πελοπόννησο καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ λιμένα, 28 μίλλια μακρυὰ καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Τὸ μάκρος της εἶναι 5 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 3. Ἔχει μιὰ πόλι ἀπάνω ὁμώνυμη καὶ ἕνα Φρούριο τὸ ὁποῖο τὸ ἔκτισαν οἱ Τοῦρκοι· εἶναι ἀχιεπισκοπή· ἀρχαιότητες ὅσαις θέλεις. Οἱ Αἰγινῖται ἐστάθηκαν ποτὲ ἐπιτηδειότατοι εἰς τὴ ναυτική· διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὑποπτεύωντάς τους, ἐπρόσαξαν ἀπανθρώπως καὶ ἀνηλεῶς νὰ κοποῦν οἱ ἀντίχειρές τους διὰ νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ τραβοῦν κουπί. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Σαλαμῖνα 8 μίλλια· πλ: 37, 45. μ: 41, 44.

Περὶ τῆς Σαλαμίνας.

Αὐτὴ ἡ νῆσος κεῖται μπροστὰ εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ προτήτερα εἶχε καὶ πόλι, τώρα ὅμως αὐτὴ ἐκατήντησε εἰς χωριὸ, καὶ λέγεται Ἀμπελάκι· ὁ γύρος εἶναι περισσότερο ἀπὸ 30 μίλλια. ἔχει ἐπίσκοπο ὑπὸ τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ Σαλαμῖνα εἶναι περίφημη εἰς τὴν ἱστορία διὰ τὴ ναυμαχία ὅπου ἔγινε ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς Πέρσας καὶ Ἀθηναίους. Εἰς αὐτὸν τὸν κόλπον εἶναι καὶ ἄλλα νησάκια ἀκόμι.

Περὶ τῆς Εὐρίπου.

Αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι κοντὰ εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα, καὶ ἐκτείνεται κατὰ μάκρος καὶ παραλλήλως τρόπον τινὰ ἐμπροστὰ εἰς αὐτὴν, ἔχωντας σχῆμα στενὸ μακρὺ διὰ τὸ ὁποῖο καὶ Μακρὶς ποτὲ ὠνομάσθηκε. Τὸ παλαιὸ ὠνομάζεται Εὔβοια καὶ πρότερον Ἀβαντὶς, ἐκεῖνο ἀπὸ μιὰ Ἡρωΐνη, καὶ αὐτὸ ἀπὸ ἕναν ἥρωα· πρὸς τούτοις καὶ Ὄχη, καὶ Ἐλλοπία· μ' ὅλον τοῦτο τὸ Εὔβοια εἶναι μιὰ ὀνομασία της παλαιότατη· ἐπειδὴ αὐτὸ τὴν δίνει καὶ ὁ Ὅμηρος λέγωντας.

Οἱ

Οἱ δ' Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες· τοὺς κατοίκους ἔτζι τοὺς λέγει ὁ ποιητὴς, καὶ τὸ Εὐβοεῖς εἶναι ὑστερότερο.

Τὸ μάκρος της ὁποῦ πέρνεται ἀπὸ τὸ Κήναιο ἀκρωτήριο ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ δυτικοβόρειό της ἕως εἰς τὸν Γεραιστὸ λιμένα ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικονότειο, εἶναι κοντὰ 37 λέγαις, ὁ Στράβων λέγει 1200 στάδια· τὸ πλάτος της τὸ μεγαλήτερο εἶναι κοντὰ 7 λέγαις. Ἔξω ἀπὸ τὴν Ὄχη τὸ ὑψηλότερό της βουνὸ εἰς τοῦ ὁποίου τοὺς πρόποδας εἶναι ἡ Κάρυστο, εἶναι καὶ ὁ Καφηρέας (Καφηρεὺς) εἰς τὸ βόρειό της ἀντικρὺ εἰς τὴ Σκιάθο, καὶ ὁ Ὀφέλτης. Τὸ μέρος ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Καφηρέα, καὶ εἰς τὸ Κήναιο, ἡ ἀκρογιαλιὰ λέγω ὁποῦ εἶναι ἀντίπορθμη στὴ Μαγνησία, εἶναι τὸ περίφημο Ἀρτεμήσιο, μπροστὰ εἰς τὸ ὁποῖο ἔγινε ἡ ναυμαχία τῶν Ἀθηναίων καὶ Περσῶν.

Ἡ Εὔριπος ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Βοιωτίας ἐγγίζει εἰς τὴν ἤπειρο, καὶ δὲν εἶναι παρὰ ἕνας πορθμὸς στενὸς ὁποῦ τὴν χωρίζει ἀπ' αὐτήν· αὐτὸς ὠνομάζονταν τὸ παλαιὸ Εὔριπος (ὁ), καὶ ἀπ' αὐτὸν καὶ ἡ στενὴ θάλασσα ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὴν καθ' αὐτὸ Ἑλλάδα· ἀπ' αὐτὸν τέλος πάντων ὀνομάζεται τώρα καὶ ὅλο τὸ νησὶ Εὔριπος (ἡ). ἐδῶ γίνονται αἱ πολυθρύλητοις παλίῤῥοιαις.

Ἡ Εὔριπος εἶναι ἕνα νησὶ χαριέστατο, εὐφορώτατο. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ παλαιὸ ὅταν εἶχαν τὸ κράτος εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶχαν ἀπὸ τὴν Εὔριπο σχεδὸν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τους. Ἡ Εὔριπος εἶναι περίφημη εἰς τὴν ἱστορία καὶ διὰ ταῖς πολλαῖς ἀποικίαις ὁποῦ ἔκαμνε εἰς τὴ Θρᾴκη, εἰς τὴ Μακεδονία, Ἀσία, Σικελία, καὶ Ἰταλία· καὶ φαίνεται ἀπ' αὐτὸ πῶς ἄκμαζε, καὶ ἦταν πολυάνθρωπη· τώρα ὅμως δὲν εἶναι τίποτες συγκρινόμενη μὲ τὴν παλαιά της κατάστασι. Ἡ Ἐρέτρεια, καὶ ἡ Χαλκίδα ἐστάθηκαν αἱ ἀξιολογώτεραις πόλαις.

Ἡ

Ἡ Εὔριπος ἔχει μιὰ γῆ πολλὰ καλὴ εἰς κάθε λογῆς γεννήματα· σιτάρια καὶ ἄλλα γεννήματα γίνονται πολλά· λάδια, κρασιὰ, μέλι παρομοίως· θρέφει πολλὰ ζῶα, γίδια, πρόβατα, βόδια καὶ τ:· εἰς τὰ βουνά της εἶναι ὁλόκληρα χωριὰ ὁποῦ ζοῦν μὲ μόνο τὰ ζῶα τους· ἔχει πλαγινὰ καλὰ, πεδιάδαις ὅμορφαις, δρυμοὺς πολλοὺς, μάλιστα εἰς τὰ βουνά. Εὐγαίνει ἀπ' αὐτὴν μετάξι, λάδι πολὺ, κρασὶ πολὺ, μέλι, ζῶα πίσσα, γεννήματα καὶ τ:.

Χαλκίδα, κοντὰ εἰς τὸν Εὔριπο, πόλι δυνατὴ, καὶ περιτειχισμένη μὲ ἕνα κάστρο ὀχυρώτατο, εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς νήσου. Κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους καὶ Ἐβραίους· οἱ Χριστιανοὶ κάθονται εἰς τὰ προάστεια τὰ ὁποῖα εἶναι μεγαλήτερα ἀπὸ τὸ κάστρο· ἡ Χαλκίδα εἶναι ἡ καθέδρα τοῦ μητροπολίτου τῆς Εὐρίπου, καὶ τοῦ Πασιᾶ ὁποῦ ἐξουσιάζει ἐδῶ. Ἐπάρθηκε ἀπὸ τὸν β· Μεϊμέτη εἰς τὰ 1469 ὕστερα ἀπὸ ἑνὸς μηνὸς πολιορκία, καὶ 40 χιλιάδαις χαμὸ στρατευμάτων· εἰς τὰ 1688 οἱ Βενετζιάνοι τὴν ἐπολιόρκησαν, ὅμως μάτην· εἰς τὸν ἀπερασμένο πόλεμο τὴν ἐμπομπάρδισαν καὶ οἱ Μόσχοβοι. Ἀπέχει 12 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἀθήνα εἰς τὸ β. α. β., 15 ἀπὸ τὴ Λάρισσα εἰς ν. α. ν., 104 ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι εἰς τὸ δ. ν. πλ: 38, 30'. μ. 42. 3'.

Ἡ Χαλκίδα λέγει ὁ Στράβων, ἐκτίσθηκε ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους προτήτερα ἀπὸ τὸν Τρωϊκὸ πόλεμο, καθὼς καὶ Ἡ Ἐρέτρεια, καὶ ἐστάθηκαν καὶ αἱ δυὸ ὀνομασταῖς. εἰς τὴ Χαλκίδα ἀπέθανε ὁ περίφημος Ἀριστοτέλης.

Ἡ Ἐρέτρεια τὴν σήμερον δὲν σώζεται, τὰ ἴχνης της μόνο φαίνονται. αὐτὴ εἶναι περίφημη ἀκόμι καὶ διὰ ταῖς φιλοσοφικαῖς διατριβαῖς ὁποῦ εἶχε ποτε.

Κάρυστος, πόλι περιτειχισμένη, εἰς τὸ νότειο τῆς Εὐρίπου, καὶ κατοικημένη ἀπὸ Τούρκους καὶ Ῥωμαίους. Κάρυστος εἶναι παλαιότατη καὶ αὐτὴ ὀνομασία· κοντὰ

εἰς αὐτὴν ἦταν τὸ παλαιὸ καὶ ὁ ἀμίαντος λίθος, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ξαίνωντάς τον καὶ ὑφαίνωντάς τον, ἔκαμναν πανιά, τὰ ὁποῖα ἀφ' οὗ ἐλέρωναν, τὰ ἐκαθάριζαν μὲ τὴ φωτιὰ χωρὶς νὰ καίωνται· εἰς αὐτὰ τὰ πανιὰ ἐτύλιγαν καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ἔκαιαν οἱ παλαιοί, διὰ νὰ ἔχουν ὕστερα μὲ εὐκολία τὴ στάχτη ἀπὸ τὰ κόκκαλα. Αὐτοῦ κοντὰ εἶναι καὶ ἕνα λατόμι ὀνομαστὸ καὶ αὐτὸ εἰς τοὺς παλαιούς.

Ἡ Εὔριπος κοντὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ δυὸ κάστρη ἔχει καὶ 360 χωριά, τὰ ὁποῖα κατοικοῦνται ὅλα ἀπὸ Ῥωμαίους· ὅλα σχεδὸν φτωχὰ καὶ κακοῤῥίζικα ἀπὸ τὴν τυραννία τῶν Τούρκων, μ' ὅλον ὁποῦ ἔχουν τέτοιον εὔφορο τόπο· Οἱ Τοῦρκοι τῆς Εὐρίπου εἶναι πολλὰ μισόχριστοι καὶ βάρβαροι· οἱ Χριστιανοὶ παθαίνουν μυρία ἀπ' αὐτούς.

Περὶ τῆς Σκύρου.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ βορείου τῆς Εὐρίπου, ἑφτὰ ὀχτὼ λέγαις μακρυά, εἶναι ἡ Σκύρος· ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο, καὶ ἔχει κοντὰ 60 μίλλια γύρο· ἔχει τόπο καλὸ καὶ γεωργήσιμο καὶ χέρσο διὰ ζῶα· οἱ κάτοικοί της εἶναι ὡς 300 φαμιλλιαῖς, ὅλοι Ἀνατολικοί. Ὁ λιμένας της ὁποῦ κοιτάζει εἰς τὸ δυτικονότειο εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλίτερους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ ἀρκετὸς νὰ χωρέσῃ ὁλόκληρο βασιλικὸ στόλο. ἐμβαίνωντας τινὰς εἰς αὐτὸν βλέπει ἕναν αὐλῶνα βαθὺ ὁποῦ χωρίζει τὸ νησὶ εἰς δυὸ μέρη· τὸ πρῶτο βουνὸ ὁποῦ τὸν στεφανόνει, εἶναι περίφημο διὰ τὸν θάνατο τοῦ Θησέως· μακρυὰ ἀπ' αὐτὸν 10 μίλλια εἶναι ἡ χώρα. Θρέφουν ἀπάνω εἰς τὴ Σκύρο πολλὰ γιδοπρόβατα, τῶν ὁποίων τὸ τυρὶ εἶναι ἐξαίρετο. Τὸ παλαιὸ οἱ Σκύριοι εἶχαν προστάτη τους τὴν Παλλάδα τῆς ὁποίας φαίνονται τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ ἀκόμι· πλ: 39, 10΄. μ: 42, 50΄.

Πε-

Περὶ τῆς Σκιάθου.

Αὐτὸ τὸ νησὶ εἶναι εἰς τὸ βόρειο τῆς Εὐρίπου, στὸ πλάγι τῆς Μαγνησίας, ἀντικρὺ εἰς τὸ Μπρομίρι πολλὰ κοντὰ εἰς τὴν ξηρά· ὄνομα παλαιότατο, καὶ ἔχει τὴν παραγωγή του ἀπὸ τὸ Σκιὰ Ἄθω· ἐπειδὴ στὴν ἰσημερινὴ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου σκιάζεται ἀπ' αὐτόν. Ἡ περιφέρειά της εἶναι ὡς 30 μίλλια, τὸ σχῆμα της τρίγωνο σκαληνό. ὁ ἀέρας της εἶναι ὑγιεινότατος, ἡ γῆ της μικτὴ ἀπὸ χαμοβούνια καὶ πεδιάδαις, τὰ βουνὰ κατάφυτα ἀπὸ δένδρα ἄκαρπα, πεύκους, ἐλάτια καὶ ἄλλα· αἱ πεδιάδες της ἐν μέρει κατάφυταις ἀπὸ ἀμπελῶνας καὶ ὀλίγαις συκαῖς, καὶ ἀπὸ πλῆθος ἀγριλιαῖς· Πρὸς τὸ νότειο ἔχει ἕναν λιμένα εὐρυχωρότατο καὶ ἀσφαλέστατο, τὸν ὁποῖο τὸν ὀνομάζουν Ὡραιόκαστρο· τὰ πέριξ τοῦ λιμένος εἶναι τόπος πεδινός· εἰς τὸν μυχὸ εἶναι μιὰ μικρὴ χερσόνησος λοφώδης, ἡ ὁποία ἦταν περιτειχισμένη μὲ κάστρο, τοῦ ὁποίου σώζονται ἀκόμι τὰ ἐρείπια, καὶ μέρος τῆς πόρτας, ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὸν ἰσθμὸ τῆς χερσονήσου· ἐδῶ ἦταν τὸ παλαιὸ ἡ πόλι· ἐδῶ εἶναι καὶ μιὰ λίμνη συνεχομένη μὲ τὴ θάλασσα μὲ ἕνα πολλὰ στενὸ μανίκι· τὸ νερό της εἶναι ἁρμυρό· ἔχει πλῆθος ψάρια καὶ παγούρια· Ὁ λιμένας αὐτὸς σχηματίζεται ἀπὸ ἕναν κόλπο, ὁ ὁποῖος κατάμεσα στὸ στόμα ἔχει ἕνα νησὶ τὸ ὁποῖο τὸν κάμνει καὶ λιμένα· διατὶ ἀλλοιῶς ἤθελε πειράζεται πολλὰ ἀπὸ τὸν νότο, ὄντας πολλὰ ἀνοιχτός, καὶ δὲν ἤθελε εἶναι λιμένας. Ἔχει δυὸ στόματα ἕνα πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἄλλο πρὸς τὸ δυτικονότειο, τὸ ὁποῖο καὶ αὐτὸ εἶναι προτέρημά του· ἐπειδὴ ἔτζι ἡ εἴσοδος καὶ ἔξοδος τῶν καραβιῶν εἶναι εὔκολη, καὶ δὲν εἶναι κανένας ἄνεμος ὁποῦ νὰ ἐμποδίζῃ μήτε τὴ μιὰ μήτε τὴν ἄλλη.

Εἰς τὸ δυτικονότειο τῆς νήσου εἶναι ἕνας τόπος πεδινός, παραθαλάσσιος, εἰς τὸν ὁποῖο εἶναι καὶ ἄλλη μιὰ

λίμ-

λίμνη πολλὰ ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, μὲ γλυκὸ νερὸ, ϗ ἔχει κεφάλυς, καὶ χέλια πλῆθος, τὰ ὁποῖα τὸ καλοκαίρι πρὸς τὸν Ἰένιο ἢ Ἰέλιο εὐγαίνυν μοναχά τυς ἀπάνω εἰς τὴν ἐπιφάνεια τῦ νερῦ, καὶ τὰ μαζόνυν χωρὶς νὰ κάμνυν κόπο νὰ ταὐγάνυν ἀπὸ τὸ βάθος. Ὁ τόπος ἐν γένει ἔχει πολλὰ προτερήματα, οἱ ἄνθρωποι ὅμως δὲν ἔχυν κανένα· εἶναι ὀκνηροὶ εἰς ἄκρο, ἀμαθεῖς, ὀλίγυ πνεύματος, ῥυπαροί· οἱ προεστοί τυς κοντὰ εἰς αὐτὰ εἶναι καὶ ὑπερήφανοι καὶ ματαιωμένοι πῶς εἶναι εὐγενεῖς, καὶ οἱ περισσότεροι ψοφῦν ἀπὸ τὴν πεῖνα, μὰ δὲν πιάνυν νὰ δυλεύσυν, φοβέμενοι μήπως ἀτιμασθῇ ἡ εὐγένειάτυς· τὰ παραθαλάσσιά τυς βράζυν ἀπὸ ψάρια, καὶ δὲν πιάνυν μόνοι τυς, ἀμὴ προσμένυν νἄλθυν οἱ Σκοπελῖται νὰ τὰ ψαρέψυν καὶ νὰ τὺς τὰ πυλήσυν· Ὁ τόπος τυς εἶναι ὅλος γεωργήσιμος, καὶ ἀπὸ τὴν ἀμέλειάτυς καὶ ὀκνηρία τυς τὸν ἀφίνυν ὅλο σχεδὸν χέρσο· εἶναι γεμάτος ἀπὸ ἀγριλιαῖς μεγάλαις, καὶ δὲν προκόβυν νὰ ταῖς φυλλιάσυν διὰ νἄχυν καὶ λάδι, ἀμὴ ἀγοράζυν ἀπὸ τὺς γείτονάς τυς Μάγνητας· Ἑνὶ λόγῳ, ἔχυν τόπο καλότατο, καὶ αὐτοὶ λείπυν πολὺ ἀπὸ τὸ νἆναι τέτοιοι, καὶ ζῦν μὲ μιὰ κακοῤῥιζικιὰ ἄξια τῆς ὀκνηρίας καὶ ἀναξιότητός τυς. Ὁ τόπος τυς θρέφει γίδια ἀρκετὰ, τῶν ὁποίων τὸ κρέας εἶναι νοσιμώτατο, τὸ τυρὶ θαυμαςὸ, καὶ τὸ βύτυρο ἀσύγκριτο· τὸ πρῶτο τῶν κατοίκων εἰσόδημα εἶναι τὸ κρασὶ τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι τόσο καλὸ σὰν τὸ Σκοπελίτικο.

Σκιᾶθος, χώρα ὁμώνυμη μὲ τὴ νῆσο, εἶναι εἰς τὴ γωνία ὁπῦ κιτάζει εἰς τὸ βόρειο, ἀπάνω εἰς μιὰ πέτρα ὑψηλότατη καὶ ἀπότομη ἀπ' ὅλα τὰ μέρη· αὐτὴ ἐξέχει μέσα εἰς τὴ θάλασσα ὡς χερσόνησος, καὶ δὲν εἶναι βατὴ ἀπὸ κανένα μέρος. περνῦν εἰς αὐτὴν διὰ ἑνὸς γεφυριῦ ξύλινυ, τὸ ὁποῖο ἠμποροῦν νὰ τὸ σηκώσυν εἰς καιρὸ χρείας· Εἰς τὸ γεφύρι ἔχυν πόρτα καὶ τὴν σφαλ-

σφαλνῦν κάθε βράδι· ἔχυν καὶ ὀλίγο τειχίο εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, ὄντας ἡ πέτρα χαμηλή. Ἡ Σκιᾶθος ἔχει ὡς 200 σπίτια, ὅλα ἄθλια καὶ κακοῤῥίζικα ἔξω ἀπὸ δυὸ τρία. Ὁ ἐπίσκοπός της ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπὸ τὸν Λαρίσσης, τώρα ἔχει τὴν ἐπισκοπή τυ εἰς τὴ Σκόπελο. Κατὰ τὸ ἐξωτερικὸ κρέμεται καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὸν καπετὰν πασιᾶ, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ςέλνεται ἕνας βοϊβόνδας, Χριςιανὸς σχεδὸν πάντοτε, καὶ συνάζει τὸ δέκατο, ϗ κρίνει ταῖς ὑπόθεσες τῶν Σκιαθιτῶν μαζὶ μὲ τὺς προεςὺς. Ἡ χώρα ἦταν προτύτερα καθὼς εἴπαμεν εἰς τὸν λιμένα, καὶ μετὰ τὴ δυςυχία τῦ βασιλείυ τῶν Ῥωμαίων τὴν ἐμετατόπισαν ἐδῶ ἀπὸ καταδρομαῖς καὶ ἐνόχλησες ὁπῦ ἐδοκίμαζαν ἐκεῖ ἀπὸ πειρατές. Προτήτερα ἀπὸ τὸν ὑςερινὸ πόλεμο θέλησαν νὰ τὴν μετατοπίσυν πάλιν εἰς τὸν λιμένα, καὶ ἄρχισαν καὶ ἔκαμαν σπίτια· εἰς τὸν πόλεμο ὅμως τὰ κάυσαν οἱ κλέφται, καὶ οἱ Σκιαθῖται ἔμειναν πάλιν εἰς τὴν πέτρα τυς. Τώρα ἀκύω πῶς ἦλθαν αὐτῦ ἀπὸ μιὰ χώρα τῆς Εὐβοίας Λίμνη ὀνομαζομένη ὁπῦ ἐρήμωσε, πρὸς τύτοις ϗ ἀπὸ τὴν Κασσάνδρα, καὶ ἔκαμαν ἕνα χωριό.

Εἰς τὴ Σκιᾶθο σώζονται ἀκόμι πολλαῖς ἀρχαιότητες· τὸ παλαιὸ ἦταν δυὸ πόλεις ἀπάνω, καὶ τὴν μιὰ ὁπῦ ὠνομάζυνταν Σκιᾶθος, ἀφ' ὗ τὴν πῆρε μὲ βία ὁ Φίλιππος ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, τὴν ἐχάλασε.

Περὶ τῆς Σκοπέλυ.

Αὐτὴ εἶναι ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω εἰς τὸ ἀνατολικότης· ἡ ἔκτασίτης εἶναι ὀλίγο μεγαλήτερη ἀπὸ τῆς Σκιάθυ, ὁ τόπος της ὅμως δὲν εἶναι καλὸς σὰν κ' ἐκείνης· εἶναι πετρώδης ὁ περισσότερος· μ' ὅλον τῦτο τὸ ἄοκνο, ἡ φιλοπονία, ἡ φιλεργία ἔκαμε τὴν Σκόπελο καὶ εἶναι πολλὰ ἀξιολογώτερη ἀπ' ἐκείνη. Ὁ ἀέρας της καθαρὸς καὶ ὑγιεινότατος· τὰ βυνάτης εἶναι κα-

κατάφυτα ἀπὸ πεύκους, καὶ ἐλάτια, οἱ αὐλῶνες της γεμάτοι ἀπὸ δένδρα διάφορα κάρπιμα καὶ ἄκαρπα, τὰ πεδινοπλαγινάτης γεμάτα κ᾽ αὐτὰ ἀπὸ δένδρα, μάλιστα ἀμπέλια ὁποῦ κάμνουν ἐκεῖνο τὸ θαυμαστὸ κρασὶ ὁποῦ τὴν κάμνουν ἀκουστή. Ἀπὸ τὸ δυτικὸ μέρος ὡς τρεῖς τέσσερες ὥραις μακρυὰ ἀπὸ τὴ χώρα ἔχει ἕνα καλὸ λιμένα, τὸν ὁποῖο τὸν ὀνομάζουν Πάνερμο· πρὸς τὸ ἀνατολικονότειο αὐτοῦ εἶναι ἄλλος ἕνας, Ἀγνώτας ὀνομαζόμενος, ὄχι ὅμως τόσο καλός. Τὸ περιγιάλι τοῦ νησιοῦ εἶναι ἕνα γύρω ὅλο πετρῶδες, καὶ σκοπελῶδες· διὰ τοῦτο καὶ ὠνομάσθηκε καὶ Σκόπελος.

Τὸ κυριώτερο εἰσόδημα καὶ ἐπικερδὲς εἶναι τὸ κρασί, τοῦ ὁποίου γίνεται μιὰ μεγάλη ἐξαγωγὴ εἰς ταῖς πόλεις τῆς Τουρκίας καὶ εἰς πολλαῖς τῆς Εὐρώπης· καὶ τὸ πηγαίνουν μόνοι τους μὲ τὰ καράβιά τους· Γίνονται καὶ ἐλιαῖς καλαῖς καὶ σῦκα, καὶ μετάξι, μὰ ὅσο διὰ τὴ χρεία τοῦ τόπου. Εὐγαίνουν ἀκόμι καὶ πορτοκάλια, καὶ λεϊμόνια τὰ ὁποῖα εἶναι τρόπον τινὰ τὸ δεύτερο ἐπικερδὲς προϊὸν τοῦ τόπου.

Οἱ Σκοπελῖται γενικῶς εἶναι ἐπιμελεῖς, φιλότιμοι, ἐγχειρηματίαι, πολιτικοὶ ὡσὰν ὁποῦ ταξιδεύουν εἰς διάφορα μέρη· χαροποιοί, φιλήδονες, ἀμαθεῖς ὅμως, ἀκατάστατοι, ἐλαφροί, ἀπὸ κἄντιποτε ἀνάφτουν, ἡ φωτιά τους ὅμως δὲν βαστᾶ πολὺν καιρό· μὲ ἕνα ποτήρι κρασὶ παρευθὺς σβήνεται· Ἡ Σκόπελος εἶναι παντοῦ χαριέστατη, μάλιστα κοντὰ στὴ χώρα, ὅπου εἶναι μιὰ πεδιάδα, ἢ νὰ πῶ καλλίτερα μιὰ χοῦνη ξαπλωμένη ἀπ᾽ ἀνατολὰς εἰς τὸ δυτικό, καὶ κατάφυτη ἀπὸ πορτοκαλιαῖς, λεϊμονιαῖς, νεραντζιαῖς, μηλιαῖς, ἀπιδιαῖς, συκαῖς, ἀμπέλια καὶ ἄλλα κάρπιμα δένδρα. Πλουτεῖ ἀπὸ νερὰ ποτιμώτατα· ἕως μισὸ τέταρτο τῆς ὥρας ἔξω ἀπὸ τὴ χώρα πρὸς δυσμάς, τρέχουν δώδεκα βρύσες στὴν ἀράδα ἀπὸ κάτω εἰς νεραντζιαῖς καὶ πορτο-

καλιαῖς, αἱ ὁποίαις σχηματίζουν ἕνα ῥύακα μὲ τὸν ὁποῖο δουλεύουν μῦλοι· ἀπ᾽ αὐταῖς παίρνει ἡ χώρα νερό· ἐπειδὴ μέσα δὲν εἶναι, ἔξω ἀπὸ μερικὰ πηγάδια δι᾽ ἄλλαις χρείαις.

Σκόπελος ἡ χώρα εἶναι εἰς τὴν ἀνατολικὴ πλευρά, εἰς ἕναν κόλπο μικρὸ καὶ ἀλίμενο, μέρος ἀπάνω εἰς ἕναν βράχο ἀπότομο πρὸς τὴ θάλασσα, καὶ μέρος εἰς πλαγινὰ κατὰ τὴν ξηρὰ εἰς τὸ δυτικό. ἔχει ὡς 1200 σπίτια, ὅλα ὑψηλὰ ἀπὸ μπροστὰ καὶ ἀπὸ πίσω χαμηλά, ὄντας εἰς κατήφορο, ἀσπρισμένα, μὲ πολλὰ παράθυρα· ἀπὸ μακρυὰ φαντάζουν, ἀπὸ κοντὰ ὅμως εἶναι πολλὰ ἄχρεια, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι ὅλα μονόσπιτα στὰ χάνια. Εἰς τὴ Σκόπελο εἶναι 12 ἐκκλησίαις ἐνοριακαῖς, καὶ παρακλήσια πλῆθος, ἢ νὰ πῶ καλλίτερα ῥημοκλήσια, φωλιαῖς τῶν χοίρων, καὶ σκύλων· εἶναι καὶ μερικὰ μοναστήρια μὲ ὑποστατικὰ καλά, τὰ ὁποῖα δὲν προξενοῦν κἀνένα ὄφελος μήτε κοινῶς στὴ χώρα, μήτε ἰδίᾳ εἰς κἀνέναν Σκοπελίτη. Ἐδῶ κάθεται καὶ ὁ ἐπίσκοπος τῆς Σκιάθου, ὁ ὁποῖος τώρα ἐπιγράφεται Σκιάθου καὶ Σκοπέλου. Ὑπόκειται καὶ αὐτὴ ἡ νῆσος εἰς τὸν καπετὰν πασιά· Τὸ κύριο δόσιμο τῶν Σκοπελιτῶν καθὼς καὶ τῶν Σκιαθιτῶν, εἶναι τὸ δέκατο, καὶ τρία γρόσια εἰς κάθε πανδρευμένο, καὶ ἕνα εἰς τὸν ἀνύπανδρο· ἡ ἀκαταστασία τους ὅμως τοὺς ἔκαμε νὰ ἔχουν χρέος καὶ περισσότερα δοσίματα διὰ νὰ προφθάνουν τὰ διάφορα. Ἐδῶ καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄλλα νησιὰ ζοῦν ἐλευθερώτερα καὶ ἀπὸ κάθε μέρος τῆς Εὐρώπης.

Εἰς τὴ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ νησιοῦ εἰς τὴν ἄκρη, ἀντικρὺ εἰς τὸ Ὡραιόκαστρο, εἶναι ἕνας μαχαλᾶς μὲ 50 ἢ 60 σπίτια, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Γλῶσσα, εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέστατη, μὲ νερὰ πολλὰ καὶ καλά, μὲ θώρι θαυμαστό· κατάφυτος ὁ τόπος ἀπὸ διάφορα δένδρα· Ἀπέχει ἀπὸ τὴ θάλασσα ὡς τρία τέταρτα τῆς ὥρας.

Εἰς τὴ Σκόπελο δὲν φαίνονται εἰς κἀνένα μέρος ἴχνη κἀμμιᾶς πόλεως παλαιᾶς, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἱστορία, ἡ ὁποία ἀποσιωπᾷ σχεδὸν τὴ Σκόπελο μὲ τὴν ὁλότη.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῆς χώρας εἶναι ἕνα νησάκι μὲ ἕνα μοναστηράκι πότε ἔρημο, πότε κατοικημένο ἀπὸ κἀνένα καλόγερο· ὀνομάζεται τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Λιδρόμια (τὰ) ἢ Χιλιδρόμια, ὡς τρία τέσσερα μίλλια μακρυὰ ἀπὸ τὴ Σκόπελο, εἶναι ἕνα νησὶ τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι παρὰ μιὰ ῥάχι πετρώδης μὲ ὀλίγους πεύκους καὶ ἐλάτια καὶ κέδρους μόνο, καὶ μὲ ὀλίγα κάρπιμα δένδρα· ἔχει κ' ἕνα χωριὸ ἀπάνω μὲ ἑξῆντα ἑβδομῆντα σπίτια, περιτειχισμένα μέσα εἰς ἕνα τεῖχος πολλὰ ἀδύνατο καὶ ῥυπαρό.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῶν Λιδρομιῶν εἶναι καὶ ἄλλα νησιὰ μεγαλούτζικα, εἶναι ὅμως ἔρημα, ἔξω ἀπὸ δυὸ τρία εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπὸ ἕνα μοναστήρι μικρό, καθὼς τὰ Γιοῦρα, ἡ Κερὰ παναγιά, τὰ Σκάντζουρα καὶ τὸ Πεπέρι. Αὐτὰ τὰ ἐρημονήσια εἶναι γεμάτα ἀπὸ ἀγριόγιδα· εἰς μερικὰ φυλάγουν καὶ ἥμερα· εἰς τὰ Γιοῦρα καὶ Σκάντζουρα εἶναι καὶ μελίσσια, τῶν ὁποίων τὸ μέλι εἶναι καλλίτερο ἀπὸ τὸ Ὑμίττειο· Εἰς αὐτὰ καθὼς καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἕνας ὁποῦ ἤθελε κάμη ξεχωριστὴ δουλειὰ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος, ἠμπορεῖ νὰ περιεργασθῇ πολλὰ πράγματα ἀξιόλογα.

Περὶ τῆς Λήμνου.

Αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ Ἄθω, μακρυὰ 30 μίλλια τῆς Τουρκίας, καὶ εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Τενέδου, ὀλίγο μακρύτερα· ἡ περιφέρειά της εἶναι 33 λέγαις ἢ μίλλια Ἰταλικὰ 100· εἶναι περισσότερο ἐκτεταμένη κατὰ μάκρος ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικό, παρὰ κατὰ πλάτος ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο.

Τὸ

Τὸ ἔδαφος τῆς Λήμνου εἶναι πολλὰ ἀνώμαλο καὶ καταποικιλμένο ἀπὸ λόφους καὶ αὐλῶνας· τὰ ὑψηλότερα βουνά της εἶναι ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Μακεδονίας· ἐκεῖνο ὁποῦ ὀνομάζει ὁ ἡσύχιος Μόσχυλο, ξέρασε ποτὲ φωτιαῖς καὶ φλόγες, τὰ ὁποῖα οἱ ποιηταὶ δὲν τὰ παράτρεξαν. ἀπ' ἐδῶ προέρχεται αὐτὸ τὸ πλάσμα πῶς ὁ Ἥφαιστος εἶχε καὶ εἰς αὐτὴν καθὼς καὶ εἰς τὴ Σικελία χαλκεῖα, καὶ ἐδούλευε πότε εἰς τὴ μιά, πότε εἰς τὴν ἄλλη διὰ νὰ κάμνῃ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ Διὸς καὶ τὰ ὅπλα τῶν ἡρώων· ἀπ' ἐδῶ ὠνομάσθηκε καὶ Αἰθαλία, καὶ ἦταν ἱερὰ τοῦ Ἡφαίστου, ὁ ὁποῖος τὴν ἀγαποῦσε πάρα πολλὰ καὶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη.

Ἡ Λῆμνος εἶχε τὸ παλαιὸ κοντὰ εἰς τὰ χωριὰ καὶ δυὸ πόλεις Ἡφαιστιάδα καὶ Μύρινα· μητρόπολι ἦταν ἡ πρώτη· δὲν εἶναι φανερὸ ποιὰ ἀπὸ ταῖς δυὸ εἶναι ἡ τωρινὴ πόλι· μερικοὶ θέλουν πῶς ἡ Ἡφαιστιάδα ἦταν ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι τώρα τὸ χωριὸ Κόκκινο ὁποῦ εἶναι στὴ θάλασσα. Οἱ Πελασγοὶ ἐκατοίκησαν μιὰ ἀπὸ αὐταῖς, ἀφ' οὗ ἦλθαν ἐδῶ διωχνόμενοι ἀπὸ τὴν Ἀττικὴ ἀπὸ τοὺς Ἴωνας. Αἱ Λημνιώτισσαις ποτὲ μὲ συνωμοσία ἐφόνευσαν ὅλους τοὺς ἄνδρας.

Ὁ τόπος τῆς Λήμνου εἶναι εὔφορος εἰς κρασιὰ καλά, σιτάρια, κριθάρια, καννάβι, λινάρι, βαμπάκι, κουκκιά, λαθύρια καὶ ἄλλα πολλὰ ὄσπρια· θρέφει διάφορα ζῷα ἥμερα καὶ ἄγρια, καὶ μάλιστα πρόβατα πλῆθος, τῶν ὁποίων τυρὶ καὶ μαλλιὰ εὐγαίνουν καὶ εἰς ἄλλα μέρη· οἱ Ῥῶσσοι ὅταν ἦλθαν ἐδῶ εἰς τὸν ἀπερασμένο πόλεμο καὶ ἐκαννόνισαν τὸ κάστρο, ἔφαγαν ὑπὲρ ταῖς 20 χιλιάδες. ἔχει ἀκόμι καὶ ὀρνίθια πλῆθος· Ὅλα τὰ πρὸς τὸ ζῆν εἰς τὴ Λῆμνο εἶναι εὐθηνότατα.

Ἡ Λημνία γῆ ἔκαμνε καὶ τὸ παλαιὸ τὴ Λῆμνο περίφημο· ὁ Γαληνὸς σηκώθηκε καὶ ἦλθε μόνος του ἐπὶ ταὐτοῦ διὰ νὰ ἰδῇ αὐτοψεὶ αὐτὸ τὸ ἰατρικὸ χῶμα,

τοῦ

τοῦ ὁποίου ἐπεριθρυλλῆσαν ταῖς ἀρεταῖς του· ὁ σουλτάνος δίνει ἀπὸ αὐτὸ τὸ χῶμα σὰν ἕνα μεγάλου δῶρο εἰς τοὺς πρέσβεις τῆς Εὐρώπης, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι ἕνα ἰατρικὸ ἐξαίρετο διὰ ταῖς πληγαῖς καὶ φιδοδαγκάματα καὶ δυσεντερία. Τὰ σακούλια μὲ τὰ ὁποῖα τὴν στέλνει ὁ σουλτάνος, εἶναι σφαγισμένα μὲ τὴ σφαγίδα του· διὰ τοῦτο τὴν λέγουν σφαγισμένο χῶμα· Ὁ Φιλοκτήτης τὸ παλαιὸ ἔμεινε διὰ νὰ ἰατρευθῇ μ' αὐτὸ τὸ χῶμα. ὁ Φιλόστρατος εἶναι Λήμνιος.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρνει ἕνα λαβύρινθο περίφημο ὁποῦ ἦταν εἰς αὐτὴν τὴ νῆσο, καὶ ἦταν ἀξιολογώτερος ἀπὸ τῆς Κρήτης καὶ Αἰγύπτου, τώρα ὅμως δὲν φαίνεται μήτε ἴχνος.

Ἔχει ἀπάνω 75 χωριὰ καὶ μιὰ πόλι ὁμώνυμη, μὲ θρόνο μητροπολίτου, καὶ μὲ ἕνα κάστρο ὀχυρό. τὰ χωριὰ εἶναι κατοικημένα ὅλο ἀπὸ Ῥωμαίους δουλευτάς, καὶ ἡ πόλι ἀπὸ Τούρκους καὶ Ῥωμαίους· ἡ πόλι εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ ἀντικρὺ εἰς τὸν Ἄθω.

Τὴ λῆμνο τὴν ἐπῆρε ὁ Μιλτιάδης ἀπὸ τοὺς Κᾶρας· ὕστερα ἔπαθε κ' αὐτὴ ταῖς μεταβολαῖς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· τὴν ἐπῆραν οἱ Βενετζιάνοι ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὰ 1204, οἱ Τοῦρκοι ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὰ 1464, καὶ πάλιν ἐδιώχθηκαν τὸν ἴδιο χρόνο ἀπὸ τοὺς Βενετζιάνους· ὕστερα εἰς τὰ 1573 ξαναπάρθηκε πάλιν ἀπὸ τοὺς Τούρκους· εἰς τὰ 1656 τὴν πῆραν πάλιν οἱ Βενετζιάνοι, καὶ τὸν ἀκόλουθο χρόνο τὴν πῆραν πάλιν οἱ Τοῦρκοι· εἰς τὸν ἀπερασμένο πόλεμο τὴν πῆραν οἱ Ῥῶσσοι, ὅμως παρευθὺς τὴν ἄφησαν καὶ ἔφυγαν.

Περὶ τοῦ Ἁϊστράτη.

Αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ νότειο τῆς Λήμνου, καὶ ἐλέγουνταν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Νέα καὶ Νέαι· ἔχει ἀπάνω ἕνα χωριὸ ὁμώνυμο· εἰγαίνει ἀπ' αὐτὴν ἀρκετὸ βελανίδι.

Περὶ

Περὶ τῆς Θάσου.

Αὐτὴ ἡ ὁποία καὶ Θάσσος γράφεται, εἶναι μέσα εἰς τὸν Στρυμονικὸ κόλπο, μπροστὰ εἰς τὴ Μακεδονία εἰς τὸ μέρος ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Στρυμόνα καὶ Νέσο τοὺς ποταμούς. ἠμπορεῖ νάχῃ 5 λέγαις μάκρος καὶ 3 πλάτος. Ἡ γῆ της εἶναι πολλὰ καλὴ καὶ εὔφορη· ἔχει πλῆθος δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα γίνεται καὶ μιὰ ἐξαγωγὴ ξυλικῆς ἀξιόλογη· ἐλαιαῖς πολλαῖς, ἀμπέλια, μελίσσια· γίνεται καθε τὶ ὁποῦ εἶναι ἀναγκαῖο στὴ ζωὴ ἐκ περιουσίας· οἱ καρποί της εἶναι ἐξαίρετοι. Ἡ Θάσος ἔχει ἀκόμι καὶ μέταλλα μαλάματος καὶ ἀσημιοῦ, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ καὶ Χρυσῆ· ὁ Πλίνιος σημειόνει πῶς αὐτὰ τὰ μέταλλα ἔδιναν ἀρκετὴ πρόσοδο ἀπὸ τὸν καιρὸ ἀκόμι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Οἱ Τοῦρκοι τὰ ἐπιμελήθηκαν κ' αὐτοὶ στὴν ἀρχή, ὕστερα ὅμως ἀφ' οὗ ἔχασαν τὴ φλέβα, τἀμέλησαν. Ἔχει ἀκόμι ἀπάνω καὶ ζῶα ἀρκετὰ διὰ τοὺς κατοίκους της. πλ: 40, 53′. μ: 42. 30′.

Ἡ Θάσος ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὸν Θάσο υἱὸ τοῦ Ἀγήνορος βασιλέως τῶν Φοινίκων, ὁ ὁποῖος ἐστάθηκε πρῶτος οἰκιστής της· οἱ κάτοικοι αὔξησαν ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἀποικία Παριωτῶν, τὸ ὁποῖο τὴν ἔκαμε ἀξιόλογη ἀναμεταξὺ εἰς τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Τὴν ἐπῆραν ὕστερα οἱ Ἀθηναῖοι· εἰς τὸν Πελοποννησιακὸ πόλεμο ὁ Λύσανδρος ἐμεταχειρίσθηκε τοὺς Θασίτας μὲ μιὰ βαρβαρότητα καὶ σκληρότητα ὑπερβολική· ὕστερα τὴν ἐπῆραν οἱ Μακεδόνες, οἱ Ῥωμάνοι, καὶ τέλος πάντων οἱ Τοῦρκοι εἰς τὰ 1453 εἰς τὸν β. Μεϊμέτη, ὁ ὁποῖος κ' αὐτὸς ἐμεταχειρίσθηκε τοὺς κατοίκους πολλὰ σκληρὰ στὴν ἀρχή.

Η Θάσος τώρα ἔχει τρεῖς χώραις καλὰ κατοικημέναις· ἡ μιὰ ὀνομάζεται πόλι τῆς Θάσου, ἡ χώρα

αἱ

τοῦ ὁποίου ἐπεριθρυλλοῦσαν ταῖς ἀρεταῖς του· ὁ σουλτάνος δίνει ἀπὸ αὐτὸ τὸ χῶμα σὰν ἕνα μεγάλο δῶρο εἰς τοὺς πρέσβεις τῆς Εὐρώπης, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι ἕνα ἰατρικὸ ἐξαίρετο διὰ ταῖς πληγαῖς καὶ φιδοδαγκάματα καὶ δυσεντερία. Τὰ σακούλια μὲ τὰ ὁποῖα τὴν στέλνει ὁ σουλτάνος, εἶναι σφαγισμένα μὲ τὴ σφαγίδα του· διὰ τοῦτο τὴν λέγουν σφαγισμένο χῶμα· Ὁ Φιλοκτήτης τὸ παλαιὸ ἔμεινε διὰ νὰ ἰατρευθῇ μ' αὐτὸ τὸ χῶμα. ὁ Φιλόστρατος εἶναι Λήμνιος.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρνει ἕνα λαβύρινθο περίφημο ὁποῦ ἦταν εἰς αὐτὴν τὴ νῆσο, καὶ ἦταν ἀξιολογώτερος ἀπὸ τῆς Κρήτης καὶ Αἰγύπτου, τώρα ὅμως δὲν φαίνεται μήτε ἴχνος.

Ἔχει ἀπάνω 75 χωριὰ καὶ μιὰ πόλι ὁμώνυμη, μὲ θρόνο μητροπολίτου, καὶ μὲ ἕνα κάστρο ὀχυρό. τὰ χωριὰ εἶναι κατοικημένα ὅλο ἀπὸ Ῥωμαίους δουλευτάς, καὶ ἡ πόλι ἀπὸ Τούρκους καὶ Ῥωμαίους· ἡ πόλι εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ ἀντικρὺ εἰς τὸν Ἄθω.

Τὴ λῆμνο τὴν ἐπῆρε ὁ Μιλτιάδης ἀπὸ τοὺς Κᾶρας· ὕστερα ἔπαθε κ' αὐτὴ ταῖς μεταβολαῖς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· τὴν ἐπῆραν οἱ Βενετζιάνοι ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὰ 1204, οἱ Τοῦρκοι ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὰ 1464, καὶ πάλιν ἐδιώχθηκαν τὸν ἴδιο χρόνο ἀπὸ τοὺς Βενετζιάνους· ὕστερα εἰς τὰ 1573 ξαναπάρθηκε πάλιν ἀπὸ τοὺς Τούρκους· εἰς τὰ 1656 τὴν πῆραν πάλιν οἱ Βενετζιάνοι, καὶ τὸν ἀκόλουθο χρόνο τὴν πῆραν πάλιν οἱ Τοῦρκοι· εἰς τὸν ἀπερασμένο πόλεμο τὴν πῆραν οἱ Ῥῶσσοι, ὅμως παρευθὺς τὴν ἄφησαν καὶ ἔφυγαν.

Περὶ τοῦ Ἁϊστράτη.

Αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ νότειο τῆς Λήμνου, καὶ ἐλέγουνταν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Νέα καὶ Νέαι· ἔχει ἀπάνω ἕνα χωριὸ ὁμώνυμο· εὐγαίνει ἀπ' αὐτὴν ἀρκετὸ βελανίδι.

Περὶ

Περὶ τῆς Θάσου.

Αὐτὴ ἡ ὁποία καὶ Θάσσος γράφεται, εἶναι μέσα εἰς τὸν Στρυμονικὸ κόλπο, μπροστὰ εἰς τὴ Μακεδονία εἰς τὸ μέρος ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Στρυμόνα καὶ Νέσσο τοὺς ποταμούς. ἠμπορεῖ νάχῃ 5 λέγαις μάκρος καὶ 3 πλάτος. Ἡ γῆ της εἶναι πολλὰ καλὴ καὶ εὔφορη· ἔχει πλῆθος δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα γίνεται καὶ μιὰ ἐξαγωγὴ ξυλικῆς ἀξιόλογη· ἐλιαῖς πολλαῖς, ἀμπέλια, μελίσσια· γίνεται καθε τὶ ὁποῦ εἶναι ἀναγκαῖο στὴ ζωὴ ἐκ περιουσίας· οἱ καρποί της εἶναι ἐξαίρετοι. Ἡ Θάσος ἔχει ἀκόμι καὶ μέταλλα μαλάματος καὶ ἀσημιοῦ, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ καὶ Χρυσῆ· ὁ Πλίνιος σημειόνει πῶς αὐτὰ τὰ μέταλλα ἔδιναν ἀρκετὴ πρόσοδο ἀπὸ τὸν καιρὸ ἀκόμι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Οἱ Τοῦρκοι τὰ ἐπιμελήθηκαν κ' αὐτοὶ στὴν ἀρχή, ὕστερα ὅμως ἀφ' οὗ ἔχασαν τὴ φλέβα, τἀμέλησαν. Ἔχει ἀκόμι ἀπάνω καὶ ζῶα ἀρκετὰ διὰ τοὺς κατοίκους της. πλ: 40, 53'. μ: 42. 30'.

Ἡ Θάσος ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὸν Θάσο υἱὸ τοῦ Ἀγήνορος βασιλέως τῶν Φοινίκων, ὁ ὁποῖος ἐστάθηκε πρῶτος οἰκιστής της· οἱ κάτοικοι αὔξησαν ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἀποικία Παριωτῶν, τὸ ὁποῖο τὴν ἔκαμε ἀξιόλογη ἀναμεταξὺ εἰς τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Τὴν ἐπῆραν ὕστερα οἱ Ἀθηναῖοι· εἰς τὸν Πελοποννησιακὸ πόλεμο ὁ Λύσανδρος ἐμεταχειρίσθηκε τοὺς Θασίτας μὲ μιὰ βαρβαρότητα καὶ σκληρότητα ὑπερβολική· ὕστερα τὴν ἐπῆραν οἱ Μακεδόνες, οἱ Ῥωμάνοι, καὶ τέλος πάντων οἱ Τοῦρκοι εἰς τὰ 1453 εἰς τὸν β. Μεϊμέτη, ὁ ὁποῖος κ' αὐτὸς ἐμεταχειρίσθηκε τοὺς κατοίκους πολλὰ σκληρὰ στὴν ἀρχή.

Ἡ Θάσος τώρα ἔχει τρεῖς χώραις καλὰ κατοικημέναις· ἡ μιὰ ὀνομάζεται πόλι τῆς Θάσου, ἢ χώρα· αἱ

αἱ ἄλλαις δυὸ ἔχυν ταῖς ὀνομασίαις τυς παραλλαγμέναις ἀπὸ ταῖς παλαιαῖς Ὀγυγία, κ᾽ Ἐτυρα. Εἰς τὸν λιμένα τῆς Θάσυ ἔρχονται πολλοὶ ξένοι διὰ τὴν πραγμάτεια.

Περὶ τῆς Σαμοθράκης.

Αὐτὴ κεῖται μπροσθὰ εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τῦ Ἕβρυ ποταμῦ, μακρυὰ ὡς δέκα μίλια ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιὰ τῆς Θράκης. Ὁ τόπος της εἶναι ἀρκετὸς, καὶ εὔφορος εἰς γεννήματα καὶ καρπὺς, γεμάτος ἀπὸ δρυμὺς· ἔχει καὶ ἕνα βυνὸ ὑψηλό· θρέφει καὶ πολλὰ γίδια. Ἔχει μόνο μιὰ χώρα, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι μὲ τὸ νὰ ἔχυν τόπο καλὸν καὶ πολὺ, δὲν εὐγαίνυν εἰς ξένυς τόπυς. Ἔχει κ᾽ πολλὰ κυνήγια.

Τὸ παλαιὸ ἡ Σαμοθράκη ἦταν περίφημη διὰ τὸν ναὸ τῶν Διοσκύρων· καὶ τὴν ἀσυλία ὁπῦ εἶχε διὰ ὅσυς ἐκατάφευγαν εἰς αὐτὸν, πλὴν τῶν ἀνθρωποκτόνων· ὁ Περσεὺς ἀφ᾽ ὗ ἐνικήθηκε ἀπὸ τὸν Παῦλο Αἰμύλιο, εἰς αὐτὴν ἐκατάφυγε.

Περὶ τῆς Ἴμβρυ.

Αὐτὴ εἶναι μπροσθὰ εἰς τὴ δυτικὴ ἀκρογιαλιὰ τῆς χερσονήσυ τῆς Θράκης, εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο τῆς Λήμνυ. Εἶναι διακομμένη ἀπὸ βυνὰ κ᾽ αὐλῶνας, κ᾽ δρυμὺς, εἰς τὺς ὁποίυς εἶναι πολλὰ κυνήγια. Ἡ Ἴμβρος εἶναι τιμημένη μὲ θρόνο μητροπολίτυ· ἔχει ἀπάνω μιὰ χώρα ὁμώνυμη μὲ ἕνα φρύριο ὁπῦ διαφεντεύει τὸν λιμένα της, καὶ ἄλλα τρία χωριά. Τὸ παλαιὸ ἦταν μιὰ πόλι Ἴμβρος εἰς αὐτὴ, ἀφιερωμένη εἰς τὺς Καβείρυς θεὺς καὶ εἰς τὸν Ἑρμῆ. Οἱ Ῥωμάνοι ἀφ᾽ ὗ τὴν ἐπῆραν ἀπὸ τὺς Μακεδόνας, τὴν ἔδωκαν εἰς τὺς Ἀθηναίυς· πλ: 40, 30. μ: 43, 35.

Πε-

Περὶ τῶν δυτικῶν νησιῶν τῆς Ἑλλά ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ Ἰώνιο πέλαγος.

Ὅλα αὐτὰ τὰ νησιά, τὰ ὁποῖα λέγονται κ᾽ Φ κονήσια, εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ κατι ται ἀπὸ Ῥωμαίυς τῦ Ἀνατολικῦ δόγματος, ἔξω πολλὰ ὀλίγυς Λατίνυς ὁπῦ εὑρίσκονται εἰς ται λεις. Εἶναι πολυάνθρωπα, ἔξω ἀπὸ μερικὰ ἀκατ τα διὰ τὴ μικρότητάτυς. Εἶναι ὅλα ἀπὸ κάτι τὴν ἐξυσία τῶν Βενετζιάνων. Τὸ ἐπικερδέσερο π μα ὁπῦ εὐγαίνει ἀπὸ τὰ Φραγκονήσια εἶναι ἡ σα καὶ τὸ λάδι.

Περὶ τῶν Κορφῶν.

Αὐτὴ ἡ νῆσος ἡ ὁποία εἶναι δεύτερη εἰς τὸ μέγ εἶναι ἡ ἀξιολογώτερη ἀπὸ ὅλαις ταῖς ἄλλαις δ κάσρο της, τὴν πόλι καὶ τὴν πολυανθρωπία της γυρίζει 40 λέγαις. Κεῖται μπροσθὰ ἀπὸ τὸ σο Ἀδριατικῦ κόλπυ, καὶ οἱ Βενετζιάνοι ἔχωντά ὡσὰν κλειδὶ αὐτῆς τῆς θαλάσσης, τὴν ὠχυρωσ πολλὰ διὰ νὰ τὴν ἔχυν σὰν ἕνα προπύργιο τῆς θα σης ὁπῦ νυμφεύεται κάθε χρόνο ὁ Δόζιας τυς. ὕσερα ἀπὸ πολλαῖς μεταβολαῖς ὁπῦ ἐδοκίμασε, τήντησε τέλος πάντων εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ν λεως, οἱ κάτοικοί της ὅμως κακοευχαρισημένοι αὐτὸν, ἐδόθηκαν μοναχοίτυς εἰς τὺς Βενετζιάνυς 1386, καὶ ἀπὸ τότε ἕως τώρα εἶναι εἰς αὐτὺς Τῦρκοι πολλαῖς φοραῖς ἐπάσχισαν νὰ τὴν πάρυ μως ματαίως· ἐπειδὴ ἐδιαφεντεύθηκε ἀπὸ τὸν Μιχαὴλ ὁ ὁποῖος περνᾶ διὰ ἕνα φρύριο ἀπὸ τὰ π τῆς Εὐρώπης. Εὐγαίνει ἀπ᾽ αὐτὴν ἁλάτι πολὺ·

της εἶναι εὔφορη εἰς ἐλιαῖς, ἀμπέλια, λεϊμονιαῖς, καὶ τ:. Ἡ Βενετιὰ πέρνει τὸν χρόνο ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς 500 χιλιάδες γρόσια.

Αὐτὴ ἡ νῆσος ὠνομάσθηκε μὲ πολλαῖς ὀνομασίαις, Σχερία, Φαιακία, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὄνομα ὀνομάζει τοὺς κατοίκους της ὁ Ὅμηρος Φαίακας, καὶ Κόρκυρα, ἢ Κέρκυρα.

Κορφοὶ, μεγάλη καὶ δυνατὴ πόλι μὲ δυὸ Φρούρια, εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς νήσου. Οἱ Ἀνατολικοὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι σχεδὸν ὅλοι οἱ κάτοικοί της, ἔχουν ἕναν πρωτοπαπᾶ. Ἡ παλαιὰ Κέρκυρα εἶναι μέρος τῶν προαστείων της· πλ: 39, 40΄. μ: 37, 48΄.

Εἰς τὸ βόρειο τῶν Κορφῶν εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ νησάκια.

Εἰς τὸ ἀνατολικονότειο τῶν Κορφῶν κοντὰ εἰς τὴν Ἤπειρο εἶναι καὶ αἱ Ἐρικοῦσαι τρεῖς νῆσοι, ὠνομασμέναις ἔτζι ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐρείκια (ἀρείκια) ὁποῦ ἦταν εἰς αὐταῖς· τώρα ὀνομάζονται Παξοὶ, καὶ αἱ τρεῖς, καὶ ξεχωριστὰ ἡ μιὰ, Παξοί· ἡ ἄλλη, Ἀντιπαξοί· καὶ ἡ τρίτη, Δασκαλιό.

Περὶ τῆς Ἁγίας Μαύρας.

Αὐτὴ ἡ ὁποία καὶ Λευκάδα λέγεται καὶ τὸ παλαιὸ Λευκὰς, προτήτερα ἦταν χερσόνησος καὶ ἐσυνέχετον μὲ τὴν Ἀκαρνανία, οἱ Κερκυραῖοι ὅμως, ἢ κατὰ τὸν Στράβωνα οἱ Κορίνθιοι, τὴν ἔκαμαν νησί.

Οἱ Λευκάδιοι καθὼς καὶ οἱ Κερκυραῖοι, ἦταν ἄποικοι τῶν Κορινθίων, καὶ ἐστάθηκαν ποτὲ αὐτόνομοι, καὶ ἔκοφταν καὶ νομίσματα, τὰ ὁποῖα εἶχαν γλυφὴ εἰς τὸ δεξιὸ μέρος ἕνα κοντάρι μὲ τρεῖς κεφαλαῖς, σημεῖο τῶν τριῶν πόλεων ὁποῦ ἦταν ἀπάνω, καὶ τριγύρω αὐτὴν τὴν ἐπιγραφὴ ΛΕΥΚΑΔΙ'ΩΝ· καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸ ἕνα πρόσωπο.

Ἡ Ἁγία μαῦρα ἔχει ἀπάνω ἕνα κάστρο καὶ μερικὰ χωριά· οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸν καιρὸ τοῦ β΄. Μεϊμέτη, ἐπῆραν καὶ τὸ κάστρο καὶ ἐξουσίασαν καὶ ὅλο τὸ νησὶ, καὶ ἐδίωξαν τοὺς Βενετζιάνους, οἱ ὁποῖοι εἰς τὰ 1500 τὸ ἐπῆραν πάλιν, μὲ ὀλίγον ὅμως καιρὸ εἰς ταῖς συνθήκαις τῆς εἰρήνης τὴν ἔδωσαν εἰς τοὺς Τούρκους. Εἰς τὰ 1684 τὴν ἐπῆραν πάλιν καὶ τὴν ἔχουν ἕως τὴν σήμερον.

Περὶ τῆς Κεφαλονιᾶς.

Αὐτὴ ἡ νῆσος ἡ ὁποία ἐλέγουνταν τὸ παλαιὸ Κεφαλληνία, εἶναι ἡ μεγαλήτερη ἀπὸ ὅλα τὰ Φραγκονήσια, καὶ ἔχει ἀπάνω πολλαῖς χώραις καὶ χωριὰ, καὶ ἕνα κάστρο, πόλιν ὅμως δὲν ἔχει καμμιά. Ἡ γῆ της εἶναι εὔφορη εἰς ὅσα καὶ τῶν Κορφῶν. Ἡ Κεφαλονιὰ εἶναι ὑποκείμενη εἰς τοὺς Βενετζιάνους ἀπὸ τὰ 1224· εἰς τὰ 1479 τὴν ἐπῆραν οἱ Τοῦρκοι, ὅμως μετ᾽ ὀλίγο τὴν ἔχασαν πάλιν. Εἰς τὰ 1537 ἐπιστρέφωντας ὁ στόλος τῶν Τούρκων ἄπρακτος ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς, τὴν ἐλεηλάτησε καὶ τὴν ἀφάνισε. πλ: 38, 30΄. μ: 38, 20΄.

Περὶ τῆς Ἰθάκης.

Αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι στενὴ μακρεία καὶ γυρίζει 40 μίλλια· Κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Κεφαλονιὰ καὶ τὴν κυρίως Ἑλλάδα. Τὸ παλαιὸ εἶχε μιὰ πόλι τὴν ὁποία ὀνομάζει ὁ Πλούταρχος Ἀλαλκομενάς· τώρα ὅμως μερικὰ χωριὰ μὲ δέκα δώδεκα χιλιάδες κατοίκους.

Ἡ Ἰθάκη, μικρὸ, φτωχὸ καὶ κατάξηρο νησὶ, μόλις ἤθελε ἠξεύρεται ἀπὸ τοὺς γείτονάς του, ὁ Ὅμηρος ὅμως τὴν ἔκαμε ὀνομαστὴ περισσότερο ἀπὸ ἄλλους τόπους ὁποῦ δὲν ἔχει σύγκρισι μὲ αὐτούς· ἐπειδὴ ἐστάθηκε ποτὲ τὸ βασίλειο τοῦ Ὀδυσσέως, ὁ ὁποῖος εἶχε εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὴν Κεφαλονιὰ καὶ τὰ τριγύρω νησάκια.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸ τῆς Ἰθάκης ἀντικρὺ εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἀχελώου ποταμοῦ, εἶναι αἱ Ἐχινάδες νῆσοι, ταῖς ὁποίαις ὁ Ὅμηρος ὀνομάζει Θοάς. Αὐταῖς εἶναι 30 τὸν ἀριθμὸ, καὶ ἔρημαις. Τριγύρω εἰς αὐταῖς ἔγινε μιὰ ναυμαχία μεγάλη ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς, καὶ Μωαμεθανοὺς εἰς τὰ 1571, εἰς τὴν ὁποία ἐνίκησαν οἱ πρῶτοι, καὶ ἐχάθηκαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους 25 χιλιάδες, καὶ ἐπιάσθηκαν καὶ 4 χιλιάδες ζωντανοί.

Περὶ τῆς Ζακύνθου.

Αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι ἀντικρὺ εἰς τὴν Ἠλεία τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἔχει μάκρος 6 λέγαις, καὶ πλάτος 4, καὶ γύρο 15. Εἶναι ἕνα νησὶ χαριέστατο, καὶ εὐφορώτατο εἰς λάδι, καὶ σταφίδα καὶ κρασί. Ἔχει δυὸ λιμένας, ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἕνα μακρὺ ἀκρωτήριο· Ἡ πρωτεύουσα πραγμάτεια εἶναι τὸ λάδι καὶ ἡ σταφίδα, καὶ τὸ ἀλάτι· γίνονται πρὸς τούτοις καὶ σῦκα, λεϊμόνια, πορτοκάλια, ῥοδάκινα ἐξαίρετα καὶ τ:. Ἡ Βενετιὰ ἔχει πρόσοδο τὸν χρόνο ἀπὸ τὴ Ζάκυνθο ὡς 350 χιλιάδες γρόσια. Κοντὰ εἰς τὸν ἕνα της λιμένα εἶναι μιὰ βρύσι ὁποῦ τὸ νερό της εὐγάζει πίσσα μαύρη.

Ἡ Ζάκυνθος κοντὰ εἰς τὴν μητρόπολί της ἔχει καὶ ὡς πενῆντα ἐξῆντα χώραις καὶ χωριὰ, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι εἶναι ὅλοι Ῥωμαῖοι τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος. Ὁ Στράβων τὴν συναριθμεῖ καὶ αὐτὴν μὲ ἐκείναις ὁποῦ ἦταν εἰς τὴν ἐξουσία τοῦ Ὀδυσσέως.

Ζάκυνθος, πόλι μεγάλη, ὄμορφη, μὲ ἕνα ὀχυρὸ Φρούριο, εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς ὁμωνύμης νήσου. Οἱ κάτοικοί της εἶναι ὑπὲρ ταῖς 15 χιλιάδες, Ἀνατολικοὶ σχεδὸν ὅλοι, ἔξω ἀπὸ ὀλίγους ὁποῦ ἀκολουθοῦν τὰ δόγματα τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας. πλ: 37, 56. μ: 36, 55.

Περὶ

Περὶ τῆς Ταταρίας τῆς Ὀζοῦ.

Αὐτὸς ὁ τόπος ὁποῦ ἦταν μέρος τῆς μικρῆς Σκυθίας τῶν παλαιῶν, ἔχει ἀπὸ τὸ δυτικοβόρειο τὴ Λεχία· ἀπὸ τὸ ἀνατολικοβόρειο τὸν Μπόγ ποταμὸ, Ὕπανιν τὸ παλαιὸ, ὁ ὁποῖος τὸν χωρίζει ἀπὸ τὴν Οὐκραΐνα τῆς Ῥωσσίας, καὶ εἰς ὀλίγο μέρος ἔχει καὶ τὸν Βορυσθένη· ἀπὸ τὸ ἀνατολικονότειο, τὴ Μαύρη θάλασσα, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικονότειο, τὸν Νίστρο ὁποῦ τὸν χωρίζει ἀπὸ τὴ Βασσαραβία, καὶ μέρος ἀπὸ τὴ Μολδοβία. Τὸ μάκρος του εἶναι ἀπὸ τὴ Μολδοβία ἕως εἰς τὴν Ὀζοῦ κοντὰ 58 λέγαις, καὶ τὸ μεγαλήτερο πλάτος του ἕως 32. Ἡ γῆ εἶναι πεδινὴ, παχύτατη καὶ εὐφορώτατη καθὼς καὶ ἡ Βασσαραβία. Αὐτὸς ὁ τόπος ἦταν τῶν Ταταρῶν, ἔξω ἀπὸ τὴν Ὀζοῦ μὲ ὀλίγο τόπο τριγύρω της.

Ὀζοῦ, πόλι περιτειχισμένη, δυνατὴ, ἀπάνω εἰς τὸν Βορυσθένη, εἶναι ἡ μητρόπολι καὶ μόνη πόλι αὐτοῦ τοῦ τόπου· Αὐτὴν τὴν πόλι ὁ Ῥῶσσοι τὴν ἐπῆραν εἰς τὸν καιρὸ τῆς Ἄννης· εἰς τὸν ἀπερασμένο πόλεμο τὴν ἐπαράβλεψαν· εἰς αὐτὸν τὴν ἐπῆραν μὲ βία καὶ μὲ μιὰ αἱματοχυσία φοβερὴ, εἰς τὰ 1788 Δεκεμβρίου 6. πλ: 46, 30. μ: 47, 35.

Περὶ τῆς Βλαχομπογδανιᾶς.

Ὁ τόπος αὐτὸς ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ καὶ αὐτὸς Σκυθία, καὶ ἐκατοικοῦνταν ἀπὸ τοὺς Σκύθας, μὲ τὸ ὁποῖο αὐτὸ ὄνομα οἱ Ἕλληνες ὠνόμαζαν ὅλα τὰ ἔθνη ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν ἀπ' ἐκεῖθες ἀπὸ τὸν Δούναβι, καὶ εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Περσίας, καὶ τῆς Ἰνδίας. Τοὺς Σκύθας ὁποῦ ἦταν εἰς τὰ ἀριστερὰ μέρη τοῦ Δουνάβεως ἀπὸ τὸν Συλινᾶ ἕως εἰς τοὺς καταρράκτας, τοὺς ὠνόμαζαν Γέτας, καὶ

ἐκει-

ἐκείνους ὁποῦ ἦταν ἀπὸ τοὺς καταῤῥάκτας κ' ἀπάνω ὡς ταῖς πηγαῖς του, τοὺς ὠνόμαζαν Δάκους. ὁ Στράβων λέγει πῶς οἱ Δάκοι ἐκαλοῦνταν Δᾶυοι τὸ παλαιὸ, καὶ αὐτὸ τὸ δεύτερο ὄνομα συγγενεύει περισσότερο μὲ τὸ Δάϊτζοι, μὲ τὸ ὁποῖο ὀνομάζονται οἱ Γερμανοὶ τὴν σήμερον. Ὕςερα ἀφ' οὗ οἱ Ῥωμάνοι ὑπόταξαν αὐτοὺς τοὺς τόπους, ὠνόμασαν αὐτὸ τὸ μέρος Δακία, ἡ ὁποία ἐπεριλάμβανε τὴ Μολδοβία ὁποῦ εἶναι ἐδῶθες ἀπὸ τὸν Προῦτο, τὴ Βλαχία, τὴν Τρανσυλβανία καὶ μέρος τῆς Οὐγγαρίας.

Οἱ Γέται τὸ παλαιὸ ἐβασιλεύουνταν· οἱ βασιλεῖς τους ὅσο ἠμποροῦσε νὰ συμπεράνῃ τινὰς ἀπὸ κάποιαις γνώμαις τους, καὶ ἀπὸ κάποια κινήματα, ἦταν ἄνθρωποι ἁπλοῖ, δίκαιοι, αὐτάρκεις, μὲ φρονήματα ἀνδροπρεπῆ· ὁ Ἰδάθυρσος ὠνόμαζε τοὺς Ἴωνας ἀνδράποδα χρηςὰ καὶ ἄδραςα, ὁποῦ δὲν ἤθελαν νὰ χαλάσουν τὸ γεφύρι ὁποῦ ἦταν εἰς τὸν Δούναβι, διὰ τὴν πίςι ὁποῦ εἶχαν εἰς τὸν Δαρεῖο· ὁ Δρομιχαίτης ἀφ' οὗ ἐζώγρησε τὸν Λυσίμαχο ἕναν ἀπὸ τοὺς διαδόχους τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁποῦ ἐπῆγε νὰ ὑποτάξῃ τοὺς Σκύθας, ἀντὶς διὰ νὰ τὸν παιδεύσῃ καθὼς τὸν ἔπρεπε, τὸν ἔδειξε τὴν φτώχεια, καὶ τὴν αὐτάρκεια τοῦ ἔθνους, καὶ τὸν ἄφησε, ἀφ' οὗ τὸν εἶπε πῶς δὲν πρέπει νάναι πολέμιος ἑνὸς τέτοιου ἔθνους, ἀμὴ φίλος. Πρὸς τούτοις καὶ ὅλοι οἱ Γέται ἦταν ἄνθρωποι ἁπλοῖ, δίκαιοι, αὐτάρκεις, φιλελεύθεροι· ἔζουσαν ἀναμεταξύ τους μὲ μιὰ μεγάλη εὐνομία, εἶχαν ὅλα κοινὰ, γυναῖκες, παιδιὰ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ἦταν ἐλεύθεροι ἀπὸ ταῖς κακίαις τῶν πολισμένων ἐθνῶν.

Ὁ Στράβων διηγεῖται πῶς εἰς τὸν καιρό του κάποιος Βοιρεβίςας, ἄνθρωπος ἔξυπνος καὶ ἄοκνος, ἀφ' οὗ ἔγινε ἀρχηγὸς τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖο ἦταν κακακωμένο φροντήτερα ἀπὸ πολέμους, τὸ ἀνέλαβε, καὶ εἰς ὀλίγο διάςημα ἐκατάςησε μιὰ ἀρχὴ φοβερὴ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ῥωμάνους, καὶ ἐπερνοῦσε πολλαῖς φοραῖς τὸν ποταμὸ Δού-

ναβι, καὶ ἐκατάτρεχε τὴ Θράκη ἕως εἰς τὴ Μακεδονία καὶ Ἰλλυρίδα. ὁ Βοιρεβίςας ἐσκοτώθηκε ὕςερα εἰς μιὰ ἐπανάςασι, καὶ ἡ ἀρχὴ ὕςερα ἐδιαιρέθηκε. Ὁ Σεβαςὸς Καῖσαρ ἔςειλε ςρατεύματα ἐναντίο τους· τέλος πάντων ὁ Τραϊανὸς ὑπόταξε τὸν τόπο, καὶ ἔςειλε εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ἀποικία. τὰ μέλη τῆς ἀποικίας λέγουν πῶς ἦταν τὰ περισσεύματα τῶν πόλεων τῆς Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος, τοὺς ὁποίους τοὺς ἔςειλαν ἐδῶ ὥσὰν εἰς ἐξορία τρόπον τινά. Ὕςερα ὅταν ἄρχισε τὸ βασίλειο τῶν Ῥωμαίων νὰ ξεπέφτῃ, καὶ σμήνη βαρβάρων ἀπὸ τὴ μεγάλη Σκυθία καὶ ἀπὸ τὰ βόρεια τῆς Εὐρώπης ἄρχισαν νὰ κατεβαίνουν εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη εἰς τοὺς τόπους τῶν Ῥωμαίων, οἱ ἄποικοι Ῥωμανοὶ ὁποῦ ἦταν εἰς ταῖς πεδιάδες τῆς Γετικῆς, μερικοὶ ἀμπώχθηκαν ἀπὸ αὐτὰ, καὶ ἐδιασκορπίσθηκαν εἰς τὴ Μακεδονία, οἱ περισσότεροι ἐτραβίχθηκαν εἰς τὰ βουνὰ, καὶ ἐκεῖ ἔκαμαν ἀρκετοὺς αἰῶνας, καὶ ἡ Βλαχομπογδανία ἦταν τρόπον τινὰ ἔρημη. Αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία ὁποῦ ἡ ἱςορία τῆς Βλαχομπογδανίας ἀνεβαίνει μόνο ἕως εἰς τὸν ιδ· αἰῶνα· ἐπειδὴ τότε ἀφ' οὗ ἡσύχασε ὀλίγο αὐτὸ τὸ μέρος, ἐκατάβηκαν οἱ αὐθένται ἀπὸ τὰ βουνὰ, καὶ ἐκατάςησαν τοὺς θρόνους τους, ὁ αὐθέντης τῆς Μολδοβίας εἰς τὴ Σουτζιάβα, καὶ τῆς Βλαχίας εἰς τὸ Τιργόβιςο. Ἀπὸ τοὺς αὐθέντας τῆς Μολδοβίας ὁ Στέφανος ἐςάθηκε περίφημος καὶ ὁ ἥρως τῆς Μολδοβίας. αὐτὸς ἐξάπλωσε τὰ σύνορα τῆς ἐπικρατείας του, ἐνίκησε τοὺς Λέχους, τοὺς Ταταροὺς, τοὺς Οὔγγρους, καὶ τὸν β'· Μπαγιαζὶτ ὁποῦ τὸν ἔτρεμε ὅλη ἡ Εὐρώπη· Αὐθέντευσε 45 χρόνους, καὶ εἰς τὸν θάνατό του βλέποντας τοὺς Τούρκους ὁποῦ πάρα πολλὰ ἐμεγάλυναν, τοὺς Λέχους ἀδυνάτους, τοὺς Γερμανοὺς παρομοίους, καὶ φοβούμενος νὰ μὴ σκλαβωθῇ τέλος πάντων ὁ τόπος του ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἐπαρακίνησε τὸν Μπόγδανο ὑιό του καὶ τοὺς ἄρχοντάς του νὰ προσκυνήσουν μὲ συνθήκαις εἰς τὸν Τοῦρκο. ἔτζι λοι-

τὸν ἐπροσκύνησε ἡ Μολδοβία μοναχή της εἰς τοὺς Τούρκους. τὴ Βλαχία τὴν ἐπῆραν ἡ Τοῦρκοι μὲ τὸ παθίτους τρόπον τινά.

Περὶ τῆς Μολδοβίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 45 καὶ 49, μοίραις, 10΄ λεπτὰ τοῦ πλάτους, καὶ ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 41, 30΄, καὶ εἰς ταῖς 47 τοῦ μήκους· τὸ δυτικώτατο μέρος εἶναι τὸ δυτικὸ τοῦ κατιλικιοῦ τῆς Σοτζιάβας, τὸ ἀνατολικώτατο εἶναι τὸ ἀνατολικὸ τοῦ Κισινοβίου, τὸ βορειότατο, τὸ κατιλίκι Τζιαρναούτζι, καὶ τὸ νοτειότατο, τὸ κατιλίκι τοῦ Γαλατζίου· Ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ δυτικοβόρειο εἰς τὸ ἀνατολικονότειο. τὸ μάκρος της ὁποῦ πέρνεται ἀπὸ τὸ βορειότατο τοῦ Τζιαρναουτζίου ἕως εἰς τὴ συμβολὴ τοῦ Προύτου μὲ τὸν Δούναβι, εἶναι κοντὰ 92 λέγαις· τὸ πλάτος της ὁποῦ πέρνεται ἀπὸ ταῖς ἄκραις τοῦ κατιλικιοῦ τοῦ Μπακοβίου ὅπου συνορεύει μὲ τὴν Τρανσυλβανία, ἕως τὸν Νίστρο ποταμὸ, εἶναι κοντὰ 64 λέγαις.

Ὁ τόπος αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη εἰς τὰ κατιλίκια Φωξάνι, Γαλάτζι, Φάλτζι, εἶναι πεδιάδα ἀνοιχτή· τῶν ἐπιλοίπων κατιλικιῶν ὁ τόπος εἶναι ὀλίγο ἀνώμαλος, μὲ τὸ νὰ διακόφτεται ἀπὸ χαμοβούνια σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ μέρη, ἀπὸ τέτοια ὅμως χαμοβούνια ὁποῦ δὲν ἐμποδίζουν εἰς κανένα μέρος τὸν τόπο ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι σπάρσιμος, μάλιστα ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὰ εἶναι πεδιάδες καὶ πλαγινά. Βουνὰ μεγάλα καὶ πετρώδη δὲν εἶναι, παρὰ εἰς τὸ μέρος ὅπου συνορεύει μὲ τὴν Τρανσυλβανία καὶ Οὐγγαρία.

Ἡ Μολδοβία ποτίζεται ἀπὸ πολλοὺς ποταμοὺς καὶ ῥύακας· οἱ ἀξιολογώτεροι εἶναι ὁ Προῦτος, τὸ παλαιὸ Ἱερασὸς, περίφημος στὴν ἱστορία ἀπὸ τὴν περίστασι τοῦ

με-

μεγάλου Πέτρου. αὐτὸς ὁ ποταμὸς ἔχει ταῖς πηγαῖς του εἰς τὴν Αὐστριακὴ Λεχία, διαπερνᾷ ὅλη τὴ Μολδοβία ἀπὸ τὸ β. δ. β. εἰς τὸ νότειο, καὶ χύνεται μέσα εἰς τὸν Δούναβι παρακάτω ἀπὸ τὸ Γαλάτζι. Τὸ νερό του εἶναι καλὸ, ἔχει πολλὰ ψάρια καὶ καλὰ, τζίγαις μεγάλαις καὶ νοσιμώταταις. Β΄. εἶναι τὸ Σιρέτι εἰς τὸ ὁποῖο ἐμβαίνουν κοντὰ εἰς ἄλλους ῥύακας, καὶ ποταμοὶ ἡ Μολδόβα, ἡ Πίστριτζα, καὶ τὸ Τροτούσι, καὶ ἔτζι τὸ Σιρέτι γίνεται μεγάλο, καὶ χύνεται μέσα εἰς τὸν Δούναβι παραπάνω ἀπὸ τὸ Γαλάτζι, ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὸ καὶ τὴν Μπραΐλα. Γ΄. εἶναι ὁ Νίστρος τὸ παλαιὸ Τύρας, ὁ ὁποῖος εἶναι μεγαλήτερος ἀπὸ ὅλους, καὶ χωρίζει τὴ Μολδοβία ἀπὸ τὴ Λεχία· Αὐτὸς ἔχει ταῖς πηγαῖς του εἰς τὴν Αὐστριακὴ Λεχία, καὶ ταῖς ἐκβολαῖς του εἰς τὴ Μαύρη Θάλασσα.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ποτάμια πλήθουν ἀπὸ διάφορα ψάρια καὶ νοσιμώτατα. Εἰς τὸ δυτικοβόρειο μέρος τῆς Μολδοβίας, ἐκεῖ ὁποῦ ὁ τόπος εἶναι πετρώδης εἶναι καὶ πολλαῖς πέστροφαις, αἱ ὁποῖαις εἶναι τὰ νοσιμώτερα ψάρια τῆς Μολδοβίας. Εἰς τὴν Μολδόβα, κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ψάρια εὑγαίνουν καὶ ἕνα εἶδος τὰ ὁποῖα τὰ ὀνομάζουν λόστριτζαις, καὶ εἶναι δεύτερα μετὰ ταῖς πέστροφαις εἰς τὴ νοσιμάδα.

Ὁ τόπος ὅλος τῆς Μολδοβίας εἶναι παχύτατος καὶ εὐφορώτατος εἰς κάθε λογῆς γεννήματα, εἰς σιτάρι, ἀραποσίτι, κεχρὶ καὶ τ:· εἰς διαφόρους καρποὺς, ἔξω ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ τὸ ψυχρὸ κλίμα ἐμποδίζει. Δάση ὁλόκληροι εἶναι ἀπὸ δαμασκηνιαῖς, ἀπιδιαῖς, μηλιαῖς, καρυδιαῖς, κερασιαῖς καὶ τ:. Εἶναι καὶ ἀμπέλια πολλὰ σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ μέρη, τὰ περισσότερα ὅμως καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ κάμνουν τὸ καλλίτερο κρασὶ εἶναι εἰς τὸ κατιλίκι τοῦ Φωξανίου εἰς ἕναν τόπο ὁποῦ ὀνομάζεται Ὀντομπέστι· Ὁ τόπος ἔχει παντοῦ καλαῖς βοσκαῖς εἰς ταῖς ὁποίαις

θρέ-

θρέφουν πλῆθος ζῶα, βόδια, ἄλογα, πρόβατα· ἔχει ἀκόμι καὶ πολλὰ μελίσσια. Ἡ Μολδοβία ἔχει δρυμοὺς πολλοὺς καὶ μεγαλοδένδρους μέσα εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι διάφορα ἄγρια ζῶα, ἀρκοῦδαις, λύκοι, ἀλωποῦδες, ἐλάφια, ζαρκάδια, λαγοὶ, ἀγριόγουρνα καὶ τ:. θρέφει ἀκόμι καὶ πολλὰ γουροῦνια, πολλὰ ὀρνίθια, χῆνες, ὄρνιθες, πάπιαις, κούρκαις, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ πολλὰ ἄγρια. Μὲ ἕνα λόγο, ἡ Μολδοβία εἶναι πλούσια ἀπὸ ὅλα, μάλιστα ἀπὸ γεννήματα, κρασιὰ καὶ ζῶα· ἡ τοποθεσία της ὅμως ὥντας εἰς τὴν ἄκρη τῆς Τουρκίας τὴν κάμνει νὰ δοκιμάζῃ πολλὰ κακὰ, μάλιστα εἰς καιρὸ πολέμου.

Πρᾶγμα εὐγαίνει ἀπὸ τὸν τόπο εἰς ξένους τόπους, βόδια πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα πέρνει τὸ κουμέρκι μόνο κοντὰ 100 χιλιάδες γρόσια, ἄλογα, πρόβατα, γουροῦνια, κρασιὰ πολλὰ, βούτυρο, πετζιὰ, κασκαβάλια, ξίγκι, μέλι, κηρὶ, γεννήματα εἰς τὴν Τουρκία, καὶ τ:.

Οἱ κάτοικοι εἶναι ὅλοι ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν ἐκείνων ἀποίκων ὁποῦ ἔστειλαν οἱ Ῥωμάνοι εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους· πρὸς τούτοις εἶναι καὶ πολλοὶ Ῥωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι ὅλοι εἶναι ὁμόθρησκοι καὶ ἀκολουθοῦν τὰ δόγματα τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἔξω ἀπὸ ὀλίγα χωριὰ ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ κατιλίκια Μπακόβι καὶ Ῥώμανο, τῶν ὁποίων χωριῶν οἱ κάτοικοι ἀκολουθοῦν τὰ δόγματα τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας. Εἰς τὸ Ἰάσι καὶ Ποτουσιάνι καὶ μερικαῖς χώραις εἶναι καὶ Ἀρμένιοι· καὶ πολλοὶ Ἑβραῖοι εἰς ὅλα τὰ παζάρια.

Οἱ κάτοικοι δὲν ἔχουν κάμμια ἀναλογία μὲ τὴν ἔκτασι καὶ ἀρετὴ τοῦ τόπου· εἶναι πολλὰ ὀλίγοι, μάλιστα εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη ἡ Μολδοβία εἶναι τρόπον τινὰ ἔρημη· ἡ αἰτία εἶναι ὁποῦ ὁ τόπος ὥντας εἰς τὴν ἄκρη, εἰς καιρὸν πολέμου μὲ τοὺς Ῥώσους, Αὐστριακοὺς ἢ Λέχους γίνεται τὸ θέατρο τοῦ πολέμου. οἱ κακορίζ-

ρίζικοι Μολδοβάνοι δὲν προφθάνουν νὰ ξαναφκιάσουν μιὰ χώρα, ἕνα χωριὸ ὁποῦ εἶχαν χαλάσῃ ἀπὸ ἕναν πόλεμο, καὶ πάλιν ἀπὸ ἄλλον πόλεμο ἀναγκάζονται νὰ τ' ἀφήσουν καὶ νὰ φύγουν, καὶ νὰ βλέπουν ἀπὸ μακρυὰ τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἱδρῶτας τους νὰ γίνωνται παίγνιο τῆς φαντασίας ἑνὸς βαρβάρου καὶ ἀπανθρώπου στρατηγοῦ. Τί πολυανθρωπία λοιπὸν, τί πόλεις, τί χώραις, τί πολισμὸν ζητεῖς ἀπὸ ἕναν τόπο ὁποῦ εἶναι εἰς τέτοια ὑποκείμενος.

Ὁ καλλίτερος τόπος τῆς Μολδοβίας εἶναι ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι ἀπὸ πέρα ἀπὸ τὸν ποταμὸ τὸν Προῦτο, μὰ αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ ὀλιγοκατοικητότερος ἐξ αἰτίας τοῦ Χοτινιοῦ καὶ Πεντεριοῦ καὶ τῶν Ταταρῶν τῆς Βασαραβίας.

Ἡ Μολδοβία κοντὰ εἰς τὰ πολλὰ ποτάμια ὁποῦ ἔχει, ἔχει καὶ λίμναις φυσικαῖς καὶ τεχνηταῖς, αἱ ὁποίαις καὶ αὐταῖς ἔχουν πολλὰ ψάρια· Πρὸς τούτοις οἱ Μολδοβάνοι ἔχουν ψάρια καὶ ἀπὸ τὸν Δούναβι ὁποῦ βρέχει ἕνα ὀλίγο μέρος τοῦ τόπου τους. Ἀπὸ τὴ φύσι οἱ Μολδοβάνοι δὲν ἔχουν νὰ προσκλαυθοῦν τίποτες, ἐπειδὴ αὐτὴ τοὺς ἐπρομήθευσε μὲ ἕνα χέρι δαψιλὲς ὅλα ἐκεῖνα ὁποῦ ἠμποροῦσαν νὰ τοὺς κάμνουν εὐτυχέστατους· μὰ τί τὸ ὄφελος; ἡ τοποθεσία τοῦ τόπου τους τοὺς κάμνει νὰ μὴν αἰσθάνωνται αὐτὰ τὰ φυσικὰ καλὰ, καὶ νὰ εἶναι δυστυχέστεροι ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους ὁποῦ ἡ φύσι κιτάζει μὲ ἕνα μάτι φιλαργύρου.

Ἡ πνευματικὴ διοίκησι τοῦ τόπου κρέμεται ἀπὸ τὸν μητροπολίτη ὁ ὁποῖος κάθεται εἰς τὸ Ἰάσι, καὶ ἔχει ἀπὸ κάτω του δυὸ ἐπισκόπους τὸν Ῥωμάνου καὶ τὸν Χουσίου· προτήτερα εἶχε καὶ τὸν Ῥαδαουτζίου ὁ ὁποῖος τώρα δὲν εἶναι ὑποκείμενος εἰς αὐτόν· εἶναι καὶ αὐτὸς ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἀνατολικοὺς ἐπισκόπους τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου. Ὁ μητροπολίτης ἐκλέγεται ἀπὸ τὸν τόπο, ἡ ἐκλογὴ ἐπικυρόνεται ἀπὸ τὸν αὐθέντη, καὶ ὕστερα μὲ μιὰ ἔκδοσι τοῦ πα-

πατριάρχη, τὸν ὁποῖο γνωρίζει ὁ μητροπολίτης μεγαλήτερο, καὶ τὸν μνημονεύει.

Ἡ ἐξωτερικὴ διοίκησι· εἶναι μοναρχία, μ᾽ αὐτὴ τὴ διαφορὰ ἀπὸ ταῖς μοναρχίαις τῆς ἐπίλοιπης Εὐρώπης, ὁποῦ ὁ μονάρχης ὁ αὐθέντης εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὸν σουλτάνο, καὶ διορίζεται ἀπ᾽ αὐτόν. Τὸ παλαιὸ οἱ αὐθένται ἐγίνουνταν ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς τοῦ τόπου, τώρα γίνονται ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς τοῦ ἔθνους μας· κάμνουν εἰς τὴν αὐθεντεία ἄλλος περισσότερο, ἄλλος ὀλιγώτερο κατὰ τὴν ἀξιότητα καὶ ταῖς πόρταις ὁποῦ ἔχει ὁ καθ᾽ ἕνας. Ὁ αὐθέντης διοικεῖ λοιπὸν τὸν τόπο ὡς μονάρχης ὑποκείμενος εἰς ταῖς προσαγαῖς τοῦ σουλτάνου, ἀκολουθῶντας τοὺς νόμους τῶν προκατόχων του, ταῖς τοπικαῖς συνήθειαις, νομοθετῶντας μερικαῖς φοραῖς κ᾽ αὐτός· κάμνει ἄρχοντας, βάνει ἰσπραβνίκους εἰς τὰ κατιλίκια, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν ταῖς κρίσες εἰς αὐτά, συνάζουν ταῖς αὐθεντικαῖς προσόδους, καὶ ἐκτελοῦν ὅλαις ταῖς προσαγαῖς τῆς αὐθεντικῆς αὐλῆς.

Πρώτη ἀρχοντιὰ εἶναι ἡ λογοθετζία, δεύτερη ἡ βορνιτζία· βόρνικοι εἶναι 4, λογοθέται 2· αὐτοὶ εἶναι τὸ ἀνώτατο συμβούλιο καὶ κριτήριο τοῦ τόπου. Ὁ βιστιάρης εἶναι ὁ ταμίας τοῦ αὐθέντου, καὶ ἔχει τὴν ἐπιστασία εἰς τὸ νὰ συνάζῃ ταῖς προσόδους τῆς αὐθεντείας, αἱ ὁποίαις ἀνεβαίνουν ὑπὲρ ταῖς τρεῖς χιλιάδες πουγγία. Ὁ χάτμανος εἶναι μιὰ ἀρχοντιὰ στρατηγική· τὸ παλαιὸ ἦταν ὁ πρῶτος στρατηγὸς τοῦ αὐθέντου, τώρα ὅμως στρατεύματα ἡ αὐθεντεία δὲν ἔχει. ὁ χάτμανος ἔχει ὅλαις ταῖς κατεταναρίαις εἰς τὴν ἐξουσία του, ἐπαγρυπνεῖ καὶ εἰς τὴν εὐταξία τῶν προαστείων τῆς μητροπόλεως· Ὁ ἄγας ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν εὐταξία τῆς μητροπόλεως, εἰς τὸ παζάρι, καὶ εἰς ὅσα πωλοῦνται, καὶ ἀγοράζονται.

Αὐτοὶ οἱ ἄρχοντες καὶ ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι ἀκόμι καὶ οἱ ἰσπράβνικοι, τὸ συνειθισμένο ἀλλάζονται κάθε χρόνο

ἀπὸ τὸν αὐθέντη, πολλοὶ ὅμως πολλαῖς φοραῖς δὲν εὐγαίνουν ἀπὸ τὴν ἀρχοντιά, παρὰ ὅταν εὐγῇ καὶ ὁ αὐθέντης ἀπὸ τὴν αὐθεντεία.

Εὐγενεῖς εἰς τὴ Μολδοβία εἶναι ἐκεῖνοι ὁποῦ ἤθελαν πάρῃ κάμμιὰ ἀρχοντιά, καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ κατάγονται ἀπὸ ἄρχοντας. ἡ τύχη παίζει μὲ τὰ ἀνθρώπινα ἐδῶ καθὼς κ᾽ ἀλλοῦ· ἠμπορεῖ νὰ ἰδῇ τινὰς πολλοὺς ἀπογόνους μεγάλων ἀρχόντων καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα γένη τοῦ τόπου ὁποῦ μόλις ἀξιόνονται νὰ πάρουν κάμμιὰ παραμικρὴ ἀρχοντιά, μ᾽ ὅλον τοῦτο οἱ κατὰ καιρὸν αὐθένται περιποιοῦνται τὰ πρῶτα γένη τοῦ τόπου.

Κοντὰ εἰς τοὺς εὐγενεῖς τοῦ τόπου εἶναι καὶ οἱ μαζίλιδες, οἱ ὁποῖοι εἶναι μέσοι νὰ εἰπῶ ἔτζι τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν χωριατῶν.

Εἰς τὴ Μολδοβία εἶναι μοναστήρια πολλά, προικισμένα μὲ πολλὰ εἰσοδήματα ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς αὐθέντας τὰ περισσότερα. Τὰ μοναστήρια μερικὰ ἀνήκουν εἰς τὴ μητρόπολι καὶ εἰς ταῖς ἐπισκοπαῖς· τὰ περισσότερα ὅμως καὶ τὰ πλουσιώτερα ἀνήκουν εἰς τὸν Ἅγιον τάφο, εἰς τὸ Σινᾶ, εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος, ἀπὸ τὰ ὁποῖα στέλνονται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἡγούμενοι.

Ἔξω ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους καὶ τοὺς ξένους ὁποῦ εἶναι κατασταμένοι ἐδῶ, εἶναι καὶ πολλοὶ Γύφτοι, σκλάβοι τῆς αὐθεντείας, τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν μοναστηριῶν, ἥμεροι καὶ ἄγριοι· ἥμεροι, ὅσους ἔχουν εἰς σπιτιακαῖς δουλειαῖς· ἄγριοι, ὅσοι πληρόνουν κάτι τὶ μόνο. Τὸ Γύφτοι εἶναι μιὰ λέξι παραφθαρμένη ἀπὸ τὸ Αἰγύπτιοι, καὶ τὸ παλαιὸ, σημειόνει ἕνας περίφημος ἱστορικὸς νεωτερικός, οἱ Γύφτοι ὑποκρίνουνταν ἕνα ἄλλο πρόσωπο εἰς τὴν Εὐρώπη καὶ Ἀσία, καὶ ὄχι αὐτὸ ὁποῦ ὑποκρίνονται τὴν σήμερον· μὰ οἱ ἄνθρωποι τέλος πάντων ἄνοιξαν τὰ μάτια τους, καὶ οἱ Γύφτοι ἦλθαν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασι, εἰς τὴν ὁποία θὲ νὰ ἔλθουν κάμ-

μιὰ φορὰ καὶ οἱ συντοπῖται τους Ἑβραῖοι, ὅταν θὰ τὰ νοίξουν καλλίτερα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Μολδοβίας ἤθελαν εἶναι εὐτεχέστατοι ἀπὸ κάτω εἰς τὸν Τοῦρκο, ἂν ἔλειπε ἡ συχναλλαγὴ τῶν αὐθέντων, καὶ τὸ Χοτίνι καὶ τὸ Πεντέρι, καὶ ἂν ἦταν τρόπος νὰ εἶναι μιὰ εἰρήνη παντοτινὴ ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς Ῥώσσους καὶ Τούρκους.

Ἡ κυριεύουσα θρησκεία στὸν τόπο εἶναι ἡ ἐδική μας· εὑρίσκονται ὅμως καθὼς προεῖπα καὶ Δυτικοὶ, καὶ Ἑβραῖοι καὶ Ἀρμένιοι· οἱ ὁποῖοι ὅλοι ἐνεργοῦν τὰ τῆς θρησκείας τους μὲ ἐλευθερία. Οἱ Ἀνατολικοὶ ἐστάθηκαν πάντοτε ἀνεξίθρησκοι, τὸ ὁποῖο εἶναι ἀρετή· οἱ σοφοί μας ὅμως Εὐρωπαῖοι μόλις τώρα ἄρχισαν μερικοὶ ναὐγαίνουν ἀπὸ τὴ δεισιδαιμονία τῆς μισοθρησκείας.

Ἡ Μολδοβία διαιρεῖται εἰς ἄνω Μολδοβία, καὶ εἰς κάτω Μολδοβία. ἡ ἄνω Μολδοβία πιάνει τὸ βόρειο μέρος ἀπὸ τὸ Ἰάσι καὶ ἀπάνω, καὶ περιλαμβάνει τὰ κατιλίκια Μπακόβι, Νέμτζο, Ῥώμανο, Καλιγατούρα, Σουτζιάβα, Χορλόβι, Πουτοσιάνι, Δουροχόϊ, Τζιαρναούτζι καὶ Χοτίνι. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ κατιλίκια τὸ Χοτίνι τὸ ὁποῖο καὶ αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα καὶ μεγαλήτερα, τὸ ἐπῆραν οἱ Τοῦρκοι καὶ ἔκαμαν τὸ κάστρο ὁποῦ ὀνομάζεται καὶ αὐτὸ Χοτίνι, διὰ νὰ τὸ ἔχουν ὡς ἕνα προπύργιο ἐναντίο εἰς ταῖς γείτονες δύναμες. Τὸ Χοτίνι εἶναι κάστρο μεγάλο, δυνατὸ, καὶ ἐφυλάγουνταν ξεχωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἐντόπιους Τούρκους ὁποῦ ἐκαταστήθηκαν ἐδῶ, καὶ ἀπὸ στράτευμα μὲ ἕναν πασιᾶ μὲ τρία τούγια· ὡς τόσο οἱ Ῥώσσοι τὸ ἐπῆραν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Ἄννης καὶ εἰς τὸν ὑστερινὸ πόλεμο· εἰς τὸν παρόντα πόλεμο ἐπολιορκήθηκε ἀπὸ τοὺς Αὐστριακοὺς καὶ Ῥώσσους, καὶ ἐπαραδόθηκε εἰς τοὺς ὑστερινοὺς, οἱ ὁποῖοι τὸ ἄφησαν εἰς τοὺς Αὐστριακούς· καὶ τώρα τὸ ἔχουν αὐτοί. Ἡ Σουτζιάβα καὶ τὸ Τζιαρναούτζι τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ εἶναι ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα καὶ πολυανθρωπότερα κατιλίκια,

με-

μετὰ τὸν ὑστερινὸ πόλεμο ἐδόθηκαν ἀπὸ τὴν Πόρτα εἰς τοὺς Αὐστριακοὺς, ἔξω ἀπὸ ἕνα ὀλίγο μέρος καὶ τῶν δυὸ ὁποῦ ἔμεινε εἰς τὴ Μολδοβία.

Ἡ κάτω Μολδοβία πιάνει τὸ μεσημβρινὸ μέρος, καὶ περιέχει κατιλίκια τὴ Σορόκα, τὸ Κισινόβι, Ὀρχέϊ, Φαλτζί, Γαλάτζι, Φωξάνι, Τεκούτζι, Μπουρλάτι, καὶ Βασιλούϊ, καὶ ἄλλο ἕνα μικρὸ ἀκόμι ὁποῦ εἶναι κάτω ἀπὸ τὸ Φαλτζί. Τὸ Πεντέρι ἦταν καὶ αὐτὸ ἕνα κατιλίκι τῆς κάτω Μολδοβίας· ἕνας αὐθέντης ὅμως τὸ ἔδωκε εἰς τοὺς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν τὸ κάστρο Πεντέρι διὰ νὰ διαφεντεύουν ταῖς ἄκραις τους.

Τὸ Πεντέρι ἦταν ἕνα κάστρο ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα καὶ δυνατότερα τῆς Τουρκίας, καὶ ἐφυλάγουνταν πάντοτε ἀπὸ ἕναν πασιᾶ μὲ τρία τούγια, καὶ ἀπὸ ἕνα στράτευμα ἀρκετό· μ' ὅλον τοῦτο στὸν ἀπερασμένο πόλεμο δὲν ἠμπόρεσε νἀντιτείνῃ στὰ κραταιὰ καὶ ἄμαχα ὅπλα τῶν Ῥώσσων· ἐπειδὴ ἐπάρθηκε ἀπὸ αὐτοὺς μὲ βία καὶ μὲ μιὰ αἱματοχυσία φοβερή. Εἰς τὸν τωρινὸ πόλεμο ἀφ' οὗ ἐπερικυκλώθηκε πάλιν ἀπὸ τοὺς ἰδίους, ἐπαραδόθηκε μόνο του, καὶ ἔδωκε τὰ κλειδιὰ εἰς τὸν ἀρχιστράτηγο Ποτέμκιν, καὶ ἔτζι ἐγλύτωσε ἀπὸ τὰ κακὰ ὁποῦ αἰσθάνουνταν ἀκόμι. Τώρα τὸ ἔχουν λοιπὸν οἱ Ῥώσσοι, ἐχάλασαν ὅμως τὰ ὀχυρώματά του μὲ τὴν ὁλότη.

Ἡ κάτω Μολδοβία ἐπεριλάμβανε τὸ παλαιὸ καὶ τὴ Βασαραβία. Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι ἀπάνω εἰς τὴ Μαύρη θάλασσα, καὶ περιορίζεται ἀπὸ τὸ ἀνατολικοβόρειο, ἀπὸ τὸν Νίστρο ποταμὸ, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικονότειο, ἀπὸ τὸν Δούναβι, ἔχωντας ἀπὸ τὸ δυτικοβόρειο τὴ Μολδοβία, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικονότειο τὴ Μαύρη θάλασσα. Τὸ μάκρος της εἶναι 56 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος της 25. Ὁ τόπος της εἶναι ὅλο πεδιάδα, εὐφορώτατος εἰς γεννήματα καὶ βοσκαῖς καὶ μελίσσια, καὶ εἰς διάφορα πωρικά. Αὐτὸς ἦταν τὸ παλαιὸ ἡ περίφημη Σκυθῶν ἐρημία, καὶ σχεδὸν καὶ τὴν σήμερον ἠμπορεῖ νὰ

τὸν

τὸν ὀνομάσῃ τινὰς Ταταρων ἐρημία. Αὐτὸς ὁ τόπος ἦταν προτήτερα τῶν χάνιδων τοῦ Κριμοῦ, ἔξω ἀπὸ τὰ τρία κάστρια τὸ Ἀκερμάνι, τὸ Κιλὶ καὶ τὸ Ἰσμαΐλι μὲ ὀλίγο τόπο τριγύρω ὁποῦ ἦταν τῶν Τούρκων· Τὸ Ἀκερμάνι καὶ τὸ Κιλὶ ἐπαραδόθηκαν μόνα τους εἰς τοὺς Ῥώσους εἰς τὸν παρόντα πόλεμο.

Τὸ Ἀκερμάνι εἶναι εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Νίστρου. αὐτὸ εἶναι ἡ Ὀξία τοῦ Ἡροδότου, τὴν ὁποία οἱ Ῥωμάνοι ὕστερα τὴν ὠνόμασαν Ἰουλία ἄλμπα· εἰς αὐτὴν ἐξώρισαν τὸν περίφημο ποιητὴ Ὀβίδιο. πλ: 46, 11′, 56″. μ: 48, 23′, 45″.

Τὸ Κιλὶ ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ Λυκόστομον· εἶναι παρακάνω ἀπὸ τὸν Σουλινὰ ἀπάνω στὸν Δούναβι.

Τὸ Ἰσμαΐλι ἦταν προτήτερα πόλι, μὲ τὰ τὸν ὑστερινὸ ὅμως πόλεμο οἱ Τοῦρκοι τὸ ἐτείχισαν καὶ τὸ ἔκαμαν ἕνα κάστρο ὀχυρό. τὸν ἀπερασμένο χειμῶνα οἱ Ῥῶσσοι ἐπῆγαν καὶ τὸ ἐπολιόρκησαν, καὶ τὸ ἐπῆραν μὲ βία εἰς ταῖς 11 τοῦ Δεκεμβρίου, καὶ μὲ μία αἱματοχυσία φοβερή· ἐπειδὴ ἔπεσαν εἰς τὴν ἅλωσίν του 4, 5 χιλιάδες Ῥῶσσοι καὶ ὑπὲρ ταῖς 25 χιλιάδες Τοῦρκοι, καὶ αἰχμαλωτίσθηκαν καὶ ἄλλοι πολλοί. πλ: 45, 21′. μ: 46, 30′.

Ἰάσι, πόλι μεγάλη, ἐμπορική, εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς Μολδοβίας, μακρυὰ ἀπὸ τὸν Προῦτο ὡς 3 ὥραις εἰς τὸ δυτικό, ἀπάνω εἰς ταῖς ἀριστεραῖς ὄχθαις τοῦ Μπαχλουίου ῥύακος. Τὸ Ἰάσι ἔξω ἀπὸ μερικὰ σπίτια τῶν ἀρχόντων, καὶ μερικαῖς ἐκκλησίαις ὁποῦ εἶναι ὄμορφαις οἰκοδομαῖς, αἱ ἐπίλοιπαις οἰκοδομαῖς εἶναι ὅλαις χαμηλαῖς, μὲ ξύλα καὶ μὲ λάσπη φκιασμέναις, κακορρίζικα καταλύματα· τῶν μοναστηριῶν αἱ οἰκοδομαῖς εἶναι κ᾽ αὐταῖς παρόμοιαις· εἶναι ὅμως καὶ μερικὰ ἐργαστήρια πέτρινα καὶ μὲ ἀσβέστη χτισμένα, τὰ ὁποῖα μαζὶ μὲ μερικὰ σπίτια ἀρχοντικά, καὶ μερικαῖς ἐκ-

-κλησίαις, εἶναι ὁ μόνος στολισμὸς τῆς πόλεως. Τὰ σπίτια τῶν προαστείων τοῦ Ἰασίου εἶναι τὰ περισσότερα καλύβαις μὲ καλάμια σκεπασμέναις παρὰ σπίτια, καὶ εἰς τὸ κέντρο τοῦ Ἰασίου βλέπει τινὰς πολλὰ παρόμοια. Ἐδῶ εἶναι καὶ ἡ καθέδρα τοῦ αὐθέντου καὶ τοῦ μητροπολίτου, αἱ ὁποίαις εἶναι καὶ αἱ δυὸ καμέναις· ὀλίγο ἔλειψε νὰ καῇ καὶ ὅλο τὸ Ἰάσι εἰς τὸν παρόντα πόλεμο· οἱ Τοῦρκοι ὅμως, μάλιστα ὁ τότε χάνης, ἐφέρθηκαν παρ᾽ ἐλπίδα φιλανθρωπότατα καὶ εἰς τὸ Ἰάσι καὶ εἰς ὅλο τὸν τόπο, μ᾽ ὅλον ὁποῦ τὸ συμφέρο τους τὸ ἀπαιτοῦσε νὰ φερθοῦν ἀλλοιῶς διὰ μὴν ἀφήσουν καταλύματα εἰς τοὺς πολεμίους τους· ὡς τόσο ἡ πολιτικὴ ὁποῦ κάμνει πολλαῖς φοραῖς τὸν ἄνθρωπο ἀπάνθρωπο, τοὺς βαρβάρους Σκύθας καὶ Τούρκους δὲν τοὺς ἔκαμε τέτοιους. Ἡ τοποθεσία τοῦ Ἰασίου εἶναι ἡ ἀχρειότερη σχεδὸν ὅλης τῆς Μολδοβίας· εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς βουνά, εἰς ἕνα τόπο ἀνώμαλο· ὁ ῥύακας τὸ Μπαχλούϊ ὁποῦ τὸ ζώνει σχεδὸν ἀπὸ τὰ περισσότερα μέρη, ἔχει ἕνα νερὸ βρώμικο, καὶ λιμνάζει εἰς πολλὰ μέρη, καὶ ἔτζι καταμολύνει τὸν ἀέρα τῆς πόλεως. πλ: 47, 8′, 25″. μ: 45, 9′, 45″.

Ποτοσιάνι, αὐτὸ εἶναι ἡ δεύτερη πόλι τῆς Μολδοβίας, μικρή, ἐμπορική, τὰ σπίτια της τὰ περισσότερα εἶναι καλύβαις καλαμοσκέπασταις. Αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ δυτικοβόρειο τοῦ Ἰασίου 16 ὥραις μακρυά.

Σουτζιάβα, χώρα· αὐτὴ ἦταν τὸ παλαιὸ ἡ μητρόπολι τῆς Μολδοβίας. τώρα εἶναι τῶν Αὐστριακῶν.

Τζιαρναούτζι, χώρα ἡ ὁποία ἀνήκει τώρα εἰς τὴν Αὐστρία. 6 ὥραις μακρυὰ εἰς τὸ ἀνατολικὸ εἶναι τὸ Χοτίνι.

Ῥώμανο, χώρα μεγάλη, ἐπισκοπή, εἰς τὸ δυτικὸ τοῦ Ἰασίου 14 ὥραις μακρυά, ἀναμεταξὺ εἰς βουνά, εἰς τόπο ὅμως πεδινὸ καὶ ὄμορφο, εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς

Μολ-

Μολδόβας, καὶ δεξιὰ τοῦ Σιρετίου· εἰς τὰ τριγύρω τοῦ Ῥώμανου εἶναι πολλὰ ἀναβρυσικὰ νερά.

Σορόκα, χώρα, ἀπάνω εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Νίστρου· τὰ σπίτια της εἶναι καὶ αὐτῆς ὅλα σχεδὸν καλύβαις καλαμοσκέπασαις. Εἰς αὐτὴν σώζεται καὶ ἕνα Φρούριο ὁλόκληρο, παλαιὸ, ἔρημο, ὑψηλὸ καὶ δυνατό.

Φωξάνι, πόλι εἰς τὸ νοτοδυτικονότειο τοῦ Ἰασίου, τέσσερες ἡμέραις μακρυά. Τὸ Φωξάνι τὸ μισὸ εἶναι τῆς Βλαχίας καὶ τὸ μισὸ τῆς Μολδοβίας.

Γαλάτζι, πόλι ἐμπορικὴ, ἀπάνω εἰς τὸν Δούναβι. Οἱ Ῥῶσσοι εἰς τὸν παρόντα πόλεμο τὴν ἔκαψαν, καὶ τώρα εἶναι ἔρημη. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Ἰάσι κοντὰ 40 ὥραις εἰς τὸ νότειο.

Πρὸς τούτοις ὅλα τὰ κατιλίκια τῆς Μολδοβίας ἔχουν ἀπὸ μιὰ χώρα ὁμώνυμη, αἱ ὁποίαις ὅλαις εἶναι σχεδὸν κακορρίζικα καλυβοπήγια· αὐτὸ εἶναι μιὰ δυστυχία τῶν κατοίκων, καὶ ὄχι ἐλάττωμα· εἰς ἕναν τόπο πορόμοιο τίς ἔχει ὄρεξι νὰ οἰκοδομήσῃ, ὅταν δὲν εἶναι βέβαιος ἂν προφθάνῃ νὰ κατοικήσῃ.

Περὶ τῆς Βλαχίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 39 μοίραις 45΄ λεπτὰ, καὶ εἰς ταῖς 45, 20΄ τοῦ μήκους, καὶ ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 44 καὶ 45 μοίραις λεπτὰ 45΄ τοῦ πλάτους· ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ ἔχει μάκρος ἀπὸ τὴ συμβολὴ τοῦ Σιρετίου μὲ τὸν Δούναβι ἕως εἰς τὸ δυτικώτατο τῆς Κραϊόβας, κοντὰ 94 λέγαις, καὶ πλάτος ἀπὸ τὸν Δούναβι ἕως τὴν Τρανσυλβανία κοντὰ 45 λέγαις. Ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικοβόρειο, τὴ Μολδοβία· ἀπὸ τὸ βόρειο καὶ δυτικοβόρειο, τὴν Τρανσυλβανία· ἀπὸ τὸ δυτικὸ εἰς ὀλίγο μέρος, τὸ Μπανάτι τῆς Αὐστρίας· καὶ ἀπὸ τὰ ἐπί-

λοι-

λοιπα μέρη, τὸν Δούναβι ὁποῦ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴ Βουλγαρία.

Ὁ τόπος τῆς Βλαχίας εἰς τὸ μεσημβρινὸ μέρος εἰς ὅλο τὸ μάκρος καὶ εἰς τὸ περισσότερο πλάτος εἶναι πεδινὸς, καὶ βουνὰ δὲν ἔχει παρὰ εἰς τὸ βόρειο μέρος εἰς ὅλο σχεδὸν τὸ μάκρος. Αὐτὰ τὰ βουνὰ εἶναι μιὰ ῥάχι μέρος τοῦ Καρπάτου ὄρους, τώρα Κραπάκ, ὁποῦ χωρίζει τὴν Οὐγγαρία ἀπὸ τὴ Λεχία, καὶ τὴν Τρανσυλβανία ἀπὸ τὴ Μολδοβία καὶ Βλαχία· Τὰ βουνὰ τῆς Βλαχίας μάλιστα τὸ μέρος τῆς Κραϊόβας εἶναι πολυανθρωπότερα ἀπὸ ταῖς πεδιάδες· διὰ τὶ εἶναι καὶ ἡσυχαίτερα ἀπὸ αὐταῖς.

Ἡ γῆ τῆς Βλαχίας εἶναι παχύτατη καὶ εὐφορωτάτη εἰς διάφορα γεννήματα εἰς βοσκαῖς καὶ εἰς καρπούς· δάση ὁλόκληρα εὑρίσκει τινὰς καὶ ἐδῶ ἀπὸ μηλιαῖς, ἀπιδιαῖς, δαμασκηνιαῖς, καρυδιαῖς· ἀμπέλια κ' ἐδῶ πλῆθος· ζῶα, καθὼς πρόβατα, βόδια, ἄλογα, γουρούνια θρέφει ἕνα πλῆθος ἄπειρο ὁ τόπος· μὰ διὰ νὰ μὴ πολυλογῶ, ὅσα εἶπα διὰ τὴ Μολδοβία τόσο εἰς τὸ φυσικὸ, ὅσο καὶ εἰς τὸ ἠθικὸ, ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τὰ πῇ καὶ διὰ τὴ Βλαχία, μὲ αὐτὴ τὴ διαφορὰ ὅμως ὁποῦ ἐκείνη ἔχει περισσότερους δρυμοὺς, περισσότερα βόδια, περισσότερα ἀμπέλια, ὁ τόπος της ὁ περισσότερος εἶναι ὀλίγο ἀνώμαλος, περισσότερο ἐνοχλούμενος εἰς καιρὸ πολέμου καὶ εἰρήνης, αἱ πρόσοδοι τῆς αὐθεντείας πολλὰ ὀλιγώτεραις, αἱ ἀρχοντιαῖς μερικαῖς ἀλλάζουν, τὸ κλίμα ψυχρότερο· διὰ τὶ καὶ βορειότερο· αὐτὴ πάλιν ἡ Βλαχία ἔχει πρόβατα, μελίσσια, γουρούνια περισσότερα, σιτάρι κάμνει περισσότερο, δρυμοὺς ἔχει ὀλιγώτερους· ἐπειδὴ εἰς τὸ μεσημβρινὸ μέρος κοντὰ εἰς τὸν Δούναβι κατὰ τὸ μέρος τῆς Μπραΐλας μάλιστα, ὁ τόπος εἶναι γυμνὸς, καὶ οἱ κάτοικοι τὰ ξύλα τὰ φέρνουν ἀπὸ μακρυά· Ὁ πρῶτος ἄρχοντας ἐδῶ εἶναι ὁ μπάνος, δεύτερος, ὁ βόρνικος, καὶ ἡ λογοθετζία εἶ-

ναι

ναι τρίτη· ἐδῶ εἰς τὸν τόπο τοῦ χατμάνου εἶν' ὁ σπαθάρης· εἰς τὴ Μολδοβία ὁ σπαθάρης εἶναι μιὰ ἄλλη ἀρχοντιά, ἡ μεγαλήτερη ἀπὸ ταῖς δεύτεραις, καὶ ὁ μπάνος εἶναι ἡ δεύτερη ἀρχοντιὰ ἀπὸ τὸν σπαθάρη· τὰ μοναστήρια ἐδῶ εἶναι περισσότερα καὶ ἔχουν καλλίτεραις οἰκοδομαῖς, καὶ πολλὰ περισσότερα εἰσοδήματα· ἡ μητρόπολι καὶ αἱ ἐπισκοπαῖς πολλὰ πλουσιώτεραις, τὰ εἰσοδήματα τῆς αὐθεντείας πολλὰ περισσότερα· τὸ κλίμα μετριώτερο· διατὶ καὶ νοτειότερο· τὰ ἀναγκαῖα ἐδῶ πλουσιοπαροχιώτερα καὶ εὐθηνότερα, τὰ κυνήγια περισσότερα. Τὰ ἀμπέλια τῆς Μολδοβίας εἶναι πολλὰ ἐπικερδέστερα· Οἱ Μολδοβάνοι γενικῶς εἶναι οἰκονομικώτεροι ἀπὸ τοὺς Βλάχους καὶ φιλομαθέστεροι, οἱ Βλάχοι πάλιν ἐλευθεριώτεροι καὶ φιλοδοξότεροι.

Ἡ γλῶσσα ἡ αὐτή, ἔξω ἀπὸ καμμιὰ λέξι καὶ ἀπὸ μερικοὺς ἰδιωτισμούς, ἡ ὁποία διαφορὰ εἶναι γενικὴ εἰς κάθε γλῶσσα· Θρησκεία ἡ αὐτή, διοίκησι εἰς τὰ πνευματικὰ ἡ αὐτή· ὁ μητροπολίτης κ' ἐδῶ μνημονεύει τὸν πατριάρχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ τὸν ὁποῖο προσεπικυρόνεται μὲ τὴν ἔκδοσι μετὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ τόπου καὶ τὴν ἐπικύρωσι τοῦ αὐθέντου. ἔχει κ' αὐτὸς δυὸ ἐπισκόπους ἀπὸ κάτω του, τὸν Ῥιμνίκου καὶ τὸν Μποζέου.

Ἡ ἐξωτερικὴ διοίκησι ἡ αὐτή· ἐπειδὴ καὶ ἐδῶ ὁ αὐθέντης ὡς μονάρχης διοικεῖ τὸν τόπο. Ὁ αὐθέντης τῆς Βλαχίας ἔχει δυὸ τούγια, τῆς Μολδοβίας τρία· αὐτὸ τὸ προτέρημα τὄχει αὐτός, ἐπειδὴ ἡ Μολδοβία ἐπροσκύνησε μόνη της εἰς τοὺς Τούρκους. Ἰσπράβνικοι, μαζίλιδες, Γύφτοι καὶ ἐδῶ καθὼς κ' ἐκεῖ.

Ἡ Βλαχία ἔχει πολλοὺς ποταμοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ ἀξιολογώτεροι εἶναι τὸ Ἄρτζισι, ὁ Ὄλτος, ἡ Δομποβίτζα, ἡ Ἰαλομίτζα καὶ τὸ Μποζέο· μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς τῆς Βλαχίας ἔχουν βωλάρια μάλαμα, μάλιστα ὅταν πλημμυροῦν, σημεῖο ὁποῦ ὁ τόπος ἔχει εἰς πολλὰ μέρη μέταλλα μαλάματος. τέτοια μέ-

ταλλα ἔχει καὶ ἡ Μολδοβία· ἔξω ἀπὸ αὐτὰ καὶ αἱ δυὸ αὐταῖς αἱ ἐπαρχίαις θὲ νὰ ἔχουν καὶ ἄλλα μέταλλα, μὰ ὅλα ἀμελοῦνται. Ἐξέχασα νὰ πῶ πῶς καὶ οἱ δυὸ αὐτοὶ τόποι ἔχουν καὶ ὀρυκτὰ ἅλατα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οἱ αὐθένται παίρνουν ἀρκεταῖς ποσότητες· αἱ ἁλικαῖς τῆς Βλαχίας δίνουν μιὰ διπλῆ πρόσοδο εἰς τὴν αὐθεντεία ἀπὸ ταῖς ἁλικαῖς τῆς Μολδοβίας. Κοντὰ εἰς ταῖς ἁλικαῖς τῆς Μολδοβίας εὐγαίνει καὶ ἕνα εἶδος κερὶ μαῦρο.

Ἡ Βλαχία ἔχει 17 κατιλίκια εἰς τὰ ὁποῖα στέλνονται Ἰσπράβνικοι ἀπὸ τὸν αὐθέντη καθὼς καὶ στὴ Μολδοβία.

Βουκουρέσι, πόλι μεγάλη, ἐμπορικὴ, πλούσια, ὄμορφη, καθέδρα τοῦ αὐθέντου καὶ τοῦ μητροπολίτου, εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς Βλαχίας. Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι ἀπάνω στὴ Δομποβίτζα τὸ περισσότερο μέρος στὰ ἀριστερά, εἰς μιὰ πεδιάδα ἀχανῆ, εἰς μιὰ τοποθεσία ὄμορφη, εἰς ἕνα περιέχον καθαρὸ καὶ ὑγιεινό, μὲ πολλαῖς διατριβαῖς καὶ μέσα στὴν πόλι, καὶ τριγύρω. Τὸ Βουκουρέσι εἶναι ἄλλο τόσο μεγαλήτερο ἀπὸ τὸ Ἰάσι· ἔχει δημόσιαις οἰκοδομαῖς πολλαῖς καὶ μεγάλαις καὶ ὄμορφαις, μοναστήρια πολλά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πολλὰ εἶναι μεγάλα, καὶ μὲ σπίτια καλά· σπίτια ἀρχοντικὰ καὶ πραγματευτάδικα πολλὰ καὶ μεγάλα. Ὅλαις αὐταῖς αἱ οἰκοδομαῖς εἶναι χτισμέναις μὲ πλίνθαις ἀπὸ κεραμίδια, καὶ μὲ κυρασάνι· εἶναι μεγάλαις καὶ πολυέξοδαις, αἱ περισσότεραις ὅμως χωρὶς γοῦστο. Μερικὰ ἀρχοντικὰ τοῦ Ἰασίου εἶναι πολλὰ ὄμορφα ὁποῦ παρόμοια δὲν βλέπει τινὰς στὸ Βουκουρέσι ἔξω ἀπὸ τοῦ μικροῦ Μπραγκοβάνου. Τὸ Βουκουρέσι ἔχει ἀκόμι καὶ πολλὰ χάνια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μερικὰ εἶναι ὄμορφα καὶ μεγάλα. Ἔχει πολλοὺς πραγματευτὰς πλουσίους. Ἡ παλαιὰ αὐλὴ εἶναι ἀπάνω στὰ ἀριστερὰ τῆς Δομποβίτζας· αὐτὴ ἦταν χαλασμένη, καὶ ὁ Μαυρογένης τὴν ξανακαίνισε· ἡ νέα εἶναι εἰς τὰ δεξιὰ ὀλίγο μακρυά, εἰς

τὴν ἄκρη τοῦ Βουκουρεσίου, ἀπάνω εἰς ἕνα ψήλωμα· αὐτὴ ἦταν κτίσμα τοῦ Ὑψηλάντη, τώρα ὅμως ἐκάηκε. Ἡ μητρόπολι εἶναι κ' αὐτὴ ςὰ δεξιὰ τοῦ ποταμοῦ ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο βλέπει τινὰς σχεδὸν ὅλη τὴν πόλι. Μέσα ςὸ Βουκουρέσι βλέπει τινὰς καὶ μερικαῖς καλύβαις καλαμοσκέπασαις, αἱ ἄκραις εἶναι σχεδὸν ὅλαις καλυβοπήγια, καθὼς καὶ εἰς τὸ Ἰάσι. Τὸ σχολεῖο ὁποῦ ἔκαμε ὁ Ὑψηλάντης εἶναι τῇ ἀληθείᾳ μιὰ οἰκοδομὴ αὐθεντική, καὶ ἔχει καὶ πολλὰ εἰσοδήματα· τὸ καλό του ὅμως ςέκεται εἰς τὴν οἰκοδομὴ μόνο· τί προκοπὴ ζητεῖς ἀπὸ σχολεῖο ὁποῦ γίνεται διὰ τοὺς δασκάλους καὶ ἐπιτρόπους, καὶ ὄχι διὰ τοὺς μαθητάς; τὰ ἀναγκαῖα ςὸ Βουκουρέσι εἶναι ἀφθονώτατα καὶ εὐθηνότατα. Εἰς τὸ Βουκουρέσι κοντὰ εἰς τοὺς Βλάχους εἶναι καὶ πολλοὶ Ῥωμαῖοι κάτοικοι καὶ μερικοὶ Ἀρμένιοι, καὶ Ἑβραῖοι. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Ἰάσι 63 λέγαις κοιναῖς εἰς τὸ ν. δ. ν., ἀπὸ τὴν Κωνςαντινούπολι 100 εἰς τὸ β. δ. β., ἀπὸ τὴ Σιλίςρα 24 εἰς τὸ αὐτὸ, ἀπὸ τὴ Βιέννα 166 εἰς τὸ α. ν., ἀπὸ τὴν Ὀζοῦ 120 εἰς τὸ δ. ν., ἀπὸ τὸ Πελεγράδι 94 εἰς τὸ α. πλ: 44, 26′, 45″. μ: 43, 48′.

Κραϊόβα εἰς τὸ δυτικὸ τοῦ Βουκουρεσίου, εἶναι ἡ δεύτερη πόλι τῆς Βλαχίας, ἡ ὁποία εἶναι καὶ μητρόπολι τῶν 5 κατιλικιῶν ὁποῦ εἶναι ἀπὸ πέρα ἀπὸ τὸν Ὄλτο· ὁ Μπάνος εἶναι τρόπον τινὰ ὁ αὐθέντης τῆς Κραϊόβας, καὶ προτήτερα ἀφ' οὗ ἐγίνονταν ἀπὸ τὸν αὐθέντη, ἐπήγαινε κ' ἐκάθουνταν εἰς αὐτήν· τώρα ὅμως κάθεται εἰς τὸ Βουκουρέσι καὶ ὁ αὐθέντης ςέλνει εἰς τὴν Κραϊόβα καϊμακάμη.

Τιργόβισο, χώρα· αὐτὸ ἦταν τὸ παλαιὸ ἡ μητρόπολι τῆς Βλαχίας. Δι' αὐτὸ καὶ διὰ ὅλαις ταῖς ἐπίλοιπαις χώραις τῆς Βλαχίας ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς ἐκεῖνα ὁποῦ εἶπα διὰ ταῖς χώραις τῆς Μολδοβίας.

Οἱ Ῥῶσσοι κατὰ τὸ παρὸν ἔχουν τὴ Μολδοβία

ὅση

ὅση εἶναι ἐδῶθες ἀπὸ τὸ Σιρέτι, ὅλη τὴ Βασσαραβία καὶ τὴν Ταταρία τῆς Ὀζοῦ. Τὴν ὑπερινὴ αὐτὴ ἐπαρχία προβάλλωντας ταῖς ἐνόχλησες ὁποῦ δοκιμάζουν αἱ ἄκραις τους εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ἀπὸ τοὺς Ταταρους, διϊσχυρίζωνται νὰ τὴν κρατήσουν καὶ νὰ κάμουν σύνορο τὸν Νίςρο ποταμό.

Οἱ Αὐςριακοὶ ἔχουν ὅλη τὴ Βλαχία, καὶ τὸ μέρος τῆς Μολδοβίας ὁποῦ εἶναι ἀπ' ἐκεῖθες ἀπὸ τὸ Σιρέτι.

Εἰς τὸν τόπο τῆς Βλαχίας εἶναι καὶ δυὸ φρούρια μικρὰ, ἡ Ἰμπραΐλα καὶ τὸ Γκιούργκιοβο· αὐτὰ εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἀπάνω εἰς τὸν Δούναβι εἰς ταῖς ἀρισεραῖς ὄχθαις, καὶ ἔχουν καὶ μερικὸν τόπο τριγύρω. Ἡ Ἰμπραΐλα εἶναι ςὸ ἀνατολικὸ μέρος κοντὰ εἰς τὸ Γαλάτζι πλάτος 45, 38′, 50″. Τὸ Γκιούργκιοβο εἶναι ἀντικρὺ ςὸ Ῥουτζούκι, μακρυὰ ἀπὸ τὸ βουκουρέσι 12 ὥραις. Αὐτὰ καὶ τὰ δυὸ εἶναι ἀμέσως τῶν Τούρκων.

Περὶ τῆς Βουλγαρίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἐκτείνεται κατὰ μῆκος ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ πρὸς τὸ δυτικό· κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 42½ καὶ 44 μοίραις τοῦ πλάτους, καὶ εἰς ταῖς 41 καὶ 45 τοῦ μήκους· περιορίζεται ἀπὸ βοῤῥᾶ μὲ τὸν Δούναβι ὁ ὁποῖος τὴ χωρίζει ἀπὸ τὴ Βλαχία· ἀπὸ μεσημβρία μὲ τὸν Αἷμο τὸ ὄρος, τώρα Κουντζιάμπαλκάνι, τὸ ὁποῖο τὴ χωρίζει ἀπὸ τὴ Θράκη καὶ μέρος ἀπὸ τὴ Μακεδονία· ἀπὸ ἀνατολὰς μὲ τὸν Εὔξεινο Πόντο, καὶ ἀπὸ δυσμὰς μὲ τὴ Σερβία. Ἡ γραμμὴ ὁποῦ τὴ χωρίζει ἀπὸ τὴ Σερβία, ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Δούναβι ἀντικρὺ εἰς τὴν Ὀρσίαβα, καὶ ἀπερνᾷ πλησίον ἀπὸ τὸ

Y 2 Νι-

Νίοσι ἀφίνωντάς το πρὸς δύσι, καὶ εὐγαίνει εἰς τὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας ἕως δέκα λέγαις κοιναῖς πρὸς τὸ ἀνατολικὸ τῆς Σκόπιας.

Αὐτὴ τὸ παλαιὸ ἦταν μέρος τῆς Μοισίας, καὶ ὠνομάζουνταν κατώτερη Μοισία. Ζώσιμος ὁ ἱστορικὸς τὴν ὀνομάζει Σκυθία Θρακικήν· ὁ Πλούταρχος Σκυθία Ποντικήν. Βουλγαρία ὠνομάσθηκε ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους, ἔθνος τῆς Ἀσιατικῆς Σαρματίας, οἱ ὁποῖοι ὠνομάζουνται ἔτζι ἀπὸ τὸν Βόλγα ποταμὸ τριγύρω στὸν ὁποῖο ἐκατοικοῦσαν, καὶ ἦλθαν ἐδῶ περὶ τὸν ὄγδοο αἰῶνα καὶ ἔστησαν τὸ βασιλειό τους. Ὀνομάζεται ἀκόμι καὶ μικρὴ Βουλγαρία πρὸς ἀντιδιαστολὴ τῆς μεγάλης Βουλγαρίας ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν Ἀσιατικὴ Ῥωσσία κεῖθες ἀπὸ τὸν Βόλγα.

Τὸ κλίμα της εἶναι εὐκρατέστατο, ὁ ἀέρας της ὑγιεινότατος, ὁ τόπος της ὡραιότατος, ὡσὰν ὁποῦ ποικίλλεται ἀπὸ βουνὰ καὶ κάμπους χαριέστατους, καὶ εὐφορώτατος εἰς γεννήματα καὶ ὄσπρια κάθε λογῆς, εἰς κρασιὰ, εἰς ζῶα, καὶ εἰς μετάξι ἐν μέρει, μάλιστα εἰς τὰ παραδουνάβια, τὸ ὁποῖο εἶναι τὸ καλλίτερο μετάξι τῆς Τουρκίας, καὶ γίνεται μιὰ μεγάλη ἐξαγωγὴ εἰς τὴ Ῥωσσία· κατοικημένος καλὰ ἀπὸ Χριστιανοὺς καὶ Τούρκους· οἱ πρῶτοι γενικῶς εἶναι πολλὰ περισσότεροι, καὶ τοῦτοι κ' ἐκεῖνοι μὲ τὴν ὁλότη ἀπόλιστοι· οἱ Χριστιανοὶ εἶναι σχεδὸν ὅλοι Βούλγαροι, ἐξαιρῶντας μερικὰ χωριὰ εἰς τὰ παραδουνάβια μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι Ῥωμαῖοι ἀρκετοὶ, καὶ τὴν παραλία τοῦ Εὐξείνου εἰς τὴν ὁποία εἶναι Ῥωμαῖοι οἱ περισσότεροι παλαιόθεν, οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ πλέο πολισμένοι ἀπὸ τοὺς μεσογείους. Οἱ Βούλγαροι εἶναι γενικῶς ἁπλοῖ, φιλόξενοι, εὐλαβεῖς, χειροδύναμοι, φιλόπονοι, φιλεργοὶ, ἄοκνοι, ἥσυχοι, εἰρηνικοί.

Πόλεις καὶ χώραις τῆς Βουλγαρίας καὶ τὸ πάλαι

καὶ

καὶ τώρα εἶναι πολλαῖς καὶ μεγάλαις· ἡμεῖς ὅμως ἐ-
δῶ θέλομεν ἀναφέρη μόνο ἐκείναις ὁποῦ ἀκούονται στὸν
καιρό μας ἢ διὰ τὴν πραγμάτεια ἢ διὰ κανένα ἄλλο
προτέρημα, ἀρχίζωντας ἀπὸ τὴν παραλία ὁποῦ βρέ-
χει ὁ Εὔξεινος Πόντος.

Βάρνα, πόλι ὄμορφη εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς ἐκβολῆς
τοῦ ὁμωνύμου της ποταμοῦ, ἐμπορική, μὲ λιμένα κα-
λὸν, τιμημένη μὲ θρόνο μητροπολίτου, περίφημη
διὰ τὴ μάχη ὁποῦ ἔγινε αὐτοῦ στὰ 1444, εἰς τὴν ὁποία
ἐσκοτώθηκε Λαδισλάος ὁ βασιλεὺς της Οὐγγαρίας
ἀπὸ τὸν σουλτὰν Μουρὰτ τὸν β. Ἀπέχει 57 λέγαις ἀ-
πὸ τὴν Κωνσταντιν: πρὸς βοῤῥᾶ, 43 ἀπὸ τὴν Ἀδρια-
νούπολι πρὸς τὸ α. β. πλ: 43, 4. μ: 45, 10.

Ἀνεβαίνωντας πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἴστρου εἶναι
καὶ ἄλλαις χώραις, καθὼς Κάβαρνα, Γαλιάγρα, Παγ-
κάλια, Κωστάντζα καὶ ἄλλαις.

Σάξια (ἡ), πόλι μικρὴ, 10 λέγαις εἰς τὸ δυ-
τικὸ τοῦ Γαλατζίου, πέρα ἀπὸ τὸν ποταμὸ, ἡ ὁ-
ποία τὸ πάλαι ἐλέγουνταν Ἀξιούπολι, εἰς αὐτὴν εἰς
τοὺς παρόντας πολέμους ἐκέρδησαν οἱ Ῥῶσσοι μιὰ μάχη
καλὴ ἐναντίο στοὺς Τούρκους.

Χίρσοβα, χώρα εἰς τὴ γωνία ὁποῦ σχηματίζει τὸ
πρῶτο κλωνάρι τοῦ Δουνάβεως.

Δρύστα ἢ Σιλίστρα, πόλι ἀξιόλογη τῆς Βουλγα-
ρίας, πασιαλίκι, καθέδρα μητροπολίτου, μητρόπο-
λι τῆς ὁμώνυμής της ἐπαρχίας· διαφεντεύεται καλὰ
ἀπὸ ἕνα καστράκι· κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους καὶ Χρι-
στιανούς· οἱ Τοῦρκοι εἶναι πολλὰ ἀχρεῖοι. Ἀπέχει 25 λέ-
γαις ἀπὸ τὸ Ῥουτζούκι πρὸς Ἀνατολὰς, 24 καὶ κάτι
περισσότερο ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι πρὸς τὸ δ. ν. πλ: 44,
20. μ. 44, 50.

Ῥουτζούκι, πόλι ὄμορφη καὶ ἐμπορικὴ εἰς τὴν
ὄχθη τοῦ Δουνάβεως, σκάλα τῆς Βουλγαρίας καὶ Βλα-
χομπογδανίας, ὡς ἂν ὁποῦ καὶ ἀπ' αὐτὴν πρέπει νὰ

περάσουν αἱ πραγμάτειαις ὁπου̃ εὐγαίνουν διὰ τὴ Βλαχομπογδανιὰ καὶ Ῥωσσία, ὁμοίως καὶ ἀπ᾽ ἐκεῖ διὰ τὴν Τουρκία· κατοικεῖται ἀπὸ Χριστιανοὺς καὶ Τούρκους· οἱ πρῶτοι εἶναι περισσότεροι. Αὐτὴ μόνο ἀπὸ ὅλαις ταῖς παραδουνάβιαις πόλεις ἔχει κατοίκους περισσότερες Χριστιανοὺς παρὰ Τούρκους. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Νικόπολι 20 λέγαις εἰς τὸ ἀ., ἕως 13 ὥραις ἀπὸ τὸ Βουκορέσι πρὸς τὸ δ. ν.

Σιστόβι, πόλι καλούτζικη, ὄμορφη, ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο χαριέστατο, περίφημην ἴσως καμμιὰ φορὰ διὰ τὴν εἰρήνη ὁπου̃ εἰς αὐτὴν πραγματεύεται κατὰ τὸ παρὸν μεταξὺ εἰς τοὺς Τούρκους καὶ Αὐστριακούς.

Νικόπολι, πόλι ἀπάνω σὸν Δούναβι εἰς τὰ δεξιὰ ἑνὸς μικροῦ ποταμου̃ ὁπου̃ χύνεται εἰς αὐτόν. Ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Τραϊνὸ μετὰ τὴ νίκη του̃ Δεκεβάλου· προτήτερα ἦταν ἐπισκοπὴ, μετὰ ταῦτα ἐτιμήθηκε εἰς μητρόπολι· τώρα δὲν εἶναι μήτε ἐπισκοπὴ μήτε μητρόπολι· εἶναι διαφεντευμένη ἀπὸ ἕνα κασράκι· κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους οἱ ὁποῖοι εἶναι πολλὰ ἄγριοι καὶ θηριώδεις, καὶ πολλὰ ὀλίγους Χριστιανούς. Ἐδῶ εἶναι μία ἐκκλησία ὑπόγειος, ἡ ὁποία διϊσχυρίζονται νὰ εἶναι κτίσμα του̃ ἀποστόλου Παύλου. Ἡ Νικόπολι εἶναι περίφημη διὰ τὴ μυριόνεκρη μάχη ὁπου̃ ἐκέρδησε ὁ σουλτὰν Μπαγιαζὶτ ἐναντίο σὸν Σιγισμόνδο βασιλέα τη̃ς Οὐγγαρίας. Πολλοὶ σοφοὶ Γραικοὶ (λέγει ἕνας Φραντζέζος Γεωγράφος) προβλέποντας ἀπ᾽ αὐτὴ τὴ φθορὰ τῶν Οὔγγρων πῶς ἔχει νὰ δοκιμάση τὴν ἴδια τύχη καὶ τὸ βασίλειο τη̃ς Κωνσταντινουπόλεως, ἐτραβήχθηκαν εἰς τὴν Ἰταλία· Ἡ παρουσία τους εἰς τὴν Ἰταλία (προσθέτει ὁ ἴδιος) ἔκαμε νὰ ξαναγεννηθῆ ἡ σπουδὴ τη̃ς Ἑλληνικη̃ς γλώσσας, καὶ νὰ ἀνανεωθου̃ν αἱ ἐπιστήμαις σὴ δύσι. Ἀπέχει 20 λέγαις ἀπὸ τὸ Ῥεκτζούκι πρὸς δύσι, 30 ἀπὸ τὸ Βουκορέσι πρὸς τὸ δ. ν. πλ: 43, 46ʹ. μ: 43, 18ʹ.

Βι-

Βιδίνι, πόλι, ἀπάνω σὸ Δούναβι καὶ αὐτὴ, μὲ φρούριο δυνατὸ, πασιαλίκι, καθέδρα μητροπολίτου. ἔχει ἕως 15 χιλιάδες σπίτια, κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους καὶ ὀλίγους Χριστιανούς· οἱ Χριστιανοὶ εἶναι ξεχωριστὰ εἰς ἕνα προάστειο τὸ ὁποῖο μόλις ἔχει 1500 σπίτια· αὐτου̃ κάθεται καὶ ὁ μητροπολίτης. εἰς τὸ κάστρο του̃το μὲ τὸ νὰ εἶναι σὰ σύνορα, εἶναι διωρισμένοι 12 χιλιάδες γιανιτζάροι μὲ πληρωμὴ βασιλική· εὑρίσκονται ὅμως πάντοτε ὑπὲρ ταῖς 20 χιλιάδες. Ἐπάρθηκε πολλαῖς φοραῖς καὶ ἐξαναπάρθηκε ἀπὸ τοὺς Αὐστριακοὺς καὶ Τούρκους. Ἀπέχει 63 λέγ: ἀπὸ τὸ Πελιγράδι πρὸς τὸ ἀ. ν. 9. 35 ἀπὸ τὸ Νίσσι πρὸς τὸ ἀ. β. πλ: 44, 6ʹ. μ. 42, 2ʹ.

Σούμλα (ἡ), πόλι μεσόγειος, μεγάλη, κονσὰ εἰς τὸν Αἷμο τὸ ὄρος, περίφημη διὰ τὸ σφάλισμα του̃ βιζίρη Μεσίνογλου, καὶ διὰ ταῖς συνθήκαις τη̃ς εἰρήνης τῶν ἀπερασμένων πολέμων μεταξὺ τη̃ς Πόρτας καὶ Ῥωσσίας.

Τούρναβος (μέγας), πόλι μεγάλη καὶ ὠχυρωμένη φυσικὰ, δυνατή· μὲ τὸ νὰ εἶναι εἰς ἕναν τόπο πετρώδη καὶ ἀπότομο ἀπὸ τὰ περισσότερα μέρη, καὶ περικυκλωμένη ἀπὸ ἕναν ποταμό· βοϊβονδαλίκι, μητρόπολι τὸ πάλαι ὅλης τη̃ς Βουλγαρίας καὶ καθέδρα τῶν βασιλέων, μητρόπολι τώρα μόνο τη̃ς ὁμώνυμής της ἐπαρχίας, καὶ καθέδρα μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς ὁπου̃ ἀποχωρίσθηκαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τη̃ς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἔγιναν αὐτοκέφαλοι· τώρα ὅμως ὑποτελεῖ πάλιν σὴν Κωνσταντινούπολι μὲ τρεῖς ἐπισκόπους· κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους καὶ Χριστιανούς· οἱ πρῶτοι εἶναι πολλὰ περισσότεροι. Ἡ ἐπαρχία του̃ Τουρνάβου εὐγάζει μετάξι πολὺ καὶ ἐξαίρετο· πηγαίνει ὅλο σχεδὸν σὴ Ῥωσσία. Ὁ Μέγα Τούρναβος εἶναι εἰς τὰ ἀριστερὰ του̃ ποταμου̃.

Ἀρβανιτοχώρι, χώρα Χριστιανικὴ ὡς μιὰ ὥρα μακρυὰ

Υ 4

κρυὰ ἀπὸ τὸν Τύρναβο πρὸς ἀνατολὰς, εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ ποταμοῦ. Ἔχει ὡς 400 σπίτια ὅλα σχεδὸν Χριστιανικά. Οἱ κάτοικοι εἶναι Ῥωμαῖοι, ἡ γλῶσσα τους Ῥωμέϊκη, ἄνθρωποι εὐγενεῖς, χρήσιμοι· οἱ περισσότεροι σχεδὸν πραγματευταὶ, ὅλοι κυβερνημένοι καὶ πολλοὶ πλούσιοι. στὸ Βουκορέσι εἶναι ἀρκετοὶ ἀπὸ αὐτοὺς, μερικοὶ ἔχουν καὶ ὀφφίκια πολιτικά· εἶναι φιλομαθεῖς, ἔχουν σχολεῖο καὶ τὸ ἐπιμελοῦνται, εὑγῆκαν καὶ προκομμένοι ἄνθρωποι· ἀπὸ αὐτοὺς ἐχρημάτισαν καὶ εἰς δουλεύσες αὐθέντων. Ὑποτελοῦν καὶ εἰς τὰ πευματικὰ καὶ εἰς τὰ πολιτικὰ στὸν Μέγα Τύρναβο.

Τριγύρω εἰς τὸ Ἀρβανιτοχῶρι εἶναι καὶ ἄλλαις χώραις πολλαὶς καὶ μεγάλαις, Βουλγάρικαις· εἶναι ἀκόμι καὶ ἄλλο ἕνα Ἀρβανιτοχῶρι εἰς τὰ παραδουνάβια εἰς τὸ ὁποῖο ὁμιλοῦν Ἀρβανίτικα.

Κατὰ τὸ μέρος τοῦ Μέγα Τυρνόβου κάμμια μέρα μακρυὰ καὶ περισσότερο, εἶναι ἡ Γκόμπροβα, πόλι ὁποῦ ἔχει ὑπὲρ ταῖς 10 χιλιάδες σπίτια ὅλα Χριστιανικὰ Βουλγάρικα.

Ἀναμεταξὺ στὸν Μέγα Τύρναβο καὶ τὸ Ῥουτζούκι ὁποῦ ἀπέχει ἀπ' αὐτὸν δυὸ μέραις, εἰς ἕναν τόπο πεδινὸ καὶ ἔρημο, σώζονται ἐρείπια μιᾶς πόλεως μεγάλης, καὶ μεγαλοπρεποῦς. αὐτὴ λέγουν πῶς ἦταν ἡ Νικόπολι, ξεχωριστὴ ἀπὸ ἐκείνη ὁποῦ εἶναι εἰς ταῖς ὄχθαις τοῦ Δουνάβεως. Ἐρχόμενος ἀπὸ τὸν Μέγα Τύρναβο εἰς τὸ Ῥουτζούκι, πέρασα ἀπ' αὐτὸν τὸν τόπο, κ' ἐνθυμοῦμαι ποῦ ἐκάμαμεν πολλὴν ὥρα νὰ τὸν περάσωμεν· ἐνθυμοῦμ' ἀκόμι ποῦ τὰ μάρμαρα τὰ μεγάλα ὁποῦ ἔβλεπα, καὶ τὰ λοιπὰ λείψανα αὐτῆς τῆς ἀποθαμένης πόλεως, ἔκαμαν μιὰ μεγάλη προσβολὴ εἰς ἐμένα, μ' ὅλον ὁποῦ τότε ἤμουν κ' ἐγὼ σὰν κεῖνο τὸν κακορρίζικο ἀρχιερέα τῆς Τζίας ὁποῦ ὅταν εἶδε κάποιους περιηγητὰς Εὐρωπαίους ὁποῦ ἦσαν πάγει ἐπὶ ταύτου ἐκεῖ νὰ ἰδοῦν ταῖς ἀρχαιότητές της, τοὺς εἶπε, παλιομάρμαρα ἤλθετε

τε

τε νὰ ἰδῆτε; ἐκεῖνοι δὲ αὐτὴ τὴν ἀμαθῆ καὶ μωρὴ ε-ρωνεία τὸν ἀπεκρίθηκαν, ἐλπίζαμεν πάτερ ἅγιε νὰ σὲ ἰδοῦμε μὲ κἀνένα βιβλίο τοῦ Χρυσοστόμου ἢ τοῦ Βασιλείου στὰ χέρια, κ' ὄχι νὰ στρίφης μετα-ξι στὰ γυναῖκα· ἐπειδὴ αὐτὴ τὴ δουλειὰ τὸν εὑρῆκαν ὁποῦ ἔκαμνε.

Σόφια, πόλι μεγάλη, μητρόπολι τῆς Βουλγαρίας ὅλης, καθέδρα τοῦ Μπεϊλέρμπεη, τιμημένη μὲ θρόνο μητροπολίτου, κατοικημένη καλὰ, κεῖται ἀπάνω εἰς τὸν Ἴσκρα ποταμὸ, πλησίον εἰς τὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, πλησίον εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Σαρδικῆς πόλεως, εἰς μιὰ πεδιάδα πλατύτατη, εἰς μιὰ τοποθεσία ὄμορφη, ὅμως ὄχι τόσο ὑγιεινή. Ὠνομάσθηκε Σόφια μὲ τὸ νὰ ἐκτίσθηκε, καθὼς λέγουν, ὁπόταν ἐκτίζουνταν ὁ ναὸς τῆς ἁγίας Σοφίας στὴν Κωνσταντινούπολι· ἐμεγάλυνε μετὰ τὸν χαλασμὸ τῆς Σαρδικῆς. ἐδῶ εἶναι καὶ ἕνας ἀρχιεπίσκοπος Λατῖνος. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Νίσσι 30 λέγαις πρὸς τὸ α. ν., 48 σχεδὸν ἀπὸ τὴ Σαλονίκη πρὸς βοῤῥᾶ, 28 ἀπὸ τὴ Φιλιππούπολι πρὸς τὸ δ. β. πλ: 42, 30. μ. 41

Σαρδικὴ, πόλι περίφημη εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τὴ σύνοδο ὁποῦ ἐσυγκροτήθηκε εἰς αὐτὴν στὰ 347 διὰ νὰ κρίνουν τὴ διαφορὰ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου μὲ τὸν Ἄρειο. τώρα εἶναι ἐρείπιο πλησίον τῆς Σόφιας, καὶ ὀνομάζεται Τριαδίτζα.

Περὶ τῆς Σερβίας.

Αὐτὴ περιορίζεται ἀπὸ βοῤῥᾶ μὲ τὸν Δούναβι, ὁ ὁποῖος τὴ διαχωρίζει ἀπὸ τὴν Οὐγγαρία, καὶ μέρος μὲ τὸν Σάβα· ἀπὸ νότο μὲ τὴ Μακεδονία, ἀπὸ ἀνατολὰς μὲ τὴ Βουλγαρία, καὶ ἀπὸ δυσμὰς μὲ τὴ Μπό-

Μπόσνα, καὶ μέρος μὲ τὴν Ἀρβανιτιά. κεῖται μεταξὺ εἰς ταῖς 38 καὶ 41 μοίραις τοῦ μήκους, καὶ εἰς ταῖς 42 καὶ 45 σχεδὸν τοῦ πλάτους. Τὸ πάλαι ἦταν μέρος τῆς Μοισίας, τῆς Ἰλλυρίας, καὶ τῆς Πανονίας. Μετὰ τὸν ξεπεσμὸ τοῦ βασιλείου τῶν Ῥωμαίων τὴν ἐκυρίευσαν οἱ Σέρβοι, ἔθνος τὸ ὁποῖο εὐγῆκε ἀπὸ τὴν Ἀσιατικὴ Σαρματία, ἀπὸ τοὺς ὁποίους καὶ ὠνομάσθηκε Σερβία.

Μετὰ ταῦτα εἶχε δεσπότας μερικούς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους μερικοὶ ἐξαρτοῦνταν ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς τῆς Οὐγγαρίας· ὁ ἔσχατος ἔλαβε τὴ δυστυχία νὰ πιασθῇ εἰς μιὰ μάχη εἰς τὴν ὁποία ἐκατακόπηκε ὅλο τὸ στράτευμά του ἀπὸ τὸν α΄. Ἀμουράτ εἰς τὸν ιδ΄. αἰῶνα. Τότε ἡ Σερβία ἔπεσε εἰς τὴν ἐξουσία τῶν Τούρκων, τὸ Πελεγράδι ὅμως ἡ μητρόπολί της δὲν ἐκυριεύθηκε τότε ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἀπὸ τὸν β΄. Σολιμὰν στὰ 1521.

Εἰς ταῖς συνθήκαις τοῦ Πασαροβίτζιου ἐκέρδησαν οἱ Αυστριακοὶ τὸ περισσότερο μέρος τῆς Σερβίας· εἰς ταῖς συνθήκαις ὅμως τοῦ Πελεγραδίου στὰ 1739 ἀναγκάσθηκαν νὰ τὸ δώσουν ὀπίσω.

Ὁ τόπος ἐν γένει εἶναι καλὸς καὶ εὔφορος· ὅμως ὀλίγο κατοικημένος· ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν ὠμότητα τῶν Τούρκων, ἔφυγαν καὶ ὅλο ἕνα φεύγουν ἀγεληδὸν εἰς ταῖς Αυστριακαῖς ἐπαρχίαις. εἰς τὸν παρόντα πόλεμο λέγουν νὰ ἔφυγαν εἰς τὴν Οὐγγαρία ὑπὲρ ταῖς 25 χιλιάδες φαμίλιαις· καὶ ἐκεῖνοι ὅπου ἔμειναν καραδοκοῦν τὸ ἀποβησόμενο τῆς εἰρήνης, καὶ εἶναι ὅλοι ἕτοιμοι νὰ ζητήσουν κανένα ἄσυλο. Κατὰ τὸ παρὸν βαστοῦν οἱ Αυστριακοὶ ὅλη σχεδὸν τὴν παραποταμιὰ ἀπὸ τὸ Πελεγράδι ἕως κοντὰ στὸ Βιδίνι.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας εἶναι Χριστιανοὶ Ἀνατολικοὶ καὶ Τοῦρκοι· οἱ πρῶτοι ὀλιγοστεύουν διὰ τὰ αἴτια ὅπου εἴπαμεν, οἱ ὕστεροι αὐξάνουν, καὶ ἀποθηριόνονται. εἶναι καὶ Λατῖνοι διασκορπισμένοι εἰς διάφορα χω-

ρια

ρία, μάλιστα στὰ μεσημβρινὰ μέρη, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἕναν ἐπίσκοπο ψηφισμένον ἀπὸ τὸν Πάπα.

Πόλεις ἀξιολογώτεραις τῆς Σερβίας τὴν σήμερον καὶ τὸ παλαιὸ εἶναι αἱ ἀκόλουθαις.

Πελεγράδι, πόλι μεγάλη, ὀχυρή, μητρόπολι τὸ παλαιὸ ὅλης τῆς Σερβίας, μητρόπολι τώρα τῆς ὁμωνυμῆς της ἐπαρχίας καὶ καθέδρα μητροπολίτου, εἰς τὴ συμβολὴ τοῦ Σάβα ποταμοῦ καὶ τοῦ Δουνάβεως, εἰς τὰ δεξιὰ καὶ τῶν δυό, ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο χαριέστατο, μὲ θῶρι θαυμάσιο, μὲ ἀέρα καθαρώτατο καὶ ὑγιεινότατο, κτισμένη κατὰ τὸ παλαιό. τὰ προάστειά της εἶναι εὐρυχωρότατα καὶ θαμίζονται πάντοτε ἀπὸ πραγματευτὰς Τούρκους, Ῥωμαίους, Οὔγγρους, Σκλαβούνους καὶ Ἑβραίους. Τὰ σοκάκια εἰς τὰ ὁποῖα κάμνουν τὴ μεγαλήτερη πραγμάτεια εἶχαν στίχους δένδρα τὰ ὁποῖα ἦταν σκέπη τοῦ ἡλίου καὶ τῆς βροχῆς εἰς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας. Εἰς τὰ 1521 τὴν ἐπῆρεν Σολιμὰν ὁ β΄. μετὰ ταῦτα τὴν ἐπῆραν οἱ Αυστριακοί· στὰ 1660 τὴν ἐπῆραν οἱ Τοῦρκοι· στὰ 1693 τὴν ἐπολιόρκησαν οἱ Αυστριακοὶ ὅμως εἰς μάτην· στὰ 1717 τὴν ἐπῆρε ὁ πρίγκιπας Εὐγένιος, ἀφ' οὗ ἀφάνισε κατὰ κράτος τοὺς Τούρκους, ὅμως στὰ 1793 τὴν ἔδωκαν πάλιν εἰς τὸν Τοῦρκο μὲ συμφωνία νὰ χαλάσουν τὰ τείχη τὸ ὁποῖο καὶ ἔγινε. Εἰς τοὺς παρόντας πολέμους στὸν τελευταῖο χρόνο τῆς ζωῆς καὶ βασιλείας τοῦ ἀοιδίμου αὐτοκράτορος Ἰωσὴφ τοῦ β΄, τὴν ἐμπομπάρδισε Λαοδὼν ὁ περίφημος ἀρχιστράτηγος τῶν Αυστριακῶν στρατευμάτων μὲ τόση δύναμι καὶ σφοδρότητα ὅπου οἱ Ὀθωμανικοὶ εἰς ἑφτὰ ἡμέραις τὴν ἐπαράδωσαν, καὶ ἔφυγαν μὲ μιὰ φρίκη ἀνεκλάλητη· καὶ διὰ τὴν ὥρα εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐξουσία τῶν Αυστριακῶν· ἡ εἰρήνη ὅμως θὰ μᾶς δείξῃ τὸν γνήσιό της κύριο. Ἀπέχει 65 λεγαις ἀπὸ τὸ Μπούδεμ, 106 ἀπὸ τὴ Βιέννα πρὸς τὸ α. ν., 160 ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι πρὸς τὸ δ. β. πλ: 45. μ: 38, 30΄.

Σε-

Σεμέντρα, πόλι μικρὴ ἀπάνω ςὴ δεξιὰ ὄχθη τοῦ Δουνάβεως ἀπὸ τὰ δεξιὰ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Μοράβα ςὸν Δούναβι. οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς Ἀουςριακοὺς ςὰ 1690. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Πελεγράδι 8 λέγ: πρὸς τὸ ά. ν., 20 ἀπὸ τὸ Τεμισβάρι πρὸς τὸ νότειο· πλ: 45, 4΄. μ· 39, 40

Πασαροβίτζι, πόλι μικρὴ καὶ αὐτὴ ἀπάνω εἰς τὸν Μοράβα ποταμὸ ἕως 4 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴ Σεμέντρα πρὸς τὸ νότειο, περίφημη διὰ ταῖς συνθήκαις ὅπου ἔκαμαν εἰς αὐτὴν οἱ Ἀουςριακοὶ μὲ τοὺς Τούρκους.

Νίσσι ἢ Νίσσα, πόλι μεγάλη καὶ ὀχυρὴ μὲ κάςρο δυνατὸ, εἰς τὰ σύνορα τῆς Βουλγαρίας, ἀπάνω ςὸν Νισάβα ποταμὸ, ὁ ὁποῖος ὀλίγο παρακάτω ἑνόνεται μὲ τὸν Μοράβα· πασιαλίκι, καθέδρα μητροπολίτου. Αὐτὴ εἶναι πατρίδα τοῦ μεγάλου Κωνςαντίνου, ὡς ἂν ὅπου αὐτοῦ ἐγεννήθηκε, καὶ τὴν ἀνακαίνισε. Ὠνομαζόνταν Ναΐσσὸς καὶ κατὰ παραφθορὰν τώρα Νίσσι. Τὴν ἔκαυσαν οἱ Ἀουςριακοὶ ςὰ 1689. Ἀπέχει 52 λέγαις ἀπὸ τὸ Πελεγράδι πρὸς τὸ α. ν. πλ: 41, 12΄. μ. 38, 40΄.

Πρεκόπια (ἡ), πόλι ἀπάνω εἰς τὸν Μοράβα ποταμὸ, 8 λέγαις πρὸς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ Νίσσιου.

Σκόπια (ἡ), πόλι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Σερβίας, εἰς τὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας, 30 λέγαις ἀπὸ τὴ Σόφια πρὸς δυσμάς· 28 ἀπὸ τὸ Νίσσι πρὸς νότο· πλ: 43 15· μ: 40, 8΄.

Γενιμπασάρ, πόλι ἐμπορικὴ εἰς τὰ δυτικὰ μέρη τῆς Σερβίας, πλησίο εἰς τὰ σύνορα τῆς Μπόσνας· πλ: 43, 20΄. μ: 39.

Περὶ τῆς Μπόσνας

Μπόσνα ὠνομάσθηκε ἀπὸ τὸν Μπόσνα ποταμὸ ὅπου εἶναι ὁ μεγαλήτερός της. περιορίζεται ἀπὸ βοῤῥᾶ, μὲ τὴ

τὴ Σκλαβονία· ἀπὸ μεσημβρίαν, μὲ τὴν Ἀρβανιτιά· ἀπ' ἀνατολὰς, μὲ τὴ Σερβία, καὶ ἀπὸ δυσμὰς μὲ τὴν Κροατία καὶ Δαλματία. Ὁ τόπος της εἶναι σχεδὸν ἀδούλευτος· ἔχει μέταλλα ἀσημιοῦ καὶ ἄλλα ἀκόμι καὶ κυνήγια πολλά. Μιὰ φορὰ εἶχε βασιλεῖς· ὁ β. Μεεμέτης ςὰ 1465 τὴν ἐπῆρε ἀπὸ τὸ Στέφανο τὸν βασιλέα της τὸν ὁποῖο τὸν ἔγδαρε ζωντανό.

Μπανιαλοῦκα, πόλι ὀχυρὴ μὲ κάςρο, καθέδρα ἑνὸς πασιᾶ, ἀπάνω εἰς τὰ σύνορα τῆς Δαλματίας πλησίον ςὸν Σετίνα ποταμό· Ἀπέχει 18 λέγαις ἀπὸ τὸ Σπάλατρο πρὸς τὸ β., 24 ἀπὸ τὸ Σαραΐ πρὸς τὸ δ. ν. πλ: 40, 20΄. μ: 35, 20΄.

Σαραΐ πόλι μεγάλη, ὀχυρὴ καὶ ἐμπορικὴ, ἀπάνω εἰς ἕνα ῥύακα ὅπου ὀνομάζεται Μιγλιατάσκα. Ἀπέχει 48 λέγαις ἀπὸ τὸ Πελεγράδι πρὸς δυσμάς· 24 ἀπὸ τὴ Μπανιαλοῦκα πρὸς τὸ α. β. πλ: 44, 40΄. μ: 36 28. Αὐτὴ εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς Μπόσνας. Ἡ Μπόσνα ἔχει ἀκόμι καὶ ἄλλαις πόλεις.

Περὶ τῆς Κροατίας

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο τὴ Σκλαβονία, ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὴν Μπόσνα, ἀπὸ τὸ δυτικὸ τὴ Δαλματία καὶ τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο. ἰδὲ σελ: 118, καὶ 119.

Ὁ τόπος εἶναι εὔφορος, μάλιςα εἰς κρασιὰ καὶ εἰς λάδια. Ὁ περισσότερος τόπος εἶναι τῆς Ἀουςρίας.

Καρολούπολι, πόλι ὀχυρὴ, μητρόπολι τῆς Ἀουςριακῆς Κροτίας

Βεΐτζ, πόλι ὀχυρὴ, μητρόπολι τῆς Κροατίας τῶν Τούρκων.

Εἶναι ἀκόμι καὶ ἄλλαις πόλαις τόσο τῆς Ἀουςρίας, ὅσο καὶ

καὶ τῆς Τουρκίας· ἡ περιγραφή τους ὅμως ἀνήκει εἰς ἔναν ὁποῦ ταῖς ξεύρει.

Περὶ τῆς Δαλματίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία συνορεύει ἀπὸ τὸ ἀνατολικοβόρειο μὲ τὴν Μπόσνα καὶ Κροατία· ἀπὸ τὸ ἀνατολικονότειο, μὲ τὴ Σερβία καὶ Ἀρβανιτιά· ἀπὸ τὸ δυτικοβόρειο μὲ τὴ Καρνιόλα· ἀπὸ τὸ δυτικονότειο ἔχει τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο. Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἐστάθηκε μέρος τῆς δυτικῆς Ἰλλυρίας. Εἰς ταῖς ἐπιδρομαῖς τῶν βαρβάρων ὑποτάχθηκε ἀπὸ τοὺς Γότθους· αὐτοὶ πάλιν ὑποτάχθηκαν ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανό. Εἰς τὰ 640 οἱ Σκλαβοῦνοι ἐπροχώρησαν εἰς τὴν Δαλματία, καὶ ἐκατάστησαν δικούς τους βασιλεῖς· ὁ ἔσχατος ἀπ' αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς μὴν ἔχοντας παιδιά, ἄφησε τὸ βασίλειό του εἰς τὴ γυναῖκά του, ἡ ὁποία τὸ ἕνωσε μὲ τὴν Οὐγγαρία τῆς ὁποίας βασιλεὺς ἦταν ὁ ἀδελφός της.

Εἰς τὸν ιε΄ αἰῶνα οἱ Βενετζιάνοι ἐξουσίασαν ὅλο τὸ βασίλειο τῆς Δαλματίας, τὸ ὁποῖο εἶναι τὴν σήμερον μερασμένο εἰς τοὺς Βενετζιάνους, Ῥαγουζέους, Τούρκους καὶ Αὐστριακούς. Ἡ Δαλματία γενικῶς εἶναι τόπος εὔφορος καὶ πλούσιος ἀπὸ γεννήματα, ζῶα καὶ τ:.

Τὸ μέρος ὁποῦ ἔχουν οἱ Βενετζιάνοι εἶναι σχεδὸν ὅλο παραθαλάσσιο, καὶ κατοικημένο ὅλο ἀπὸ Ἀνατολικούς· πόλεις αὐτοῦ τοῦ μέρους εἶναι.

Τζάρα, πόλι παλαιά, δυνατὴ καὶ ἀξιόλογη, μὲ ἕναν καλὸ λιμένα. Αὐτὴ εἶναι ἕνα προπύργιο τῶν Βενετζιάνων ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος· εἰς τὰ 1409 Λαδισλάος βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως τὴν ἐπούλησε εἰς αὐ-

τούς.

τούς. Μπαγιαζίτ ὁ β΄, εἰς τὰ 1498 τοὺς τὴν ἐπῆρε· ὕστερα ὅμως τὴν ξαναπῆραν. Εἶναι ἀπάνω εἰς μιὰ χερσόνησο τὴν ὁποία ἐνήσωσαν. πλ: 44, 22΄. μ: 33, 4΄.

Σεβένικο, πόλι εὐλίμενη, ἡ ὁποία διαφεντεύεται μὲ δυὸ φρούρια.

Σπάλατρο, Παλάτιο τὸ παλαιό, πόλι ὀχυρή, πλούσια, πολυάνθρωπη, μητρόπολι τῆς Δαλματίας τῶν Βενετζιάνων. ἔχει ἕναν καλὸ λιμένα· ὅλα τὰ ἀναγκαῖα εἶναι πλουσιοπάροχα καὶ εὔθηνα εἰς αὐτήν. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Ῥαγοῦζα 41 λέγαις, εἰς τὸ δ. β. ἀπὸ τὴν Τζάρα 26 εἰς τὸ ἀ. ν. πλ: 43, 53΄. μ: 35. Τὸ παλαιὸ αὐτὴ δὲν ἦταν παρὰ τὸ παλάτι τοῦ Διοκτηλιανοῦ, τοῦ ὁποίου παλατιοῦ τὰ τείχη σχηματίζουν τώρα τὰ τῆς πόλεως. Κοντὰ εἰς αὐτὸ ἦταν τὸ παλαιὸ ἡ πόλι Σαλωναί, πατρίδα τοῦ Διοκτηλιανοῦ αὐτοκράτορος, καὶ τόπος τῆς διατριβῆς του ἀφ' οὗ ἐπαραίτησε τὴ βασιλεία· τώρα εἶναι ἐρείπια καὶ ὀνομάζεται Σαλῶνα (η).

Τὸ μέρος ὁποῦ ἔχουν οἱ Τοῦρκοι· εἶναι μεσόγειο καὶ ἐκτείνεται καὶ ὀλίγο ὡς τὴ θάλασσα· εἶναι τὸ περισσότερο τῆς Δαλματίας, εὔφορο εἰς γεννήματα, βοσκαῖς καὶ τ:.

Ἀρτζεγοβίνα εἶναι ἡ μητρόπολι.

Τὸ μέρος ὁποῦ ἔχει ἡ Ῥαγοῦζα εἶναι πολλὰ ὀλίγο καὶ φτωχό· διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι ἔχουν τὰ ἀναγκαῖα τους τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ γείτονα μέρη τῆς Τουρκίας, καὶ καταγίνονται οἱ περισσότεροι εἰς τὴν πραγματεία καὶ εἰς τὴ θάλασσα.

Ῥαγοῦζα, πόλι παραθαλάσσια, μητρόπολι τῆς ἀριστοκρατίας, μὲ ἕναν λιμένα ὁποῦ διαφεντεύεται μὲ ἕνα φρούριο ὀνομαζόμενο Ἅγιος Νικόλαος. Εἰς τὰ 1667 ἡ Ῥαγοῦζα σχεδὸν ἐχάλασε ἀπὸ ἕνα σεισμό· ὕστερα ὅ-

μως

μως τὴν ἐξανάχτισαν καλλίτερη καὶ μεγαλήτερη παρὰ ὁποῦ ἦταν προτήτερα. πλ: 42, 48. μ: 36.

Ἡ Ῥαγοῦζα ὥντας μιὰ μικρὴ δημοκρατία ἀναγκάζεται νὰ οἰκονομῇ ὅλαις ταῖς γείτονες τῆς δύναμες, καὶ νἀγοράζῃ μάλιστα τὴν ὑπεράσπισι ἀπὸ τοὺς Τούρκους μὲ μιὰ ποσότητα ἐτήσιο, χωρὶς τὸ ὁποῖο ἔπρεπε νὰ κατενοχλῆται ἀπὸ τοὺς Δουλτζινιώτας τοὺς πειρατὰς τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου.

Ἡ παλαιὰ Ῥαγοῦζα ἐκτίσθηκε πολὺ προτήτερα ἀπὸ τὸν Χριστό· ὕστερα οἱ Ῥωμάνοι ἔστειλαν εἰς αὐτὴν ἀποικία. τὸν γ´· αἰῶνα οἱ Σκύθαι τὴν ἐχάλασαν.

Ἡ Ῥαγοῦζα τώρα ἠμποροῦσε νἆναι ἄπαρτη, ἂν ὁ βράχος ὁποῦ εἶναι εἰς τὴ θάλασσα καὶ τὸν ὁρίζουν οἱ Βενετζιάνοι, ἤθελε εἶναι ὠχυρωμένος. Ὁ ἀέρας τῆς εἶναι ὑγιεινός. Τὰ νησιὰ ὁποῦ εἶναι μπροσθὰ εἰς τὴ Ῥαγοῦζα εἶναι ὄμορφα, εὔφορα, πολυκατοίκητα, στολισμένα μὲ χώραις, μὲ ὄμορφαις οἰκοδομαῖς, καὶ κήπους. Ἡ Ῥαγοῦζα εἶναι πολλὰ ὑποκείμενη εἰς τοὺς σεισμούς, οἱ ὁποῖοι τὴν προξενοῦν πολλαῖς φοραῖς μεγάλους ἀφανισμούς. ἀπ᾽ ἐκεῖνον ὁποῦ ἀκολούθησε εἰς τὰ 1667 ἐχάθηκαν 6 χιλιάδες ἄνθρωποι. Τώρα αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι ὄμορφη, μεγαλούτζικη, πλούσια, πολυάνθρωπη, ἐμπορικὴ καὶ ὀχυρή.

Ἡ διοίκησι εἶναι πρὸς παράδειγμα τῆς Βενετίας· ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος ἀλλάζει κάθε μῆνα, ὀνομάζεται Ῥέκτορας· αὐτὸς ἐν ὅσῳ εἶναι ῥέκτορας κάθεται εἰς τὸ παλάτι καὶ φορεῖ τὸ δουκικὸ φόρεμα, τὸ ὁποῖο εἶναι μεταξωτό, μακρὺ καὶ μὲ πλατιὰ μανίκια· ὕστερα εἶναι τὸ συμβούλιο τῶν δέκα. Τὸ μεγάλο συμβούλιο συνίσταται ἀπὸ ὅλους τοὺς εὐγενεῖς ὁποῦ ἐπέρασαν τὰ 20 χρόνια· αὐτοὶ ἐκλέγουν 60, οἱ ὁποῖοι εἶναι τὸ συμβούλιο τῶν πρεγάδων, τὸ ὁποῖο εἶναι κύριο πολέμου καὶ εἰρήνης, δίνει κάθε ἀρχοντιὰ τῆς ἀριστοκρατίας,

δέ

δέχεται ξένους πρέσβεις, καὶ ἀλλάζει τὸν χρόνο. Τὸ μικρὸ συμβούλιο, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη του εἶναι 30 εὐγενεῖς, ἔχει φροντίδα διὰ τὴν εὐταξία, διὰ τὴν πραγματεία, θεωρεῖ ταῖς δημόσιαις προσόδους, καὶ κρίνει ταῖς ἐφέσιμαις δίκαις ταῖς μικρότεραις. Εἶναι ἕνας ξεχωριστὸς κριτὴς διὰ τὰ φονικά· 4 ἐπιστάται ἀπάνω εἰς τὴν πραγματεία τῶν μαλλιῶν· 5 ὁποῦ φροντίζουν διὰ τὴν ὑγεία τῶν κατοίκων, καὶ προσέχουν διὰ ταῖς κολλητικαῖς ἀῤῥωστιαῖς· Ἡ Ῥαγοῦζα πληρόνει ἀκόμι καὶ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Γερμανίας, εἰς τοὺς Βενετζιάνους καὶ εἰς τὸν Πάππα διὰ νὰ τοὺς ἔχῃ φίλους.

Ἡ φυσικὴ γλῶσσα τοῦ τόπου εἶναι ἡ Σκλαβούνικη, εἶναι κοινὴ ὅμως καὶ ἡ Ἰταλική· Θρησκεία εἶναι ἡ Δυτική. Ἡ πόλι ἢ χώρα Στάνιο, καὶ τὰ νησιὰ Μέλεδα, τὸ παλαιὸ Μελίτη, Λούγουστα καὶ Κουρτζόλα εἶναι τῆς Ῥαγούζας· τὰ ἐπίλοιπα νησιὰ ὁποῦ εἶναι εἰς αὐτὴ τὴν ἀκρογιαλιά, εἶναι τῆς Βενετίας.

Οἱ Βούλγαροι, οἱ Σέρβοι, οἱ Μποσνάκιδες, οἱ Κροάται, οἱ Δαλμάται, οἱ Ῥαγουζαῖοι εἶναι ὅλοι Σλάβοι ὁποῦ εἰς διαφόρους καιροὺς ἐξεκόπηκαν ἀπὸ αὐτὸ τὸ μεγάλο ἔθνος, καὶ ἦλθαν καὶ ἐκατεστήθηκαν εἰς τὰ μεσημβρινώτερα μέρη· αἱ γλῶσσαις τους ὅλων εἶναι διάλεκτοι τῆς γλώσσας τῶν Σλάβων. Ἀπὸ τοὺς Μποσνάκιδας πολλοὶ ἔγιναν Μωαμεθανοί· οἱ Ῥαγουζαῖοι καὶ οἱ Κροάται εἶναι Δυτικοί.

Ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Δαλματία καὶ Μπόσνα εἶναι τὸ Μαυροβούνι, τόπος ἐλεύθερος καὶ κατοικημένος ὅλο ἀπὸ Ἀνατολικούς.

ΠΕΡῚ ΤΗ͂Σ ἸΤΑΛΊΑΣ.

Εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Ἑλλάδος πελάγους εἶναι ἡ Ἰταλία, καὶ ἐκτείνεται κατὰ μάκρος ἀπὸ τὸ ἀνατολικονότειο εἰς τὸ δυτικοβόρειο, πιάνωντας ἕνα διάστημα ἀπὸ τὴ λίμνη τῆς Γένεβας εἰς τὴν Ἑλβετία, ἕως εἰς τὸ ἀνατολικώτατο τῆς Καλαβρίας, 270 λέγαις. Κεῖται εἰς τὴν τριακοστὴ ἑβδόμη μοῖρα, 35 λεπτὰ, καὶ εἰς τὴν 46, λ: 40 τοῦ ἀρκτῴου πλάτους· καὶ εἰς τὴν 23, καὶ 36 τοῦ μήκους.

Ἡ Φύσι μοναχή της φαίνεται πῶς ἔβαλε τὰ σύνορα εἰς αὐτήν· διά τι ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μεσημβρινὸ καὶ δυτικὸ περιορίζεται ἀπὸ τὴ θάλασσα· καὶ ἀπὸ τὸ βόρειο μέρος καὶ μέρος ἀπὸ τὸ δυτικὸ, χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἑλβετία, Γερμανία καὶ Φράντζα ἀπὸ μιὰ μακρειὰ ῥάχι βουνῶν ἀπροσίτων, ταῖς Ἄλπεις· εἰς τρόπον ὁποῦ εἶναι μιὰ χερσόνησος συνεχομένη μὲ τὴν ξηρὰ ἀπὸ τὸ δυτικοβόρειο.

Ἐτυμολογεῖται καθὼς λέγουν ἀπὸ ἕναν ὁποῦ ὠνομάζουνταν Ἰταλὸς, πρόσωπο μυθολογικό· ὁ ἐλλογιμώτατος Μποχὰρ φιλοτιμούμενος μιὰ φιλοτιμία ἄκαιρη, σκαλίζει τὴν ἐτυμολογία της εἰς τὴ Φοινικικὴ γλῶσσα.

Ἡ Ἰταλία εἶχε τὸ παλαιὸ διάφοραις ὀνομασίαις ἀπὸ τὰ διάφορα βέβαια ἔθνη ὁποῦ εἰς αὐτὴν κατὰ καιρὸν εἶχαν τὸ κράτος· ὠνομάσθηκε Σατουρνία, Λάτιον, Αὐσονία, Τυῤῥηνία, Οἰνωτρία· Ἑσπερία ὠνομάσθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, μὲ τὸ νὰ ἦταν εἰς τὸ δυτικὸ μέρος καθὼς καὶ ἡ Σπανία ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους διὰ τὸν αὐτὸν λόγο. Τὸ Οἰνωτρία, Λάτιον καὶ τ. λ., δὲν ἦταν ςὴν ἀρχὴ παρὰ μερικαῖς ὀνομασίαις τῆς Ἰταλίας· Τὸ μεσημβρι-

βρινὸ μέρος της ὠνομάσθηκε μεγάλη Ἑλλάδα, ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν ὁποῦ ἦλθαν ἐδῶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, μικρὴ Ἀσία, καὶ τὰ νησιά (α).

Ὅποιος θέλει νὰ ἔχῃ μιὰ ἰδέα πληρεστέρη, καὶ καθαρωτέρη αὐτῶν, ἂς διαβάσῃ τὸν Διονύσιο Ἁλικαρνασσέα, καὶ τὸν Στράβωνα.

Ἡ Ἰταλία δὲν εἶχε πάντοτε τοὺς ἴδιους ὅρους, καὶ δὲν ἐπερίκλειε ςὴν ἀρχὴ παρὰ ἕνα μέρος κείμενο ςὸ κέντρο τοῦ τόπου· ἐπειδὴ κοντὰ ὁποῦ ἕνα μέρος αὐτοῦ ἦταν ἡ Μεγάλη Ἑλλάδα, τὸ βόρειο μέρος ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς Ἄλπεις, εἰς τὸν Ἄρνο ποταμὸ, καὶ Ἴσιν ἢ Αἴλιν τῶν παλαιῶν, ὠνομάζουνταν Γαλατία ἀπ' ἐδῶθες ἀπὸ ταῖς Ἄλπεις· ὕστερα ὅμως ἀφ' οὗ οἱ Ῥωμάνοι ὑπόταξαν αὐτὴν, ἐξάπλωσαν τοὺς ὅρους τῆς Ἰταλίας ἕως εἰς ταῖς Ἄλπεις.

Ἀπὸ ταῖς διάφοραις μεταβολαῖς ὁποῦ ἀκολούθησαν εἰς αὐτὴν, ἀκολουθεῖ νὰ ἄλλαξε πολλαῖς φοραῖς καὶ εἰς ταῖς διαίρεσες· ἐγὼ ὅμως δὲν θέλω σημειώσῃ ἐδῶ, παρὰ τὴ διαίρεσι, εἰς τὴν ὁποία διαιρεῖται τὴν σήμερον· ἐπειδὴ ἐκεῖνο εἶναι ἄλλης ξεχωριςῆς πραγματείας, τῆς παλαιᾶς γεωγραφίας.

Τὰ ἀξιολογώτερα ὄρη τῆς Ἰταλίας εἶναι τὰ Ἄλπη, καὶ τὰ Ἀπέννινα. Τὰ Ἄλπη εἶναι μιὰ μακρειὰ καὶ ὑψηλότατη ῥάχι ὀρέων, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ ταῖς πηγαῖς τοῦ Βὰρ ποταμοῦ, καὶ τελειόνει ὕστερα ἀπὸ πολλὰ ἐγκολπώματα κοντὰ εἰς τὸν ποταμὸ Ἀρσία, εἰς τὴν Ἰςρία εἰς τὸ Ἀδριατικὸ πέλαγος, εἰς ἕνα μάκρος 400 μίλλια Ἰταλικὰ, καὶ πλάτος τόσο ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ τὸ περάσῃ ἕνας πέντε ἡμέραις. Τὸ Ἀπέννινο ἀρ-

(α) Εἰκάσειε δ' ἄν τις εὐτυχήσαντας τοὺς πρώτους Ἰταλοὺς, μεταδοῦναι καὶ τοῖς πλησιοχώροις τοῦ ὀνόματος. (Στράβων Γεωγρ. βιβ: ε.

ἀρχίζει κοντὰ εἰς τὸ ὄρος Ἄππιο εἰς τὴν Λιγουρνία, διαπερνᾶ διὰ μέσου τὴν Ἰταλία, πλησιάζει κατὰ τὸν Ἀγκῶνα εἰς τὸ Ἀδριατικὸ πέλαγος, ὕστερα περνᾶ ἀπὸ τὸ Ἀμπροῦτζο, καὶ τὴν Καμπανία τῆς Ῥώμης, διαχωρίζεται εἰς δυὸ ἀπόσχιδες εἰς τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ἡ μιὰ ἐκτείνεται ἕως εἰς τὸ βουνὸ Ἅγιος Ἄγγελος εἰς τὴν Πούλια, καὶ ἡ ἄλλη διαπερνῶντας τὴ Βασιλικάτα, διασχίζεται κοντὰ εἰς τὸ Βεζένα εἰς δυὸ κλωνάρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἕνα τελειόνει εἰς τὸν Σικελικὸ πορθμὸ, καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὸ Ἰώνιο πέλαγος. Τὰ ξεχωριστὰ βουνὰ ὁποῦ δὲν ἀνήκουν μήτε εἰς ταῖς Ἄλπεις, μήτε εἰς τὰ Ἀπέννινα, εἶναι τὸ Μάσσικο, τὸ Βεζούβιο εἰς τὸ Λαμποῦρο, ἡ Γολγανέρα εἰς τὴν Τοσκάνα, καὶ ἄλλα. Μερικὰ ὄρη τῶν Ἄλπεων ἔχουν ἕνα ὕψος φοβερό· ἐπειδὴ τὸ Κενίσο ὁποῦ ἐμετρήθηκε ἀπὸ τὸν Κονδαμῖνο, ἔχει ὕψος 1490 ὀργυιαῖς κατὰ κάθετο ἀπὸ τὴν κορυφὴ ἕως εἰς τὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης· τὸ Ἀσπροβοῦνι εἰς τὴ Σαβόϊα εἶναι ὑψηλότερο ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης 2304 ὀργυιαῖς· τὸ μοναστήρι τοῦ ὄρους τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου ἔχει ὕψος 1483 καὶ τὸ Γουρνὲ, 2146.

Οἱ μεγαλήτεροι ποταμοὶ τῆς Ἰταλίας εἶναι πρῶτος ὁ Πὸ, ὁ Ἠριδανὸς (α) καὶ Πάδος τῶν παλαιῶν, ὁ ὁποῖος πηγάζει εἰς τὸ Βεζοῦλι, ἕνα ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῶν Ἄλπεων· τρέχει πρὸς ἀνατολὰς καὶ χύνεται μέσα εἰς τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο ἑφτάστομος. Αὐτὸς ὁ ποταμὸς μὲ τὸ νὰ αὐξάνῃ ἀπὸ τὸ ἀνάλυμα τῶν χιονιῶν, εἶναι μεγαλήτερος τὸ καλοκαίρι παρὰ τὸν χειμῶνα· μετὰ τὸν Δούναβι εἶναι ὁ μεγαλήτερος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης. (α) Δέχεται εἰς τὸ ῥεῦμα του τὸν Τάναρο, καὶ τὸν Ῥῆνο, οἱ ὁποῖοι κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ Ἀπέννινα· καὶ τὸν Στοῦρα, Ὄρκο, Βόρα, Σεσία, Τεσῖνο, καὶ Λάμπρο, Ἄδδα, Ὄλιο καὶ Μίγκιο ὁποῦ εὐγαίνουν ἀπὸ ταῖς Ἄλπεις. Τὸ ῥεῦμα του εἶναι πολλὰ ὁρμητικὸ καὶ κάμνει μεγάλους ἀφανισμοὺς μερικαῖς φοραῖς. Κατεβάζει πολλὴν ἄμμο, χῶμα, πέτραις, καὶ γεμίζει τὸν τάφρο του εἰς μερικὰ μέρη ὡς ὁποῦ διὰ νὰ συστείλουν τὰ νερὰ, κάμνουν ἐρύματα.

Ὁ Ἀδίγος, ὁ ὁποῖος ἔρχεται ἀπὸ τὸ Τιρὸλ, διαπερνᾶ τὴ Λομβαρδία, καὶ ἐμβαίνει εἰς τὸ Ἀδριατικὸ πέλαγος καὶ αὐτός.

Ὁ Ἄρνος, ὁ ὁποῖος ἔχει ταῖς πηγαῖς του εἰς τὸ Ἀπέννινο ὄρος εἰς τὸ βουνὸ Φαλτερόνα, καὶ ἐκδίδει κοντὰ εἰς τὴν Πίζα εἰς τὸ Τυῤῥηνικὸ πέλαγος.

Ὁ Τίβερις ἢ Θίβρις, ὁ ὁποῖος πηγάζει εἰς ταῖς ὑπώρειαις τοῦ Ἀπεννίνου, διαπερνᾶ τὴν Τοσκάνα, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια κοντὰ εἰς τὰ σύνορά της, δέχεται 42 ποταμοὺς ἢ χειμάῤῥους, καὶ ὕστερα ἀπὸ ἕνα ῥοῦν σχεδὸν 500 μιλλιῶν, χύνεται μέσα εἰς τὸ Τυῤῥηνικὸ πέλαγος κοντὰ εἰς τὰ Ὤστια.

Αἱ ἀξιολογώτεραις λίμναις εἶναι ἡ Μεγάλη λίμνη, τὸ Λούγανο εἰς τὴν Μεδιολανικὴ, ἡ Γάρδα εἰς τὴν ἐπικράτεια τῆς Βενετίας· τὸ Ἴσαιο, ἡ Περοῦζα, τὸ παλαιὸ Τρασιμένη, καὶ ἡ Μπολσένα εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια. τὸ Κῶμο, Λάριος λίμνη τὸ παλαιὸ, τὸ Τζελάνο εἰς τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως.

Εὑρίσκονται θερμὰ νερὰ καὶ μεταλλικὰ εἰς τὴν Βερονικὴ, εἰς τὸ Μπρεσσάνο, εἰς τὸ Φριοὺλ, εἰς τὸ Πιεμόντι καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη ἀκόμι, μάλιστα εἰς τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως.

Ὁ

(α) Ἐδῶ ἔκλαψαν τὸν μαῦρο Φαέθοντα αἱ ἀδελφαῖς του, καὶ κλαίοντας ἐμεταβλήθησαν εἰς λεύκαις κατὰ τὴ μυθολογία.

(α) Μέγιστος δὲ ὁ Πάδος μετὰ τὸν Ἴστρον τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ποταμῶν. (Στράβων. καὶ συμφωνεῖ μὲ τὸν Ἐγκυκλοπαιδικὸ Μορβιλλέρο.

Ὁ ἀέρας γενικῶς εἶναι καθαρὸς καὶ ὑγιεινὸς, ἔξω
ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη ὅπου ἡ τεμπελιὰ καὶ ἡ ὀκνηρία ἄφη-
σαν τὰ ςεκάμενα νερὰ ἢ τὰ ἕλη, τὰ ὁποῖα διαφθείρουν
τὸν ἀέρα, καὶ γίνονται αἴτια πολλῶν ἐπιδημικῶν παθῶν.

Ἔχει δίκαιο νὰ κιτάζῃ τινὰς αὐτὸν τὸν ὄμορφο τό-
πο σὰν ἕνα κῆπο τῆς Εὐρώπης· διὰ τὶ εὑρίσκονται ἐδῶ
ἐκ περιουσίας, ὄχι μόνο τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴ ζωὴ, ἀμὴ
καὶ ἐκεῖνα ὅπου συμβάλλουν εἰς μιὰ ζωὴ ἡδονικὴ, καὶ τρυ-
φηλή. Σύβαρις ἡ ἀπὸ τὴν τρυφὴ πολυθρύλλητη, καὶ
Καπύη, πόλεις τῆς Ἰταλίας ἦταν.

Γίνεται παντοῦ εἰς τὴν Ἰταλία κρασὶ, καὶ μερικῶν
μερῶν εἶναι ὀνομαςό· τὰ περισσότερα ἀμπέλια εἶναι
δενδρικά. Τὰ καλλίτερα καὶ νοςιμώτερα πωρικὰ εἶναι
τὰ πορτοκάλια, καὶ τὰ παρόμοια, αἱ ἐλαῖς, τὰ ῥόϊδα
καὶ τ. λ. γίνεται λάδι, ζάχαρι, μέλι, κερὶ, ἀμύγδα-
λα, ςαφίδες, κρόκκος, μάννα, καὶ τ. λ. εἶναι βοσκή-
ματα, κυνήγια, ἄγρια θηρία, καὶ ἑνὶ λόγῳ, κάθε
τὶ εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἰταλία· χέρια ὅμως λείπουν διὰ
νὰ εὐγάλουν ἀπὸ τὴ γῆ τὰ ἀληθινὰ πλούτη· πρὸς τούτοις
εὐγαίνει ἀπὸ τὴν Ἰταλία μιὰ ἱκανὴ ποσότης μεταξιοῦ.

Εἶναι λατομίαις Ἀλαβάςρου, Ἰάσπου, καὶ κάθε λο-
γῆς μαρμάρου· μέταλλα μαλάματος, ἀσημιοῦ, σιδή-
ρου, χαλκοῦ, θειαφιοῦ, καλακανιοῦ, ςίψεως καὶ τ. λ.
Εὑρίσκονται βηρύλλια, ἄγαθοι διάφοροι καὶ ἄλλα πε-
τράδια πολύτιμα, κρύςαλλος, κοράλλια. Ὅλοι σχε-
δὸν οἱ τόποι τῆς Ἰταλίας εἶναι πλούσιοι ἀπὸ ξύλα· οἱ
λόφοι, τὰ βουνὰ, τὰ παραθαλάσσια μέρη εἰς τὸ δυ-
τικὸ μέρος μάλιςα, εἶναι κατάπυκνα ἀπὸ δρυμούς.

Μὲ ὅλον ὅπου ἡ Ἰταλία εἶναι τοιαύτη, ἀκολουθεῖ
ποτὲ πεῖνα· ἀπόδοσέ το, θέλεις εἰς τὴν κακὴ διοίκησι,
θέλεις εἰς τὴν ὀκνηρία τῶν κατοίκων. Εἶναι γνωςὴ
εἰς ὅλους ἡ πεῖνα ὅπου ἔγινε εἰς τὰ 1766, μάςιγα ὅπου
ἐπροξένησε μεγάλα κακὰ εἰς τοὺς δυςυχεῖς· ἀπέθαιναν
μέσα εἰς τὴν ἀφθονία ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν πεῖνα· ἐπειδὴ
οἱ

οἱ μεγάλοι εἶχαν πλῆθος γεννήματα, μὰ ἤθελαν νὰ
συνάξουν καὶ πλῆθος ἄσπρα· οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς
ἦταν ἐκκλησιαςικοί· ἐκκλησιαςικοί!

Ἡ Ἰταλία ἤθελε εἶναι πολλὰ πλούσια, ἂν ἤθελαν
δώσουν κάποια καρδιὰ εἰς τὴν γεωργικὴ, καὶ ἂν ὁ γεωρ-
γὸς ἀπὸ μιὰ καταραμένη διοίκησι δὲν ἀναγκάζουνταν νὰ
δίνῃ μ' ὀλίγη τιμὴ τὰ γεννήματά του καὶ τοὺς καρποὺς, διὰ νὰ
τὰ πωλοῦν εἰς τοὺς ξένους οἱ μεγάλοι πολλὰ ἀκριβά. τί
ἀκολουθεῖ ἀπ' αὐτό; ἕνα κακὸ ὅπου γεννᾷ πάντοτε ἡ
ῥυπαρὴ, καὶ ἀνόητη φιλαργυρία· ὁ γεωργὸς πλέον
δὲν ἔχει καρδιὰ νὰ δουλεύσῃ, παρὰ ὅσο διὰ τὰ ἀναγκαῖα
του, καὶ εἶναι εὐχαριςημένος νὰ ζῇ φτωχικὰ, παρὰ
νὰ βλέπῃ νὰ πλουτοῦν ἄλλοι μὲ τοὺς ἱδρῶτάς του. ἕνα τέ-
τοιο ἀποτέλεσμα ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὴν Βλαχομπογ-
δανιά.

Τὸ ἴδιο ἀκολουθεῖ παντοῦ ὅπου ἡ διοίκησι ἀνακατόνε-
ται εἰς τὴν πραγμάτεια· ἀφανίζει λέγω τὴ φιλοπο-
νία, τὴ φιλεργία καὶ ταῖς τέχναις, ἀπαμβλύνει τὴν
προθυμία τοῦ γεωργοῦ, καὶ προξενεῖ τώρα ὕςερα τὴ
πεῖνα. ἡ διοίκησι πρέπει νὰ ὑπε-
ρασπίζεται τὴν πραγμάτεια, καὶ ὄχι νὰ γίνεται αὐτὴ
ἡ ἴδια πραγματευτὴς, πρέπει νὰ ἐμποδίζῃ τὰ μονο-
πώλια, καὶ ὄχι νὰ γίνεται αὐτὴ ἡ ἴδια μονοπωλήτρα.
Πολλοὶ πρίγκιπες τῆς Ἰταλίας ἐκατάλαβαν αὐτὴν
τὴν ἀλήθεια· ὁ πρώην δοῦκας τῆς Τοσκάνας, καὶ τώρα
αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, εἶχεν ἐλευθερώσῃ τὴν
πραγμάτεια εἰς τὴν ἐπικράτειάτου ἀπὸ παρόμοιαις
πέδαις.

Τὸ σιτάρι, τὸ ἀραποσίτι καὶ τὰ κουκιὰ ὄντας ἐξαι-
ρετα, κάμνουν τὴν σήμερον μιὰ ἐπικερδῆ ἐξαγωγὴ εἰς
τὴν Ἰταλία.

Οἱ Ἰταλοὶ ἔξω ἀπὸ τοὺς Βενετζιάνους, δὲν ἔχουν
σχεδὸν κάμμιὰ εἴδησι ἀπὸ τὴ μεταλλευτική· βλέπουν
μάλιςα μὲ ἕνα φθονερὸ βλέμμα, τὰ κέρδη ὅπου ἠμπο-
ροῦ-

ρουσαν νὰ ἔλθουν εἰς τοὺς πρίγκιπάς τους καὶ ξένους ἐργάτας. ὁ μέγας δοῦκας τῆς Τοσκάνας εἶχεν ἐμπιστευθῆ εἰς μεταλλεῖς Οὔγγρους ἕνα χαλκεῖο, οἱ εὐγενεῖς ὅμως Τοσκάνοι ἔκαμαν κάθε τρόπο καὶ τὸ ἐμπόδισαν. Κάθε ἄλλη ἐπίνοια εἰς ταῖς τέχναις εὑρίσκει τὰ ἴδια ἐμπόδια· δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ θαυμάζῃ τινὰς ἂν αὐτὸ τὸ εὐφυέστατο ἔθνος ἔμεινε ὀπίσω ἀπὸ τὰ ἄλλα.

Διὰ τὴ διοίκησι τῆς Ἰταλίας εἶναι δύσκολο νὰ εἰπῇ τινὰς τίποτες μὲ ἕνα λόγο· ἐπειδὴ ἀλλάζωντας κατὰ τοὺς τόπους, δὲν εἶναι εἰς τὴν Βενετιὰ καθὼς εἰς τὴ Ῥώμη, μήτε εἰς τὴ Φλωρεντία καθὼς εἰς τὴ Νεάπολι· μιὰ πολιτεία ἑνὸς τόπου δὲν ὁμοιάζει μὲ ἑνὸς ἄλλου, πάρεξ εἰς κάποια θεμελιώδη· εἰς τὴν περιγραφὴ ὅμως τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν της θέλω ὁμιλήσῃ διὰ τὴ μορφὴ τῆς πολιτείας ὁποῦ ἀνήκει εἰς καθεμιά.

Εἰς τὴν ἔκπτωσι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς· ὅταν οἱ Γότθοι, οἱ Οὖνοι, οἱ Βανδῆλοι, οἱ Λομβάρδοι καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι, εὐγαίνωντας ἀπὸ τὸν βοῤῥᾶ καὶ ἀπὸ τὴ μεσημβρία, ἦλθαν διὰ νὰ ἀφανίσουν αὐταῖς ταῖς ὄμορφαις ἐπαρχίαις, ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἄρχισε νὰ διαφθείρεται ἀπὸ τὴν ἀνακάτωσι τῶν τόσων ἐθνῶν· ἡ διαφορὰ τῶν διοικήσεων, τῶν νόμων καὶ τῶν θρησκειῶν, αἱ ἀμοιβαίαις χρείαις τῶν λαῶν, ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ καταλαμβάνωνται ἐσχημάτισαν ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς νικημένους καὶ νικητὰς μιὰ γλῶσσα νέα. Πολλοὶ ἱστορικοὶ νομίζουν πῶς τὰ Λατινικὰ ἔπαυσαν ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι μιὰ γλῶσσα κοινή, εἰς τὴ βασιλεία τοῦ Εὐσεβοῦς Λουΐ. Εἰς τὴ σύνοδο ὁποῦ ἐσυγκροτήθηκε εἰς τὴν Ἀρελάτη τώρα Ἄρλα, εἰς τὰ 851 ἐδόθηκε προσταγὴ εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς νὰ κάμνουν ταῖς διδασκαλίαις τους εἰς τὴ Ῥωμάντζα γλῶσσα διὰ νὰ ταῖς καταλαμβάνῃ κάθε ἕνας. Πρὸ τοῦ ιϛ΄ αἰῶνος ἡ γλῶσσα δὲν ἦταν παρὰ ἕνα ἄθροισμα κακοσχημάτιστο ἀπὸ λέξες ὅλων τῶν ἐθνῶν· κάθε ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας εἶχε τὴ διάλεκτό της· κάμμια

μιὰ διάλεκτος δὲν ἦταν κανονισμένη· ὅλαις ἦταν βάρβαραις· εἰς τὸ μέσο ὅμως τοῦ ιγ΄ αἰῶνος πολλοὶ συγγραφεῖς Τοσκάνοι μὲ τὰ συγγράμματά τους ἔκαμαν νὰ πάρῃ ἡ διάλεκτός τους μιὰ τέτοια ὑπόληψι, ὁποῦ ἔγινε κοινὴ γλῶσσα ὅλων τῶν λογιωτάτων τῆς Ἰταλίας. Ἡ ποιητικὴ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιο τόπο ἐγεννήθηκε καὶ ἀναθράφηκε· ἔτζι λοιπὸν ἡ Ἰταλικὴ γλῶσσα ἀπὸ βάρβαρη, ἔγινε μιὰ σοφὴ γλῶσσα.

Ἡ Ἰταλικὴ γλῶσσα ἔχει περισσότερη ντελικατέτζα, καὶ γλυκύτητα παρὰ ἐνέργεια καὶ δραστικότητα· εἶναι πλούσια, γλαφυρή, ἁρμονική, πλήθει ἀπὸ τρόπους ἑρμηνείας, τῶν ὁποίων μέρος εἶναι ἐδικοί της, καὶ μέρος τῆς Λατινικῆς· εἶναι πλουσιώτατη εἰς λέξες, χαριέστατη, γονιμώτατη περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη γλῶσσα, κάμμια ἄλλη δὲν ἠμπορῇ νὰ τὴν φθάσῃ εἰς τὴν ζωγραφιὰ μιᾶς ἴδιας ἰδέας διαφόρως ποικιλομένης, κάμμια ἄλλη δὲν ἔχει μιὰ προσῳδία τόσο ἀξιοσημείωτη, περισσότερη ἐλαφρότητα, περισσότεραις χάριταις, περισσότερη ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν ποιητικὴ καὶ μουσική.

Ἡ Ἰταλικὴ γλῶσσα ἀπὸ ἐκεῖ ὁποῦ ἦταν πρότερα ἕνας κυκεῶνας, μιὰ ὕλη ἀνείδεος τοῦ Ἀριστοτέλους, ἕνα χάος ἄμορφο γεμάτο ἀπὸ ἀνομοιομέρειαις, ὁ Τοσκανικὸς νοῦς τὴν ἐκαθάρισε, τὴν ἔπλασε, τὴν ἐμόρφωσε καὶ τὴν ἔκαμε ἀπὸ μιὰ ἀκοσμία ἕναν κόσμο ἀξιέπαινο. Αὐτὰ ὁποῦ εἶπα διὰ τὴν Ἰταλικὴ γλῶσσα τὰ ἔχω ἀπὸ τὴν Ἐγκυκλοπαιδία· βλέπεις πόσα ἐγκώμια τὴ δίνει· πόσο τάχα ἤθελε ἐγκωμιάζῃ τὴ δικήμας ὁποῦ ἤθελε ἔχῃ ἀναντιῤῥήτως ὅλα τὰ προτερήματα τῆς Ἰταλικῆς, εἰς ἕνα βαθμὸν ὅμως πολλὰ ἀνώτερο· πρὸς τούτοις καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ δὲν ἔχει αὐτή, τὴν ἐνέργεια, τὸ δραστήριο, τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ πομπῶδες, τὴν εὐσυνθεσία καὶ τὸ, καὶ μάλιστα τὰ πάθη τὸ καλλίτερο προτέρημα μιᾶς γλώσσας, τὸν μεγαλήτερο στολισμότης, ἀπὸ τὰ

τὰ ὁποῖα ἡ γλῶσσα μας εἶναι γεμάτη, καὶ αἱ ἄλλαις αἱ Εὐρωπεῖκαις εἶναι στερημέναις· τὰ πάθη μάλιστα εἶναι τὸ μεγαλύτερο καλὸ μιᾶς γλώσσας στὸ νἄναι ποιητική· μὰ ποῦ ἕνας δημιουργικὸς, ἢ μορφωτικὸς νοῦς διὰ νὰ δώσῃ κ' εἰς τὴ γλῶσσαμας ἐκείνη τὴ μορφὴ ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ. Τὸ αἷμα τοῦ Δημοσθένους, τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν ἄλλων τρέχει ἀκόμι μέσα εἰς ταῖς φλέβαις μας, μὰ τὸ αἰσθανόμαθε; Ὁ Δημοσθένης διὰ τί ἔγινε Δημοσθένης, καὶ ὁ Ὅμηρος, Ὅμηρος, καὶ ὁ Θουκυδίδης, Θουκυδίδης καὶ τ: · διὰ τὶ ἔγραψαν στὴ γλῶσσα ὁποῦ ὡμιλοῦνταν στὸν καιρό τους· ἂν θέλωμεν λοιπὸν κ' ἡμεῖς νὰ γένωμεν Δημοσθένεις καὶ Θουκυδίδαι καὶ Ὅμηροι, πρέπει νὰ γράψωμε στὴ γλῶσσα 'ποῦ μιλοῦμεν· ἀλλοιῶς ἂς μὴν τὸ ἐλπίζωμεν κἀμμιὰ φορὰ, καθὼς δὲν τὸ ἔλπισαν καὶ τόσοι ἄλλοι, ἢ τὸ ἔλπισαν ματαίως.

Ὅλοι καταφρονοῦμε τὴ γλῶσσα ποῦ μιλοῦμε, ἂν προβάλῃ τινὰς γραμματικὴ εἰς αὐτὴ, καλλιέργεια, ἂν μᾶς εἰπῇ τινὰς νὰ στοχασθῶμε νὰ ἰδοῦμε τί θησαυρὸ ἔχομε, καὶ καταφρονῶντας τον, πηγαίνομεν καὶ σπάνομεν τὸ κεφάλιμας, καὶ σκαλίζομεν μέσα εἰς χώματα νὰ εὕρωμεν κἀνένα βωλάριο μάλαμα, ἀναισθητῶντας τὸν βλέπομεν μὲ ἕνα μάτι ἐλεινὸ, τὸν ταλανίζομεν διὰ τὴν ἀτοπίατου καὶ παραξενιά του. ὢ τί ἀναισθησία μας! διὰ τὴ δυστυχία μας δὲν ἔχομεν νὰ προσκλαυθοῦμε τίποτες ἀπὸ τὴ φύσι, παρὰ ἀπὸ λόγουμας, διὰ τὴν ἀμάθειάμας δὲν ἔχομε παρομοίως νὰ προσκλαυθοῦμε, παρὰ ἀπὸ λόγουμας· ἂν ἀνοίξῃ τινὰς τὸ στόματου καὶ εἰπῇ Ῥωμέϊκα, ἔχομεν τὰ Ἑλληνικὰ ἀκοῦει· προσπάθεια ἄλογη! ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι ἔχουν τὰ Λατινικὰ, μὰ ἔχουν καὶ τὴ φυσικήτους γλῶσσα, καὶ ἔχωντας αὐτὴν, ἔχουν καὶ τὰ Λατινικὰ καλλίτερα παρὰ ἡμεῖς τὰ Ἑλληνικά· νὰ τὸ 'πῶ; ἠξεύρουν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ καλλίτερα ἀπὸ ἡμᾶς. ἡ αἰτία εἶναι ὁποῦ ὥντας μικροὶ διαβάζουν εἰς τὴ γλῶσσα τους, καὶ καταλαμβάνουν τί διαβάζουν, καὶ ἔτζι παίρνουν καὶ ἰδέαις καθαραῖς γραμματικῆς καὶ τῶν ἄλλων· καὶ ὕστερα κάθε ἄλλη γλῶσσα τοὺς εἶναι εὔκολη. Αὐτοὶ ὁποῦ ἔχουν τὴ φυσικήτους γλῶσσα, ὁμιλοῦν καὶ Λατινικά· ἡμεῖς ὁποῦ χώμαθε πῶς ἔχομεν τὰ Ἑλληνικὰ, τὰ ὁμιλοῦμε; ταῖς περασμέναις ἀντάμωσα ἕναν Γερμανὸ ὁποῦ ἤξευρε Ἑλληνικὰ, ἄρχισε νὰ μὲ ὁμιλῇ, ἔπρεπε νὰ τὸν ἀποκριθῶ, καὶ ἔκαμνα μιὰ ὥρα ἴσο νὰ συνθέσω προτήτερα δυὸ τρεῖς λέξες· κατεντροπιάσθηκα, ἐβλασφήμησα τὴ συνήθεια ὁποῦ ἔχουν οἱ ἐδικοί μας, καὶ δὲν βάνουν τοὺς ἀρχαρίους νὰ ὁμιλοῦν Ἑλληνικὰ νὰ συνειθίζουν· ἐπειδὴ τὸ νὰ ὁμιλῇ τινὰς μιὰ γλῶσσα ὅλο τὸ πᾶν κρέμεται ἀπὸ τὴ συνήθεια· μὰ μήτε Ἑλληνικὰ διαβάζομε, μήτε ἠξεύρομε τί κάμνωμε, δὲν εἴμαθε παρὰ ἕνα Αναξαγορικὸ χάος.

Αἱ πολλαῖς μεταβολαῖς ὁποῦ ἀκολούθησαν εἰς τὴν Ἰταλία, ἔπρεπε νὰ ἐπιῤῥεύσουν εἰς τὸν χαρακτῆρα τῶν κατοίκων της. Ὁ Ἰταλὸς λοιπὸν πολιορκημένος ἀπ' ἔξω ἀπὸ κάθε λογῆς πολεμίους, καταξεσχισμένος μέσα ἀπὸ ἐμφυλίους πολέμους, φοβούμενος πάντοτε ἀπίστους συμμάχους, αὐθέντας, καὶ τυράννους· ὁ Ἰταλὸς λέγω ὥντας εἰς τέτοια κατάστασι, ἔπρεπε νὰ ἀντιστήσῃ εἰς τὴ δύναμι, τὴν πανεργία· ἐπειδὴ ὥντας πολλὰ ἀδύνατος νὰ ἀντισταθῇ εἰς τόσο πλῆθος ἐχθρῶν, ἔπρεπε βέβαια νὰ ἀποκοιμίσῃ καλλίτερα τὸν ἐχθρὸ, παρὰ νὰ τὸν προκαλέσῃ, νὰ τὸν ἀπατήσῃ παρὰ νὰ τὸν πολεμήσῃ. ἀπ' ἐδῶ προῆλθεν ἡ τέχνη, ἡ χρεία τῶν δολοπραξιῶν, ἡ ἀπιστία, τέλος αὐτὴ ἡ κρυφοπολιτικὴ ὁποῦ σπανίως γνωρίζει ἕνα ἔθνος μάχιμο· ἀπ' ἐδῶ ἐγεννήθηκαν αἱ διάφοραις κακίαις ὁποῦ ὁποῦ τοὺς κατηγοροῦν οἱ ἄλλοι, ἡ ὑπόκρισι, ἡ προσποίησι, ἡ προδοσία, καὶ τόσαις ἄλλαις, αἱ ὁποίαις πάντοτε εἶναι οἱ πόροι τοῦ κακουμένου ἀδυνάτου ἐναντίο εἰς τὸν δυνατὸ

κα-

κακωτὴ, καὶ σκληρόν· Βλέπει λοιπὸν τινας πῶς τὰ
ἐλαττώματα εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πολιτικῶν
κρίσεων, καὶ τῶν περιστατικῶν, καὶ ὄχι τοῦ χαρακτῆ-
ρος του. Κανένα ἔθνος δὲν εἶναι σπλαγχνικώτερο, κα-
νένα δὲν ἔχει περισσότερη συμπάθεια διὰ τοὺς δυστυχεῖς,
ὁ Ἰταλὸς αἰσθητικὸς ἄνδρας, καλὸς πατέρας, πιστὸς
φίλος, μὲ πολλὴ ζωηρότητα καὶ εὐφυΐα, ἤθελεν
εἶναι ἕνα ἔθνος τόσο σεβάσμιο, ὅσο φαίνεται νενοθευ-
μένο· ἤθελεν εἶναι ἄξιο ἀκόμι νὰ διαδεχθῇ ἐκείνους τοὺς
παλαιοὺς Ῥωμάνους, ἂν εἰς τόπο παπάδων ἤθελεν
ἔχῃ διοικητὰς νόμους καὶ ἀνθρώπους.

Ἡ λιτότης τους, τὰ καλὰ νερὰ, τὸ καλὸ κλίμα,
ἡ πλουσιότης τῶν διαφόρων προϊόντων, ὅλα συντρέ-
χουν νὰ κάμουν τοὺς Ἰταλοὺς ῥωμαλαίους καὶ ὑγιεινούς·
πρὸς τούτοις μὲ ὅλον ὁποῦ εἶναι πολλὰ ζωηροὶ, μὲ ὅλον
τοῦτο εἶναι καὶ ὑπομονητικοὶ, καὶ γενικῶς βαρύτεροι
καὶ σπουδαιότεροι παρὰ οἱ Φραντζέζοι.

Αἱ Ἰταλαῖς ἔχουν ἕνα χαρίεν, οἱ τρόποι τους εἶναι
πολλὰ γλυκοὶ, τὸ περιπάτημάτους ἀργὸ, ἐσπου-
δασμένο, καὶ μ' ὅλ' ὁποῦ δὲν ἔχουν τὴν ἀναθροφὴ τῶν
Φραντζέζων καὶ Ἐγγλέζων, εἶναι ὅμως στολισμέναις
ἀπὸ τὴ φύσι μὲ ἕναν νοῦν σπάνιο, μὲ μιὰ ὀξύνοια. ἔτζι
λοιπὸν αἱ γυναῖκες εἶναι ἐγκαταλελειμμέναις εἰς τὴ
φύσι. τῶν ἀρσενικῶν παιδιῶν τὴν ἀναθροφὴ τὴν ἐμπι-
στεύονται παπᾶδες καὶ καλόγεροι· μ' ὅλον τοῦτο οἱ
Ἰταλοὶ εἶναι ἀνεξίθρησκοι περισσότερο ἀπὸ τὰ ἄλλα
ἔθνη, ἀγαποῦν τοὺς Προτεστάντας, περιποιοῦνται κάθε
θρησκεία, καὶ δὲν καταδιώκουν κάμμιά· οἱ σπουδαῖοι
τους ὅμως καὶ οἱ θεολόγοι εὐχαριστημένοι εἰς τὸ νὰ μὴ
πιστεύουν τίποτες, φαίνονται πάντοτε πῶς σέβονται
ἐκεῖνο ὁποῦ κρυφὰ καταφρονοῦν. Οἱ Ἰταλοὶ ὁποῦ εἶναι
τόσο ζωηροὶ, κάθε τὶ ὁποῦ κολακεύει ταῖς αἰσθησες,
τὸ ἔφεραν εἰς ἄκρο· ἡ ντελικατέτζα εἰς κάθε τὶ τοὺς
θέλγει· ποιητικὴ, ζωγραφικὴ, γλυφικὴ, ἀρχι-
τεκ-

τεκτονικὴ, ἐγκύκλια μαθήματα, μουσικὴ, καὶ κάθε
ἄλλο εἶδος τοῦ γούστου, εἶναι εἰς αὐτοὺς ἕνα πάθος, μιὰ
μανία.

Ὅλοι οἱ ἰδιῶται τῆς Ἰταλίας ἔχουν ὀχήματα·
ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι μιὰ πρώτη τους τρυφὴ, ἐξ αἰτίας τῆς
ζέστης τοῦ κλίματος καὶ τῶν ὀλίγων ἐξόδων ὁποῦ ἀπαι-
τεῖ αὐτὴ ἡ ἀνάπαυσι.

Εἰς τὴν Ἰταλία εἶναι τόσο πλῆθος ἐκκλησιαστικῶν
ὁποῦ οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ
μεταχειρίζωνται πολλοὺς βίους, τοὺς ὁποίους ἀλλοῦ τοὺς
ἔχουν ἀνοίκειους εἰς αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα· ἐπειδὴ πολλοὺς
ἠμπορεῖ νὰ ἰδῇ τινὰς πρώτους εἰς τὰ θέατρα, ἄλλους ὁποῦ
γίνονται ὑποκριταὶ κωμῳδίας· πολλοὶ εἶναι παιδοτρί-
βαι εἰς τὰ ὅπλα. ἕνας ξένος ὁποῦ ἤθελε ἰδῇ κατὰ πρῶ-
το τὴ Ῥώμη, ἤθελε νομίσῃ πῶς αὐτὴ κατοικεῖται ὅλο
ἀπὸ παπᾶδες· οἱ περισσότεροι πολῖται καὶ ἀπὸ τὸ
πλῆθος κυριακοφορεμένο, (διὰ νὰ τολμήσω νὰ με-
ταχειρισθῶ αὐτὴν τὴν ἑρμηνεία) φοροῦν κληρικὰ φορέ-
ματα· ὡς καὶ ὁ ἡνίοχος τοῦ Πάππα φορεῖ καὶ αὐτὸς κα-
λογερικὰ φορέματα.

Οἱ Ἰταλοὶ δὲ συνειθίζουν νὰ ἔχουν τραπέζια ἀνοιχτὰ
καθὼς εἰς ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης, σπανίως κάμνουν, καὶ
τότε διὰ κάμμιὰ μεγάλη αἰτία. Τὰ πλούσια γένη καὶ
λάμπρα τὴν τρυφή τους τὴν ἔχουν εἰς τὸ νὰ κτίζουν σπίτια
πολυτελῆ καὶ μεγάλα, νὰ ἔχουν πολλοὺς δούλους, δρομεῖς,
ἄλογα, ὀχήματα, ζωγραφιαῖς πολύτιμαις, ὁμορ-
φα ἀγάλματα νέα καὶ παλαιὰ, καὶ ὄχι εἰς καλὰ καὶ
πολυποίκιλα φαγητὰ, καὶ εἰς λαμπρὰ καὶ πολυτελῆ
φορέματα. ὁ Ἰταλὸς εἶναι δοσμένος εἰς ἐκεῖνα ὁποῦ εἶ-
ναι τριγύρωτου περισσότερο παρὰ εἰς τοῦ λόγου του. Εἰς
ταῖς μεγάλαις συναναστροφαῖς συνειθίζουν γλυκὰ, καὶ
εἰς ταῖς ἐπίσκεψες τὸ πορνὸ, τζιοκο-
λάτο. οἱ μεγάλοι ἄρχοντες εἶναι οἱ περισσότεροι συμ-
φωνημένοι μὲ τοὺς κοινοὺς μαγείρους διὰ νὰ τοὺς στέλνου
φα-

φαγητὰ, καὶ ἔτζι εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ μαγείρους. Ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ τοῦ ἔθνους στέκει εἰς τὸ νὰ μαζόνουν μὲ μεγάλη λιτότητα μεγάλαις ποσότητες, καὶ νὰ ταῖς ἐξοδεύουν διὰ νὰ στολίζουν τοὺς τόπους τους μὲ μεγάλαις οἰκοδομαῖς.

Οἱ Ἰταλοὶ ἦταν τὸ παλαιὸ ζηλότυποι καθ᾽ ὑπερβολήν· ἐπειδὴ ἔφθανε νὰ κυτάξῃ τινὰς τὴ γυναῖκα ἢ ἐρωμένη ἑνὸς μὲ ἕνα μάτι ὀλίγο περίεργο διὰ νὰ παροξύνῃ τὸν ἄνδρα της ἢ ἐραστήτης ἀπάνω του· ὕστερα ὅμως ἀπὸ μερικὰ χρόνια ἐνέδωκαν· καὶ αἱ κοινωνίαις ἔγιναν γενικώτεραις, καὶ εὐκολώτεραις· αἱ γυναῖκες δέχονται, δεξιόνονται τοὺς φίλους καὶ κάθε ἄλλον, καὶ οἱ ἄνδρες ἐγγίζουν ἀπ᾽ ὀλίγ᾽ ὀλίγο εἰς τὸ Φραντζέζικο.

Οἱ Ἰταλοὶ μετροῦν 24 ὥραις ἀπὸ τὴ μιὰ δύσι τοῦ ἡλίου ἕως εἰς τὴν ἄλλη· ἡ εἰκοστὴ τετάρτη κτυπᾷ μισὴ ὥρα ὕστερα ἀπὸ τὴ δύσι τοῦ ἡλίου. αὐτὴ ἡ συνήθεια ἦταν ποτὲ τῶν Ἑβραίων, καὶ ἄλλων Ἀσιανῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων· μὲ ὅλον τοῦτο μερικαῖς πόλεις καθὼς τὸ Τουρίνο, ἡ Φλωρεντία καὶ ἡ Πάρμα ἐδέχθηκαν ταῖς ὥραις ταῖς Φραντζέζικαις.

Αἱ περιοσότεραις ἐκκλησίαις ἔχουν πολλοὺς θησαυρούς· κοντὰ εἰς τὰ σπάνια πράγματα, ἔχουν καὶ πλῆθος ἀσημικὰ, πλῆθος ἀφιερώματα· οἱ πλουσιώτεροι ἅγιοι ἑορτάζονται καὶ καλλίτερα. Αὐτὰ τὰ ἱερὰ πλούτη ὁμοιάζουν τὰ πλούτη τοῦ φιλαργύρου· ἐπειδὴ δὲν εἶναι κάμμια ἰδία ἢ κοινὴ χρεία ἢ ἀνάγκη διὰ νὰ κάμουν νὰ τὰ ἐγγίξῃ τινάς· οἱ ἅγιοι βοηθοῦν τοὺς πειρασμένους μὲ μεσιτείαις, καθὼς καὶ οἱ φιλάργυροι μὲ παρηγορίαις. κανένας ὅμως μὲ τὸ πουγγί του.

Τὰ μοναστήρια τῆς Ἰταλίας εἶναι γεμάτα ἀπὸ μοναχοὺς, καὶ μοναχαῖς, οἱ ὁποῖοι ἀρνήθηκαν τὸν κόσμο ὅ ἐστι ταῖς φροντίδες καὶ ταῖς δουλειαῖς ὁποῦ εἶναι ὑποκείμενοι οἱ ἄνθρωποι διὰ νὰ τρώγουν τὸ ψωμὶ μὲ τὸν ἵδρωτά τους, διὰ νὰ ζοῦν μὲ τοὺς ἵδρωτας τῶν ἄλλων, ὑποσχόμενοι ἀντὶς δι᾽ αὐτὸ, ἤθη καλὰ, βίο καθαρὸ, δέησι ὑπὲρ

τοῦ

τοῦ κόσμου πρὸς τὸν Θεόν· ὡς τόσο εὑρίσκει τινὰς καλλίτερα ἤθη μέσα εἰς τοὺς κοσμικοὺς παρὰ εἰς τοὺς καλογέρους, καὶ μὲ φαίνεται πῶς ἔχουν χρεία περιοσότερο οἱ καλόγεροι νὰ παρακαλοῦν οἱ κοσμικοὶ τὸν Θεὸ διὰ λόγου τους, παρὰ οἱ κοσμικοὶ νὰ παρακαλοῦν οἱ καλόγεροι δι᾽ αὐτῆς· Αὐτὸ εἶναι γενικὸ καὶ ὄχι μόνο Ἰταλικό· μὰ τὸ νὰ εἰπῶ τίποτες ἀκόμι περιοσότερο δὲν εἶναι τῆς παρούσης ὑποθέσεως.

Εἰς πολλαῖς μικραῖς πόλεις τῆς Ἰταλίας οἱ ἐφημέριοι μετὰ τὴν διακαινήσιμο ἑβδομάδα δίνουν εἴδησι εἰς τοὺς ἐφημεριῶτας τους ὅσοι δὲν ἐμετάλαβαν, διὰ νὰ πληρώσουν τὸ χρέος τους, εἰς ταῖς 4, ἢ 5 ἀκόλουθαις ἑβδομάδες, αὐταῖς αἱ παρακίνησες γίνονται μὲ φοβέραις ἀφορισμοῦ, ὕστερα μὲ ἀφορισμὸ, ἀνωνύμως ὅμως, ὕστερα καὶ ὀνομαστὶ, ὕστερα βάνουν τὸν ἀφορισμὸ ἔγγραφο εἰς ταῖς πόρταις τῆς ἐκκλησίας μὲ τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμο, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν ἡλικία, τὴν πατρίδα τῶν ἀφορισμένων. Αὐτὸς ὁ ζῆλος ἔχει μερικαῖς φοραῖς κάποια τραγικὰ παρεπόμενα· ἐπειδὴ δὲν λείπουν ἀπὸ τὸν τόπο καλοὶ ζηλωταὶ διὰ νὰ καθαρίσουν τὴν γῆ ἀπὸ τὰ ἐγκρίματά της.

Τὸ πλῆθος τῶν κανονισμῶν ἐκατάστησε τοὺς Ἰταλοὺς ἀνευλαβεῖς εἰς παρόμοιαις τελεταῖς· διὰ τὸ χατήρι ὅμως τῶν διανομῶν ὁποῦ εἰς αὐταῖς γίνονται, φαίνονται ὀλίγο προσεκτικοί· ἐπειδὴ αὐτοὶ οἱ νέοι ἅγιοι ὤντας πλούσιοι, ἀφίνουν ἀρκετὴ ποσότητα ὁποῦ χρειάζεται εἰς τὴν ἁγιοποιΐα. Αὐτοὶ οἱ νέοι ἅγιοι εἶπε ἕνας, μᾶς κάμνουν νὰ ἀμφιβάλλωμεν διὰ τοὺς παλαιούς.

Εἶναι μερικοὶ εἰς τὴν Ἰταλία ὁποῦ ἡ ζωή τους περνᾷ νὰ τρέχουν ἀπὸ προσκυνήματα εἰς προσκυνήματα· τὸ ὀλιγώτερο κάθε δύο χρόνια οἱ ἅγιοι καὶ αἱ ἅγιαις τῆς Ἰταλίας ἠμποροῦν νὰ προσμένουν τοὺς ἐπισκέπτοντας. ἀφίνουν δι᾽ αὐτὸ γυναῖκα καὶ παιδιὰ, καὶ τὴν φροντίδα τοῦ σπιτιοῦ τους τὸ ἀπαραίτητο χρέος ἑνὸς καλοῦ ἀνδρὸς,

καλοῦ

καλοῦ πατρὸς, καλῆ σπιτονοικοκύρη, καὶ φέρνουν ὀπίσω ἀντὶς δι' αὐτὸ εὐλογίαις καὶ συγχωροχάρτια. Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ ἰδῇ τινὰς εἰς τὴν Ἰταλία μιὰ γυναῖκα νὰ ἐνδύνεται φόρεμα προσκυνητῶν, καὶ νὰ κινᾷ μέσα εἰς ἕνα καλὸ ὄχημα διὰ νὰ ζητῇ ἀπὸ πόρτα εἰς πόρτα εἰς ταῖς πόλεις ἐλεημοσύνη, καὶ νὰ μεράζῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐκεῖνο ὁποῦ παίρνει.

Ἡ δυτικὴ θρησκεία κυριεύει παντοῦ εἰς τὴν Ἰταλία· ἀνέχονται ὅμως καὶ ταῖς ἄλλαις, καὶ μάλιστα εἰς μερικαῖς πόλεις εἰς ταῖς ὁποίαις παῤῥησία εἶναι καὶ αἱ ἄλλαις θρησκείαις. Εἶναι εἰς τὴν Ἰταλία 26 ἀρχιεπισκοπαῖς (α), 268 ἐπισκοπαῖς, καὶ ἕνα πατριαρχεῖο τῆς Βενετίας. Ἡ θρησκεία παντοῦ σχεδὸν φαίνεται πῶς συνίσταται εἰς κάποιαις θεοσεβεῖς δραματοποιίαις, εἰς κάποιαις δεισιδαίμονες ἱεροπραξίαις, παρὰ εἰς ἕνα σέβας ἐσωτερικὸ καὶ ἁπλοῦν. Ἀπασχολοῦν τοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς διατρίβουν μὲ τελεταῖς ἀναρίθμηταις, τοὺς ξιππάζουν μὲ τὴν πομπὴ, τοὺς τέρπουν τέλος πάντων μὲ τὴ μουσικὴ καὶ τ. λ. ἐπειδὴ αἱ περισσότεραις ἐκκλησίαις καὶ τὰ προσκυνητήριά τους εἶναι τρόπο τινὰ θέατρα ὁποῦ συνάζονται νὰ ἀκούσουν κάμμιὰ συμφωνία· οἱ γνώμονες τρέχουν νὰ ἰδοῦν ποιὰ φωνὴ εἶναι καλλίτερη, αἱ γυναῖκες πηγαίνουν νὰ κάμουν ἐπίδειξι τῆς ὀμορφιᾶς τους καὶ τῶν στολιδιῶν τους· ὁμιλοῦν, γελοῦν, καὶ συχνὰ συνειθίζουν νὰ παίρνουν καὶ γλυκὰ, καὶ παγωταῖς, καὶ αὐτὸ καὶ μέσα εἰς τὰ μοναστήρια ἀκόμι, εἰς τὴν ἑορτάσιμη ἡμέρα τοῦ ἁγίου. Ἑβραῖοι εἶναι εἰς ὅλη τὴν Ἰταλία, ἔχουν παντοῦ συναγώγια, εἶναι ὅμως ἀναγκασμένοι νὰ φοροῦν τὸ σημεῖο τοῦ ὀνείδους, ἔξω ἀπὸ τὴν Φλωρεν-

(α) Αἱ ἀρχιεπισκοπαῖς τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας εἶναι καθὼς αἱ μητρόπολες τῆς Ἀνατολικῆς· ἐπειδὴ οἱ ἀρχιεπίσκοποι ἐξαρτῶνται ἀμέσως ἀπὸ τὸν Πάπαν.

τία. Οἱ Ἀνατολικοὶ ἔχουν εἰς μερικὰ μέρη ἐκκλησίαις, καὶ ἄλλου κατέλλαις.

Εἶναι κοινὸ εἰς ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰταλίας νὰ βλέπῃ τινὰς ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς ἁγίους εἰς ταῖς ζωγραφίαις τῆς θρησκείας, καὶ κάποια τῆς μυθολογίας. Εἰς τὴν Πίζα εἶναι ἕνας τάφος παλαιὸς ὁποῦ εἶναι γλυμμένη ἡ μάχη τοῦ Μαλαιάγρου. Βλέπει τινὰς ἀπέξω ἀντικρὺ εἰς τὸ ἕνα πλάγι τοῦ παραθυρίου τῆς ἐκκλησίας μιὰ κάλπη εἰς τὴν ὁποία εἶναι ἕνας Σεληνὸς ὁποῦ παίζει τὸν αὐλό. Εἰς τὸ ἱεροφυλάκιο τῆς Σιέννας εἶναι αἱ τρεῖς Χάριτες εἰς μάρμαρο, ἔργο παλαιὸ ἀξιολογώτατο, τὸ ὁποῖο ἦταν πολὺν καιρὸ μέσα εἰς τὴν ἐκκλησία.

Ἤθελε εἶναι δύσκολο νὰ ἀπαριθμήσῃ τινὰς τὰ κακὰ ὁποῦ προξενοῦνται ἀπὸ ταῖς ἀσυλίαις τῶν ἐκκλησιῶν· αἱ πόρταις, τὸ ἴδιο θυσιαστήριο εἶναι βεβηλωμένα ἀπὸ παλαμναίους ὁποῦ καταφεύγουν εἰς αὐτά· εἰς τὴ Ῥώμη καθε τὶ εἶναι ἀσυλία· καλῇ τύχῃ ὅμως ἄρχισαν νὰ γνωρίζουν πῶς εἶναι κοινὸ καλὸ νὰ σηκώσουν αὐτὴ τὴν ἄλογη συνήθεια.

Ἔξω ἀπὸ μερικαῖς πόλεις τῆς Ἰταλίας ὁποῦ ἀκμάζει ἡ πραγμάτεια, ὅλο τὸ ἐπίλοιπο μέρος εἶναι χωρὶς τέχναις, καὶ πραγμάτεια· μόλις κάμνουν τὰ ἀναγκαῖα οἱ κάτοικοι. Τὰ ἄλλα ἔθνη ἔχουν ἕνα ἕρμαιο τὴν Ἰταλία διὰ τὴν ἀναισθησία της, καὶ τὴν ὑστεροῦν ἀπὸ κάθε τὶ ὁποῦ ἠμποροῦσε νὰ τὴν βαστάξῃ εἰς τὴν πρώτη της λαμπρότητα. Ἡ τρυφὴ ὁποῦ ἀπὸ ὀλίγα χρόνια τὴν ἀφανίζει, ἡ ξένη ἐξουσία εἰς τὴν ὁποία πολὺ μέρος εἶναι ὑποκείμενο, πρόσθεσε ἀκόμι ἕναν κλῆρο πλουσιώτατο, ἕνα πλῆθος καλογέρων, καὶ καλογραιῶν, πλῆθος ἀγάμων εἰς ὅλαις ταῖς πόλεις, καὶ ἀγροὺς, ἕναν ἀριθμὸ ἀπίθανο εὐγενεῖς ὁποῦ κατατρώγουν δίκην κηφήνων τοὺς καρποὺς τῆς γῆς, πολυκλήρους πλουσιωτάτους, καὶ χωριάτας φτωχοτέρους παρὰ ἄλλου, τέ-

τοια εἶναι τὰ πρῶτα αἴτια τῆς φτώχειας της καὶ τῆς λειψανδρίας της.

Εἶναι εἰς τὴν Ἰταλία περιοσότεραις ἀπὸ ταῖς 300 πόλεις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις κάθε μιὰ εἶναι καταφορτωμένη ἀπὸ μιὰ εὐγένεια ἄκαρπη, καὶ καρποφάγο. Εἰς τὴ Φράντζα, εἰς τὴν Ἐγγλιτέῤῥα, καὶ εἰς τὴ Γερμανία οἱ εὐγενεῖς καλλιεργοῦν ταῖς τέχναις, χύνουν τὸ αἷμα τους διὰ τὴν πατρίδα τους· εἰς τὴν Ἰταλία ὅμως ὅλο τὸ ἐναντίο, οἱ εὐγενεῖς τὰ ἔχουν αὐτὰ ἀνάξια τῆς καταστάσεώς τους.

Τὰ πρωτοτόκια ἐπικρατοῦν καὶ ἐδῶ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι κληρονομοῦν ὅλη τὴν περιουσία, οἱ μικρότεροι γίνονται καλόγεροι, ἢ ζοῦν εἰς φτώχεια. αὐτὴ ἡ νομοθεσία ὁποῦ στερεῖ τὰ μικρότερα παιδιὰ ἀπὸ τὴν πατρικὴ κληρονομία διὰ νὰ τὴν δώσῃ ὅλη στὸ μεγαλήτερο, ἔγινε ὅταν ἦταν ἡ Εὐρώπη βάρβαρη.

Τὴν σήμερον ἡ Ἰταλία χωρὶς τὰ νησιὰ μόλις ἔχει 4 μιλλιόνια κατοίκους, τὸ παλαιὸ ὅμως μόνη ἡ Καμπάνια τῆς Ῥώμης ἔφθανε σχεδὸν εἰς τὴν πολυανθρωπία ὅλη τὴν Ἰταλία. εἶναι λοιπὸν πολλὰ ὀλιγάνθρωπη, καὶ μάλιστα συγκρινομένη ἔχι πρὸς τὸ παλαιὸ, ἀμὴ πρὸς ἐκεῖνο ὁποῦ ἠμπόρουσε νὰ εἶναι, ὄντας τοιαύτη· ἐπειδὴ ἠμπόρουσε νὰ θρέφῃ ὑπὲρ τὰ 30 μιλλιόνια, καὶ μὲ φαίνεται πῶς δὲν λέγω καμμιὰ ὑπερβολή.

Καλοὶ παρατηρηταὶ ἐλογάριασαν πῶς ὁ κλῆρος ὁ κοσμικὸς, καὶ κανονικὸς ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ὡς 1 πρὸς τὰ 36. Εἰς τὴ Σπάνια εἶναι ὡς 1 πρὸς τὸ 30 ἡ ἀναλογία· εἰς τὴ Φράντζα τὸ παλαιὸ ἦταν περιοσότεροι, ὕστερα ὅμως ἀπὸ 100 χρόνια ἄρχισαν νὰ ὀλιγοστεύουν, καὶ τώρα εἶναι ὡς 1 πρὸς τὰ 84, ἄλλοι λέγουν πῶς ὡς 1 πρὸς τὰ 100. αὐτὸ τώρα τὸ λέγω διὰ τὴν κατάστασι τῆς Φράντζας ὁποῦ εἶχε προτήτερα ἀπὸ δυὸ χρόνια· ἐπειδὴ τώρα ἡ Φράντζα μεταμορφόνεται μιὰ μεγάλη μεταμόρφωσι καὶ εἰς αὐτό.

Ἡ

Ἡ Ἰταλία ὁποῦ εὔγαλε ποτὲ τὸν Ἀριόστη καὶ Τάσσο, εὔγαλεν ἀκόμι καὶ μεγάλους ἄνδρας εἰς κάθε εἶδος παιδείας· καὶ τὴν σήμερον ἀκόμι ἠμπορεῖ νὰ καυχηθῇ διὰ πολλοὺς προκομμένους ὁποῦ ἔχει. Τὸ ζωηρὸ, καὶ λαμπρὸ τῶν κατοίκων της, ὁ χαρακτῆρας τους ὁ μελαγχολικὸς ὁποῦ τοὺς κάμνει νὰ σκέπτωνται, ἤθελαν συνεισφέρῃ βέβαια νὰ φέρουν ταῖς τέχναις καὶ ταῖς ἐπιστήμαις εἰς ἕναν βαθμὸ ἀνώτατο, ἂν ἤθελαν ἠξεύρῃ νὰ τοὺς ἐνασπείρῃ περιοσότερη ἅμιλλα. Χρεωστοῦμε εἰς τοὺς Ἰταλοὺς μάλιστα τὴν ἐφεύρεσι τῶν ὑδραυλικῶν· τὰ ἄλλα ὁποῦ καλλιεργοῦν περιοσότερο οἱ Ἰταλοὶ εἶναι ἡ φυσικὴ ἱστορία, ἡ ποιητικὴ, αἱ ἀρχαιότητες καὶ ἄλλα. Κοντὰ εἰς τὰ γενικὰ σχολεῖα ὁποῦ εἶναι πολυάριθμα καὶ ἀχρεῖα καθὼς καὶ τὰ δικά μας, (λέγει ὁ Φραντζέζος) εἶναι καὶ ὑπὲρ ταῖς 300 ἀκαδημίαις ὅλαις μὲ ἐπωνυμίαις ἀλληγορικαῖς καὶ φαντασιοκόπους. Αἱ πρωτεύουσαις εἶναι οἱ Διοσονάντοι εἰς τὴ Μόδενα, ἡ Πελερετίνα εἰς τὴ Μεσσήνα, οἱ Νασκότοι στὰ Μεδιόλανα, οἱ Ἰννομινάτοι εἰς τὴν Πάρμα· εἰς τὴν Βικέντζα οἱ Ὀλυμπικοὶ, εἰς τὴν Φλωρεντία ἡ Πλατωνικὴ, καὶ τ: καὶ τ:. ὀλίγαις ἀπὸ αὐταῖς καρποφοροῦν ἄλλο τὶ παρὰ παίγνια τοῦ πνεύματος. Ἡ Φλωρεντία εἰς τὴν Ἰταλία εἶναι καθὼς ἦταν εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ Ἀθήναις.

Ἡ ζωγραφικὴ, ἡ γλυφικὴ, ἡ μουσικὴ, καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἄκμασαν δυὸ φοραῖς εἰς τὴν Ἰταλία· καὶ κανένας τόπος δὲν ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ αὐτὴ εἰς τὰ κάλλιστα ἔργα αὐτῶν τῶν τεχνῶν. Ἡ ζωγραφικὴ ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν ὑπατεία Παύλου Αἰμυλίου, καὶ Λιβίου Δευτέρου ἀπὸ τὸν Γάϊο Φάβιο, καὶ δὲν ἄκμασε, παρὰ ὀλίγο προτήτερα ἀπὸ τὸν Σεβαστό· ὕστερα ὅμως εὐθὺς ἐχάθηκε αὐτὴ καὶ αἱ ἄλλαις· ξαναῆλθε πάλι ἀφ' οὗ τὰ Ἑλλήνων ἔγιναν λεία τῶν Τούρκων, καὶ ἐφέρθηκε εἰς ἕνα βαθμὸ ἀνώτατο, εἰς τὸ ὁποῖο τοὺς ἐβοήθησε πολλὰ τὸ πλῆθος τῶν Ἑλληνικῶν

 ἔργων

ἔργων ὁποῦ ἔχουν· τώρα ὅμως ἄρχισε ἡ γλυφικὴ νὰ ξεπέφτῃ. Οἱ Ἰταλοὶ οἰκειοποιοῦνται ἀκόμι καὶ τὴν ἐφεύρεσι τῶν ἐκτύπων ζωγραφιῶν· αὐτὸ ὅμως χρεωστεῖται εἰς τοὺς Γερμανοὺς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς Φραντζέζες εἰς αὐτὸ οἱ Ἰταλοὶ εἶναι πολλὰ ὀπίσω.

Οἱ Ἰταλοὶ ἀκόμι εἶναι ἐξαίρετοι ἀρχιτέκτονες· παντοῦ τινὰς βλέπει οἰκοδομαῖς μεγαλοπρέπεσταις, καὶ ξιππαστικαῖς· κατηγοροῦνται ὅμως, ἐπειδὴ ὕστερα ἀπὸ τόσους χρόνους καταγίνονται εἰς τὸ ἐξωτερικὸ, καὶ ἀμελοῦν τοὺς ἀληθινοὺς κανόνας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Οἱ Ἰταλοὶ εἶναι μουσικομανεῖς, ἡ κρᾶσι τους καὶ ἡ μελαγχολία τους τοὺς κάμνει τὸ περισσότερο τέτοιους· ἐπειδὴ συνειθίζωντας μὲ τὴ μουσικὴ νὰ διασκεδάζουν τὴ μελαγχολίατους, αὐτὴ γίνεται εἰς αὐτοὺς μιὰ ἕξι, ἕνα πάθος, τοὺς κινεῖ, τοὺς φέρνει εἰς ἐνθουσιασμό· καὶ εἶναι τόσο κοινὴ, ὁποῦ σπάνιο εἶναι νὰ ἀπαντήσῃ τινὰς ἕναν ἄνθρωπο ὁποῦ νὰ μὴν ἠξεύρῃ νὰ τραγῳδῇ, καὶ νὰ παίζῃ κἀνένα ὄργανο.

Ἡ καταραμένη καὶ αἰσχρὰ πραγμάτεια ὁποῦ ἔκαμναν μὲ τὸ ἀνδρίκιο γένος, μ' ὅλον ὁποῦ ὁ Πάππας Γαγγανέλλης ἐξέδωκε σφοδραῖς προσταγαῖς ἐναντίο εἰς αὐτὴ, ὅλο σώζεται ἀκόμι εἰς τὴν Νεάπολι καὶ ἄλλαις πόλεις· ἡ τεμπελιὰ καὶ αἰσχροκέρδεια τῶν γονέων, ἡ ἀντιπάθεια τοῦ ἔθνους εἰς τὴν ἀνδρίκια φωνὴ, τὰ συνεισφέρουν πάντοτε εἰς τὸ νὰ σώζεται. Εἰς τὴ Ῥώμη ἔφθασαν νὰ κάμνουν καὶ παπάδες εὐνούχους, βιάζοντάς τους πάντοτε νὰ ἔχουν τὸ εἴδωλο κἂν τοῦ ἀνδρός· ἐκεῖνοι οἱ εὐνοῦχοι ὁποῦ περισσεύουν ἀπὸ τὴν Ἰταλία, διασκορπίζονται εἰς τὰ διάφορα θέατρα τῆς Εὐρώπης, στέλνονται καὶ εἰς τὰ σαράγια τῶν Ἀσιανῶν, καὶ ἀπὸ ποιούς; ἀπὸ παπάδες.

Τὰ θέατρα τῆς Ἰταλίας εἶναι εὐρυχωρότατα, καὶ περικλείουν πολλαῖς οἰκοδομαῖς· εὑρίσκονται εἰς τὰ περισσότερα σάλλαις διὰ παίξιμο, αἱ λόντζαις εἶναι με-

μεγάλαις, φωτειναῖς καὶ φαίνονται σὰ σάλλαις, εἰς ταῖς ὁποίαις τρώγουν καὶ παίζουν· εἶναι φκιασμέναις εἰς τρόπον ὁποῦ ἀπὸ τὸ βάθος τους βλέπει τινὰς τοὺς ὑποκριτὰς εἰς τὴ σκηνή.

Τὰ θέατρα βαστοῦν ἕως εἰς τὰ μεσάνυκτα. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀφήσω τὴν Ἰταλία χωρὶς νὰ ὁμιλήσω διὰ τοὺς Ἰμπροβιζατόρους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι πλῆθος εἰς τὴν Τοσκάνα καὶ εἰς τὸ ἐπίλοιπο τῆς Ἰταλίας· βλέπει τινὰς συχνὰ δυὸ μὲ προσωπίδες, ἢ ἀγνώστους ὁποῦ προκαλοῦνται ἕνας τὸν ἄλλο μὲ μιὰ ζωηρότητα διὰ λόγου, τραγῳδίας, καὶ μὲ μιὰ ὁμορφάδα στιχουργίας. Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ ἀπαντήσῃ τινὰς ἕναν ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ ἐκ τοῦ προχείρου μιὰ ἑκατοντάδα στίχους εἰς ὅ, τι ὑπόθεσι ἤθελε τὸν προβάλῃ, χωρὶς νὰ σταθῇ τελείως, χωρὶς νὰ διοσολογῇ· ἀμὴ μὲ μιὰ γοργότητα, καὶ ζωηρότητα θαυμασίαν. Ἐκεῖνα ὁποῦ κάμνουν ἐκ τοῦ προχείρου οἱ Ἰταλοὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκπληκτικώτερα καὶ καλλίτερα, παρὰ ἐκεῖνα ὁποῦ κάμνουν μὲ σκέψι.

Αἱ διάφοραις ἐπικράτειαις τῆς Ἰταλίας εἶναι τὸ βασίλειο τῶν δυὸ Σικελιῶν, αἱ ἐκκλησιαστικαῖς ἐπικράτειαις, ἡ μικρὴ ἀριστοκρατία τοῦ Ἁγίου Μαρίνου, αἱ ἐπικράτειαις τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Τοσκάνας, τὸ Πιομβῖνο, ἡ Λοῦκα, αἱ ἐπικράτειαις τῆς Βενετίας, αἱ ἐπικράτειαις τοῦ ἐπισκόπου τῆς Τρέντας, τὸ δουκάτο τῆς Μόδενας τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει καὶ τὸ δουκάτο τῆς Μάσσας· τὸ δουκάτο τῆς Πάρμας, τὸ δουκάτο τῶν Μεδιολάνων καὶ τῆς Μάντουας, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν Αὐστρία· ἡ ἀριστοκρατία τῆς Γένουας, αἱ ἐπικράτειαις τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδοῦς, αἱ ὁποίαις περιλαμβάνουν τὴ Σαρδῶ, τὴ Σαβοΐα, τὸ Πιεμόντι, τὸ Μοντεφερράτο καὶ τὸ δυτικὸ τοῦ δουκάτου τῆς Μάντουας· ἡ ἐπικράτεια τοῦ πρίγκιπος τοῦ Μασσεράνο, ἡ ἐπικράτεια τοῦ Μόνακου.

Ἡ Ἰταλία διαιρεῖται εἰς τρία εἰς ἄνω Ἰταλία, μέση Ἰταλία, καὶ κάτω Ἰταλία.

Ἡ ἄνω Ἰταλία περιλαμβάνει τὸ περισσότερο μέρος τῆς παλαιᾶς Γαλατίας ἢ Κελτικῆς ἀπ᾽ ἐδῶθες ἀπὸ τὰ Ἄλπη, καὶ τὴ Λομβαρδία. Εἰς αὐτὴν εἶναι 70 δουκάτα, δέκα πριγκιπάτα καὶ δυὸ ἀρισοκρατείαις.

Ἡ μέση Ἰταλία περιλαμβάνει μέρος τῆς παλαιᾶς Γαλατίας, καὶ ἕνα μέρος τῆς παλαιᾶς κυρίως Ἰταλίας, ὅ ἐςι τὸ μεγάλο δουκάτο τῆς Τοσκάνας, τὴν ἐκκλησιαςικὴ ἐπικράτεια καὶ δυὸ ἀρισοκρατίαις.

Ἡ κάτω Ἰταλία περιέχει μέρος τῆς παλαιᾶς Ἰταλίας, καὶ τὴν Μεγάλη Ἑλλάδα, ὅ ἐςι τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως.

Περὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Νεαπόλεως.

Τὸ Βασίλειο τῆς Νεαπόλεως περιοριζόμενο μέρος ἀπὸ τὸν Βορρᾶ, καὶ δύσι ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαςικὴ ἐπικράτεια, καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἀπὸ τὴν Μεσόγειο, εἶναι μιὰ χερσόνησος. Ἔχει 200 μίλλια μάκρος, καὶ 80 πλάτος· Οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ ἐξ αἰτίας τῶν θειαφωδῶν μετάλλων ὁποῦ εἶναι μέσα εἰς τὴ γῆ· ὅμως εἶναι ἕνας τόπος ἡδονικώτατος, ἔχωντας τοποθεσίαις θαυμαςαῖς, ἕνα κλίμα εὐκραέςατο, ἕναν ἀέρα ὑγιεινότατο, γῆ καρποφορώτατη εἰς κάθε λογῆς γεννήματα, κρασιὰ καὶ καρποὺς νοσιμώτατους.

Διαιροῦν αὐτὸ εἰς 4 ἐπαρχίαις εἰς τὸ Τέρρα δὶ Λαμποῦρο, ὅ ἐςι Γῆ τῆς Δουλειᾶς, εἰς τὴν Καλαβρία, εἰς τὴν Πούλια καὶ εἰς τὸ Ἀμπροῦτζο. Ἡ πρώτη περιέχει τὴν κυρίως Γῆ τῆς Δουλειᾶς καὶ δυὸ πριγκιπάτα· ἡ Καλαβρία περιέχει τὴ μέσα καὶ ἔξω Καλαβρία, καὶ τὴ Βασιλικάτα· ἡ Πούλια περιέχει τὴν Καπιτανάτα, τὸν τόπο τοῦ Βαρίου καὶ τῆς Ὀτράντας· τὸ Ἀμπροῦτζο, τὸ μέσα καὶ ἔξω Ἀμπροῦτζο καὶ τὸ κομιτάτο τῆς Μολίζας.

Αὐτὴ ἡ ἐπικράτεια ἡ μεγαλύτερη τῆς Ἰταλίας, ἐπέρασε εἰς τὸν ε΄· αἰῶνα ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους εἰς τοὺς Γότθους, ἀπὸ αὐτοὺς πάλιν τὴν ἐπῆραν οἱ Ῥωμαῖοι, ὕςερα οἱ Λομβάρδοι, καὶ τὴν ἐβάςαξαν ἕως ὁποῦ Κάρολος ὁ μέγας ἐνίκησε καὶ ἐζώγρησε Διδιέρο τὸν βασιλέα. Τὰ παιδιὰ τοῦ Καρόλου τὴν ἐμοιράσθηκαν μὲ τοὺς Ῥωμαίους, οἱ ὁποῖοι ὕςερα τὴν ἐξουσίασαν ὅλη. εἰς τὸ τέλος τοῦ θ΄ αἰῶνος οἱ Σαρακηνοὶ τοὺς ἐπῆραν ἕνα μεγάλο μέρος· ὕςερα τὰ παιδιὰ Ταγκρέδου εὐγενοῦς Νορμανδοῦ ἐδίωξαν τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ τὴν ὑπόταξαν, καὶ ἐπῆραν ὕςερα καὶ τὴ Σικελία· οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν τὴν εἶχαν ἕως εἰς τὸν Γουλιέλμο τὸν γ΄· ὁποῦ ἀπέθανε ἄκληρος. Κωνςαντία θυγατέρα ὀψίγονη τοῦ Ῥογέρου δουκὸς τῆς Πούλιας τὴν ἔφερε προῖκα εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἐρρίκο τὸν δ΄· εἰς τὰ 1194.

Ὕςερα εἰς τὰ μέσα τοῦ ιγ΄· αἰῶνος ὁ ἅγιος Λουῆς βασιλεὺς τῆς Φράντζας τὴν ἅρπαξε, ἀφ᾽ οὗ ἐφόνευσε τοὺς νόμιμους κληρονόμους, καὶ μὲ ταῖς κάκωσές του παρώξυνε τόσο τοὺς κατοίκους, ὁποῦ ἔβλεπαν τοὺς Φραντζέζους μὲ ἕνα μάτι ἐχθρικὸ καὶ ἐπίβουλο.

Εἰς τὰ 1282 Πέτρος ὁ α΄·, βασιλεὺς τῆς Ἀραγόνας ὁποῦ εἶχε πάρῃ γυναῖκα μιὰ κόρη τῶν φονευθέντων κληρονόμων, ἐσυμφώνησε μὲ τοὺς Νεαπολιτάνους ὁποῦ ἤξευρε πῶς ἐμισοῦσαν ὑπερβολικὰ τοὺς Φραντζέζους, καὶ ἐκατάσφαξε εἰς τὸ Πάλερμο ὅλους τὴν παραμονὴ τοῦ Πάσχα. σύνθημα αὐτῆς τῆς σφαγῆς ἦταν τὸ πρῶτο σήμανδρο τοῦ ἑσπερινοῦ· αὐτὸ ἐπροξένησε πάλιν ἄλλα κακὰ εἰς τοὺς κατοίκους. Εἰς τοὺς 1442 ὁ πέμπτος Ἀλφόνσος βασιλεὺς τῆς Ἀραγόνας καὶ τῆς Σικελίας ὑπόταξε τὴ Νεάπολι καὶ ἄφησε κληρονόμο αὐτῆς Φερδινάνδο νόθο του υἱό· ἐπειδὴ τότε ἡ νοθεία δὲν ἀποβάλλουνταν ἀπὸ τοὺς θρόνους· νόθος ἦταν καὶ

εἰς τὴν Καστίλια, νόθος ἦταν καὶ εἰς τὴν Πορτυγαλλία. Οἱ ἀπόγονοι λοιπὸν τοῦ νόθου Φερδινάνδου ἐβασίλευσαν ἕως εἰς τὰ 1501 μὲ τὴ συναίνεσι τοῦ Πάππα, ὁ ὁποῖος παράκουε τὰ δίκαια τῶν νομίμων κληρονόμων Φραντζέζων. Ὁ η΄. Κάρολος βασιλεὺς τῆς Φράντζας ἐξουσίασε εἰς 15 ἡμέραις τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως, καὶ ἐστέφθηκε βασιλεύς, ὅμως ἐδιώχθηκαν πάλιν οἱ Φραντζέζοι ἀφ' οὗ ἐξ ὑποθέσεως ἐχτυπήθηκαν. Ὁ ιβ΄· Λουΐς μαζὶ μὲ τὸν Φερδινάνδο βασιλέα τῆς Ἀραγόνας, καὶ τῆς Σικελίας τὸ ἐξουσίασαν εἰς τὰ 1501, καὶ τὸ ἐμέρασαν. εἰς τὰ 1503 ὅμως ἐσυγχίσθηκαν οἱ Σπανιόλοι μὲ τοὺς Φραντζέζους, καὶ ἐδιώχθηκαν πάλιν οἱ Φραντζέζοι, καὶ ἔμειναν μόνοι οἱ Σπανιόλοι κύριοι.

Εἰς τὸν διαδοχικὸ (α) πόλεμο τὰ αὐτοκρατορικὰ στρατεύματα ὑπόταξαν τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως εἰς τὸν ἀνταγωνιστὴ τοῦ ε΄. Φιλίππου γ΄· Κάρολο, ὁ ὁποῖος ἔγινεν ὕστερα αὐτοκράτωρ καὶ μετωνομάσθηκε ς΄. Κάρολος, αὐτὸς εἶναι ὁ πατέρας τῆς Μαρίας Τερέζιας, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ 1720 ἐξουσίασε καὶ τὴ Σικελία.

Εἰς τὰ 1734 οἱ Σπανιόλοι τὰ ὑπόταξαν καὶ τὰ δυὸ βασίλεια, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Σικελίας, καὶ εἰς τὰ 1736 εἰς ταῖς συνθήκαις τῆς Βιέννας ὁ αὐτοκράτωρ τὰ παραίτησε ἐγγράφως καὶ δημοσίᾳ.

Εἰς τὰ 1759 Δὸμ Κάρολος περνῶντας εἰς τὸν θρόνο τῆς Σπάνιας, ἄφησε βασιλέα τῆς Σικελίας καὶ Νεαπόλεως τὸν Δὸμ Φερδινάνδο γ΄· υἱό του ὁποῦ βασιλεύει τὴν σήμερον.

Αὐτὸ τὸ βασίλειο εἶναι ὑποτελὲς εἰς τὸν Πάππα, εἰς

(α) Αὐτὸς ἀκολούθησε εἰς ταῖς ἀρχαῖς τοῦ παρόντος αἰῶνος καὶ ἐστάθηκε πολυχρόνιος· αἰτία ἦταν ὁ θρόνος τῆς Σπάνιας ὁποῦ τὸν οἰκονομοῦσαν οἱ Αὐστριακοὶ ὡσὰν ὁποῦ ἦταν ἀπὸ ἕνα γένος μὲ τὸν ὑστερινὸ βασιλέα ὁποῦ ἄφησε κληρονόμο ἕναν ἔγγονό τοῦ ιδ΄· Λουΐ.

εἰς τὸν ὁποῖο δίνει 7 χιλιάδες δουκάτα ἐτήσιο, καὶ μιὰ ἄσπρη φοράδα, σημεῖο ἀκόμι τῆς πανεργίας τῶν Πάππων ὁποῦ ἤξευραν μιὰ φορὰ νὰ κάμνουν καὶ νὰ δίνουν βασίλεια.

Τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας ἐπονομάζεται καὶ βασίλειο τῶν δυὸ Σικελιῶν· ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ πολλαῖς φοραῖς ὠνομάσθηκε Σικελία ἀπ' ἐδῶθες ἀπὸ τὸν Φάρο.

Περὶ τῆς Γῆς τῆς Δουλειᾶς.

Ἡ Γῆ τῆς Δουλειᾶς εἶναι ἡ παλαιὰ Καμπανία, εἶναι πολυάνθρωπη, εὐφορώτατη, χαριέστατη καὶ ἡ πρώτη τοῦ βασιλείου. Περιορίζεται ἀπὸ τὸ βόρειο μὲ τὸ κομιτάτο τῆς Μολίζας, ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μὲ τὴ βασιλικάτα, ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ μὲ τὸ Τυῤῥηνικὸ πέλαγος, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ μὲ τὴν Καμπάνια τῆς Ῥώμης. Ἡ ἔκτασι εἶναι εἰς τὸ μάκρος 140 μίλλια, παραθαλάσσια, εἰς τὸ πλάτος 32. Ὅλοι σχεδὸν οἱ μεγάλοι Ῥωμάνοι εἶχαν τὸ παλαιὸ σπίτι διατριβῆς.

Νεάπολι, μητρόπολι αὐτῆς καὶ ὅλου τοῦ βασιλείου, τιμημένη εἰς θρόνον ἀρχιεπισκοπῆς, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο, εἶναι μιὰ πόλι ἀπὸ ταῖς καλλίτεραις, καὶ ἀξιολογώτεραις τῆς Εὐρώπης, ἡ μεγαλήτερη καὶ πολυανθρωπότερη τῆς Ἰταλίας· ἐπειδὴ οἱ κάτοικοί της εἶναι ὑπὲρ ταῖς 300000 ψυχαῖς. Εἶναι τόσο παλαιὰ ποῦ ἡ ἀρχαιότητά της εἶναι περιτυλιγμένη μέσα εἰς τὸν Λαβύρινθο τῆς μυθολογίας.

Νομίζουν κοινῶς πῶς ἡ παλαιὰ Παρθενόπη ἦταν εἰς τὸ ἀρκτικώτερο καὶ ὑψηλότερο μέρος. Ὅταν ἦλθε κοντὰ εἰς αὐτὴν ὁ Ἀννίβας, αὐτὴ δὲν ἦταν ὑποκείμενη εἰς τὴ Ῥώμη, ἀμὴ σύμμαχη. Εἰς τοὺς αὐτοκράτορας ὠνομάσθηκε ἀποικία τῶν Ῥωμάνων, μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἔπαυσε ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι μιὰ πόλι Ἑλληνὶς εἰς τὰ ἔθι-

μάτης, εἰς τὴ θρησκεία, καὶ εἰς τὴ γλῶσσα. Ὁ Ἀδριανὸς τὴν αὔξησε εἰς τὰ 130, καὶ ὁ Κωνσαντῖνος εἰς τὰ 303. Οἱ Γότθοι τὴν ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, ὁ Βελισσάριος ὕςερα ἀρχιςράτηγος τῶν Ῥωμεΐκων ςρατευμάτων, τὴν ἐπῆρε ἀπ' αὐτοὺς μὲ βία, καὶ τὴν ἐλεηλάτησε μὲ μιὰ σφαγὴ κάθε ἡλικίας καὶ γένους· ξαναπολιορκήθηκε πάλιν ἀπὸ τὸν Τωτίλα, καὶ τέλος πάντων ἐπαραδόθηκε, καὶ ἀποτειχίσθηκε.

Τὸ μεγαλήτερο μάκρος της εἶναι 2600 ὀργυαῖς· ἐμβαίνουν εἰς αὐτὴν ἡμέρα καὶ νύκτα. Ἡ ὁμορφότερη οἰκοδομὴ εἶναι τὸ βασιλικὸ παλάτι· Γραβίνα, Φραγκαβίλλα, Ῥόκκα, Φιλαμαρῖνο, ἅγιος Σεβῆρος, Καράφφα εἶναι αἱ δεύτεραις· ἡ Καράφφα ἔχει πολλαῖς ἀρχαιότητες.

Εἶναι πλῆθος μοναςήρια καὶ ἄλλαις οἰκοδομαῖς καλογερικαῖς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ ἅγιος Κλάριος εἶναι τὸ ὀνομαςότερο, τὸ ὁποῖο ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν Ῥοβέρτο βασιλέα εἰς τὰ 1309 διὰ τοὺς εὐγενεῖς, εἶναι τώρα ὡς 25 καλογραῖς, τὸ παλαιὸ ἦταν περισσότεραις.

Ἐκκλησίαις εἶναι πολλαῖς, ὁ Ἅγιος Ἰαννουάριος εἶναι ἡ μητρόπολι, κτίσμα παλαιὸ μὲ μιὰ ἀρχιτεκτονικὴ Γοτθικὴ καὶ ἄνοςη.

Εἰς τὴ Φράντζα ὀνομάζουν τὰ Γαλλικὰ πάθη Νεαπολίτικα· ἐπειδὴ οἱ Φραντζέζοι ἀπ' ἐδῶ πρώτη φορὰ τὰ ἐπῆραν.

Ἡ μουσικὴ τῆς Νεαπόλεως εἶναι ἡ καλλίτερη τῆς Ἰταλίας· ὅλοι σχεδὸν οἱ εὐνοῦχοι ὁποῦ τραγῳδοῦν εἰς τὴν Ἰταλία, ἐδῶ μαθαίνουν· ἐπειδὴ ἐδῶ εὑρίσκονται πολλὰ ἐπιτήδειοι δάσκαλοι. Εἶναι τρία θέατρα, τὸ μεγαλήτερο εἶναι ὁ ἅγιος Κάρολος, τὸ ὁποῖο συνέχεται μὲ τὸ βασιλικὸ παλάτι.

Μὲ ὅλον ὁποῦ ἡ Νεάπολι ἐδοκίμασε πολλαῖς περιπέτειαις, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο μιὰ ἀπὸ ταῖς ὁμορφότεραις πόλαις τῆς Οἰκουμένης· τὰ ἄπειρα ὅμως πλοῦτη ὁποῦ εἶ-

ναι εἰς ταῖς ἐκκλησίαις, τὸ πλῆθος τῶν κηφηνώνων, τῶν παπάδων, μοναχῶν, καλογραιῶν ὁποῦ μυρμηγκιάζουν μέσα εἰς αὐτὴν, μέρα μὲ τὴν ἡμέρα τὴν φτωχαίνουν.

Εὐγάζει ἡ Νεάπολι ἐξαίρετα μακαρόνια, ἐσσέντζαις, σαποῦνι, λουλούδια τεχνητὰ, μερικαῖς ςόφφαις μεταξωταῖς, πετζιὰ, κόρδαις, γλυκὰ, μικρὸ ἄνιθο, ςαφίδες, σῦκα. Ἔχει ψάρια πολλὰ. Δὲν εἶναι κάμμια μεγάλη πόλι ὁποῦ νὰ ζῆ ἔτζι τινὰς μ' ὀλίγα ἔξοδα. Εἰς τὰ 1783 ἀκυρώθηκε ὁ νόμος ὁποῦ ἦταν εἰς τὸ εἶναι καταφύγια οἱ ἱεροὶ τόποι εἰς τοὺς ἐνόχους, καὶ βεβήλης· αὐτὴ ἡ σοφὴ προςαγὴ ἔγινε ὕςερα ἀπὸ τὴ σύςασι μιᾶς ἀκαδημίας τῶν ἐπιςημῶν καὶ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων.

Ἡ Νεάπολι ἐςάθηκε περίφημη εἰς ταῖς ἐπιςήμαις καὶ εἰς τὰ γράμματα· ὁ Κικέρων καὶ ὁ Σενέκας τὴν λέγουν μητέρα τῶν σπουδῶν· εἰς κάθε καιρὸ δὲν ἔλειψαν ἀπ' αὐτὴ περίφημοι ἄνδρες. Βιργίλιος καὶ Σενέκας μ' ὅλον ὁποῦ δὲν ἦταν Νεαπολῖται ἄκμαζαν ἐδῶ, καὶ ὁ Τόσκανος Μποκάτζιος καὶ ἄλλοι ξένοι καὶ ἐντόπιοι. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Ῥώμη 43 λέγαις εἰς τὸ ἀ. ν., 70 ἀπὸ τὸ Πάλερμο ςὸ β·, 90 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία ςὸ ἀ. ν. πλ: 40, 35'. μ: 31, 45'.

Ὁ λιμένας της εἶναι τετράγωνος, καὶ κάθε πλευρὰ ἔχει 150 ὀργυαῖς· δὲν συνεχίζεται τόσο· ἐπειδὴ ἡ πραγμάτεια εἶναι νεκρὴ, ὕςερα καὶ ὁ βασιλικὸς ςόλος δὲν εἶναι σχεδὸν τίποτες. Ὁ κόλπος της εἶναι ὁμορφότατος, ςρογγυλὸς, ἔχει διάμετρο σχεδὸν 30 μίλλια.

Πουτζόλο, εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Νεαπόλεως, πόλι τιμημένη εἰς θρόνο ἐπισκοποῦς, μὲ λιμένα. Κοντὰ εἰς αὐτὴν εἰς τὴ θάλασσα εἶναι ἕνα εἶδος γεφυριοῦ, ἡ τολμηρότερη οἰκοδομὴ τῆς Ἰταλίας. Ἀντικρὺ εἰς αὐτὴν εἶ-

εἶναι τὰ ἐρείπια τῶν Βαϊῶν, τόπου διατριβῆς τῶν παλαιῶν Ῥωμάνων.

Ἀναμεταξὺ εἰς τὸ Πουτζόλο, καὶ Νεάπολι εἶναι ἡ περίφημη Σκυλότρυπα, εἰς ἕνα τόπο ἀμμώδη, ὑψηλὴ εἰς τὸ ἔμβαμα 9 πόδας, παραμέσα ὀλιγώτερο, πλατεῖα 4, βαθεῖα 10. Τὴν ὀνομάζουν ἔτζι· ἐπειδὴ μὲ ἕνα σκυλὶ δοκιμάζουν τὸν κίνδυνό της· ἂν βάλῃ τινὰς κανένα εἰς αὐτὴν κρατῶντας το ἀπὸ τὰ ποδάρια, δὲν ἠμπορεῖ νὰ βαστάξῃ περισσότερο ἀπὸ τὰ δυὸ λεπτά· μιὰ λαμπάδα σβύνει. ἀποδίδουν τὴν αἰτία εἰς ταῖς χαλκανθώδεις καὶ μεταλλικαῖς ἀναθυμίασες ὁποῦ ἀναδίνει ἡ γῆ.

Κοντὰ εἰς αὐτὴν εἶναι μιὰ μικρὴ λίμνη, τῆς ὁποίας τὸ νερὸ πάντου βράζει, μ' ὅλον ὁποῦ δὲν αἰσθάνεται τινὰς καμμιὰ ζέστη εἰς αὐτό. Εἰς τὸ βόρειο αὐτῆς τῆς λίμνης εἶναι ἕνα βουνὸ, τὸ ὁποῖο φαίνεται κάτασπρο, καὶ εὐγάζει πάντοτε ἀναθυμίασες πυκναῖς, καὶ καπνό. Εἰς τὴ μέση αὐτοῦ εἶναι ἕνας αὐλῶνας τὸν ὁποῖο οἱ κάτοικοι τὸν ὀνομάζουν Θειαφότοπο ἐξ αἰτίας τοῦ θειαφίου ὁποῦ μαζόνουν ἐδώ· ὅταν περιπατῇ τινὰς ἐδῶ αἰσθάνεται τὴ γῆ ὁποῦ βάζει ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ ποδάριά του. Εἰς αὐτὸν τὸν αὐλῶνα εἶναι μιὰ λίμνη τῆς ὁποίας τὸ νερὸ πάντοτε βράζει· τριγύρω της εἶναι πλῆθος τρύπαις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις εὐγαίνει πάντοτε καπνός· ἂν σφαλίσῃ τινὰς καμμιὰ ἀπὸ αὐταῖς μὲ καμμιὰ πέτρα, μὲ ὀλίγη ὥρα ὕστερα ἡ δύναμι τῆς ἀναθυμιάσεως τὴν ῥίχνει ἀρκετὰ μακρυά.

Κάπυα, εἰς τὸ βόρειο τῆς Νεαπόλεως ἀπάνω εἰς τὸν Βολτοῦρνο ποταμὸ, κειμένη εἰς ἕνα χαριέστατο τόπο, ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὴν παλαιὰ Κάπυη, πόλι περίφημη τὸ παλαιὸ, καὶ μητρόπολι τῆς Καμπανίας. Εἰς αὐτὴν ὁ πολυθρύλλητος Ἀννίβας ἀρχιστράτηγος τῶν Καρχηδονίων, κατατρυφῶντας τοὺς καιροὺς τοῦ πο-

λέ-

λέμου ἐξεθήλυνε τὰ στρατεύματά του, καὶ τὰ ἔκαμε εὐκολονίκητα ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους.

Κοντὰ εἰς τὴ Νεάπολι, σχεδὸν 4 λέγαις πρὸς τὸ ἀνατολικὸ, εἶναι τὸ Βεζέβιο βουνὸ, πολυθρύλλητο διὰ τὸν κρατῆρα ὁποῦ ἔχει ἀπὸ τὸν ὁποῖο εὐγαίνει πάντοτε καπνὸς, καὶ μερικαῖς φοραῖς καὶ φλόγες. Ἴδε εἰς τὴν ἑβδόμη σελίδα.

Πόρτιτζι καὶ Ῥέτινα, χωριὰ ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Νεάπολι καὶ τὸ Βεζούβιο, περίφημα ὕστερα ἀπὸ μερικὰ χρόνια διὰ τὴν εὕρεσι τῆς Ἡρακλείας καὶ Πομπηΐας ὁποῦ εἶναι ἀπὸ κάτω τους.

Ἀπὸ κάτω εἰς τὸ Πόρτιτζι καὶ τὴ Ῥέτινα εὑρέθηκε εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα ἡ Ἡράκλεια ὁποῦ εἰς τὰ 79 εἰς τὸν πρῶτο χρόνο τῆς βασιλείας τοῦ Τίτου ἐκαταθάφθηκε μαζὶ μὲ τοὺς Πομπηΐους μέσα εἰς τὰ ξεράσματα τοῦ Βεζουβίου.

Ὁ νεώτερος Πλίνιος περιγράφει αὐτὸ τὸ φοβερὸ φαινόμενο· ἐπειδὴ ὁ πρεσβύτερος ἐχάθηκε εἰς αὐτὸ, μὲ τὸ νὰ ἐθέλησε περιεργαζόμενος νεχνικώτερα, νὰ ἔλθῃ κοντότερα διὰ νὰ κάμῃ ταῖς φιλοσοφικαῖς του παρατήρησες.

Ἡ ἡράκλεια ἦταν μιὰ πόλι παραθαλάσσια, ἡ ἄκρη της ἐξεῖχε μέσα στὴ θάλασσα καθὼς λέγει ὁ Στράβων, ὁ παλαιότερος συγγραφεὺς ὁποῦ μιλεῖ δι' αὐτὴν, καὶ εἶχε ἕναν ἀέρα ὑγιεινότατο. Ἡ ἐποχὴ τῆς καταβολῆς της εἶναι ἄγνωστη· μ' ὅλον τοῦτο συμπεραίνουν ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ λέγει ὁ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς πῶς ἐκτίσθησε 60 χρόνια πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. ἐβάσταξε λοιπὸν ὑπὲρ τὰ 1400 χρόνια ἕως εἰς τὸν ἀφανισμό της· Αὐτὴ ἡ πόλι ἔγινε ὕστερα πλούσια καὶ ἀξιόλογη ὅσον μπορεῖ τινὰς νὰ συμπεράνῃ ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ εὑρῆκαν εἰς αὐτὴν μετὰ τὴν εὕρεσί της· Ὁ Πλίνιος καὶ ὁ Φλῶρος ἱστορικοὶ Λατῖνοι τὴν συναριθμοῦν μαζὶ μὲ ταῖς πρωτεύουσαις πόλαις τῆς Καμπανίας. Κοντὰ

τὰ

τὰ ἀκόμι εἰς τὴν Ἡράκλεια ἦταν καὶ πολλὰ σπίτια διατριβῆς τῶν μεγάλων τῆς Ῥώμης, καθὼς καὶ εἰς ὅλα τὰ παραθαλάσσια τῆς Καμπανίας ὁποῦ εἶναι τὸ καλλίτερο καὶ χαριέστερο μέρος τῆς Ἰταλίας. Μιὰ περιγραφὴ ὁποῦ κάμνει ὁ Στάτιος ἑνὸς ἀπὸ αὐτὰ τὰ σπίτια, μᾶς κάμνει νὰ συμπεράνωμεν καὶ διὰ τὴν πολυτέλεια καὶ πλουσιότητα τῶν ἄλλων· ἀγάλμματα ἀπὸ τὸ Κορινθιακὸ μέταλλο ὁποῦ τὸ εἶχαν ἴσια μὲ τὸ μάλαμα, εἰκόνες καὶ ἀνδριάντες στρατηγῶν, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἦταν κοινά. ἔβλεπε τινὰς ἐκεῖ τὰ κάλλιστα ἔργα τοῦ Πολυκλείτου, τοῦ Φειδία, τοῦ Ἀπελλῆ, μάρμαρα διάφορα καὶ διαφόρως δουλευμένα. Δὲν πρέπει νὰ θαυμάζῃ τινὰς λοιπὸν ἂν εὑρῆκαν τόσα ἀξιόλογα στὴν Ἡράκλεια.

Ὁμιλοῦν πάντοτε μὲ θαῦμα διὰ τὴν εὕρεσι τῆς Ἡρακλείας· ὅλοι ἐκεῖνοι ὁποῦ καλλιεργοῦν ταῖς Μούσαις καὶ ταῖς τέχναις ἰντερεσσάρονται· ἐπειδὴ μιὰ πόλι καταποντισμένη καὶ θαμμένη μέσα εἰς ταῖς ὕλαις τοῦ Βεζουβίου κοντὰ 1700 χρόνια, καὶ βγαλμένη τώρα εἰς τὸ φῶς, ἔχει βέβαια μὲ τί νὰ διεγείρῃ καὶ νὰ ξυπνήσῃ τὴ μεγαλήτερη ἀδιαφορία· μιὰ πόλι μάλιστα γεμάτη ἀπὸ διάφορα στολίσματα, θέατρα, ναούς, οἰκοδομαῖς δημόσιαις, ζωγραφιαῖς, ἀγάλματα, πλῆθος ἀνδριάντας χαλκοστικὲς καὶ ἐφίππους, μπρούντζινους, λίθινους, καταχωμένους ὡς τώρα μέσα εἰς τὸν κόλπο τῆς γῆς.

Ἡ ὕλη ὁποῦ ἐξέρασε τὸ Βεζούβιο δὲν ἐσκέπασε ἀθρόα τὴν πόλι· ἀμὴ ἀπ᾽ ὀλίγο ὀλίγο, καὶ ἔδωσε ἀκολούθως καιρὸ εἰς τοὺς κατοίκους νὰ φύγουν, καὶ νὰ πάρουν καὶ τὰ πολύτιμα καὶ ἐλαφρὰ πράγματα ὁποῦ εἶχαν· διὰ τὶ ἀπὸ τὸν καιρὸ ὁποῦ σκάφτουν, μόνο δώδεκα σκέλετρα εὑρῆκαν, καὶ πολλὰ ὀλίγο μάλαμα, καὶ πράγματα πολύτιμα, καθὼς πετράδια καὶ τ:

Εὑρίσκουν ταῖς οἰκοδομαῖς τῆς Ἡρακλείας βαθειὰ 60 πό-

δας ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ γῆ εἰς τὸ μέρος ὁποῦ εἶναι τὸ θέατρο, καὶ 101 κατὰ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης. Ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τοῦ βάθους εὑρῆκαν τάφους· καὶ φαίνεται πῶς ὕστερα ἀπὸ ἐκεῖνο ὁποῦ ἀκολούθησε στὰ 79, οἱ ἄνθρωποι θελγόμενοι ἀπὸ τὰ κάλλη τοῦ τόπου, ἐκτῆσαν καὶ ἐκατοίκησαν, καὶ πάλιν ἄλλη φορὰ τὸ Βεζούβιο ἔκαμε ἐκεῖνο ὁποῦ καὶ εἰς τὰ 79.

Αὐτὴ ἡ ὕλη ὁποῦ εὑγῆκε ἀπὸ τὸν κρατῆρα τοῦ Βεζουβίου, ὅταν ἐκατάκλυσε τὴν πόλι, ἔκαιε ἀκόμι· ἐπειδὴ εὑρῆκαν ταῖς πόρταις τῆς πόλεως, καὶ ἄλλαις ξύλιναις οἰκοδομαῖς ὁποῦ ἦταν ἕνα εἶδος κάρβουνα. Εἰς τὰ σπίτια ὁποῦ ἡ νοσερὴ ἐκείνη ὕλη δὲν ἐμβῆκε, ὅλα ὅ,τι ἦταν, εὑρίσκονται καμένα καὶ κάρβουνα χωρὶς νὰ χαλάσουν· τέτοια ἦταν πολυάριθμα βιβλία ὁποῦ ἦταν ἀπὸ χαρτὶ ἀπὸ φλοῦδα, διάφορα γεννήματα καὶ ὄσπρια· Ὅλα αὐτὰ ἦταν κάρβουνα ἀπὸ μόνη τὴ ζέστη ὁποῦ ἐμετάδινε ἐκείνη ἡ καυστικὴ ὕλη εἰς τὸν περιέχοντα ἀέρα. Εὑρῆκαν τείχη λιγισμένα, ἄλλα γκρεμνισμένα· τὸ ἐσωτερικὸ τῶν δωματίων εἶναι γεμάτο ἀπὸ στάχτη καὶ ἀπὸ τὴν νοσερὴ ἐκείνη ὕλη.

Ἡ στάχτη μὲ τὸ νερὸ ἔκαμαν ἕνα εἶδος κορασάνης ὁποῦ τὰ ἐσκέπαζε καὶ εἶναι τόσο πυκνὴ, ὁποῦ ἐφύλαξε τόσο καλὰ ἀπὸ τὴν ὑγρασία κάθε τὶ ὁποῦ ἐπερικυκλώθηκε, ὡς ὁποῦ ἐμπόδισε τὴν ἀνάζεσι, καὶ ἐφύλαξε ἀκόμι καὶ τὰ χρώματα τῶν ζωγραφιῶν ὁποῦ ἠμποροῦσαν νὰ χαλάσουν ἀπ᾽ αὐτήν. Ἡ αἰτία ὁποῦ εὑρέθηκε αὐτὴ ἡ πόλι, εἶναι αὐτή.

Ἕνας πρίγκιπας Ἐμμανουὴλ ὀνομαζόμενος, ὁποῦ ἦλθε εἰς τὴ Νεάπολι μὲ τὰ Αὐστριακὰ στρατεύματα στὸν διαδοχικὸ πόλεμο, ὑπανδρεύθηκε καὶ θέλησε νὰ κάμῃ στὴν ἐξοχὴ ἕνα σπίτι· ἔκαμε λοιπὸν ἕνα εἰς τὸ Πορτίτζι· τὸν ἐχρειάσθηκε ὕψος· ἕνας χωριάτης τὸν ἐμήνυσε πῶς στὸ πηγάδι ὁποῦ εἶχε κάμῃ, εὑρῆκε πολλὰ

λὰ μάρμαρα καλὰ διὰ ὕψο· ἀγοράζει λοιπὸν τὴν ἐλευθερία διὰ νὰ σκαλίσῃ ἐκεῖ καὶ ἄλλα παρόμοια μάρμαρα· σκάφτωντας λοιπὸν εὑρῆκαν ἕναν ἀνδριάντα τοῦ Ἡρακλέους, ὕστερα μιὰ Κλεοπάτρα, ὕστερα τὸ ἀνώφλιο μιᾶς πόρτας μὲ ἐπίγραμμα, καὶ 7 ἀνδριάντας· ὕστερα ἀπὸ ὀλίγο καιρὸ, ἕναν ναὸ στρογγυλὸ στὸ σχῆμα, περικυκλωμένο μὲ 24 κολόνναις· τὸ ἐσωτερικὸ ἦταν στολισμένο μὲ ἄλλαις τόσαις κολόνναις καὶ μὲ ἀνδριάντας ἀπὸ μάρμαρα τῆς Ἑλλάδος. ἡ διοίκησι ὕστερα ἐμπόδισε τὸν πρίγκιπα.

Εἰς τὰ 1736 ὁ Δὸμ Κάρολος ἀφ' οὗ ἔγινε βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, ἐθέλησε νὰ κάμῃ ἕνα παλάτι στὸ Πόρτιτζι, ὁ πρίγκιπας τὸν ἔδωσε καὶ τὸ σπίτι καὶ τὸν τόπο· ὁ βασιλεὺς ἐπρόσταξε νὰ σκάψουν 80 πόδας στὸ βάθος, καὶ εὑρῆκαν παρευθὺς μιὰ πόλι ὁλόκληρη ὁποῦ ἦταν θαμμένη· εὑροῦκαν καὶ τὸν τάφρο τοῦ ποταμοῦ Σάρνου ὁποῦ τὴν διαπερνοῦσε. Ὁ Βενούτης περίφημος ἀρχαιολόγος διεύθυνε ταῖς γεωρυχίαις· Εὑρῆκαν τὸν ναὸ τοῦ Διὸς, εἰς τὸν ὁποῖο ἦταν ἕνας ἀνδριάντας ἀπὸ μάλαμα, ὕστερα τὸ θέατρο, τὰ ἐπιγράμματα ὁποῦ ἦταν εἰς ταῖς πρωτεύουσαις πόρταις, τεμμάχια ἀλόγων μπρέντζινων χρυσωμένων, καὶ τοῦ ὀχήματος, τὰ ὁποῖα ἐστόλιζαν τὴν πρωτεύουσα πόρτα τοῦ θεάτρου, ἕνα πλῆθος ἀνδριάντας ἀπὸ μάρμαρα, κολόναις ζωγραφιαῖς καὶ τ:

Οἱ ἐργάται ὁποῦ ἐδούλευαν, ἐδούλευαν καθὼς οἱ μεταλλεῖς, καὶ οἰκονομοῦσαν ταῖς οἰκοδομαῖς ὁποῦ εἶναι ἀπὸ πάνω· αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία ὁποῦ δὲν ἠμποροῦν νἄχουν, παρὰ ἀτελῶς τὸ σχῆμα τῆς πόλεως καὶ τῶν σπιτιῶν· μ' ὅλον τοῦτο ἐγνώρισαν πῶς αἱ στράταις τῆς Ἡρακλείας εἶναι ὅλαις μὲ τὸ σχοινὶ, στρωμέναις μὲ πλάκες, προϊὸν καὶ αὐταῖς τοῦ Βεζοβίου· ὁ Στράβων λέγει πῶς εἰς τὸν καιρόν του τὸ Βεζούβιο δὲν ἔβγανε μήτε φλόγες μήτε καπνούς· εἶχη ὅμως διαφόρων ξερασμάτων ὁποῦ πο-

λὺ πρωτήτερα ἀκολούθησαν, ἐφαίνενταν, καὶ ἐσυμπέραινε πῶς ἐτέλειωσε ἡ καυστικὴ ὕλη. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ παλαιὰ ξεράσματα ἦταν αἱ πλάκες· ἐπειδὴ ἡ νερελὴ ἐκείνη ὕλη ὁποῦ ὀνομάζει ὁ Στράβων πηλὸ μὲ μιὰ γενικὴ ὀνομασία, καὶ οἱ Φράγκοι Λάβα, πήζει ὕστερα καὶ γίνεται πέτραις, καὶ φυλάγουν καὶ πέτραις ὤντας, τὸ σταχτοειδὲς χρῶμα.

Τὸ θέατρο ὁποῦ εἶναι ἐκεῖ ὁποῦ πρώτη φορὰ ἔβαλε νὰ σκάψουν ὁ πρίγκιπας, σώζεται ὁλόκληρο· ἡ ἀξιολογώτερη οἰκοδομὴ ὁποῦ εὑρῆκαν εἶναι ἕνα κτίριο δημόσιο, τὸ ὁποῖο φαίνεται πῶς ἦταν δικαστήριο, ὠνομασμένο κατά τινας Φόρουμ, κατ' ἄλλους Χαλκίδιον· μὰ ἡ περιγραφὴ τῆς Ἡρακλείας καὶ τῶν λοιπῶν χρειάζεται βιβλίο ξεχωριστό.

Τὸ Μουσεῖο τοῦ Πόρτιτζι (αὐτὸ εἶναι καμπινέτο τῶν ἀρχαιοτήτων) ὁποῦ ἔγινε στὰ 1750, καὶ ἀκολούθως ἀπὸ τὰ γεωρυχήματα τῆς Ἡρακλείας, Πομπηίας καὶ Σταβίας, εἶναι τὸ περιεργότερο καὶ πλουσιώτερο ἀπὸ ὅλα· μπρούντζινα παλαιὰ ἀγάλματα εἶναι πολλὰ περισσότερα, παρὰ εἰς ὅλη τὴν Εὐρώπη· μετάλλαις πλῆθος, ἐργαλεῖα διάφορα τῆς μαγειρικῆς, χειρουργικῆς, γεωργικῆς, γραφικῆς καὶ τ: καὶ τ:, ζωγραφιαῖς διάφοραις, καὶ τ: καὶ τ: μὰ τὸ νὰ ἀπαριθμήσῃ τινὰς ταῖς ἀρχαιότητες τοῦ Μουσείου εἶναι ξεχωριστῆς πραγματείας. Ὡς τόσο δὲν ἠμπορῶ νὰ παρατρέξω ἐκεῖνο ὁποῦ ἰντερεσσάρει μάλιστα ἕναν σπουδαῖο· ἀναμεταξὺ εἰς τὰ χειρόγραφα ὁποῦ εὑρῆκαν, ἐκατόρθωσαν μὲ μεγάλη δυσκολία νὰ ἀντιγράψουν ἕνα ποίημα Ἑλληνικὸ ἀπάνω στὴ φιλοσοφία τοῦ Ἐπικούρου, καὶ ἄλλο ἕνα, Ἑλληνικὸ κ' αὐτὸ, περὶ μουσικῆς, καὶ ἕνα ἠθικὸ σύγγραμμα Λατινικό. Εὑρῆκαν ἀκόμι καὶ κάποια Αἰγυπτιακὰ χειρόγραφα, δύσκολα ὅμως εἰς τὸ νὰ ξεμπερδευθοῦν· ἂν ἡ Ἡράκλεια εἶχε τόσα ἀξιόλογα, τί θὲ νὰ εἶχαν

τάχα τόσαις ἄλλαις πόλεις ἀσυγκρίτως μεγαλήτεραις καὶ πλουσιώτεραις ἀπ' αὐτήν.

Σαλέρνο, πόλι εἰς τὸ μέσα πριγκιπάτο, τιμημένη εἰς θρόνο ἀρχιεπισκοπῆς, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο, μὲ λιμένα. Εἰς αὐτὴν γίνονται τὸν χρόνο πολλὰ πανηγύρια. Εἶναι εἰς τὸν μυχὸ ἑνὸς ἐπωνύμου κόλπου, 11 λέγαις ἀπὸ τὴν Νεάπολι εἰς τὸ δ. ν., 12 ἀπὸ τὸ Βενέβεντο σὸ ν. πλ: 40, 45΄. μ: 32, 19΄.

Καμπανία πόλι μὲ ἐπισκοπή· αὐτὴ εἶναι ἕνα Μαρκιζάτο ὁποῦ ἀνήκει εἰς τὸν πρίγκιπα τοῦ Μόνακου.

Βενέβεντο, μητρόπολι τοῦ ἔξω πριγκιπάτου, μὲ ἀρχιεπισκοπὴ, παλαιὰ, κειμένη εἰς ἕναν αὐλῶνα ἡδονικώτατο, εὐφορώτατο καὶ χαριέστατο. Αὐτὴ ἡ πόλι ἀνήκει εἰς τὸν Πάππα. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Κάπουα 12 λέγαις σὸ ἀ., 12 ἀπὸ τὴ Νεάπολι, σὸ α. β., 48 ἀπὸ τὴ Ῥώμη σὸ ἀ. ν. πλ: 41, 6΄. μ: 32, 27΄.

Περὶ τῆς Καλάβρας.

Ἡ Καλάβρα πιάνει τὸ μεσημβρινὸ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως· ἔχει ἐπωνυμίαν δυκάτου· διαρεῖται εἰς ἔξω καὶ μέσα· εἶναι εὔφορη εἰς σιτάρι, λάδι, σῦκα, κρασιά· γίνεται μάννα ἀξιόλογη, καπνὸς καὶ τ:. Τῆς μέσα εἶναι μητρόπολι

Κοζέντζα, πόλι ἀξιόλογη, ἀπάνω εἰς τὸν Κράτη ποταμὸ, εἰς μιὰ πεδιάδα εὐφορώτατη, μὲ θρόνο ἀρχιεπισκόπου. Εἰ αὐτὴν ἀπέθανε ὁ Ἀλλάριχος βασιλεὺς τῶν Γότθων. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ θάλασσα 4 καὶ μισὴ λέγαις, 60 ἀπὸ τὴ Νεάπολι εἰς τὸ ἀ. ν. πλ: 39, 23΄. μ: 34. 10΄.

Κατανντζάρο, μητρόπολι τῆς ἔξω, πόλι πολυάνθρωπη κειμένη ἀπάνω εἰς ἕνα βουνό. πλ: 38, 35΄. μ: 34, 35΄.

Ῥήγιο, εἰς τὴν ἄκρη τῆς Ἰταλίας, πόλι παλαιὰ

λαιὰ καὶ ἀξιόλογη· εἰς αὐτὴ κάμνουν καμιζόλαις, κάλιτζαις, χειρώτια μὲ ἕνα εἶδος μαλλὶ ὁποῦ μαζόνουν ἀπὸ κάποιαις κογχύλαις. Εἶναι ἀπάνω σὸν Σικελικὸ πορθμὸ, 8 λέγαις ἀπὸ τὴ Μεσσήνη εἰς τὸ ἀ. ν., 80 ἀπὸ τὴ Νεάπολι εἰς τὸ ἀ. ν. πλ: 38, 6΄. μ: 33, 38.

Κρότωνα, πόλι παλαιότατη, καὶ περίφημη· πατρίδα τοῦ πολυθρυλλήτου ἀθλητοῦ Μίλωνος, καταφύγιο τοῦ φιλοσόφου Πυθαγόρα, ἀφ' οὗ ἔφυγε ἀπὸ τὴν πατρίδα του τὴ Σάμο ὁποῦ ἐτυραννεῦνταν. πλ: 39, 10΄. μ: 35, 8΄.

Ακερέντζα, μητρόπολι τῆς Βασιλικάτας· ἡ πόλι ὠνομάζονταν τὸ παλαιὸ Ἀχερεντία, καὶ ὁ τόπος Λευκανία. Εἶναι εἰς τὸν Ταραντικὸ κόλπο, 39 λέγαις ἀπὸ τὴ Νεάπολι. πλ: 40. 48΄. μ: 33, 40.

Περὶ τῆς Πούλλιας.

Πούλλια ἀπὸ τὸ Ἀπουλία ὁποῦ ὠνομάζονταν τὸ παλαιὸ, ἐκτείνεται κατὰ μάκρος εἰς τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο 75 μίλλια, καὶ κατὰ πλάτος ὀλιγώτερο ἀπὸ 19. Συνίσταται εἰς πεδιάδες καρποφόραις, στερημέναις ὅμως ἀπὸ πότιμο νερὸ, ἔξω ἀπὸ ἕνα μέρος ὅπου εἶναι ἡ Μανφρεδονία, τὸ ὁποῖον εἶναι βουνῶδες, καὶ ἔχει καὶ νερά. Συνορεύει μὲ τὸ μέσα Ἀμπροῦτζο, μὲ τὴν Μολίζα, καὶ μὲ τὴ Βασιλικάτα.

Μανφρεδονία, μὲ ἀρχιεπισκοπὴ, μὲ λιμένα, μὲ ἀλικαῖς· κεῖται εἰς τὴν ἀνατολικὴ ἀκρογιαλιά. Ἐκτίσθηκε εἰς τὰ 1250 ἀπὸ τὸν Μανφρέδο νόθο υἱὸ τοῦ αὐτοκράτορος β΄ Φριδερίκου. Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι εἰς τὴν Καπιτανάτα, 20 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἀκερέντζα εἰς τὸ β., 40 ἀπὸ τὴ Νεάπολι εἰς τὸ ἀ. β. πλ: 41, 38΄. μ: 33, 35.

Βάριο, μητρόπολι τοῦ ὁμωνύμου τόπου, ἀπάνω εἰς τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο, μὲ θρόνο ἀρχιεπισκόπου, μὲ

λιμένα· πόλι πλουσιώτατη, καὶ ὀμορφότατη, καὶ καλὰ ὠχυρωμένη. Τὸ παλαιὸ εἰς αὐτὴ ἐστέφουνταν ὁ βασιλεὺς τῶν δυὸ Σικελιῶν. Ἀπέχει 20 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἀκερέντζα στὸ ἀ. β, 50 ἀπὸ τὴ Νεάπολι στὸ ἀ. β. ν. πλ: 41, 31′. μ: 34, 32′.

Ὀτράντα, παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη πόλι, ὁμώνυμη τοῦ τόπου εἰς τὸν ὁποῖο εἶναι, μὲ θρόνο Ἀρχιεπισκόπου. Κεῖται εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου. Οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐπῆραν εἰς τὸν β′· Μεϊμέτη. Φερδινάνδος βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως τὴν ξαναπῆρε πάλιν. Ἀπέχει 24 λέγαις ἀπὸ τὴν Ταρέντα στὸ ἀ. ν., πλ: 41, 21′. μ: 36, 10′.

Ἀλέτιο, εἶναι ἡ μητρόπολι· αὐτὴ εἶναι μιὰ πόλι ἀπὸ ταῖς καλλίτεραις τοῦ βασιλείου.

Ταρέντα, πόλι μικρὴ, πολυάνθρωπη, κειμένη εἰς τὸν ἐπώνυμο κόλπο. Αὐτὴ εἶναι ἡ περίφημη καὶ περιφανὴς τὸ παλαιὸ Τάρας διὰ τὴ δύναμί της καὶ τὰ πλούτη της. Ἀπ' αὐτὴν ἦταν καὶ ὁ περίφημος Πυθαγορικὸς φιλόσοφος Ἀρχύτας. Ἀπέχει 16 λέγαις ἀπὸ τὸ Βάριο στὸ ἀ. ν., 23 ἀπὸ τὴν Ὀτράντα εἰς τὸ δ. β., 58 ἀπὸ τὴ Νεάπολι στὸ ἀ. πλ: 40, 45′. μ: 35.

Περὶ τοῦ Ἀμπρούτζου.

Ἔχει ὅρους ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο· ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὸ Λαμπέρο καὶ τὴν Μολίζα. Αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι ψυχρὸς καὶ βουνώδης· ἐπειδὴ τὰ Ἀπέννινα τὸν διαπερνοῦν· μ' ὅλον τοῦτο γίνεται πολὺ σιτάρι, ῥύζι, καρποὶ διάφοροι, καὶ ἐξαίρετος κρόκκος. Ὁ ἀέρας της εἶναι καθαρὸς καὶ ὑγιεινός. Αὐτὸν τὸν τόπο ἐκατοικοῦσαν τὸ παλαιὸ οἱ Σαβῖνοι, ἢ Σαμνῖται. Ἔχει 30 λέγαις μάκρος, καὶ 20 πλάτος. Ὁ Πεσκά-

σκάρας ποταμὸς τὸν διαιρεῖ εἰς δυὸ μέρη, εἰς τὸ ἔξω καὶ μέσα Ἀμπροῦτζο. Εἰς τὸ Ἀμπροῦτζο καταχρηστικώτερο περιλαμβάνεται καὶ τὸ κομιτάτο τῆς Μολίζας.

Συλμόνα εἶναι ἡ μητρόπολι τοῦ μέσα, πατρίδα τοῦ Ὀβιδίου· Τοῦ ἔξω, Ἀκουΐλα, ἡ ὁποία ἐδοκίμασε εἰς τὰ 1703 ἕναν μεγάλο σεισμὸ ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐχάθηκαν 2400 ἄνθρωποι χωρὶς τοὺς πληγωμένους. πλ: 42, 3′. μ: 31, 38′.

Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικράτειας.

Μετὰ τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως εἶναι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια, ὠνασμένη ἔτζι, ἐπειδὴ κύριος αὐτῆς εἶναι ἕνας ἐκκλησιαστικὸς, ὁ Πάππας. Πρῶτος ὁποῦ ἀφιέρωσε τόπους στὸν θρόνο τῆς Ῥώμης ἐστάθηκε ὁ Πεπῖνος βασιλεὺς τῆς Φράντζας, καὶ Κάρολος ὁ μέγας· ὁ ὑιός του ὕστερα ἐπικύρωσε τὰ ἀφιερώματα, καὶ τὰ αὔξησε· ἐκράτησε ὅμως αὐτὸς καὶ ὁ πατέρας του τὴν παντελῆ κυριότητα, τὴν ὁποία τὴν ἀπόλαυσαν οἱ Πάππαι εἰς τὰ 1076. Ἐκεῖνο λοιπὸν ὁποῦ λέγουν πῶς ὁ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Σιλβέστρου Πάππα Ῥώμης, χαριζόμενος εἰς τὸν ἅγιο Πέτρο, ἀφιέρωσε πρῶτος στὸν θρόνο τῶν διαδόχων του, εἶναι μυθῶδες· οἱ Πάππαι ὅμως διὰ νὰ μεγαλύνουν τὴν ἀφιέρωσι, καὶ νὰ τὴν κάμουν ἱερώτερη ὅταν καὶ παλαιότερη, διϊσχυρίζουνται πῶς ἔγινε ἀπὸ τὸν μέγα Κωνσταντῖνο.

Ἔχει 95 λέγαις μάκρος, καὶ 40 πλάτος. Περιορίζεται ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὴν ἐπικράτεια τῆς Βενετίας· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο· ἀπὸ τὸ ἀνατολικοδυτικὸ, μὲ τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὴ Μεσόγειο, καὶ

ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὴν Τοσκάνα, καὶ τὴ Μοδενική.

Εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας ὁ κλῆρος μαζὶ μὲ τὸν δῆμο τῆς Ῥώμης ἔκλεγαν τὸν Πάππα. Οἱ Γότθοι ὕστερα ἀφ᾽ οὗ ὑπόταξαν τὴν Ἰταλία, οἰκειοποιήθηκαν τὴν ἐκλογὴ, ἢ κἂν τὴν ἐπιβεβαίωσι· οἱ αὐτοκράτορες Ῥωμαῖοι ἀφ᾽ οὗ ἔδιωξαν τοὺς Γότθους, τοὺς ἀκολούθησαν εἰς αὐτό· οἱ αὐτοκράτορες ὕστερα τῆς δύσεως ἔκαμαν καὶ αὐτοὶ παρομοίως, καὶ ἀπ᾽ αὐτὸ ἐπροξενήθηκαν πολλὰ σχίσματα.

Τέλος πάντων μετὰ τὸν θάνατο τοῦ β΄· Ἰνοκεντίου οἱ καρδινάλοι ἐσυμφώνησαν μὲ τοὺς πρώτους τοῦ κλήρου τῆς Ῥώμης καὶ ἔκλεξαν μόνοι τους τὸν β΄. Κελεστῖνο εἰς τὰ 1143. Ὕστερα ἀπὸ αὐτὸν τὸν καιρὸ οἱ Καρδινάλοι μόνοι τους ἐκλέγουν τὸν Πάππα ὄντας τὸν ἀριθμὸν 70. Ἀ᾽ οὗ ἀπέθανε ὁ ς΄· Ἀδριανὸς ὁ ὁποῖος ἦταν Ὀλλανδέζος, καὶ εἶχε συνηθῆ ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Κάρολο ε΄. μαθητή του, οἱ Καρδινάλοι ἐνομοθέτησαν νὰ μὴν ἐκλέγουν πλέον διὰ Πάππας, παρὰ καρδινάλους Ἰταλοὺς τὸ γένος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν καρδινάλων ἐδιωρίσθηκε ἀπὸ τὸν ς΄. Σίξτο εἰς τὴν σύνοδο τῆς Μπάλας. Διὰ νὰ ἐκλεχθῇ ὁ Πάππας χρειάζονται τὰ δυὸ τρίτα τῶν ψήφων.

Οἱ Δυτικοὶ δίνουν ἐπωνυμία εἰς τὸν Πάππα τὸ Ἅγιος καὶ Ἁγιότης, ἡμεῖς τὸ Μακαριώτατος. Ὁ Πάππας διοικεῖ μόνος του ταῖς ἐπαρχίαις ὁποῦ εἶναι κοντὰ, εἰς ταῖς μακριναῖς στέλνει λεγάτους, ἢ ἀντιλεγάτες διὰ διοικητὰς, τῶν ὁποίων ἡ λεγατζιόνα βαστᾷ τρεῖς χρόνους· ὕστερα ἢ ξαναμένουν πάλιν ἢ ἀλλάζονται. Ὅλοι εἶναι ἐκκλησιαστικοί. Κάθε ἐπαρχία ἔχει ἕνα στρατηγὸ διὰ τὰ στρατεύματα, κάθε πόλι, ἕνα διοικητὴ, ὁ δῆμος ἐκλέγει τοὺς ἐπιλοίπους.

Ἡ πρόσοδος τοῦ Πάππα ἀνεβαίνει σχεδὸν ἕως 14

χιλιάδες πουγγιὰ μαζὶ μὲ ταῖς 70000 δουκάτα ὁποῦ πέρνει ἐτήσιο ἀπὸ τὸν βασιλέα τῶν δυὸ Σικελιῶν, καὶ μὲ κάποια δίκαια ὁποῦ πέρνει ἀπὸ ταῖς ἐπισκοπαῖς, καὶ τὰ ἡγουμενεῖα.

Ἡ γῆ εἶναι καλή· κάμνει κρασὶ, σιτάρι, λάδι, καρποὺς, ὄσπρια· ἡ διοίκησι ὅμως ἀμελημένη, ἡ φιλοπονία καὶ φιλεργία λείπει, μάλιστα εἰς μερικὰ μέρη ἡ γῆ εἶναι ἀδούλευτη καὶ ἔρημη. ἡ πραγμάτεια δὲν εἶναι τίποτες, λειψανδρία μεγάλη, ἤθη διεφθαρμένα καὶ τ: καὶ τ:. Ὁ ἀέρας εἰς μερικὰ μέρη εἶναι νοσώδης, καὶ αὐτὸ ἀπὸ ἀμέλεια ἴσως.

Αἱ ἐπαρχίαις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικράτειας εἶναι 12, ἡ Καμπάνια τῆς Ῥώμης, ἡ Κληρονομία τοῦ ἁγίου Πέτρου, τὸ δουκάτο τοῦ Κάστρου, τὸ Ὀρβιετάνο, ἡ Σαβίνη, τὸ Περουτζίνο, ἡ Ὀμβρία, ἡ Μάρκα τοῦ Ἀγκῶνος, τὸ δουκάτο τοῦ Οὐρμπίνου, ἡ Ῥωμάνια, ἡ Μπολωνιακὴ, καὶ ἡ Φερράρική. Ὁ Πάππας ἔχει ἀκόμι καὶ τὸ κομιτάτο Μπεναιοσίνο καὶ τὴν πόλι Ἀβινιὸν εἰς τὴ Φράντζα· τὸ Ἀβινιὸν εἰς τὴν παροῦσα μεταβολὴ τῆς Φράντζας, περισσότερο τώρα ἀπὸ ἕναν χρόνο, ἐγκρέμνισε τὰ σημεῖα τοῦ Πάππα, καὶ δὲν θέλει τώρα μὲ κανένα τρόπο νὰ τὸν γνωρίσῃ εἰς τὸ ἑξῆς κύριο· θέλει νὰ ἑνωθῇ μὲ τὴ Φράντζα· ὡς τόσο κατὰ τὸ παρὸν εἶναι στὰ ἅρματα, εἶναι μετέωρο, μήτε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν Πάππα, μήτε μὲ τὴ Φράντζα.

Περὶ τῆς Καμπάνιας τῆς Ῥώμης.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ὁποῦ ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ Λάτιο, ἔχει ὅρους ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸν Τίβρι ποταμὸ καὶ τὴ θάλασσα· ἀπὸ τὸ νότειο καὶ ἀνατολικὸ, τὴ θάλασσα, τὸ Λαμποῦρο καὶ τὸ ἔξω Ἀμπρούτζο· ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴ Σαβίνη. Ὁ τόπος εἶναι καλὸς, μὰ δὲν κάμνει σχεδὸν τίποτες, ὄντας σχεδὸν ὅλος χέρσος, διὰ

τὰ βαρύτατα δοσίματα ὁποῦ ῥίχνουν ἀπάνω εἰς τὰ γεννήματα.

Ῥώμη, πόλι ἀπὸ ταῖς περιφημότεραις καὶ περιφανέσteραις τῆς Εὐρώπης, εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς Ἐπικράτειας, καὶ καθέδρα τοῦ Πάππα.

Οἱ παλαιοὶ τὴν ἐπωνόμασαν οὔρμπς ὁ ἐστὶν ἄστυ, κατ᾽ ἐξοχὴν, μιμούμενοι τοὺς Ἀθηναίους, καθὼς καὶ ἡμεῖς τώρα λέγομε τὴν Κωνσταντινούπολι Πόλι, καὶ οἱ Ἀλεξανδρεῖς τὸ παλαιὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κόμμοδος τὴν μετωνόμασε Ἀποικία Κομμοδιανή· ὁ βασιλεὺς τῶν Γότθων ὕστερα Γοτθία, καὶ ἄλλοι προτήτερα κολακεύοντας τὸν Σεβαστὸ, Λατινικὰ Αὔγουστο, τὴν μετωνόμασαν Αὐγοῦστα· ὅμως ματαίως, τὸ Ῥώμη ἔμεινε πάντοτε, καὶ μένει.

Ἕνας ἄνθρωπος ἀπὸ ἕνα γένος ἄγνωστο, θρεμμένος ἀπὸ μιὰ γυναῖκα τοῦ σοκακιοῦ, ἀναθρεμμένος ἀπὸ τζιομπάνους, καὶ χρηματίσας ὕστερα ἀρχιληστὴς, ἔβαλε τὰ πρῶτα θεμέλια αὐτῆς τῆς πόλεως ὁποῦ ἔμελλε ὕστερα νὰ ὑποτάξῃ σχεδὸν ὅλο τὸν γνωστὸ Κόσμο, εἰς τὸν α΄ χρόνο τῆς ις΄ Ὀλυμπιάδος, ἢ εἰς τὰ 753 πρὸ Χριστοῦ, καὶ τὴν ἀφιέρωσε εἰς τὸν Ἄρη, ἔφορο τοῦ πολέμου, καὶ ἐδέχθηκε διὰ κατοίκους κάθε λογῆς ἀνθρώπους, Ἕλληνας, Λατίνους, Τυῤῥηνοὺς, Ἀλβανοὺς καὶ τ: ὅλους ἀνθρώπους τῆς ἀράδας, τζιομπάνους, κλέφτας, φυγάδας, τοῦ σχοινιοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ καθὼς λέγουν, ὅμως ὅλοι ἀνδρεῖοι· διὰ τὶ ἦταν καὶ ἀπελπισμένοι. Τὴν ἔκαμε ἕνα τόπο φύξιμο εἰς τοὺς σκλάβους, εἰς τοὺς κρεμασμένους, πόλι εἰς τοὺς ἀπόλιδας, πατρίδα εἰς τοὺς ἀπάτριδας διὰ ταῖς κακίαις τους· πολιτογραφῶντας ὕστερα καὶ ὅλους τοὺς αἰχμαλώτους τὴν ἔκαμε ἐντὸς ὀλίγου πολυάνθρωπη.

Τὴν πόλι του ἢ νὰ πῶ καλλίτερα τὸ κλεφτοκαλυβοπήγιό του, τὸ ἔκαμε στὴν ἀρχὴ εἰς τὸ βουνὸ Πα-

-λα-

λατῖνο, μεταχειριζόμενος ὅλαις ταῖς δεισιδαιμονίαις ὁποῦ εἶχε μάθῃ ἀπὸ τοὺς γείτονάς του Τυῤῥηνούς· ζεύγοντας μιὰ γελάδα, καὶ ἕνα ταῦρο (σύμβολο τοῦ γάμου, καὶ τῆς ἀπὸ τὸν γάμο πολυανθρωπίας.) εἰς ἕνα ἄροτρο μὲ ἕνα ὑνὶ ἀπὸ χάλκωμα, ἔκαμε ἕνα αὐλάκι τριγύρω· ὅλοι τὸν ἀκολουθοῦσαν εἰς αὐτὰ τὰ ἐγκαίνια, ῥίχνωντας τοὺς βώλους ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ αὐλάκι, καὶ μερικοὺς καὶ ἔξω. τὰ ζῶα ὕστερα τὰ ἐθυσίασαν, τὸ ὑνὶ τὸ ἔβαλαν εἰς τὴν πόρτα, ἔσκαψαν καὶ ἕνα λάκκο βαθὺ, εἰς τὸν ὁποῖο κάθε νέος κάτοικος ἔφερνε ὀλίγο χῶμα ἀπὸ τὸν τόπο του, καὶ τὸ ἔῤῥιχνε μέσα. Ὅποιος θέλει νὰ μάθῃ πλατύτερα ταῖς ἀρχαιολογίαις τῆς Ῥώμης, ἂς διαβάσῃ τὸν Διονύσιο τὸν Ἀλικαρνασσέα, ὁποῦ ταῖς κάμνει ἔργο του, καὶ τὸν Ῥωμύλο τοῦ Πλουτάρχου.

Ἕνας ἁπλοῦς ἄνθρωπος διαβάζωντας αὐτὰ δὲν στοχάζεται ἄλλο παρὰ τὶ ἱστορικὸ τῶν δεισιδαιμόνων αὐτῶν τελετῶν, καὶ βαρύνεται νὰ ταῖς διαβάσῃ, ἢ ταῖς νοστιμεύεται σὰ γραομυθάρια· ἕνας περίεργος ὅμως ταῖς στοχάζεται διὰ μεγάλο τί· ἐπειδὴ ἐδῶ εὑρίσκει τὴν αἰτία τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν Ῥωμάνων, τὸν ὁποῖο εἶχαν εἰς τὴν πατρίδα ὁποῦ ἔκαμαν οἱ ἀπάτριδες, καὶ ἀκολούθως τὴν αἰτία τῆς ὑπερόγκης αὐξήσεως τῆς ἀρχῆς τους. Κάθε Ῥωμάνος ἐστοχάζουνταν τὴ Ῥώμη ἔργο τῶν χειρῶν του, ὡς παιδί του· αὐτὸν τὸν στοχασμὸ αἱ τελεταῖς τῶν ἐγκαινίων, καὶ αἱ ἐπίλοιπαις δεισιδαιμονίαις τὸν ἐστερέωσαν, τὸν αὔξησαν, τὸν καθιέρωσαν, καὶ ἀκολούθως οἱ Ῥωμάνοι ὁποῦ ἐστοχάζουνταν τὸν ἑαυτό τους ὡς πατέρα τῆς πατρίδος τους, ἀπέκτησαν δι᾽ αὐτὴν καὶ ἕναν ζῆλο, ἕναν ἐνθουσιασμὸ, μιὰ θεοληψία ὁποῦ μόνη ἡ θρησκεία ἠμπορεῖ νὰ ἐνασπείρῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκεῖνο λοιπὸν ὁποῦ ἔκαμε ὁ Μωάμεθ μὲ τὴ θρησκεία, ὁ Ῥωμύλος (αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχιληστοῦ ἐκείνου)

 τὸ

τὸ ἐκατόρθωσε μὲ τὴν πατρίδα. Αὐτὸς ὁ σοχασμὸς, αὐτὸς ὁ ζῆλος ὅλο αὔξαινε εἰς τοὺς διαδόχους τους· ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰ ἠθικὰ, καθὼς καὶ εἰς τὰ φυσικὰ, ἕνα πρᾶγμα ἀφ' οὗ ἀρχίσῃ, ὅλο αὐξαίνει, ἂν δὲν εὕρῃ κανένα ἐμπόδιο ἐξωτερικὸ, ἢ καὶ ἐσωτερικό. Μιὰ εἰρήνη πολυχρόνιος βέβαια ἤθελε τὸν σβήσῃ, μὰ οἱ Ῥωμάνοι σχεδὸν δὲν ἔκλεισαν ποτὲ τὸν ναὸ τοῦ Ἰανοῦ. Εἰς τὴν ἀρχὴ ὁ πόλεμος ἦταν ἀναγκαῖος· ἐπειδὴ μὲ πόλεμο ἔπρεπε νὰ διαφεντεύσουν ἐκεῖνο τὸ ὀλίγο μέρος εἰς τὸ ὁποῖο ἔκτισαν τὴν πόλι τους, μὲ πόλεμο ἔπρεπε νὰ πάρουν καὶ ἄλλο διὰ νὰ τοὺς εἶναι ἀρκετὸ, μὲ πόλεμο ἔπρεπε νὰ πάρουν καὶ γυναῖκες ὁποῦ δὲν εἶχαν. Εἰς τὴν Ἰταλία τότε ἦταν πλῆθος μικραῖς ἐπικράτειαις αὐτόνομαις· οἱ Ῥωμάνοι λοιπὸν δὲν ἐπρόφθαναν νὰ κλείσουν τὸν πόλεμο μὲ ἕνα ἔθνος, καὶ ἄνοιγαν μὲ ἄλλο. Τὸ Ῥώμη καὶ τὸ Ῥωμάνοι καθὼς καὶ τὸ πίσι καὶ κοράνι ἔκαμαν τὰ ἴδια ἀποτελέσματα εἰς τοὺς πολίτας τοῦ Ῥωμύλου καὶ εἰς τοὺς Ἄραβας.

Ἔτζι λοιπὸν ἡ περιφανέστατη καὶ ἐνδοξότατη Ῥώμη εἶχε ταῖς πρώταις της καταβολαῖς, καὶ τοὺς πρώτους κατοίκους της, οἱ ὁποῖοι δὲν ἦταν καθὼς προεῖπα παρὰ φτωχοὶ, κλέφται, φυγάδες, σκλάβοι, κρεμασμένοι· καθὼς καὶ αὐτὴ μιὰ πτωχικὴ συνοικία, τῆς ὁποίας οἱ πρῶτοι ἦταν ἀναγκασμένοι νὰ ἀρόνουν τὴ γῆ. Τὸ παλάτι τοῦ Ῥωμύλου ἦταν καὶ αὐτὸ μιὰ κακορρίζικη καλύβα σκεπασμένη μὲ καλαμαῖς.

Εὐθὺς ὁποῦ ἡ συνοικία τῶν φυγάδων καὶ κρεμασμένων ἔλαβε κάποια μορφὴ, ἐστοχάσθηκαν νὰ καταστήσουν καὶ κάποια πολιτεία, καὶ ὄντας ὁ σκοπός τους νὰ φυλάξουν καὶ τὴν ἐλευθερία τους καὶ τὴν ἀρχὴ, ἐκατάστησαν μιὰ πολιτεία μικτὴ, ἐμέρασαν τὴν ἀνώτατη δύναμι εἰς τὸν ἀρχηγό τους, εἰς μιὰ γερουσία καὶ εἰς τὸν δῆμο· Ῥωμύλος λοιπὸν ὁ κτίτωρ τῆς Ῥώμης ἐκλέ-

χθηκε πρῶτος, βασιλεὺς ἐν ταυτῷ καὶ ἀρχιερεὺς, καὶ ἀρχικριτής.

Οἱ Κελτοί ἦλθαν καὶ τὴν ἐχάλασαν εἰς τὰ 364 μετὰ τὴν κτίσι της· ὕστερα μερικοὶ θέλησαν νὰ τὴν ἀφήσουν, καὶ νὰ μετοικήσουν ἀλλοῦ· Κάμιλλος ὅμως ὁποῦ δὲν ἤθελε, ὑπερίσχυσε, καὶ τὴν ἐξανάκτισαν· τὸ δημόσιο ἐχορήγει κατὰ μέρος· ὅλοι οἱ Ῥωμάνοι συνεισέφεραν εἰς τὴν ξανάκτισί της· ὕστερα αὐξαίνωντας ἡ ἐπικράτειά της, αὔξησε καὶ ἔγινε μεγαλώτατη, μὲ τὸ νὰ τὴν ἐξανάκτισαν ὅμως μὲ βία, τὸ σχῆμα της δὲν ἦταν καλὸ, οἱ δρόμοι της στενοὶ, αἱ ἀγοραῖς της στενοχωρότεραις· μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Σεβαστοῦ ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε μεγάλη φροντίδα εἰς τὸν καλλωπισμό της, ἦταν ἡ πρώτη πόλι τῆς Οἰκουμένης εἰς ὅλα.

Ἡ μεγάλη πυρκαϊὰ ὁποῦ ἀκολούθησε εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Νέρωνος, καὶ ἐβάσταξε ἓξ μερόνυχτα, τὴν ἔκαμε στάχτη· ἐπειδὴ ἀπὸ 14 μαχαλάδες ὁποῦ ἦταν, μόλις ἔμειναν 4. Ὁ Νέρων ὕστερα ἔδειξε κάθε ἐλευθεριότητα καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τὴν ἀνακαίνισί της· ἐπρόσταξε νὰ τὴν κάμουν μὲ ἄλλο σχῆμα, νὰ ἀφήσουν τοὺς δρόμους πλατυτέρους καὶ νὰ τοὺς κάμνουν καὶ μὲ τὸ σχοινὶ, ταῖς ἀγοραῖς εὐρυχωρότεραις, νὰ περιτριγυρίσουν τοὺς μαχαλάδες μὲ περιστύλια· δὲν ἄφινε τοὺς ἰδιώτας νὰ κτίζῃ καθένας κατὰ τὴ φαντασία του, καὶ κατὰ τὴν ἐπιθυμία του· τὰ σπίτια ἐπρόσταξε νὰ γίνωνται μέχρι τινὸς μὲ θόλους, καὶ μὲ ἕνα εἶδος πέτρας ὁποῦ ἐβάσταζε εἰς τὴν φωτιά.

Ἡ τωρινὴ Ῥώμη, μὲ ὅλον ὁποῦ τὸ βασίλειο τῶν Ῥωμάνων δὲν σώζεται, ἢ εἶναι μιὰ ἐπωνυμία ξηρὴ μόνο, εἶναι μιὰ ἀπὸ ταῖς περιφημότεραις πόλεις τῆς Οἰκουμένης, ἀπάνω εἰς τὸν Τίβερι, ἢ Τίβρι ποταμὸ, κοντὰ 155 λέγαις ἀπὸ τὸ Τουρίνο, 350 ἀπὸ τὸ Μαδρίδι, 315 ἀπὸ τὸ Παρίσι, 340 ἀπὸ τὸ Ἀμστερδὰμ,

310 ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι. πλ: 41, 45′ μ: 30, 10′, 30″.

Αὐτὴ δὲν εἶναι μόνο ἡ πρώτη πόλι τῆς Ἰταλίας, ἀμὴ κατάτινα τρόπον καὶ ὅλων τῶν ἐπικρατειῶν τῶν Δυτικῶν, ὄντας καθέδρα τοῦ Πάππα.

Ἡ Ῥώμη τῶν Πάππων δὲν εἶναι τίποτες ὡς πρὸς τὴ Ῥώμη τῶν ὑστερινῶν ὑπάτων καὶ αὐτοκρατόρων· ἐπειδὴ τότε εἶχε διὰ νὰ ἀφήσω ταῖς ὑπερβολαῖς μερικῶν, σχεδὸν δυὸ μιλλιόνια κατοίκους, καὶ τώρα δὲν ἔχει μήτε διακόσιαις χιλιάδες. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ιζ. αἰῶνος δὲν εἶχε παρὰ 135 χιλιάδες μαζὶ μὲ τοὺς Ἑβραίους, δὲν εἶχε λοιπὸν τὸ ἕνα τέταρτο τῶν κατοίκων τοῦ Παρισίου, τὸ ἕνα πέμπτο τῶν κατοίκων τῆς Λόνδρας, τὸ ἕνα δεύτερο τοῦ Ἀμστερδαμίου. Δὲν ἔχει πρὸς τούτοις μήτε ἐργόχειρα, μήτε καράβια, μήτε πραγμάτεια. Εἶναι ἀληθινὸ πῶς εἰς τὸν ι. αἰῶνα ἡ Ῥώμη ἄκμαζε μόνη εἰς τὴν Εὐρώπη, καὶ ἐβάσταξε εἰς αὐτὴ τὴν ἀκμὴ ἕως εἰς τὰ μέσα τοῦ ὑστερινοῦ αἰῶνος· μὰ παρευθὺς ὕστερα ἄλλαις πόλεις τῆς Εὐρώπης τὴν ἄφησαν ὀπίσω πάρα πολύ· Γυρίζει 12 μίλλια· πλήθει ἀπὸ μοναστήρια καὶ ἐκκλησίαις, σπανίζει ἀπὸ κατοίκους.

Μ᾽ ὅλον τοῦτο αὐτὴ ἡ πόλι τῆς ὁποίας ἡ πολυανδρία ὠλιγόστευσε πάρα πολλὰ, ἀδύνατη μοναχήτης, χωρὶς ὀχυρώματα, χωρὶς στρατεύματα, ὅλο εἶναι ἀξιώτερη περιεργείας διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολυτίμων λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος ὁποῦ ἔχει, καὶ διὰ ταῖς ἀριστουργίαις τῶν νεωτέρων εἰς τὴν ἀρχιτεκτονική, ζωγραφική, ἀγαλματοποιητική, γλυφική.

Ἀναμεταξὺ εἰς τὰ παλαιὰ λείψανα λάμπουν ἀκόμι αἱ λεωφόροι, αἱ ὑδραγωγίαις, τὰ γεφύρια, οἱ λουτροὶ, τὰ ἀμφιθέατρα, οἱ κίρκοι, οἱ ὀβελίσκοι, κολόνναις, μαυσώλεια, θριαμβικὰ τόξα καὶ τ. Ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὰ οἱ ἀνδριάντες ἐπέχουν ἕναν ξεχωριστὸ τόπο διὰ τὴν ἀριστοτεχνία τους· συναισθάνεται τινὰς μιὰ εὐχα-

ρίστησι βλέποντας τὰ πρόσωπα τῶν περιφήμων ἐκείνων ἀνδρῶν διὰ τοὺς ὁποίους ὁμιλεῖ τόσο ἡ ἱστορία. Ῥώμη κυρία τῆς Οἰκουμένης, ἐσύναξε εἰς τοῦ λόγου της ὅλα τὰ κάλλη τῆς Ἑλλάδος.

Μ᾽ ὅλον ὁποῦ τὰ ἀγάλματα ὁποῦ εὑρέθηκαν εἶναι ἀναρίθμητα, νομίζουν ἀκόμι πῶς εἶναι πολλὰ χωμένα μέσα εἰς τὴ γῆ. Εἰς τὸ Παλατῖνο ὁποῦ ἦταν τὰ βασίλεια, δὲν ἔσκαψαν ἀκόμι. Εἶναι εἰς τὴ Ῥώμη ἐργολάβοι ὁποῦ πληρόνουν, καὶ πέρνουν ἄδεια νὰ σκάψουν ἕνα τόπο διωρισμένο διὰ νὰ εὕρουν τίποτες, ἂν δὲν εὕρουν, δὲν χάνουν πάλιν τίποτες· ἐπειδὴ ευγάζουν πλῆθος κεραμίδια τὰ ὁποῖα οἱ ἀρχιτέκτονες τὰ προτιμοῦν πολὺ περισσότερο ἀπὸ νέα. νομίζουν πρὸς τούτοις πῶς ὁ τάφρος τοῦ Τίβρι περικλείει πολλὰ καὶ κάθε λογῆς πλούτη· διὰ τοῦτο οἱ Ἑβραῖοι ἐπρόβαλαν μιὰ φορὰ εἰς τὸν Πάππα νὰ τὸν καθαρίσουν μὲ τὰ ἔξοδάτους, μόνο ὅ, τι εὕρουν, νὰ εἶναι ἐδικότους. ὁ Πάππας ἀπὸ ἕναν ἄλογο φόβο δὲ θέλησε· ἂν ἐκαθαρίζονταν, ἤθελε βαθύνη, καὶ ἡ Ῥώμη δὲν ἤθελε εἶναι ὑποκείμενη εἰς τὰ ξεχειλίσματα τοῦ ποταμοῦ.

Εἶναι ἀκόμι ἕνα ἀξιόλογο θέαμα οἱ πολλοὶ ὀβελίσκοι, καὶ αἱ κολόνναις αἱ μονόλιθαις ἀπὸ τὴν ποικίλη πέτρα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, καὶ Ἑλλάδα ἔφεραν (α). βλέπει τινὰς τὴ δυσκολία ὁποῦ ἐδοκίμασαν ἕως νὰ ταῖς κόψουν, νὰ ταῖς σχηματίσουν καὶ νὰ ταῖς δώσουν τὴν ἀναλογια καὶ λειοτητα ὁποῦ ἔχουν. Οἱ ἀξιολογώτεροι ὀβελίσκοι εἶναι ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ἀγορὰ τοῦ δήμου, τῆς Ναβόνας, ὁ τοῦ Βατικάνου, ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν Ἅγιο Ἰωάννη, ὁ ὁποῖος περ-

νᾶ

(α) Μονολίθους γὰρ κίονας, καὶ πλάκας μεγάλας ὁρᾶν ἐστιν ἐν Ῥώμῃ τῆς ποικίλης λίθου, ὑφ᾽ ὧν ἡ πόλις κοσμεῖται ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ (Στράβ.

νὰ ὅλυς· αὐτὸς ἦταν ποτὲ εἰς ταῖς περίφημαις Θήβαις τῆς Αἰγύπτυ.

Τὸ γεφύρι τῦ Ἀρχαγγέλυ Γαβριὴλ εἶναι τὸ παλαιὸ Αἰλιογεφύρι ὁπῦ ὠνομάσθηκε ἀπὸ τὸν Αἴλιο Ἀδριανὸ αὐτοκράτορα· παρακάτω ἀπὸ αὐτὸ φαίνονται τὰ χαλάσματα τῦ παλαιῦ γεφυρίυ ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐπερνῦσε ὁ θρίαμβος, καὶ ἐπήγαινε εἰς τὸ Καπιτώλιο. μὰ τὸ νὰ περιγράψῃ τινὰς ταῖς ἀρχαιότητες τῆς Ῥώμης, εἶναι ἔργο ξεχωρισό.

Οἱ καρδινάλοι εἶναι τὰ δεύτερα πρόσωπα μετὰ τὸν Πάππα, καὶ τὸ συνειδισμένο συμβύλιο· Φορῦν τὴ σοτάνα (α) καὶ τὸ καπέλο κόκκινα, φανερόνωντας βέβαια πῶς εἶναι ἕτοιμοι νὰ χύσυν τὸ αἷμα τυς διὰ τὴν πίςι· ἀπ' αὐτὺς γίνονται καὶ οἱ πρῶτοι ἄρχοντες τῆς Παππικῆς αὐλῆς. Τὸ κονσιςόριο εἶναι τὸ καρδιναλοσυνέδριο, τὸ ὁποῖο γίνεται πάντοτε, παρὼν ὁ Πάππας. Τὸ ἱεροκριτήριο σύγκειται ἀπὸ 12 καρδινάλυς καὶ ἄλλυς. Ἡ ἀποςολικὴ κάμερα εἶναι ἡ βισιαρία.

Εἶναι γνωςὸ εἰς ὅλυς πῶς ἡ Ῥώμη διοικῦνταν ἀπὸ βασιλεῖς ἕως τὰ 244 ἀπὸ κτίσεως της, ὕςερα ἀπὸ ὑπάτυς 500 χρόνια, ὕςερα ἀπὸ τὺς αὐτοκράτορας, καὶ τέλος πάντων ἀπὸ Πάππας ἀπὸ τὰ 475. Ἐλεηλατίσθηκε ἓξ φοραῖς· εἰς τὰ 364 μετὰ τὴν κτίσι της ἀπὸ τὺς Κελτὺς ἢ Γαλάτας· δεύτερο ἀπὸ τὸν Ἀλάριχο εἰς τὰ 410 μετὰ Χ: · τρίτο ἀπὸ τὸν Γενσερίκο βασιλέα τῶν Ἐρύλων· τέταρτο ἀπὸ τὸν Ὀδόαρδο βασιλέα τῶν Ἐρύλων· πέμπτο ἀπὸ τὸν Τωτίλα εἰς τὰ 546, καὶ ἕκτο ἀπὸ τὸν ε΄· Κάρολο αὐτοκράτορα εἰς τὰ 1527. (β)

Εἰς

(α) Φόρεμα μακρὺ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, μὲ μανίκια στενὰ, τὸ ὁποῖο τὸ φορῦν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ ἀπανωφόρι.

(β) Ὅταν τὰ στρατεύματά τυ ἐλεηλατῆσαν τὸν τόπο τῦ Πάππα, αὐτὸς ἐπρόσταζε νὰ κάμνυν λιτανείαις τὴ Σπάνια διὰ τὴ σωτηρία τῆς μακαριότητός τυ.

Εἰς τὸν ζ΄. καὶ η΄. αἰῶνα ἡ Ῥώμη ἦταν μιὰ πόλι δυςυχισμένη, κακοδιαφεντευμένη ἀπὸ τὺς ἐξάρχυς, πάντοτε φοβερισμένη ἀπὸ τὺς Λομβάρδυς, καὶ ἐγνώριζε πάντοτε τὺς αὐτοκράτορας τῆς Κωνςαντινυπόλεως διὰ αὐθέντας της. Οἱ Πάππαι δὲν ἠμπορῦσαν νὰ χειροτονηθῦν παρὰ μὲ τὴν ἄδεια τῦ ἐξάρχυ· ὁ κλῆρος τῆς Ῥώμης ἔγραφε εἰς τὸν μητροπολίτη τῆς Ῥαβέννης, καὶ ἐζήτησε τὸν ὑπεράσπισι τῆς μακαριότητός τυ ἀπὸ τὸν ἔξαρχο διὰ λόγυ τυ, καὶ ὕςερα ὁ Πάππας ἔςελνε τὴν ὁμολογία τῆς πίςεως τυ εἰς αὐτόν· εἰς τὸ τέλος τῦ η΄. αἰῶνος τὰ πράγματα ἄλλαξαν· ἐπειδὴ Κάρολος ὁ μέγας, ἐξυσιαςὴς τῆς Ἰταλίας ἦλθε εἰς τὴ Ῥώμη, καὶ ἐςέφθηκε αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὸν Πάππα, καὶ ἀπὸ τότε τὰ πράγματα τῦ Πάππα ἄρχισαν νὰ πηγαίνυν ἐμπρὸς ἕως εἰς τὸν καιρὸ τῦ Λυθήρυ.

Ὠςία (γ), ἐπίνειο τῶν Ῥωμάνων, τὸ παλαιὸ ἀξιόλογο, τὴν σήμερον ὅμως σχεδὸν χαλασμένο· ὁ ἐπίσκοπος αὐτῆς χειροτονεῖ τὸν Πάππα. Εἶναι εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τῦ Τίβρι, 5 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥώμη ςὸ δ. ν.

Ἄλβανο, Ἄλβιον τὸ παλαιὸ, ἐπισκοπή. Πραίνεςον, ἐπισκοπή. Τραχίνη, ἐπισκοπὴ καὶ τ:.

Περὶ τῆς κληρονομίας τῦ ἁγίυ Πέτρυ.

Εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ τῦ Τίβρι, εὔφορη εἰς σιτάρια, λάδια, κρασιά.

Βιτέρβα, μεγάλη καὶ ὄμορφη πόλι.

Μοντεφιασκόνε, περίφημη ἀπὸ τὰ μυσκάτα κρασιά. καὶ τ:.

Περὶ τοῦ δυκάτου τῦ Κάςρυ.

Κάςρο, εἶναι ἡ μητρόπολι αὐτῦ τῦ δυκάτυ, ἦταν ποτὲ τῦ Δυκὸς τῆς Πάρμης. Εἰς τὰ 1646 ἐχαλάσθηκε ἀπὸ τὸν ςρατηγὸ τῦ Πάππα.

Πε-

Περὶ τοῦ Ὀρβιετάνου.

Ὀρβιέτα, τὸ παλαιὸ, Ἔρβανο, πόλι ἀπάνω εἰς μιὰ ἀπότομη πέτρα.

Περὶ τῆς Σαβίνης.

Ἐκατοικοῦνταν ποτὲ ἀπὸ τοὺς Σαβίνους, περίφημους εἰς τὴ Ῥωμάικη Ἱσορία, τόπος εὐφορώτατος εἰς λάδια, σιτάρια καὶ κρασιά.

Μαγλάνο εἶναι ἡ πρωτεύουσα πόλι.

Περὶ τῆς Περουζίνης.

Περοῦζα εἶναι πρωτεύουσα, πόλι ὄμορφη καὶ παλαιὰ, ἀπάνω εἰς τὸν Τίβρι.

Περὶ τῆς Ὀμβρίας.

Αὐτὴ ἐκατοικοῦνταν τὸ παλαιὸ ἀπὸ τοὺς Οὐμβρίους, ἔθνος παλαιότατο τῆς Ἰταλίας. Σπολέττα εἶναι ἡ μητρόπολι, πόλι παλαιὰ εἰς τὴν ὁποία εἶναι πολλαῖς οἰκοδομαῖς ἀξιόλογαις.

Νάρνη, ἐπισκοπὴ, πατρίδα τοῦ αὐτοκράτορος Νέρβα.

Τέρνη, τὸ παλαιὸ, Ἰντεράμνα, πατρίδα τοῦ Ἱσορικοῦ Τακίτου.

Περὶ τῆς Μάρκας τοῦ Ἀγκῶνος.

Ἡ Μάρκα τοῦ Ἀγκῶνος (α) εἶναι εἰς τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο· ὅλη της ἡ ἀκρογιαλιὰ ἔχει πύργους διὰ

τοὺς

(α) Μάρκα ἐσήμαινε ἄκρη μιᾶς ἐπικρατείας· εἰς ταῖς μάρκαις βάνοντας καπετάνους νὰ ταῖς φυλάγουν, ὠνόμαζαν αὐτοὺς μαρκέζους· ἀπ' αὐτὴ τὴ συνήθεια ἔμεινε τὸ Μάρκα κύριο εἰς μερικὰ

τοὺς πειρατάς· Ἔχει μάκρος λέγαις 26, καὶ 16 πλάτος· ὅρους ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ καὶ βόρειο, τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο· ἀπὸ τὸ νότειο, τὸ Ἀμπροῦτζο· καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸ δουκάτο τῆς Ὀμβρίας, καὶ τοῦ Οὐρμπίνου. Πλήθει ἀπὸ σιτάρι, κρασὶ, καννάβι, κερὶ· Ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ Πίκενο, καὶ ἦταν μέρος τοῦ τόπου τῶν Σαμνιτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχαν καὶ τὸ Λαμπάρο καὶ τὸ Ἀμπροῦτζο, καὶ τὴν Καπιτανάτα. Εἰς μερικὰ μέρη εὑρίσκεται καὶ κιχριμπάρι, θειάφι, καὶ διάφορα εἴδη ἀσφάλτου.

Ἀγκώνας εἶναι ἡ μητρόπολι, πόλι παραθαλάσσια, εἰς τοὺς πρόποδας ἑνὸς βουνοῦ, ἀναμεταξὺ εἰς δυὸ ἕτερα· ἀπάνω εἰς τὸ ἕνα εἶναι ἡ ἐπισκοπή. Εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη, καὶ κατὰ μέρος καλοκτισμένη· ὅμως δὲν ἔχει ἀνάλογους τοὺς κατοίκους μὲ τὸ μέγεθός της, μήτε τὰ πλούτη της μὲ τὴν τοποθεσία, ἔχωντας καλὸ λιμένα, καὶ μεγάλαις εὐκολίαις διὰ τὴν πραγμάτεια. Τὸν λιμένα της τὸν αὔξησε ὁ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς· διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἕνα θριαμβικὸ τόξο ἀπάνω εἰς μιὰ ἄκρη ὁποῦ ἐξέχει μέσα εἰς τὴ θάλασσα, καὶ εἶναι πρόβλημα τοῦ λιμένος· τὰ μάρμαρα αὐτοῦ εἶναι τόσο καλὰ δουλευμένα καὶ βαλμένα, ὁποῦ φαίνεται μονόλιθο. Ἔχει 4 μοναστήρια διὰ ταῖς γυναῖκες, καὶ 12 διὰ τοὺς ἄνδρας, 10 ἐφημέριαις ἐκκλησίαις, καὶ ἕνα συναγώγι τῶν Ἑβραίων ὁποῦ κάμνουν ὅλη τὴν πραγμάτεια. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Ῥώμη 70 λέγαις. πλ: 43, 36΄. μ: 31, 35΄.

Συ-

μέρη· τὸ Μαρκαντιμπούργ καὶ ἡ Αὐστρία ἦταν μάρκαις τῆς Γερμανίας, εἰς ταῖς ὁποίαις οἱ αὐτοκράτορες τῆς Γερμανίας ἔβαναν μαρκέζους διὰ νὰ διαφεντεύουν τὴ Γερμανία ἀπὸ τοὺς Σλάβους καὶ Οὔννους· Τὸ μαρκέζος τώρα εἶναι μιὰ ἀρχοντιὰ μόνο.

Περὶ τῆς Ῥωμάνιας.

Αὐτὴ συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὴ Φερράρικό· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὴν Τοσκάνα καὶ τὸ Οὐρμπίνο· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὸ Ἀδριατικὸ πέλαγος· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὴν Μπολωνιακή. Ἡ γῆ εἶναι εὔφορη εἰς σιτάρι, λάδι, κρασὶ καὶ καρπούς· ἔχει πρὸς τούτοις καὶ πολλὰ κυνήγια, μεταλλικὰ νερὰ, ἁλικαῖς, μέταλλα, βοσκαῖς. Ἡ θάλασσα, καὶ οἱ ποταμοὶ τὴν δίδουν μεγάλη εὐκολία εἰς τὴν πραγματεία. Αἱ πρωτεύουσαις πόλεις εἶναι Ῥαβέννη ἡ μητρόπολι, τὸ Ῥίμινι, ἡ Σαρσίνα, ἡ Κασένα, ἡ Φόρλη, ἡ Φαέντζα, τὸ Μπολωνόκαστρο, ἡ Ἰμόλα.

Ῥαβέννη, παλαιὰ, μεγάλη καὶ περίφημη πόλι, κοντὰ εἰς τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο, 15 λέγαις ἀπὸ τὴν Μπολώνια, 23 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία εἰς τὸ ἀ. β., 27 ἀπὸ τὴ Βενετιὰ, καὶ 64 ἀπὸ τὴ Ῥώμη εἰς τὸ β. Εἶναι εἰς ἕνα τόπο ὀλίγο ἐλώδη. Ἔχει κατοίκους 14,000.

Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι παλαιότατη· ἐπειδὴ καθὼς γράφει ὁ Στράβων ἐκτίσθηκε ἀπὸ τοὺς Θετταλοὺς, καθὼς καὶ ἄλλαις πολλαῖς εἰς τὸν Ἀδριατικὸ κόλπο ἀπὸ ἄλλους Ἕλληνας· Ὕστερα τὴν ἐπῆραν οἱ Σαμνῖται, ἀπὸ αὐτοὺς οἱ Κελτοὶ, ἀπὸ τοὺς Κελτοὺς οἱ Ῥωμάνοι στρατηγούμενοι ἀπὸ τὸν Μάρκελλο, καὶ Σκηπίωνα. Οἱ Ῥωμάνοι τὴν ἔκαμαν ἀσύδοτη, καὶ τὴν ἔδωκαν καὶ προνόμιο νὰ διοικῆται αὐτόνομη.

Ὁ αὐτοκράτωρ Τιβέριος καὶ Τραϊανὸς τὴν ἐκαλλώπισαν πολλὰ, καὶ ὁ Θεοδώρικος βασιλεὺς τῶν Ὀστρογότθων, ὁ ὁποῖος ἀφ᾽ οὗ ἐζώγρησε καὶ ἐφόνευσε Ὀδόακρο βασιλέα τῶν Ἐρούλων ὁποῦ εἶχε εὔγῃ ἀπὸ τὴν Οὐγγαρία καὶ Πρυσσία, καὶ εἶχεν ὑποτάξῃ εἰς τὰ 476 ὅλη σχεδὸν τὴν Ἰταλία, τὴν ἔκαμε καθέδρα του.

Ὀνώριος καὶ Οὐαλεντιανὸς ὁ γ΄. ἐβάσταξαν τὸν θρόνο τους πολὺν καιρὸ, καὶ ἀπέθαναν αὐτοῦ. Ὁ Ὀνώριος

ἦταν

ἦταν ἕνας ἄρχων χωρὶς πνεῦμα καὶ ἀξιότητα, καθὼς καὶ ὁ ἀδελφός του ὁ Ἀρκάδιος· ὁ Οὐαλεντιανὸς ἀπὸ κάποιαις μιαιφονίαις ὁποῦ εἶχε κάμῃ, ἐδολοφονήθηκε καὶ αὐτὸς εἰς τὰ 455.

Εἰς τὴ βασιλεία τοῦ Βιτιγοῦ Βελισάριος ἀρχιστράτηγος τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐξεπολιόρκησε αὐτὴ καὶ ἐμβῆκε μέσα χωρὶς νὰ γένῃ καμμιὰ ἀταξία. Ὁ ἔπαρχος Λογγῖνος εἰς τὸν καιρὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστίνου τοῦ β΄· διάλεξε τὴν Ῥαβέννη διὰ καθέδρα του καλλίτερα, παρὰ τὴ Ῥώμη, τὴν ὠχυροποίησε, καὶ μετωνομάσθηκε ἔξαρχος. Ἀπ᾽ ἐδῶ λοιπὸν ἔχει τὴν ἀρχὴ ἡ ἐξαρχία τῆς Ῥαβέννης, ἡ ὁποία ἐξαρχία ὠνόμαζουνταν καὶ δεκάπολις καὶ περιεῖχε τὴν Ῥαβέννη, Μπολώνια, Ἀδρία καὶ ἄλλαις περισσότεραις ἀπὸ δέκα, μαζὶ μὲ τὰ πέριξ τους· μερικαῖς φοραῖς ἐπεριέκλειε καὶ τὴν Πεντάπολι, τῆς ὁποίας αἱ 5 πόλεις ἦταν τὸ Ῥίμινι, τὸ Πεζάρο, τὸ Φάνο, ὁ Ἀγκώνας, καὶ τὸ Ὄσμο.

Ἡ ἐξαρχία ἦταν τῶν αὐτοκρατόρων τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐτέλειωσε εἰς τὰ 773 εἰς τὸν ἐρχομὸ τοῦ μεγάλου Καρόλου, ὁ ὁποῖος τὴν ἀφιέρωσε εἰς τὸν θρόνο τῆς Ῥώμης. Οἱ Βενετζιάνοι ἐπῆραν τὴ Ῥαβέννη εἰς τὰ 1440, ὅμως εἰς τὰ 1509 τὴν ἐπέστρεψαν πάλιν. Εἰς τὰ 1512 τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα ἐσυγκροτήθηκε μιὰ μάχη φοβερὴ ἐμπροσθὰ εἰς τὴ Ῥαβέννη ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς Φραντζέζους καὶ Σπανιόλους συμμάχους μὲ τὸν Πάπα, καὶ ἐνίκησαν οἱ Φραντζέζοι.

Ἡ καλλίτερη ἐκκλησία εἰς τὴ Ῥαβέννη εἶναι ἐκείνη ὁποῦ ἔκτισε ὁ Ἰουστινιανός. Τὰ σπίτια εἶναι παλαιὰ καὶ σεσαθρωμένα, αἱ στράταις ἄπαστραις, καὶ ἔρημαις, ὁ ἀέρας νοσώδης. Ἔξω ἀπὸ τὴν ἀρχιεπισκοπὴ, εἶναι καὶ 21 ἄλλαις ἐκκλησίαις ἐφημερικαῖς, 12 μοναστήρια ἀνδρῶν, 5 γυναικομοναστήρια. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ῥαβέννης ἐστάθηκε εἰς τὸν καιρὸ τῶν ἐξάρχων ἰσότιμος μὲ τὸν Πάπα.

Cc 2 Πε-

Περὶ τοῦ δουκάτο τοῦ Οὐρμπίνου.

Αὐτὸ εἶναι ἕνας τόπος, νοσώδης, καὶ ὀλίγο εὔφορος· ἦλθε εἰς τὴν ἐξουσία τοῦ Πάππα εἰς τὰ 1631, ἀφ' οὗ ἀπόθανε ὁ ὑστερινὸς δοῦκας.

Οὐρμπίνο, μητρόπολι, ἀρχιεπισκοπὴ, πόλι ἀξιόλογη, πατρίδα τοῦ περιφήμου ζωγράφου Ῥαφαήλ.

Φοσσομβρόνη, πόλι παλαιά, κοντὰ εἰς τὸν ποταμὸ τὸν Μέτρο, τὸ παλαιὸ Μέταυρον, περίφημη ἀπὸ τὴ μάχη ὁποῦ ἔγινε περὶ τὰ τέλη τοῦ β'· Καρχηδονικοῦ πολέμου, ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Ἀσδρούβα ὁποῦ πήγαινε νὰ ἀνταμώσῃ τὸν ἀδελφό του τὸν Ἀννίβα, καὶ εἰς τοὺς ὑπάτους Νέρωνα, καὶ Λίβιο. οἱ Καρχηδόνιοι ἐνικήθησαν καὶ ἔπεσαν 50000 μὲ τὸν ἀρχιστρατηγό τους. Ἀπέχει 5 λέγαις ἀπὸ τὸ Οὐρμπίνο· πλ: 43, 44'. μ: 30, 28'.

Σινιγάλλια, τὸ παλαιὸ, Σενογαλλία, μὲ τὸ νὰ ἐκτίσθηκε ἀπὸ τοὺς Σενογάλλους, ὅταν ἐπήγαιναν στρατηγούμενοι ἀπὸ τὸν Βρέννο νὰ βάνουν τὴ Ῥώμη στὸ σπαθὶ, καὶ τὴ φωτιά· αὐτὴ εἶναι μικρὴ πόλι· πλ: 34, 42. μ: 30, 54'.

Φάνο, τὸ παλαιὸ, Φάνουμ Φορτούνας, ὅ ἐστιν Ἱερὸν Τύχης.

Πεζάρο, κάστρον ὀχυρὸ, εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Φίλια ποταμοῦ.

Περὶ τῆς Μπολωνιακῆς.

Ἔχει 18 λέγαις μάκρος καὶ 12 πλάτος, συνορεύει ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὴ Μοδενική· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὸ Φλωρεντίνο· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴ Φερραρικὴ καὶ Ῥωμάνια· ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὴ Φερραρική.

Αὐτὸς ὁ τόπος ἀφ' οὗ ἐδοκίμασε πολλαῖς μεταβολαῖς περνῶντας ἀπὸ ἕναν εἰς ἄλλο, ἦλθε τέλος πάντων εἰς τὴν ὑποταγὴ τοῦ Πάππα μόνος του. Εἶναι εὐφορώτατος καὶ χαριέστατος.

Μπολώνια, μητρόπολι, πόλι μεγάλη, ὄμορφη καὶ δεύτερη τοῦ Πάππα. Εἰς τὰ 1513 ὑποτάχθηκε μόνη της μὲ συμφωνία ὅμως, Νἄχῃ ἕναν πρεσβευτὴ εἰς τὴ Ῥώμη διὰ ταῖς ὑπόθεσές της, Νἄχῃ καὶ αὐτὴ ἕναν εἰς τὸ κριτήριο τῆς Ῥώμης, Νὰ μὴ γένῃ κανένα κάστρο κοντά της, Ἡ δήμευσι νὰ λείπῃ μὲ κάθε τρόπο, Νἄχῃ νομισματοκοπεῖα. Τὰ ὁποῖα προνόμια τὰ φυλάγῃ ὡς τὴν σήμερον. Αὐτὴ Ἰντερεσσάρει περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη πόλι τῆς Ἰταλίας, διὰ τὴν καλλιέργεια ὁποῦ κάμνει εἰς ταῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις, εἰς αὐτὴ ἐσπούδαξαν καὶ πολλοὶ ἐδικοί μας εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα.

Ἡ Μπολώνια γυρίζει δυὸ λέγαις, ἔχει ὡς 80 χιλιάδες κατοίκους, ἐμβαίνουν ἀπὸ 12 πόρταις, εἶναι εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀπεννίνου, ἀπάνω εἰς τὸν Ῥένο ποταμὸ, εἰς ἕναν τόπο παχύτατο (διὰ τοῦτο καὶ τὴν λέγουν ἡ παχειὰ Μπολώνια) πλουσιοπάροχο, καὶ ὑγιεινό· οἱ περισσότεροι δρόμοι της εἶναι περιστιχισμένοι μὲ περιστύλια, ἀπὸ κάτω εἰς τὰ ὁποῖα περιπατῶντας τινὰς διαφεντεύεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀλαία καὶ ἀπὸ τὴ βροχή· αἱ ἐκκλησίαις εἶναι ὄμορφαις, στολισμέναις μὲ ζωγραφιαῖς καὶ ἄλλα πολύτιμα. ἡ ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ὁ ἅγιος Πετρόνος εἶναι αἱ καλλίτεραις ἐκκλησίαις· ἔχει 35 μοναστήρια διὰ τοὺς ἄνδρας, καὶ 38 διὰ ταῖς γυναῖκες. ἔχει πολλὲς εὐγενεῖς. τὸ γενικὸ σχολεῖο εἶναι παλαιότατο· ἐπειδὴ ἔγινε εἰς τὰ 425 ἀπὸ τὸν νέο Θεοδόσιο· ἡ Ἀκαδημία της εἶναι μιὰ ἀπὸ ταῖς περίφημαις τῆς Εὐρώπης· αἱ οἰκοδομαῖς της περιέχουν μιὰ βιβλιοθήκη, ἕναν ἀστρονομικὸ πύργο, ἕνα μεγάλο καμπινέτο τῆς φυσικῆς ἱστορίας, καὶ ἕνα τῆς νατουράλ-

λικης, σκόλαις διὰ τὴ ναυτικὴ, διὰ τὴν πολιτικὴ, ἀρχιτεκτονικὴ καὶ πολεμικὴ, διὰ ταῖς ἀρχαιότητες, διὰ τὴ χυμικὴ, διὰ τὴ μαιευτικὴ, ζωγραφικὴ, γλυφικὴ καὶ τ: μὲ διδασκάλους καλοὺς εἰς κάθε εἶδος· Εἶναι κ' ἕνας κῆπος τῆς βοτανικῆς. Γίνεται μιὰ καλὴ πραγμάτεια εἰς κρασὶ, λινάρι, καννάβι, λάδι, καὶ μάλιστα εἰς ρατιφιάτι· Δουλεύονται πολλῶν λογιῶν μεταξωτά.

Αἱ πολιτικαῖς ὑπόθεσες καὶ αἱ φονικαῖς ἀποφασίζονται ἀπὸ κριτὰς ξένους, τοὺς ὁποίους ψηφίζει ὁ Πάππας, καὶ ἀλλάζουν καὶ αὐτοὶ εἰς κάθε τρία χρόνια, ἢ ξαναμένουν· ἡ διοίκησι τῆς πόλεως, καὶ τῶν προσόδων της εἶναι εἰς τὰ χέρια τῆς γερουσίας, τῆς ὁποίας καὶ αὐτῆς τὰ μέλη ψηφίζονται ἀπὸ τὸν Πάππα· οἱ γέροντες εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους εὐγενεῖς.

Αὐτὴ ἡ πόλι κοινωνεῖ διὰ τινος διώρυγος μὲ τὸν Πό. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Μόδενα 8 λέγαις σὸ ἀ. ν., 11 ἀπὸ τὴ Φερράρα σὸ δ. ν. 15 ἀπὸ τὴν Ῥαβέννη σὸ δ., 18 ἀπὸ τὴν Φλωρεντία σὸ β, 70 ἀπὸ τὴ Ῥώμη σὸ β. δ. β. πλ: 44, 47′, 20″ μ: 29, 1′.

Ἡ πέτρα ὁποῦ ὀνομάζεται Μπολώνια, εὑρίσκεται εἰς τὰ περίχωρά της εἰς τὸ Πατέρνο βουνό· διὰ τῆς τιτανώσεως καὶ μιᾶς ἑτοιμασίας, γίνεται ἕνα φωσφόρο ὁποῦ ἀνάφτει μὲ τὸ φῶς μόνο τοῦ ἡλίου, καὶ φαίνεται εἰς τὸ σκότος σὰν ἕνα κάρβουνο ἀναμμένο.

Περὶ τῆς Φερραρικῆς.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἡ ὁποία εἶναι ἡ βορειότερη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐπικρατειῶν, δὲν ἔχει ἐκείνη τὴν ἔκτασι ὁποῦ εἶχε προτήτερα ὅταν εἶχε τοὺς δοῦκας της, μήτε εἶναι δουλευμένη καθὼς τότε, μὲ ὅλον ὁποῦ ἔχει ἕναν τόπο καλὸ καὶ ἀπὸ τοὺς εὐφορωτέρους τῆς Ἰταλίας· τώρα εἶναι σχεδὸν χέρσος. Εἰς τὰ 1500 οἱ Βενετζιάνοι ὑπό-

ὑπόταξαν αὐτὸν τὸν τόπο· εἰς τὰ 1597 ὅμως τὸν ἐπῆραν οἱ Πάππαι. Τὸ γένος τῶν παλαιῶν δουκῶν της σώζεται ἀκόμι εἰς τοὺς κυρίους τῆς Μόδενας, ἡ ὁποία ἦταν προτήτερα μέρος τῆς Φερραρικῆς, καθὼς καὶ ἄλλοι τόποι ἀκόμι. Αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι πολλὰ ἑλώδης ἐξ αἰτίας τοῦ Πὸ ποταμοῦ.

Φερράρα, μεγάλη, ὄμορφη καὶ περίφημη πόλι, μητρόπολι τῆς παρωνύμης ἐπαρχίας, μὲ μιὰ ἀρχιεπισκοπὴ, ἕνα γενικὸ σχολεῖο, ἐκκλησίαις θαυμασαῖς, μιὰ ἀγορὰ ἐξαίρετη· δὲν ἀκμάζει ὅμως καὶ τώρα καθὼς καὶ ὅταν εἶχε τοὺς δοῦκας, μήτε εἶναι κατοικημένη ἀναλόγως μὲ τὸ μέγεθός της. Εἶναι κοντὰ εἰς τὸν Πὸ, μακρυὰ ἀπὸ τὴν Μπολώνια 10 λέγαις σὸ β. ἀ. β., 15 ἀπὸ τὴ Ῥαβέννη σὸ δ. β., 28 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία, σὸ β., 76 ἀπὸ τὴ Ῥώμη σὸ β. πλ: 44, 55′. μ. 29, 30′.

Περὶ τῆς μικρῆς ἀριστοκρατίας τοῦ Ἁγίου Μαρίνου.

Αὐτὸς ὁ τόπος ὁποῦ εἶναι ἀνάμεσα εἰς τὴ Ῥωμάνια καὶ εἰς τὸ δουκάτο τοῦ Οὐρμπίνου· δὲν ἔχει παρὰ 7 χωριὰ καὶ τὸν Ἅγιο Μαρῖνο τὴ μητρόπολι. Αὐτὴ ἡ πόλι ὁποῦ ἔχει κατοίκους ἕως πέντε χιλιάδες, διοικεῖται ἀριστοκρατικῶς ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισι τοῦ Πάππα. οἱ πρῶτοι της εἶναι δυὸ καπετάνοι τοὺς ὁποίους τοὺς ἀλλάζουν εἰς κάθε ἕξ μῆνες. Εἰς τὰ 1739 ἀκολούθησε κάποια διαφορὰ εἰς τοὺς διοικητάς της, καὶ ὁ Πάππας ἔστειλε τὸν Καρδινάλη Ἀλμπερόνη διὰ νὰ τοὺς διαλλάξῃ, ὁ ὁποῖος ἔκαμε κάθε τρόπο καὶ τὴν ὑπόταξε εἰς τὴν μακαριότητάτου· ὁ Αὐτοκράτωρ ὅμως τὴν ἐξαναπατάστησε εἰς τὴν πρωτότητης ἐλευθερία ὁποῦ τὴν ἔχει τώρα περισσότερο ἀπὸ χίλια χρόνια.

Περὶ τῶν ἐπικρατειῶν τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Τοσκάνας.

Ἡ Τοσκάνα εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Μεσόγειο, εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια, εἰς τὸ δουκάτο τῆς Πάρμης, τῆς Μόδενας καὶ εἰς τὴν Ἀριστοκρατία τῆς Γένουας· Αὐτὸς ὁ τόπος ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ Τυρρηνία· μὲ ὅλον ὁποῦ ἡ Τυρρηνία τῶν παλαιῶν εἶχε μεγαλύτερη ἔκτασι, παρὰ αὐτὴ τὴν σήμερο. Ἔχει τώρα 130 μίλλια, τὸ αὐτὸ εἶναι 44 λέγαις ἀπὸ τὸν βορρᾶ εἰς τὸν νότο, καὶ 100 μίλλια ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικό. Εἶναι κατοικημένη κατὰ τὴν ἀπαρίθμησι ὁποῦ ἔγινε εἰς τὰ 1765 κοντὰ ἀπὸ 95000 ψυχαῖς, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις 28 χιλιάδες εἶναι τοῦ μοναχικοῦ τάγματος.

Ἡ Τοσκάνα εἶναι θαυμάσια διὰ τὸ θῶρι της καὶ τὴν ποικιλότητά της· ἐπειδὴ ἐδῶ βλέπεις ὑψηλὰ ὄρη, ὁποῦ εἶναι διάφορα μέταλλα, ἐκεῖ πάλιν λόφους ἀμπελόφυτους, ἡδονικούς, γεμάτους ἀπὸ διάφορα καρποφόρα δένδρα, ἐλιαῖς, λεϊμονιαῖς καὶ τ:, ἀλλοῦ πάλιν πεδιάδες ἀνοιχταῖς εἰς ταῖς ὁποίαις σπέρνονται κάθε λογῆς ὄσπρια καὶ γεννήματα. Ἔχει θερμὰ καὶ τ:.

Ἡ ἀρχὴ τῶν παλαιῶν Τυρρηνῶν εἶναι τόσο σκοτεινή, ὁποῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς τίποτες θετικό· μὲ ὅλον τοῦτο νομίζουν μὲ θεμέλιο πῶς αὐτοὶ οἱ πρότεροι ἀπὸ τὰ μνημονευόμενα περίφημα ἔθνη τῆς Ἰταλίας πρὸ κτίσεως Ῥώμης, καὶ μὲ τὰ τὴν κτίσι ἀκόμι, (α)
ἦλ-

(α) Διάβασε καὶ τὸν Στράβωνα εἰς τὸ ε΄· βιβλ: νὰ ἰδῇς τί λέγει διὰ τοὺς Τυρρηνούς, τοὺς ὁποίους οἱ Ῥωμάνοι τοὺς ἔλεγαν Ἐτρούσκους καὶ Τόσκους,

ἦλθαν ἐδῶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο· ἐπειδὴ τὰ φορέματά τους, τὸ σχῆμα τῶν ὅπλων τους, τῶν ἀσπίδων τους, τὰ πτερὰ τῶν εἰδώλων τους, τὰ ἱερογλυφικά τους, ἡ σφίγξ αὐτῶν, ἡ μαντική τους, αἱ τελεταῖς τους, κάποια ὑπομνήματα ὁποῦ εὑρῆκαν καὶ εὑρίσκουν ἀκόμι, μαρτυροῦν ὅλα πῶς εἶναι ἄποικοι τῶν Αἰγυπτίων. (α)

Τὸ παλαιὸ ἡ Τυρρηνία ἦταν μερασμένη εἰς 12 δήμους, καὶ ἦταν καὶ ἄλλαις τόσαις πόλεις, κάθε μιὰ μὲ τὰ περίχωρά της, κάθε μιὰ αὐτόνομη, καὶ εἶχε ἕναν πρῶτο κατ' ἐκλογή, εἰς καιρὸν ἀνάγκης ἐγίνουνταν ὅλαις ἕνα διὰ νὰ ἀπαντήσουν εἰς κἀνέναν κοινὸ πόλεμο.

Ἀπὸ τοὺς Τυρρηνοὺς ἔλαβαν οἱ Ῥωμάνοι ταῖς τελεταῖς τους, τὴ μαντική τους, ταῖς ῥάβδους, τοὺς πελέκεις, ταῖς σάλπιγγες, τὴ μουσική τους ὅση δημοσίᾳ ἐμεταχειρίζουνταν, καὶ ὅλο τὸν ὑπατικὸ κόσμο καὶ ἀρχοντικό, καὶ θριαμβικό.

Ἡ Τυρρηνία προτήτερα ἦταν φοβερὴ εἰς τοὺς Ῥωμάνους· οἱ Τυρρηνοὶ ἐχτύπησαν καὶ τοὺς Γαλάτας ὁποῦ ἐχάλασαν τὴ Ῥώμη, καὶ τοὺς ἐνίκησαν, καὶ τοὺς ἐπῆραν ὅλα τὰ λάφυρα· εἰς αὐτοὺς ἐκατάφυγαν πολλοὶ Ῥωμάνοι, καὶ ἐφύλαξαν τὸ ἀθάνατο πῦρ. Τέλος πάντων εἰς τὰ 474 ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης μετὰ τὴ μάχη, εἰς τὴν ὁποία ἔπεσαν 60000, καὶ ἦταν νικηταὶ οἱ Ῥωμάνοι, ἐξουσιάσθηκαν ἀπ' αὐτούς. Εἰς τὸν ς΄· αἰῶνα ἡ Τυρρηνία ἐποτάχθηκε εἰς τοὺς Γότθους, καὶ μετὰ 60 χρόνους τὴν ἐπῆραν οἱ Λομβάρδοι. Ὕστερα Κάρολος ὁ μέγας ὁποῦ
εἶχε

(α) ὁ Στράβων λέγει πῶς οἱ πρῶτοι Τυρρηνοὶ ἦταν ἄποικοι τῶν Λυδῶν, καὶ Πελασγῶν, ὕστερα μετὰ τὴν κτίσι τῆς Ῥώμης ἦλθε ἀπὸ τὴν Κόρινθο καὶ ὁ Δημάρατος φέρνοντας μαζί του λαό· αὐτουνοῦ ὁ υἱὸς ὁ Ταρκύνιος ἐβασίλευσε εἰς τὴ Ῥώμη.

εἶχε ἀφανίση τὴ βασιλεία τῶν Λομβάρδων, ὑπόταξε τὴν Τοσκάνα εἰς κόντας, οἱ ὁποῖοι ὕϛερα ἐμετονομάσθηκαν Μαρκέζοι, ϗ ἦταν ὑποκείμενοι εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἐπηγαιναν κατὰ κληρονομία. Εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸ κάθε πόλι ἦταν ἀριϛοκρατία· παρομοίως ὅμως μὲ ταῖς αὐτοκρατορικαῖς πόλεις τῆς Γερμανίας, ὦντας ὑποτελεῖς κατ' ἄτινα τρόπον εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

Ἡ Πίζα, ἡ Φλωρεντία ϗ ἡ Σιέννα ἀφ' ȣ ἐπλέτησαν πολλὰ μὲ τὴν πραγμάτεια τȣς, ὑπόταξαν ταῖς ἐπίλοιπαις πόλεις, καὶ ἐσυμπλήρωναν τρεῖς ἀριϛοκρατίαις. Ἡ Φλωρεντία ὕϛερα ὑπόταξε τὴν Πίζα, μὰ ἔχασε καὶ αὐτὴ τὴν ἐλευθερίατης· Ἀλέξανδρος Μέδικος καταγόμενος ἀπὸ πραγματευτὰς, ϗ πραγματευτὴς αὐτὸς ὁ ἴδιος, ϗ πρῶτος ἐν ταὐτῷ τῆς Φλωρεντίας ἔχωντας ἐξηρτημένο τὸν δῆμο μὲ ταῖς ἐλευθεριότητές τȣ, ἄλλως, βοηθȣμενος καὶ ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα έ. Κάρολο, ἔγινε κύριος τῆς Τοσκάνας.

Οἱ Στρότζοι οἱ ἀντιπολιτευόμενοι τῶν Μεδίκων ἐδιαφέντευσαν τὴν ἐλευθερία τȣς, ὅμως εἰς μάτην· ἐπειδὴ ἡ μάχη ὁπȣ ἔγινε εἰς τὸν Μαρονȣ, ἀποφάσισε νὰ ἦναι κύριος τῆς Φλωρεντίας ὁ ὑιός τȣ ά Κῶμας Μέδικος.

Αὐτὸς εἰς τὰ 1557 ἔλαβε ἀπὸ τὸν Φίλιππο τὸν βασιλέα τῆς Σπάνιας καὶ τὴν Σιεννιανὴ, τὴν ὁποία ὁ πατέρας τȣ Κάρολος έ· εἶχε τὴν πάρη. Εἰς τὰ 1569 ὁ Πάππας ἔδωσε εἰς αὐτὸν τὴν ἐπωνυμία μέγας δȣκας, τὴν ὁποία ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς τὴν ἐπιβεβαίωσε. Εἰς ταῖς ἀρχαῖς τȣ τρέχοντος αἰῶνος ὁ αὐτοκράτωρ ἔδωσε ἀκόμι εἰς τὸν μέγα δȣκα καὶ τὸ ἡ βασιλικὴ ὑψηλότης. Εἰς τὰ 1737 ἔσβησε τὸ γένος τῶν Μεδίκων ὁπȣ ἐδȣκευαν εἰς τὴν Τοσκάνα, καὶ τὸ δȣκάτο ἦλθε εἰς τὸν δȣκα τῆς Λοῤῥαίνας Φραντζίσκο Στέφανο, ἄνδρα τῆς Μαρίας Τερέζιας, ὁ ὁποῖος ἀντὶς δι' αὐτὸ ὑπεχώρησε εἰς τὴ Φράντζα τὴ Λοῤῥαίνα. Ἔγι-

γε

νε δȣκας εἰς τὰ 1737, καὶ εἰς τὰ 1745 ἔγινε αὐτοκράτωρ. εἰς τὰ 1765 ἀπόθανε, καὶ αὐτὴν τὴν χρονιὰ ὁ β· ὑιός τȣ Λεοπόλδος ἐπῆγε δȣκας εἰς τὴν Τοσκάνα.

Αὐτὸς ὁ δȣκας, νεὸς εἰς τὴν ἡλικία, πολιὸς εἰς τὴ φρόνησι, ἔβαλε τὴν Τοσκάνα εἰς μιὰ καλὴ κατάϛασι, αὐτὸς τὴν ἐμεταμόρφωσε ἀπὸ ἐκεῖ ὁπȣ ἦταν προτήτερα ἕνα χάος. Ἀπὸ τὰ δόγματα ὁπȣ ὑπαγορεύωντάς τον ἡ βαθεῖα τȣ σύνεσι, ἐξέδωκε, εἶναι, Ὁ χαλασμὸς τῶν ἀποκλεισικῶν προνομίων καὶ τῶν μονοπωλίων, μάϛιγα φοβερὴ τῆς ἁμίλλας ϗ τῆς φιλοπονίας. Ἡ ἐμψύχωσι τῆς γεωργικῆς, Ὁ ἀφανισμὸς τῆς τρυφῆς, Ἡ ἀνακȣφισι τῶν φόρων, Αἱ ἀπαγόρευσες εἰς τὸ νὰ ϛέλνȣν μεγάλαις ποσότητες εἰς μιὰ γείτονα αὐλὴ διὰ κἂν τίποτες, Ὁ προσδιωρισμὸς τῶν μέτρων καὶ βάρεων διὰ νὰ εἶναι ἴσια εἰς ὅλο τὸ δȣκάτο. Ἡ ἐλευθερία τῆς ἐσωτερικῆς πραγμάτειας. Ἡ ἐλευθερία ὁπȣ ἔχει τινὰς τώρα νὰ ἐπιχειρίζεται ὅ, τι τέχνη καὶ βίο θέλει, χωρὶς νὰ εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὰ σινάφια, καὶ εἰς κἀνένα ξεχωριϛὸ δόσιμο δι' αὐτό, Αἱ ζητείαις εἰς ἄσπρα, ἢ εἰς εἰσοδήματα, ἀκυρωμέναις εἰς τȣς ἀγρȣς, καταλυμέναις εἰς ταῖς πόλεις. Ἡ ἀπαγόρευσι ἐκείνων τῶν ἀπρέπων ϗ δεισιδαιμόνων ἔργων ὁπȣ ἐγίνȣνταν δημοσίᾳ εἰς μερικαῖς λιτανείαις καὶ μερικȣς καιρȣς, μαϛιγόνωντας τὸν ἑαυτόντȣς μερικοὶ εὐλαβείᾳ φερόμενοι Ἡ ἀπαγόρευσι εἰς τȣς ἐπισκόπȣς εἰς τὸ νὰ συγχωρȣν τέτοια εἰς τὸ ἑξῆς, Ἡ καλὴ κατάϛασι ὁπȣ ἔβαλε ταῖς ἐπαρχίαις τȣ, Ὁ χαλασμὸς τȣ ἱεροκριτηρίȣ, καὶ τ: καὶ τ:.

Ἡ Τοσκάνα διαιρεῖται εἰς τρία εἰς τὸ Φλωρεντίνο, Πιζάνο καὶ Σιεννιανὴ, τόποι παρωνυμȣμενοι ἀπὸ ταῖς τρεῖς ἀξιολογώτεραις πόλεις τῆς Τοσκάνας, αἱ ὁποίαις ἐϛάθηκαν ποτὲ καὶ αἱ τρεῖς περίφημαις μητρόπολες.

Πε-

Περὶ τοῦ Φλωρεντίνου.

Αὐτὸ εἶναι ἡ μεγαλήτερη ἐπαρχία ἀπὸ ταῖς τρεῖς ἀπὸ ταῖς ὁποίαις εἶναι σύνθετη ἡ Τοσκάνα.

Φλωρεντία, μητρόπολι τὸ παλαιὸ τοῦ Φλωρεντίνου, τώρα ὅλης τῆς Τοσκάνας, παλαιὰ καὶ περίφημη πόλι, τιμημένη εἰς θρόνο Ἀρχιεπισκόπου, μὲ ἕνα ὀνομαστὸ γενικὸ σχολεῖο· Αὐτὴ ἐπονομάζεται Μπέλλα Φλωρέντζα, ὅ ἐστι ὅμορφη Φλωρεντία, διὰ τὴν χαριέστατη καὶ ἡδονικώτατη τοποθεσία ὁποῦ ἔχει, διὰ τὴν ὁποία καὶ ὠνομάσθηκε Φλωρεντία· ἐπειδὴ Φλὼς Φλῶρις Λατινικὰ σημαίνει λουλοῦδι. Αὐτὴ ἡ ὁμορφότατη πόλι γυρίζει 8 λέγαις, καὶ ἔχει κατοίκους 200000.

Εἰς τὰ γειτονάτης μέρη εὑρίσκεται ἐκεῖνο τὸ πολλὰ κουριόζικο μάρμαρο τὸ ὁ ὁποῖο ἀφ' οὗ κοπῇ, δουλευθῇ, στιλβωθῇ, παραστήνει εἴδη βατλιῶν, δένδρων, χαλασμάτων, τόπων καὶ τ:.

Εἶναι εἰς τὴ Φλωρεντία πολλὰ παλάτια, ἀναμεταξὺ εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ξεχωριστὸ τὸ παλάτι τῶν δουκῶν, τὸ ὁποῖο θέλει εἶναι διὰ πάντα περίφημο μαζὶ μὲ τοὺς Μέδικους ὁποῦ εἰς αὐτὸ ἐκατοίκησαν. Ἡ ἀγορὰ ἀπὸ τὴν ὁποία ἔρχεται τινὰς εἰς αὐτὸ, εἶναι καλλωπισμένη μὲ πολλὰ ἀγάλματα τῶν μεγαλητέρων καὶ περιφημοτέρων λιθοξόων καὶ ἀγαλματοποιῶν. Περιπατῶντας τινὰς εἰς αὐτὴ θαυμάζει τὸν Σκηπίωνα μπρέντζινο, τὴν Λήδα, τὴν Ἰουλία, τὴν Ἀφροδίτη, τὴν Ἄρτεμι, τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν Βάκχο, Ἑλληνικὸν μὲ ἕνα ἀντίτυπο τοῦ περιφήμου Μιχαὴλ Ἀγγέλου καὶ τ:. Ἀπ' ἐδῶ ἐμβαίνει τινὰς εἰς σάλλαις στολισμέναις μὲ διάφορα ἀγάλματα, καὶ ἄλλα λιθοξοικὰ ἔργα, μὲ εἰκόναις, μὲ πλῆθος μεντάλιαις, εἴδωλα Ῥωμάνικα, Ἑλληνικὰ, Αἰγυπτιακὰ, καὶ ἄλλαις διάφοραις ἀρχαιότητες, τὰ ὁποῖα χρειάζονται βιβλίο ὁλόκληρο νὰ τὰ περιγράψῃ τινάς. Εἰς τὴ Φλωρεντία ἦταν καὶ

ἕνα,

ἕνα, ὀνομαστὸ διαμάντι τὸ ὁποῖο ἐζύγιαζε 139½ καράτια· ὁ ἄνδρας ὅμως τῆς Μαρίας Τερέζιας τὸ φερε εἰς τὴ Βιέννα. Εἶναι ἀκόμι καὶ μιὰ κεφαλὴ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ἔργο παλαιὸ ἀπὸ μιὰ μόνη πέτρα τουρκίνα.

Μιὰ ἰδέα πληρέστερη τῆς Φλωρεντίας ἰντερεσσάρει βέβαια κάθε ἕναν, καὶ μάλιστα ἕναν φιλόμουσο· ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ πόλι ἐστάθηκε εἰς τὴν Εὐρώπη εἰς ταῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις, ἐκεῖνο ὁποῦ ἐστάθηκαν καὶ αἱ Ἀθήναις τὸ παλαιὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Περικλῆς ἐστάθηκαν οἱ Μέδικοι· οἱ Μέδικοι ἀπὸ πραγματευταὶ ὀνομαστοὶ, καὶ ἀρχηγοὶ τῆς δημοκρατίας συνετώτατοι, μὲ τὰ πλούτη τους, μὲ τὴν ἀξιότητά τους, μὲ τὴ δημαγωγία τους, καὶ φιλανθρωπία τους ἐκαταστάθηκαν κύριοι τῆς δημοκρατίας. Ὅταν ἡ Φλωρεντία ἦταν εἰς τὸν ἀνώτατο βαθμὸ τῆς εὐτυχίας της διὰ τοὺς Μέδικους, ὅταν τὰ ἐδικάμας ἦταν εἰς τὴν ἐλεεινότερη κατάστασι ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἕνας τόπος, οἱ Μέδικοι πλουσιώτατοι, ἐλευθέριοι, μεγαλοπρεπεῖς, φιλόξενοι, φιλόμουσοι, φιλέλληνες, ἐδέχουνταν μὲ μεγάλη φιλοφροσύνη τοὺς προκομμένους Ἕλληνας ὁποῦ ἐκατάφευγαν εἰς τὰ μέρη τους, ἐμάζοναν μὲ ἁδραῖς πληρωμαῖς τὰ κάλλη καὶ καυχήματα τῆς Ἑλλάδος μας.

Ἡ Φλωρεντία δὲν θέλει ξεχάσῃ κάμμιὰ φορὰ τοὺς Μέδικους, μήτε τὸν μέγα Κῶμο Μέδικο εἰς τοῦ ὁποίου τὸν τάφο ἐπέγραψαν, ὁ Πατέρας τῆς πατρίδος, μήτε τὸν ἔγγονό του τὸν Λαυρέντιο ἐπωνομασμένο Πατέρα τῶν Μουσῶν καὶ μεγαλοπρεπῆ· τὸ ὄνομα τῶν Μεδίκων θὰ εἶναι παντοτινὰ ἀθάνατο.

Ἀναμεταξὺ εἰς ἕνα πλῆθος περιφήμων ἀνδρῶν ὁποῦ ἐγέννησε ἡ Φλωρεντία, δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀποσιωπήσω τὸν Δάντη, πατέρα τῆς Ἰταλικῆς ποιητικῆς, Μακιαβέλα, βαθύτατο πολιτικὸν, καὶ τὸν περίφημο καὶ πολυπαθῆ Γαλιλαῖο διὰ ταῖς ἀστρονομικαῖς εὑρέσες

σές

σές του καὶ ἀπόδειξες, διὰ τὸν ὁποῖο οἱ Φλωρεντιανοὶ ὑπερκαυχοῦνται, τώρα ὁποῦ εἶναι ἀποθαμένος, ὅταν ἔζουσε ὅμως, τὸν εἶχαν εἰς τὸ διαβόλου τὸ κατάστιχο.

Εἰς τὴν ἔκπτωσι τῆς ἀρχῆς τῶν Ῥωμαίων, ὅταν οἱ αὐτοκράτορες ἄρχισαν νὰ παύουν ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι κύριοι τῆς Ἰταλίας, ἡ Φλωρεντία ἐστάθηκε ἀπὸ ταῖς πρώταις πόλεις ὁποῦ ἐκατάστησαν πολιτεία ἐδική τους ξεχωριστή. Ἐπάρθηκε ἀπὸ τὸν Τωτιλα, ὕστερα ὅμως ἐδιαφεντεύθηκε ἀνδρειότατα κατὰ τῶν Γότθων, καὶ τοὺς ἐνίκησε εἰς τὰ 407· μ' ὅλον τοῦτο ἐπάρθηκε ὕστερα ἀπ' αὐτοὺς, ξαναπάρθηκε ἀπὸ τὸν Ναρσῆ ἀρχιστράτηγο τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ εἰς τὰ 553· τέλος πάντων ἐχάλασε, ἐσκόρπισε· ὕστερα ὅμως Κάρολος ὁ μέγας τὴν ἐξανάκτισε καὶ τὴν ἐξανακατοίκισε εἰς τὰ 781· τὴν ὑπόταξε εἰς κόντας, οἱ ὁποῖοι ὕστερα ἐστάθηκαν κύριοι ἐπωνομασμένοι μαρκέζοι ἕως εἰς τὰ 1115· ἐπειδὴ τότε ἔκλεξε ὑπάτους διὰ νὰ τὴν διοικοῦν αὐτὴν καὶ τὸν τόπο της. Λαμβάνωντας λοιπὸν ἔτζι κάποια κατάστασι, ἄρχισε νὰ ἐκτείνεται, πολέμησε πολλαῖς φοραῖς μὲ τὴν Πίζα, Λοῦκα, Σιέννη, εἰς τὰ 1406 ὑπόταξε τὴν Πίζα.

Οἱ εὐγενεῖς ὁποῦ διοικοῦσαν τὴν ἀριστοκρατία, ἐστασίαζαν πολλαῖς φοραῖς, πολλαῖς φοραῖς τὸ ὑπερισχῦον μέρος ἐδίωχνε, ἐπρόγραφε τὸ ἄλλο· ἡ πολιτεία της λοιπὸν ἦταν ἀριστοκρατικὴ ἔξω ἀπὸ κάποια μεσολαβήματα δημοκρατικά· ὅμως τέλος πάντων ἡ στάσι, ἡ διχόνοια τῶν εὐγενῶν ἐσήκωσαν τὸν δῆμο, καὶ τὸν ἔκαμαν δυνατὸ διὰ νὰ καταστήσῃ καὶ νὰ συστήσῃ δημοκρατία· Ἡ πόλι εἰς τὴν δημοκρατία της ἦταν μερασμένη εἰς σινάφια, καὶ οἱ πρῶτοι τῶν σιναφιῶν ἦταν οἱ πρῶτοι τῆς πολιτείας, οἱ εὐγενεῖς ἦταν διωγμένοι ἀπὸ τὴν πολιτεία, ἔξω ἂν ἐγράφενταν εἰς κανένα σινάφι. Εἰς τέτοια κατάστασι λοιπὸν ἦταν ἡ Φλωρεντία ἕως εἰς τὸν καιρὸ τῶν Μεδίκων, οἱ ὁποῖοι ἦταν καὶ αὐτοὶ μαλλᾶδες· ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἔκαμναν αὐτὴ τὴν πραγμάτεια, ἦταν οἱ πρῶτοι καὶ πραγματευταὶ, καὶ πολῖται.

Ἀπὸ πολὺν καιρὸ εἶχε ξαπλώσῃ ἡ Φλωρεντία τὴν πραγμάτεια της εἰς ὅλα τὰ ἀνατολικά της μέρη· τὰ πλέτη ὅμως ὁποῦ ἐσύναξε, ἔφεραν τὴν πτῶσι τῆς δημοκρατίας, καθὼς ποτὲ καὶ τῆς Ῥώμης· μὲ αὐτὴ τὴ διαφορὰ ὅμως, ὁποῦ ἡ δημοκρατία τῆς Ῥώμης ἐμεταβάλθηκε εἰς μοναρχία μὲ ἐμφυλίους πολέμους, μὲ διωγμοὺς, μὲ προγραφαῖς, μὲ φόνους, καὶ ἡ δημοκρατία τῆς Φλωρεντίας μὲ τὰ ἐναντία· διὰ νὰ συμπεράνῃ τινὰς μὲ τί τρόπο οἱ Μέδικοι ἔφθασαν νὰ εἶναι σχεδὸν μονάρχαι εἰς τὴν δημοκρατία καὶ πρὸ τοῦ νὰ δουκεύσουν, φθάνει νὰ εἰποῦ πῶς οἱ Φλωρεντιανοὶ ἐπωνόμασαν Πατέρα τῆς πατρίδος τὸν μέγα Κῶμο, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἀπὸ τοὺς Μέδικους ἀπόκτησε μιὰ δύναμι ἀπόλυτη στὴ δημοκρατία. Ἦταν ὑιὸς Ἰωάννου τοῦ Μέδικου, καὶ ἐγεννήθηκε εἰς τὰ 1389. ἀπόκτησε ἕνα μεγάλο ὄνομα εἰς ὅλη τὴν Εὐρώπη· ἀπὸ κανέναν δὲν ἦταν ὀπίσω εἰς τὰ ἐμπορικὰ καὶ πολιτικὰ, ἐβαστοῦσε μὲ τὸ ἕνα χέρι τὸ κονδύλι τοῦ καμπινετίου, καὶ μὲ τὸ ἄλλο τὴν ἐμπορικὴ πλάστιγγα, ὡμιλοῦσε τὴ μισὴ μέρα μὲ τοὺς πραγματευτὰς, καὶ τὴ μισὴ μὲ πρέσβεις διαφόρων ἐπικρατειῶν. οἱ ἀντιπολιτευόμενοί του ὑπερίσχυσαν καὶ τὸν ἐξώρισαν, ὕστερα πάλιν ἐκράχθηκε· ἔκαμε πόλεμο πολλαῖς φοραῖς μὲ τοὺς Πάππας, καὶ μὲ ἄλλους· αὐτὸς πρῶτος ἐσύστησε καὶ τὴν Πλατωνικὴ ἀκαδημία, καὶ μιὰ βιβλιοθήκη τὴν καλλίτερη τότε τῆς Εὐρώπης, καὶ εἶναι καὶ τώρα διὰ τὸ πλῆθος τὰ χειρόγραφα ὁποῦ ἔχει εἰς κάθε γλῶσσα· ἀπέθανε εἰς τὰ 1464.

Πρὸ τοῦ νὰ ποθάνῃ ἀκόμι ὁ ἔσχατος δούκας Μέδικος, ἄνθρωπος ἀνάξιος μὲ τὴν ὁλότη τῶν προγόνων του, καὶ ἄκληρος διὰ ταῖς ἀσωτίαις του, καὶ ἀκολασίαις του, εἶχε

εἶχε διωριθῆ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σπάνιας Κάρολος διὰ δοῦκας, ὕστερα ὅμως αὐτὸς ἐπῆρε τὴ Νεάπολι, καὶ τὸ δουκάτο τῆς Τοσκάνας ἐδόθηκε εἰς τὸν δοῦκα τῆς Λορραίνας Στέφανο Φραντζίσκο ἄνδρα τῆς Μαρίας Τερέζιας.

Ἡ Φλωρεντία μὲ τὸ νὰ ἐχαλάσθηκε πολλαῖς φοραῖς, δὲν σώζεται εἰς αὐτὴ κάμμια ἀρχαιότης της, ἔξω ἀπὸ τρεῖς πύργους τῶν παλαιῶν Τυρρηνῶν.

Τὰ πολιτικὰ κρίνονται εἰς αὐτὴ ἀπὸ τὸ συνειθισμένο κριτήριο· τὰ φονικὰ ἀπὸ ἕνα ἄλλο ὀνομαζόμενο κονσοῦλτα· σπανίως ὅμως ἀκολουθοῦν φόνοι εἰς τὴ Τοσκάνα, ὄντας οἱ ἄνθρωποι καλοὶ καὶ πολλὰ ὀλίγο κατάφοροι εἰς τὴν κλεψιά.

Ἡ Φλωρεντία ἐστάθηκε πάντοτε περίφημη διὰ τὴ φιλομουσία της· εἰς τὰ 829 Λουΐς ὁ εὐσεβὴς ἐπρόσταξε νὰ πηγαίνουν τῆς Τοσκάνας τὰ παιδιὰ νὰ σπουδάζουν εἰς αὐτή. Τὴν ξαναγέννησι τῶν Μουσῶν εἰς αὐτὴ χρεωστοῦμεν νὰ τὴν ἀποδίδωμεν· ἐπειδὴ αὐτὴ εὔγαλε τοὺς πρώτους δασκάλους τῶν ἐπιστημῶν, τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων καὶ τῶν τεχνῶν, τὸν Δάντη εἰς τὴν ποιητική, τὸν Μακιαβέλα εἰς τὴν πολιτική, τὸν Γαλιλαῖο εἰς τὴν φυσική, γεωμετρία, μαθηματικά, ἀστρονομία, τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελο εἰς τὴ γλυφική, τὸν Λοῦλλη εἰς τὴ μουσική· καὶ τ:· ὁ Ἀμέρικος ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐπωνομάσθηκε ὁ νέος Κόσμος, ἦταν Φλωρεντιανὸς καὶ αὐτός. Φλωρεντία ἀμφισβητεῖ διὰ τὸν μεγάλο ἀριθμὸ τῶν περιφήμων ἀνδρῶν μὲ τὴν Μπολώνια, καὶ νικᾷ ὅλαις ταῖς ἄλλαις πόλεις τῆς Ἰταλίας, καὶ τὴν Εὐρώπη ὁλόκληρη.

Ἡ σύστασι τῶν ἀκαδημιῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἑταιρειῶν ἀπὸ προκομμένους, ὁποῦ διεσκόρπισε εἰς ὅλη τὴν Ἰταλία, καὶ ὕστερα καὶ εἰς ὅλη τὴν Εὐρώπη, ἄρχισε εἰς τὴ Φλωρεντία· αἱ ἀκαδημίαις τῆς Φράντζας, τῆς Ἐγγλιτέρρας, τῆς Γερμανίας ἐπῆραν τὸ παρά-

δειγ-

δειγμα ἀπ' αὐτή· ἑνὶ λόγῳ, ὅλα ξαναγεννήθηκαν εἰς τὴ Φλωρεντία.

Ἡ ἀρχιεπισκοπή της εἶναι μιὰ οἰκοδομὴ θαυμαστή, εἰς αὐτὴν εἰς τὰ 1439 ἑώρτασαν τὴν οἰκουμενικὴ σύνοδο, εἰς τὴν ὁποία ἔγινε ἡ ἕνωσι τῶν Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν, ἕνωσι ὅμως ὁποῦ ἔμεινε ἐκεῖ ὁποῦ ἔγινε.

Αἱ στράταις της καὶ αἱ ἀγοραῖς εἶναι καλλωπισμέναις μὲ ἀγάλματα ἐξαίρετα μπρούντζινα καὶ πέτρινα, ἡ ἀγορὰ ὅμως τοῦ Παλαιοῦ παλατιοῦ ὑπερβαίνει ὅλαις τῆς Οἰκουμένης εἰς τὰ πολύτιμα ἀγάλματα ὁποῦ ἔχα. Κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ὁποῦ εἶναι εἰς αὐτήν, εἶναι καὶ μιὰ βρύσι μὲ μιὰ μεγάλη λεκάνη ὀκτάγωνη, εἰς τὸ μέσο τῆς ὁποίας εἶναι ἕνας Ποσειδῶνας Κολοσαϊκὸς μαρμαρένιος μέσα εἰς μιὰ κογχύλη, ἡ ὁποία τραβιῶται ἀπὸ 4 θαλασσινὰ ἄλογα, καὶ εἶναι περικυκλωμένος ἀπὸ Νηρηίδας, καὶ Τρίτωνας.

Τὸ Μουσεῖο τῆς Φλωρεντίας εἶναι ἀξιοθέατο· αὐτὸ μόνο ἀρκεῖ διὰ νὰ κάμῃ ἕναν νὰ ἐπιχειρισθῆ τὸ ταξίδι τῆς Ἰταλίας· ἐπειδὴ ἐδῶ βλέπει κάποιαις ἀριστουργίαις παλαιαῖς καὶ νέαις ὁποῦ ἀλλοῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ταῖς ἰδῇ. Εἰς αὐτὸ εἶναι ἡ πολυθρύλλητη Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων τῆς ὁποίας ἔκαμαν τόσα ἀντίτυπα. Αὐτὴ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς κάποια ἄλλα παλαιὰ ἀγάλματα, γυμνή, ἔχει τὸ κεφάλι της γυρισμένο εἰς τὸν ἀριστερὸ ὦμο, τὸ δεξί της χέρι εἰς τὸν κόλπο της χωρὶς νὰ τὸν ἐγγίζῃ, καὶ μὲ τὸ ἀριστερό της σκεπάζει ἀπὸ ἕνα ὀλίγο διάστημα, ἐκεῖνο ὁποῦ ἡ αἰδὼς δὲν συγχωρεῖ νὰ βλέπεται. Αὐτὴ λέγουν πῶς εἶναι ἔργο τοῦ Κλεομένους, ἄλλοι τοῦ Πραξιτέλους. Εἶναι ἀκόμι καὶ ἕνα ἄλλο πλῆθος παλαιὰ καὶ νέα ἀγάλματα.

Ἡ Φλωρεντία εἶναι ἀπάνω στὸν Ἄρνο ποταμό, ἀπέχα 14 λέγαις ἀπὸ τὴν Μπολώνια στὸ ν., 24 ἀπὸ τὴ Μόδενα στὸ ν. ἀ. ν., 34 ἀπὸ τὴν Πάρμη στὸ ἀ. ν., 30 ἀπὸ τὴ Μάντουα στὸ ἀ. ν., 46 ἀπὸ τὴ Βενετία στὸ ν. δ. ν.,

50 ἀπὸ τὴ Ῥώμη ϛὸ β. δ. β. πλ: 43, 46΄. 30″. μ: 28, 59΄. 30″.

Πιςόια, πόλι ὄμορφη καὶ ἀξιόλογη, κειμένη εἰς τὲς πρόποδας τῦ Ἀπεννίνυ, εἰς μιὰ πεδιάδα εὐφορώτατη, 8 λέγαις ἀπὸ τὴ Φλωρεντία ϛὸ δ. β.

Πρατολίνο, σπίτι διατριβῆς τῶν δυκῶν ἀξιόλογο διὰ τὴ μεγαλοπρέπεια τῶν οἰκοδομῶν, ϛὸ ἀ. β. τῆς Φλωρεντίας.

Ἀρέτζο, κοντὰ εἰς τὸν Ἄρνο, παλαιὰ πόλι, πατρίδα τῦ περιφήμυ Πετράρχε καὶ τ:.

Περὶ τῦ Πιζάνυ.

Ἔχει μάκρος 17 λέγαις καὶ 10 σχεδὸν πλάτος· εἶναι ὁ καλλίτερος τόπος τῆς Τοσκάνας.

Πίζα, πόλι παλαιὰ, μεγάλη καὶ ἀξιόλογη, μὲ ἕνα περίφημο γενικὸ σχολεῖο. εςάθηκε ποτὲ περίφημη διὰ ταῖς κατάκτησες ὁπῦ ἔκαμε εἰς τὴ Μεσόγειο καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴ· ἐπειδὴ ἐπῆρε ταῖς νήσυς Βαλεάρες καὶ τὴ Σαρδὼ ἀπὸ τὲς Σαρακηνὲς, ἐπῆρε καὶ τὴν Καρχηδόνα, καὶ ἔπιασε καὶ τὸν βασιλέα καὶ τὸν ἔφερε εἰς τὸν Πάππα, καὶ τὸν ἐβίασαν νὰ βαπτιϑῆ εἰς τὰ 1030. τώρα ὅμως δὲν εἶναι τίποτες συγκρινόμενη μὲ ἐκεῖνο ὁπῦ ἦταν πρὸ τῦ νὰ ὑποταχϑῆ εἰς τὴ Φλωρεντία, μόλις ἔχει δεκαεφτὰ, δεκοχτὼ χιλιάδες κατοίκυς, ἀπ᾽ ἐκεῖ ὁπῦ εἶχε εἰς τὴν ἀκμή της 150,000. ὁ Ἄρνος τὴν χωρίζει εἰς δυὸ μέρη. Ἀπέχει 1 λέγα ἀπὸ τὴ θάλασσα, 4 ἀπὸ τὸ Λιβόρνο ϛὸ β. 17 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία ϛὸ δ. πλ: 43, 42΄. μ: 27, 54΄.

Λιβόρνο, πόλι δυνατὴ, ὀμορφότατη, καὶ ἀξιολογώτατη, μὲ μιὰ ἀκρόπολι, καὶ μὲ ἕναν λιμένα ἀπὸ τὲς περιφημότερυς τῆς Μεσογείυ, ἐξ αἰτίας τῆς εὐκολίας τῆς πραγματείας, καὶ τῦ πλήϑυς τῶν ξένων ὁπῦ ἔρχονται, πολυάνθρωπη καὶ πλυσιώτατη.

ὅ, τι πρᾶγμα ἔρχεται εἰς αὐτὴν κάμμιὰ φορὰ δὲν τὸ κιτάζυν· μιὰ δικαιοσύνη ἄκρη φυλάγεται εἰς τὲς πραγματευτάς. Κάθε θρησκεία εἶναι ἐλεύθερη, οἱ ἐδικοίμας, οἱ Ἀρμένιοι, ἔχυν ἀπὸ μιὰ ἐκκλησία, οἱ Ἑβραῖοι ἕνα συναγώγι. Δὲν εἶναι καμμιὰ πόλι εἰς τὴν Εὐρώπη ὅπυ αἱ ϛράταις εἶναι τόσο πασρικαῖς. Αὐτὴ τὸ παλαιὸ δὲν ἦταν παρὰ ἕνα χωριὸ τῶν Γενυβέζων· ὁ Κῶμος ὁ α΄· τὸ ἔκαμε ἀλλαγὴ μὲ τὴ Σαρτζάνα, καὶ τὸ ἐκατάϛησε ἐκεῖνο ὁπῦ εἶναι τώρα. Ἀπέχει 4 λέγαις ἀπὸ τὴν Πίζα ϛὸ ν., 18 ἀπὸ τὴ Φλωρ: ϛὸ δ. ν., 8 ἀπὸ τὴ Λῦκα ϛὸ ν. δ. ν., 58 ἀπὸ τὴ Ῥώμη ϛὸ δ. β. πλάτ: 43, 33΄. μ: 28.

Βολτέῤῥα, πόλι, παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη, ἀπάνω εἰς ἕνα βυνὸ, 13 λέγαις ἀπὸ τὴν Πίζα ϛὸ ἀ. ν., 12 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία ϛὸ δ. ν. πλ: 43, 22΄. μ: 28, 35΄.

Περὶ τῆς Σιεννιανῆς.

Ἔχει 22 λέγαις πλάτος καὶ ἄλλο τόσο μάκρος.

Σιέννα, παλαιὰ καὶ περίφημη πόλι, κειμένη ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, ἀναπνέωντας ἕναν ἀέρα καθαρώτατο, καὶ ὑγιεινότατο, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο περίφημο, μὲ οἰκοδομαῖς καλαῖς, μὲ νερὰ ἐξαίρετα. Σιέννα ἐξέπεσε τώρα καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν παλαιά της δόξα καὶ λαμπρότητα· ὅταν ἦταν ἐλεύθερη εἶχε 150 χιλιάδες κατοίκυς, καὶ τώρα μόλις ἔχει δεκαὲξ δεκαφτὰ χιλιάδες. Εἶναι μακρυὰ 12 λέγαις ἀπὸ τὴ Φλωρεντία ϛὸ ν., 20 ἀπὸ τὴν Πίζα ϛὸ ἀ. ν., 17 ἀπὸ τὸ Λιβόρνο ϛὸ ἀ. ν. ἀ, 42 ἀπὸ τὴ Ῥώμη ϛὸ δ. β. πλ: 43, 20΄, μ: 29. 1΄.

Πιέντζα, πόλι μέτρια, ὀχυρωμένη ϛὸ δ. τῆς Σιέννας.

Γκροσέττο, μικρὴ πόλι, κοντὰ σὴ θάλασσα, 4 λέγαις ἀπὸ τὴ Σιέννα σὸ δ. ν.

Περί τινων ἐπικρατειῶν εἰς τὴν Τοσκάνα.

Αὐταῖς αἱ ἐπικράτειαις εἶναι 4· εἰς τὸ μεσημβρινὸ, ἡ ἐπικράτεια τῶν Φρουρῶν· εἰς τὸ δυτικονότιο, τὸ πριγκιπάτο τοῦ Πιομμπίνου· εἰς τὸ δυτικοβόρειο, ἡ ἀριστοκρατία τῆς Λούκας, καὶ τὸ πριγκιπάτο τῆς Μάσσας.

Τὴν πρώτη ὅταν οἱ Σπανιόλοι ἄφησαν εἰς τὴ Φλωρεντία τὴ Σιεννιανὴ, τὴν ἐκράτησαν· τώρα εἶναι ὑποκείμενη εἰς τὸν βασιλέα τῶν δυὸ Σικελιῶν. Ὀρμπιτέλλο, Πόρτο ἕρκουλο, δηλαδὴ Λιμένας τοῦ Ἡρακλέους, Τελαμίνα, εἶναι τὰ πολίχνιά της.

Ἡ δεύτερη εἶναι ἑνὸς πρίγκιπος Νεαπολιτάνου. Πιομμπίνο εἶναι ἡ μητρόπολι ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισι τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ Φρουρὰ, Εἶναι μιὰ πόλι ἀρκετὰ μεγάλη καὶ ἔμορφη μὲ ἕνα καλὸ λιμένα. Ἡ Ἔλβα νῆσος ἀνήκει εἰς αὐτὸ τὸ πριγκιπάτο.

Πόρτο λογκόνε, μικρὴ καὶ ὀχυρὴ πόλι.

Πορτοφεράϊο, πόλι δυνατὴ, μ' ὅλον ὁποῦ εἶναι μικρή. Αὐτὴ εἶναι τοῦ δουκὸς τῆς Τοσκάνας.

Ἡ τρίτη εἶναι τώρα τοῦ Δουκὸς τῆς Μόδενας ὁ ὁποῖος τὴν ἐπῆρε προῖκα, παίρνωντας γυναῖκα τὴν κληρονόμο αὐτῆς.

Μάσσα εἶναι ἡ μητρόπολι, πόλι παλαιά, πολυάνθρωπη καὶ ἔμορφη, εἰς μιὰ ἔμορφη πεδιάδα, 1 λέγα ἀπὸ τὴ θάλασσα, 10 ἀπὸ τὴν Πίζα σὸ δ. β.

Εἰς τὸ δυτικοβόρειο τοῦ Φλωρεντίνου, καὶ βόρειο τῆς Πίζας εἶναι ἡ ἀριστοκρατία τῆς Λούκας· ἔχει 10 λέγαις μάκρος καὶ 8 πλάτος, ἀπάνω εἰς τὸ Τυῤῥηνικὸ πέλαγος. Οἱ διοικηταί της εἶναι 26 εὐγενεῖς καὶ ἕνας πρῶτος ὀνομαζόμενος Γκονφαλονιέρος, ὁ ὁποῖος ἀλλάζεται κάθε δυὸ μῆνες. εἶναι εἰς τὴν ὑπεράσπισι τοῦ αὐτοκράτορος. ἡ ἀριστοκρατία αὐτὴ στέκεται τώρα ἀπὸ τὰ 1430.

Λοῦκα εἶναι ἡ μητρόπολι, πόλι παλαιὰ, καὶ περίφημη, κατοικημένη ἀπὸ 40 χιλιάδες ἀνθρώπους, ἀρκετὰ ὠχυρωμένη. Μετὰ τὴν ἔκπτωσι τῶν Ῥωμαίων τὴν ἐπῆραν οἱ Γότθοι, ἀπὸ τοὺς Γότθους οἱ Λομβάρδοι καὶ ἀπ' αὐτοὺς Κάρολος ὁ μέγας. ὕστερα ἦλθεν εἰς διάφοραις ἐξουσίαις ἕως εἰς τὰ 1369 ὁποῦ οἱ Λουκιῶται ἐγόρασαν τὴν ἐλευθερία τους μὲ 100 χιλιάδες χρυσᾶ Φλωρίνια. ἀπ' αὐτὸν τὸν καιρὸ ἕως τώρα ἀριστοκρατεῖται, ἔξω ἀπὸ τὰ 1400, ἕως εἰς τὰ 1430 ὁποῦ ἕνας πολίτης ἐμονάρχησε. Πραγματεύεται μετάξι καὶ μάλιστα ἐλιαῖς ταῖς καλλίτεραις τῆς Ἰταλίας· εἶναι κοντὰ εἰς τὸν Σερχιὸ ποταμὸ, εἰς τὸ μέσο μιᾶς πεδιάδος περικυκλωμένης ἀπὸ λόφους χαριέστατους. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Πίζα 4 λέγαις σὸ ἀ· β., 8 ἀπὸ τὸ Λιβόρνο σὸ ἀ. β., 15 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία σὸ δ., 62 ἀπὸ τὴ Ῥώμη σὸ δ. β., πλ: 43. 50'. μ: 28, 10'.

Βία Ρέγκιο, ἡ χώρα τῆς ὁποίας ὁ λιμένας εἶναι ὁ μόνος αὐτῆς τῆς ἐπικρατείας.

Περὶ τοῦ δουκάτου τῆς Μόδενας.

Ἡ Μοδενιανὴ ἔχει 20 λέγαις μάκρος, καὶ 10 πλάτος· ἔγινε δουκάτο εἰς τὰ 1452 ἀπὸ τὸν γ'· Φριδερίκο αὐτοκράτορα. Περιορίζεται ἀπὸ τὸ δυτικὸ μὲ τὸν τόπο τῆς Πάρμας· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὴν Τοσκάνα, καὶ τὸν τόπο τῆς Λούκας· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια, καὶ ἀπὸ τὸ βόρειο-

ριο, μὲ τὸ δουκάτο τῆς Μάντουας. Περιέχει μερικὰ πριγκιπάτα, δουκάτα, κομιτάτα.

Ὁ τόπος πλήθει ἀπὸ σιτάρια καὶ κρασιά. Τὸ δουκάτο τῆς Μόδενας ὁποῦ πληρόνει εἰς τὸν αὐτοκράτορα 40000 γρόσια, εἶναι κοντὰ νὰ περάσῃ εἰς τὸν Αὐστριακὸ οἶκο· ἐπειδὴ Φερδινάνδος ὁ ἀρχιδοῦκας τῶν Μεδιολάνων, καὶ ἀδελφὸς τοῦ αὐτοκράτορος, ἐπῆρε γυναῖκα τὴν κόρη τοῦ δουκὸς, ἡ ὁποία εἶναι κληρονόμος.

Μόδενα, Μουτίνη, μητρόπολι τοῦ παρωνύμου τόπου, μεγάλη καὶ παλαιὰ πόλι. Κεῖται εἰς μιὰ πεδιάδα χαριέστατη καὶ εὐφορώτατη· ὅμως εἶναι φτωχὴ, ὀλιγάνθρωπη, χωρὶς πραγμάτεια, φορτωμένη ἀπὸ χρέη, καὶ ἐστερημένη ἀπὸ τὴν παρουσία τῶν ἡγεμόνων της οἱ ὁποῖοι κάθονται εἰς τὰ Μεδιόλανα, καὶ γυρίζουν ἔτζι εἰς μιὰ πόλι ξένη τὰ αὐλάκια καὶ τὴν ἀφθονία τῆς κοινῆς εὐτυχίας, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ τὰ διευθύνουν εἰς τὸ κέντρο τῆς Ἐπικρατείας τους καὶ εἰς τὸν λαό τους.

Αὐτὴ ποτὲ μετεῖχε ἀπὸ τὴν τριανδρία, ἐπαραδόθηκε εἰς τὰ 710 ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης εἰς τὸν Μάρκο Ἀντώνιο, ὁ ὁποῖος εἶχε νικήσῃ ἐμπροσθὰ εἰς τὰ τείχη της τὸν Ἴρτιο καὶ τὸν Πένσα, οἱ ὁποῖοι μαζὶ μὲ τὸν χαλασμό τους ἔσυραν καὶ τὸν χαλασμὸ τῆς δημοκρατίας. αὐτὴ τὴν μάχη τὴν ἐστοχάσθηκαν ὡς ὑστερινὴ τῆς γερουσίας τῆς ὁποίας τὰ ῥαβδιὰ εἶχον καταφρονέσῃ ὅλα τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέων.

Εἰς τὰ 184 ἐστάλθηκε εἰς αὐτὴ μιὰ ἀποικία Ῥωμάνων· ἐχαλάσθηκε εἰς τὸν καιρὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, τὴν ἐξανάφκιασε αὐτὸς ὕστερα· τὴν ἐπῆραν οἱ Γότθοι, οἱ Λομβάρδοι, ὁ ἔξαρχος μὲ βίᾳ εἰς τὰ 590. τὴν ξαναπῆραν πάλιν οἱ Λομβάρδοι· ἀπ᾽ αὐτοὺς τὴν ἐπῆρε ὁ μέγας Κάρολος καὶ τὴν ἐχάρισε εἰς τὸν Πάπα αὐτὴν καὶ τὴν Πάρμα, καὶ ὕστερα ἀπὸ μυρίαις μεταβολαῖς ἔγινε δουκάτο αὐτόνομο.

Ἀπέχει 9 λέγαις ἀπὸ τὴν Μπολώνια στὸ δ. β., 12 ἀπὸ τὴν Πάρμα στὸ ἀ. ν., 14 ἀπὸ τὴ Μάντουα στὸ ν., 24 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία στὸ β. δ. β., 38 ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα στὸ ἀ. ν., 70 ἀπὸ τὴ Ῥώμη στὸ β. δ. β. πλ: 44, 34′. μ: 29, 10′.

Κάρπη, κάστρο ὀχυρὸ μὲ ἐπωνυμία πριγκιπάτου, στὸ δ. β. τῆς Μόδενας.

Ῥέγκιο, πολυάνθρωπη πόλι καὶ ὄμορφη, εἰς μιὰ πεδιάδα ὡραιότατη. εἰς αὐτηνῆς τὴν ἀγορὰ βλέπει τινὰς ἕνα ἀνδριάντα τοῦ Κελτοῦ Βρέννου. Ἔχει ἐπωνυμία δουκάτου.

Μιρανδόλα, πολίχνιο.

Νοβελλάρα, μὲ ἐπωνυμία Πριγκιπάτου· ἀφέθηκε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα εἰς τὰ 1637 εἰς τὸν δοῦκα τῆς Μόδενας, καὶ τ:.

Περὶ τῆς ἀριστοκρατίας τῆς Βενετιᾶς.

Εἰς τὸ βόρειο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἡ Ἐπικράτεια τῆς Βενετιᾶς, ἔχωντας συνορίτας ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸν τόπο τῶν Γριζόνων, τὸ Τρεντίνο καὶ τὸ Τιρόλ· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μέρος τὸν Ἀδριατιάτικο κόλπο, καὶ μέρος τὴν Καρνιόλα· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπικράτεια, τὴν Μαντουανὴ, καὶ μέρος τῆ Μεδιολανικῆς· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὴν Μεδιολανική.

Αὐτὴ εἶναι ἡ παλαιότερη ἀριστοκρατία τῆς Εὐρώπης· τὸ παλαιὸ ἦταν πολὺ δυνατότερη παρὰ ὁποῦ εἶναι τὴν σήμερον, μ᾽ ὅλον ὁποῦ ἔχει ἀκόμι πολλοὺς τόπους εἰς τὴν Ἰταλία καὶ ἀλλοῦ· ἐπειδὴ τὸ γύρισμα τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ἐστάθηκε εἰς αὐτὴν ὀλέθριο· ἔβαλε τὰ δυνατά της νὰ ἀποδείξῃ τὸ τολμηρὸ

καὶ ἐκπληκτικὸ ἐγχείρημα τῶν Πορτουγάλλων μάταιο, ὅμως δὲν ἐκατώρθωσε τίποτες παρὰ νὰ μεγαλύνῃ τὸ τόλμημα ἐκείνων καὶ τοὺς θριάμβους.

Αἱ πρόσοδοί της τώρα εἶναι ὑπὲρ ταῖς 9 χιλιάδες πουγγιά· κρατεῖ 19 χιλιάδες στράτευμα ξηρᾶς· ἡ ναυτική της δύναμι συνίσταται εἰς 22 καράβια πολεμικά, καὶ 25 γαλέραις. Τὰ δοσίματα εἶναι διωρισμένα εἰς τὸ εἰκοστὸ δεύτερο τῶν εἰσοδημάτων. Οἱ ὑπήκοοί της ζοῦν καλὰ ἀπὸ κάτω εἰς μιὰ διοίκησι αὐστηρή, δίκαια ὅμως καὶ πατρική, καὶ συντηρήτρια τοῦ ἰδίου.

Βενετιά, μητρόπολι τῆς ὁμώνυμης ἐπικρατείας, πόλι ἀκόμι περιφανής, καὶ πολυάνθρωπη καὶ δυνατή. Κεῖται εἰς τὸν μυχὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, εἰς τὸ δυτικό, εἰς τὸ κέντρο τῶν Λαγούνων, μακρυὰ ἀπὸ τὴν ξηρὰ δυὸ λέγαις, 33 ἀπὸ τὴ Ῥαβέννη σὸ β., 40 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία σὸ β. ά. β., 70 ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα σὸ ά., 87 ἀπὸ τὴ Ῥώμη σὸ β., 95 ἀπὸ τὴ Βιέννα τῆς Αὐστρίας σὸ δ. ν. πλ: 45, 35′. μ: 30, 12′, 45″.

Ἡ Βενετιὰ ἔχει τὴ γέννησί της ἀπὸ ταῖς δυστυχίαις ὅπου κατεπλάκωσαν τὴν Ἰταλία εἰς τὸν ε. αἰῶνα, ἀπὸ ταῖς ἐπιδρομαῖς καὶ ἀφανισμοὺς τῶν Γότθων καὶ Βισιγότθων (α)· ἐπειδὴ τότε μερικαῖς φαμίλλιαις τῆς Πάδοβας ἐτραβύχθηκαν εἰς τὸ Ῥιάλτο διὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τοὺς βαρβάρους· τὰ ἄλλα νησιὰ ὅπου ἦταν τριγύρω, ἔγιναν καὶ αὐτὰ καταφύγια ἐκείνων ὅπου ἐγλύτοναν ἀπὸ τὴ βαρβαρότητα καὶ ἀγριότητα τοῦ Τωτίλα εἰς τὴν ἅλωσι καὶ λεηλασία τῆς Ἀκυϊλίας καὶ ἄλλων πόλεων· ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ κακορρίζικοι ὅπου ἀπόμειναν, ἦλθαν καὶ αὐτοὶ εἰς ταῖς Λαγούναις, καὶ ἐκατοίκησαν, κάμνοντας καλύβαις αἱ ὁποίαις ἐστάθηκαν ἡ ἀρχὴ τῆς περιφανεστάτης Βενετιᾶς, τὴν σήμερον μιᾶς ἀπὸ ταῖς ὁ-

(α) Ὅποιος εἶναι περίεργος, ἂς διαβάσῃ τὸν Προκόπιο.

μορφότεραις, ἀξιολογώτεραις καὶ δυνατότεραις πόλεις τῆς Οἰκουμένης.

Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι κτισμένη ἀπάνω εἰς πάλους, καὶ ὄχι μόνο ἐκεῖ ὅπου ἦταν ὀλίγο νερό, ἀμὴ καὶ ἐκεῖ ὅπου ἦταν πολλὰ βαθιά. ἐπειδὴ κτίζωντας ἔτζι, ἠμπόρουσαν νὰ πλησιάσουν ἕνα εἰς τὸ ἄλλο τὰ πολυάριθμα νησιὰ ὅπου περιεκύκλοναν τὸ Ῥιάλτο τὸ πρότερον, καὶ νὰ ἑνωθοῦν μὲ γεφύρια καὶ νὰ γένουν τρόπον τινὰ ἕνα σῶμα ὅλα.

Μ' ὅλ' ὅπου ἡ Βενετιὰ εἶναι ἀπὸ παντοῦ χωρὶς πόρταις, χωρὶς τείχη, χωρὶς ὀχυρώματα, χωρὶς φρουρά, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο μιὰ ἀπὸ ταῖς δυνατότεραις καὶ ἀπόρθηταις πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἔχει κατοίκους 180 χιλιάδες, καὶ 60 ἀνδρογυναικομοναστήρια.

Ἕνα πλῆθος κανάλια ὅπου τὴν διαπερνοῦν εἰς ὅλα τὰ μέρη, τὴν διαχωρίζουν εἰς ἕνα πλῆθος νησιά, ὡς ὅπου βλέπει τινὰς καὶ σπίτι μοναχὸ ἀπονησωμένο· ἔτζι λοιπὸν δὲν εἶναι μέρος εἰς τὴ Βενετιὰ ὅπου νὰ μὴν ἠμπορῇ τινὰς νὰ πηγαίνῃ μὲ βάρκα, μήτε εἶναι ὅμως ὅπου νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ πηγαίνῃ τινὰς καὶ πεζός· ἐπειδὴ 400 γεφύρια καὶ τὰ παρακανάλια ὅπου περιορίζουν τὰ κανάλια, κάμνουν αὐτὴν παντοῦ βατή.

Ἀπὸ αὐτὰ τὰ κανάλια ἐκεῖνο μόνο ὅπου διαχωρίζει τὴν Βενετιὰ εἰς δυὸ μέρη, εἶναι ἀρκετὰ βαθὺ καὶ πλατύ, τὰ ἐπίλοιπα εἶναι βαθεὰ 5 ἢ 6 πόδας μόνο. Τὰ γεφύρια τὰ περισσότερα εἶναι πέτρινα, καὶ κεραμιδένια, καὶ εἶναι τόσο λεπτὰ δουλευμένα ὅπου αἱ ἁψίδες δὲν ἔχουν παρὰ 8 δάκτυλα χόνδρος, καὶ εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλαῖς διὰ νὰ μὴν ἐμποδίζουν ταῖς βάρκαις ὅπου περνοῦν ἀπὸ κάτω. Τὸ μεγάλο κανάλι ὄντας στὴ μέση τῆς Βενετιᾶς, μακρὺ δυὸ μίλλια, πλατὺ 50 καὶ 60 βήματα, ἔχωντας τὸ νερό του καθαρὸ ἐξ αἰτίας τοῦ βάθους καὶ τῶν παλιρροιῶν ὅπου δυὸ φοραῖς τὴν ἡμέρα γίνονται, δίνει ἕνα θωρι θαυμάσιο εἰς τὴν πόλι.

 Εἰς

Εἰς αὐτὸ εἶναι ἕνα γεφύρι μόνο μεγάλο, τὸ ὁποῖο ἐξόδευσε ἡ ἀριστοκρατία νὰ τὸ κάμῃ 250 χιλιάδες δουκάτα. (α)

Ὄντας λοιπὸν ἡ Βενετιὰ καταννησωμένη ἔτζι εἰς διάφορα μέρη, ὀχήματα καὶ ἁμάξια δὲν ἠμποροῦν νὰ περιπατοῦν μέσα, τὸ πλῆθος ὅμως τῶν καναλιῶν, καὶ τῶν βάρκων ἀναπληρόνει ἐκεῖνα, καὶ προξενεῖ μιὰ μεγάλη εὐκολία καὶ ἀνάπαυσι εἰς τοὺς κατοίκους.

Εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ ἁγίου Μάρκου ἡ ὁποία εἶναι ἡ πρώτη ἐκκλησία, εἶναι 4 μπρούντζινα ἄλογα, τὰ ὁποῖα λέγουν πῶς εἶναι ἔργο τοῦ περιφήμου Λυσίππου· οἱ Βενετζιάνοι τὰ ἐπῆραν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινόπολι εἰς τὸν καιρὸν ὁποῦ κατακτοῦνταν τὰ ἡμέτερα ἀπὸ τοὺς τυράννους· εἶχε φέρη αὐτὰ αὐτοῦ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἀπὸ τὴ Ῥώμη. Εἰς τὴν ἀγορὰ τοῦ ἁγίου Μάρκου εἶναι καὶ 4 κολόνναις μονόλιθαις ἀπὸ τὴν ποικίλη πέτρα, ταῖς ὁποίαις ταῖς ἐπῆραν οἱ Βενετζιάνοι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰ 1174. Τὸ ναυπηγεῖο εἶναι περιτειχισμένο, καὶ μὲ πύργους ἐκ διαλειμμάτων ὠχυρωμένο, εἰς τὸ ὁποῖο εἶναι πάντοτε ἐν καιρῷ εἰρήνης 400 ναυπηγοί.

Εἰς τὰ 709 οἱ δήμαρχοι τῶν 12 πρωτευόντων νησιῶν κρίνωντας καλὸ νὰ δώσουν μιὰ νέα μορφὴ τῶν νησιῶν τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ὑπερεπλήθυναν, ἀποφάσισαν νὰ κάμουν μιὰ πολιτεία δημοκρατική, καὶ νὰ ἐπιστήσουν καὶ ἕναν πρῶτο, μὰ ἐπειδὴ αὐτὸ ἦταν ἐναντίο εἰς τὰ δίκαια ὁποῦ εἶχε ἡ Πάδοβα εἰς αὐτὰ τὰ νησιά, ἐπαρακάλεσαν τὸν αὐτοκράτορα Λέοντα, ὁ ὁποῖος ἦταν τότε κύριος ὅλων αὐτῶν τόπων, καὶ τοὺς ἔδωσε ἄδεια νὰ κάμουν ἕνα τοιοῦτο, καὶ νὰ ἐκλέγουν καὶ τὸν πρῶτο μόνοι τους, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν Δόζια. Εἰς αὐτὸ τὸν και-

(α) ἕνα δουκάτο (τρέχον) τῆς Βενετίας ἔχει 6 λίτραις καὶ 4 σολδιά· τὸ σολδὶ εἶναι τὸ εἰκοστὸ τῆς λίτρας· ἡ λίτρα εἶναι τὸ εἰκοστὸ δεύτερο τοῦ φλωρίου.

ρὸ δὲν ἦταν ἀκόμι τελείως Βενετιά, καὶ ὁ πρῶτος θρόνος τοῦ Δόζια ἦταν εἰς τὴν Ἡράκλεια, τῆς ὁποίας τώρα κάποια χαλάσματα σώζονται· ὕστερα εἰς τὸ Ῥιάλτο τὸ ὁποῖο Πεπῖνος ὁ βασιλεὺς ἀφ' οὗ τοὺς ἐχάρισε πέντε μίλια τετραγωνικὰ τόπο εἰς τὴν ἀντικρυνὴ ἤπειρο, καὶ τὴν ἄδεια νὰ πραγματεύωνται μὲ κάθε ἐλευθερία, ἠθέλησε νὰ μετονομασθῇ σὸ ἑξῆς Ἐνετία, τὴν ὁποία ἡμεῖς τώρα τὴν λέγομε Βενετιά. Ἐνετία ἦταν προτήτερα μιὰ κοινὴ ὀνομασία ὅλων τῶν ἀντικρυνῶν τόπων.

Τέτοια ἦταν ἡ ἀρχὴ αὐτῆς τῆς ἀριστοκρατίας, τὴν ὁποία ἡ πραγμάτεια ὁποῦ ἐξ ἀνάγκης ἐμεταχειρίζουνταν, τὴν ἔκαμε φοβερή. Εἰς τὸν ἱερὸ πόλεμο περνῶντας τοὺς σταυροφόρους εἰς τὴν Ἰλλυρική, ἐκέρδησε πολλαῖς ποσότητες, καθὼς καὶ ἡ Γένουα καὶ ἡ Πίζα, καὶ ἐπῆρε καὶ τὴ Δαλματία μὲ ξένα στρατεύματα.

Γένουα ἀντεράστρια τῆς Βενετίας, ἀνακήρυξε εἰς αὐτὴ πόλεμον εἰς τὸν ιδʹ· αἰῶνα, καὶ ἐθριάμβευσε, ὅμως παρευθὺς ὕστερα ἐξέπεσε· ἡ Βενετιὰ ὅμως ὅλο ὑψόνουνταν ἕως εἰς τὸν καιρὸ τοῦ ιβʹ· Λουΐ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ· ἐπειδὴ τότε πάρα ὑπερηφανευόμενη εἰς τὰ πλούτη της ὁποῦ ἐσυγκρίνουνταν μὲ ὅλα τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, ἐκαταφρονοῦσε ἐν ταυτῷ ὅλους· ὅλοι λοιπὸν συνέρχονται διὰ τὴν ταπείνωσί της, ὁ βασιλεὺς τῆς Φράντζας, ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ Πάπας, ὁ δοῦκας τῆς Σαβόϊας, ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως. Ἡ μάχη ὁποῦ ἔγινε ἀναμεταξὺ εἰς τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα, καὶ τῆς ἀριστοκρατίας εἰς τὸ Αγναδέλο, ἐστάθηκε κατὰ μέρος ὀλέθρια εἰς αὐτήν· ἡ ναυτική της ὅμως καὶ μάλιστα ἡ διχόνοια τῶν συμμάχων τὴν ἔκαμε νὰ ἀναλάβῃ πάλιν καὶ νὰ κρατῇ τὸν ἴδιο τόνο, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἁλώσεως τῆς Κρήτης. Ἕνας πόλεμος τριακονταετὴς μαζὶ μὲ τοὺς Τούρκους, ἡ πολυορκία τοῦ κάστρου τῆς Κρήτης ὁποῦ ἐβάσταξε 22 χρόνους, τὴν ἀδυνάτη-

τηταν διὰ τὰ ἄπειρα ἔξοδα ὁπᾶ ἦταν ἀναγκασμένη νὰ κάμνῃ· ὁ καιρὸς ἐπέρασε ὁπᾶ αὐτὴ ἐσύναζε ὅλα τὰ πλέτη σχεδὸν τῆς Εὐρώπης· ἐπειδὴ ἀφ' ᾖ ἄνοιξαν ἄλλο δρόμο εἰς τὴν Ἰνδία, αὐτὰ ἐγύρισαν εἰς τὰς ἄλλας Εὐρωπαίας· ἡ Βενετιὰ δὲν ἦταν πλέον ἐκείνη ὁπᾶ ἐκαταφρόνησε ἐν ταὐτῷ ὅλη σχεδὸν τὴν ἐπίλοιπη Εὐρώπη, ἂν καὶ μὲ κυθάδεια· τώρα περιοσότερο ἀκόμι· ἐπειδὴ μ' ὅλο ὁπᾶ ἔχει μιὰ ἀξιόλογη ναυτική, δὲν εἶναι ὅμως εἰς κατάστασι νὰ κάμῃ πλέον κατάκτησες.

Οἱ εὐγενεῖς διαιρᾶνται εἰς τρεῖς τάξες· οἱ πρῶτοι εἶναι ἐκεῖνοι ὁπᾶ κατάγονται ἀπὸ τὰς 12 δημάρχας ὁπᾶ ἔκλεξαν τὸν α' Δόζη· εἰς αὐτὰ τὰ δώδεκα σπίτια ἐπρόσθεσαν ἄλλα τόσα, παλαιὰ καὶ αὐτά· οἱ δεύτεροι εἶναι ἐκεῖνοι ὁπᾶ ἐβάλθηκαν εἰς τὸ κατάστιχο τῶν εὐγενῶν εἰς τὰ 1380, ὅταν εἶχε πόλεμο ἡ Βενετιὰ μὲ τὴ Γένεα, καὶ τὴν ἐβοήθησαν μὲ μεγάλαις ποσότητες· οἱ τρίτοι εἶναι ἐκεῖνοι ὁπᾶ ἀγόρασαν τὴν εὐγένεια μὲ 100 χιλιάδες δεκάτα εἰς τὸν τριακονταετῆ πόλεμο ὁπᾶ εἶχε μὲ τὰς Τέρκας. Εἰς ταῖς πρώταις ἀξίαις προτιμῶνται οἱ ἄλλοι ἀπὸ αὐτές.

Ἡ πολιτεία τῆς Βενετιᾶς ἦταν τὸ παλαιὸ δημοκρατία. Εἰς τὰ 1172 οἱ πρῶτοι πολῖται μὲ τὸ νὰ εἶδαν τὴ δύναμι τῶν Δόζιδων ὁπᾶ ἐμεγάλυνε, θέλωντας νὰ τὴν συστείλων, ἐσυνάχθηκαν εἰς τὸν ἅγιο Μάρκο καὶ ἔκαμαν 12 δημάρχες ὁπᾶ νὰ ἠμπορῶν νὰ ἐναντιόνωνται εἰς ταῖς προςαγαῖς τᾶ Δόζη· ἐκατέστησαν καὶ ἕνα συμβέλιο ἀνεξάρτητο. Ἡ πολιτεία αὐτὴ ἐβάσταξε 117 χρόνες, δηλαδὴ ἕως εἰς τὰ 1289 ὁπᾶ ὁ Δόζης ἄλλαξε τὴ μορφὴ τῆς πολιτείας ἀπὸ δημοκρατία εἰς ἀριστοκρατία, καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν καιρὸν ἕως τώρα εἶναι καθαρὴ ἀριστοκρατία, μ' ὅλον ὁπᾶ ἔχει τὸ φαινόμενο μιᾶς ἀρχῆς μικτῆς ἀπὸ μοναρχία, ἀριστοκρατία καὶ δημοκρατία· ἐπειδὴ ὅλη ἡ δύναμι τῆς πολιτείας εἶναι μερασμένη, εἰς τὴ γερεσία καὶ εἰς τὸ μέγα συμβέλιο· ἡ γερεσία ὁπᾶ εἶναι συγκείμενη ἀπὸ 300 πρόσωπα καὶ ὁπᾶ συνάζεται τρεῖς φοραῖς τὴν ἑβδομάδα, εἶναι κυρία πολέμα καὶ εἰρήνης, συμμαχίας καὶ πρεσβείας. Τὸ γενικὸ συμβέλιο κιτάζει ὅλαις ταῖς ὑποθέσες τᾶ τόπε καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, εἶναι κύριο τῆς ἐκλογῆς τῶν κριτῶν, τῶν γερόντων, νομοθεσίας καὶ τ:

Τὸ μεγάλο συμβέλιο εἶναι ἡ γενικὴ συνάθροισι ὅλων τῶν εὐγενῶν ὁπᾶ εἶναι ὑπὲρ τὰ 25 χρόνια, τὸ ὁποῖο συνάζεται ταῖς κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς. Τὸ συμβέλιο τῶν δέκα εἶναι καθὼς ἦταν εἰς τὴ Ῥώμη ἡ τιμητεία, καὶ εἰς ταῖς Ἀθήναις οἱ Σωφρονιςαί, καὶ τ: καὶ τ: Ὁ Δόζης ἀπολαύει ὅλαις ταῖς τιμαῖς, δὲν ἔχει ὅμως κἀμμιὰ ξεχωριςὴ δύναμι.

Ἡ ἀριςοκρατία τῆς Βενετιᾶς περιέχει 14 ἐπαρχίαις.

Τὸ Δοζιάτο, τὸ ὁποῖο συνίςαται εἰς τὴν ἀντικρυνὴ ἀκρογιαλιὰ τῆς Βενετιᾶς.

Τὸ Παδοβάνο, εἰς τὸ ὁποῖο εἶναι πρωτεύεσα πόλι ἡ περίφημη Πάδοβα, τὸ παλαιὸ Πατάβιον, πόλι μεγάλη μὲ πολλαῖς οἰκοδομαῖς πολυτελεῖς, παλάτια, ἐκκλησίαις καὶ τ: μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο ὀνομαςότερο τὸ παλαιὸ παρὰ τώρα· δὲν εἶναι ὅμως ἀναλόγως μὲ τὸ μέγεθός της κατοικημένη. Εἶναι εἰς τὸν εὐφορώτερο τόπο τῆς Ἰταλίας, 8 λέγαις ἀπὸ τὴ Βενετιὰ ςὸ δ. ν. πλ: 42, 40'. μ: 29, 30'. Αὐτὴ εἶναι ἡ πατρίδα τᾶ Τιτίε τᾶ Λίβυος.

Τὸ Βιτζεντίνο, τὸ ὁποῖο εἶναι μακρὺ 14 λέγαις, καὶ πλατὺ 10, τόπος χαριέςατος καὶ εὐφορώτατος, εὐγάζει πολὺ μετάξι, κάμνει πολὺ κρασί, ἔχει μέταλλα σιδήρε ἀσημιᾶ.

Βιτζέντζα, Βικεντία, εἶναι ἡ πρωτεύεσα πόλι, μιὰ ἀπὸ ταῖς παλαιότεραις τῆς Ἰταλίας, μὲ ὄμορφαις ἐκκλησίαις, παλάτια, ἀγοραῖς, μὲ μιὰ ἀκαδημία. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο τόσο ὄμορφο, ὁπᾶ τὴν λέγυν ὁ κή-

χῆπος τῆς Βενετιᾶς. Ἀπέχει ἀπ' αὐτὴ 15 λέγαις σὸ δ., 8 ἀπὸ τὴν Πάδοβα σὸ δ. β., 94 ἀπὸ τὴ Ῥώμη σὸ β. πλ: 45, 32. μ: 29, 8.

Ἡ Πολεζίνα, ὅ ἐστι ἡ χερσόνησος, ἡ μεσημβρινώτατη τῆς Βενετιᾶς, ἡ ὁποία ἔχει 14 λέγαις μάκρος καὶ 7 πλάτος.

Ῥοβίγκο εἶναι ἡ πρωτεύουσα πόλι.

Τὸ Βερονέζο, τὸ ὁποῖο ἔχει 14 λέγαις μάκρος καὶ 11 πλάτος· πλῆθει ἀπὸ σιτάρια, κρασιὰ, ζῶα κ.τ.λ.

Βερόνα εἶναι ἡ πρωτεύουσα πόλι, μεγάλη, παλαιὰ καὶ περίφημη· βλέπει τινὰς ἀκόμι εἰς αὐτὴ πολλὰ ὑπομνήματα ἀρχαιότητος. Ἡ ἀκαδημία της ἐπονομάζεται οἱ Φιλαρμονικοί. Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθηκε ὁ Πλίνιος ὁ παλαιός. Εἶναι εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέσατη, ὁ Ἀδίγας ὁ ποταμὸς τὴν διαπερνᾶ. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Μάντουα 7 λέγαις σὸ β. ἀ. β., 25 ἀπὸ τὴ Βενετιὰ σὸ δ. ν. δ. πλ: 45, 24. μ: 28, 32.

Τὸ Μπρεσάνο, τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα πόλι εἶναι ἡ Μπρέσια, μεγάλη, παλαιὰ, πολυάνθρωπη καὶ δυνατή. Εἰς τὰ 1517 Φραντζίσκος ὁ α' ἐβίασε τὸν δοῦκα τῶν Μεδιολάνων, καὶ τὴν ἔδωσε εἰς τοὺς Βενετζιάνους. Εἶναι εἰς μιὰ πεδιάδα χαριέσατη, 11 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴν Πέργαμο σὸ ἀ. ν., ἄλλαις τόσαις ἀπὸ τὴν Κρέμονα σὸ δ. β., 19 ἀπὸ τὴν Πάρμη σὸ β., καὶ 38 ἀπὸ τὴν Βενετιὰ σὸ δ. πλ: 45, 31. μ: 27, 40.

Τὸ Κρεμάσκο, τόπος ὀλίγος, παρωνυμέμενος ἀπὸ τὴν Κρέμα ἡ ὁποία εἶναι μητρόπολί του, 9 λέγαις ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα σὸ ἀ. ν.

Τὸ Περγαμάσκο, ὁ τόπος ὁ δυτικώτατος τῆς Βενετιᾶς καὶ πολυανθρωπότατος. Οἱ κάτοικοί του εἶναι πολλὰ ἐργατικοὶ καὶ φιλόπονοι, ἡ γλῶσσα τους εἶναι τὰ ἀχρειότερα Ἰταλικά.

Πέρ-

Πέργαμος (ἡ) εἶναι ἡ μητρόπολι, πόλι μεγάλη, παλαιὰ καὶ πολυάνθρωπη. Ἀπέχει 10 λέγαις ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα σὸ ἀ. β., πλ: 45, 22. μ: 27, 6.

Τὸ Τρεβιζάνο ἢ Μάρκα τοῦ Τρεβιζάνου, εἰς τὸ βόρειο τοῦ Δοζιάτη.

Τρέβιζο εἶναι ἡ μητρόπολι, παλαιὰ, μεγάλη καὶ δυνατὴ πόλι, 7 λέγαις ἀπὸ τὴ Βενετιὰ σὸ δ. β. πλ: 45, 43. μ: 29, 50.

Τὸ Φελτρίνο, τοῦ ὁποίου ἡ μητρόπολι εἶναι Φέλτρα, εἰς τὸ δυτικοβόρειο τοῦ Τρεβιζάνου.

Τὸ Μπελλουνέζο, τοῦ ὁποίου Μπελλοῦνο εἶναι ἡ μητρόπολι, εἰς τὸ βόρειο τοῦ Τρεβιζάνου. πλ: 46, 9. μ: 29, 45.

Τὸ Καδορίνο, τὸ βορειότατο τῆς Βενετιᾶς. Καδόρε εἶναι ἡ μητρόπολι.

Τὸ Φριοῦλο, ἀπάνω εἰς τὸ Ἀδριατικὸ πέλαγος, ἐκτεινόμενο πολλὰ εἰς τὴ μεσόγειο. Οὔδινα εἶναι ἡ μητρόπολι, πόλι μεγάλη καὶ ὄμορφη. Τὸ ἀνατολικὸ μέρος τοῦ Φριούλου ἀνήκει εἰς τὸν Αὐστριακὸ οἶκο.

Γράδο, πόλι ἀπάνω εἰς ἕνα νησὶ τὸ ὁποῖο εἶναι κοντὰ εἰς τὴν Ἀκυηλία.

Ἡ Ἰστρία, εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, τὴν ὁποία τὴν ἔχουν οἱ Βενετζιάνοι μερασμένη μὲ τὸ Αὐστριακὸ οἶκο. Αὐτοὶ ἔχουν τὸ μεσημβρινὸ καὶ δυτικὸ μέρος.

Καποντίστρια, τὸ παλαιὸ Αἰγίδα κ. Ἰουστινιανόπολι, πόλι δυνατὴ, ἀπάνω εἰς τὸν κόλπο τοῦ Τριεστίου. Ὁ ἀέρας της εἶναι ὑγρὸς καὶ νοσώδης. Οἱ Βενετζιάνοι τὴν ἐπῆραν μὲ βία εἰς τὰ 932, εἰς τὰ 1380 οἱ Γενουβέζοι τὴν ἐπῆραν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους πάλιν τὴν ἐξαναπῆραν οἱ Βενετζιάνοι. Εἶναι εἰς τὸ νότειο τοῦ Τριεστίου τρεῖς λέγαις μακρυά. πλ: 45, 48. μ: 31, 45.

Οἱ Βενετζιάνοι ἔχουν ἀκόμι πολλαῖς πόλεις εἰς τὴν

Δαλ-

Δαλματία, καὶ τὰ νησιὰ τοὺς Κορφοὺς, τὴν Κεφαλονιὰ, τὴ Ζάκυνθο, καὶ ἄλλα ἀκόμι· ὡμίλησα δὶ αὐτὰ εἰς τὴν Τουρκία.

Περὶ τοῦ δουκάτου τῶν Μεδιολάνων.

Ἔχει ὅρους ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴ Γριζονικὴ, καὶ τὴν Ἐλβετία· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὴν ἐπικράτεια τῆς Βενετίας καὶ τὰ δουκάτα τῆς Πάρμας καὶ τῆς Μάντουας· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὸ δουκάτο τῆς Πάρμας καὶ τὴν ἀριστοκρατία τῆς Γένουας, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ, ταῖς ἐπικράτειαις τοῦ Βασιλέως τῆς Σαρδοῦς.

Ἡ ἔκτασί του ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο εἶναι σχεδὸν 80 μίλλια, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ 60. Εἶναι εὐφορώτατο εἰς γεννήματα, κρασιὰ, ῥύζι. Εἶναι πρὸς τούτοις καὶ καλαῖς λατομίαις. Οἱ πρωτεύοντές του ποταμοὶ εἶναι ὁ Πὸ, ὁ Ἄδδας, ὁ Τεσῖνος· ὁ Σεσίας, ὁ Τένκρος. Διαιρεῖται εἰς 6 ἐπαρχίαις, αἱ ὁποίαις παρωνυμοῦνται ἀπὸ ταῖς πρωτεύουσαις πόλεις ὁποῦ εἶναι εἰς αὐταῖς.

Ἡ Μεδιολανικὴ ἐπέρασε ἀπὸ τοὺς Λομβάρδους εἰς τὰ 774 εἰς τὸν μέγα Κάρολο, καθὼς καὶ ἡ ἐπίλοιπη ἄνω καὶ μέση Ἰταλία· αὐτὸς ἔστελνε ἐπάρχους, οἱ ὁποῖοι μὲ τὸν καιρὸ ἔγιναν αὐτόνομοι· ὁ α΄ ἐστάθηκε εἰς τὸν ι΄ αἰῶνα. Εἰς τὰ 1395 ὁ αὐτοκράτωρ τὴν ἔκαμε δουκάτο. Εἰς τὰ 1447 ἀποθαίνωντας ὁ δοῦκας ἄκληρος, πολλοὶ ἐσηκώθηκαν οἰκειοποιῶντας την, ὁ αὐτοκράτωρ, οἱ Βενετζιάνοι, ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, ὁ δοῦκας τῆς Σαβοΐας, καὶ ὁ δοῦκας τοῦ Ὀρλεανίου· τέλος πάντων ἐπέρασε εἰς τὸν Φραντζίσκο Σφόρτζο. Εἰς τὸν ις΄ αἰῶνα οἱ Φραντζέζοι προβάλλωντας κάποια δίκαια, ἠθέλησαν νὰ βάλουν χέρι, δὲν ἠμπόρεσαν ὅμως νὰ κατορθώσουν τίποτες· ἐπειδὴ Κάρολος ὁ ε΄ ἀνακηρύχθηκε ὑπε-

ὑπερασπιστὴς, καὶ εἰς τὰ 1535 ἀφ᾽ οὗ ἔλειψαν οἱ Σφόρτζοι, ἀνακηρύχθηκε καὶ κύριος, καὶ τὸ ἔδωσε εἰς τὸν υἱό του β΄. Φίλιππο, ὁ ὁποῖος ἔγινε ὕστερα βασιλεὺς τῆς Σπάνιας. ἔμεινε λοιπὸν εἰς τὴ Σπάνια ἕως εἰς τὰ 1700, ὕστερα εἰς τὸν διαδοχικὸ πόλεμο ἐπέρασε εἰς τὸν αὐτοκράτορα Κάρολο τὸν ς΄· ὁ ὁποῖος αὐτὸς καὶ οἱ διάδοχοί του ἔδωσαν μερικὰ μέρη εἰς τὸν βασιλέα τῆς Σαρδοῦς.

Μεδιόλανα, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, ἐμπορικὴ, μητρόπολι τοῦ δουκάτου. Αὐτὴν τὴν πόλι τὴν ἀφάνισε πολλαῖς φοραῖς ἡ πανοῦκλα καὶ ὁ πόλεμος, μάλιστα εἰς τὰ 539, καὶ 1162 ὅταν ὁ Φριδερίκος ὁ Κοκκινογένης τὴν καταδάφισε καὶ ἔσπειρε ἁλάτι· μ᾽ ὅλον τοῦτο πάλιν ἐξαναβάλθηκε εἰς κατάστασι, καὶ εἶναι τώρα καὶ αὐτὴ μιὰ ἀπὸ ταῖς μεγάλαις πόλεις τῆς Εὐρώπης.

Τὸ σχῆμα της εἶναι στρογγυλό· γυρίζει κοντὰ 4 λέγαις, ἔχει 22 πόρταις, 230 ἐκκλησίαις, 66 μοναστήρια, δέκα νοσοκομεῖα, 300 χιλιάδες ψυχαῖς, ἕνα κάστρο δυνατὸ ὁποῦ γυρίζει ἕνα μίλλι, ἕνα γενικὸ σχολεῖο, μιὰ ἀκαδημμία περίφημη τῆς ζωγραφικῆς, μιὰ πλουσιώτατη κοινὴ βιβλιοθήκη, ἐπωνομασμένη Ἀμβροσιανὴ βιβλιοθήκη, εἰς τὴν ὁποία εἶναι 15 χιλιάδες χειρόγραφα, καὶ τ: καὶ τ:.

Τὰ Μεδιόλανα ἐστάθηκε ἡ πρώτη πόλι τοὺς ἀπ᾽ ἐδῶθες ἀπὸ τὰ Ἄλπη Γαλατίας, θρόνος πολλῶν αὐτοκρατόρων. Ἀπέχει 28 λέγαις ἀπὸ τὴ Γένουα στὸ β., 26 ἀπὸ τὴν Πάρμα στὸ δ. β., 29 ἀπὸ τὸ Τούρινο στὸ α΄. β., 30 ἀπὸ τὴ Μάντουα στὸ δ. β., 58 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία στὸ δ. β., 110 ἀπὸ τὴ Ῥώμη στὸ δ. β., καὶ 154 ἀπὸ τὸ Παρίσι στὸ α. ν. πλ: 54, 7, 47″. μ: 27.

Ἡ γερουσία τῶν Μεδιολάνων σύγκειται ἀπὸ τὸν πρόεδρο, καὶ ἀπὸ 10 γέροντας, οἱ ὁποῖοι κρίνουν τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ φονικὰ ἀνεκκλήτως· διὰ τὰ πολιτικὰ ἀκολουθεῖ καμμιὰ φορὰ νὰ γένη ἔκκλησι εἰς τὴ

Βιέννα. Τὸ σιμβούλιο τῶν 60 ἐπιστατεῖ εἰς τὴν πόλι.

Κῶμο, εἰς τὸ βόρειο τῶν Μεδιολάνων, ἀπάνω εἰς μιὰ ὁμώνυμη λίμνη, ἔμορφη καὶ ἐμπορικὴ πόλι· αὐτὴ εἶναι ἡ πατρίδα τοῦ νέου Πλινίου.

Ἀγκιέρα, πόλι ἀπάνω εἰς ἕνα ψήλωμα.

Παβία, τὸ παλαιὸ Τίκινο, εἰς τὸ νότειο τῶν Μεδιολάνων, πόλι παλαιά, μεγάλη καὶ πλήσια, ἔχι ὅμως κατοικημένη κατ' ἀναλογίαν τοῦ μεγέθους της. Αὐτὴ ἐστάθηκε ποτὲ ἡ μητρόπολι τοῦ βασιλείου τῶν Λομβάρδων· αὐτὴ εἶναι ἡ δεύτερη τοῦ δουκάτου, 7 λέγαις ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα ςὸ ν.

Λόδι, πόλι μεγάλη καὶ δυνατὴ εἰς μιὰ εὐρύχωρη πεδιάδα, περίφημη ἀπὸ τὸ τυρὶ ὅπου εὐγάζει τὸ Παρμεζάνο. Ἀπέχει 8 λέγαις ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα ςὸ α΄. ν.

Κρέμονα, πόλι μεγάλη καὶ παλαιά, ἀπάνω εἰς τὸν Πὸ, εἰς μιὰ πεδιάδα ἡδονική, 12 λέγαις ἀπὸ τὴ Πάρμα ςὸ δ. β., 11 ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα ςὸ α΄. ν.

Περὶ τοῦ δουκάτου τῆς Μάντουας.

Αὐτὸ τὸ δουκάτο εἶναι κατὰ μάκρος εἰς τὸν Πὸ ποταμό· οἱ ὅροι του εἶναι ἀπὸ τὴν ἄρκτο, ἡ Βερονική· ἀπὸ τὴ μεσημβρία, τὰ δουκάτα τοῦ Ῥηγίου, τῆς Μόδενας καὶ τῆς Μιραντόλας· ἀπὸ τὸ ἀνατολικό, ἡ Φερραρική, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ ἡ Κρεμονικὴ καὶ τὸ Μπρεσάνο. Ἡ ἔκτασί του κατὰ πλάτος εἶναι πολλὰ ἀκατάστατη· ἐπειδὴ εἰς μερικὰ μέρη εἶναι 30 μίλια, καὶ ἀλλοῦ 6, ἢ 7· κατὰ μάκρος εἶναι 60 μίλια. Περιλαμβάνει αὐτὴ ἡ ἔκτασι τὰ δουκάτα τῆς Μάντουας καὶ τῆς Σαμπιονας, δυὸ πριγκιπάτα, καὶ ἕνα κομιτάτο, καὶ τὸ δουκάτο τῆς Γουασάλλας· αὐτὸ ὅμως τώρα εἶναι τοῦ δουκὸς τῆς Πάρμας.

Ὁ τόπος εἶναι εὔφορος εἰς σιτάρια, κρασιά, καρπούς, βοσκαῖς καὶ τ:. Τὴν ἐπωνυμία δουκάτο τὴν ἔλα-

βε

βε ἀπὸ τὸν ε΄· Κάρολο αὐτοκράτορα· ἐπειδὴ προτήτερα ἐπωνομάζουνταν μαρκιζάτο. Εἰς τὰ 1707 ὁ αὐτοκράτωρ τὸ ὑπόταξε εἰς τὴν Αὐστρία. Ἀπόγονοι τῶν δουκῶν σώζονται ἀκόμι.

Μάντουα, παλαιὰ πόλι εἰς τὴ Λομβαρδία, εἶναι ἡ μητρόπολι, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο καὶ τ:. Τὸ παλάτι τῶν παλαιῶν δουκῶν της εἶναι ἀξιόλογο διὰ τὰ πολύτιμα σκεύη, ζωγραφιαῖς, ἀγάλματα καὶ ἄλλαις σπανιότητες· ἐλεηλατίωθηκε εἰς τὴν ἅλωσι τῆς πόλεως ἀπὸ τὰ αὐτοκρατορικὰ στρατεύματα. Κεῖται εἰς ἕναν τόπο χαμηλό, στερεό, εἰς τὸ μέσο μιᾶς λίμνης, τὴν ὁποία τὴν περνοῦν μὲ δυὸ γεφύρια καὶ ἐμβαίνουν εἰς τὴν πόλι. Αὐτὴ ἡ λίμνη τὸ καλοκαίρι κάμνει τὸν ἀέρα νοσώδη. Οἱ κάτοικοί της μόλις εἶναι 6 χιλιάδες τώρα, ἀπ' ἐκεῖ ὅπου εἰς τὸν καιρὸ τῶν δουκῶν ἦταν 50000. Ἀπέχει 14 λέγαις ἀπὸ τὴν Πάρμα ςὸ α΄. β., 8 ἀπὸ τὴ Βερόνα ςὸ δ. ν., 14 ἀπὸ τὴ Μόδενα ςὸ β., 30 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία ςὸ β. δ. β., 88 ἀπὸ τὴν Ῥώμη ςὸ β. δ. β. πλ: 45, 11΄. μ: 28, 30΄, 30″.

Ἡ Μάντουα λέγει ὁ Εὐσέβιος πῶς εἶναι μιὰ ἀπὸ ταῖς παλαιαῖς πόλεις τῆς Οἰκουμένης, καὶ ἐκτίωθηκε 430 πρὸ τῆς Ῥώμης. Ὁ Βιργίλιος ὁ ὁποῖος ἦταν ἀπὸ ἕνα χωριὸ ὅπου εἶναι κοντά της, διὰ νὰ τὴν ἐξυμνήσῃ ἀκόμι, λέγει πῶς ἐκτίωθηκε ἀπὸ τὸν Οἶνο υἱὸ τοῦ Τίβρι, καὶ τῆς προφήτιδος Μαντοῦς. Μετὰ τὴν ἔκπτωσι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς ἡ Μάντουα ἔπεσε εἰς τὴν ἐξουσία τῶν Λομβάρδων καὶ ὕστερα τοῦ μεγάλου Καρόλου.

Σαμπιονέττα, μικρὴ πόλι, καὶ τ:.

Περὶ τοῦ δουκάτου τῆς Πάρμας.

Αὐτὸ τὸ δουκάτο ἔχει ἀπὸ τὸν βορρᾶ, τὸν Πὸ ὁ ὁποῖος τὸ ξεχωρίζει ἀπὸ τὸ δουκάτο τῶν Μεδιολάνων·

 ἀπὸ

ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸ δουκάτο τῆς Μόδενας· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὴν ἀριστοκρατία τῆς Γένουας· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὴ Μεδιολανική.

Ὁ μέγας Κάρολος ὅταν ἦλθε εἰς τὴν Ἰταλία ὑπόταξε τὴν Πάρμα, καὶ τὴν ἔδωσε εἰς τὸν Πάππα μαζὶ μὲ τὴν Πιατζέντζα· ἐστάθηκαν ἀρκετὸν καιρὸ ἀποκάτω εἰς τὸν Πάππα· ὕστερα πολλοὶ πρίγκιπες τῆς Ἰταλίας ταῖς ἐξουσίασαν, καὶ τέλος πάντων ὁ δοῦκας τῶν Μεδιολάνων.

Εἰς τὴν μεγάλη συμμαχία ὁποῦ ὁ Πάππας Ἰούλιος ἔκαμε κατὰ τῶν Φραντζέζων, ἐκατόρθωσε καὶ τὴν ἐπῆρε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα, μὲ συμφωνία ὅμως νὰ ἔχῃ ὁ αὐτοκράτωρ τὴν κυριότητα τοῦ τόπου, καὶ τὴν ἔδωσε τὸν υἱό του Λουῒ Φαρνέζο, ὁ ὁποῖος ἐδολοφονήθηκε εἰς τὴν Πιατζέντζα εἰς τὰ 1547. Ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος ε΄· ὑπανδρεύωντας τὴν κόρη του τὴν νόθη μὲ τὸ υἱὸ τοῦ δολοφονηθέντος, τὸν ἔκαμε κύριο πληρεξούσιο αὐτοῦ τοῦ δουκάτου· τὸ γένος λοιπὸν τῶν Φαρνέζων τὴν εἶχε ἕως ὁποῦ ἐβάσταξε. Εἰς τὰ 1714 ἡ Ἐλισάβετ Φαρνέζα κληρονόμος τὴν ἔφερε προῖκα εἰς τὸν ε΄· Φίλιππο βασιλέα τῆς Σπανίας ὁποῦ ἐπῆρε ἄνδρα. Ὕστερα Κάρολος ὁ υἱός της ἔγινε δοῦκας μὲ ὅλαις ταῖς οἰκοιοποίησες τοῦ Πάππα ὁποῦ ἔπρεπε νὰ τὸ πάρῃ ὅταν λείψουν οἱ Φαρνέζοι. Εἰς τὰ 1736 Κάρολος ἐπῆρε τὴ Νεάπολι, ἡ Πάρμα ἐδόθηκε εἰς τὸν αὐτοκράτορα· μετὰ τὸν θάνατο ὅμως αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε χωρὶς νὰ ἀφήσῃ ἀρσενικὰ παιδιὰ, ὁ βασιλεὺς τῆς Σπανίας ἐζητοῦσε ὀπίσω ταῖς ἐπικράτειαις τῆς Ἰταλίας ὁποῦ εἶχε παραχωρήσῃ προτήτερα εἰς τὴν Αὐστρία· ὁ πόλεμος ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Σπανία καὶ Αὐστρία ἐβάσταξε 7 χρόνους, καὶ εἰς τὰ 1748 εἰς τὴν εἰρήνη ἡ Αὐστρία ἐπαραχώρεσε τὰ δουκάτα τῆς Πάρμας, τῆς Πιατζέντζας, τῆς Γουαστάλλας εἰς τὸν Ἰνφάτο Φίλιππο δεύτερον υἱὸ τοῦ βασιλέως τῆς Σπανίας καὶ τῆς Φαρνέζας Ἐλισάβετ. Αὐτοῦ ὁ υἱὸς Ἰν-

φάν-

φάντος Δὸμ Φερδινάνδος τὸν ἐδιαδέχθηκε καὶ δουκεύει τώρα.

Ὁ τόπος εἶναι πλουσιοπάροχος εἰς σιτάρια, ἐλιαῖς, βοσκαῖς, ζῶα, κάστανα, μῆλα τῆς γῆς. Τὸ Παρμεζάνο τυρὶ ἐπονομάζεται μόνο ἀπὸ τὴν Πάρμα, δὲν γίνεται ὅμως ἐδῶ καθὼς εἶπα παραπάνω, ἀμὴ εἰς τὸ Λόδι. Εἶναι πρὸς τούτοις καὶ ἁλικαῖς, μεταλλικὰ νερὰ, πετρόλαδο, μέταλλα χαλκοῦ, σιδήρου. Ἔχει 18 λέγαις μάκρος καὶ 16 πλάτος. Εἰς τὰ 1769 ἐσηκώθηκε καὶ ἀπ' ἐδῶ τὸ ἱεροκριτήριο.

Διαιροῦν αὐτὴ τὴν ἐπικράτεια εἰς τὸ δουκάτο τῆς Πάρμας εἰς τὸ ἀνατολικὸ, εἰς τὸ δουκάτο τῆς Γουαστάλλας εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο, εἰς τὸ δουκάτο τῆς Πιατζέντζας εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ εἰς τὸ Μαρκιζάτο τοῦ Μπουσέτου εἰς τὸ Βόρειο.

Πάρμα, Πάρμη, πόλι παλαιὰ, πλούσια, ὅμορφη καὶ κατοικημένη ἀπὸ 30000 ψυχαῖς, εἶναι ἡ μητρόπολι, μὲ μιὰ περίφημη ἀκαδημία ἐπονομαζομένη τῶν ἀνωνύμων, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο, ἕνα θέατρο τὸ μεγαλήτερο καὶ καλλίτερο τῆς Ἰταλίας, καὶ εὐρυχωρότερο ὅλης τῆς Εὐρώπης· ἐπειδὴ χωρεῖ 12 χιλιάδες θεαταῖς, καὶ εἶναι φκιασμένο εἰς τρόπον ὁποῦ ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη ἕως εἰς τὴν ἄλλη, ἀκούεται ἡ φωνὴ ὅσο χαμηλὴ καὶ ἂν εἶναι, καὶ ὅσον ὑψηλὰ καὶ σηκώσῃ τινὰς τὴ φωνὴ, δὲν εἶναι μήτε ἠχὼ, μήτε ἄλλο τίποτες ὁποῦ νὰ προξενῇ σύγχυσι. Οἱ Φαρνέζοι ὁποῦ ἔκτισαν αὐτὸ, ἔκαμαν καὶ ἄλλαις ὅμορφαις οἰκοδομαῖς πρὸς καλλωπισμὸ τῆς μητροπόλεώς τους. Ἡ Πάρμα κεῖται ἀπάνω εἰς τὸν ποταμὸ τὸν Πάρμα, ἔχει ἕναν ἀέρα καθαρότατο, τὸ ὁποῖο κάμνει καὶ τοὺς κατοίκους μακροβίους. Αἱ τυπογραφίαις τῆς Πάρμας εἶναι θαυμασταῖς. Εἶναι μακρυὰ 12 λέγαις ἀπὸ τὴν Κρέμονα στὸ ν. α΄. ν., 14 ἀπὸ τὴ Μάντουα στὸ δ. ν., 29 ἀπὸ τὴ Μόδενα στὸ δ. β., 25

Ee 3 ἀπὸ

ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα σὸ δ. ν., 20 ἀπὸ τὴν Μπολώνια σὸ δ. β. πλ: 44, 44′, 50″. μ: 28.

Πιατζέντζα, πόλι μεγάλη καὶ ὄμορφη εἰς τὴ συμβολὴ τοῦ Πὸ καὶ τοῦ Τρεμπία τῶν ποταμῶν.

Μποσσέτο, πόλι μικρή.

Μποργκοσανδοννίνο, μικρὴ πόλι καὶ πολυάνθρωπη, εἰς μιὰ πεδιάδα χαριέστατη.

Γκουαστάλλα, πολίχνιο κοντὰ εἰς τὸ Πό· Ἐδῶ εἰς τὰ 1702 οἱ Φραντζέζοι ἐκτύπησαν τὸν Πρίγκιπα Εὐγένιο.

Λουτζάρα, πόλι μικρή.

Περὶ τῆς Ἀριστοκρατίας τῆς Γένουας.

Αὐτὴ ἡ ἐπικράτεια ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ Λιγυστικὴ ἀκτή· καὶ τώρα Ἀκρογιαλιὰ τῆς Γένουας· ἐπειδὴ ἐκτείνεται ἀπάνω εἰς τὴ Μεσόγειο 65 στὸ λέγαις μάκρος μὲ ἕνα πλάτος πολλὰ στενό. Ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὴν Τοσκάνα καὶ τὸ δουκάτο τῆς Μάσσας· ἀπὸ τὸ δυτικό, τὸ κομιτάτο τῆς Νίκαιας, τὸ Πριγκιπάτο τοῦ Μόνακου, καὶ μέρος τοῦ Πιεμοντίου, καὶ ἀπὸ τὸ βόρειο, τὰ δουκάτα τῶν Μεδιολάνων, τοῦ Μοντεφερράτου καὶ τῆς Πάρμας.

Ὁ τόπος εἶναι βουνώδης, ἔχει μ' ὅλον τοῦτο καὶ βοσκαῖς εἰς μερικὰ μέρη καὶ δρυμούς· οἱ γεωργήσιμοι τόποι εἶναι σπάνιοι· διὰ τοῦτο ἔχει χρεία νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ ἔλλειπον τῶν ἀναγκαίων ἀπ' ἔξω· δενδρικὰ ὅμως εἶναι πλῆθος, καθὼς ἐλαῖαις, λεϊμόνια καὶ τὰ παρόμοια πωρικά, καὶ ἄλλα· γίνεται ἀκόμι καὶ μετάξι, καὶ κρασί. Ὁ τόπος εἶναι πολυάνθρωπος καὶ πλέσιος· ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ κάτοικοι τῶν λυπρῶν τόπων ὄντας ἐργατικοί, ἔξυπνοι, ἐπιδέξιοι ἐξ ἀνάγκης, γέ-

νέμουνται τὰ καλὰ ὅπου ἔχουν οἱ παχεῖς τόποι, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀμελεῖς, ὀκνηροί, καὶ ἠλίθιοι διὰ τοῦτο, καὶ ἀνάξιοι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ φτωχοί.

Ἀπὸ ὅλαις ταῖς ἐπικράτειαις τῆς Εὐρώπης ἡ Γένουα ἐδοκίμασε περισσότεραις μεταβολαῖς καὶ ἐνοχλήσες, τέλος πάντων καὶ ἀπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς εἰς τὸν ι. αἰῶνα· ἡ πραγμάτεια ὅμως ὅπου εἶχε τὴν σηκώτη ἀπ' ὀλίγ' ὀλίγο, τὴν ἐβάσταξε, καὶ τὴν ἔκαμε μιὰ φορὰ μιὰ δύναμι φοβερή· ἐδίωξε τοὺς Σαρακηνοὺς ἀπὸ τὴν Κύρνο καὶ τὴν ὑπόταξε· εἰς τὸν ἱερὸ πόλεμο ἐβοήθησε μὲ τὴ ναυτική της στολὰ τοὺς σταυροφόρους. Πίζα ἀντεράστρια της ἀνακηρύττει εἰς αὐτὴ τὸν πόλεμο εἰς τὰ 1125, ἡ Γένουα ὅμως ἐθριάμβευσε. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῆς ἐλευθερίας τὴν ἔκαμε νὰ ἐγχειρισθῇ μεγάλα, καὶ ἔφθασε νὰ ἔχῃ εἰς τοῦ λόγου της τὴν πλουσιότητα τῆς πραγματείας, καὶ τὴν ὑπεροχὴ τῶν ὅπλων. Εἰς τὸν ιγ΄. αἰῶνα ἔστησε τόσα τρόπαια κατὰ τῶν Πιζάνων καὶ Βενετζιάνων ὅπου ἐνώθηκαν διὰ νὰ τὴν καταβάλουν, ὅπου οἱ πρῶτοι ὕστερα ἀπὸ αὐταῖς ταῖς ἥτταις δὲν ἀνάλαβαν πλέο, καὶ οἱ δεύτεροι ἀναγκάσθηκαν νὰ ζητήσουν τὴν εἰρήνη.

Κακῇ τύχῃ ὅμως ὕστερα ἐκείνη ἡ θερμότης ὅπου ἔδειχναν προτήτερα οἱ Γενουβέζοι διὰ τὴν ἐλευθερία, ἐγύρισε ὕστερα εἰς ζηλοτυπίαις, εἰς φθόνους, καὶ εἰς ὀλέθριαις φιλοτιμίαις· μιὰ διχόνοια ὀλέθρια τοὺς ἐκυρίευσε, μιὰ ἀντιπολιτεία πτολίπορθος, ἄλλοι ἔκραζαν ἄλλους ἐξωτερικοὺς εἰς βοήθειά τους, καὶ ἄλλοι ἄλλους· τέλος πάντων Ἀνδρέας Δορίας καλῇ τύχῃ ἐδιάλλαξε τὰ ἀντιπολιτευόμενα μέρη, ἐκατάστησε μιὰ πολιτεία ἀριστοκρατικὴ ἀπὸ δημοκρατική, ἡ ὁποία σῴζεται ἕως τώρα.

Ἡ Γένουα εἰς τὸν καιρὸ τῆς ἀκμῆς της εἶχε τὴ Χίο καὶ ἄλλα νησιὰ εἰς τὸ Αἰγαῖο πέλαγος, καὶ πολλαῖς πό-

 λεις

λεις εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦ Πόντου, καὶ τὸν Γαλατᾶ, ἕνα ἀπὸ τὰ προάστεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἡ εὐτυχία ὅμως τῶν Ὀθωμανικῶν ὅπλων τὴν ἔκαμε νὰ τὰ χάσῃ ὅλα, καὶ τώρα μόλις νὰ φαίνεται κἀνένα της καράβι εἰς τὴν Τουρκία.

Ἡ Γένουα καὶ Βενετία πολὺν καιρὸ ἀνταγωνίστριαις εἰς τὸ θέατρο τῆς Οἰκουμένης, ἐκατήντησαν καὶ αἱ δυὸ εἰς μιὰ ἰσότητα εἰς τὴν πραγματεία, μὲ αὐτὴν ὅμως τὴ διαφορὰ ὁποῦ ἡ Βενετία κάμνει μιὰ ἀξιολογώτερη πραγματεία εἰς τὴν Τουρκία, καὶ ἡ Γένουα εἰς τὴ Φράντζα, Σπάνια, Πορτογαλλία καὶ ἀλλοῦ.

Ἡ πραγματεία της στέκεται εἰς μετάξια ὁποῦ φέρνει ἀπ' ὅλη τὴν Ἰταλία, εἰς διάφορα μεταξωτὰ· χρυσᾶ, χαρτὶ, σιδηρικὰ καὶ ἄλλα προϊόντα τῶν χειροεργείων της, εἰς καράβια, καὶ τ:.

Ἡ ναυτική της δύναμι εἶναι εἰς 5 γαλέραις, εἰς μερικαῖς φεργάδαις, καὶ εἰς μερικὰ ἄλλα καράβια.

Γένουα, μητρόπολι τῆς ἀριστοκρατίας, εἶναι μιὰ πόλι παλαιά, δυνατὴ, πλούσια, καὶ ἀπὸ ταῖς πρώταις τῆς Ἰταλίας, εὐλίμενη, μὲ παλάτια πολυτελέστατα, καὶ ὀνομαστά. Εἶναι εἰς τὸ μέσο τοῦ τόπου, μέρος εἰς λόφο, καὶ μέρος εἰς μιὰ πεδιάδα, εἰς μιὰ τοποθεσία ὡραιότατη, 28 λέγαις ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα, στὸ ν., 25 ἀπὸ τὸ Τουρίνο στὸ α. ν., 26 ἀπὸ τὴν Πάρμα στὸ δ. ν., 45 ἀπὸ τὴ Φλωρεντία στὸ δ. β., 90 ἀπὸ τὴ Ῥώμη στὸ δ. β., καὶ 184 ἀπὸ τὸ Παρίσι στὸ ν. δ. ν. πλ: 44, 45. μ: 26, 32.

Αὐτὴ ἡ πόλι, μητρόπολι ποτὲ τῆς Λιγουρίας, εἶναι τώρα κατοικημένη ἀπὸ 80 χιλιάδες ψυχαῖς. Ἐπάρθηκε ἀπὸ τοὺς Αὐστριακοὺς εἰς τὰ 1746, ὅμως τὸν ἴδιο χρόνο ὁ δῆμος ἔδιωξε, ἐφόνευσε τὴν Αὐστριακὴ φρουρά, καὶ ἐκατάστησε τὴν πόλι εἰς τὴν ἐλευθερία της. Οἱ Αὐστριακοὶ ὕστερα τὴν ἐπολιόρκησαν, ὅμως βοηθούμενοι

οἱ Γενουβέζοι ἀπὸ τοὺς Φραντζέζους, οἱ Αὐστριακοὶ ἐσήκωσαν τὴν πολιορκία εἰς τὰ 1747 Ἰουλίου 3.

Ἡ Γερουσία ὁποῦ διοικεῖ τὴν πολιτεία, σύγκειται ἀπὸ 13 ὑποκείμενα συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Δόζια ὁποῦ εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς ἀριστοκρατίας. Ἡ κάμερα ὁποῦ ἐπιτροπεύει ἀπάνω εἰς ταῖς πρόσοδαις, σύγκειται ἀπὸ 8 μὲ τοὺς παλαιοὺς Δόζιδες. Αὐτὰ τὰ δυὸ συστήματα ἑνόνονται διὰ ταῖς ἐξωτερικαῖς ὑπόθεσες, καὶ διὰ τὰ πολεμικά, καὶ συνάζουν ὅταν τὸ εὕρουν εὔλογο, τὸ μεγάλο συμβούλιο, τὸ ὁποῖο εἶναι ἡ γενικὴ σύναξι τῶν ευγενῶν. Αὐτὸ μόνο ἔχει τὴν νομοθετικὴ καὶ ὑπέρτατη δύναμι, αὐτὸ μόνο διορίζει τὰ δοσίματα, ψηφίζει τοὺς Δόζιδες καὶ τοὺς πρώτους ἄρχοντας τῆς ἀριστοκρατίας· ἠμπορεῖ τινὰς νὰ εἶναι μέλος αὐτοῦ, ὄντας παραπάνω ἀπὸ τὰ 22 χρόνια. Τὸ μικρὸ συμβούλιο συγκείμενο ἀπὸ 100 ὑποκείμενα, διαλέγει τοὺς κριτὰς, ἀποφασίζει διὰ πόλεμο καὶ εἰρήνη. Ἡ ἀρχὴ τοῦ Δόζια βαστᾷ δυὸ χρόνους μόνο, ὕστερα ὁ Δόζιας εἶναι ὑποκείμενος νὰ δώσῃ λόγο διὰ τὴν πολιτεία του, καὶ ἂν ἐστάθηκε καλή, ἠμπορεῖ νὰ ξαναγένῃ πάλιν Δόζιας, χρειάζεται ὅμως νὰ μεσολαβήσουν 12 χρόνια ἀπὸ τὴν μιὰ δοζία εἰς τὴν ἄλλη. Διὰ ταῖς πολιτικαῖς ὑπόθεσες ἔχουν ξένους κριτὰς, οἱ ὁποῖοι εἰς κάθε τριετία ἀλλάζονται, ἢ ξαναμένουν πάλιν κατὰ τὴν πολιτεία τους.

Τῆς Γένουας γέννημα καὶ θρέμμα ἐστάθηκε ὁ περίφημος Χριστοφόρος Κολόμβος.

Περὶ τῶν Ἐπικρατειῶν τοῦ Σαβοϊακοῦ οἴκου, ἢ τοῦ Βασιλέως τῆς Σαρδοῦς.

Αὐτὸς ὁ οἶκος εἶναι παλαιότατος· ἐπειδὴ ἔχει διὰ ῥίζα Οὐμβέρτο τὸν Ἀσπρόχειρα ὁ ὁποῖος εἰς τὰ 1025 ἦταν κόντης ἑνὸς μέρους τῆς Σαβόιας. οἱ ἀπόγονοί του.

αὔξησαν ὕςερα ταῖς ἐπικράτειαίς τυς πότε μὲ πραῖκες, πότε μὲ συνθῆκαις, καὶ ἦχαν τὴν ἐπωνυμία τὸ κόνται ἕως εἰς τὰ 1416, ὅταν ὁ αὐτοκράτωρ Σιγισμόνδος εὑρισκόμενος εἰς τὸ Σιαμμπερὶ μητρόπολι τῆς Σαβόϊας, ἔκαμε τὴ Σαβόϊα δυκάτο, χαριζόμενος εἰς τὸν Ἀμεδαῖο εἰς τὸν ὁποῖο ἐπικύρωσε ὅλα τὰ προνόμια ὁπῦ εἶχαν δοθῆ εἰς τὸν Σαβοϊακὸν οἶκο ἀπὸ τὺς προκατόχυς τυ. Οἱ δῦκες τῆς Σαβόϊας εἶναι τοποτηρηταὶ τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὴν Ἰταλία, ϗ ὄντας ὑποτελεῖς αὐτῆς τῆς αὐτοκρατορίας διὰ μερικὲς τόπυς, εἶναι μέτοχοι καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ συνέδρια· δὲν χορηγῦν ὅμως κάμμιὰ συνεισφορὰ, πάρεξ ὅταν ἔχῃ ὁ αὐτοκράτωρ πόλεμο μὲ τὺς Τύρκυς διὰ νὰ διαφεντευθῇ. Ἀπὸ τὰ 1720, ὁπῦ ἐπῆραν τὴ Σαρδὼ ὁπῦ εἶναι βασίλειο, ἐπονομάζονται βασιλεῖς· ἐπονομάζονται ἀκόμι καὶ βασιλεῖς τῆς Κύπρυ, μ' ὅλον ὁπῦ δὲν τὴν εἶχαν κάμμιὰ φορά. Οἱ διάδοχοι ἐπωνομάζυνταν προτήτερα πρίγκιπες τῦ Πιεμοντίῦ, τώρα ὅμως δῦκες τῆς Σαβόϊας.

Ὁ σαλικὸς νόμος ἐπικρατεῖ εἰς αὐτὸ τὸ γένος. (α)

Αἱ ἐπικράτειαις τῦ βασιλέως τῆς Σαρδῦς εἰς τὴν ξηρὰ συνορεύυν ἀπὸ τὸ βόρειο μὲ τὴν Ἐλβετία· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴ Μεγαλήτερη λίμνη, μὲ τὸν Τικῖνο καὶ Πὸ τὺς ποταμὺς, καὶ μὲ τὸ δυκάτο τῆς Πάρμας· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὴν ἀριςοκρατία τῆς Γένυας, καὶ μὲ ἕνα ὀλίγο μέρος τῆς Μεσογείυ· ἀπὸ τὸ δυτικὸ μὲ τὴ Φράντζα.

Αὐταῖς αἱ ἐπικράτειαις εἶναι ἡ Σαβόϊα, τὸ Πιεμόντι, τὸ Μοντεφερράτο, κάποια δυτικὰ μέρη τῦ δυκάτυ τῶν Μεδιολάνων, τὰ ὁποῖα ἐπαραχωρήθηκαν εἰς τὸν

(α) Αὐτὸς εἶναι ἕνας νόμος ὁπῦ ἐμποδίζει ἀπὸ τὴ διαδοχὴ ταῖς γυναῖκες.

τὸν βασιλέα τῆς Σαρδῦς ἀπὸ τὸν Ἀυςριακὸ οἶκο εἰς τὰ 1703, 1735, 1743.

Περὶ τῆς Σαβόϊας.

Αὐτὸ τὸ δυκάτο ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸν τόπο τῆς Γένεβας· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὸ Ντοφινέ· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, ἄλλυς τόπυς τῆς Φράντζας, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὸ Πιεμόντι. Ἔχει κοντὰ 30 λέγαις ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ εἰς τὸ βόρειο, καὶ 27 ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικό· ὅλη ὅμως αὐτὴ ἡ ἔκτασι εἶναι τόπος ἄγονος καὶ φτωχός· μόλις δίνει δυὸ χιλιάδες πυγγιὰ πρόσοδο εἰς τὸν ἡγεμόνα τυ.

Ἡ Σαβόϊα εἶναι κατάπυκνη ἀπὸ βυνὰ εἰς ὅλα τὰ μέρη, ἀπὸ βράχυς ἀπότομυς. οἱ αὐλῶνες μόνο ὁπῦ εἶναι ἀναμεταξὺ, κάμνυν ὀλίγα γεννήματα, ϗ χορτάρια· οἱ κάτοικοι ὅμως μὲ τὴ φιλεργία τυς καὶ φιλοπονία τυς νικῦν τὴ φύσι· εἰς τὰ πλησιόχωρα τῆς Γένεβας ἔχυν μερικὰ ἀμπέλια καὶ ἄλλυ ἀκόμι. Θρέφυν πολλὰ βόδια καὶ μυλάρια. Οἱ δρυμοί της ἔχυν πολλὰ κυνήγια. Τὰ ὑψηλότερα ὄρη εἶναι αἱ Γκλατζιέραις, ὅ ἐςι παγοθῆκαις· μὲ τὸ νὰ εἶναι πάντοτε κατάχιονα.

Οἱ πρωτεύοντες ποταμοὶ εἶναι ὁ Ῥοδανὸς (Ῥον Φραντζέζικα,) καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἔχει λίμναις, πηγαῖς ἀπὸ μεταλλικὰ νερὰ καὶ τ:.

Οἱ Σαβοϊῶται εἶναι πρᾶοι, καλοὶ, τιμημένοι, φιλεργότατοι, καὶ φτωχότατοι, ῥωμαλέοι, γεροί· αἱ γυναῖκες γονιμώταταις. Αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες εἰς πολλὰ μέρη ἔχυν γκέσαις, τὸ ὁποῖο τὺς ἀσχημίζει πολλά. Ἡ ἔνδεια καὶ ἡ τιμὴ ὁπῦ φαίνεται δύσκολο νὰ εἶναι μαζὶ, εἰς τὺς Σαβοϊώτας εἶναι ἡνωμένα. Τὸ ἕνα τρίτο τῶν Σαβοϊωτῶν εἶναι διασκορπισμένο ἐς τὴ Φράντζα διὰ νὰ κερδαίνυν τὸν βίο τυς, ϗ ἄν

ὤντας γενικῶς καλοὶ οἰκονόμοι, ἐπιστρέφουν εἰς τὴν πατρίδα τους μὲ ἀρκεταῖς ποσότητες. Ἡ κοινὴ γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰταλικὴ διαφθαρμένη καὶ ἀνακατωμένη μὲ τὰ Φραντζέζικα.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Σαρδοῦς ἔχει εἴκοσι, εἰκοσιδυὸ χιλιάδες στρατεύματα τακτικὰ, καὶ δέκα, ἄτακτα, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις δέκα αἱ 5 πέρνουν φορέματα, καὶ ἕνα σολδὶ τὴν ἡμέρα, καὶ αἱ ἄλλαις κἂν τίποτες.

Τὸ Πιεμόντι μόνο δίνει 14 χιλιάδες πουγγιὰ τὸν χρόνο, ἡ Σαβόια πολλὰ ὀλίγο, ἡ Σαρδὼ ἀκόμι ὀλιγώτερο. Κάρολος Ἐμμανουὴλ ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ, πῶς εὐγάζει ἀπὸ τὴ Σαβόια κεῖνο ποῦ μπορεῖ, καὶ ἀπὸ τὸ Πιεμόντι, ἐκεῖνο ὁποῦ θέλει.

Εἰς ταῖς ἐπικράτειαις τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδοῦς εἶναι τρεῖς γερουσίαις, τὰ ἀνώτατα δικαστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται ἡ ἔφεσι ἀπὸ τὰ μικρότερα. Τὸ α΄ διὰ τὴ Σαβόια εἶναι εἰς τὸ Σιαμμπερί, τὸ β΄. διὰ τὸ Πιεμόντ, τὸ γ΄· διὰ τὴ Σαρδώ.

Ἡ θρησκεία εἶναι ὁ Δυτικισμὸς μόνο εἰς ὅλαις ταῖς ἐπικράτειαις, καὶ αὐτὴ μόνο ἦταν προτήτερα συγχωρημένη· τώρα ὅμως ὁ βασιλεὺς γνωρίζει καλλίτερα τὰ συμφέροντα καὶ τοῦ λόγου του καὶ τοῦ τόπου του, παρὰ οἱ προτήτεροί του.

Διαιρεῖται ἡ Σαβόια εἰς 6 μικραῖς ἐπαρχίαις εἰς τὴν Γενεβιανὴ, εἰς τὸ Σιαμμπλαὶς, εἰς τὸ Φαυτζίνι, αἱ ὁποίαις εἶναι εἰς τὸ βόρειο· καὶ εἰς τὴν κυρίως Σαβόια, εἰς τὴν Ταρεντασία καὶ εἰς τὸ Μοριέννι αἱ ὁποίαις εἶναι εἰς τὸ μεσημβρινό.

Ἀνέσιο, πόλι, εἰς τὴ Γενεβιανὴ, ἀπάνω εἰς μιὰ λίμνη ὁμώνυμη, 4 λέγαις ἀπὸ τὴ Γένεβα ϛὸ ν. δ. ν.

Εἰς αὐτὴ κάθεται τώρα ὁ ἐπίσκοπος τῆς Γένεβας, ἀφ' οὗ ἐδιώχθηκε εἰς τὰ 1535 ἀπὸ τοὺς Γενεβιώτας ὁποῦ ἔγιναν Καλβῖνοι.

Τυ-

Τυνόνι, μικρὴ καὶ ὄμορφη πόλι εἰς τὸ Σιαμμπλαὶς, ἀπάνω ϛὴ λίμνη τῆς Γένεβας, 8 λέγαις ἀπ' αὐτὴν μακρυὰ ϛὸ ἀ. β.

Καλὴ πόλι, πόλι μικρὴ ϛὸ Φαυτζίνι.

Σιαμπερὶ, εἰς τὴν κυρίως Σαβόια μητρόπολι ὅλης τῆς Σαβόιας καὶ καθέδρα τὸ παλαιὸ τῶν κυρίων τοῦ τόπου, πόλι καλούτζικα κτισμένη καὶ μεγαλούτζικη. Εἶναι εἰς τὰ πνευματικὰ ὑποκείμενη εἰς τὸν ἐπίσκοπο τῆς Γρατιανουπόλεως. Ὤντας ἀχύρωτη, ἐπάρθηκε πολλαῖς φοραῖς. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Γρατιανούπολι 11 λέγαις, 16 ἀπὸ τὴ Γένεβα, 18 ἀπὸ τὸ Λυὸν, 35 ἀπὸ τὸ Τουρίνο, 90 ἀπὸ τὸ Παρίσι, πλ: 45, 35. μ: 23, 30΄.

Μοντμελιάνο ϛὸ δ., πόλι ἀπάνω εἰς ἕνα βουνό.

Μονσιέρο, τὸ παλαιὸ Ταρεντασία, πόλι ἀρκετὰ μεγάλη καὶ πολυάνθρωπη.

Ἅγιος Ἰωάννης, πόλι ϛὸ Μοριέννι.

Περὶ τοῦ Πιεμοντίου.

Περιορίζεται ἀπὸ τὸ βόρειο καὶ δυτικὸ μὲ ταῖς Ἄλπες, αἱ ὁποίαις τὸ ξεχωρίζουν ἀπὸ τὴ Φράντζα καὶ τὴ Σαβόια· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὸ Κομιτάτο τῆς Νίκαιας, καὶ τὴν ἀριστοκρατία τῆς Γένουας, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴ Μεδιολανική. Οἱ πρωτεύοντες ποταμοὶ εἶναι ὁ Πὸ, ὁ Τάναρος, ὁ Δωρίας, καὶ ἄλλοι.

Τὰ ὄρη καὶ τὰ βουνὰ ὁποῦ διακόπτουν τὸ Πιεμόντι, πλήθουν ἀπὸ διάφορα μέταλλα. Ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότιο 30 μίλλια γεωγραφικὰ μάκρος· τὸ πλάτος ὁποῦ πέρνεται ἀπ' ἀνατολὴ εἰς δύσι, εἶναι πολλὰ ὀλιγώτερο. Ὁ τόπος εἶναι πολυάνθρωπος καὶ πλουσιώτατος, εὐφορώτατος εἰς γεννήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εὐγαίνει πλῆθος εἰς τὰ γειτονικὰ μέρη, ὡς κρασιά. Γί-

γον-

νουται ἀκόμι καὶ ἐλιαῖς καὶ λεϊμόνια καὶ οἱ σπαρόμενοι καρποὶ, ῥόιδα, σῦκα, μῆλα καὶ ἄλλοι καρποὶ πλῆθος, ὕδνα, τῶν ὁποίων γίνεται καὶ μιὰ ἐξαγωγὴ ἀξιόλογη· αὐτὰ γίνονται μερικὰ ὡς 12 καὶ 14 λίτραις μεγάλα. Ἀπὸ ἐδῶ ἐπῆγαν εἰς τὴ Γερμανία τὰ σκυλιὰ ὁποῦ τὰ μαθαίνουν νὰ εὐγάζουν τὰ κυνήγια. Βοσκαῖς πολλαῖς καὶ ἐξαίρεταις, ζώα πλῆθος, καὶ εὐγάζουν καὶ πωλοῦν καὶ εἰς ἄλλους τόπους, καὶ ἐμβαίνουν εἰς τὸ Πιεμόντε ἀπ' αὐτὰ δυὸ χιλιάδες πουγγιὰ τὸν χρόνο· μετάξι πολὺ καὶ τὸ καλλίτερο τῆς Ἰταλίας, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐμβαίνουν εἰς τὸν τόπο 6 μιλλιόνια γρόσια. Τὰ ἐπίλοιπα ὑποκείμενα τῆς πραγματείας ὁποῦ κάμνουν μὲ τοὺς ἄλλους τόπους εἶναι τὸ καννάβι, τὰ ῥάμματα, τὰ σχοινιὰ, τό ῥύζι, καὶ οἱ καρποὶ καὶ τ. λ. Ἔρχονται ἐδῶ ἀπὸ τὴ Φράντζα καὶ Ἐγγλιτέῤῥα τζόχαις, σκεπάσματα, κάλιτζαις· ἀπὸ τὴν Ἑλβετία πανιά. Χάλκωμα ἀκόμι καὶ καὶ ζάχαρη ἔρχεται ἀπὸ ξένον τόπο. Εἰς τὸ Τουρίνο κάμνουν στόφφαις μεταξωταῖς, κατηφέδες, ταφφετάδες, καὶ ἄλλαις στόφφαις κεντηταῖς· εἰς τὰ προάστεια εἶναι καὶ ἕνα ὑαλουργεῖο.

Οἱ ποταμοὶ ἔχουν πολλὰ ψάρια, οἱ δρυμοὶ πλῆθος κυνήγια. Οἱ εὐγενεῖς εἶναι πολλοὶ καὶ πλούσιοι, τὸ ὁποῖο κάμνει τὴν αὐλὴ τοῦ Τουρίνου ξεχωριστή. Οἱ κάτοικοι περνοῦν διὰ πανοῦργοι, νοήμονες, εἶναι γεννημένοι διὰ νὰ λάμψουν εἰς ταῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις, μὰ γεννημένοι μόνο καὶ ὄχι καὶ ἀναθρεμμένοι. Οἱ βουνίσοι τῆς Ἀόστας ἔχουν μεγάλαις γκούσαις, τὸ ὁποῖο πάθος τὸ ἔχουν καὶ τὰ ἄλογα, καὶ τὰ σκυλιὰ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα. Ἡ γλῶσσα τους εἶναι Ἰταλοφραντζέζικα.

Πιεμόντι θὲ νὰ εἰπῇ ῥιζοβούνι· ὀνομάζεται ἔτζι τώρα ἀπὸ τὸν 6, ἢ 7 αἰῶνα, διὰ τὴν τοποθεσία του.

Τὸ Πιεμόντι περιέχει τὸ κυρίως Πιεμόντι εἰς τὸ μέσο, τὸ δουκάτο τῆς Ἀόστας εἰς τὸ βόρειο, τὴν αὐθεντία τοῦ Βερτζελλιοῦ καὶ τὸ Κομιτάτο τοῦ Ἀστιοῦ εἰς τὸ

ἀ-

ἀνατολικὸ, τὸ Μαρκιζάτο τοῦ Σαλοῦτζου εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ τὸ Κομιτάτο τῆς Νίκαιας εἰς τὸ νότειο.

Τουρίνο, τὸ παλαιὸ Αὐγοῦστα Ταυρινῶν, ἀπάνω εἰς τὸν Πὸ, εἰς τὸ κυρίως Πιεμόντι, μητρόπολι ὅλων τῶν ἐποκρατειῶν τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδοῦς, καὶ καθέδρα του, πόλι παλαιὰ, ὄχι τόσο μεγάλη, ὄμορφη ὅμως, καὶ ὠχυρωμένη, καὶ πολυάνθρωπη. τὸ Τουρίνο περνᾷ σχεδὸν ὅλαις ταῖς πόλεις τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν ὀμορφάδα τῶν δρόμων, τῶν παλατιῶν, καὶ εἰς τὴν εὐκολία τόσο τῶν πρὸς τροφὴ, ὅσο καὶ τῶν πρὸς τρυφή. Εἶναι διῃρημένο, εἰς δυὸ μέρη εἰς νέα πόλι, καὶ παλαιὰ πόλι. Ἐβάσταξε πολλαῖς πολιορκίαις· ἡ ἀξιομνημονευτότερη εἶναι ἐκείνη ὁποῦ ἀκολούθησε εἰς τὰ 1706, ὅταν ὁ δοῦκας τοῦ Ὀρλεανιοῦ ὁποῦ τὸ πολιορκοῦσε, ἀναγκάσθηκε νὰ σηκώσῃ τὴν πολιορκία ἀπὸ τὸν Πρίγκιπα Εὐγένιο. Εἶναι εἰς μιὰ ὄμορφη τοποθεσία εἰς τὴ συμβολὴ τοῦ Δωρία ποταμοῦ μὲ τὸν Πὸ, εἰς τοὺς πρόποδας ἑνὸς βουνοῦ, εἰς μιὰ πεδιάδα. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Γένουα 25 λέγαις στὸ δ. β., 29 ἀπὸ τὰ Μεδιόλανα στὸ δ. ν., 112 ἀπὸ τὴ Ῥώμη στὸ δ. β., 60 ἀπὸ τὸ Λυὸν στὸ ἀ. ν., πλ: 44, 50΄. μ: 25, 20΄.

Ἰβρέα, κάστρο δυνατὸ εἰς τὸ β. τοῦ Τουρίνου.

Σοῦζα, κάστρο δυνατὸ στὸ δ. β. τοῦ Τουρίνου.

Πινιερόλο, μικρὴ πόλι, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Τουρίνο στὸ δ. ν.

Ἐξίλλα, Φενεστρέλλα, Σαντοντοφὲν, κάστρη δυνατά.

Σαβιλλάνο, πόλι ὄμορφη καὶ δυνατή.

Κόνι, πόλι ὄμορφη, δυνατή, πολυάνθρωπη καὶ ἐμπορική.

Μοντοβὶ, πόλι ἀξιόλογη, μὲ μιὰ ἀκρόπολι, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα βουνὸ, 13 λέγαις ἀπὸ τὸ Τουρίνο στὸ ἀ. ν. Τὰ περίχωρά της εἶναι εὔφορα εἰς κρασιά.

Κιεράσκα, πόλι ἀξιόλογη εἰς τὸ β. τῆς ἀνωτέρω.

Ἀόστα, Λυγοῦστα, ἀπάνω εἰς ἕναν ποταμὸ, πόλι παλαιὰ, εἰς τοὺς πρόποδας, τῶν Ἄλπεων, εἰς ἕναν τόπο πλούσιο ἀπὸ βοσκαῖς, καὶ ἀπὸ κάθε λογῆς πωρικά. Δὲν ἔχει μήτε σπίτια, μήτε κατοίκους ἀναλόγους; μὲ τὸ μέγεθός της. Φαίνονται εἰς αὐτὴν ἀκόμι πολλὰ ὑπομνήματα τῶν Ῥωμάνων, μισοχαλασμένα τὰ περισσότερα. Ἀπέχει 20 λέγαις ἀπὸ τὸ Τουρίνο σὸ β., 25 ἀπὸ τὴ Γένεβα σὸ ἀ. ν.

Βερτζέλλι, σὸ ὁμώνυμο δουκάτο, πόλι ὀχυρὴ, μεγάλη καὶ ὄμορφη, κειμένη ἀπάνω εἰς τὸν Σεσία ποταμὸ, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν Πό. Εἰς αὐτὴν εἶναι μιὰ ἐκκλησία πολλὰ καλὴ, ὁ θόλος βαστάζεται ἀπὸ 40 κολόνναις, τὸ ἔδαφος ὁποῦ εἶναι στρωμένο μὲ μάρμαρα, καὶ δουλευμένο ὡσὰν μὲ τὸ μουσαϊκὸ, παρασταίνει τὴν ἱστορία τῆς Ἰουδὴθ, καὶ τοῦ Ὀλοφέρνη. Εἰς τὸ σκευοφυλάκιο σώζονται τὰ εὐαγγέλια τοῦ Ματθαίου, καὶ τοῦ Μάρκου γραμμένα καθὼς λέγουν ἀπὸ τὸν ἅγιο ἱερομάρτυρα Εὐσέβιο ἐπίσκοπο αὐτῆς τῆς πόλεως. Ἀπέχει 14 λέγαις ἀπὸ τὸ Τουρίνο σὸ δ.

Μασσεράνο, μικρὸς τόπος, Πριγκιπάτο, μὲ μιὰ πόλι ὁμώνυμη, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς ἕναν Πρίγκιπα ὁποῦ εἶναι ὑπήκοος εἰς τὸν Πάππα.

Εἰς τὸ κομιτάτο τοῦ Ἀστοῦ. Ἄστι, πόλι παλαιὰ καὶ δυνατή.

Τὸ Μαρκιζάτο τοῦ Σαλούτζου εἶχε ξεχωριστοὺς αὐθέντας ἕως εἰς τὰ 1560 ὁποῦ ἐδόθηκε εἰς τὴ Φράντζα. Ὁ δούκας τῆς Σαβοΐας τὸ ἐπῆρε εἰς τὰ 1588. Σαλοῦτζο ἦταν ποτὲ πόλι πολλὰ δυνατὴ, ὅμως εἰς τὰ 1690 ἐχαλάσθηκε ἀπὸ τοὺς Φραντζέζους.

Καρμανιόλα, πόλι ὀχυρὴ, ἐμπορικὴ, πλούσια, περιειλημμένη μέσα εἰς τὸ κυρίως Πιεμόντι.

Τὸ Κομιτάτο τῆς Νίκαιας ἦταν πολὺν καιρὸ μέρος τῆς Ναρβωνικῆς Γαλατίας, ἀκολούθως τῆς Προβάνσας

σας, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐξεκόπηκε εἰς τὰ 1388 ἀπὸ τοὺς ἰδίους κατοίκους, οἱ ὁποῖοι ἐδόθηκαν εἰς τὸν δοῦκα τῆς Σαβοΐας Ἀμαδαῖο τὸν ζ. Ἡ ἔκτασί του κατὰ μάκρος εἶναι 18 λέγαις, καὶ κατὰ πλάτος 13. Ὁ τόπος εἶναι βουνίσιος, μ' ὅλον τοῦτο εὔφορος εἰς κρασιὰ, εἰς λάδια καὶ εἰς κάθε λογῆς καρποὺς ὁποῦ γίνονται εἰς τὴν Ἰταλία. Ὁ περίφημος ἀστρονόμος Κασσίνης εἶναι ἀπ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Νίκαια, παλαιὰ πόλι, μὲ ἕνα καλὸ φρούριο, μητρόπολι τοῦ κομιτάτου. Εἰς τὰ 1388 οἱ κάτοικοί της ἐδόθηκαν εἰς τὸν δοῦκα τῆς Σαβοΐας. Εἰς τὰ 1543 Φραντζίσκος ὁ ά. τὴν ἐπολιόρκησε ἀπὸ ξηρᾶς εἰς καιρὸν ὁποῦ οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐπολιορκοῦσαν ἀπὸ θαλάσσης. Κοκκινογένης ὁ β΄. μὴν ἠμπορῶντας νὰ πάρῃ τὴν ἀκρόπολί της, τὴν ἐλεηλάτησε. Ὕστερα ἐπάρθηκε πολλαῖς φοραῖς· ὅμως ἐξαναδόθηκε εἰς τὸν δοῦκα τῆς Σαβοΐας. Κεῖται εἰς τὸ ἀνατολικὸ τοῦ σόματος τοῦ Βὰρ ποταμοῦ μιὰ λέγα μακρυὰ, ἀπάνω εἰς μιὰ πέτρα ἀπότομη, 33 λέγαις ἀπὸ τὸ Τουρίνο σὸ δ. ν. δ., ἄλλαις τόσαις ἀπὸ τὴ Γένουα σὸ δ., ν. 176 ἀπὸ τὸ Παρίσι σὸ ν. ἀ. ν. πλ: 43, 41′, 30″. μ: 23, 55′, 30″.

Οἱ Φωκεῖς ἀφ' οὗ ἔκτισαν τὴ Μασσαλία εἰς τὴν Κελτικὴ, βλέποντας τὴν ἀποικία τους ὁποῦ ἐντὸς ὀλίγου αὔξησε πολλὰ, ἐξαπλώθηκαν εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰ, καὶ εὑρίσκοντας εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Βὰρ ποταμοῦ ἕναν τόπο χαριέστατο, ἔκτισαν τὴν πόλι Νίκαια, γυρίζοντας ἀπὸ μιὰ ἐκστρατεία κατὰ τῶν Σαλιανῶν καὶ Λιγούρων. Νίκαια εἶναι κτισμένη εἰς μιὰ τοποθεσία θαυμαστὴ διὰ τὴν ὀμορφάδα τῶν περικειμένων λόφων, τῶν ὑπερκειμένων ὀρέων, τὴν εὐφορία τῆς γῆς, τὴν καθαρότητα τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος· διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ῥωμάνοι τὴν εἶχαν ἕναν τόπο διατρίψιμο. Ἡ Νίκαια εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Πτολεμαίου ἦταν μιὰ πόλι ἐπιφανέστατη· τώρα ὅμως εἶναι μὲ τὴν ὅλότη ξεπεσμένη

νη ἀπὸ τὴν παλαιά της λαμπρότητα. Φαίνονται ἀκόμι τὰ χαλάσματα τῶν μεγάλων προασείων της.

Περὶ τοῦ Μαρκιζάτου τοῦ Μοντεφερράτιου.

Ἡ παραγωγή του εἶναι ἀπὸ δυὸ λέξες Λατινικαῖς ὁποῦ σημαίνει βουνὸ εὔφορο, καὶ ἀξίζει τῇ ἀληθεία νὰ ὀνομάζεται ἔτζι διὰ τὴν εὐφορία του. Εἶχε τοὺς ξεχωρισούς του αὐθέντας ἕως εἰς τὰ 1533. Οἱ ἔσχατοι ἦταν Παλαιολόγοι ἀπόγονοι τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῶν ὁποίων μὲ τὸ νὰ ἐτελείωσε τὸ γένος, ὁ Αὐτοκράτωρ Κάρολος ε´ ἔδωσε τὸ Μοντεφερράτι εἰς τὸν δοῦκα τῆς Μάντουας, παραβλέποντας ὅλα τὰ δίκαια ὁποῦ εἶχαν οἱ δοῦκες τῆς Σαβόϊας εἰς αὐτό. Εἰς τὰ 1631 ἐπῆρε ὁ δοῦκας τὸ μισὸ, καὶ ὕστερα εἰς τὰ 1708 καὶ τὸ ἐπίλοιπο. Καζάλι, μητρόπολι, πόλι δυνατή. Ἄκουι, Τρίνο Ἄλμπα εἶναι αἱ ἐπίλοιπαις πόλεις.

Περὶ τῶν τόπων ὁποῦ ἐξεκόπηκαν ἀπὸ τὴ Μεδιολανική.

Αὐτοὶ οἱ μικροὶ τόποι τοὺς ὁποίους οἰκειοποιοῦνταν ὁ Σαβοϊκὸς οἶκος καὶ τοῦ ἐπαραχωρήθηκαν ἀπὸ τὸν Αὐστριακὸ οἶκο κατὰ διαφόρους καιροὺς, εἶναι καὶ παρωνυμέμενοι σχεδὸν ὅλοι ἀπὸ ταῖς πόλεις ὁποῦ εἶναι εἰς αὐτοὺς, αἱ ὁποίαις εἶναι αἱ ἐφεξῆς.

Βαράλλο, Ντόμο ντ' Ὄζουλα, Νοβάρα, Βιγκεβάνο, Βαλέντζα, Ἀλεξάνδρεια, Τορτόνα, καὶ Βαγκέρα.

Εἰς τὸ μεσημβρινὸ τοῦ τόπου τῆς Τορτόνας καὶ τῆς Βογκέρας εἶναι πολλοὶ, τόποι ἐπωνομασμένοι φέουδοι ἰμπεριάλοι, οἱ ὁποῖοι κ' αὐτοὶ ἐδόθηκαν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Σαρδοῦς.

Περὶ τοῦ πριγκιπάτου τοῦ Μόνικου.

Τὸ Μόνοικο εἶναι ἕνας μικρὸς τόπος περιειλημμένος μέσα εἰς τὸ Κομιτάτο τῆς Νίκαιας. Εἶναι ἕνα πριγκιπάτο αὐτόνομο ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισι τοῦ βασιλέως τῆς Φράντζας ἀπὸ τὰ 1641, ὁ ὁποῖος ἔχει εἰς αὐτὸ φρουράν. Περὶ τὰ μέσα τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐπέρασε εἰς τὸ γένος τῶν Ματιγνόνων εἰς τὸ ὁποῖο τὸ ἔφερε προῖκα ἡ μονογενὴς θυγάτερα τοῦ ἐσχάτου Γριμάλδου.

Μόνοικο εἶναι ἡ μητρόπολι, τὸ παλαιὸ Μονοίκου Ἡρακλέος λιμήν. Ἔχει ἕνα καλὸ λιμένα καὶ διαφεντεύεται ἀπὸ ἕνα καλὸ φρούριο.

Ὁ Πρίγκιπας τοῦ Μόνοικου εἶναι καὶ δοῦκας τοῦ Βαλαντινοὺισίου εἰς τὸ Ντοφινὲ τῆς Φράντζας.

Διὰ τοὺς τόπους τῆς Τρέντας σὺν Γερμανία ὁμιλῶ.

Περὶ τῶν Ἰταλικῶν νησιῶν, καὶ πρῶτον περὶ τῆς Σικελίας.

Αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι ἡ μεγαλύτερη καὶ εὐφορώτερη ἀπὸ ὅλαις τῆς Μεσογείου· εἶναι μακρεῖα 60 λέγαις, καὶ πλατεῖα 40. Ἕνας στενὸς πορθμὸς 3 μίλια, προσδιοριζόμενος μὲ τὸ Σικελικὸς, ἢ Μεσηνικὸς, τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἰταλία μὲ τὴν ὁποία τὸ παλαιὸ φαίνεται πῶς ἦταν ἡνωμένη. Τὸ ὄνομά της προέρχεται ἀπὸ μιὰ Φοινικικὴ λέξι Σικαλοὺλ ἡ ὁποία σημαίνει ἐντελής· ἐπειδὴ οἱ Φοίνικες τὴν ἐνοχάζουνταν τέτοια, ὡσὰν ὁποῦ ἦταν ἡ ὀμορφότερη καὶ εὐφορώτερη ἀπὸ ὅλαις ταῖς νήσους τῆς Μεσογείου. Ὠνομάσθηκε ἀκόμι καὶ Τρινακρία ἐξ αἰτίας τοῦ σχήματός της ὁποῦ εἶναι τρίγωνο, καὶ ὁποῦ ἀκολούθως ἔχει τρεῖς ἄκραις ἢ ἀκρωτήρια. Τὸ α´ ὁποῦ εἶναι ἀντικρὺ εἰς τὴν Ἰταλία, ὠνομάζουνταν Πε-

λωριᾶς, τώρα ἀκρωτήριο τοῦ Φάρου· τὸ β´ Πάχυνο, τώρα Πασσάρο· αὐτὸ κιτάζει τὴν Πελοπόννησο· τὸ γ´· τὸ ὁποῖο κιτάζει τὴν Ἀφρικὴ, ὀνομάζουνται Λιλύβαιον, τώρα, ἀκρωτήριο τοῦ Μπέκου.

Ὁ πορθμὸς τῆς Σικελίας εἶναι πολλὰ ἐπικίνδυνος, ἐξ αἰτίας τῶν δυὸ βαράθρων ὁποῦ εἰς αὐτὸν εἶναι, πολυθρύλλητα τὸ παλαιὸ ἀπὸ κάτω εἰς τὸ ὄνομα Χάρυβδις, καὶ Σκύλλη.

Ὁ Ὅμηρος διὰ νὰ δώσῃ μιὰ δίκαια ἰδέα αὐτοῦ τῶν τρομερῶν βαράθρων, τὰ ζωγραφίζει μὲ τὸ θαυμαστὸ τοῦ κονδύλι ἐξαίρετα. λέγει πῶς εἶναι θηρία φοβερὰ καὶ τρομερὰ, ἀνθρωποφάγα, καὶ τοῦ ἐπειδὴ ἔτζι ἠμπόρεσε νὰ κάμῃ τὸν ἀκροατή του νὰ συλλάβῃ μιὰ δίκαια ἰδέα τοῦ κινδύνου καὶ τρόμου ἐκείνων ὁποῦ ἤθελαν πλησιάσῃ εἰς αὐτά. Παράγει καὶ αὐταῖς ταῖς λέξες ἀπὸ Φοινικαῖς· τὸ Χάρυβδις ἀπὸ τὸ Χουρ αβεδυμ, ὁποῦ θὲ νὰ εἰπῇ, τρύπα τοῦ χαμοῦ· τὸ Σκύλλη, ἀπὸ τὸ Σχὲλ ὁποῦ σημαίνει δυστυχία θανάσιμη. Ὁ πορθμὸς ὀνομάζεται Φάρος τῆς Μεσσήνης· ἐπειδὴ εἶναι ἕνας Φάρος διὰ ἐκείνους ὁποῦ πλέουν τὴ νύκτα. Αἱ παλίρροιαις εἰς αὐτὸν εἶναι πολλὰ αἰσθηταῖς, μάλιστα κοντὰ εἰς τὸν Φάρο· τὸ ῥεῦμα εἶναι πολλὰ σφοδρότερο ὅταν ἔρχεται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ἑλλάδος, παρὰ ὅταν ἔρχεται ἀπὸ τὸ δυτικό.

Ἡ Σικελία ἐκατοικοῦνταν τὸ παλαιὸ ἀπὸ διάφορα βάρβαρα ἔθνη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀρχαιότεροι ἦταν οἱ Ἴβηρες· αὐτοὺς ὅλους οἱ Ἕλληνες ἔχοντάς τους εἰς μιὰ ὑπόληψι πῶς εἶναι ἄνθρωποι βάρβαροι, ἄγριοι, θηριώδεις, Φονικοὶ, πρὸς τούτοις ὑποπτεύοντας καὶ τὰ ληστύρια τῶν Τυῤῥηνῶν, ἔφευγαν πάντοτε αὐτὰ τὰ μέρη. Ὕστερα ἀπὸ τὰ Τρωϊκὰ κάποιος Ἀθηναῖος Θεοκλῆς ἔ-

πεσε εἰς αὐτὴ ἀπὸ τὴ φορτοῦνα, καὶ ἀφ' οὗ εἶδε τὸν καλὸ τόπο, καὶ τὴν ὀυτιδανότητα τῶν κατοίκων, ἐγύρισε στὴν πατρίδα του καὶ ἐπαρακίνησε τοὺς συμπατριώτας του νὰ στείλουν ἀποικία, μὲ τὸ νὰ μὴν ἠμπόρεσε ὅμως νὰ τοὺς καταπείσῃ, ἐπῆγε εἰς τὴ Χαλκίδα, καὶ ἐκατάπεισε τοὺς Χαλκιδεῖς νὰ κάμουν ἐκεῖνο ὁποῦ οἱ συμπατριῶταί του δὲν ἠθέλησαν. Ἔστειλαν λοιπὸν αὐτοὶ εἰς τὴ Σικελία ἀποικία, εἰς τὴν ὁποία ἦταν καὶ πολλοὶ Μεγαρεῖς· οἱ ἄποικοι ἔκτισαν τὴ Νάξο καὶ τὰ Μέγαρα.

Ὕστερα ἔτρεξαν πολλοὶ Ἕλληνες, ἀφ' οὗ εἶδαν τὴν καλὴ ἀπόβασι τοῦ ἐγχειρήματος τῶν πρώτων, καὶ ἔκτισαν διάφοραις πόλεις, ταῖς Συρακούσαις, τὴν Ἔρυκα, τὴν Κατάνη, τὴ Γέλη, τὴν Ἀκράγαντα, τὴ Μεσσήνη, τὴν Καλλίπολι, τὴν Σελινοῦντα, τὴν Εὔβοια καὶ ἄλλαις, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐγέμισεν ἡ Σικελία ἀπὸ Ἕλληνας. Οἱ Ἕλληνες τῆς Σικελίας ἄλλοι ἐδημοκρατοῦνταν, ἄλλοι ἀριστοκρατοῦνταν, ἄλλοι ἐμοναρχοῦνταν, καὶ ἄλλοι ἄλλοτε ἐτυραννοῦνταν καὶ ἄλλοτε ἐδημοκρατοῦνταν.

Ἀπὸ ὅλαις ταῖς πόλεις αἱ Συράκουσαις ἐστάθηκαν ἡ πλουσιώτερη, ἐπιφανέστερη καὶ ἐνδοξότερη. Εἰς αὐτὴν ἐστάθηκαν βασιλεῖς, Γέλων, καὶ Ἱέρων ὁποῦ θὰ εἶναι πάντοτε περίφημοι διὰ ταῖς βασιλικαῖς ἀρεταῖς τους καὶ οἱ δυὸ, διὰ ταῖς ἀνδραγαθίαις του ὁ πρῶτος καὶ ταῖς νίκαις ὁποῦ ἔκαμε κατὰ τῶν Καρχηδονίων, καὶ μάλιστα διὰ ταῖς φιλανθρωποτάταις συνθήκαις ὁποῦ ἔκαμε μὲ αὐτοὺς, εἰς ταῖς ὁποίαις ἀνάγκασε τοὺς Καρχηδονίους νὰ παύουν ἀπὸ τὸ νὰ θυσιάζουν τὰ παιδιά τους εἰς τὸν Κρόνο. Νὰ μιὰ ἀρετὴ ὁποῦ ἔχει μόνο ὑποκείμενο τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος· νὰ μιὰ ἀρετὴ ὁποῦ εἶναι καθαρὴ ἀπὸ κάθε προσωπικὸ ἰντερέσσο, νὰ μιὰ ἀρετὴ ἀληθινὰ βασιλική· ἐπειδὴ οἱ ἀληθινοὶ βασιλεῖς πρέπει νὰ φροντίζουν καὶ διὰ τὸ καλὸ τῶν παιδιῶν τῶν γειτόνων

τους, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ ἄλλοι βασιλεῖς· νὰ μιὰ ἀρετὴ τὴν ὁποία πρέπει νὰ εὐχωμᾶθε νὰ τὴν ἀποκτήσῃ κάθε βασιλεύς. Τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων ἠμπορεῖ ἀκόμι νὰ καυχηθῇ πῶς εἶχε ἕνα τέτοιο βασιλέα· οἱ πολῖται τοῦ κόσμου κοντὰ ὁποῦ δὲν μιμοῦνται τὸν Γέλωνα, κάμνουν ὅλο τὸ ἐναντίο· μυριάδες ἀνθρώπων καταψύνονται μέσα εἰς τὴ μηχανὴ μιᾶς τυραννίας, ὅλοι ἀποβλέποντας κάθε ἕνας τὸ ἐδικό του συμφέρο, πολλαῖς φοραῖς καὶ ἀπὸ ἕνα πάθος μόνο, συνδαυλίζουν διὰ νὰ μὴ σβύσῃ ἡ φωτιά. Τὴν σήμερον οἱ ἄνθρωποι ἐξέκλιναν πολὺ ἀπὸ τὴν ἀρετὴ τῶν παλαιῶν· ἕνας τύραννος, κόφτει, κρεμᾷ, πνίγει, ὅποιον θέλει ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους, ποιὸς ἀπὸ τοὺς γείτονάς του καὶ νικητάς του ἐσοχάσθηκε νὰ κάμῃ μιὰ Γελωνικὴ συνθήκη μὲ αὐτόν· κανένας· βέβαια ἐπειδὴ τὸ συμφέρο τῆς ἀνθρωπότητος ἁπλῶς ὁποῦ πρῶτο ἔπρεπε νὰ τοὺς ἐγγίζῃ, δὲν τοὺς ἐγγίζει τελείως.

Ἡ Σικελία ἦταν εἰς τὸν ἀνώτατο βαθμὸ τῆς εὐτυχίας της, τῆς δυνάμεώς της καὶ τῆς πολυανθρωπίας της· πολλαῖς πόλεις ἦταν ὀνομασταῖς διὰ τὰ πλούτη τους· τῶν Συρακουσῶν ἐπέρασαν εἰς παροιμία εἴη μοι ἡ δεκάτη τῶν Συρακουσῶν· ὁ Διονύσιος μόνον ἀπὸ ταῖς Συράκουσαις καὶ τὰ περίγυρά της ἐσήκωσε 120 χιλιάδες στράτευμα· πολλαῖς φοραῖς ἐθριάμβευσε κατὰ τῶν Καρχηδονίων ὁποῦ ἤθελαν νὰ τὴν ὑποτάξουν.

Οἱ Ῥωμαῖοι ὕστερα ἀφ' οὗ ὑπόταξαν τὴν Ἰταλία, πέρασαν καὶ εἰς τὴ Σικελία σύμμαχοι κατὰ τῶν Καρχηδονίων ὁποῦ εἶχαν μερικὰ μέρη καὶ ἐπάσχιζαν πάντοτε νὰ ἐξαπλώσουν τὴν ἐπικράτειά τους εἰς αὐτήν· τοὺς ἐδίωξαν, καὶ μὲ τὸν καιρὸ τὴν ὑπόταξαν αὐτοί.

Γενσερίκος ὁ βασιλεὺς τῶν Βανδήλων τὴν ἀφάνισε καὶ αὐτὴ εἰς τὰ 355. ὁ Βελισάριος τὴν ξαναπῆρε. Εἰς τὸν θ΄ αἰῶνα ἔγινε λεία τῶν Σαρακηνῶν καὶ αὐτή, οἱ

ὁποῖοι εἶχον ἐπάρχους Ἰμίριδες ὀνομαζόμενους, εἰς τὸ Πάλερμο ἕως εἰς τὰ 1074, ὁποῦ ἐδιώχθηκαν ἀπὸ τοὺς Νορμανδούς. Εἰς τὰ 1180 ἦλθε εἰς τὸν δ΄ Ἐρρίκο αὐτοκράτορα προῖκα, ὁ ὁποῖος τὴν ἔδωκε τοῦ νόθου υἱοῦ του Μανοφρέδου. Κάρολος ὁ βασιλεὺς τῆς Φράντζας τὴν ὑπόταξε (ἰδὲ Νεάπολι·). ἔμεινε λοιπὸν εἰς τοὺς Σπανιόλους ἕως εἰς τὰ 1713 ὁποῦ οἱ σύμμαχοι τὴν ἔδωκαν εἰς τὸν δοῦκα τῆς Σαβοΐας, ὁ ὁποῖος ἐστέφθηκε τὴν ἰδία ἡμέρα βασιλεύς της. Οἱ Σπανιόλοι τὴν ξαναπῆραν πάλιν εἰς τὰ 1719· ἐδιώχθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἐγγλέζους· μὲ ταῖς συνθήκαις τῆς Λόνδρας τὴν πῆρε ὁ αὐτοκράτωρ μαζὶ μὲ τὴν Νεαπολικὴ, καὶ ἔδωκε τὴ Σαρδὼ εἰς τὸν δοῦκα τῆς Σαβοΐας, τὴν εἶχε λοιπὸν ὁ αὐτοκράτωρ ἕως εἰς τὰ 1736. τέλος πάντων εἰς ταῖς συνθήκαις ὁποῦ ἔγιναν εἰς τὴν Βιέννα, τὴν ἐπῆραν πάλιν οἱ Σπανιόλοι.

Τὸ κλίμα τῆς Σικελίας εἶναι ζεστό, ὁ ἀέρας της ὅμως ὑγιεινός, ἡ γῆ εὐφορωτάτη εἰς γεννήματα καὶ εἰς διαφόρους καρποὺς ὁποῦ γίνονται καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησο. Οἱ κάτοικοί της εἶναι τώρα ἕως 1,200,000. Τὰ ἀξιολογώτερά της ποτάμια εἶναι ὁ Καντάρος, Ὀναβόλας, τώρα Ἄλαβος, ὁ Σύμαιθος, τώρα Ἰαῤῥάδας καὶ τ.λ.

Τὸ ὄρος ἡ Αἴτνη δὲν εἶναι τόσο φοβερὸ ὅσο καὶ τὸ Βεζέβιο· εἶναι ὅμως περίφημο διὰ τὴν ἀρχαιότητά του, διὰ τὸ ὕψος του, τοὺς δρυμούς του, τὰ παντοτινά του σχεδὸν χιόνια, καὶ τὸν Κρατῆρα ὁποῦ ἔχει ὁ ὁποῖος καίει ἀπὸ ἀμνημόνευτο χρόνο. Εἶναι ἀπονησωμένο, γυρίζει 60 μίλια, ἀπὸ τὸ ἀνατολικονότειο μέρος εἶναι ὅλο ἀμπελόφυτο, ἀπὸ τὸ ἐναντίο, ὅλο μεγαλόϋλο, εἰς τοὺς δρυμούς του εἶναι πλῆθος ζῶα ἄγρια.

Αὐτὸ τὸ πολυθρύλλητο ὄρος ὀνομάζεται τώρα ἀπὸ τοὺς κατοίκους Γκιμπέλ, λέξι Ἀραβικὴ ὁποῦ σημαίνει ὄρος, καὶ ὠνόμασαν αὐτὸ κατ' ἐξοχὴ οἱ Ἄραβες ὠ-

σὰν ὁποῦ ἦταν τὸ ὑψηλότερο τῆς Σικελίας. Εἰς αὐτὸ τὸ βουνὸ μυθεύουν πῶς ὁ Ζεὺς ἐκαταπλάκωσε τὸν Γίγαντα Τυφῶνα· εἰς αὐτὸ λέγουν πῶς εἶναι καὶ τὰ μυδροχαλκεῖα τοῦ Ἡφαίστου, ὅπου χαλκεύονται οἱ κεραυνοὶ τοῦ Διὸς ἀπὸ τοὺς Κύκλωπας.

Ἡ κορυφή του κατάχιονη τὸν περισσότερο καιρὸ, ῥίχνει συχνὰ ἀπὸ ἕναν κρατῆρα φωτιαῖς, καὶ σιδηρόπετραις, ἐλαφρόπετραις, στάχταις ὁποῦ καίουν, καὶ ἕναν πηλὸ νορελὸ μαῦρο, ἀσφαλτῶδη τὸν ὁποῖο οἱ Φραντζέζοι τὸν ὀνομάζουν Λάβα.

Εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Βέμβου τὸ στόμα τοῦ κρατῆρος ἦταν κατὰ τὸν λογαριασμό του, πλατὺ 24 στάδια, τὸ στάδιο ἀπὸ 125 βήματα γεωμετρικὰ, καὶ ἀκολούθως 3 μίλλια Ἰταλικά· ἡ ἑστία κάμμια φορὰ δὲν σβήνει.

Ἂν ἡ ἰδέα ἑνὸς τέτοιου ὑπερφυοῦς βαράθρου κάμνῃ νὰ φρίττῃ τινὰς, αἱ πυρκαϊαῖς ὁποῦ ξερνᾷ αὐτὸ τὸ Ἡφαιστεῖο ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸ εἶναι ἀκόμι φρικωδέστεραις. Αἱ ἐφημερίδες τῆς νεώτερης Σικελίας σημειόνουν τοὺς ἀφανισμοὺς ὁποῦ ἔκαμε ὁ κρατῆρας εἰς τὰ 1537, 1554, 1556, 1579, 1669, 1693, 1753, 1755, 1757, 1766, εἰς τὰ 1537 αἱ στάχταις ἐτινάχθηκαν μακρυὰ περισσότερο ἀπὸ 100 μίλλια ϗ τ: ϗ τ: ϗ τ:.

Τέλος πάντων τὸ ξέρασμα τῆς Αἴτνης ὁποῦ ἐσυνέβηκε εἰς τὰ 1693, τὸ ἀκολούθησε ὕστερα ἕνας φοβερὸς σεισμὸς ὁποῦ ἐκαταδάφισε, μισογκρέμνισε πόλαις, χωρία, καὶ ἀπώλεσε καὶ περισσότερο ἀπὸ ταῖς 90 χιλιάδες ψυχαῖς.

Ἡ Αἴτνη καίει ἀπὸ ἀμνημόνευτο καιρό· προηγοῦνται ἀπὸ τὰ ξεράσματά της μουγγισμοὶ καὶ φλόγες. Ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς κἀνένα παλαιὸ αὐτῆς ἀκόμι, διάβασε τὸν Στράβωνα.

Κοντὰ εἰς τὰ διάφορα καὶ πλουσιοπάροχα προϊόντα διὰ τὰ ὁποῖα τὴν ἐπωνόμαζαν τὸ παλαιὸ ταμεῖον

τῆς

τῆς Ῥώμης, ἡ Σικελία ἔχει, ἀκόμι καὶ πολύτιμαις πέτραις, ἀγάθους, ἰάσπους, σομακιὰ, λαπιπλατζόλες, λατομίαις, μέταλλα μαλάματος, ἀσημιοῦ, χαλκοῦ καλαϊοῦ, μολυβιοῦ, σιδήρου, εἰς μερικαῖς ἀκρογιαλιαῖς της ψαρεύεται καὶ κοράλλι.

Ἔχει πολλοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ καλογέρους οἱ ὁποῖοι ἀπολαύουν πολλὰ προνόμια, μιὰ ἀτέλεια γενική. αὐτὸ κάμνει ὁποῦ κάθε γένος ἔχει ἕνα παιδὶ καλόγερο διὰ νὰ ἀπολαύῃ τὰ τῶν καλογέρων. Ἕνας ἐκκλησιαστικὸς ὁποῦ δὲν ἔχει συγγενεῖς, πωλεῖ εἰς ξένο γένος αὐτὸ τὸ δίκαιο, ἂν πρέπῃ νὰ ὀνομάσῃ τινὰς δίκαιο ἐκεῖνο ὁποῦ γίνεται μὲ τὴ ζημία ἀνθρώπων φαμιλιτῶν· ἕνα τέτοιο δίκαιο πρέπει νὰ τὸ ἔχῃ ἕνας φτωχὸς ὁποῦ τρέφει ἓξ ἑφτὰ παιδία, πρᾶγμα ἀναγκαιότατο εἰς τέτοιον τόπο, καὶ ὄχι ἕνας καλόγερος ὁποῦ δὲν ἔχει νὰ θρέψῃ παρὰ ἕνα κορμὶ μόνο, καὶ αὐτὸ . . . . . . μὰ τί προσμένει τινὰς ἀπὸ ἕνα παιδὶ ὁποῦ ἡ φαντασία τὸ ἀποβουκόλησε ἀπὸ τὴ μητέρα του τὴ φύσι;

Ὅλαις αἱ ἐκκλησίαις καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν χωριῶν ἔχουν ἀκόμι τὴν ἀσυλία. Τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ πολεμικὰ ἀξιώματα πωλοῦνται. Εἰς τὸ Πάλερμο εἶναι ἕνα ἀργυροκοπεῖο.

Τὸ ἱεροκριτήριο ἢ νὰ ᾽πῶ καλλίτερα τὸ μιαροκριτήριο σώζεται ἀκόμι· οἱ μιαροκρῖται ἀπολαύουν τὰ προνόμια ὁποῦ εἶναι εἰς αὐτό· ἡ κρίσι τους εἶναι ἀνέκκλητη· ἔχει κατωτέρους κριτὰς εἰς ὅλο τὸ βασίλειο· τὰ μέλη του εἶναι ὅλο ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς, πλουσίους καὶ πολίτας, καὶ εἶναι τόσο πολλοὶ ὁποῦ ἀρκοῦν δι᾽ ἀφανισμὸ τοῦ τόπου.

Ἡ Σικελία ἔχει τίτλο βασιλείου· διαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐπαρχίαις αἱ ὁποῖαις ὀνομάζονται αὐλῶνες· ὁ ἕνας εἶναι ὁ αὐλῶνας τοῦ Δαίμονος· ὁ ἄλλος τοῦ Νότου, καὶ ὁ γ΄. τῆς Ματζάρας. Εἰς τὸν α΄. εἶναι ἡ Μεσσήνη,

τὸ

τὸ Μιλάτζο, τὸ Κέφαλο, ἡ Ταρμίνα, πόλεις παραθαλάσσιαις, καὶ ἄλλαις ἀκόμι μεσόγειαις. Εἰς τὸν β'· εἶναι ἡ Κατάνη, ἡ Ἀγόστα, αἱ Συράκουσαις, τὸ Νότο, τὸ Λεντίνι καὶ ἄλλαις. Εἰς τὸν γ'· εἶναι τὸ Πάλερμο, τὸ Μορεάλο, ἡ Ματζάρα, τὸ Τράπανι, τὸ Τέρμινι, τὸ Γκεργκιέντι, ἡ Ξάκα, ἡ Λικάτα, καὶ ἄλλαις

Μεσσήνη, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, ὄμορφη, καὶ δυνατὴ μὲ μιὰ ἀκρόπολι, μὲ πολλὰ Φρούρια, μὲ ἕναν μεγάλο λιμένα. Αἱ δημόσιαις οἰκοδομαῖς της, καὶ τὰ μοναστήρια της ὁποῦ εἶναι πολυάριθμα εἶναι πολυτελῆ. Εἰς τὸν καιρὸ ὁποῦ ὁ Φερδινάνδος ἦταν εἰς αὐτὴ τὴν πόλι, ἐμετροῦνταν 80 χιλιάδες ψυχαῖς, μὰ ὕστερα ἀπὸ τὸν Σικελιώτικο ἑσπερινὸ δὲν εἶναι κατοικημένη κατ' ἀναλογία τοῦ μέγεθος της· ἡ πραγμάτεια της καὶ αὐτὴ ὠλιγόστευσε πολλά· ἡ πρωτεύουσα πραγμάτεια της τώρα εἶναι ὡς μετάξια καὶ μεταξωτά. Μεσσήνη ὄντας εἰς τὸν ξεπετμό της, ἐκαταχαλάσθηκε ἀκόμι ἀπὸ τὸν σεισμὸ ὁποῦ ἀκολούθησε εἰς τὰ 1782· μόλις τώρα μετροῦνται 6 χιλιάδες ψυχαῖς. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὴ θάλασσα, 44 λέγαις ἀπὸ τὸ Πάλερμο στὸ ἀ., 21 ἀπὸ τὴν Κατάνη στὸ ἀ. β., 75 ἀπὸ τὴ Νεάπολι στὸ ν. δ. ν., πλ: 38, 10'. μ: 33, 30'.

Ταρμίνα, αὐτὴ εἶναι τὸ Ταυρομένιο καὶ ἡ Νάξος τῶν παλαιῶν, ὄμορφη πόλι, κτισμένη ἀπάνω εἰς ἕναν βράχο.

Μιλάτζο, τὸ παλαιὸ Μίλα, ὄμορφη καὶ δυνατὴ πόλι, μὲ λιμένα· διαιρεῖται εἰς ἄνω πόλι καὶ κάτω πόλι.

Κέφαλο, τὸ παλαιὸ Κεφαλαδὶς, πόλι μὲ λιμένα. Ἡ Αἴτνη ἡ ὁποία εἰς τὰ 1693 ἐκατακάλισε πολλὰ, εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικονότιό της.

Κατάνη, παλαιὰ, πλούσια, μεγάλη, καὶ περι-

ρίφημη πόλι εἰς τὸν ὁμώνυμο κόλπο. Ἐκτίσθηκε ἀπὸ τοὺς Ναξίους 718 χρόνια πρὸ Χ:· ἐκαταδαφίσθηκε ὅλη εἰς τὰ 1693 ἀπὸ ἕναν σεισμό· ἐξανακτίσθηκε ὅμως ἐξ αἰτίας τοῦ τόπου, ὁ ὁποῖος εἶναι εὐφορώτατος εἰς γεννήματα, εἰς ἐξαίρετα κρασιὰ, εἰς καρπούς. Ἀπέχει 13 λέγαις ἀπὸ ταῖς Συράκουσαις στὸ β., 21 ἀπὸ τὴ Μεσσήνη στὸ δ. ν. πλ: 37, 30'. μ: 32, 54'.

Ἀγόστα, τὸ παλαιὸ Ξιφονία, ἐκαταποντίσθηκε σχεδὸν ἀπὸ τὸν ἴδιο σεισμὸ, καὶ τώρα δὲν εἶναι σχεδὸν τίποτες,

Συράκουσαις, πόλι παλαιὰ, δυνατὴ καὶ περιφημότατη, μὲ ἕναν καλὸ καὶ μεγάλο λιμένα, ὁ ὁποῖος διαφεντεύεται ἀπὸ ἕνα ὀχυρὸ Φρούριο ὁποῦ εἶναι καὶ ἡ κρήνη Ἀρέθουσα. Αἱ Συράκουσαις μ' ὅλον ὁποῦ εἶναι καὶ τὴν σήμερο μιὰ ἀπὸ ταῖς ἀξιόλογαις πόλεις, καὶ ἔχει καὶ 14 χιλιάδες κατοίκους, δὲν εἶναι ὅμως τίποτες συγκρινόμενη μ' ἐκεῖνο ὁποῦ ἦταν εἰς τὸν καιρὸ τῶν Ἑλλήνων, μήτε ἀκόμι μὲ ἐκεῖνο ὁποῦ ἦταν εἰς τὸν καιρὸ τῶν Ῥωμάνων ὁποῦ ἦταν μητρόπολι ὅλης τῆς Σικελίας.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πατρίδα τοῦ περιφήμου μαθηματικοῦ Ἀρχιμήδους καὶ ἄλλων πολλῶν προκομμένων. Δὲν εἶναι κανένα ἴσως λέγει ὁ Μορβιλλιέρος νὰ ἀποδείχνῃ καλλίτερα τὸ μέγεθος, τὴ δύναμι καὶ τὴν ἀναρίθμητη πολυανθρωπία τῶν παλαιῶν Συρακουσῶν, καθὼς τὰ ὑπόγειά της ἡ αἱ λατομίαις της, τὸ ὄμορφο καὶ θαυμαστὸ ἐναπομεινάριο τῆς λαμπρότητός της (α). Εἶναι εἰς μιὰ το-

(α) Φραντζέζικα τὰ λέγουν κατακόμμπ (αἱ). Εἶναι σπήλαια τεχνητὰ ὑπόγεια, ἢ λατομίαις, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εὔγαναν ταῖς πέτραις καὶ τὴν ἄμμο καὶ ἔθαπταν τοὺς νεκρούς. Εἶναι εἰς τὴ Νεάπολι, στὴ Μάλτα· τῶν Συρακουσῶν ὅμως περνοῦν ὅλα· παρομοιάζουν μιὰ πόλι ὑπόγειο· ὁ βράχος εἰς τὸν ὁποῖο εἶναι δουλευμένα εἶναι ὄμορφος, ἄσπρος, γερὸς σὰν τὸ μάρμαρο. Αὐτὰ εἶναι ἕνα εἶδος λαβυρίνθου ὁποῦ δὲν ἔχει τέλος.

τοποθεσία ἐπιδεξιώτατη διὰ τὴν πραγμάτεια, ἀπάνω εἰς τὴ θάλασσα, 20 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴ Μεσσήνη στὸ ν. δ. ν., 44 ἀπὸ τὸ Πάλερμο στὸ α΄. ν. πλ: 37, 4, μ: 33.

Νότο, Νέτον, πόλι παλαιὰ, μεγάλη καὶ ἀξιόλογη.

Λεντίνι, Λεόντιον, παλαιότατη πόλι.

Πάλερμο, Πάνορμος, παλαιὰ, μεγάλη, πολυάνθρωπη, πλέσια, καὶ ὀμορφώτατη πόλι, μητρόπολι ὅλης τῆς Σικελίας. Ὁ λιμένας της εἶναι μικρός. Αἱ δημόσιαις οἰκοδομαῖς της, αἱ ἀγοραῖς, αἱ ἐκκλησίαις, αἱ βρύσες ὅλα εἶναι πολυτελέστατα· ἡ βρύσι μάλιστα ὁπῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὸ δικαστήριο περνᾶ διὰ καλλίτερη ὅλης τῆς Ἰταλίας. Κεῖται εἰς τὴ βορεία ἀκρογιαλιὰ τῆς νήσου, εἰς τὸν μυχὸ ἑνὸς ὁμώνυμου κόλπου, εἰς μιὰ καλὴ πεδιάδα· 69 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴν Νεάπολι στὸ ν. δ. ν. πλ: 38, 10. μ: 31, 15.

Τράπανι, Δρέπανον, πόλι ἐμπορικώτατη, εἰς τὴ δυτικὴ πλευρὰ τῆς νήσου, μὲ λιμένα καὶ φρέριο, περίφημη διὰ τοὺς εὐγενεῖς της, ταῖς ἁλικαῖς της, καὶ τὸ ψάρευμα τῶν θύννων, καὶ κοραλλιῶν. Εἶναι ἀπάνω εἰς μιὰ ἄκρη ὁπῦ ἐξέχει μέσα στὴ θάλασσα, 18 λέγαις ἀπὸ τὸ Πάλερμο.

Τέρμι, Θερμὰ Ἱμέρεια, κοντὰ εἰς τὴν παλαιὰ Ἱμέρα, ἀπάνω εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἱμέρα ποταμοῦ, εἰς τὴν ἀρκτώα πλευρὰ, περίφημη διὰ τὰ θερμὰ ὁπῦ εἰς αὐτὴ εἶναι· 8 λέγαις ἀπὸ τὸ Πάλερμο.

Γκεργκέντι, εἰς τὴ μεσημβρινὴ πλευρὰ, μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα 3 μίλλια, ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο. Τὸ ἐπίνειό του εἶναι εἰς τὸ δυτικὸ 5 μίλλια μακρυά. Τὸ Γκεργκέντι εἶναι κτισμένο κοντὰ εἰς τὴν παλαιὰ Ἀκράγαντα, τὴ περίφημη ἀπὸ τὸν χαλκοῦν ταῦρο τοῦ τυράννου Φαλάριδος. Αὐτὴ ἐκτίσθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας εἰς

τὰ

τὰ 579 πρὸ Χ:, καὶ ἀναμεταξὺ εἰς ἕνα ὀλίγο διάστημα ἔγινε πλουσιώτατη καὶ μεγαλοπρεπεστάτη μὲ τὴν πραγμάτεια ὁπῦ ἔκαμνε μὲ τοὺς Καρχηδονίους, καὶ ὄντας καὶ εἰς ἕναν τόπο εὐφορώτατο. Τὰ πολύτιμα φορέματα τῶν Ἀκραγαντίνων, τὰ ἀσημένια καὶ μαλαματένια σκεύη, καὶ τ᾽ ἔδειχναν τὴν τρυφήτους. Μιὰ λίμνη χειροποίητη 7 στάδια τὸν γύρο καὶ 20 πόδας τὸ βάθος, τοὺς ἐχορηγοῦσε διάφορα ψάρια. Ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ δι᾽ αὐτοὺς πῶς κτίζουν ὡσὰν θὰ νὰ ζήσουν πάντοτε, καὶ ἐξοδεύουν ἄσωτα, ὡσὰν θὲ νὰ ἀποθάνουν τὴν ἴδια μέρα. Τὴ μεγαλοπρέπεια τῆς πόλεως ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τὴ στοχασθῇ ἀπὸ ἐκεῖνα ὁπῦ λέγει ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης διὰ τὸν θρίαμβο ὁπῦ ἔκαμαν εἰς ἕνα συμπατριώτη τους ὁπῦ εἶχε στεφανωθῇ εἰς τὰ Ὀλύμπια· ἔμβαινε λέγει μέσα στὴν πόλι, ὄντας ἀπάνω εἰς ἕνα ὄχημα τὸ ὁποῖο τὸ ἀκολουθοῦσαν 300 ἄλλα μὲ δυὸ ἄσπρα ἄλογα. Ὁ Ἀντισθένης εἰς τὸν γάμο του ἐφίλευσε ὅλους τοὺς πολίτας στοὺς μαχαλάδες τους· τὴ νυμφικὴ πομπὴ τὴν ἐστόλιζαν περισσότερα ἀπὸ τὰ 800 ὀχήματα χωρὶς τοὺς καβαλλάριδες· Ὁ Γελίας ἔκαμε ἕνα σπίτι μεγαλώτατο διὰ τοὺς ξένους, τοὺς ὁποίους ἐδέχενταν μὲ κάθε φιλοφροσύνη. τὸν Γελία τὸν ἐμιμήθηκαν κ᾽ ἄλλοι πολῖται, καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἔλεγε δι᾽ αὐτὸ πῶς ἡ Ἀκράγας εἶναι ἕνας λιμένας ἀσφαλέστατος διὰ τοὺς ξένους. Ἡ Ἀκράγας ὅταν ἐχαλάσθηκε ἀπὸ τοὺς Καρχηδονίους εἶχε 200 χιλιάδες ψυχαῖς· ὕστερα ἀπ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸ δὲν ξαναῆλθε πλέο εἰς τὴν πρώτη της κατάστασι.

Περὶ τῶν Λιπάρων νήσων.

Αὐταῖς ἐκαλοῦνταν ποτὲ καὶ Αἰολίδες· ἐπειδὴ ἐδῶ ἔθεταν οἱ ποιηταὶ τὸ βασίλειο τοῦ ἀνεμάρχη Αἰόλου, καὶ Ἡφαιστίδες, ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν Ἡφαιστείων ἢ

κρα-

κρατήρων ὁποῦ εἶναι εἰς αὐταῖς. Κεῖνται εἰς τὸ βόρειο τῆς Σικελίας, τῆς ὁποίας ἀκολούθησαν πάντοτε καὶ τὴν τύχη, καὶ εἶναι ἑφτὰ, Λιπάρα, Ἱερὰ Ἡφαίστου, ἢ Ἡφαιστίς, Στρογγύλη, Διδύμη, Ἐρικοῦσα, Φοινικοῦσα καὶ Εὐώνυμη.

Λιπάρα ἢ Μελιγουνίς, εἶναι ἡ μεγαλήτερη ἀπὸ ὅλαις, καὶ μόνη κατοικημένη· γυρίζει 6 λέγαις· ὁ ἀέρας της εἶναι ὑγιεινὸς καὶ εὐκραής· πλήθει ἀπὸ γεννήματα, κρασιὰ, σταφίλια, ψάρια, χορηγεῖ καλακάνι, στύψι, θειάφι· ἔχει θερμά. Οἱ κρατῆρες της τώρα εἶναι σβησμένοι· οἱ Λιπαραῖοι ἐστάθηκαν μιὰ φορὰ ἀξιόλογοι εἰς τὴ θάλασσα· ἀντιστάθηκαν πολὺν καιρὸ εἰς τοὺς Τυῤῥηνοὺς ὁποῦ ἐθαλασσοκρατοῦσαν τότε· ἦταν ἄποικοι τῶν Κνιδίων.

Μητρόπολι εἶναι ἡ Λιπάρα, πόλι ὁμώνυμη, παλαιότατη, ἂν ἀληθεύη πῶς ἐκτίσθηκε πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, καὶ πῶς ὁ Ὀδυσσεὺς ἦλθε ἐδῶ νὰ ἀνταμώση τὸν Αἴολο διάδοχο τοῦ Λιπάρου. Εἰς τὰ 1544 ὁ Κοκκινογένης τὴν ἐχάλασε τελείως καὶ ἐμετατόπισε τοὺς κατοίκους της εἰς τὴν Τουρκία. Ὕστερα ὅμως ὁ έ. Κάρολος αὐτοκράτωρ τὴν ἐξανάφκιασε. Ἀπέχει ἀπὸ ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Σικελίας 40 μίλλια. πλ: 28, 35´. μ: 35.

Ἡ Ἡφαιστὶς εἶναι ὅλο πετρώδης, μὲ τρεῖς κρατῆρας ὁποῦ καίουν παντοτινά. Ἡ Στρογγύλη ἔχει καὶ αὐτὴ ἕναν φοβερὸ κρατῆρα· ὀνομάζεται τώρα Στρομπόλο. Ἡ Εὐώνυμος ὠνομάσθηκε ἔτζι· ἐπειδὴ κινῶντας τινὰς ἀπὸ τὴ Λιπάρα διὰ τὴ Σικελία, τὴν ἔχει ἀριστερά. Ἡ Διδύμη ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὸ σχῆμα της, καθὼς καὶ ἡ Στρογγύλη. Ἡ Ἐρικοῦσα καὶ ἡ Φοινικοῦσα ἀπὸ τὰ φυτά.

Περὶ τῆς Ἰσχίας, καὶ Καπραίας.

Ἡ πρώτη ὠνομάζουνταν καὶ Πιθηκοῦσα, καὶ Οἰναρία· εἶναι μπροσθὰ εἰς τὴ Γῆ τῆς Δουλειᾶς, ἀριστερὰ ἐμβαίνωντας εἰς τὸν κόλπο τῆς Νεαπόλεως, 2 μίλλια μακρυὰ ἀπὸ τὸ Μεσσηνὸ ἀκρωτήριο. Ὁ γύρος της εἶναι κοντὰ 16 μίλλια. Εἰς αὐτὴν τὴ μικρὴ ἔκτασι βλέπει τινὰς εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος της αὐλῶνας ὡραιότατους, στολισμένους τὸν περισσότερο καιρὸ μὲ καρποὺς νοστιμώτατους, γεωλοφίαις ἀμπελόφυταις, καὶ κατάῤῥυταις ἀπὸ ἐξαίρετα νερά· εἰς τὸ δυτικὸ ὅμως εἶναι ὅλο τὸ ἐναντίο, βάραθρα φρικώδη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἰς τὰ 1301 εὐγῆκαν χείμαῤῥοι ἀπὸ φλόγες θειαφώδεις καὶ ἀφάνισαν ὁλόγυρα τὸν τόπο 3 μίλλια. Ἀπὸ κάτω ἀπὸ αὐτὰ τὰ σπήλαια λέγουν οἱ ποιηταὶ πῶς ὁ Ζεὺς ἔβαλε τὸν Τυφῶνα καὶ Τιτᾶνα, ἀφ᾽ οὗ τοὺς ἐκατατρόπωσε, καὶ πῶς τὰ τινάγματά τους προξενοῦν τοὺς σεισμοὺς τῆς γῆς.

Ἰσχία, μητρόπολι τοῦ ὁμωνύμου νησιοῦ, μὲ ἐπισκοπὴ, καὶ ἕνα κάστρο. πλ: 40, 50´ μ: 31, 30´.

Ἡ δευτέρη ἡ Καπραία εἶναι δεξιὰ ἐμβαίνωντας εἰς τὸν κόλπο τῆς Νεαπόλεως, ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὸ Ἀθήναιο ἀκρωτήριο. Εἰς αὐτὴν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ ἔκαμε οἰκοδομαῖς, καὶ τὴν εἶχε κτῆμα ἐδικό του. Εἰς αὐτὴν ὁ Τιβέριος ὑστερώτερα ἐτραβήχθηκε, καὶ ἐδόθηκε εἰς κάθε λογῆς ἀσωτία καὶ ἀκολασία. Ἔχει μιὰ πόλι ὁμώνυμη μὲ ἐπισκοπὴ τὴν ὁποία ὀνομάζουν Ὀρτυγοπισκοπή· ἐπειδὴ τὸ περισσότερο εἰσόδημα τοῦ ἐπισκόπου εἶναι ἀπὸ ὀρτύκια, ὁποῦ περιοδικῶς ἔρχονται πλῆθος ἄπειρο εἰς τὸ νησί. 8 λέγαις ἀπὸ τὴ Νεάπολι.

Εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Ἰσχίας εἶναι καὶ ἄλλα ἓξ νησάκια πελάγια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μεγαλήτερο εἶναι ἡ Ποντία, πατρίδα τοῦ Πιλάτου· τώρα ὀνομάζεται Πώντζα.

Περὶ τῆς Μάλτας.

Μάλτα, τὸ παλαιὸ Μελίτη, ὀνομαστὴ τώρα ἀπὸ τοὺς πειρατὰς ὁποῦ πειράζουν τὸ Αἰγαῖο πέλαγος, καὶ τὰ γειτονά του πελάγη. κεῖται ἀνάμεσα εἰς ταῖς ἀκρο-

ἀκρογιαλιαῖς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Σικελίας, ἀπὸ τὴν ὁποία εἶναι μακρυὰ 15 λέγαις. Ἔχει 7 λέγαις μάκρος, καὶ 3 πλάτος, καὶ κοντὰ εἴκοσι περιφέρεια.

Κλȣβιέρος ἐνόμιζε πῶς αὐτὴ ἡ νῆσος εἶναι ἡ παλαιὰ Ὠγυγία, εἰς τὴν ὁποία ἐκάθενταν ἡ Καλυψὼ ὁπȣ̃ ἐδέχθηκε μὲ τόση φιλοφροσύνη τὸν Ὀδυσσέα μετὰ τὸ ναυάγιό τȣ· μὰ κοντὰ ὁπȣ̃ ὁ Ὅμηρος μᾶς ζωγραφίζει μὲ τὸ θαυμαστό τȣ κοντύλι τὴν Ὠγυγία ἕνα νησὶ τόσο χαριέστατο, ὁπȣ̃ δὲν εἶναι τρόπος νὰ ὁμοιάζῃ μὲ αὐτὸ ἡ Μάλτα τελείως, δὲν πρέπει νὰ ζητῇ τινὰς εἰς κἀνένα κλίμα ἕνα νησὶ πλαστὸ, κατοικημένο ἀπὸ μιὰ θεὰ φαντασιογέννημα.

Πτολεμαῖος θέτει τὴ Μάλτα εἰς τὰ νησιὰ τῆς Ἀφρικῆς, εἴτε ἀπατώμενος εἰς μιὰ διαίρεσι φυσικὴ, ἢ ἐπιστηριζόμενος μόνο εἰς τὸ ἠθικὸ, ὥσταν ὁπȣ̃ ἡ γλῶσσα ὁπȣ̃ ὡμιλȣ̃σαν τότε οἱ Μελιταῖοι ἦταν ϗ εἶναι ἀκόμι μιὰ διάλεκτος διαφθαρμένη τῆς Ἀφρικανικῆς· εἰς ταῖς πόλεις ὅμως τώρα ὁμιλȣ̃ν Ἰταλικά.

Ἡ Μάλτα εἶναι ἀπὸ λόγȣ της ἕνας τόπος πετρώδης καὶ ἄγονος· τὰ χέρια ὅμως τῶν φιλοπόνων κατοίκων της τὴν ἐβίασαν νὰ εἶναι γόνιμη. Εἰς τὸν καιρὸ ὁπȣ̃ τὴν εἶχαν οἱ Καρχηδόνιοι ἄκμαζε· διὰ τὶ οἱ καβαλλέροι τȣ̃ Ἁγίȣ Ἰωάννȣ τῆς Ἱερȣσαλὴμ ὅταν τὴν ἀπόκτησαν, εὑρῆκαν λείψανα κολωνῶν καὶ οἰκοδομῶν μὲ ἐπιγράμματα Καρχηδονικά· αὐτὰ τὰ λείψανα εἶναι μαρτυρίαις τῆς ποτὲ ἀκμῆς τῆς Μάλτας. Προτήτερα ἀπὸ τȣ̀ς Καρχηδονίȣς τὴν εἶχαν οἱ Ἕλληνες, ἀπ᾽ αὐτȣ̀ς οἱ Φοίνικες· ἀπὸ τȣ̀ς Καρχ: τὴν ἐπῆραν οἱ Ῥωμάνοι, οἱ ὁποῖοι ἐκατάστησαν ἕνα Πρῶτον καθὼς φαίνεται εἰς ταῖς πράξες τῶν Ἀποστόλων Κεφ: κή. 7. καὶ καθὼς τὸ ἀποδείχνει ϗ ἕνα παλαιὸ ἐπίγραμμα τὸ, Πρῶτος Μελιταίων, ὁ ὁποῖος Πρῶτος ὑπόκειται εἰς τὸν ἔπαρχο τῆς Σικελίας.

Εἰς

Εἰς τὴν ἔκπτωσι τȣ̃ βασιλείȣ τῶν Ῥωμαίων τὴν ἐξȣσίασαν καὶ αὐτὴν οἱ Γότθοι. Οἱ Ἄραβες τὴν ὑπόταξαν εἰς τὸν θ΄. αἰῶνα· Ὁ Ῥογέρος Κόντης τῆς Σικελίας τὴν ἐπῆρεν ἀπὸ αὐτȣ̀ς εἰς τὰ 1190, καὶ ἀπ᾽ αὐτὸ τὸν καιρὸ ἐστάθηκε προσκολλημένη εἰς τὸ βασίλειο τῆς Σικελίας ἕως τὴν σήμερον.

Εἰς τὰ 1523 ἀφ᾽ ȣ̃ ἔδιωξε ὁ Σουλτὰν Σολεϊμάνης τȣ̀ς καβαλλέρȣς ἀπὸ τὴ Ῥόδο, ὁ ἀρχικαβαλλέρος (Ἰταλικὰ Γρὰν Μαέστρο) ἐπεριπλανȣ̃νταν μὲ τȣ̀ς καλογέρȣς τȣ ϗ μὲ τȣ̀ς Ῥοδίȣς ὁπȣ̃ τὸν ἀκολȣ́θησαν, ἀπὸ τόπον εἰς τόπο, καὶ ἀπὸ λιμένα εἰς λιμένα, μὴν ἔχωντας κἀνέναν ἐδικό τȣ διὰ νὰ προσορμίσῃ τὸν στόλο τȣ· ἐπῆγε λοιπὸν εἰς τὸ Μαδρίδι καὶ ἐπαρακάλεσε τὸν αὐτοκράτορα Κάρολο έ· διὰ νὰ χαρίσῃ τὴ Μάλτα εἰς τὸ τάγμα τȣ χωρὶς τὸ ὁποῖο ἔλεγε, κινδυνεύει ἡ θρησκεία.

Ἡ ἐπιθυμία ὁπȣ̃ εἶχε ὁ Κάρολος εἰς τὸ νὰ γένῃ ἀνακαινιστὴς, καὶ τρόπον τινὰ δεύτερος κτίτωρ ἑνὸς τάγματος ὁπȣ̃ ἦταν ἀφιερωμένο εἰς τὴ διαφέντευσι τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἡ ἐλπίδα ὁπȣ̃ εἶχε πῶς ἠμπορȣ̃σε ἔτζι νὰ βάλῃ εἰς σκέπη τὴ Σικελία, τὴ Σαρδὼ καὶ τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἰταλίας, ἔχωντας ἕνα προπύργιο φοβερὸ αὐτὸ τὸ τάγμα κατὰ τῶν ἀπίστων, αὐτὰ λέγω τὸν ἔκαμαν καὶ ἀπεφάσισε εἰς τὰ 1525 νὰ χαρίσῃ τὴ Μάλτα ϗ τὸ Γόζο εἰς τȣ̀ς καβαλλέρȣς, ὑποχρεώνωντάς τȣς νὰ ἔχȣν παντοτινὸ πόλεμο μὲ τȣ̀ς Τȣ́ρκȣς ϗ πειρατὰς τῆς Μπαρμπαριᾶς, ϗ νὰ διαφεντεύȣν ἀκόμι καὶ τὴν Τρίπολι ὁπȣ̃ τὴν εἶχε τότε, ϗ ὀλίγο ὕστερα τὴν ἐπῆραν οἱ Τȣ̃ρκοι. Ὁ Πάππας εἰς τὰ 1530 ἐπικύρωσε τὸ χάρισμα τȣ̃ Καρόλȣ.

Οἱ καβαλλέροι ἀφ᾽ ȣ̃ ἐπῆραν τὴ Μάλτα, τὴν ὠχυροποίησαν πολλὰ, καὶ ἔχωντάς την καλὸ ὁρμητήριο, ἐκατανοχλȣ̃σαν τὸ Αἰγαῖο πέλαγος. Ὁ Σουλτὰν Σολεϊμάνης βλέπωντας τὴ θάλασσά τȣ ὁπȣ̃ ἐκα-

 τα-

ταπατιοῦνταν μὲ τόση αὐθάδεια ἀπὸ τοὺς καβαλλέρους, ὁποῦ εἶχε νομίσῃ πῶς τοὺς ἐκαταδάμασε, ἀποφάσισε νὰ πάρῃ τὴ Μάλτα, καὶ ἔστειλε εἰς τὰ 1565 ἕναν στόλο φοβερὸ ἐναντίο εἰς αὐτὴ, καὶ τὴν πολιορκεῖ 4 μῆνες χωρὶς νὰ κατορθώσῃ τίποτες· ἐπειδὴ ἐδιαφεντεύθηκε ἀνδρειότατα ἀπὸ 700 καβαλλέρους, καὶ ἀπὸ ἕνα στράτευμα ξενικὸ 8 χιλιάδες.

Τὸ Φρέριο τῆς Μάλτας ὁποῦ ἐβάσταξε τὴ μεγαλήτερη προσβολὴ τῶν Τούρκων, μετωνομάσθηκε πόλι νικήτρια· ὕστερα ἔκαμαν καὶ μιὰ ἄλλη πόλι καὶ ὀχυρώματα, καὶ ἀπὸ τότε αὐτὸ τὸ μικρὸ νησὶ δὲν ψηφᾷ οὐδὲ κἂν τίποτες τὴν Ὀθωμανικὴ δύναμι. Μὰ μ' ὅλον ὁποῦ τὸ τάγμα εἶναι δυνατὸ νὰ διαφεντεύεται εἰς τὸν τόπο του, δὲν ἐστάθηκε ὅμως κάμμια φορὰ ἱκανὸ νὰ ἀρματώσῃ στόλους, καὶ νὰ ἐπιχειρισθῇ νὰ ὑποτάξῃ τόπους. Σώζεται τώρα μὲ τὰ εἰσοδήματα ὁποῦ ἔχει ἀπὸ τὰ ἀφιερώματα ὁποῦ ἔχει εἰς τοὺς τόπους τῶν Δυτικῶν, καὶ ἔκαμε καὶ κάμνει ὀλιγώτερο κακὸ εἰς τοὺς Τούρκους, παρὰ ὁποῦ οἱ πειραταὶ τῆς Ἀφρικῆς εἰς τοὺς Χριστιανούς.

Ἡ Μάλτα ἔχει τὰ ἀναγκαῖα της ἀπὸ τὴ Σικελία. Ἡ γῆ της δουλεύεται ὅσο ὁ τόπος τὸ συγχωρεῖ, κάμνει μέλι, βαμπάκι, κεχρὶ, σῦκα, λειμόνια, καὶ πολλὰ ὀλίγο σιτάρι· ἔχει κυνήγια, ψάρια πολλὰ, ὑστερεῖται ἀπὸ ξύλα, κρασὶ κάμνει πολλὰ ὀλίγο. Ἑρπετὰ φαρμακερὰ δὲν εὑρίσκονται εἰς αὐτὴ τελείως. Εἶναι ἀπατημένοι ἐκεῖνοι ὁποῦ λέγουν διὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, πῶς ἐπέρασε ἀπὸ τὴν Μελίτη ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ Ἀδριατικὸ πέλαγος κοντὰ εἰς τὴ Δαλματία, καὶ ὄχι ἀπ' αὐτὴ τὴ Μελίτη ὁποῦ λέγεται τώρα Μάλτα.

Εἰς τὰ 1662 ἐμετροῦνταν εἰς τὴ Μάλτα καὶ Γόζο 50000 ψυχαῖς.

Οἱ καβαλλέροι τῆς Μάλτας ἔχουν τὴν ἀρχή τους εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Πρῶτα ὠνομάσθηκαν μὲ τὸ ταπεινὸ ὄνομα τὸ ἀδελφοὶ φιλόξενοι Ἁγιωαννῖται, ἐπωνυμία ἀνάλογη μὲ τὸ ἐπάγγελμά τους, καὶ ἀναφορικὴ εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἐκκλησίας ὁποῦ ἦταν τὸ τάγμα ἀφιερωμένο, εἰς τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν βαπτιστή· ὕστερα ὅμως μετεπωνομάσθηκαν καβαλλέροι Ἁγιωαννῖται τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ καβαλλέροι τῆς Ῥόδου. Ὁ ἀρχικαβαλλέρος στέλνει τὸν κάθε χρόνο ἕνα ἱεράκι εἰς τὸν βασιλέα τῆς Νεαπόλεως σημεῖο δοσίματος.

Οἱ καβαλλέροι τῆς Μάλτας εἶναι διῃρημένοι εἰς τρεῖς τάξες, εἰς καβαλλέρους, εἰς καπελλάνους καὶ εἰς ἁρματωλές. Τὸ τάγμα φυλάγει τὸν κανόνα τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου, καὶ πρέπει νὰ τὸ στοχίζεται τινὰς ὡς ἕνα τάγμα καλογερικό. Ὁ ἀρχικαβαλλέρος εἶναι κύριος τῆς νήσου, εἰς ἐκεῖνα ὅμως ὁποῦ ἀποβλέπουν τὸ τάγμα, πρέπει νὰ συμβουλευθῇ τὸ συμβούλιο. Διὰ νὰ γένῃ τινὰς καβαλλέρος, πρέπει νὰ ἀποδείξῃ τὴν εὐγένειά του ἀπὸ τὸ μέρος καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός.

Μάλτα πόλι, μητρόπολι τοῦ ὁμώνυμου νησιοῦ, διαιρεῖται εἰς τρία μέρη εἰς τὴ νέα πόλι Βαλέττα ὀνομαζόμενη, εἰς τὴ χώρα ὁποῦ ἔχουν οἱ δικοί μας μιὰ ἐκκλησία, ἡ ὁποία εἶναι ἡ παλαιότερη, καὶ εἰς τὸ νησὶ τοῦ Ἁγίου Μιχαήλ. Τὴ Μάλτα τὴν ἔχουν διὰ ἀπόρθητη· ἐπειδὴ τριγύρω της 50 πόδας δὲν εἶναι τελείως γῆ. Ἡ παλαιὰ μητρόπολι ἦταν εἰς τὴ μεσόγειο τῆς νήσου, ἡ τωρινὴ εἶναι εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰ ὁποῦ κοιτάζει τὴ Σικελία. πλ: 35, 54′, 33″. μ: 33, 40′.

Ἡ Μάλτα κατὰ τὸ παρὸν εἶναι κοινὴ ὅλων τῶν Δυτικῶν, καὶ ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τὴν στοχασθῇ σὰν ἕνα κακοῤῥίζικο ὑπόμνημα ἑνὸς πολέμου παντοτινοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστιανικοῦ ὀνόματος.

Γαῦδος, Γόζο τώρα, ἡ ὁποία ἀνήκει καὶ αὐτὴ εἰς τὸ τάγμα· εἶναι ἕνα νησὶ μακρὺ 4 λέγαις, πλατὺ δυὸ, καὶ γυρίζει δέκα, πολλὰ κοντὰ εἰς τὴ Μάλτα εἰς τὲ δ. β. Αὐτῦ τῦ νησιῦ ὁ ἀέρας εἶναι ὑγιεινὸς, ὁ τόπος εὔφορος.

Ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Σικελία καὶ εἰς τὴν Τι φίδα ἀκρωτήριο τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἡ Κόρσυρα ἐξ ἴσε σχεδὸν ἀπέχεσα καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη.

Εἰς τὴ δυτικὴ ἄκρη τῆς Σικελίας εἶναι τρία νησιὰ, τὸ πελαγιώτερο εἶναι τὸ Θαλασσονήσι, κατοικημένο καὶ πλέσιο ἀπὸ μέλι. Ἀπὸ τὰ πλησιέςερα εἰς τὴ Σικελία τὸ νοτιώτερο εἶναι ἡ Αἴγυσα, τώρα Ψαβαγιάνα, κατοικημένο καὶ αὐτό· τὸ βορειότερο ὀνομάζεται τώρα Λεβάντζο.

Περὶ τῆς Κύρνυ.

Αὐτὴ ἡ νῆσος ἡ ὁποία εἶναι τώρα τῶν Φραντζέζων, ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο μέρος, τὸν κόλπο τῆς Γένυας· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ τὸ Τυρρηνικὸ πέλαγος, ἀπὸ τὸ δυτικὸ τὸν Γαλλικὸ κόλπο· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ ἕνας πορθμὸς ςενὸς, γεμάτος ἀπὸ νησάκια καὶ σκοπέλες, τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴ Σαρδώ. Ἡ θέσι της εἶναι ἀπὸ ταῖς 41 ἕως εἰς ταῖς 43 τῦ πλάτυς, καὶ ταῖς 26, 16′ ἕως εἰς ταῖς 27, 30′ τῦ μήκυς.

Αὐτὴ ἡ νῆσος καθὼς λέγει ὁ Ἡρόδοτος, ἐκατοικήθηκε πρῶτο ἀπὸ τὺς Φοίνικας, οἱ ὁποῖοι τὴν ὠνόμασαν Καλλίςη, καὶ ὕςερα ἀπὸ 4 γενεαῖς, ἦλθαν Λακεδαιμόνιοι μὲ τὸν Θήρα, ἀπὸ τὸν ὁποῖο μετωνομάσθηκε Θήρα, καὶ ὕςερα Κύρνος ἀπὸ ἕνα της ἀκρωτήριο. Οἱ Ῥωμαῖοι καθὼς καὶ οἱ Ἰταλοὶ τώρα τὴν λέγυν Κόρσικα. Αἱ ἀποικίαις τῶν Ἑλλήνων ἦταν εἰς τὰ παραθαλάσσια μέρη της· οἱ πρωτύτεροί της κάτοικοι οἱ ὁποῖοι ἦταν Τυῤῥηνοὶ, ἐτραβήχθηκαν εἰς τὰ βυνὰ, καὶ συχνὰ

χνὰ ἐνοχλῦσαν τὺς παραθαλασσίυς· ὅποιος θέλει νὰ μάθη τὴν ἀνημερότητα αὐτῶν, ἂς διαβάση τὸν Στράβωνα.

Ὡς τόσο οἱ Ἕλληνες ὁπῦ ἐκατοικῦσαν τὰ παραθαλάσσιά της μέρη, ὑποτάχθηκαν ἀπὸ τὺς Καρχηδονίυς, ὕςερα ἀπὸ τὺς Ῥωμάνυς οἱ ὁποῖοι ὑπόταξαν καὶ τὰ βυνά της. Οἱ Κυρνιῶται ἐχρημάτισαν ἐξ ἀρχῆς καθ᾽ ὑπερβολὴν φιλελεύθεροι, πνεῦμα Ἑλληνικὸ, μάλιςα Λακωνικό· πολλαῖς φοραῖς ἀποςάτησαν ἀπὸ τὺς Ῥωμάνυς, μὰ τί ἤθελαν κάμη αὐτοὶ οἱ νησιῶται ἐναντίο εἰς τὸς πατρολήπτυς καὶ ἀπείρης αὐτὲς πολεμικής· ὡς τόσο κἂν ἥσυχοι ἐξυσιαςαὶ δὲν ἐςάθηκαν, καθὼς καὶ οἱ Γενυβέζοι τώρα εἰς τὺς ὑςερινὲς καὶ τὸν παρόντα αἰῶνα.

Ὅταν τὰ Ῥωμαίων ὤγυντυν καὶ ἐφέροντα πανταχόθεν ἀπὸ τὺς βαρβάρυς ὁπῦ ἐκαιροτηρῦσαν τὴν παρακμή τυς, ἡ Κύρνος ἐξυσιάσθηκε ἀπὸ τὺς Γότθυς· ἀπὸ αὐτὸν τὸν καιρὸ καὶ ὕςερα ἐςάθηκε ἕνα θέατρο πολέμων παντοτινῶν, καὶ πολλὰ ἀνθρωπολέθρων, τὺς ὁποίυς ἡ ἱςορία τὺς σιωπᾶ. Τέλος πάντων οἱ Σαρακηνοὶ τὴν ὑπόταξαν εἰς τὸν η΄ αἰῶνα καὶ τὴν ἔκαμαν βασίλειο· ὕςερα ἦλθε εἰς τὺς Γενυβέζυς, οἱ ὁποῖοι μεταχειριζόμενοι τὺς κατοίκυς τυραννικῶς, δὲν ἡσύχασαν καμμιὰ φορά. Οἱ Κυρνιῶται ἂν εἶχαν ἀρχηγὸ καλὸ, πρὸ πολλῦ ἤθελαν τινάξη τὸν ζυγὸ τῶν Γενυβέζων· μὰ αἱ ἀποςασίαις τυς ἐγίνονταν ἀκέφαλαις, καὶ ἀκόλυθως καὶ ἄπρακταις. Εὑρῆκαν τέλος πάντων καὶ ἀρχηγὸ ἄξιο, οἱ Γενυβέζοι ὅμως βοηθύμενοι ἀπὸ τὺς Φραντζέζυς ὑπερίσχυσαν, μὲ ἀπάτη ὅμως· ἐπειδὴ αὐτοὶ προσποιύμενοι πῶς πολεμῦν διὰ λόγυ τυς, καὶ ὄχι διὰ τὺς Γενυβέζυς, οἱ Κυρνιῶται ὁπῦ ἐμισῦσαν πολλὰ τὺς Γενυβέζυς, εὐθὺς ὁπῦ ἄκυσαν πῶς θὲ νὰ εἶναι τῶν Φραντζέζων, ὑποτάχθηκαν. Εὐθὺς λοιπὸν ὁπῦ τὴν πέρνυν, τὴν δίδυν εἰς τὺς Γενυβέζυς, καὶ προ-

παραδίδην ἔτζι ἀναξίως τοὺς κακορρίζικους νησιώτας ὁποῦ ἐμπιστεύθηκαν εἰς αὐτούς· μὰ εὐθὺς ὁποῦ ἀναχώρησαν, αἱ σύγχυσες ἀρχίζουν πάλιν· πιάνουν τὰ ὅπλα τέλος πάντων, καὶ διώχνουν τοὺς ἀριστοκρατικοὺς καὶ τυραννικοὺς δεσπότας, ἔχωντας κεφάλι ἕνα καλὸν στρατηγὸ τὸν Παῦλο Πασχάλη· οἱ Γενουβέζοι μὴν ἠμπορῶντας πλέον μοναχοί τους νὰ τὴν πάρουν πάλιν, τὴν ἀφίνουν μὲ τὴν ὁλότη καὶ διὰ πάντα εἰς τοὺς Φραντζέζους μὲ ταῖς συνθήκαις ὁποῦ ἔγιναν εἰς τὰ 1768. Ἔρχονται πάλιν οἱ Φραντζέζοι, καὶ λέγουν πῶς τὸ νησὶ εἶναι ἐδικό τους εἰς τὸ ἑξῆς, μὰ ἠμποροῦσαν οἱ Κυρνιῶται νὰ τοὺς δώσουν πίσι; ἀντιστέκονται καὶ πολεμοῦν ἀνδρειότατα, νικοῦν πολλαῖς φοραῖς τοὺς Φραντζέζους· μὰ τί ἠμποροῦσε ἕνα νησὶ σὰν τὴν Κύρνο νὰ κάμῃ ἐναντίο εἰς μιὰ δύναμι σὰν τῆς Φράντζας. Ὁ ἀρχηγός τους βλέποντας πῶς ὅ, τι καὶ ἂν κάμουν, εἶναι ἀδύνατο νὰ κατορθώσουν τίποτες, φεύγει, καὶ μετὰ τὴ φυγή του ὑποτάχθηκε ὅλη ἡ νῆσος εἰς τοὺς Φραντζέζους, μὲ αἱματοχυσίαις ὅμως πολλαῖς, καὶ μὲ πολὺν ἵδρωτα τῶν Φραντζέζων.

Τὸ κλίμα τῆς νήσου εἶναι καλὸ, ὁ ἀέρας της καθαρὸς καὶ ὑγιεινὸς, ἔξω ἀπὸ μερικὰ μέρη ὁποῦ οἱ ἑλώδεις τόποι τὸν ἐμόλυναν, διὰ τὸ ὁποῖο ἡ τωρινὴ διοίκησι ἀναλαμβάνει κάθε φροντίδα. Οἱ κάτοικοι γίνονται πολλὰ μακρόβιοι διὰ τὴν εὐκρασία τοῦ ἀέρος· δὲν ἠξεύρουν σχεδὸν ἄλλα πάθη ἔξω ἀπὸ τὰ ῥευματικὰ, καὶ ἕνα εἶδος ἀρθρίτιδος, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν χρειάζεται νὰ πηγαίνουν μακρυὰ νὰ εὕρουν θεραπεία· τὸ νησί τους ἔχει θερμά. Ἡ γῆ εἶναι εὔφορη, καὶ ἠμπορεῖ νὰ τρέφῃ ἀκόμι τρεῖς φοραῖς τόσους κατοίκους· αἱ ἀνωμαλίαις ὅμως εἰς ταῖς ὁποίαις ἕως τώρα ἦταν ὑποκείμενη, τὴν ἔκαμαν νὰ εἶναι ἄφορη. Οἱ Κυρνιῶται εἶναι γενικῶς νούμονες, ἐπιδέξιοι εἰς ταῖς δουλειαῖς, ἀγχίνουστοι, ῥήτορες φυσικοί· ἐπειδὴ καὶ ἕνας τζιομπάνος τῆς Κύρ-

νου

νου ἀγράμματος, ἀπολίτευτος, ἄπρακτος, ἠμπορεῖ νὰ παραστήσῃ τὴν ὑπόθεσί του εἰς τὸ δικαστήριο μὲ μιὰ εὐφράδεια ὁποῦ θέλγει, μὲ μιὰ πλουσιοποικιλότητα ἰδεῶν ὁποῦ ἐκπλήττει. Οἱ κληρικοὶ καὶ καλόγεροι τῆς Κύρνου εἶναι ἀμαθεῖς καὶ χονδροὶ, καὶ πολλοί. 77 μοναστήρια καλοκτισμένα, καὶ καλοκατοικημένα δὲν εἶναι πολλὰ διὰ μιὰ τόση ἔκτασι, διὰ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες κατοίκους;

Ἡ διάλεκτος τῶν Κυρνιωτῶν εἶναι μιὰ Ἰταλικὴ διαφθαρμένη καὶ ἀνακατωμένη μὲ πολλοὺς ὅρους Ἀραβικούς· σώζονται ἀκόμι καὶ κάποια ἴχνη τῆς Ἑλληνικῆς ὁποῦ ἦταν ἡ παλαιά τους γλῶσσα. Οἱ Κυρνιῶται πρὸς τούτοις ἔχουν μεγάλη ἐπιδεξιότητα εἰς ταῖς ἐπιστήμαις, καὶ τέχναις, εἶναι ῥωμαλέοι, φιλοπόλεμοι, φιλέκδικοι καθ' ὑπερβολὴ, ἐγκρατεῖς, φιλόξενοι, ὀλιγαρκεῖς εἰς τὸ φαγί τους, τοὺς παραστήνουν ἐν ταὐτῷ ἀπατηλοὺς εἰς τὴν πραγμάτειά τους, καὶ εὐλαβεῖς εἰς τοὺς ὅρκους τους, εὐλίγιστους καὶ ἰσχυρογνώμονας, χαμερπεῖς καὶ ὑψηλόφρονας, ἐλαφροὺς καὶ φιλοκινδύνους, ὑπερηφάνους, ἀφιλοτίμους, ὀκνηροὺς, ἔξυπνους εἰς τὰ πάθη τους, ἀναισθήτους καὶ ἀξίους διὰ τὰ μεγαλώτατα, ἀκαταστάτους, καὶ ἀνθρώπους τῆς συνηθείας, ζωηροὺς καὶ μελαγχολικοὺς, ὁρμητικοὺς εἰς ταῖς ἀποστασίαις, καὶ ἥσυχους εἰς τὰ ἐγκλήματά τους.

Τὸ μεγαλήτερο μῆκος τῆς Κύρνου εἶναι 40 λέγαις (ἡ λέγα δυὸ μίλια καὶ 400 ὀργυιαῖς,) καὶ τὸ μεγαλήτερο πλάτος της 18, Ἡ ἐπιφάνειά της εἶναι 320 λέγαις τετραγωνικαῖς.

Τὸ παλαιὸ καθὼς λέγει ὁ Πλίνιος, ἦταν 33 πόλεις ἀπάνω. Εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς της εἶναι πολλοὶ κόλποι καὶ λιμένες. Πλῆθος ναυπηγήσιμα ξύλα καὶ ἄλλη ξυλικὴ ἠμπορεῖ νὰ εὐγάλῃ. Τὸ ἐσωτερικὸ τῆς νήσου εἶναι βουνῶδες, διαλειμμένο ἀπὸ αὐλῶνας χαριέστατους, καὶ πεδιάδες εὐφορώτατες· ἔχει ποτάμια καὶ νερὰ

 καὶ

πολλά, μεταλλικὰ θερμὰ καὶ κρύα, λίμναις εἰς τὸ κέντρο, ἁλικαῖς· βοσκαῖς ὅμως ὀλίγαις· γίδια, πρόβατα πολλά, τὰ ἄλογα, τὰ μουλάρια καὶ οἱ ὄνοι εἶναι μικρόσωμοι· οἱ δρυμοί της εἶναι τὸ περισσότερο ἀπὸ ἐλάτια, πεύκια, καστανιαῖς, ὀξειαῖς, πρινάρια· ἀπὸ τὰ κάστανα κάμνουν καὶ ψωμί. Οἱ Φραντζέζοι πρώτη φορὰ ἔφεραν συκαμιναῖς. Εἶναι πρὸς τούτοις καὶ νεραντζιαῖς, πορτοκαλιαῖς καὶ τὰ παρόμοια δένδρη, ῥοΐδιαῖς, καρυδιαῖς καὶ τ: μελίσσια, κυνήγια πλῆθος, μέταλλα ἀσημιοῦ, χαλκοῦ, στύψης, σιδήρου, ποικιλόπετραις καὶ τ: Τὰ ποτάμια της καὶ αἱ ἀκρογιαλιαῖς της ἔχουν ψάρια πολλά, ψαρεύεται καὶ κοράλλι εἰς μερικὰ μέρη ἄσπρο, μαῦρο, καὶ κόκκινο. Διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίαις.

Μπασία, πόλι, μητρόπολι μὲ ἕνα καλὸ λιμένα, καὶ μὲ μία ὀχυρὴ ἀκρόπολι, εἰς τὴν ἀνατολικὴ ἀκρογιαλιὰ πρὸς τὸ βόρειο μέρος, 40 λέγαις ἀπὸ τὴ Γένουα.

Ἀϊάζο, εἰς τὴν ὁποία εἶναι πολλοὶ Γραικοί. Εἰς τὰ περίχωρά της φαίνονται ἀκόμι τὰ λείψανα μιᾶς ἀποικίας τῶν αὐτῶν ὁποῦ ἔγινε εἰς τὰ 1677.

Κόρτη, μικρὴ πόλι, μὲ ἕνα δυνατὸ κάστρο.

Περὶ τῆς Σαρδοῦς.

Ἡ Σαρδώ, ἡ ὁποία κεῖται εἰς τὸ μεσημβρινὸ τῆς Κύρνης, καὶ χωρίζεται ἀπὸ αὐτὴν μὲ τὸν στενὸ πορθμὸ καθὼς ἐλέχθηκε ἀνωτέρω, ἔχει μάκρος κοντὰ 170 μίλια, καὶ πλάτος τὸ μεγαλήτερο 90, καὶ γύρο 500. Εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 38, 42′, 30″. καὶ 41, 10′ τοῦ πλάτους, καὶ ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 25, 40′, καὶ 27, 20′ τοῦ μήκους.

Ἡ Σαρδὼ ἀπὸ τὸ παλαιὸ ἀκόμι εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὴν εὐφορία εἰς γεννήματα, εἰς καρποὺς κάθε λογῆς καθὼς καὶ τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, εἰς ζῶα· διὰ τοῦτο

τὴν εἶχαν καὶ αὐτὴν ἕνα ταμεῖο τους οἱ Ῥωμάνοι· ὁ ἀέρας της ὅμως εἶναι τόσο μολυσμένος καὶ νοσώδης, ὅσο ἡ γῆ της γόνιμη καὶ εὔφορη· αἰτία εἶναι, ἐπειδὴ εἶναι μὲ τὴν ὁλότη ἀκαλλιέργητη, ἀμελημένη· ἡ ἀχρειότης λοιπὸν τοῦ νησιοῦ εἶναι ἕνα συμβεβηκὸς ἐπιπολάζον, καὶ ὄχι ἕνα φυσικὸ ἀπὸ αὐτὴν πηγάζον, καθὼς καὶ ἡ ἀρετή του. Ἡ διοίκησι λέγει ἕνας εἶναι ἀρκετὰ φωτισμένη διὰ νὰ στοχασθῇ τὸ κακό, καὶ ἱκανῶς ἀδύνατη διὰ νὰ τὸ θεραπεύσῃ.

Εἰς τὴ Σαρδὼ εἶναι πλῆθος καλόγεροι οἱ ὁποῖοι νέμονται ὑπάρχοντα πολλά, ἀπολαύουν μία ἀτέλεια γενική, ὅλο τὸ βάρος πέφτει ἀπάνω εἰς φαμιλίταις ὁποῦ δουλεύουν καὶ δι' αὐτούς· δὲν εἶναι λοιπὸν θαυμαστὸ ἂν ἀπὸ ἕνα τέτοιο νησὶ ὁ βασιλεὺς μόλις ἔχει τὸν χρόνο χωρὶς τὰ ἔξοδα ὁποῦ κάμνει εἰς αὐτό, 100 χιλιάδες γρόσια εἰσόδημα, καὶ ἂν ὅσο πηγαίνει, ὅλο λειψανδρῇ· ποιὸς εἶναι ξεχασμένος νὰ ὑπανδρευθῇ εἰς ἕναν τόπο ὁποῦ ἔχουν τόσα προνόμια ἢ μᾶλλον εἰπεῖν παρανόμια, οἱ ἄγαμοι· παρόμοια ἀτέλεια πρέπει μὲ ὅλο τὸ δίκαιο νὰ ἀπολαύῃ ἕνας φτωχὸς πολύτεκνος, καὶ ὄχι ὁ καλόγερος ὁποῦ πρέπει νὰ ζῇ μὲ τὸ ἔργο τῶν χεριῶν του διὰ νὰ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ καλόγερος.

Ἡ Σαρδὼ λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, ἐστάθηκε ἀποικία Ἑλληνικὴ καὶ ἄκμαζε πολλὰ πρὸ τοῦ νὰ τὴν ὑποτάξουν οἱ Καρχηδόνιοι, εἰς τῶν ὁποίων τὸν καιρὸν ἐξέπεσε πάρα πολύ· ὕστερα ὅμως ὅταν τὴν ἐπῆραν οἱ Ῥωμάνοι, πάλιν ἐξανεστήθηκε, μὰ διὰ νὰ πέσῃ πάλιν τὴν μεγαλήτερη πτῶσι της. Οἱ Ῥωμάνοι τὴν ὑπόταξαν εἰς τὸν πρῶτο Καρχηδονικὸ πόλεμο, εἰς τὰ 521 ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης, καὶ εἰς τὸν καιρό τους εἶχε 32 πόλεις, τώρα πεντὲ ἑφτά· ὢ τί διαφορὰ ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς παλαιοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς τωρινούς μας! Εἰς τὸν ζ′. αἰῶνα τὴν ἐπῆραν οἱ Σαρακηνοί· οἱ Πιζάνοι, καὶ οἱ Γενουβέζοι ὕστερα τοὺς ἐδίωξαν. Εἰς τὰ 1330 ὁ β′. Ἰάκω-

ρος βασιλεὺς τῆς Ἀραγόνας τὴν ἐξουσίασε, καὶ ἔμεινε εἰς τὴ Σπάνια ἕως εἰς τὰ 1708, ὅταν τὴν ἐπῆραν οἱ Ἐγγλέζοι διὰ τὸν ἀρχιδοῦκα τῆς Ἀουστρίας. Τέλος πάντων εἰς ταῖς συνθήκαις τῆς Λόνδρας ὁ δοῦκας τῆς Σαυόϊας καὶ βασιλεὺς τῆς Σικελίας τὴν ἐπῆρε καὶ ἔδωκε εἰς τὸν αὐτοκράτορα αὐτὸς δι' αὐτή, τὴ Σικελία.

Καλίαρι, πόλι παλαιά, μεγαλούτζικη, καὶ ἀρκετὰ ἐμπορική, μητρόπολι τῆς Σαρδοῦς, μὲ θρόνο ἀρχιεπισκόπου, μὲ γενικὸ σχολεῖο, μὲ λιμένα. Ἐδῶ κάθεται καὶ ὁ ἀντιβασιλεὺς καὶ οἱ περισσότεροι εὐγενεῖς. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, εἰς τὴ μεσημβρινὴ ἀκρογιαλιά, 80 λέγαις ἀπὸ τὸ Πάλερμο σὸ δ. β.

Ὀριστάνι, πόλι μεγαλούτζικη, μὰ σχεδὸν ἔρημη διὰ τὴν ἀχρειότητα τοῦ ἀέρος της.

Σάσσαρι, πόλι, μεγάλη καὶ πολυάνθρωπη, κατοικημένοι ἀπὸ 30 χιλιάδες κατοίκους.

Εἰς τὸ δυτικοβόρειο τῆς Σαρδοῦς εἶναι ἡ Ἀσινάρα, εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο, ἡ Ἁγία Μαγδαληνή· εἰς τὸ δυτικονότειο, ὁ Ἅγιος Πέτρος καὶ τὸ Σάνκακο, καὶ τα ἄλλα μικρὰ νησιὰ καὶ πρόσγειαι.

Ἔλβα, εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰ τῆς Τοσκάνας, ἀντικρὺ εἰς τὸ Πιομπίνο, ὑποκειμένη εἰς τὸν Πρίγκιπα αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισι τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως. Αὐτὸ τὸ νησὶ εἶναι ἀξιόλογο διὰ τὰ μέταλλα τοῦ σιδήρου, καὶ τοῦ μαγνήτου καὶ διὰ ταῖς λατομίαις ὁποῦ ἔχει.

Πόρτο Λογκόνε, μικρὴ πόλι καὶ δυνατὴ μὲ λιμένα· ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως ἔχει εἰς αὐτὴν φρουρά, μ' ὅλον ὁποῦ ἀνήκει ἡ πόλι εἰς τὸν Πρίγκιπα τοῦ Πιομπίνου. Εἶναι εἰς τὴν ἀνατολικὴ ἀκρογιαλιά, 3 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὸ Πιομπίνο.

Πορτοφεράϊο, ἄλλη πόλη τῆς Ἔλβας μικρὴ καὶ δυνατὴ καὶ αὐτή. Εἶναι τοῦ δουκὸς τῆς Τοσκάνας.

ΠΕ-

ΠΕΡῚ ΤΗ͂Σ ΣΠΑΝΊΑΣ.

Εἰς τὸ δυτικὸ μέρος τῆς Ἰταλίας πολλὰ πελάγιος εἶναι ἡ Σπάνια, ὄντας ἀναμεταξὺ αἱ μεσημβριναῖς ἐπαρχίαις τῆς Φράντζας. Εἶναι τρόπον τινὰ χερσόνησος· ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ἀνατολικοβόρειο ἕνα στενὸ μέρος ὡς πρὸς τὴν ἔκτασί της εἰς τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ τὰ περίφημα Πυρρήναια ὄρη, τὴν συνάπτει μὲ τὴ Φράντζα. Κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 38 μοίραις καὶ 44΄ τοῦ πλάτους, καὶ εἰς ταῖς 9 καὶ 21΄ τοῦ μήκους.

Ἡ Σπάνια ὠνομάσθηκε διαφόρως τὸ παλαιό, Ἑσπερία ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας καὶ Ῥωμάνους διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς τοποθεσία της· Ἰβηρία, τὸ ὁποῖο ἦταν τὸ συνειθισμένο σοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ τὸν ποταμὸ τὸν Ἴβηρα, ἢ καλλίτερα ἀπὸ μιὰ λέξι Φοινικική, Ἀλσερὶν ὁποῦ θὲ νὰ εἰπῆ τέλος, πέρας· ἐπειδὴ οἱ Φοίνικες οἱ πρῶτοι ξένοι ὁποῦ ἦλθαν ἐδῶ, τὴν ἐσοχάσθηκαν ὡς τέλος τῆς γῆς.

Τὰ πρῶτα ἔθνη ὁποῦ ἐκατοίκησαν τὴ Σπάνια, ἐστάθηκαν οἱ Κελτοὶ καὶ οἱ Ἴβηρες· ἀπὸ τὴν ἀνακάτωσι αὐτῶν τῶν δυὸ ἐγεννήθηκαν οἱ Κελτίβηρες. Ὅλοι αὐτοὶ συνήθοντας πολλαῖς ἀρχαῖς ἐζοῦσαν αὐτόνομοι, καὶ ἐτρυγοῦσαν τὰ καλὰ ἑνὸς τέτοιου τόπου σὰν τὴ Σπάνια. Ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν εἰς τὰ μεσημβρινὰ καὶ ἀνατολικὰ μέρη της, εἶχαν εὔγη ὀλίγο ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα με κάποια ἐπιμιξία ὁποῦ εἶχαν μὲ τοὺς Φοίνικας καὶ τοὺς Ἕλληνας ὁποῦ τὰ πλούτη, καὶ ἡ ἀρετὴ τοῦ τόπου τοὺς ἐτράβηξαν ἐδῶ· ἐκεῖνοι ὅμως ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν τὰ ἀρκτῷα μέρη, ὡμοίαζαν μὲ ἐκεῖνα τὰ ἔθνη ὁποῦ δὲν

με-

μεταχειρίζονται ἄλλο παρὰ τὴν κυνηγική. Αὐτὸς ὁ τρόπος τοῦ ζῆν τόσο τοὺς εἶχε θέλξη, ὁποῦ ἄφησαν ὅλαις ταῖς φροντίδες τῆς Γεωργικῆς εἰς ταῖς γυναῖκες, ταῖς ὁποίαις ἐμψύχοναν εἰς αὐτήν, ἀνταμείβωντας κάθε χρόνο εἰς γενικαῖς συνέλευσες μὲ ἐπαίνους ἐκείνη ὁποῦ ἤθελε εὐδοκιμήση εἰς αὐτή. (α)

Οἱ Φοίνικες ἦλθαν ἐδῶ καὶ ἐκατασήθηκαν 1500 πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἔκαμαν πολλαῖς ἀποικίαις καθὼς τὰ Γάδειρα, τὴ Μαλάκα καὶ ἄλλαις. Μετὰ τοὺς Φοίνικας ἦλθαν οἱ Ῥόδιοι, οἱ Μασσαλιῶται καὶ ἄλλοι Ἕλληνες, καὶ ἔκτισαν τὴ Ῥόδο, τὴν Ἐμπορία καὶ ἄλλαις· ὕστερα οἱ Καρχηδόνιοι, πρῶτα ὡς πραγματευταὶ ἁπλῶς, ὕστερα καὶ ὡς ἐξουσιασταί, ὑποτάττωντας τὸ περισσότερο καὶ καλλίτερο μέρος μὲ τὴν πανουργία τους περισσότερο παρὰ μὲ τὴν ἀνδρία τους, μὲ τοὺς θησαυροὺς καὶ στρατιώτας τῆς Σπανίας ὑπόταξαν τὴ Σπανία, καὶ ἔκτισαν τὴν Καρχηδόνα, Ταῤῥακῶνα, Βαρκελῶνα καὶ ἄλλαις πόλεις· ἡ τυραννία ὅμως τῆς πολιτείας ἐπέρασε εἰς τοὺς στρατηγούς, εἰς τοὺς ταξιάρχας, εἰς τοὺς στρατιώτας, καὶ εἰς τοὺς πραγματευτὰς ἀκόμι· ὅλοι ἐμεταχειρίζουνταν τοὺς Σπανιόλους μὲ τυραννία. τὰ κακὰ αὐτὰ ἐτρόμαξαν ἐκείνους ὁποῦ ἦταν ἀκόμι αὐτόνομοι· οἱ Ἕλληνες ὁποῦ ἦταν εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος, ἔτρεξαν εἰς τὴν ὑπεράσπισι τῶν Ῥωμάνων· αὐτὴ ἐστάθηκε ἡ πρώτη αἰτία ὁποῦ ἔφερε τοὺς Ῥωμάνους εἰς τὴ Σπανία· οἱ Καρχηδόνιοι ἐπιχειρῶντας εἰς τὰ ἐπίλοιπα μέρη ὁποῦ ἦταν εἰς τὴν ὑπεράσπισι τῆς Ῥώμης, ὁ πόλεμος ἀνάφτει ἀναμεταξὺ Ῥωμάνων καὶ Καρχηδονίων, πολεμοῦν καὶ οἱ δυὸ μὲ μεγάλη ἐπιμονὴ διὰ νὰ ἰδοῦν ποιοῦ εἶναι αὐτὸ τὸ καλὸ μέρος τῆς Εὐρώπης· εἰς αὐτὸ τὸ τραγι-

(α) Γεωργοῦσι γὰρ αὗται καὶ τεκοῦσαι διακονοῦσι τοῖς ἀνδράσι, ἐκείνους ἀνθ᾽ ἑαυτῶν ἀνακλίνουσαι. (Στράβ: βιβ: γ.).

κὸ θέατρο ἂν οἱ κάτοικοι τῆς Σπανίας ἤθελαν εἶναι μόνο θεαταί, χωρὶς νὰ ἔμβουν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴ σκηνή, τὰ ἀνταγωνιζόμενα μέρη ἤθελαν ἐξολευθῇ μόνα τους, καὶ ἴσως ἤθελαν μείνη καὶ αὐτοὶ μόνοι· μὰ θέλησαν νὰ ἔμβουν, καὶ νὰ μεθέξουν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ αὐτὴ τὴν αἱματώδη δραματουργία· ἐμβῆκαν καὶ εὐγαίνωντας ὕστερα εἶδαν τὸν ἑαυτό τους σκλάβους εἰς τοὺς Ῥωμάνους. Τὸ ἐπίλοιπο μέρος ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν οἱ Καντάβροι, ἔθνος πολεμικώτατο ὕστερα ἀπὸ πολλαῖς αἱματοχυσίαις εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος ἐξουσιάσθηκε ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους.

Εἰς τὸν ε. αἰῶνα, ἀφ᾽ οὗ εἶχαν ἀρχίση πλέο τα Ῥωμαίων νὰ πέρνουν τὸν κατήφορο, ἡ Σπανία ἔγινε λεία τῶν Γότθων, τῶν Βανδήλων, τῶν Σουέβων, Ἀλανῶν ὁποῦ καταράττωντας σὰ χείμαῤῥοι ἀπὸ τὰ βόρεια μέρη καὶ κατακλύζωντας τοὺς τόπους τῶν Ῥωμαίων, ἐπέρασαν τὰ Πυῤῥηναῖα ὄρη καὶ ἦλθαν καὶ εἰς αὐτήν, καὶ ἀπὸ αὐτὴν εἰς τὴν ἀντικρυνὴ Ἀφρική. Οἱ Γότθοι λοιπὸν πρῶτα Ἀρειανοί, ὕστερα Δυτικοί, εἶχαν τὴν Σπανία ἕως εἰς τὰ 712· αἱ ἀκαταστασίαις τους ὅμως, ἡ κακὴ διοίκησι, ἡ χειρότερη συνήθεια ὁποῦ εἶχαν εἰς τὸ νὰ ἐκλέγουν βασιλέα, ἔκαμναν τὴν Σπανία τρόπον τινὰ μιὰ ἀναρχία, καὶ ἀκολούθως ἕρμαιο καθενὸς ἐξωτερικοῦ ὁποῦ ἤθελε βάλη χέρι εἰς αὐτή. Ἡ ὕβρι ὁποῦ ἔπαθε ὁ κόντης Ἰουλιανὸς ἀπὸ τὸν Ῥοδέρικο βασιλέα, ἔφερε τοὺς Ἄραβας ὁποῦ εἶχαν ὑποτεταγμένη ὅλη τὴν ἀντικρυνὴ Ἀφρική· ἡ μάχη ὁποῦ ἔγινε εἰς τὸ Ξερὲς ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς Ἄραβας καὶ Γότθους, ἔδειξε κυρίους τοὺς πρώτους, οἱ ὁποῖοι εἰς 3 χρόνους ὑπόταξαν τὸ καλλίτερο καὶ περισσότερο ἀπὸ τὰ τρία τεταρτημόρια τῆς Σπανίας.

Ἔτζιλοιπὸν ἡ Σπανία ἐπέρασε ἀπὸ τοὺς Γότθους ὁποῦ εἶχαν βασιλεύση κοντὰ 300 χρόνους, εἰς τοὺς Ἄραβας, τοὺς ὁποίους, μὲ τὸ νὰ ἦλθαν ἐδῶ ἀπὸ τὴν

ἀν-

ἀντικρυνὴ Ἀφρικὴ ὁπȣ̃ ὠνομάζȣνταν Μαυρȣσία, τȣ̀ς ὠνόμασαν οἱ Σπανιόλοι καὶ ὕϛερα ἀπὸ αὐτȣ̀ς ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι Μαυρȣσίȣς.

Κάποιος ἀπὸ τὸ βασιλικὸ γένος τῶν Γότθων Πελάγιος τὸ ὄνομα ὁπȣ̃ ἐγλύτωσε, ἐτραβύχθηκε εἰς τὰ βȣνὰ τῆς Ἀϛȣρίας μὲ ϖολλȣ̀ς Γότθȣς· ἐκεῖ καταφρονȣ́μενοι καλῆ τȣς τύχη ϖεριοσότερο, ϖαρὰ φοβȣ́μενοι ἀπὸ τȣ̀ς Σαρακηνȣ̀ς, ἐπαραβλέπȣνταν μαζὶ μὲ τὰ βȣνάτȣς τὸ καταφύγιό τȣς· ἐκεῖ βασιλεύωντας ὁ Πελάγιος, μὲ τὸν καιρὸ ἄρχισαν οἱ Γότθοι νὰ ξαναποκτȣ̃ν ἐκείνη τὴν ἀνδρία καὶ δύναμι τῶν ϖροπατόρων τȣς, ὁπȣ̀ ἐναπέρνȣν οἱ βȣνίσοι καὶ φτωχοὶ τόποι, καὶ ὁπȣ̃ διασκορπίζȣν οἱ πεδινοὶ καὶ ϖλȣ́σιοι. οἱ Γότθοι λοιπὸν ἄρχισαν νὰ ἐξαπλόνωνται εἰς τȣ̀ς τόπȣς ὁπȣ̃ τȣ̀ς εἶχαν ϖάρη οἱ Ἄραβες, τȣ̀ς ὁποίȣς ἡ διαίρεσίτȣς καὶ ἡ διχόνοιάτȣς ἄρχιζαν νὰ τȣ̀ς ἀδυνατȣ̃ν.

Ἡ Ἀραβικὴ Σπάνια διοικȣ̃νταν ϖροτήτερα ἀπὸ ἐπάρχȣς Ἐμίριδες, τῶν ὁποίων ἡ συχναλλαγὴ ἦταν ἀφανισμός της· Εἰς τὰ 750 ὅταν τὸ Καλιφάτο ἐπέρασε ἀπὸ τȣ̀ς Ὀμνιάδας εἰς τȣ̀ς Ἀβασίδας ἕνας Ὀμνιάδης Ἀμπντηρὰμ ὀνομαζόμενος, ὁπȣ̃ εἶχε γλυτώση ἀπὸ τὸν φόνο, ἦλθε εἰς τὴ Σπάνια καὶ ἀνακηρύχθηκε βασιλεὺς ἀπὸ τȣ̀ς Μωαμεθανȣ̀ς ὁπȣ̃ ἦταν ἐδῶ, ὕϛερα ἀφ' ȣ̃ ἀπέθανε χωρὶς διαδόχȣς, κάθε ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς ϖρώτȣς οἰκειοποιήθηκε μιὰ ἐπαρχία καὶ ἀνακηρύχθηκε βασιλεύς. Αὐτὴ ἡ διαίρεσι καὶ ἡ διχόνοια ὁπȣ̃ εἶναι ἕνα ϖαρεπόμενό της, ἐδυνάμωνε τȣ̀ς Χριϛιανȣ̀ς ὁπȣ̃ ἦταν εἰς τὰ βȣνά, καὶ ἀδυνάτȣσε αὐτȣ̀ς.

Οἱ Γότθοι λοιπὸν σωφρονισμένοι, καὶ ἐμψυχωμένοι ἀπὸ τὴ δυϛυχία τȣς, ὅλο ἐξαπλόνȣνταν εἰς τȣ̀ς Ἄραβας ὁπȣ̃ ἡ τρυφὴ τῶν ἡδονικῶν καὶ ϖλȣσίων τόπων εἶχε τȣ̀ς ἐκνευρώση, καὶ ἡ διχόνοια τȣ̀ς ἐρημώση

ση

ση, καὶ εἰς τὰ 1492 ἔπαυσαν τὴν ἀρχὴ τῶν Ἀράβων εἰς τὴ Σπάνια. Εἰς αὐτὸ τὸν καιρὸ Φερδινάνδος βασιλεὺς τῆς Ἀραγόνας ἐκατόρθωσε νὰ ἑνώσῃ ὅλη τὴ Σπάνια ϖέρνωντας γυναῖκα Ἰσαβέλλα ὁπȣ̀ ἦταν κληρονόμος τῆς Καϛιλλιακῆς μοναρχίας, καὶ ἁρπάζωντας τὴν Ναβάῤῥα· ἐπειδὴ ϖροτήτερα χωριϛὰ ἀπὸ τὴν Πορτȣγαλλία ὁπȣ̃ εἶχε βασιλέα ξεχωριϛὸ, καὶ τὸ ἐπίλοιπο τῆς Σπάνιας ὁπȣ̃ εἶχανοὶ Χριϛιανοὶ, εἶχε ϖολλȣ̀ς βασιλεῖς. Φερδινάνδος λοιπὸν ἀφ' ȣ̃ ἕνωσε τὰ ϖολλὰ ϛέμματα εἰς ἕνα, ἔλαβε ἀπὸ τὸν Πάππα νὰ λέγεται καθολικώτατος· ἀπέθανε εἰς τὰ 1516.

Κάρολος ϖέμπτος, υἱός τȣ, βασιλεὺς ἐν ταὐτῷ τῆς Σπάνιας, καὶ κληρονόμος τῶν Αὐϛριακῶν ἐπικρατειῶν καὶ αὐτοκράτωρ δι' αὐτὸ τῆς Γερμανίας, ἀφ' ȣ̃ εἶδε τὸν ἑαυτό τȣ κύριο τόσων τόπων, ἔβαλε σκοπὸ τὴν κατάκτησι ὅλης τῆς Χριϛιανικῆς μας ἠπείρȣ, καὶ δὲν ἄφησε αὐτὸν τὸν σκοπὸ, ϖαρὰ μὲ τὴν ἀδυνάτισί τȣ, καὶ μὲ τὴν ϖαραίτησι τῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὰ 1556.

Αὐτὸ τὸν σκοπὸ τὸν ἀκολȣ́θησε καὶ Φίλιππος ὁ υἱός τȣ, καὶ ἠθέλησε κ' αὐτὸς μὲ τὰ ὅπλα καὶ μὲ ταῖς ϖανεργίαις τȣ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Χριϛιανωσύνη ὅλη, ἅρπαξε τὴν Πορτȣγαλλία, ἐτρόμαξε τὴ Φράντζα, ἐφοβέρισε τὴν Ἐγγλιτέῤῥα· μὰ ἐπιτηδειότερος νὰ ϖραγματεύεται ἀπὸ μακρυὰ σκλάβȣς, ϖαρὰ νὰ καταπολεμῇ τȣ̀ς ϖολεμίȣς, δὲν ἠμπόρεσε νὰ ϖροσθέσῃ τίποτες εἰς τὴν εὔκολη ἁρπαγὴ τῆς Πορτȣγαλλίας· ἐθυσίασε καθὼς εἶπε μόνος τȣ ϖεριοσότερα ἀπὸ δυὸ μιλλιόνια ϖȣγγιὰ διὰ νὰ καταβάλῃ τὴ Φράντζα, καὶ νὰ ξαναπάρῃ ταῖς 7 ἐπαρχίαις τȣ̃ Βελγίȣ· οἱ ἄπειροι θησαυροί τȣ ὅμως δὲν ἔκαμαν ϖαρὰ νὰ ϖλȣτίσȣν τȣ̀ς τόπȣς ὁπȣ̃ ἤθελε νὰ καταδαμάσῃ· ἀπέθανε εἰς τὰ 1598.

Εἰς τὸν γ΄. Φίλιππο τὸ μέγεθος τῶν Σπανιόλων δὲν ἐϛάθηκε ϖαρὰ ἕνα μεγάλο σῶμα χωρὶς κάμμια ὑπό-

ϛα-

ςασι, καὶ εἶχε περισσότερη ὑπόληψι παρὰ δύναμι. Αὐτὸς ὁ ἡγεμὼν ὀλιγώτερο ἀκόμι πολεμικὸς καὶ φρόνιμος ἀπὸ τὸν πατέρα τυ, εἶχε ὀλίγαις ἀρεταῖς βασιλικαῖς, ἀμαύρωσε τὴ βασιλεία τυ, καὶ ἀδυνάτισε τὴ μοναρχία τυ μὲ τὴ δεισιδαιμονία τυ, ἐλάττωμα κοινὸ τῶν ἀψύχων ψυχῶν, μὲ ταῖς μεγάλαις ἀποικίαις ὁπῦ εἶχε κάμη εἰς τὸν νέο Κόσμο, καὶ μὲ τὸν διωγμὸ τῶν 800 χιλιάδων Μωαμεθανῶν ὁπῦ ἦταν εἰς τὴ Σπάνια, τὺς ὁποίυς ἠμπορῦσε τινὰς νὰ τὺς εἰπῆ τὸ ἄνθος τῆς Σπάνιας· ἀπέθανε εἰς τὰ 1621.

Φίλιππος ὁ δ᾽· κληρονόμος τῶν πατρικῶν ἐλαττωμάτων, ἔχασε τὴν Πορτυγαλλία ἀπὸ τὴν ἀμέλειά τυ, τὸ Ῥοσιλλιὸν ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τῶν ὅπλων τυ, καὶ τὴν Καταλόνια ἀπὸ τὴν τυραννία τυ. Εἰς τὰ 1665 ἐπλήρωσε τὸ κοινὸ χρέος.

Κάρολος β᾽. ἔχασε ἕνα μέρος τῦ ἐπίλοιπυ Βελγίυ καὶ τὴ Φρανς Κοντὲ, καὶ ἀποθαίνοντας εἰς τὰ 1700 ἄκληρος, ἄφησε κληρονόμο εἰς τὴ διαθήκη τυ τὸν δῦκα τῦ Ἀνζίυ, ἔγγονὸ τῦ ιδ. Λυῆ βασιλέως τῆς Φράντζας. Ὁ πόλεμος ὁπῦ ἄναψε μεταξὺ Ἀυςρίας καὶ Φράντζας δι᾽ αὐτὴ τὴ διαδοχὴ, καὶ ὀνομάζεται διαδοχικὸς πόλεμος, ἐβάςαξε δεκατρεῖς χρόνυς, καὶ ἔπαυσε μὲ τὴν παραίτησι τῦ Βελγίυ, καὶ τῶν ἐπικρατειῶν ὁπῦ εἶχε ἡ Σπάνια εἰς τὴν Ἰταλία, εἰς τὺς Ἀυςριακὺς, τῦ Γκιμπραλτάριυ καὶ τῆς Μινόρκας εἰς τὺς Ἐγγλέζυς, καὶ τῆς Σικελίας εἰς τὸν δῦκα τῆς Σαβόϊας.

Εἰς τὰ 1717 Φίλιππος ὁ ε᾽· ἐπῆρε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα τὴ Σικελία καὶ τὴ Σαρδῶ, ὕςερα ταῖς ἔδωκε ὀπίσω, καὶ πάλιν εἰς τὰ 1735 ἐπῆρε τὸ βασίλειο τῶν δυὸ Σικελιῶν, τὸ ὁποῖο μένει τώρα εἰς τὺς ἀπογόνυς τυ.

Φερδινάνδος ὑιός τυ ἐδιαδέχθηκε αὐτὸν, καὶ αὐτὸν

τὸν Δὸν Κάρολος ὁ ἀδελφός τυ καὶ πατέρας τῦ νῦν βασιλέως.

Ὁ πρεσβύτερος ὑιὸς τῦ βασιλέως λέγεται Πρίγκιπας τῶν Ἀςυριῶν, οἱ ἄλλοι, Ἰνφάντοι.

Ἡ Σπάνια λέγει ἕνας συγγραφεὺς Φραντζέζος, ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ δυνατότερο βασίλειο τῆς Εὐρώπης, ἡ ἀσθένεια ὅμως τῆς διοικήσεώς της, τὸ ἱεροκριτήριο, οἱ καλόγεροι, ἡ τυφλοκνηρία τῶν κατοίκων, ἔκαμαν νὰ περάσυν τὰ πλύτη τῦ νέυ Κόσμυ εἰς ξένα χέρια· ἔτζι λοιπὸν αὐτὸ ὄμορφο βασίλειο ὁπῦ ἐτρόμαζε ποτὲ τὴν Εὐρώπη, ἔπεσε εἰς μιὰ πτῶσι, ἀπὸ τὴν ὁποία μὲ δυσκολία θὰ σηκωθῆ. Τὰ μετάξια τῆς Βαλέντζας, τὰ ἐξαίρετα μαλλιὰ τῆς Ἀνδαλυσίας καὶ Κασίλλιας, τὰ ἄσπρα τῆς Ἀμερικῆς καὶ αἱ πραγμάτειαις εἶναι ὀλιγώτερο δι᾽ αὐτὺς παρὰ διὰ τὺς ἐπίλοιπυς Εὐρωπαίυς, οἱ ὁποῖοι ἐμπιςεύονται εἰς αὐτὺς τὸ τίποτές τυς καὶ κάμμια φορὰ δὲν μετανόνυν· ἐπειδὴ καὶ οἱ τωρινοὶ Σπανιόλοι ἔχυν ἐκείνη τὴν ἐμπισονύνη τῶν παλαιῶν Σπανιόλων εἰς τὸ νὰ φυλάγυν ταῖς παρακαταθήκαις, τὴν ὁποία ἐπαινεῖ ὁ Ἰυςῖνος· αὐτὴ ὅμως ἡ ἀρετή τυς, ἑνωμένη μὲ τὴν ὀκνηρία, εἶναι ἐπιβλαβὴς εἰς αὐτύς· ἐπειδὴ τὰ ἐπίλοιπα ἔθνη τῆς Εὐρώπης κάμνυν μὲ τὸ μέσο τυς τὴν πραγμάτεια τῆς μοναρχίας τυς, καὶ εἶναι δι᾽ αὐτὰ μιὰ εὐτυχία ὁπῦ τὸ Μεξικὸ, τὸ Περῦ καὶ τὸ Χιλὶ ἐξυσιάζεται ἀπὸ ἕνα ἔθνος ἔτζι ὀκνηρό.

Ἤθελε εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία ἕνα συμβεβηκὸς πολλὰ ξεχωρισὸ, ἂν ἡ Ἀμερικὴ ἤθελε τινάξη κάμμια φορὰ τὸν ζυγὸ τῆς Σπάνιας, καὶ ἂν τότε ἕνας ἐπιτήδειος ἀντιβασιλεὺς ἀγκαλιάζωντας τὸ μέρος τῶν Ἀμερικανῶν, ἤθελε τὺς βαςάξη μὲ τὴ δύναμί τυ καὶ μὲ τὴν ἀγχίνοιά τυ· ἐπειδὴ οἱ τόποι της τότε ἤθελαν κάμνη παρευθὺς τὺς καρπύς μας, καὶ οἱ κάτοικοι μὴν ἔχωντας χρεία πλέο ἀπὸ τὰ ἐδικά μας ἐφόδια, καὶ πραγμά-

ματείαις, ἡ Εὐρώπη ἤθελε πέσῃ σχεδὸν εἰς τὴν ἴδια κατάστασι ὁποῦ ἦταν καὶ προτήτερα τώρα 4 αἰῶνες. Ἡ Σπάνια φαίνεται ἐν σκέπῃ αὐτῆς τῆς μεταβολῆς, μὰ τὸ κράτος τῆς τύχης εἶναι πολλὰ ἐκτεταμένο, καὶ ἡ φρόνησι τῶν ἀνθρώπων ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐλπίσῃ, πῶς ἠμπορεῖ νὰ προϊδῇ καὶ νὰ προλάβῃ ὅλαις ταῖς φαντασίαις της;

Ὁ ἀέρας αὐτοῦ τοῦ βασιλείου δὲν εἶναι παντοῦ ὁ ἴδιος, ἐπειδὴ εἰς τὴ Γαλικία καὶ Καταλόνια εἶναι ὑγρὸς, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὴ θάλασσα, εἰς τὰ ἀρκτῷα μέρη εἶναι ψυχρὸς, εἰς τὰ ἐπίλοιπα μέρη βρέχει σπανίως, καὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι τόσο καθαρὸς εἰς αὐτὰ, ὁποῦ τὸν Ἰούνιο, Ἰούλιο, Αὔγουστο σύννεφα σχεδὸν δὲν φαίνονται εἰς αὐτά· ἡ ζέστη εἶναι ἀνυπόφορη τὴν ἡμέρα, μάλιστα εἰς τὸ μέσο τοῦ βασιλείου· ἡ νύκτα ὅμως εἶναι ψυχρή. Τὴν πεῖνα ὁποῦ ἀκολουθεῖ πολλαῖς φοραῖς εἰς τὴ Σπάνια, πρέπει νὰ τὴν ἀποδώσῃ τινὰς εἰς μόνη τὴ διοίκησι· ἐπειδὴ ὁ τόπος εἶναι γενικῶς εὐφορώτατος. Τοὺς Σπανιόλους διὰ νὰ τοὺς εὐγάλῃ τινὰς ἀπὸ τὴν παραλυσία εἰς τὴν ὁποία εἶναι, ἀπὸ αὐτὴ τὴ πολιτικὴ λιθαργία, πρέπει νὰ τοὺς κτυπήσῃ ἕνα μεγάλο κτύπημα· ἴσως ἡ τύχη τὸ κάμῃ κάμμια φορὰ μὲ μιὰ εὐτυχισμένη ἀποστασία τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ Σπάνια ἔπλυζε ποτὲ ἀπὸ γεννήματα, τώρα πολλαῖς φοραῖς ἔχει χρεία· ἦταν πλούσια ποτὲ, τώρα φτωχὴ στὴ μέση ἀπὸ τοὺς θησαυρούς της· αὐτὴ πρώτη εἶχε τὸ πεζικὸ τακτικὸ στράτευμα τῆς Εὐρώπης, τοὺς ἀνδρειοτέρους ναύτας, τοὺς ἐπιτηδειοτέρους πραγματευτάς· τώρα ἴσως δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ εὕρῃ ἕναν στρατηγὸ ἀξιοπαράβλητο μὲ τοὺς ἐπιλοίπους τῆς Εὐρώπης, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὕρῃ τινὰς ἕνα ἀρτιλλιέρο, τὴν ναυτικὴ ἐπιδεξιότητα ὁποῦ ἐξέπληττε ποτὲ τοὺς Ἐγγλέζους.

Ὡς

Ὡς τόσο ποιὸ ἔθνος ἐκατοίκησε ἕνα καλλίτερο κλίμα, ποιὸ ἔθνος εἶχε μιὰ πλουσιωτέρη γλῶσσα, μέταλλα πολυτιμότερα, προϊόντα πλουσιώτερα καὶ καλλίτερα, κτήσες μεγαλήτεραις; ποιὸ ἔθνος φυσικὰ ἔχει περισσότερα καλὰ καὶ φυσικὰ καὶ ἠθικὰ, μιὰ ψυχὴ γενναία, καὶ φυσικὰ ἐπιῤῥοπὴ εἰς ταῖς μεγαλουργίαις, ἕνα φανταστικὸ εὐρύχωρο καὶ ὑψηλὸ, καὶ αὐτὴ τὴ φυσικὴ σύστασι ὁποῦ κάμνει ἥρωας στῖς ἀρεταῖς, καὶ κακίαις, πρόσθεσε ἀκόμι τὴν ἐγκράτεια, τὴν ἐπίμονη ὑπομονὴ, τὴν ἀνδρία, ἕναν ἔρωτα τῶν νόμων, καὶ τῆς τάξεως, τέλος πάντων ἐκεῖνο τὸ σταθερὸ καὶ γόνιμο ἦθος ὁποῦ διαιωνίζει τὰ ἔθνη; μὰ αὐτὸ τὸ τέτοιο ἔθνος δὲν εἶναι παρὰ ἕνα ἔθνος κακοῤῥίζικο. Οἱ Σπανιόλοι ὅσο ἀπὸ τὴ φύσι ἔχουν ὅλα διὰ νὰ λάμψουν εἰς ταῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις, μὰ κακῇ τύχῃ ὅλα αὐτὰ τὰ φυσικὰ χαρίσματα χάνονται, ἀνακατόνονται μὲ τὴ διοίκησί τους, καὶ μένουν νεκρά· Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ τοῦ εὐτυχισμένου τόπου ἔπρεπε νὰ συστήνουν ἕνα ἔθνος Κολοσσαῖο, οἱ παπᾶδες τους τοὺς κάμνουν νὰ συστήνουν ἕνα Πυγμαῖο.

Φαίνεται πῶς ἡ φύσι δὲν ἔκαμε ἄλλο τίποτες, παρὰ ἀποβουκόλησε αὐτὸ τὸ ἀγαπημένο της παιδὶ καὶ ἐκδεδιητημένο. Ὁ ὑπερήφανος καὶ εὐγενὴς Σπανιόλος ἐρυθριᾷ νὰ παιδευθῇ, νὰ ξενιτευθῇ, νὰ ἔχῃ τίποτες ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη· μὰ αὐταῖς αἱ ἐπιστήμαις καὶ αἱ τέχναις ὁποῦ δὲν καταδέχεται νὰ ταῖς μάθῃ, δὲν συμβάλλουν τίποτες εἰς τὴν εὐτυχία του, εἰς τὴν εὐζωΐα του; δὲν ἔχει χρεία νὰ κάμῃ τοὺς ποταμούς του πλευστοὺς, νὰ σκάψῃ διώρυγες διὰ νὰ μετατοπίζῃ τὰ περιττὰ μιᾶς ἐπαρχίας εἰς μιὰ ἄλλη ὁποῦ ἔχει χρεία; δὲν ἔχει χρεία νὰ διορθώσῃ παλαιοὺς νόμους, καὶ γελοίους, ἐπιπαππῷα ἔθιμα, νὰ τελειοποιήσῃ τὴ ναυτική του, τὴ γεωργική του, τὴν πραγμάτεια του διὰ ταῖς χρείαις του καὶ διὰ τὴν ἀνάπαυσί του, νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴ δεισι-

σιδαιμονία ἡ ὁποία τὸν βαςᾶ ἀπὸ κάτω εἰς τὸν ζυγὸ τῶν
παπάδων, νὰ ἀποτινάξῃ σφάλματα ἐπικίνδυνα,
πρόληψες ἐπικινδυνότεραις ἀκόμι· τέλος πάντων,
νὰ συςήσῃ τάγματα νὰ τὸν διαφεντεύυν; Τὸν Σπανιό-
λο δὲν τὸν λείπει τίποτες εἰς τὸ νὰ εἶναι εὐτυχὴς, καὶ
ζηλωτὸς, παρὰ ἡ ἐπιθυμία.

Παντῦ ἡ φύσι τὲς ἐπιδαψιλεύει μὲ μιὰ μεγάλη
ἐλευθεριότητα ὅλα της τὰ χαρίσματα, τὲς καλλίτε-
ρυς καρπὺς, ἀπίδια διάφορα, ῥοδάκινα, καισὰ, ἐ-
λιαῖς, ἀμύγδαλα, σῦκα, ςαφύλια, ςαφίδες, κά·
ςανα καλὰ, κίτρα, λεϊμόνια, πορτοκάλια, μῆλα,
ῥεΐδα, καὶ ἄλλα. Ἡ Μάνιχα καὶ ἡ Ἀνδαλυσία κάμ-
νυν καὶ κρόκκο πολὺν, ἡ Γρενάδα καὶ Βαλέντζα,
ζάχαρη, μέλι παντῦ πολὺ, μετάξι· ἡ Καταλόνια
κάμνει ῥύζι, λινάρι, καννάβι, ὅμως δὲν χορηγεῖ μή-
τε τὸ δέκατο ἀπὸ ἐκεῖνο ὁπῦ ἠμπορεῖ νὰ μεταχειρισθῇ
ἡ Σπάνια, ἀκόμι καὶ ἐκεῖνο ὁπῦ γίνεται δὲν δυλεύεται
εἰς τὸν τόπο· ἐπειδὴ οἱ Σπανιόλοι πανιὰ, καὶ σχοινιὰ
ἀγοράζυν ἀπ᾽ ἔξω. Ἡ Ἀλκαβαλέλα κάμνει βαμπά-
κι· ἀλάτι εἶναι παντῦ· κοντὰ εἰς τὸ θαλασσινὸ, εἶ-
ναι ἁλικαῖς μὲ ὀρυκτὸ ἁλάτι· εἶναι ἀκόμι καὶ ἕνα εἶδος
ἁλάτι ὁπῦ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὸ σαπύνι καὶ εἰς
τὰ ὑαλυργεῖα. Πρόβατα εἶναι πλῆθος, εἶναι ἄρχον-
τες ὁπῦ ἔχυν ἕως τριάντα χιλιάδες· τὰ ἐξαίρετα
μαλλιὰ εἶναι τῆς παλαιᾶς Καςίλλιας καὶ τῆς Ἀνδαλυ-
σίας· γενικῶς ὅμως ὅλα τὰ μαλλιὰ εἶναι καλά· εἶναι
τριῶν λογιῶν, τῆς ῥάχις, τῶν πλαγινῶν, καὶ τὰ
λεπτὰ τῆς κοιλιᾶς. Τὸ γένος τῶν προβάτων εἶναι ἀπὸ
τὴν Ἀφρική. ἐπειδὴ προτήτερα τὰ πρόβατα δὲν ἦταν
καλά. ἕνα τοιῦτο ἐσοχάσθηκαν καὶ ἔκαμαν καὶ οἱ Ἐγ-
γλέζοι, καὶ ἐκαλλιτέρευσαν τὰ πρόβατάτυς, καὶ
ἔχυν καὶ κρέας, καὶ μαλλιὰ καλλίτερα.

Τὸ ἴδιο ἠμπορεῖ νὰ κολεθῇ καὶ εἰς τὺς ἀνθρώπυς·
ἐπειδὴ πολλαῖς φοραῖς ἕνα γένος ὁπῦ ἐξέκλινε καὶ ἐνο-
θεύ-

θεύθηκε, ἐπῆρε μιὰ νέα ἐνέργεια, σμίγωντας τὸ αἷμα
τυ μὲ ἑνὸς ἄλλυ ἔθνυς· οἱ βασιλεῖς Τῦρκοι εἰς τὴν ἀρχὴ
εἶχαν ἐκείνη τὴ Σκυθικὴ καὶ φρικτὴ ἀχημάδα, τῆς
ὁποίας τώρα δὲν φαίνεται κανένα ἴχνος.

Τὰ ἄλογα τῆς Ἀνδαλυσίας καὶ τῶν Ἀςυριῶν εἶναι
ἐξαίρετα, τὰ μυλάρια γενικῶς εἶναι τὰ καλλίτερα τῆς
Εὐρώπης· βόδια καὶ γίδια δὲν εἶναι τόσο πολλά. Πρὸς
τούτοις ἔχει διάφορα καὶ πλύσια μέταλλα διὰ τὰ ὁποῖα
ἦταν καὶ τὸ παλαιὸ περίφημη· ἀφ᾽ ὗ ὅμως εὑρέθηκε
ἡ Ἀμερικὴ, τὰ μέταλλα τῦ μαλάματος καὶ ἀσιμιῦ τὰ
κυβερνῦν καὶ δὲν τὰ δυλεύυν, ἕως νὰ τελειώσυν τῆς
Ἀμερικῆς. Αἱ ἀκρογιαλιαῖς της εἶναι φοβεροὶ ψαρό-
τοποι, μάλιςα τῆς Ἀνδαλυσίας καὶ Γαλικίας· αἱ
ταριχεῖαις λέγει ὁ Στράβων ἦταν ἕνα ἀξιόλογο ὑπο-
κείμενο τῆς πραγματείας τὸ παλαιό· τώρα ὅμως οἱ
Σπανιόλοι εἶναι τόσο ἐπιτήδειοι ψαρᾶδες ὁπῦ ἀγορά-
ζυν κάθε χρόνο ἀπὸ ἄλλα ἔθνη περισσότερο ἀπὸ 3
μιλλιόνια γρόσια. Εἰς ὅλα ἔχυν οἱ Σπανιόλοι χρεία
ἀπὸ ξένυς τεχνίτας, ξένοι εἶναι καὶ οἱ ναυπηγοί τυς,
καὶ τ:.

Τὰ ὑποκείμενα τῆς ἐξαγωγικῆς πραγματείας
εἶναι πετζιὰ τράγεια ἀργασμένα, κόκκινη βαφὴ,
χάλκωμα, σίδηρο καὶ τ:· πρὸς τύτοις γίνεται καὶ
μιὰ ἐξαγωγὴ ἀξιόλογη κρασιῶν ὄχι μόνο εἰς τὴν ἐπί-
λοιπη Εὐρώπη, ἀμὴ καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴ, ἀπὸ τὰ ὁ-
ποῖα τὰ ἀξιολογώτερα εἶναι τῆς Σαραγκόσσας, Οὐέσ-
κας καὶ Καρινένας εἰς τὴν Ἀραγόνα.

Αἱ Σιέῤῥαις, λέξι Σπανιόλικη ὁπῦ τὴν μεταχει-
ρίζονται νὰ φανερώσυν ῥάχες βυνῶν ὁπῦ εἶναι διακομ-
μέναις, καὶ ἔχυν δόντια σὰν τὸ πριόνι, αἱ Σιέῤῥαις
λέγω εἶναι πολλαῖς· ἡ νέα Καςίλλια μάλιςα εἶναι
κατάπυκνη.

Αἱ ἀξιολογώτεραις Σιέῤῥαις εἶναι ἡ Σιέῤῥα τῆς
Κόγκας, τῆς Μολίνας, τῆς Νεβάδας, τῆς Μορένας,

ἡ ὁποία εἶναι τὸ ἀξιολογώτερο ὄρος, καὶ χωρίζει τὴν Ἀνδαλουσία ἀπὸ τὴ Μάνικα κατιλίκι τῆς νέας Καστίλλιας, καὶ ἄλλαις· Ὅλα σχεδὸν τὰ βουνὰ αὐτὰ εἶναι ἀπόσχιδες τῶν Πυρηναίων ὁποῦ χωρίζουν τὴ Σπάνια ἀπὸ τὴ Φράντζα, καὶ ἔχουν 5 μόνον στράταις ὁποῦ πηγαίνουν ἀπὸ τὸ ἕνα βασίλειο εἰς τὸ ἄλλο.

Εἰς τὰ μέσα τοῦ ὑστερινοῦ αἰῶνος δὲν ἔβρεξε τελείως εἰς τὴ Σιέρρα τῆς Μορένας 15 χρόνους· αὐτὴ ἡ ὑπερβολικὴ ἀνομβρία ἐπροξένησε μία τόσο μεγάλη ξηρασία, ὁποῦ ὅλαις αἱ πηγαῖς ἔσυψαν, ἡ γῆ ἄνοιξε εἰς πολλὰ μέρη, ἡ φωτιὰ ἔπιασε εἰς τοὺς δρυμοὺς ὁποῦ ἦταν καταξηραμμένοι, καὶ ἡ πυρκαϊὰ ἔγινε τόσο σφοδρὴ ὁποῦ ἀνέλυσαν λέγουν, μέταλλα μαλάματος, καὶ ἀσημιοῦ ὁποῦ ἦταν μέσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς. Ἕνα παρόμοιο ἀνάλυμα ἀκολούθησε καὶ τὸ παλαιὸ, καὶ ὕστερα περνοῦσε ὡς μῦθος.

Μεταλλικὰ νερὰ εἶναι παντοῦ σχεδὸν, καὶ θερμὰ καὶ κρύα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μερικὰ εἶναι ὀνομαστὰ διὰ τὴ θεραπεία ὁποῦ βλέπουν πολλοὶ ἄρρωστοι καὶ μάλιστα ὅσοι πάσχουν ἀπὸ ῥευματικά.

Εἶναι εἰς τὴ Σπάνια 250 ποτάμια, τὰ μεγαλήτερα καὶ ἀξιολογώτερα εἶναι ἕξ. Ὁ Ἴβηρ, ὁ ὁποῖος γεννᾶται κοντὰ εἰς ταῖς Ἀστουρίαις, περνᾷ εἰς τὴν ἄκρη τῆς Μπισκαΐας καὶ Ναβάρρας, διαπερνᾷ τὴν Ἀραγόνα, περνᾷ ἀπὸ ταῖς πόλεις Σαραγκόσσα, Τορτόσα, καὶ χύνεται μέσα εἰς τὴ Μεσόγειο.

Ὁ Γουαδαλκιβίρος, (ὄρος Ἀραβικὸς ὁποῦ σημαίνει μεγάλος ποταμός) ὁ ὁποῖος ἔχει ταῖς πηγαῖς του εἰς τὰ σύνορα τῆς Μουρκίας, διαπερνᾷ ὅλη τὴν Ἀνδαλουσία, περνᾷ ἀπὸ ταῖς πόλεις τὴν Κόρδοβα καὶ Σεβίλλα καὶ ἄλλαις, καὶ χύνεται μέσα εἰς τὸν Γαδειτικὸ κόλπο, εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος του. Αὐτὸς εἶναι ὁ Βαῖτις τῶν παλαιῶν.

Ὁ Ἄννας, τώρα Γουαδιάννας, ὁ ὁποῖος πηγάζει εἰς μιὰ πεδιάδα εἰς τὴ νέα Καστίλλια, διαπερνᾷ τὴν Ἐστραμαδοῦρα τῆς Σπάνιας, τὸ Ἀλεντάϊο τῆς Πορτουγαλλίας, ξεχωρίζει τὴν Ἀλγάβρα ἀπὸ τὴν Ἀνδαλουσία, καὶ ἐμβαίνει κ᾿ αὐτὸς μέσα εἰς τὸν Γαδειτικὸ κόλπο, εἰς τὸ βόρειο μέρος του.

Ὁ Τάγος, ὁ ὁποῖος ἀναβρύει εἰς τὴ νέα Καστίλλια, βρέχει ἕνα ἀρκετὸ μέρος αὐτῆς, ξεχωρίζει τὴν Ἐστραμαδοῦρα ἀπὸ τὸ Λεὸν, διαπερνᾷ τὴν Πορτουγαλλία, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀντλαντικὸ Ὠκεανὸ κοντὰ εἰς τὴν Λισβόννα.

Ὁ Δούριος, ὁ ὁποῖος ἔχει ταῖς ἀρχαῖς του εἰς τὴν παλαιὰ Καστίλλια, καὶ ἀφ᾿ οὗ ποτίσῃ ἀρκετὸ μέρος της, διαπερνᾷ τὸ Λεὸν, καὶ τὴν Πορτουγαλλία καὶ χύνεται καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανό· Αὐτὸς εἶναι ὁ μεγαλήτερος ὕστερα ἀπὸ τὸν Τάγο.

Ὁ Μίνιος ὁ ὁποῖος ἀρχίζει εἰς τὴ Γαλικία, διαπερνᾷ αὐτὴν καὶ τὴν ξεχωρίζει εἰς τὸ νότειο ἀπὸ τὴν Πορτουγαλλία, καὶ χύνεται καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ὠκεανό. Αὐτὸς εἶναι ὁ μικρότερος.

Ἡ Σπάνια δὲν εἶναι κατοικημένη ἀναλόγως μὲ τὴν ἔκτασί της καὶ μὲ τὴν εὐφορώτατη γῆ ὁποῦ ἔχει· ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀπογραφὴ ὁποῦ ἔγινε εἰς τὰ 1768, εὑρέθηκαν μόνο κάτοικοι 9 μιλλιόνια καὶ 307840, πρᾶγμα παράδοξο, ἂν παραβάλῃ τινὰς αὐτὴ τὴν ποσότητα μὲ τὴν πολυανθρωπία ὁποῦ εἶχε εἰς τὸν καιρὸ τῶν Ῥωμάνων.

Εἶναι βέβαιο πῶς ἐπικρατεῖ μιὰ λειψανδρία γενικὴ εἰς ὅλη τὴ σφαῖρα μας, ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐλβετία, Ἐγγλιτέρρα, Ὁλλάνδα καὶ Κίνα. Παντοῦ ἐκεῖ ὁποῦ βασιλεύει ἡ ἐλευθερία, εἶναι εἰς τὸν ἀνώτατο βαθμὸ ἡ πολυανθρωπία· ἡ Κίνα μόνο εἶναι ὁ τόπος ὁποῦ ὁ δεσποτισμὸς δὲν ἐμποδίζει τὴν πολυανθρωπία· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴ τὴν μεγάλη ἀρχὴ ὁ δεσπότης εἶναι ὁ πρῶτος

ὑποκείμενος τῶν νόμων, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὄντας, εὑρίσκει τὸ σέβας ὁποῦ οἱ ὑπήκοοί του ἔχουν εἰς αὐτὸν, καὶ τὴν ἐξουσία ὁποῦ ἔχει αὐτὸς εἰς αὐτούς· εὐθὺς ὅμως ὁποῦ θελήσῃ νὰ συκώσῃ τὸ κεφάλι του ἀπὸ πάνω ἀπ' αὐτοὺς, τὰ χάνει ὅλα, καὶ φαίνεται πῶς αὐτὸ τὸ σοφὸ καὶ ὥριμο ἔθνος κάμνωντας εἰς τὸν ἑαυτό του ἕνα αὐθέντη, τὸν ἔδωκε μιὰ ἀπεριόριστη καὶ ἀπόλυτη δύναμι εἰς τὸ νὰ κάμῃ τὸ καλὸ, καὶ τοῦ ἐσύκωσε καὶ τὴν παραμικρὴ εἰς τὸ νὰ κάμῃ τὸ κακό.

Ἐξαιρῶντας λοιπὸν τὴν Κίνα, παντοῦ ἀλλοῦ, καὶ μάλιστα ὁποῦ οἱ ἄγαμοι ἔχουν μεγάλη δύναμι, παντοῦ ὁποῦ κυριεύει μιὰ δεσποτικὴ διοίκησι, παντοῦ αὐτὴ ἡ κακορρίζικη σφαῖρα μας δὲν παραστήνει διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, παρὰ Σκυθικαῖς ἐρημίαις· κύταξε μερικὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, τὴν Ἀσία, τὴν Ἀφρικὴ καὶ τὴν Ἀμερική. ἀπὸ ὅλους ὅμως τοὺς τόπους τῆς Εὐρώπης ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἡ λειψανδρία εἶναι πάρα πολλὴ, εἶναι ἡ Ἰταλία εἰς πολλὰ μέρη, καθὼς εἰς τὴν ἐπικράτεια τοῦ Πάπα καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως, εἰς τὴν Σαρδῶ, εἰς τὴν Κύρνο, καὶ ἡ Σπάνια εἰς ὅλαις ταῖς ἐπαρχίαις.

Πολλὰ εἶναι τὰ αἴτια ὁποῦ ἐσύντρεξαν καὶ συντρέχουν εἰς αὐτὸ τὸ κακὸ τῆς Σπανίας· Ὁ διωγμὸς τῶν Μωαμεθανῶν εἰς τὰ 1609, σφάλμα πολιτικὸ καὶ χωριάτικο καθὼς εἰς τὴ Φράντζα ἡ ἀναίρεσι τοῦ δόγματος τῆς Νάντας· ἐπειδὴ οἱ Μαυρούσιοι ἦταν ἕνα ἔθνος δραστήριο, φιλόπονο, ἐπιδέξιο, θαυμαστὸ εἰς ταῖς μηχανικαῖς τέχναις ὁποῦ ὁ Σπανιόλικος τῦφος ἀποστρέφεται, καὶ μὲ τὸν καιρὸ ἠμποροῦσε μὲ τὴν ἀνεξιθρησκεία νὰ δεχθῇ τὸν Χριστιανισμὸ, καὶ νὰ συστήνῃ πλέον μὲ αὐτοὺς ἕνα ἔθνος. 2 Ἡ ἀγαμία καὶ ἡ ἀσιδοσία καὶ τὰ παράνομα προνόμια ὁποῦ ἀπολαύουν οἱ ἄγαμοι· σφάλμα φυσικὸ, πολιτικὸ, καὶ Χριστιανικὸ, ὁποῦ νομίζουν τὸν γάμο σχεδὸν κακὸ, ἂν καὶ ὄχι θεομίσητο, ὅμως μήτε θεάρεστο· ἡ δεισιδαιμονία μόνο καὶ ἡ ὑπόκρισι, αἱ ἀληθιναῖς ἀθεΐαις

ἠμπο-

ἠμποροῦν νὰ ἐνασπείρουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τέτοια στραβὰ φρονήματα. Εἰς ἕναν τόπο λοιπὸν ὁποῦ οἱ ἄγαμοι ἔχουν τόσα καλὰ, καὶ τὸ κοινὸ βάρος πέφτει ἀπάνω εἰς ἕνα φαμιλλίτη, δὲν εἶναι παράξενο πρᾶγμα ἡ λειψανδρία. 3 Τὸ Ἱεροκριτήριο, ἐπειδὴ παντοῦ ὁποῦ εἶναι καταστημένο αὐτὸ τὸ θεομίσητο δικαστήριο, ἡ ἐλευθερία τόσο εἰς ταῖς πράξες ὅσον καὶ εἰς τὰ φρονήματα εἶναι συνεσταλμένη, οἱ μεγάλοι καὶ ὠφέλιμοι σκοποὶ πνιγμένοι· ὅλοι γίνονται ὑποκριταὶ καὶ ἀνδράποδα, αἱ τέχναις καὶ ἐπιστήμαις νεκραῖς, καὶ ἀκολούθως καὶ ἡ πολυανθρωπία βλαμμένη. 4 Ἀρρωστιαῖς ἄγνωσταις εἰς τοὺς παλαιοὺς, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ἡ μιὰ σηκόνει ἕνα πλῆθος ἀνθρώπων κάθε μιᾶς ἡλικίας, ἡ εὐλογιὰ, καὶ ἡ ἄλλη ἐπιβουλεύει τὸ ἀνθρώπινο εἶδος καὶ τὸ ἀφανίζει μὲ τὸν τρόπον ὁποῦ οἱ ἄνθρωποι παχίζουν νὰ τὸ αὐξήσουν εἰς αὐτὰ τὸ πάθος ἀποδίδουν οἱ Ἰατροὶ καὶ τὴν ὀλιγοτοκία τῶν Σπανιόλισσων. 5 Τὰ μεγάλα δοσίματα ὁποῦ ῥίχνουν ἀπάνω εἰς τὰ ἀναγκαῖα, καὶ εἰς ταῖς ἀκατέργασταις ὕλαις διὰ τὰ χειρουργεῖα καὶ ταῖς πραγματείαις ὁποῦ γίνονται εἰς τὸν τόπο. Αὐτὸ τὸ πολιτικὸ σφάλμα ὀλιγοστεύει τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐργατῶν, τῶν τεχνιτῶν καὶ συνεισφέρνει πολὺ εἰς τὸ νὰ λειψανδροῦν πόλεις καὶ χωριά. 6 Ἡ δίαιτα τῶν Σπανιόλων· ἐπειδὴ τὰ ἀρωματικὰ καὶ μάλιστα τὸ πεππέρι ὁποῦ καταχρῶνται, προξενοῦν εἰς τὸ σῶματους, εἰς τὰ νεῦρα τους, εἰς τοὺς γεννητικοὺς χυμοὺς μιὰ γενικὴ ξηρότητα· σπάνιο εἶναι νὰ ἀπαντήσῃ τινὰς ἕνα Σπανιόλο χονδρό· καὶ συνειθισμένο, ἕναν πολλὰ λιγνό. 7 Αἱ σφοδραῖς ἐξάτμησες ὁποῦ προξενοῦνται ἀπὸ ταῖς ζέσταις, καὶ ἡ μεγάλη μεταβολὴ ὁπ' εἶναι ἀναμεταξὺ στὴν ἡμέρα καὶ νύχτα, καὶ οἱ ζεστοὶ ἄνεμοι καὶ ψυχροί. Κοντὰ εἰς τὴν ἀγονία ὁποῦ προξενοῦν αὐτὰ τὰ αἴτια προξενοῦν ἀκόμι καὶ τὴν τυφλότητα· ἐπειδὴ οἱ τυφλοὶ εἶναι ἐδῶ περισσότεροι παρὰ εἰς ἄλλο μέρος. 8 Ὁ ἄπειρος μετατοπισμὸς

τῶν

τῶν κατοίκων εἰς τὴν Ἀσία, τὴν Ἀφρικὴ καὶ τὴν Ἀμερική. Τὰ καράβια τῆς μοναρχίας κοντὰ ὁποῦ δὲν εἶναι μιὰ ἀντισήκωσι αὐτοῦ τοῦ κακοῦ, συνεισφέρουν ἀκόμι νὰ τὸ βαρύνουν, αὐξαίνωντας τὴ φυσικὴ ἀναισθησία τῶν κατοίκων, φέρνωντάς τους ἀπὸ ξένους τόπους ἐκεῖνα ὁποῦ ἠμποροῦσαν νὰ εὕρουν καὶ πλουσιοπάροχα εἰς τὸν ἐδικόν τους· Οἱ θησαυροὶ κάμνουν τὸν κύκλο τους εἰς τὴν ἐπίλοιπη Εὐρώπη ὁποῦ πλουτίζουν, καὶ ἡ Σπάνια ἐθυσίασε μιλλιόνια κατοίκους της διὰ νὰ τοὺς ἀποκτήσῃ. Εἰς αὐτὰ τὰ αἴτια ἠμπορεῖ τινὰς νὰ προσθέσῃ καὶ ἄλλα τὰ ὁποῖα ἀνήκουν καὶ εἰς τὴν ἐπίλοιπη Εὐρώπη. Οἱ ὀλίγοι τρόποι ὁποῦ μεταχειρίζεται ἡ διοίκησι εἰς τὸ νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν πολυανθρωπία, ἡ τρυφὴ ὁποῦ συστέλνει τὸν ἀριθμὸ τῶν παιδιῶν, οἱ συχνοὶ πόλεμοι, ἡ ἀγαμία τῶν στρατευμάτων, πρᾶγμα ἀγνώριστο εἰς τοὺς Ῥωμάνους, ὁποῦ ἦταν ἐξαίρετοι στρατιῶται· καὶ οἱ ποινικοὶ νόμοι, καὶ τ: καὶ τ: καὶ τ:.

Μετροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ βασίλειο 139 καθ' αὐτὸ πόλεις τζιουδάδαις Σπανιόλικα, καὶ πολλαῖς χώραις, βίλλαις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις μερικαῖς εἶναι μεγαλήτεραις καὶ ἀξιολογώτεραις ἀπὸ ταῖς πόλεις.

Οἱ καλόγεροι εἶναι ὡς 1 πρὸς τὰ 30.

Εἶναι 8 ἀρχιεπισκοπαῖς, καὶ δυὸ ἐπισκοπαῖς ὁποῦ ὑπόκεινται ἀμέσως εἰς τὸν Πάππα· Ὅλαις αἱ ἀρχιεπισκοπαῖς καὶ ἐπισκοπαῖς εἶναι πλουσιώταταις. Εἶναι 3 χιλιάδες καὶ 159 μοναστήρια, 2 χιλιάδες καὶ 136 διὰ τοὺς ἄνδρας, καὶ 1023 διὰ ταῖς γυναῖκες. Εἰς τὴν Ἀμερικὴ ἔχουν οἱ Σπανιόλοι 7 ἀρχιεπισκοπαῖς, καὶ 31 ἐπισκοπαῖς.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάνιας ψηφίζει ὅλους τοὺς ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους, καὶ ὁ Πάππας τοὺς ἐπικυρόνει· Κατὰ ταῖς συνθήκαις ὁποῦ ἔκαμαν εἰς τὰ 1752, ὁ Πάππας ἐπαραχώρησε εἰς τὸν βασιλέα νὰ ψηφίζῃ εἰς

ὅλα

ὅλα τὰ μικρότερα ἐπικερδῆ ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα (μπενεφίτζια μινόρα, ὅ ἐστι εὐεργετήματα μικρότερα), τὸ ὁποῖο ἔκαμε νὰ παύσουν τὰ ἔξοδα ὁποῦ ἐγίνουνταν διὰ τὰ ταξίδια εἰς τὴν αὐλὴ τῆς Ῥώμης, καὶ ἐβεβαίωσε τὴν ἐξουσία τοῦ βασιλέως εἰς τὸν κλῆρο.

Μὲ ἕνα δόγμα ὁποῦ ἐξεδόθηκε ἀπὸ τὸν γ'. Κάρολο, καὶ ἐστάλθηκε εἰς τὸν ἀρχιεροκρίτη, εἶναι ἀπηγορευμένο εἰς ὅλους τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς νὰ δεχθοῦν, νὰ ἀνακοινώσουν, νὰ ἐκτελέσουν κανένα γράμμα τῆς αὐλῆς τῆς Ῥώμης εἰς ὁποῖον καὶ ἂν ἤθελε σταλθῇ, χωρὶς νὰ θεωρηθῇ πρῶτα ἀπὸ τὴν αὐλή, καὶ νὰ ἐξετασθῇ.

Θρησκεία ἀνεκτὴ μόνη εἶναι ὁ Δυτικισμός.

Ἂν κρίνῃ τινὰς τὴν εὐλάβεια τῶν Σπανιόλων ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ πλούτη τῶν ἐκκλησιῶν, βέβαια δὲν θέλει εὕρῃ ἀπὸ αὐτοὺς καὶ τοὺς Πορτουγάλλους ἄλλους Χριστιανικωτέρους.

Τὸ ἱεροκριτήριο σώζεται ἀκόμι.

Οἱ κόνται, μαρκέζοι καὶ δοῦκες κάμνουν τὴν πρώτη εὐγένεια· ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι οἱ μεγάλοι Σπανιόλικα Λὸς Πρίμος ὁποῦ ἐπέχουν τὸν πρῶτο τόπο ὕστερα ἀπὸ τὸν βασιλέα καὶ τὸ βασιλικὸ γένος· Αὐτῶν τὸ ἀξίωμα εἶναι κατὰ διαδοχή, πάρεξ ἂν θελήσῃ ὁ βασιλεὺς νὰ τὸ δώσῃ εἰς κανέναν ἐν ὅσῳ ζῇ μόνο. Οἱ Πρῶτοι αὐτοὶ ἔχουν καὶ τὸ προνόμιο νὰ σκεπάζωνται μπροσθὰ εἰς τὸν βασιλέα, ὅμως μὲ κάποια διαφορὰ αἱ τρεῖς τάξες· ἡ πρώτη ὅταν ἀρχίσῃ νὰ ὁμιλήσῃ· ἡ δεύτερη, ὅταν τελειώσῃ τὴν ὁμιλία, καὶ ἡ τρίτη ὅταν καθίσῃ, καὶ αἱ τρεῖς ὅμως μὲ τὴν ἄδεια τοῦ βασιλέως. Αὐτὸ τὸ προνόμιο τὸ ἔχουν ἀκόμι καὶ οἱ καρδινάλοι καὶ οἱ ἀρχιεπίσκοποι, καὶ οἱ νούντζιοι τοῦ Πάππα, καὶ οἱ πρέσβεις τῶν βασιλέων. Οἱ Πρῶτοι ἀπολαύουν ἀκόμι καὶ ἄλλα προνόμια. Αὐτοὶ καὶ ὅταν πεθάνῃ κανένας ἀπὸ τὸ βασιλικὸ αἷμα, τὸν εὐγάνουν εἰς ταφή. Ὅταν πηγαίνῃ

ὁ βα-

ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ σεριάνι ἢ εἰς τὸ κυνήγι, αὐτοὶ εἶναι οἱ κοντότεροί του. Αἱ γυναῖκες τους ἔχουν καὶ αὐταῖς τὰ ἴδια προνόμια καὶ εἰς τὴ χηρεία της.

Οἱ Πρῶτοι τῆς Σπανίας σοχάζονται τὸν ἑαυτότους ἴσιους μὲ τοὺς πρίγκιπας τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας, τὸ ὁποῖο ἔγινε πολλαῖς φοραῖς αἰτία διαφορῶν περὶ πρωτοκαθεδρίας.

Εἶναι εἰς τὴ Σπάνια 7 καβαλλαρίαις πολεμικαῖς· ἡ πρώτη εἶναι τὸ Χρυσοῦν δέρας, τὸ ὁποῖο τὸ ἔχουν καὶ οἱ Αὐστριακοὶ, καὶ τὸ οἰκειοποιοῦνται καὶ οἱ δυὸ προβάλλοντας καθ᾽ ἕνας τὰ δίκαιάτου. Τὸ χρυσοῦν δέρας ἔχει διὰ σημεῖο ἄλλος δὲν θὰ ἔχῃ· οἱ καβαλλέροι τὸ φοροῦν εἰς τὴν ἄκρη μιᾶς χρυσῆς κορδέλας.

Β΄ Ἡ καβαλλαρία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, διαταγμένη ἀπὸ τὸν ια΄· Φριδερίκο βασιλέα τοῦ Λεονίου. Ἔχει σημεῖο ἕναν σταυρὸ κόκκινο εἰς σχῆμα σπαθίου, εἰσοδήματα πολλά. Οἱ καβαλλέροι φυλάγουν τὸν κανόνα τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου.

Γ΄. ἡ καβαλλαρία τῆς Καλατράβας, ἡ ὁποία ἔχει σημεῖο ἕναν σταυρὸ κόκκινο. Ἔχει μοναστήρια ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ εἰσοδήματα πολλά. Οἱ καβαλλέροι φυλάγουν τὸν κανόνα τοῦ Ἁγίου Βενεδίκτου.

Δ΄. ἡ Οὐλκατάνα, ἡ ὁποία ἔχει σημεῖο ἕνα σταυρὸ εἰς σχῆμα κρίνου· Ἀκολουθεῖ καὶ αὐτὴ τὸν ἴδιο κανόνα· ἔχει εἰσοδήματα καὶ μοναστήρια.

Ε΄. τῆς Μοντέτζας (πόλι). ἔχει καὶ αὐτὴ πρόμοια· οἱ καβαλλέροι φοροῦν ἕναν σταυρὸ εἰς τὸ στῆθος.

ϛ΄· ἡ καβαλλαρία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ζ΄. τοῦ γ΄· Καρόλου, διαταγμένη ἀπὸ τὸν προκάτοχο τοῦ νῦν βασιλέως εἰς τὰ 1771. ὁ βασιλεὺς εἶναι ἀρχικαβαλλέρος.

Ἡ Σπανιόλικη γλῶσσα εἶναι σύνθετη καθὼς καὶ ἡ

ἡ Φραντζέζικη ἀπὸ τὰ λείψανα ὅλων τῶν γλωσσῶν παλαιῶν καὶ νέων, καὶ εἰς πολλαῖς λέξες καθὼς καὶ εἰς τὴν προφορὰ μετέχει πολὺ ἀπὸ τὴν Ἀραβική.

Ὅταν οἱ Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Κελτίβηρες καὶ οἱ Ἕλληνες ὅπου ἐκατοικοῦσαν εἰς τὴ Σπάνια, ὑποτάχθηκαν ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους, ἡ ἀνακατωσίτους μαζὶ μὲ ταῖς ἀποικίαις τῆς Ῥώμης, καὶ ἡ παντοτινὴ χρεία εἰς τὸ νὰ καταλαμβάνωνται, τοὺς ἀνάγκασαν νὰ ὁμιλοῦν ἀπ᾽ ὀλίγ᾽ ὀλίγο τὴ γλῶσσα τῶν κρατούντων· ἔφεραν παρευθὺς ἕνα πλῆθος ἑρμηνείαις καὶ τρόπους φράσεων εἰς τὴν παλαιάτους γλῶσσα. Οἱ βάρβαροι ὅπου ἐκατακομμάτιασαν τὴ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων καὶ ὅπου εἶχαν 300 χρόνους αὐτὸ τὸ βασίλειο ἐσυνέσφεραν πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς νὰ χαλασθῇ ἡ Λατινικὴ γλῶσσα, ἡ ἐξουσία πάλιν ὕστερα τῶν Μαυρουσίων τὴν ἐμεταμόρφωσε.

Ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς πῶς αὐτὴ εἶναι τώρα γλυκειὰ, ἐνεργὴς, μεγαλοπρεπὴς, καὶ ξεχωριστὰ πολλὰ ἐπιτήδεια εἰς τὸ νὰ ζωγραφήσῃ τινὰς ὑποθέσες ὑψηλαῖς· πλήθει ἀπὸ ὅρους ἐπιτήδειους διὰ νὰ ἑρμηνεύσῃ τινὰς ταῖς πλέον ἀφῃρημέναις ἰδέαις, καὶ τὰ διάφορα αἰσθήματα τῆς ψυχῆς. Ἡ Πορτογάλλικη εἶναι μιὰ διάλεκτόςτης· ἡ ἀξιολογώτερη ὅμως διάλεκτος εἶναι ἡ Καστιλλιώτικη, ἡ ὁποία ὅλο καλλιεργεῖται καὶ καλλιτερεύει ἀπὸ τὴν ἀκαδημία τοῦ Μαδριδίου, ἡ ὁποία ἐσυστήθηκε εἰς τὰ 1713 πρὸς παράδειγμα τοῦ Παρισίου.

Εἶναι 19 γενικὰ σχολεῖα εἰς τὴ Σπάνια, προικισμένα πλουσιώτερα ἀπὸ τῆς Φράντζας καὶ Ἐγγλιτέρρας, ὅμως πολὺ λείπει αὐτὸ νὰ κάμουν καὶ ἕνα παρόμοιο καρπό· τί ἐλπίζει τινὰς νὰ εὐγάλῃ ἕνας τόπος ὅπου πρέπει νὰ πάρῃ ἄδεια τινὰς νὰ φρονῇ, ὅπου ἕνας ἀμαθὴς ἐπικρίνει καὶ θέλει νὰ διευθύνῃ τὰ κινήματα ἑνὸς σοφοῦ· ἔτζι λοιπὸν ἡ Σπάνια εἶναι στερημένη ἀπὸ μαθηματικοὺς, ἀπὸ φυσικοὺς, ἀπὸ ἀστρονόμους, ἀπὸ νατουραλίστας, καὶ τ. ὡς τόσο ἡ Σπάνια

νια εἰς τὸν καιρὸ τῆς βαρβαρότητός της ἡ ὁποία δὲν ἦταν ὀλιγώτερη ἀπὸ τῶν γειτόνων της, εὔγαλε ἕνα ἄνδρα ὁποῦ ἔκαμε ἕνα ποίημα θαυμασό.

Εἶναι μερικὸς καιρὸς ὁποῦ ἐκατάστησαν μερικὰ ἐργαστήρια, καὶ χειρουργεῖα εἰς μερικὰ μέρη, ὄχι ὅμως ἀρκετὰ διὰ ὅλο τὸ βασίλειο· ὕστερα καθὼς εἶπα καὶ παραπάνω, ἀπὸ μιὰ ἀμάθεια τῆς διοικήσεως τὰ ἀναγκαῖα καὶ αἱ ἀκατέργασταις ὕλαις εἶναι τόσο βαρυφορτωμένα ἀπὸ δοσίματα, ὁποῦ ὁ μαῦρος τεχνίτης δὲν κερδαίνει τίποτες, καὶ τὸν ἐξοδευτὴ πάλιν τὸν ἔρχεται καλλίτερα νὰ ᾿γοράζῃ καὶ πραγμάτειαις καὶ ἀναγκαῖα ἀπ᾿ ἔξω.

Αὐτὰ κουστίζουν τὸν χρόνο εἰς τὴ Σπάνια παραπάνω ἀπὸ 15 μιλλιόνια γρόσια, τὰ 5 εἰς πρᾶγμα καθὼς μαλλιά, λάδι, κρασί, σταφίδα, καὶ τὰ ἐπίλοιπα 10 εἰς μετρητὰ ἄσπρα ὁποῦ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἀμερική.

Ἡ πραγμάτεια εἰς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Σπάνιας εἶναι μὲ τὴν ὁλότη νεκρή, εἴτε ἀπὸ τὴ στέρησι τῶν δρόμων, τῶν διωρύγων, καὶ τῶν πλευστῶν ποταμῶν, εἴτε καὶ ἀπὸ τὰ μεγάλα ἀγώγια καὶ τὰ ἄλλα ἔξοδα ὁποῦ περνοῦν πολλαῖς φοραῖς τὴν τιμὴ τοῦ πράγματος. Ἡ τοποθεσία της ἡ ἐξωτερικὴ εἶναι θαυμάσια διὰ τὴν πραγμάτεια· βασιλεύοντας εἰς δυὸ θάλασσαις, ἔχοντας πολλοὺς καὶ καλοὺς λιμένας, ἠμποροῦσε μὲ μεγάλη εὐκολία ναὐγάλῃ εἰς ξένους τόπους τὰ περιττὰ μὲ κέρδος ἐδικό της, καὶ νὰ φέρνῃ ἀπ᾿ ἀλλοῦ ἐκεῖνα ὁποῦ χρειάζεται· ὅμως αὐτὸ τὸ προτέρημα εἶναι περισσότερο διὰ τοὺς ξένους παρὰ διὰ τοὺς ἐντόπιους.

Εἶναι ἀληθινὸ πῶς κανένα ξένο ἔθνος δὲν πλησιάζει εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Σπανιόλικης Ἀμερικῆς· μὰ ἕνας νόμος τέτοιος ἀντὶς διὰ νὰ ἐγχειρίζῃ εἰς τοὺς Σπανιόλους τὴν πραγμάτεια, δὲν τοὺς κάμνει παρὰ κομισιονάριους τῶν Ἐγγλέζων, Φραντζέζων, Ὀλ-

λαν-

λανδέζων καὶ Ἰταλῶν, οἱ ὁποῖοι μεταχειρίζονται Σπανιόλικα καράβια, καὶ Σπανιόλους, καὶ στέλνουν πρᾶγμα εἰς τὴν Ἀμερική, καὶ δέχονται τὸ περισσότερο μέρος τοῦ μαλάματος, καὶ ἀσημιοῦ καὶ τῶν πραγματειῶν τῆς Ἀμερικῆς εἰς λογαριασμό τους. Ἔτζι λοιπὸν ὁ Σπανιόλος ὁποῦ ἐπέρασε εἰς τὸ ὄνομά του τὸ πρᾶγμα, δὲν παίρνει παρὰ ὅ,τι τὸν χαρίσουν, ἢ τὸν συμφωνήσουν.

Οἱ Σπανιόλοι εἶναι γενικῶς ἐγκρατεῖς, βαρεῖς καὶ εἰς ταῖς μπαγατέλλαις, καλοὶ στρατιῶται, πιστοὶ ὑπήκοοι, ἀργοὶ εἰς ταῖς βουλαῖς, σταθεροὶ εἰς ταῖς ἀποφάσεις τους, ὑπομονητικοὶ εἰς ταῖς δυστυχίαις, ὀξύνοες, βαθύνοες· ἀναίσθητοι ὅμως, ὀκνηροί, ἀνδρειότεροι εἰς τὸ νὰ ὑποφέρουν τὴ φτώχεια, παρὰ εἰς τὸ νὰ κάμνουν νὰ τὴν ἀποφύγουν· ἡ ζέστη τοῦ κλίματος συνεισφέρνει πολὺ εἰς αὐτὴ τὴν αἰσχυντὴν ἀπάθεια· ἄκρως ζηλωταὶ εἰς τὴ θρησκεία, καὶ ὁ ζῆλος τους εἶναι συχνὰ μικροπρεπής· ἐπειδὴ καὶ ἐδῶ καθὼς καὶ ἀλλοῦ ἀνάφτουν οἱ ἄνθρωποι περισσότερο διὰ κακοῤῥιζικαῖς παρὰ διὰ οὐσιώδη.

Οἱ Πρῶτοι τῆς Σπάνιας καὶ οἱ ἄρχοντές της ἔχουν συνήθεια νὰ κάμνουν ἐλευθεριότητες ἄμετραις εἰς καιροὺς ἐπιδείξιμους. Εἶναι ἐχθροὶ τῶν σπιτικῶν δουλειῶν καὶ τῶν γραμμάτων, καθὼς καὶ τῶν ξενιτειῶν καὶ τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς, καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι μόνο ἴδιο αὐτῶν, ἀμὴ κοινὸ καὶ εἰς ὅλους. Ὅλοι οἱ Πρῶτοι εἰς τὰ παλάτια τους εἶναι σὰν πρίγκιπες· ὁ τρόπος τῆς ζωῆς τους, ἡ τρυφή τους, ἡ θεραπεία τους, ὁ ἀριθμὸς τῶν δούλων, κάθε τι εἰς αὐτοὺς ἔχει μιὰ ἐμφάνεια καὶ ἕναν τόνο βασιλικά. Ἡ ἐτικέτα τῆς αὐλῆς τέλος δὲν ἔχει, καὶ ἐξαπλόνεται ἕως εἰς ταῖς φλυαρίαις, εἰς ταῖς ὁποίαις ἀποδίνουν οἱ Σπανιόλοι ἐκείνη τὴν ἀξιολογότητα ὁποῦ ἤθελαν κρίνῃ ἀξία ἀλλοῦ διὰ τὰ σπουδαιότατα.

Ἡ σοβαρότης, ἐλάττωμα γενικὸ τῶν μεγάλων, εἶναι διαδοσμένη καὶ εἰς τὸ πλῆθος, καὶ εἰς τοὺς

ζή

ζήτουλας ἀκόμι τοὺς πλέον ξεσχισμένους. Ἕνας ζητιάνος Φραντζέζος εἶναι ἄλλοτὶ μὲ τὴν ὁλότη, παρὰ ἕνας Σπανιόλος· τοῦτος χωρὶς νὰ ἀφήσῃ τὴν κάπα του καὶ τὸ σπαθὶ, ὑποφέρνει τὴν ἔνδειά του μὲ ἕνα βάρος μεγαλοπρεπὲς, ζητεῖ μὲ ἕνα ἦθος ἀρχοντικὸ, καὶ περνεῖ μὲ ἕνα ὑπερήφανο.

Οἱ Σπανιόλοι εἶναι πολλὰ μυρδάριδες· αἱ τράπεζαις τῶν πλουσιωτέρων δὲν γλυτόνουν ἀπὸ μιὰ τέτοια κατηγορία· βλέπει τινὰς εἰς αὐταῖς ἐν ταὐτῷ κάθε τὶ ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ ὄρεξι, καὶ νὰ προξενήσῃ καὶ ναυτία.

Αἱ Σπανιόλισσαις γενικῶς ἔχουν ἕνα χρωματισμὸ περισσότερο παρὰ μελαχρινὸ, μάτια ζωηρότατα, σπλάγχνα ἀρκετὰ, εὐφυΐα, φυσικὴ φρόνησι, ζωηρότητα εἰς ταῖς ὁμιλίαις, εὐκολότητα εἰς τοὺς τρόπους, ἐλευθεριότητα εἰς τοὺς δυστυχισμένους, γενναιότητα, μεγαλαυχία· εἰς ἔρωτα, εἰς φιλία, εἰς φιλοτεκνία, εἰς φιλανδρία, εἰς σέβας, μιὰ διάθεσι μὲ μανία. Οἱ ἄνδρες τους ἦταν προτήτερα ζηλότυποι καθ' ὑπερβολὴ, τώρα ὅμως ἐνέδωκαν καὶ αὐτοὶ, καὶ ἴσως μὲ μισὸ αἰῶνα θὰ εἶναι σὰν τοὺς ἐπιλοίπους Εὐρωπαίους.

Εἰς τὸ Μαδρίδι καὶ εἰς ταῖς ἐπιλοίπαις μεγάλαις πόλεις συνειθίζεται ἀκόμι καὶ ἡ ταυρομαχία. Τὸ παλαιὸ ὅταν καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ ἴδιοι καὶ οἱ μεγάλοι δὲν ἀπαξίοναν νὰ ἐμβαίνουν 'ς τὸ στάδιο ταυρομαχῶντας, ἡ ἡμέρα αὐτοῦ τοῦ βαρβάρου ἀγῶνος ἦταν ἡ λαμπρότερη ἑορτή· τώρα ὅμως ὁποῦ δὲν μάχονται παρὰ μισθωτοὶ, δὲ βλέπει τινὰς τόση τρυφὴ καὶ πολυτέλεια. Οἱ ταῦροι εἶναι φοβεροὶ καὶ διὰ νὰ τοὺς ἀγριώσουν ἀκόμι περισσότερο, δὲν τοὺς ποτίζουν τέσσερες πέντε μέραις προτήτερα. Αὐτὸ τὸ φοβερὸ ζῶο ἀφ' οὗ ἀφεθῇ εἰς τὸ στάδιο, ῥίχνεται μὲ μιὰ ἀγριότητα, μὲ μιὰ μανία ὁποῦ προξενεῖ φρίκη, τότε ἔρχεται καὶ ὁ ταυρομάχος καβάλλα μὲ πεντὲξ ἄλλους πεζοὺς, τὸ κυνηγᾷ, τὸν κυνηγᾷ, καὶ τέλος

πάν-

πάντων ἀφ' οὗ φονευθῇ, τὸ σηκόνουν καὶ ἀφίνουν ἄλλο. Αὐτὴ ἡ ταυρομαχία εἶναι ὀλέθρια εἰς τἄλογα καὶ πολλαῖς φοραῖς καὶ εἰς τοὺς ταυρομάχους.

Ἂν ἡ Σπανία εἶναι 'ς τὰ ἄλλα ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἐπίλοιπη Εὐρώπη, εἶχε ὅμως καὶ ἔχει ζωγράφους περιφήμους, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα ἠμποροῦν νὰ περάσουν διὰ παραδείγματα.

Τὸ στράτευμα τῆς ξηρᾶς ἦταν εἰς τὰ 1754 ἐννενήντα ἓξ χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι ἐννενήντα ἑφτὰ ἄνδρες· ἡ ναυτικὴ δύναμι 60 καράβια τῆς γραμμῆς ἀπὸ ἑκατὸ δεκατεσσάρων καννονιῶν ἕως ἑξήντα· εἰς τὰ 1782 ἦταν ἑβδομήντα καράβια παρόμοια. Ἡ πρόσοδος τοῦ βασιλέως τῆς Σπανίας προτήτερα ἦταν πάρα ὀλίγη· τώρα ὅμως ἀνέβηκε ἕως 57 μιλλιόνια γρόσια, καὶ θὰ ἀνέβῃ ἀκόμι παραπάνω, ἂν ἐξακολουθήσουν κάποιαις διόρθωσες ὁποῦ ἄρχισαν.

Ἡ ἴδια ἀφιλοπροσωπία ὁποῦ μὲ παρακίνησε εἰς ταῖς ἐπίπληξες, μὲ βιάζει νὰ δικαιώσω τοὺς τρόπους ὁποῦ ἄρχισε νὰ μεταχειρίζεται ἡ διοίκησι διὰ νὰ διορθώσῃ τόσαις καταχρήσες· αἱ καλαῖς ἡμέραις, ὁ χρυσοῦς αἰῶνας, ἴσως ἐγγίζουν· ἡ φιλοσοφία πάντοτε διωγμένη, ἄρχισε νὰ ἐμβαίνῃ τέλος πάντων, ἡ δεισιδαιμονία ἡ μητέρα τῶν κακῶν, ὁ τύραννος τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ μινίστρος τοῦ δαίμονος, ἄρχισε νὰ κλονίζεται.

Οἱ εὐγενεῖς τώρα ἄρχισαν νἀφίνουν ἐκείνη τὴ μεγαλαυχία. Ἄνθρωποι ἄξιοι μ' ὅλον ὁποῦ ἀγενεῖς διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι χυδαϊκὰ, ἄρχισαν νὰ ἐμβαίνουν εἰς κοιναῖς ὑπηρεσίαις· αἱ πεδιάδες ἄρχισαν νὰ δουλεύωνται καλλίτερα, πολλαῖς μεγάλαις πόλεις ἄρχισαν νὰ κατασταίνουν ἰσουργεῖα μεταξωτὰ, καὶ τἄλλα· ἄρχισαν νὰ ξανοίγουν δρόμους εἰς κοινωνία διαφόρων ἐπαρχιῶν, νὰ σκάφτουν διώρυγες ποτιστικὲς καὶ πλευσίμους. βλέπει τινὰς ὁποῦ ἄρχισαν παντοῦ σχεδὸν χαρτεργεῖα, τυπογραφίαις, συμμορίαις εἰς ταῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις.

Δια-

Διαιροῦν τὴ Σπάνια εἰς 13 ἐπαρχίαις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις αἱ περισσότεραις ὀνομάζονται βασίλεια, μὲ τὸ νὰ ἐξουσιάζουνταν ποτὲ ἀπὸ βασιλεῖς ξεχωρισοὺς, Χριστιανοὺς καὶ Μωαμεθανούς. Αἱ τρεῖς εἶναι σὸ βόρειο, ἀπάνω σὸν Ὠκεανό· ἡ Μπισκαΐα, αἱ Ἀστουρίαις καὶ ἡ Γαλικία· αἱ πέντε σὴ μέση, σὸ βόρειο ἡ Ναβάῤῥα, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ, τὸ βασίλειο τῆς Ἀραγόνας, αἱ 2 Κασίλλιαις, ἢ τὸ βασίλειο τοῦ Λεονιοῦ· δυὸ σὸ μεσημβρινὸ, ἡ Ἀνδαλουσία καὶ τὸ βασίλειο τῆς Γρανάτας. τρεῖς σὸ ἀνατολικὸ ἀπάνω σὴ Μεσόγειο, τὸ βασίλειο τῆς Μερκίας, τὸ βασίλειο τῆς Βαλέντζας καὶ τὸ Πριγκιπάτο τῆς Καταλόνιας.

Περὶ τῆς Μπισκαΐας.

Αὐτὴ ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸ ἐπώνυμο πέλαγος· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, ταῖς Ἀστουρίαις· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὴν παλαιὰ Κασίλλια· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸν ποταμὸ Βιδασσόα ὁποῦ τὴ χωρίζει ἀπὸ τὴ Φράντζα. Τὸ μάκρος της ὁποῦ πέρνεται ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ, εἶναι 47 λέγαις, ἢ τὸ μεγαλήτερο πλάτος ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο εἶναι 23. Εἶναι πλούσια ἀπὸ μέταλλα σιδήρου καὶ μολυβιοῦ, ἀπὸ λεϊμόνια, πορτοκάλια καὶ ἄλλα διάφορα πωρικὰ, ἀπὸ ξυλική· γίνονται καὶ ἀρκετὰ γεννήματα. Ἔχει 12 πόλεις περιτειχισμέναις. Λέγουν πῶς ἡ γλῶσσα ὁποῦ ὁμιλοῦν ἐδῶ, εἶναι ἡ παλαιὰ Κελτικὴ, τὴν ὁποία ὁμιλοῦν καὶ εἰς τὴν κάτω Βρετανία τῆς Φράντζας, καὶ εἰς τὸ πριγκιπάτο τῶν Γάλλων εἰς τὴν Ἐγγλιτέῤῥα. Οἱ Μπισκαϊῶται εἶναι δραστικοὶ, ἄοκνοι, τιμημενοι, εὐγενικοὶ, οἱ καλλίτεροι στρατιῶται καὶ ναῦται τῆς Σπάνιας. Εἶναι ἀσίδοτοι, καὶ ἔχουν καὶ ἄλλα προνόμια. Ὁ τόπος αὐτὸς περιέχει τὴν

κυρίως Μπισκαΐα, τὴν Γκουϊπούσκοα καὶ τὴν Ἀλάβα.

Μπιλμπάο, μητρόπολι, πόλι πλούσια, ἐμπορικὴ, ἀπάνω εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Νερβίου ποταμοῦ, ὀλίγο μακρυὰ ἀπὸ τὸν Ὠκεανὸ, εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέστατη. Ἐκτίσθηκε εἰς τὰ 1300. Ἐδῶ ἔρχονται οἱ Ἐγγλέζοι καὶ Ὁλλανδέζοι καὶ πέρνουν τὰ λεπτότατα μαλλιὰ τῆς Σπάνιας. Τὰ ἀναγκαῖα ἐδῶ εἶναι εὐθηνότερα ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος τῆς Σπάνιας. Ἀπέχει 20 λέγαις ἀπὸ τὸν Ἅγιο Σεβαστιανὸ εἰς τὸ δ., 75 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ β. πλ: 43, 23΄. μ: 14, 30΄.

Λαρέδο, πόλι, κτίσμα τῶν Γότθων, περικυκλωμένη ἀπὸ βράχους.

Ὀρδένια, πόλι ὄμορφη, εἰς τὸ μέσο τῆς κυρίως Μπισκαΐας, εἰς ἕναν αὐλῶνα χαριέστατο.

Φονταραβία, πόλι ὀχυρὴ, ἀπάνω εἰς κάτι πλαγινὰ ὁποῦ κιτάζουν τὴ θάλασσα, κοντὰ εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Βιδασσόα ποταμοῦ· Οἱ Φραντζέζοι εἰς τὰ 1638 τὴν ἐπολιόρκησαν τοῦ κάκου.

Ἅγιος Σεβαστιανὸς, πόλι μὲ λιμένα, ὀχυρὴ, ὀμορφούτζικη, μεγαλούτζικη. γίνεται καὶ ἐδῶ μιὰ μεγάλη πραγμάτεια τῶν μαλλιῶν τῆς Κασίλλιας, ἢ τοῦ κακάου (α) ὁποῦ φέρνουν ἀπὸ τὴν Ἀμερική.

Γκουεταρία, πόλι μικρὴ μὲ ἕναν καλὸ λιμένα, καὶ μ' ἕνα δυνατὸ φρούριο.

Τολόζα, ὄμορφη πόλι εἰς ἕναν αὐλῶνα εὔφορο.

Ἀζπεϋτία, εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Τολόζας, εἰς ἕναν αὐλῶνα χαριέστατο. Εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς ἐγεννήθηκε ὁ Ἰγνάτιος, πρῶτος ὁποῦ ἐσύστησε τὸ τάγμα τῶν Ἰησουβι-

(α) εἶδος ἀμυγδαλιοῦ περικλεισμένο εἰς λοβὸ, τὸ ὁποῖο ἀφ' οὗ ψηθῇ ἢ ζυμωθῇ, κάμνει τὸ πρῶτο συστατικὸ τοῦ τζικολάτα.

βιτῶν, τοῦ ὁποίου ἡ διαταγὴ ἐπεκυρώθηκε ἀπὸ τὸν γ´ Παῦλο Πάππα, εἰς τὰ 1540, ὕστερα ἀπὸ πολλαῖς δυσκολίαις. Ἡ συμμορία τῶν Ἰησουβιτῶν μικρὴ σὴν ἀρχὴ, ὕστερα ἐπλήθυνε μὲ ὑπερβολὴ, καὶ ἀπόκτησε μιὰ δύναμι μεγάλη· συγκρινόμενοι οἱ Ἰησουβῖται μὲ τἄλλα τάγματα, αὐτοὶ ἦταν ἕνα στράτευμα τακτικὸ, μιὰ φάλαγξ, κ᾽ ἐκεῖνα ἄτακτα στρατεύματα· ἡ ἀκμὴ ὅμως εἰς τὴν ὁποία ἔφθασαν, ἡ δύναμι ἡ μεγάλη ὁποῦ εἶχαν, ἡ σύμπνοια ὁποῦ εἶχαν ὅλοι, τοὺς ἐκατάστησαν ὕποπτους καὶ εἰς τοὺς ἰδίους βασιλεῖς, καὶ ἔτζι ἐπροξένησαν καὶ τὸν ἀφανισμό τους.

Νίκη, πόλη περίφημη ἀπὸ τὴν πραγμάτεια τοῦ σιδήρου, τῶν μαλλιῶν καὶ τῶν κρασιῶν ὁποῦ γίνεται εἰς αὐτήν.

Ἀπὸ τὴν Γκουϊπούσκοα εἰς τὴν Ἀλάβα πηγαίνωντας τινὰς, πρέπει νὰ διαπεράσῃ τὸ ὄρος τὸν Ἀδριανὸ, τὸ ὑψηλότερο τῶν Πυρηναίων· εἰς ἕνα μέρος τοῦ Ἀδριανοῦ εἶναι ἕνας βράχος μεγάλος, τὸν ὁποῖο τὸν ἔχουν τρυπημένο ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἕως εἰς τὸ ἄλλο, καὶ εἰς ταῖς δυὸ ἄκραις ἔχουν πόρταις.

Περὶ τῆς Ἀστουρίας.

Αὐτὴ ἔχει 40 λέγαις μάκρος καὶ 18 πλάτος· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὴν Μπισκαΐα· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὴν παλαιὰ Καστίλλια καὶ τὸ βασίλειο τοῦ Λεονίου· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὴ Γαλικία· καὶ ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸν Ὠκεανό. Διαιρεῖται εἰς δυὸ, σὴν Ἀστουρία τοῦ Ὀβιέδου σὸ δυτικὸ, καὶ εἰς τὴν Ἀστουρία τῆς Σαντιλλάνας σὸ ἀνατολικό. Αἱ Ἀστουρίαις εἶναι κληρονομία τοῦ μεγαλήτερου υἱοῦ τοῦ βασιλέως· διὰ τοῦτο καὶ ἐπονομάζεται Πρίγκιπας τῶν Ἀστουριῶν.

Ὁ τόπος εἶναι ἀνώμαλος, σκεπασμένος σὸ μεσημβρινὸ ἀπὸ μεγάλα ὄρη, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπόσχιδες τῶν Πυρηναίων, γεμάτα ἀπὸ μεγαλοδένδρους δρυμούς· μ᾽ ὅλον τοῦτο κάμνει ἀρκετὰ γεννήματα, πολλοὺς καρποὺς καὶ ἐξαίρετα κρασιά· ἔχει πολλὰ μέταλλα μαλάμματος, χρυσοκόλλας, λαζέρου, καὶ βαφῆς ὁποῦ βάφει ῥοδοκόκκινα. Τὸ ἀξιολογώτερο ὅμως τοῦ τόπου εἶναι τὰ ἄλογα, τὰ ὁποῖα καὶ οἱ Ῥωμάνοι τὸ παλαιὸ τὰ ἐπρόκριναν ἀπὸ ὅλα τῆς Σπανίας. Ὁ ἀέρας εἶναι ἀρκετὰ καλός.

Οἱ κάτοικοι εἶναι εἰλικρινεῖς, ἐλευθέριοι, δυνατοὶ, φιλόπονοι, μὰ φτωχοί. Οἱ εὐγενεῖς αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας καυχοῦνται πῶς κατάγονται ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Γόττθους, καὶ διϊσχυρίζονται πῶς τὸ αἷμα τους δὲν ἀνακατώθηκε τελείως μὲ τὸ αἷμα τῶν Ἑβραίων καὶ Μαυρουσίων. Ἐδῶ ἐτραβήχθηκε ὁ Πελάγιος καὶ ἐδιαφεντεύθηκε μετὰ τὴ δυστυχισμένη μάχη τοῦ Ξέρες, εἰς τὴν ὁποία ἐνικήθηκε ἀπὸ τοὺς Μαυρουσίους· διὰ τοῦτο καὶ τὴν σήμερον ὅλοι οἱ βουνίσοι τοῦ Ἀυζένα βουνοῦ ὁποῦ ἐκατάφυγαν οἱ Γόττθοι, καυχοῦνται πῶς εἶναι οἱ ἀληθινοὶ Γόττθοι, καὶ μεγαλοφρονοῦν δι᾽ αὐτὸ, καὶ ἔχουν πολλὰ προνόμια. Μ᾽ ὅλον ὁποῦ εἶναι ὅλοι χωριᾶται, κ᾽ ὁποῦ ἀφίνουν τὸν τόπο τους καὶ πηγαίνουν νὰ κυβερνηθοῦν σαῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις, τὸ νομίζουν καταισχύνη τους, ὅταν δὲν τοὺς λέγουν, ἰλλοῦστρο Γόδο, ὅ ἐστι ἐκλαμπρότατε βουνίσε. Μ᾽ ὅλη τους τὴ φτώχεια τὸ ἔχουν δι᾽ ἀτιμία τους νὰ κάμουν ἐπιγαμία μὲ γένη πλούσια ὁποῦ δὲν εἶν᾽ ἀπὸ τὸ ἴδιο γένος· ἡ ὑπόληψι ὁποῦ ἔχουν οἱ Σπανιόλοι εἰς αὐτοὺς τοὺς βουνίσιους εἶναι τέτοια, ὁποῦ πολλαῖς φοραῖς διὰ νὰ κάμουν ἐπιγαμία μ᾽ αὐτοὺς, δίνουν μεγάλαις ποσότητες.

Ὀβιέδο, μητρόπολι, πόλι ὁμορφίτζικη, ἀναμεταξὺ εἰς δυὸ ποταμοὺς, εἰς μιὰ πεδιάδα, 83 λέγαις

ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ δ. β. πλ: 43, 23΄. μ: 11, 48.

Ἀβίλα, μικρὴ πόλι, ἐμπορικὴ, 10 λέγαις εἰς τὸ δ. β. τῦ Ὀβιέδε. πλ: 43, 35΄. μ: 11, 22΄.

Σαντιλλάνα, πόλι παραθαλάσια, μαρκιζάτο, μητρόπολι τῆς ὁμώνυμης Ἀσυρίας. πλ: 43, 30΄. μ: 13, 2΄.

Περὶ τῆς Γαλικίας.

Αὐτὴ περιορίζεται ἀπὸ τὸ βόρειο καὶ δυτικὸ μὲ τὸν Ὠκεανὸ· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὴν Πορτογαλλία, ἀπὸ τὴν ὁποία τὴν χωρίζει ὁ Μίνιος ποταμὸς· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μὲ τὴν Ἀσυρία καὶ τὸ Λεόν. Τὸ σχῆμα της εἶναι τρόπον τινὰ τετράγωνο· ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο κοντὰ 53 λέγαις, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ κοντὰ 50. Ὁ ἀέρας της εἶναι εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς εὔκρατης, ἀλλ' ψυχρὸς καὶ ὑγρός· ἡ θάλασσά της ἔχει πολλὰ ψάρια. Ἔχει πολλὲς λιμένας ἐξαίρετους, ὅμως χωρὶς πραγμάτεια· μέταλλα σιδήρου, ἀνεπιμέλητα ὅμως· ἐξαίρεταις βοσκαῖς, καὶ ἀπ' αὐταῖς ὅμως ὀλίγο τὸ κέρδος· δρυμοὺς πολλοὺς καὶ μεγαλοδένδρους, τὰ ξύλα ὅμως χάνονται τῦ κάκου· κρασὶ, λεϊμόνια καὶ τὰ παρόμοια πωρικὰ, λινάρι καὶ τ: ὅμως κάμμια ἐξαγωγὴ ἐπικερδής· ἔχει μερικαῖς πόλαις, ὅμως πολλὰ ὀλιγάνθρωπαις, καὶ κακορρίζικαις· οἱ κάτοικοί τους εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ πηγαίνουν ἀλλοῦ νὰ δουλεύουν. Τῦ τόπου εἶναι τὸ ἐλάττωμα; τῦ κλίματος; ὄχι βέβαια· ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ τόπος ἔχει ἀπὸ τὴ φύσι ὅλα ἐκεῖνα ὁπῦ προξενοῦν τὴν πολυανθρωπία καὶ ἀκμή. μὰ ὅταν οἱ ἄνθρωποι φέρνονται ἐναντίοι, τί νὰ σὲ κάμῃ κ' ὁ τόπος; μιὰ ἀχρεία διοί-

κησι λέγει ἕνας, εἶναι μιὰ μάστιγα κοσμαφανίστρα πολὺ περισσότερο ἀπὸ ταῖς ἐπιδρομαῖς τῶν πολεμίων, τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἐφήμερα.

Κομποσέλλα, πόλι περίφημη εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Γαλικίας, εἶναι ἡ μητρόπολι. Αἱ ἐκκλησίαις της εἶναι ὄμορφαις, μάλιστα ἡ μητρόπολι σὴν ὁποία νομίζει τὸ πλῆθος πῶς εἶναι τὸ λείψανο τῦ Ἁγίου Ἰακώβου τῦ ἀποσόλου, διὰ τὸ ὁποῖο ἔρχονται πλῆθος προσκυνηταὶ ἀπὸ τὰ μέρη τῶν Δυτικῶν. Οἱ Ἄραβες τὴν πῆραν ποτὲ καὶ τὴν ἔκαυσαν. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Λισβόννα 101 λέγαις εἰς τὸ β., ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ 110 εἰς τὸ δ. β., πλ: 42, 54΄. μ: 9, 28΄.

Κορόνια, πόλι παλαιὰ καὶ πλούσια μὲ ἕναν λιμένα, τὸν καλλίτερο καὶ ἀσφαλέστερο ἀπὸ ὅσους εἶναι σὸν ὠκεανὸ τῆς Σπάνιας, ὁ ὁποῖος διαφεντεύεται μὲ δυὸ φρούρια. Εἶναι εἰς τὸ β΄. τῆς Κομποσέλλας 15 λέγαις μακρυά. πλ: 43, 20΄. μ: 9. 20΄. Εἰς αὐτὴ τὴν πόλι φαίνεται ἕνας παλιόπυργος, κτίσμα τῶν Ῥωμάνων τολμηρὸ καὶ ἀσφαλέστατο.

Εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Γαλικίας καὶ δυτικοβόρειο τῆς Κομποσέλλας 17 λέγαις μακρυὰ, εἶναι τὸ περίφημο ἀκρωτήριο Νήριο ὁπῦ τὸ ἐνόμιζαν οἱ παλαιοὶ ἄκρη τῆς γῆς· διὰ τῦτο καὶ τὸ ὠνόμασαν Φινιστέρραι δηλαδὴ Πέρας τῆς γῆς.

Περὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Ναβάῤῥας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Φράντζα καὶ Σπάνια· διαιρεῖται εἰς ἄνω Ναβάῤῥα καὶ εἰς κάτω· ἡ ἄνω εἶναι τῆς Σπάνιας, καὶ συνορεύει ἀπὸ τὸ δ. β., μὲ τὴν Μπισκαΐα· ἀπὸ τὸ ἀ. β., μὲ τὴ Φράντζα· ἀπὸ τὸ ἀ. ν., μὲ τὴν Ἀραγόνα· ἀπὸ τὸ δ. ν., μὲ τὴν παλαιὰ Καστίλλια. Αὐτὸ τὸ βασίλειο ποτὲ εἶχε μιὰ ἄλλη ἔκ-

ἔκτασι, τώρα ὅμως δὲν ἔχει παρὰ 30 μίλια μάκρος, καὶ 24 πλάτος, καὶ εἴκοσι χιλιάδες Φαμιλιαῖς. Εἶναι καὶ αὐτὸ μιὰ ἀπὸ ταῖς καλλίτεραις ἐπαρχίαις τῆς Σπάνιας, καὶ ἡ μόνη ὁποῦ αἱ στράταις εἶναι καλαῖς καὶ ἐπιμελημέναις. ταῖς ἔφκιασε ἕνας ἀντιβασιλεύς, ὁ ὁποῖος ἔχισε βουνὰ ὁλόκληρα διὰ νὰ ταῖς κάμῃ αὐτὸ ὁποῦ εἶναι τώρα. Ὁ ἀέρας τοῦ τόπου γενικῶς εἶναι καλὸς καὶ μέτριος, εὐκραέστερος καὶ ὑγιεινότερος ἀπὸ τῆς ἐπίλοιπης Σπάνιας· ἡ γῆ μ᾽ ὅλον ὁποῦ εἶναι γεμάτη ἀπὸ τὰ Πυρηναῖα ὄρη, εἶναι ἀρκετὰ εὔφορη· πλήθει ἀπὸ κάθε λογῆς κυνήγια καὶ βοσκήματα καὶ ἀπὸ μέταλλα σιδήρου· εὑρίσκονται καὶ μαλάματος· ἔχει μεταλλικὰ νερὰ κρύα καὶ θερμά, ὑγιεινότατα· κάμνει διάφορα γεννήματα, καὶ καρποὺς καὶ κρασιά. Οἱ Ναβαρριῶται εἶναι εὐγενικοί, ἐπιδέξιοι, εὐφυεῖς, ἐργατικοί, ἐπιτήδειοι εἰς ταῖς ἐπιστήμαις καὶ εἰς ταῖς τέχναις. Ὁ τόπος διοικεῖται ἀπὸ ἕναν ἀντιβασιλέα· ἔχει μεγάλα προνόμια, καὶ εἶναι τρόπον τινὰ μιὰ ἐπικράτεια ξεχωριστὴ ὑποκείμενη στὴ Σπάνια· ἔχει ἕνα συμβούλιο ἀνώτατο. Διαιρεῖται εἰς 5 κατιλίκια, τῶν ὁποίων μητρόπολες εἶναι ἡ Παμπελούνα, Ἐστέλλα, Τουντέλλα, Ὤλιτα καὶ Ἅγιος Γουάσκας. Ἡ κάτω Ναβάῤῥα τῆς Φράντζας ἔχει μόνο ἕνα κατλίκι.

Ἰωάννης Ἀλμπέρτος, ὑστερινὸς βασιλεὺς τῆς Ναβάῤῥας, ἐστερήθηκε πολὺ μέρος τοῦ βασιλείου εἰς τὰ 15.2, μὲ τὸ νὰ ἀναθεματίσθηκε ἀπὸ τὸν Πάππα· Οἱ βασιλεῖς τῆς Φράντζας ὁποῦ κατάγονται ἀπ᾽ αὐτὸν διὰ τοῦ μεγάλου Ἐῤῥίκου, ἔχουν δίκαια εἰς τὴν Ναβάῤῥα· διὰ τοῦτο καὶ λέγονται καὶ βασιλεῖς τῆς Ναβάῤῥας.

Παμπελούνα, Πομπηϊούπολις, πόλι ἀξιόλογη, μητρόπολι τῆς Ναβάῤῥας. Ἐκτίσθηκε λέγουν ἀπὸ τὸν μέγα Πομπήϊο. Εἰς αὐτὴν κάθεται ὁ ἀντιβασιλεύς· Ἔχει ἕνα Φρούριο ὀχυρώτατο· Ἀπέχει 17 λέγαις ἀπὸ τὴν Μπαϊόννα εἰς τὸ ν., 35 ἀπὸ τὸ Μπιλμπάο

εἰς τὸ α᾽. ν., 67 ἀπὸ τὸ Μαδρίδι εἰς τὸ α᾽. β. πλ: 42, 42΄. μ: 16, 20΄. Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι ἡ δυνατότερη ὁποῦ ἔχουν οἱ Σπανιόλοι εἰς τὰ σύνορα τῆς Φράντζας.

Ἐστέλλα, μικρὴ πόλι εἰς μιὰ πεδιάδα χαριέστατη, 6 λέγαις ἀπὸ τὴν Παμπελούνα εἰς τὸ δ. ν. πλ: 42, 35΄. μ: 15, 50΄.

Βιάνα, μικρὴ πόλι ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ παλαιὸ ἐπονομάζουνταν τὰ μεγαλήτερα παιδιὰ τῶν βασιλέων τῆς Ναβάῤῥας.

Ὤλιτα, Ὤλιτον, πόλι ὀμορφότατη· Αὐτὴ ἦταν ἡ καθέδρα τῶν βασιλέων. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο χαριέστατο καὶ εὔφορο, εἰς τὴ στράτα ἐρχόμενοι ἀπὸ τὴ Παμπελούνα στὴ Σαραγκόσσα. πλ: 42, 20΄. μ: 16, 12΄.

Τουδέλα, ὄμορφη καὶ ἀξιόλογη πόλι, μὲ ἕνα Φρούριο. Ἔχει πολλαῖς ὄμορφαις οἰκοδομαῖς. Εἶναι στὰ ἀριστερὰ τοῦ Ἴβηρος, εἰς ἕναν τόπο εὔφορο εἰς καλὰ κρασιά, 16 λέγαις ἀπὸ τὴν Μαμπελούνα στὸ ν., 56 ἀπὸ τὸ Μαδρίδι στὸ α᾽. β. πλ: 42, 4΄. μ: 16, 18΄.

Περὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἀραγώνας.

Συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο μὲ τὴ Φράντζα ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ χωρίζουν τὰ Πυρηναῖα ὄρη· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μὲ τὴν Καταλόνια· ἀπὸ τὸ νότειο μὲ τὸ βασίλειο τῆς Βαλέντζας, καὶ μέρος μὲ τὴ νέα Καστίλλια· ἀπὸ δυτικοβόρειο, μὲ τὴ Ναβάῤῥα· ἀπὸ τὸ δυτικό, μὲ ταῖς δυὸ Καστίλλιαις. Ὁ ἀέρας εἶναι καθαρὸς καὶ ὑγιεινός, ὁ τόπος βουνώδης καὶ σπανίζει ἀπὸ πότιμα νερά, μ᾽ ὅλον ὁποῦ καταβρέχεται ἀπὸ ἕνα πλῆθος ποτάμια· σπανίζει ἀκόμι καὶ ἀπὸ κατοίκους ἀναλόγους μὲ τὴν ἔκτασί του. Εἶναι εὔφορος εἰς γεννήματα, εἰς κρασιά, λάδια, λινάρι, καὶ εἰς καρποὺς εἰς τὰ παραποτάμια μέρη· ἐπειδὴ παντοῦ ἀλλοῦ εἶναι κατάξηρος καὶ ἀμμώδης.

δης. Μαζόνουν πολὺν κρίκκο. Εἶναι ἁλικαῖς πλουσιοπάροχαις.

Τὸ βασίλειο τῆς Ἀραγόνας εἶχε ποτὲ εἰς τὴν ἐξάρτησί του τὴν Καταλόνια, τὸ βασίλειο τῆς Βαλέντζας καὶ τὰ νησιὰ τῆς Σπάνιας· εἶχε καὶ τὸ βασίλειο τῆς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας· ἐνώθηκε μὲ τὴ Σπάνια εἰς τὰ 1478. Ὁ μεγαλήτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἴβηρ.

Σαραγκόσα, Καισαραυγοῦσα, πόλι παλαιά, μεγάλη, ὁμορφώτατη, πολυάνθρωπη, μητρόπολι τοῦ βασιλείου τῆς Ἀραγόνας, μὲ ἀρχιεπισκοπή, γενικὸ σχολεῖο, ἱεροκριτήριο· Αἱ στράταις της εἶναι μακρειαῖς, πλατειαῖς, καλοστρωμέναις. Ἔχει 17 μεγάλαις ἐκκλησίαις, 14 ὄμορφα μοναστήρια, καὶ ἄλλαις οἰκοδομαῖς παρόμοιαις, δυὸ γεφύρια ἀπάνω στὸν Ἴβηρα, τὸ ἕνα πέτρινο, καὶ τ' ἄλλο ξύλινα. Ἡ Σαραγκόσα ἦταν ποτὲ καθέδρα τῶν βασιλέων, καὶ τώρα τῶν ἀντιβασιλέων. Ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς πολλαῖς ὄμορφαις οἰκοδομαῖς ὁποῦ ἔχει, ἡ ἐκκλησία τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, τὸ γενικὸ σχολεῖο, τὸ ἱεροκριτήριο εἶναι ξεχωριστά. Ὁ μεγάλος δρόμος ὁποῦ ὀνομάζεται Ἁγία, περνᾶ διὰ καλλίτερος ὅλης τῆς Σπάνιας. Κοντὰ εἰς τὴ Σαραγκόσα ἔκαμαν μιὰ νίκη μεγάλη τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα εἰς τοὺς Σπανιόλους καὶ Φραντζέζους εἰς τὰ 1710. Εἶναι στὰ δεξιὰ τοῦ Ἴβηρος ὁ ὁποῖος ἐδῶ δὲν εἶναι πλευστὸς διὰ τοὺς μεγάλους βράχους ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι γεμάτος, εἰς ἕναν τόπο πλούσιο ἀπ' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, 9 λέγαις ἀπὸ τὴν Ταρακῶνα εἰς τὸ δ. ν. 24 ἀπὸ τὴ Λέριδα εἰς τὸ δ., 53 ἀπὸ τὴ Μπαρτζελόνα εἰς τὸ δ., 60 ἀπὸ τὸ Μαδρίδι εἰς τὸ ἀ. β. πλ: 41, 47. μ: 16, 17.

Ταρακῶνα, πόλι παλαιὰ καὶ δυνατὴ εἰς τὰ σύνορα τῆς παλαιᾶς Καστίλλιας, μέρος ἀπάνω εἰς ἕνα βράχο καὶ μέρος εἰς πεδιάδα εὔφορη, 51 λέγαις ἀπὸ τὸ Μαδρίδι εἰς τὸ β. δ. β. πλ: 41, 55. μ: 16, 6.

Κα-

Καλαταϊοὺδ, πόλι κοντὰ εἰς τὴν παλαιὰ Βίλβιλιν, κτίσμα τῶν Μαυρουσίων, 15 λέγαις ἀπὸ τὴ Σαραγκόσα εἰς τὸ δ. ν.

Ἀλμπαραζὶν, Λώβητον, πόλι δυνατή, καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς παλαιότεραις τῆς Σπάνιας, εἰς ταῖς ἄκραις τῆς νέας Καστίλλιας. Τὰ μαλλιάτης εἶναι τὰ καλλίτερα τῆς Ἀραγόνας. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Σαραγκόσα 30 λέγαις εἰς τὸ δ. ν., 40 ἀπὸ τὸ Μαδρίδι εἰς τὸ ἀ. πλ: 40, 32. μ: 16, 12.

Τερουὲλ, πόλι ἐμπορικὴ καὶ πλούσια.

Μπαλμπάστρο, Βέργιδον, πόλι εἰς τὸ ἀ. β. ἀ. τῆς Σαραγκόσας μὲ ἕναν ἀέρα ἐξαίρετο, καὶ μὲ περίχωρα εὔφορα εἰς κάλλιστα κρασιά.

Χουέσκα, πόλι εἰς ἕναν τόπο εὔφορο εἰς ἐξαίρετα κρασιὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. Εἶναι εἰς τὸ δ. β. τῆς Σαραγκόσας, καὶ τ:.

Περὶ τῆς παλαιᾶς Καστίλλιας.

Αὐτὴ ἡ ὁποία ἔχει καὶ αὐτὴ τίτλο βασιλείου, συνορεύει ἀπὸ τὸ νότειο, μὲ τὴ νέα Καστίλλια· ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὴν Μπισκαΐα καὶ τὴν Ἀστουρία· ἀπὸ τὸ δυτικό, μὲ τὸ Λεόν· ἀπὸ τὸ ἀνατολικό, μὲ τὴν Ἀραγόνα καὶ Ναβάρρα· ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὰ πολλὰ φρούρια (καστέλλια) ὁποῦ ἔκαμαν εἰς τὸν ί· αἰῶνα οἱ Χριστιανοὶ διὰ νὰ διαφεντεύωνται ἀπὸ τοὺς Ἄραβας. Τὸ μεγαλήτερο μάκρος ὁποῦ πέρνεται ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο εἶναι 75 λέγαις, καὶ τὸ μεγαλήτερο πλάτος 46. Αὐτὴ ἦταν τὸ παλαιὸ ἕνα μέρος ὑποκείμενο στοὺς βασιλεῖς τοῦ Λεονίου· ἔγινε βασίλειο εἰς τὰ 1016.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι ὀλίγο καλλιεργημένη, ὀλίγο εὔφορη, ὀλιγοκατοίκητη· θρέφει ὅμως ζῶα πλῆθος, καὶ μάλιστα πρόβατα, τῶν ὁποίων τὰ μαλ-

λιὰ

λιὰ εἶναι τὰ καλλίτερα τῆς Σπάνιας· ἔχει καὶ μελίσσια πολλά.

Μπέργκος, πόλι μεγάλη καὶ πλούσια, εἶναι ἡ μητρόπολι· Ὁ ἀρχιεπισκοπόστης εἶναι πλουσιώτατος. Αἱ ἀγοραῖς, αἱ δημόσιαις οἰκοδομαῖς, αἱ βρύσες εἶναι πολλὰ ὄμορφαις· Σώζεται ἀκόμι τὸ παλάτι ὅπου ἐκάθουνταν οἱ κόνται καὶ ἀκολούθως οἱ βασιλεῖς· Εἰς τὸ μοναστήρι τῶν Αὐγουστίνων εἶναι ἕνα παρακλήσι εἰς τὸ ὁποῖο εἶναι ὁ Χριστὸς σταυρωμένος, καὶ περνᾶ διὰ θαυματουργός· τὸ παρακλήσι εἶναι ὑπέρπλουτο· ὁ θόλος του εἶναι σκεπασμένος μὲ πλάκες ἀσίμι· εἰς τὸ θυσιαστήριο εἶναι λυχνίαις ὅλο ἀπὸ μάλαμα· ἠμπορεῖ νὰ συμπεράνῃ τινὰς ἀπ' ἐδῶ καὶ τοὺς ἐπίλοιπους θησαυροὺς του. Τὸ σχῆμα τῆς πόλεως εἶναι μηνοειδές. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Μαδρίδι 47 λέγαις στὸ β. πλ: 42, 20. μ: 14, 10'.

Κοντὰ εἰς τὸ Μπέργκος εἶναι ἕνα περίφημο μοναστήρι, εἰς τὸ ὁποῖο εὑρίσκονται πάντοτε 150 καλογραῖς, ὅλαις κορίτζια πριγκίπων καὶ ἀρχόντων. Ἡ ἡγουμένισσα ἔχει ἀπὸ κάτω εἰς τὴν ἐξουσία της 17 ἄλλα μοναστήρια, στὴ θέλησί της 12 κομμαντερίαις, καὶ εἶναι κυρία 14 πόλεων καὶ 50 χώρων καὶ χωριῶν. Αὐτὸ τὸ μοναστήρι ὅπου λέγεται κατ' ἐξοχὴ Εὐγενὲς, ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν θ'· Ἀλφόνσο βασιλέα τῆς Καστίλλιας, ὁ ὁποῖος δὲν ἐλυπήθηκε τίποτες διὰ νὰ τὸ στολίσῃ μεγαλοπρεπέστατα· Ἐδῶ τὸ μάλαμα καὶ τὸ ἀσίμι ἀστράπτει ἀπ' ὅλα τὰ μέρη.

Μιράνδα, πόλι εἰς τὸ βόρειο τῆς ἀνωτέρω· αὐτὴν τὴ διαπερνᾶ ὁ Ἴβηρ ποταμός. τὰ περίχωρά της εἶναι εὔφορα εἰς ἐξαίρετα κρασιά.

Λόγκρονο, πόλι παλαιά, ἀπάνω στὸν Ἴβηρα, εἰς ἕναν τόπο εὐφορώτατο εἰς καρποὺς νοστιμώτατους, καὶ εἰς κρασιὰ ἐξαίρετα, καὶ εἰς ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. Ἀπέχει

ἀπὸ

ἀπὸ τὸ Μπέργκος 22 λέγαις εἰς τὸ α'., καὶ 56 ἀπὸ τὸ Μαδρίδι εἰς τὸ β. πλ: 42, 26'. μ: 15, 32'.

Σορία, μικρὴ πόλι, ἀπάνω στὸν Δούριο ποταμό· αὐτὴ ἐχτίσθηκε ἀπάνω εἰς τὰ χαλάσματα τῆς παλαιᾶς Νουμαντίας ὅπου ἐχαλάσθηκε ἀπὸ τὸν Ἀφρικανὸ Σκηπίωνα 130 χρόνους πρὸ Χ:.

Βαλλαδολίδ, τὸ παλαιὸ Πιντία, πόλι παλαιά, μεγάλη καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς ὀμορφότεραις, περιφημότεραις, καὶ ἀξιολογώτεραις τῆς Σπάνιας.

Εἰς αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς Καστίλλιας εἶχαν τὴν καθέδρα τους ἕως τὸν ε'· Κάρολο αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος τὴν ἐμετάθεσε εἰς τὸ Μαδρίδι. Ἔχει περὶ ταῖς ἕνδεκα χιλιάδες σπίτια, ἕνα γενικὸ σχολεῖο ὅπου ἔγινε εἰς τὰ 1346 ἀπὸ τὸν ς'· Κλήμεντα Πάππα. Τὰ περισσότερα σπίτια εἶναι ὄμορφα· ἔχει 70 μοναστήρια, τὰ ὁποῖα σχεδὸν ὅλα ἔχουν θαυμασταῖς ἐκκλησίαις. Ἔχει ἀγοραῖς ὄμορφαις, παλάτια πολυτελῆ, ἀναμεταξὺ εἰς τὰ ὁποῖα τὰ παλάτια τῶν βασιλέων ἔχουν τὸν πρῶτο τόπο. Τὸ Βαλλαδολὶδ εἶναι εἰς μιὰ πεδιάδα χαριεστάτη, ἀπάνω εἰς δυὸ ποτάμια, τὸν Ἐσκυέβα καὶ τὸν Πιζούεργα, κοντὰ εἰς τὸν Δούριο, 21 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπέργκος εἰς τὸ δ. ν., 34 ἀπὸ τὸ Λεὸν εἰς τὸ α'. ν., 24 ἀπὸ τὴ Σαλαμάνκα εἰς τὸ α'. β., 34 ἀπὸ τὸ Μαδρίδι εἰς τὸ β. α. β. πλ: 41, 42. μ: 13, 34. Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάνιας εἰς τὰ 1752 ἐσύστησε μιὰ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν μὲ τὰ ἴδια προνόμια ὅπου ἔχουν καὶ αἱ ἀκαδημίαις τῆς Σεβίλλας καὶ τῆς Μπαρτζελόνας.

Πεναφιέλο, εἰς τὸ α'. ν. τῆς ἀνωτέρω, κοντὰ εἰς τὸν Δούριο, μητρόπολι ἑνὸς μαρκιζάτου. Τὰ περίχωρά της εἶναι εὔφορα, καὶ κάμνουν καὶ ἐξαίρετο τυρί.

Ῥόα, μικρὴ πόλι, ἀπάνω στὸν Δούριο, εἰς μιὰ εὐρύχωρη καὶ εὔφορη πεδιάδα, μὲ ἕνα ὄμορφο παλάτι.

Ὀσ-

Ὄσμα (ἡ), τὸ παλαιὸ Οὔξαμα, ἀπάνω εἰς τὸν Δύριο. Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι παλαιότατη, καὶ ὅσο πηγαίνει παρακμάζει καὶ χαλνᾶ· Ὁ ἐπίσκοπός της κάθεται κοντὰ εἰς μιὰ χώρα. Ἔχει ἕνα γενικὸ σχολεῖο. Εἶναι εἰς μιὰ πεδιάδα πλουσιοπάροχη εἰς ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Μαδρίδι 32 λέγαις εἰς τὸ β. α. β. πλ: 41, 34΄. μ: 15, 2΄.

Σεγκοβία, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, πλούσια, πολυάνθρωπη, ὄμορφη, δυνατὴ καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς ἀξιολογώτεραις τῆς Σπάνιας· Ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς πολλαῖς καὶ ὄμορφαις δημόσιαις οἰκοδομαῖς ἐξέχει τὸ ἀργυροκοπεῖο καὶ ἡ ὑδραγωγία. Γίνεται εἰς τὴ Σεγκοβία μιὰ ἀξιόλογη πραγματεία, μάλιστα εἰς χαρτὶ, καὶ εἰς τζόχαις ὁπῦ κάμνυν εἰς αὐτὴν, καὶ εἰς τὰ λεπτὰ μαλλιὰ ὁπῦ χορηγῦν τὰ πρόβατα ὁπῦ τρέφυν τὰ περίχωρά της. Εἶναι εἰς αὐτὴν ἀκόμι ἕνα μολυβοσκέπαστο παλάτι βασιλικὸ, ὀνομαζόμενο Αλκασὰλ, εἰς τὸ ὁποῖο ἀνεβαίνυν ἀπὸ μιὰ σκάλα τῆς ὁποίας τὰ σκαλοπάτια εἶναι ὅλα δυλευμένα στὸν βράχο· εἰς αὐτὸ εἰς μιὰ σάλλα ὁλοχρυσωμένη εἶναι αἱ εἰκόνες ὅλαις τῶν βασιλέων τῆς Σπάνιας ἀπὸ τὸν Πελάγιο ἕως τὴν Ἰωάννα μητέρα τῶν αὐτοκρατόρων ε΄. Καρόλυ καὶ Φερδινάνδυ τῦ ἀδελφῦ τυ. Τὸ ἀργυροκοπεῖο εἶναι ἕνα ἀξιόλογο θέαμα· μὲ τὸν ποταμὸ ὁπῦ περνᾶ ἀπὸ κοντὰ γυρίζυν μερικοὶ μῆλοι μὲ τὰς ὁποίυς τὸ νόμισμα χύνεται, ζυγιάζεται, κόφτεται, σημειόνεται, καὶ αὐτὰ γίνονται εἰς μιὰ στιγμὴ, καὶ ἐντελέστατα. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλι μόνο καὶ εἰς τὴν Σεβίλλα κόφτυν νομίσματα. Ἡ ὑδραγωγία εἶναι χτισμένη ἀπὸ τὸ αὐτοκράτορα Τραϊανὸ, καὶ ἔχει μάκρος περισσότερο ἀπὸ ταῖς 3 χιλιάδες βήματα ἀπὸ τὸ ἕνα βυνὸ ὡς εἰς τὸ ἄλλο· εἶναι χτισμένη μὲ δυὸ ἀράδαις 177 καμάραις μιὰ ἀπάνω στὴν ἄλλη. Ἡ Σεγ-

κοβία εἶναι εἰς ἕνα βυνὸ ἀναμεταξὺ εἰς δυὸ λόφυς, μακριὰ ἀπὸ τὸ Μαδρίδι 14 λέγαις εἰς τὸ β. δ. β., 27 ἀπὸ τὴ Σαλαμάνκα εἰς τὸ α. ν. α. 21 ἀπὸ τὸ Βαλλαδολὶδ εἰς τὸ ν. α. ν. πλ: 40, 56΄. μ: 13, 56΄.

Περὶ τῆς νέας Καστίλλιας.

Αὐτὴ συνορεύει μὲ τὴν παλαιὰ ἀπὸ τὸ βόρειο· μὲ τὰ βασίλεια τῆς Αραγόνας καὶ τῆς Βαλέντζας ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ· μὲ τὸ βασίλειο τῆς Μυρκίας καὶ μὲ τὴν Ανδαλυσία ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, καὶ μὲ τὸ βασίλειο τῦ Λεονίυ καὶ μὲ τὴν Εστρεμαδύρα ἀπὸ τὸ δυτικό. Τὸ μεγαλήτερο μάκρος ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο εἶναι 77 λέγαις Σπανιόλικαις, καὶ τὸ μεγαλήτερο πλάτος ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ νότειο εἶναι σχεδὸν ἄλλο τόσο. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγαλήτερη ἐπαρχία τῆς Σπάνιας. Χωρίζεται ἀπὸ τὴν παλαιὰ καὶ ἀπὸ τὴν Εστραμαδύρα μὲ μιὰ ῥάχι βυνῶν, καὶ μὲ ἄλλα ἀπὸ ταῖς ἄλλαις. Ἡ νέα Καστίλλια ἔμεινε εἰς τὴν ἐξυσία τῶν Ἀράβων ἕως εἰς τὰ 1085, ὅταν ὁ ς΄. Ἀλφόνσος βασιλεὺς τῦ Λεονίυ καὶ τῆς Καστίλλιας μὲ τὸ μέσο τῦ περιφήμυ στρατηγῦ Κὶδ, τὴν ἐπῆρε μαζὶ μὲ τὸ Τώλεδο πόλι, εἰς τὴν ὁποία ἐμετάθεσε καὶ τὴν καθέδρα τυ.

Δὲν πρέπει νὰ συγχέῃ τινὰς τὴν ἐπαρχία Καστίλλια μὲ τὴ μοναρχία τῆς Καστίλλιας, ἡ ὁποία περιεῖχε ποτὲ περισσότερη, ποτὲ ὀλιγώτερη ἔκτασι.

Μαδρίδι, πόλι ὄμορφη, πολυάνθρωπη, μεγάλη, εἶναι ἡ μητρόπολι τῆς νέας Καστίλλιας καὶ ὅλης τῆς μοναρχίας τῶν Σπανιόλων. Αὐτὴν νομίζυν τινὲς ἢ κοντὰ εἰς αὐτὴν νὰ ἦταν ἡ Μάντυα τῶν Καρπετανῶν. Τὸ Μαδρίδι ἔπεσε εἰς τὰ χέρια τῶν Χριστιανῶν ὅταν ἐπάρθηκε ἀπὸ τὺς Ἄραβας ἡ νέα Καστίλλια· τότε δὲν ἦταν

ἦταν παρὰ ἕνα μικρὸ κάστρο, καὶ ὕστερα ἐδόθηκε εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπο τοῦ Τωλέδου. Ὕστερα ὅμως ὁ ε'. Κάρολος ἀφ' οὗ ἐμετάθεσε τὸν θρόνο εἰς αὐτό, καὶ ἀκολούθησαν καὶ οἱ βασιλεῖς νὰ τὸ ἔχουν καθέδρα, ἔγινε ἡ μεγαλήτερη πόλι τῆς Σπανίας. Τὸ Μαδρίδι εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα ῥύακα εἰς τὸν ὁποῖο μ' ὅλον ὁποῦ σύφει τὸ καλοκαίρι, ὁ β'. Φίλιππος ἔκαμε ἀπάνω ἕνα γεφύρι πολυτελέστατο μακρὺ 1100 βήματα· ὁ ε'. Φίλιππος ἔκαμε ἕνα πολυτελέστερο ἀκόμι. Εἶναι στολισμένο μὲ τὸ βασιλικὸ παλάτι τὸ ὁποῖο εἶναι εἰς ἕνα ψήλωμα εἰς τὸ δυτικὸ τῆς πόλεως καὶ ἔχει ἕνα θεώρι θαυμάσιο, μὲ ὄμορφαις ἀγοραῖς, μὲ δημόσιαις οἰκοδομαῖς, μὲ πλῆθος ἐκκλησίαις· Ὁ γύρος του εἶναι 3 λέγαις χωρὶς τὸ κάστρο καὶ τὸν κῆπο. Ὁ ἀριθμὸς τῶν σπιτιῶν ἀνεβαίνει ὡς 11300. Εἶναι 69 μοναστήρια, 22 νοσοκομεῖα· τὰ σπίτια ὅμως εἶναι κακοχτισμένα, ἡ πόλι μερδάρικη, καὶ κακοστρωμένη· τὸ πρῶτο πάτωμα τῶν σπιτιῶν εἶναι βασιλικό. Φίλιππος ὁ δ'. ἔκαμε ἕνα ὀρφανοτροφεῖο· τὰ ὀρφανὰ (α) ὁποῦ θρέφονται εἰς αὐτό, τὰ στοχάζονται ὡς πολίτας καὶ ὡς εὐγενεῖς ἀκόμι· καὶ ἠμποροῦν νὰ μβοῦν εἰς κανένα τάγμα καμμιᾶς καβαλλαρίας.

Εἰς τὸ Μαδρίδι εἶναι καὶ τὸ ἀνώτατο ἱεροκριτήριο, συγκείμενο ἀπὸ ἕνα πρόεδρο ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἀρχιεροκριτής, 6 συμβόλους, δυὸ σεκρεταρίους καὶ τ:. Αὐτὸ ἔχει καὶ ἄλλα ὑπὸ κάτω, κατασταμένα ἀπὸ τὴ θεοληψία εἰς διαφόρους τόπους τῆς Σπανίας καὶ εἰς τοὺς ὑπερθαλασσίους τόπους της. Εἶναι ἀκόμι ξεχωριστὰ ἀπ' αὐτὸ καὶ 10 ἀνώτατα βουλευτήρια, τὸ ἀνώτατο βουλευτήριο τοῦ τόπου, τὸ ἀνώτατο βουλευτήριο τοῦ πολέμου καὶ τ:· εἶναι 4 ἀκαδημίαις, ἡ μιὰ τῆς γλώσσας, ἡ

(α) Ὀρφανὰ ἐννοεῖ ἐδῶ ἐκεῖνα ὁποῦ δὲν εὑρίσκουν τὸν πατέρα τους.

ἡ ἄλλη τῆς ζωγραφικῆς, γλυφικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς, ἡ βασιλικὴ ἀκαδημία τῆς ἱστορίας καὶ ἡ βασιλικὴ ἀκαδημία τῆς ἰατρικῆς.

Ἡ μεγάλη ἀγορὰ εἶναι ἐντελῶς τετράγωνη, περικυκλωμένη ἀπὸ σπίτια μὲ πέντε πατώματα· ἔχει μέσα βρύσες μὲ νερὰ ἐλαφρότατα. Εἰς τὸ Μαδρίδ τὰ ἀναγκαῖα εἶναι πολλὰ ἀκριβά, τὸ κρασὶ ὄχι τόσο καλό· τὸ ψωμὶ ὅμως καὶ τὸ πρόβειο κρέας εἶναι ἐξαίρετα. Ὁ ἀέρας του εἶναι καθαρότατος, λεπτότατος· κρύος ὅμως εἰς μερικοὺς καιροὺς ἐξ αἰτίας τῶν πλησιοχώρων βουνῶν. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο εὔφορο, εἰς ἕνα ψήλωμα περιωρισμένο μὲ λόφους ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος.

Εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα, ἕνα πλῆθος φαμιλιαῖς Φραντζέζικαις ἐκατεστήθηκαν εἰς τὸ Μαδρίδι, καὶ ἐκαταπλούτησαν. Ἀπέχει 106 λέγαις ἀπὸ τὴ Λισβόννα εἰς τὸ α'. β., 250 ἀπὸ τὸ Παρίσι καὶ 300 ἀπὸ τὴ Λόνδρα εἰς τὸ δ. ν., 300 ἀπὸ τὴ Ῥώμη εἰς τὸ δ. πλ: 40, 26. μ: 14, 30'. Εἰς τὰ πέριξ τοῦ Μαδριδίου εἶναι πολλὰ σπίτια διατριβῆς βασιλικά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἀξιολογώτερο εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικό, καὶ ὀνομάζεται Μπουὼν ῥετίρο.

Τώλεδο, τὸ παλαιό, Τώλετον, ἀπάνω στὸν Τάγο ποταμό, μὲ ἀρχιεπισκοπή, μὲ γενικὸ σχολεῖο. Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι παλαιά, ὄμορφη, μεγάλη καὶ ἀρκετὰ πολυάνθρωπη· αὐτὴ εἶναι ἡ δεύτερη τῆς νέας Καστιλλίας τῆς ὁποίας ἦταν ποτὲ καὶ μητρόπολι καθὼς καὶ ὅλης τῆς Σπανίας. Οἱ βασιλεῖς Γότθοι τὴν εἶχαν καθέδρα· ἐστάθηκε καθέδρα καὶ τῶν Ἀράβων βασιλέων, εἰς τῶν ὁποίων τὸν καιρὸ ἦταν μιὰ πόλι ἀπὸ ταῖς ὀνομαστότεραις καὶ ἀξιολογώτεραις τῆς Εὐρώπης· εἶχε 300 χιλιάδες ψυχαῖς· ἡ ἅλωσίτης ὅμως ἀπὸ τοὺς Καστιλλιώτας ἐστάθηκε ἡ ἐποχὴ τῆς παρακμῆς της. Ἀναμεταξὺ εἰς ἕναν μεγάλο ἀριθμὸ ὄμορφαις οἰκοδομαῖς,

μαῖς, ἐξέχουν τὸ βασιλικὸ παλάτι, τὸ παλάτι τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ ἡ μητρόπολι, ἡ ὁποία ἔχει περιοσότερα εἰσοδήματα ἀπὸ ὅλαις τῆς Σπάνιας· Ὁ ἀρχιεπίσκοπος εἶναι ὁ πρῶτος τῆς Σπάνιας, καὶ πλουσιώτατος· ἐπειδὴ νέμεται μιὰ πρόσοδο τὸ χρόνο κοντὰ 700 πουγγιά. Εἶναι εἰς τὸ Τώλεδο πολλὰ μοναστήρια, νοσοκομεῖα, ἐργαστήρια ὅπου φκιάνουν στόφφαις μεταξωταῖς, τζόχαις, καὶ σπαθιά. Τὸ Τώλεδο εἶναι εἰς μιὰ τοποθεσία καλή, χαριέστατη, ἀπάνω εἰς ἕνα βουνὸ πολλὰ ὑψηλό, καὶ περικυκλωμένο ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη ἀπὸ τὸν Τάγο, 15 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὸ Μαδρίδι εἰς τὸ ν., 75 ἀπὸ τὴ Γρανάτα εἰς τὸ β., 75 ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ β. α΄. β. πλ: 39, 52. μ: 14.

Ταλαβέρα τῆς Βασίλισσας, εἰς τὸ δ. ν. τῆς ἀνωτέρω. Τὴν ὠνόμασαν ἔτζι αὐτὴν τὴν πόλι, μὲ τὸ νὰ ἦταν τῶν βασιλισσῶν τῆς Καστίλλιας· Εἶναι ἀπάνω εἰς τὸν Τάγο εἰς τὸν τόπο ὁποῦ ἐμβαίνει ὁ Ἀλμπέρχης ποταμὸς εἰς αὐτόν.

Ἄλκαλα, τὸ παλαιό, Κόμπλουτον, πόλι ἀπάνω εἰς τὸν Χεναρέζο ποταμό, εἰς τὸ α΄· τοῦ Μαδριδίου· ἐδῶ εἶναι ἕνα γενικὸ σχολεῖο, τὸ ὁποῖο τὸ ἐσύστησε ὁ καρδινάλης Ξιμένης εἰς τὰ 1508· ἐδῶ εἶναι καὶ ἕνα μοναστήρι κτίσμα τοῦ ἰδίου εἰς τὸ ὁποῖο οἱ καλόγεροι κορδελιέροι εἶναι δάσκαλοι εἰς ταῖς ἐπιστήμαις καὶ εἰς ταῖς γλώσσαις· τέτοια μοναστήρια νάναι μέσα εἰς ταῖς πόλεις μὲ φαίνεται πῶς εἶναι πολλὰ θεάρεστο· διὰ τὶ εἶναι καὶ ὠφέλιμα στοὺς ἀνθρώπους· μὰ μοναστήρια μέσα σταῖς πόλεις πλούσια, μὲ καλογέρους ὁποῦ κάθονται καὶ τρώγουν καὶ πίνουν ἄκοπα, καὶ χωρὶς νὰ χρησιμεύουν τίποτες σταῖς πόλεις, εἶναι θεομίσητα· ἐπειδὴ ὁ θεὸς μισεῖ ἐκείνους ὁποῦ τρώγουν τοὺς κόπους τῶν ἄλλων χωρὶς νὰ τοὺς κάμνουν κανένα καλό· ὡς τόσο ἡ δεισιδαιμονία ὁποῦ εἶναι καὶ αὐτὴ ἕνα εἶδος ἀθεΐας, μᾶς ἐγέμισε τὴν Εὐρώπη ἀπὸ τέτοια θεομίσητα ἔργα· ἡ ὑπόκρισι

καὶ ἡ μωρία ἐπικροτοῦσε καὶ ἐπικροτεῖ ἀκόμι εἰς αὐτὰ τὰ ἔργα τῆς δεισιδαιμονίας.

Ἐσκουριάλι, χωριὸ εἰς τὸ ὁποῖο ὁ β΄· Φίλιππος ἔκαμε ἕνα μοναστήρι μεγάλο καὶ πολυτελέστατο εἰς μνήμη τῆς νίκης ὁποῦ ἔκαμε στοὺς Φραντζέζους εἰς τὰ 1557. Ἐχτίσθηκε εἰς 21 χρόνους, καὶ ἐξοδεύθηκαν ὑπέρτα 9 μιλλιόνια γρόσια· τὸ μάκρος του εἶναι 280 βήματα, καὶ τὸ πλάτος του 260· ἡ ἐκκλησία του ἐχτίσθηκε πρὸς παράδειγμα τοῦ ἁγίου Πέτρου τῆς Ῥώμης, τὸ παρεκκλήσι πρὸς παράδειγμα τοῦ Πανθέου τῆς Ῥώμης· διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζεται Πάνθεο· καὶ εἶναι ὀμορφότερο ἀπὸ τὴν ἐκκλησία· εἰς αὐτὸ θάφτουν καὶ τοὺς βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιὰ τῶν βασιλέων τῆς Σπάνιας. Ἔχει 200 καλογέρους Ἱερωνυμίτας, καὶ ξεχωριστὰ ἀπὸ τοὺς ὀντάδες τῶν πατέρων, καὶ ἄλλαις πολλαῖς οἰκοδομαῖς, καὶ βασιλικὰ σπίτια εἰς τὰ ὁποῖα συνειθίζουν οἱ βασιλεῖς τῆς Σπάνιας κατὰ καιρὸ νὰ πηγαίνουν· Ἔχει μιὰ βιβλιοθήκη μὲ 130000 βιβλία, ἕνα πλῆθος παραθύρια καὶ κολόνναις· περνᾶ διὰ ἕνα ὄγδοο θέαμα στοὺς Σπανιόλους· Τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα τὸ πῆραν στὰ 1706. Εἶναι ἀπάνω στὸν Γουαδάρα ποταμό, μακρυὰ ἀπὸ τὴ Σεγκοβία 10 λέγαις στὸ ν., ἀπὸ τὸ Μαδρίδι 6 στὸ β. πλ: 40, 35΄. μ: 14.

Ἀλμάντζα, μικρὴ πόλι εἰς τὰ σύνορα τῆς Καστίλλιας μὲ τὸ βασίλειο τῆς Βαλέντζας, περίφημη ἀπὸ τὴ νίκη ὁποῦ ἔκαμαν οἱ Σπανιόλοι στοὺς συμμάχους στὰ 1707, ἡ ὁποία ἐβεβαίωσε τὸν ε΄· Φίλιππο στὸν θρόνο. Ἀπέχει 20 λέγαις ἀπὸ τὴ Βαλέντζα εἰς τὸ δ. ν., πλ: 38, 45΄. μ: 16, 15΄.

Φιλιππούπολι, κοντὰ στὴν Γουαδιάνα. Αὐτὴ περνᾶ διὰ ὀμορφότερη πόλι τῆς Καστίλλιας. Ἀπέχει 36 λέγαις εἰς τὸ ν. τοῦ Μαδριδίου. πλ: 39, 8΄. μ: 14, 10΄.

Καλατράβα, πόλι εἰς ἕναν τόπο πλουσιοπάροχο

ἀπὸ κρασιά, γεννήματα, κυνήγια, ζῶα, 4 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω εἰς τὸ α΄. β.

Περὶ τῆς Ἐστρεμαδούρας τῆς Σπανιολικῆς.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἡ ὁποία εἶναι τρόπον τινὰ μέρος τῆς νέας Κασίλλιας, ἔχει μάκρος, ἀπὸ τὸ β. εἰς τὸ ν. περὶ ταῖς 70 λέγαις, καὶ πλάτος ἀπὸ τὸ α΄. εἰς τὸ δ., 40. Συνορεύει ἀπὸ τὴν ἄρκτο, μὲ τὸ Λεὸν· ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ, μὲ τὴ νέα Κασίλλια· ἀπὸ τὴ μεσημβρία, μὲ τὴν Ἀνδαλουσία· ἀπὸ τὴ δύσι, μὲ τὴν Πορτουγαλλία. Εἰς ταῖς πεδιάδες νερὰ δὲν ἔχει, καὶ μεταχειρίζονται βρόχινα· ἡ ζέστη τὸ καλοκαίρι εἶναι ἀντίφορη στοὺς ξένους· Ἡ γῆ εἶναι εὔφορη εἰς κρασιὰ, καρποὺς καὶ εἰς ἐξαίρεταις βοσκαῖς· διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη φέρνουν ἐδῶ τὰ ζῶα τους διὰ βοσκή. Τὸ παλαιὸ ἦταν χωρισμένη ἀπὸ ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις τῆς Σπανίας, εἰς τὸ τέλος ὅμως τοῦ ιϛ΄. αἰῶνος ἑνώθηκε· μὲ ὅλον τοῦτο ἔχει ἀκόμι τὸν ξεχωριστό της γενικὸ καπετάνο, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἐξουσία εἰς τὰ στρατεύματα, καὶ εἶναι ἔφορος ἀπόλυτος τῆς εὐταξίας τόσο τῶν πόλεων ὅσο καὶ τῶν χωριῶν. Ὁ Γουαδιάννας ποταμὸς τὴν διαπερνᾶ ἀπὸ τὸ α΄. εἰς τὸ δ.

Μπαδαιόζο, μεγάλη καὶ δυνατὴ πόλι καὶ ἀρκετὰ πολυάνθρωπη, εἶναι ἡ μητρόπολι, κοντὰ εἰς τὰ σύνορα τῆς Πορτουγαλλίας, ἀπάνω στὸν Γουαδιάννα, ἀπάνω στὸν ὁποῖο εἶναι ἕνα περίφημο γεφύρι τῶν Ῥωμάνων. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο εὐφορώτατο· Ἀπέχει 70 λέγαις ἀπὸ τὸ Μαδρίδι εἰς τὸ δ. ν. πλ: 38, 35΄. μ: 11, 27΄.

Ξέρες τῶν Καβαλλέρων, πόλι 11 λέγαις εἰς τὸ ν. τῆς ἀνωτέρω.

Μέριδα (ἡ), τὸ παλαιὸ, Αὐγοῦστα Ἠμέριτα, πόλι δυνατὴ, ἡ ὁποία ἐχτίσθηκε ἀπὸ τὸν Σεβαστὸ, 28 χρό-

χρόνους πρὸ Χ:. Βλέπει τινὰς ἀκόμι ἐδῶ ὄμορφα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος· ὅμως τώρα δὲν εἶναι τόσο μεγάλη καθὼς τὸ παλαιό. Οἱ Χριστιανοὶ τὴν πῆραν ἀπὸ τοὺς Μαυρουσίους στὰ 1230. Εἶναι εἰς μιὰ εὐρύχωρη πεδιάδα χαριέστατη καὶ εὔφορη. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Μαδρίδι 56 λέγαις εἰς τὸ δ. ν. πλ: 38, 45. μ. 12, 15΄.

Ἀλκαντάρα, τὸ παλαιὸ, Νώρβα Καισαρική. Αὐτὴ ἡ πόλι ἡ ὁποία εἶναι μικρὴ, ὅμως πολλὰ δυνατὴ, ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τοὺς Ἄραβας· εἶναι παλαιὰ καὶ περίφημη, εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Τάγου ποταμοῦ, ἀπάνω εἰς τὸν ὁποῖο σῴζεται τὸ γεφύρι ὁποῦ ἔκαμε ὁ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς, κτίσμα ὀμορφώτατο, εἰς τὰ σύνορα τῆς Πορτουγαλλίας· ἐπάρθηκε ἀπὸ τοὺς συμμάχους εἰς τὰ 1706 τὸν Ἀπρίλλιο· ὅμως τὸν ἀκόλουθο Νοέμβριο τὴν πῆραν οἱ Φραντζέζοι. Ἀπέχει 50 λέγαις ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ β. δ. β. πλ: 39, 20. μ: 11, 35. Εἶναι ἀκόμι ἄλλη μιὰ πόλι εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχία ὁποῦ ὀνομάζεται Βαλεντία τῆς Ἀλκαντάρας.

Τρουξίλλο, ἀπάνω στὸν Ἀλμόντη ποταμὸ, πόλι παλαιὰ μὲ ἕνα φρέριο, ἀπάνω εἰς ἕναν βράχο, πατρίδα τοῦ περιφήμου Φραντζίσκου Πιζάῤῥου ὁποῦ ἐπῆρε τὸ Περοῦ εἰς τὰ 1533.

Γκουαδαλοῦπα, Ἄκβαι Λούπεαι, μικρὴ, μὰ ὄμορφη πόλι, εἰς τὸ κέντρο τῆς ὁποίας εἶναι ἕνα μοναστήρι τῶν Ἱερωνύμων πολυτελέστατο καὶ πλουσιώτατο· διατὶ εἶναι εἰς αὐτὸ καὶ μιὰ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ὁποῦ κάμνει κάθ᾽ ἡμέρα μυρία θαύματα, καὶ ἔρχονται δι᾽ αὐτὸ ἀπὸ κάθε μέρος προσκυνηταί. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο πλουσιοπάροχο ἀπὸ κρασιὰ καὶ ἀπὸ καρποὺς νοστιμώτατους, ἀπάνω εἰς ἕναν ὁμώνυμο ῥύακα. πλ: 39, 15΄. μ: 13, 15΄.

Πλατζεντία, Κόρια, πόλεις ὄμορφαις.

Περὶ τοῦ βασιλείου τοῦ Λεονίου.

Τὸ Λεὸν βασίλειο ὁμώνυμο μὲ τὴ μητρόπολίτου, συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὴν Ἀστουρία· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὴ Γαλικια καὶ Πορτουγαλλία· ἀπὸ τὸ νότειο, μὲ τὴν Ἐστρεμαδούρα· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ ταῖς Καστίλλιαις. Τὸ μάκρος ἀπὸ τὸ β. εἰς τὸ ν. εἶναι κοντὰ 70 λέγαις θαλασσιναῖς καὶ τὸ πλάτος ἀπὸ τὸ α΄. εἰς τὸ δ. 35. ὁ Δούριος ὁ ποταμὸς τὸ διαπερνᾷ ἀπὸ τὸ α΄. εἰς τὸ δ. καὶ τὸ χωρίζει εἰς δυὸ μέρη σχεδὸν ἴσια. Πλουθεῖ ἀπὸ ὅλα ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα στὴ ζωή· ἐπειδὴ ἔχει καὶ μιὰ γῆ καλὴ καὶ εὔφορη, μάλιστα εἰς μερικὰ μέρη.

Λεὸν, Λεγιὼν τὸ παλαιὸ, εἶναι ἡ μητρόπολι· πόλι μεγάλη, ἀξιόλογη, εἰς τὸ β. τῆς ἐπαρχίας· Ἐκτίσθηκε ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Γάλβα, καὶ ὠνομάσθηκε Λεγιὼν ἀπὸ τὸ τάγμα ὁποῦ ἔβαλαν εἰς αὐτήν. Πελάγιος ὁ πρίγκιπας τῶν Γότθων ὁποῦ εἶχε καταφύγη εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἀστουρίας, τὴν πῆρε ἀπὸ τοὺς Μαυρουσίους ὕστερα ἀπὸ μιὰ μάχη ὁποῦ ἐκέρδησε, καὶ τὴν ἔκαμε μητρόπολι ἑνὸς νέου βασιλείου. Ἐστάθηκε θρόνος τῶν βασιλέων ἕως εἰς τὰ 1029 ὁποῦ ἑνώθηκε μὲ τὴν Καστίλλια μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Βερεμόντου. Ἡ ἐκκλησία τῆς ἐπισκοπῆς ἔχει καλλίτερη φκιάσι ἀπὸ ὅλαις τῆς Σπάνιας. Ἔχει 12 χιλιάδες κατοίκους, 8 ἐκκλησίαις, 7 μοναστήρια καλογέρων, 6 καλογραιῶν. 70 λέγαις ἀπὸ τὸ Μαδρίδι στὸ β. δ. β.

Ἀστόργα, πόλι μικρὴ καὶ παλαιά, εἰς τὸ δ. ν. τοῦ Λεονίου.

Μέδινα τοῦ ξηροποταμίου, πόλι μικρὴ καὶ παλαιά, εἰς μιὰ πεδιάδα.

Ζάμορα (ἡ), τὸ παλαιὸ, Σεντικὴ, πόλι δυνατὴ καὶ ἀξιόλογη. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο εὔφορο εἰς ὅλα

τὰ ἀναγκαῖα, εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Δουρίου ποταμοῦ, τὸν ὁποῖο περνοῦν μὲ ἕνα ὁμορφότατο γεφύρι, 14 λέγαις ἀπὸ τὴ Σαλαμάνκα, 22 ἀπὸ τὸ Βαλλαδολὶδ εἰς τὸ δ., 22 ἀπὸ τὸ Λεὸν εἰς τὸ ν., 45 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ δ. β. πλ: 41, 38΄. μ: 12, 25΄. Τὸ τωρινὸ ὄνομα τόχει ἀπὸ τὰ γαλάζια πετράδια ὁποῦ εὑγαίνουν κοντάτης, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται ἀραβικὰ Ζαμορα.

Μέδινα ντὲλ κάμπο, μεγάλη, πλούσια καὶ παλαιὰ πόλι, ὀνομαστὴ διὰ τὴ γέννησι τοῦ α΄. Φερδινάνδου βασίλεως τῆς Ἀραγόνας, καὶ τοῦ αὐτοκράτορος α΄. Φερδινάνδου. Ἡ δημόσια ἀγορά της εἶναι πολλὰ ὅμορφη, καὶ στολισμένη μὲ μιὰ βρύσι θαυμάσια. Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι ἐμπορικώτατη, καὶ ἀπολαύει πολλὰ προνόμια. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο πλουσιοπάροχο ἀπὸ γεννήματα καὶ κρασιὰ, ἀπάνω εἰς τὸν χείμαῤῥο Ζαπαρδιέλο, 15 λέγαις ἀπὸ τὴ Ζάμορα εἰς τὸ α΄. ν., 10 ἀπὸ τὸ Βαλλαδολὶδ εἰς τὸ δ. ν., 30 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ δ. β. πλ: 41, 12΄. μ: 13, 15΄.

Σαλαμάνκα, Σαλαμαντία, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, ὄμορφη, πλούσια, πολυάνθρωπη, ἐμπορικὴ, καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς ἀξιολογώτεραις πόλεις τῆς Σπάνιας, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο τὸ καλλίτερο τῆς Σπάνιας, καὶ 24 σχολεῖα· διὰ τοῦτο καὶ οἱ Σπανιόλοι τὴν ὀνομάζουν μητέρα τῶν ἀρετῶν, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν. Τὰ μοναστήρια τῶν Δομινικάνων καὶ τῶν Φραντζισκάνων εἶναι καλοχτισμένα καὶ πολυάνθρωπα, τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου ἔχει μιὰ σκάλα ὁποῦ εἶναι ἕνα ἀξιολογώτατο θέαμα. Ἡ πόλι εἶναι μέρος εἰς λόφους, καὶ μέρος εἰς πεδιάδα, ἀπάνω εἰς ἕνα ποτάμι, 42 λέγαις ἀπὸ τὸ Λεὸν εἰς τὸ ν., 74 ἀπὸ τὴν Κομποστέλλα εἰς τὸ α΄. ν., 35 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ δ. β. πλ: 41, 5. μ: 12. 33.

Ἄλβα, πόλι, 6 λέγαις ἀπὸ τὴ Σαλαμάνκα στὸ α. ν.

Λέζεσμα (ἢ) παλαιὰ πόλι, κομπάτο μὲ 120 χωριά.

Τζιουδὰδ Ῥοδρίγκο, Φρούριο ὀχυρὸ, πρὸς τὴν Πορτουγαλλία· Ἐδῶ γίνεται μιὰ μεγάλη πραγμάτεια εἰς χάλκωμα.

Περὶ τῆς Ἀνδαλουσίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ὁποῦ εἶναι ἡ χαριέστερη, ἡ εὐφορώτερη καὶ ἐμπορικώτερη τῆς Σπάνιας, συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο, μέρος μὲ τὴν Ἐστρεμαδούρα καὶ τὴ νέα Καστίλλια, ἀπὸ τὴν ὁποία χωρίζεται μὲ μιὰ ῥάχι βουνῶν· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ ταῖς Πορτουγαλλικαῖς ἐπαρχίαις, τὸ Ἀλεντέϊο καὶ τὴν Ἀλγάβρα· ἀπὸ τὸ νότειο, μέρος μὲ τὸν Ὠκεανὸ, καὶ μέρος μὲ τὸν Ἡράκλειο πορθμό· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὰ βασίλεια τῆς Γρανάτας καὶ τῆς Μουρκίας. Τὸ μάκρος της εἶναι 100 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 60· ὁ Βαῖτις ὁ ποταμὸς τὴν χωρίζει εἰς δυό. Ὁ τόπος της εἶναι εὐφορώτατος εἰς γεννήματα, εἰς νοστιμώτατους καρποὺς διαφόρων λογιῶν, εἰς κρασιὰ ἐξαίρετα, καὶ μάλιστα πρὸς τὸ μέρος τῶν Γαδείρων, εἰς λάδια· γίνεται καὶ μετάξι, μέλι, ζάχαρη. Θρέφει ζῶα πολλὰ, ταύρους ἀγρίους τοὺς ὁποίους μεταχειρίζονται οἱ Σπανιόλοι σταῖς ταυρομαχίαις· τὰ ἄλογά της εἶναι τὰ ἀξιολογώτερα τῆς Σπάνιας· ἔχει διάφορα μέταλλα, ἀσιμόνερο, χαλκὸν, ἀντιμόνιο, μαγνήτη, ἀσίμι, ἁλικαῖς εἰς ταῖς ἀκρογιαλαῖς, ψαρότοπους πολλούς. Τὸ ὄνομάτης παράγεται ἀπὸ τὸ Βανδαλουσία, μὲ τὸ ὁποῖο τὴν ὠνόμασαν οἱ Βανδήλοι ὁποῦ στάθηκαν ποτὲ ἐξουσιασταί· οἱ Ἄραβες ὕστερα τὴν ὠνόμασαν Ἀνδαλοὺς μὲ τὸ ὁποῖο ὄνομα ὀνομάζουν καὶ ὅλη τὴ Σπάνια εἰς τὰ ἱστορικάτους· εἰς αὐτοὺς αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἦταν τρία βασίλεια. Τὸ παλαιότερο ἡ Ἀνδαλουσία ὠνομάζονταν Βαιτικὴ ἀπὸ τὸν Βαῖτι ποταμό.

Σε-

Σεβίλλα, πόλι μεγάλη, πλούσια ὄμορφη, ἐμπορικὴ, εἶναι ἡ μητρόπολι· αὐτὴ εἶναι ἡ δεύτερη πόλι, ἡ Σμύρνη τῆς Σπάνιας· κεῖται ἀπάνω εἰς τὸν Βαῖτι ποταμὸ, εἰς τὴν ἀριστερὴ ὄχθη, 10 λέγαις ἀπὸ τὴ θάλασσα, 16 ἀπὸ τὴ Γρανάτα εἰς τὸ δ. β. δ., 75 ἀπὸ τὴ Λισβόννα εἰς τὸ α'. ν. καὶ 86 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ γ. δ. ν. πλ: κατὰ τὸν Κασσίνη 37, 36'. μ: 11, 21'.

Εἶναι εἰς μιὰ ὡραιότητη πεδιάδα πολλὰ ἀνοιχτὴ καὶ ἀχανῆ, εὐφορώτατη εἰς κρασιὰ, σιτάρια, καὶ ἐνὶ λόγῳ εἰς κάθε τὶ ὁποῦ ἡ γῆ χορηγεῖ διὰ τὴν τροφὴ καὶ τρυφὴ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ποταμὸς ἔχει πλῆθος ψάρια· ἡ παλίρροια ὁποῦ ἀνεβαίνει δυὸ λέγαις ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ Σεβίλλα ἀφίνει ἕνα πλῆθος. Ἡ πραγμάτεια εἶναι ἀξιόλογη, κ' ἠμποροῦσε νἀνθήσῃ ἀκόμι περισσότερο διὰ τὴν τοποθεσία, ὄντας ἡ Σεβίλλα ἀπάνω στὸν Βαῖτι ὁ ὁποῖος εἶναι πλευστὸς καὶ ἔρχονται δι' αὐτοῦ καΐκια εἰς τὸν λιμένατης, καὶ φέρνουν τὰ πλούτη τοῦ νέου Κόσμου. Μιὰ ὑδραγωγία ἔργο τῶν Ἀράβων χορηγεῖ νερὸ δι' ὅλη τὴν πόλι. Εἶναι στρογγυλὴ, περιτειχισμένη μὲ ὑψηλὰ τείχη ὁποῦ ἔχουν πύργους ἀπὸ διάστημα εἰς διάστημα· ἔχει δώδεκα πόρταις. Τὸ ἀξιολογώτερο προαστειότης εἶναι ἡ Τριάνα ὁποῦ εἶναι ἀπὸ πέρα ἀπὸ τὸν ποταμό.

Τὸ παλαιὸ ὠνομάζουνταν Ἴσπαλις, Σπάλις· οἱ Μαυρούσιοι εἰς τῶν ὁποίων τὸν καιρὸ ἦταν μητρόπολι ἑνὸς ὁμωνύμου βασιλείου, τὴν ὠνόμασαν Σιβιλία· εἰς τὸν καιρό τους ἦταν ἡ πλουσιώτερη πόλι τῆς Σπάνιας. Φερδινάνδος ὁ γ', βασιλεὺς τῆς Καστίλλιας καὶ τῆς Αραγόνας τὴν πῆρε ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὰ 1248. Τὰ σπίτια της εἶναι καλλίτερα ἀπὸ τῆς Γρανάτας, καὶ Κόρδοβας, ὅμως κ' αὐτῆς αἱ στράταις ἄστρωταις· Τὸ σπίτι τῶν πραγματευτῶν εἶναι μιὰ οἰκοδομὴ ἀξιολογώτατη. Ἐκ-

κλη-

κλησίαις εἶναι πολλαῖς καὶ πολλὰ πλούσιαις, ἡ ἀρχιεπισκοπικὴ ἐκκλησία εἶναι μία ἀπὸ ταῖς καλλίτεραις τῆς Σπάνιας· τὸ καμπαναριό της εἶναι θαυμαστό· συνίσταται ἀπὸ τρεῖς πύργους ἕναν ἀπάνω 'ςὸν ἄλλο· ἡ ἀρχιεπισκοπὴ εἶναι ἀπὸ ταῖς πλουσιώτεραις καὶ παλαιότεραις τῆς Σπάνιας. Ἔχει πολλὰ μοναστήρια ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, γενικὸ σχολεῖο, ἀκαδημία. Εἰς τὸ μεσημβρινὸ μέρος εἶναι ἕνα βασιλικὸ παλάτι, κτισμένο μέρος ἀπὸ τοὺς Ἄραβας καὶ μέρος ἀπὸ τοὺς Σπανιόλους· τὸ Ἀραβικὸ ὅμως εἶναι πολλὰ καλλίτερο. καὶ τ: καὶ τ:. Ἔχει 28 χιλιάδες σπίτια, εἶναι μεγαλήτερη ἀπὸ τὸ Μαδρίδ, ὀλιγανθρωποτέρη ὅμως· οἱ Σπανιόλοι λέγουν ὅποιος δὲν εἶδε τὴ Σεβίλλα, δὲν εἶδε τὸν Κόσμο· μ᾽ ὅλον τοῦτο ἡ Σεβίλλα δὲν εἶναι σχεδὸν τίποτε συγκρινόμενη μ᾽ ἐκεῖν᾽ ὁποῦ ἦταν 'ςὸν καιρὸ τῶν Ἀράβων. Τὰ καράβια 'ςέκονται εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ, καὶ μὲ καΐκια μικρὰ καὶ μεγάλα ἔρχεται τὸ πρᾶγμα 'ςὴ Σεβίλλα. Εἰς αὐτὴν μεταχαρίζονται ἕνα πλῆθος σκλάβους σημειωμένους εἰς τὴ μύτι καὶ εἰς τὰ μάγουλα· τοὺς ἀγοράζουν σὰ ζῶα, τοὺς βάνουν καὶ δουλεύουν χειρότερα ἀκόμι, χωρὶς νὰ τοὺς ἐμποδίζῃ ὁ Χριστιανισμὸς ὁποῦ δέχονται μερικοί· ἡ θρησκεία λοιπὸν δὲν εἶναι, παρὰ πρόφασι. Αἱ τέχναις προτήτερα ἄκμαζαν, τώρα εἶναι σχεδὸν νεκραῖς· Ἀβενζοὰρ περίφημος ἰατρὸς Ἄραψ, μαθητὴς τοῦ Ἀβερόη, ἦταν Σεβιλλιώτης.

Πάλος, μικρὴ πόλι, ἀπάνω εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ῥιοτίντου, μὲ ἕναν λιμένα μέτριο, περίφημον ὅμως· ἐπειδὴ ἀπ᾽ ἐδῶ ἐκίνησε ὁ Χριστοφόρος Κολόμβος διὰ νὰ πηγαίνῃ νὰ εὕρῃ τὸν νέο Κόσμο. Ἀπέχει 20 λέγαις ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ δ. ν. πλ: 37, 8΄. μ: 11, 32΄.

Δουτζένα, πόλι, εἰς τὸ ἀ. β. τῆς ἀνωτέρω.

Καρ-

Καρμόνα, πόλι παλαιά, ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, εἰς ἕναν τόπο εὐφορώτατο. Ἡ πόρτα της ὁποῦ κιτάζει τὴ Σεβίλλα εἶναι ἕνα ἔργο ἀπὸ τὰ ἀξιολογώτατα τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Σπάνιας. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Σεβίλλα 6 λέγαις εἰς τὸ ἀ. β.

Ὀσοῦνα, πόλι παλαιά, μεγαλούτζικη, καὶ ἀρκετὰ κατοικημένη.

Κόρδοβα, Κορδύβη τὸ παλαιό, πόλι μεγάλη καὶ ὄμορφη. Ὁ ἐπίσκοπός της ὁ μέγας Ὅσιος ἦταν κ᾽ αὐτὸς εἰς τὴ σύνοδο τῆς Νικαίας. Αἱ δημόσιαις οἰκοδομαῖς εἶναι πολυτελέσταταις, μάλιστα ἡ ἐκκλησία τῆς ἐπισκοπῆς. Ἀβδηρὰν, στρατηγὸς Ἄραψ τὴν πῆρε 'ςὰ 170 τοῦ Μωαμεθανικοῦ ἔτους, καὶ ὕστερα ἀφ᾽ οὗ ἐκατακομματιάσθηκε τὸ βασίλειο τῶν Ἀράβων 'ςὴ Σπάνια, ἔγινε κ᾽ αὐτὴ μητρόπολι ἑνὸς ξεχωριστοῦ βασιλέως. Εἰς τὸν ιγ΄ αἰῶνα ὁ Φερδινάνδος τὴν ξαναπῆρε. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο γεμάτο ἀπὸ δάση κιτριῶν, λεϊμονιῶν, πορτοκαλιῶν καὶ τ:, καὶ ἀπὸ ἀμπέλια ὁποῦ κάμνουν ἐξαίρετο κρασί. Κορδύβη εἶναι ἡ πατρίδα τῶν δυὸ Σενέκων. Εἶναι ἀπάνω 'ςὰ δεξιὰ τοῦ Βαῖτι, 28 λέγαις ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ ἀ. β., 70 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ ν. δ. ν.

Ἀνδουξάρ, Ἰλλιτουργὶς τὸ παλαιό, πόλι ἀρκετὰ ἀξιόλογη, εἰς ἕναν τόπο εὐφορώτατο εἰς κάθε τί· ἐδῶ γίνεται μιὰ μεγάλη πραγματεία εἰς μετάξι. Εἶναι κ᾽ αὐτὴ ἀπάνω 'ςὸν Βαῖτι, 10 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴν Κόρδοβα εἰς τὸ ἀ. πλ: 37, 45΄. μ: 14, 17΄.

Βαέσα, Βατία καὶ Βιατία τὸ παλαιό, πόλι μεγάλη καὶ ὄμορφη. ὁ βασιλεὺς Φερδινάνδος ὁ καθολικώτατος τὴν πῆρε ἀπὸ τοὺς Μαυρουσίους 'ςὸ τέλος τοῦ ιε΄ αἰῶνος. Εἶναι ἀπάνω 'ςὸν Βαῖτι 70 λέγαις ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ ν. πλ: 37, 45΄. μ: 14, 58΄.

Οὔβεδα, πόλι ἀξιόλογη καὶ πολυάνθρωπη· οἱ κάτοικοί της εἶναι ἀσίδοτοι, καὶ ἔχουν αὐτὸ τὸ προνό-

μιο

μιο ἀπὸ τὸν δ'· Σάγχο μὲ τὸ νὰ ἐτείχισαν τὴν πόλι μὲ τὰ ἔξοδά τους. Εἶναι δυὸ λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴν ὀνωτέρω εἰς τὸ ἀ β.

Ἰάεν, Γιέννιο τὸ παλαιὸ, ὄμορφη καὶ δυνατὴ πόλι. Εἰς τὸ καιρὸ τῶν Μαυρουσίων ἦταν κ' αὐτὴ μητρόπολι ἑνὸς μικρῦ βασιλέως. Ὁ γ'· Φερδινάνδος βασιλεὺς τῆς Κασίλλας, τὴν πῆρε εἰς τὰ 1234 ἀπ' αὐτοὺς. Εἶναι εἰς ἕνα τόπο πλούσιο ἀπὸ καρποὺς ἐξαίρετους καὶ ἀπὸ μετάξια, εἰς τοὺς πρόποδας ἑνὸς βουνῦ, 16 λέγαις ἀπὸ τὴ Γρανάτα εἰς τὸ β'·, 46 ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ ἀ. ν. 72 ἀπὸ τὸ Μαδρίδ. πλ: 37, 38'. μ: 14, 45'.

Λέβριξα, τὸ παλαιὸ Νέβρισσα, δυνατὴ καὶ ὄμορφη πόλι, εἰς ἕνα τόπο πλουσιοπάροχο ἀπὸ γεννήματα, κρασιὰ, λάδια τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ καλλίτερα τῆς Σπάνιας· πλ: 36, 52'. μ: 12, 3'.

Σαν Λούκαρ τῆς Μπαραμέδας, ὄμορφη πόλι, εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τῦ Βαῖτι, μὲ ἕναν καλὸ λιμένα. αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι σὰν ἐπίνειο τῆς Σεβίλλας. Αὐτὴ ἦταν τὸ παλαιὸ τὸ Ἱερὸν Ἑωσφόρου.

Ξέρες ντέλα Φόντερα, πόλι ἀξιόλογη, δυὸ λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὸν Λιμένα τῆς ἁγίας Μαρίας, 7 ἀπὸ τὰ Γάδειρα εἰς τὸ β., 19 ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ ν., 104 ἀπὸ τὸ Μαδρίδ εἰς τὸ ν. δ. ν. πλ: 36, 40'. μ: 12, 5'. Αὐτὴ ἡ πόλι ἐκτίσθηκε εἰς τὰ χαλάσματα τῆς παλαιᾶς Ἄστας ῥηγίας. Τὰ περίχωρά της εἶναι τὰ καλλίτερα τῆς Σπάνιας. Τὸ Ξέρες εἶναι περίφημο ἀπὸ τὴν κρίσιμη μάχη ὁπῦ ἔγινε ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς Ἄραβας καὶ εἰς τὸν Ῥοδέρικο ὕστερινὸ βασιλέα τῶν Γότθων, εἰς τὴν ὁποία ἔχασε καὶ τὴ ζωή του, καὶ τὴ Σπάνια. Εἶναι καὶ ἄλλο Ξέρες στὴν Ἐστρεμαδοῦρα.

Λιμένας τῆς ἁγίας Μαρίας, πόλι ἐμπορικὴ, μὲ ἕνα καλὸν λιμένα εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τῦ Γουαδαλέττου ποταμῦ. Αὐτὴ ἦταν τὸ παλαιὸ ὁ Λιμὴν τῦ Μενεσθέως

ωθέως

σθέως, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἅλωσι τῆς Τροίας ἦλθε στὴ Σπάνια μὲ τοὺς ἐπιλοίπους Ἀθηναίους.

Γάδειρα (τὰ), ὄμορφη, μεγάλη, δυνατὴ, πλουσιώτατη καὶ ὀνομαστὴ πόλη, ἀπάνω εἰς ἕνα ὁμώνυμο νησάκι, τὸ ὁποῖο ἑνώνεται μὲ τὴν ξηρὰ μὲ ἕνα γεφύρι· ἔχει ἕναν καλὸ λιμένα ὁπῦ συνεχίζεται ἀπὸ καράβια ὁπῦ ἔρχονται ἀπὸ κάθε μέρος, δυὸ φρούρια, μιὰ ἐπισκοπὴ, τῆς ὁποίας ἡ ἐκκλησία εἶναι ὀμορφότατη. Ἀπὸ τὰ Γάδειρα κινᾷ πάντοτε ὁ στόλος διὰ ταῖς Ἰνδίαις, καὶ εἰς αὐτὴν γυρίζοντας ἔρχεται. Δὲν εἶναι ἴσως εἰς τὴν Εὐρώπη ἄλλη πόλι ἐμπορικώτερη, καὶ ὅπου τὰ ἄσπρα εἶναι κοινότερα. Ἐκτίσθηκε ἀπὸ τοὺς Φοίνικας οἱ ὁποῖοι τὴν ὠνόμασαν Γαδὶρ ὁπῦ σημαίνει περίφραγμα· οἱ Σπανιόλοι τὴν λέγουν Γκαντὶτζ, οἱ Φραντζέζοι Καντί. Οἱ Ἐγγλέζοι τὴν πῆραν καὶ τὴν ἐλεηλάτησαν εἰς τὰ 1596, καὶ τὴν ἔδωκαν ὀπίσω πάλιν· ἐπολιορκήθηκε τῦ κάκου εἰς τὰ 1702 ἀπὸ ὅλαις ταῖς θαλασσιναῖς δύναμες τῆς Ἐγγλιτέρρας καὶ τῆς Ὀλλάνδας. Ἀπέχει 8 λέγαις ἀπὸ τὴ Μέδινα Σιδωνία εἰς τὸ δ., 18 ἀπὸ τὸ Γκιμπραλτὰρ εἰς τὸ δ. β. 26 ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ ν. δ. ν., πλ: 36, 25'. μ: 11, 30'.

Μέδινα Σιδωνία, πόλι ὄμορφη, παλαιότατη, 29 λέγαις ἀπὸ τὴ Σεβίλλα στὸ ν. δ. ν.

Γκιμπραλτὰρ, πόλι μικρὴ, ὄμορφη ὅμως καὶ πολλὰ δυνατὴ, κοντὰ εἰς τὸν Ἡράκλειο πορθμὸ ἀπὸ μέσα, εἰς τοὺς πρόποδας ἑνὸς βουνῦ ὁπῦ ὠνομάζονταν τὸ παλαιὸ Κάλπη καθὼς καὶ ἡ πόλι. Ταρὶκ στρατηγὸς Ἄραψ τὴν ὠνόμασε Γκιμπὲλ Ταρὶκ, ὅ ἐστι βουνὸ τῦ Ταρίκ· ἀπ' αὐτὸ προῆλθε τὸ Γκιμπραλτάρ. Οἱ Ἐγγλέζοι τὴν πῆραν εἰς τὰ 1704, καὶ τὴν ἔχουν ἕως τώρα. Οἱ Σπανιόλοι τὴν ἐπολιόρκησαν εἰς τὰ 1705, 1708, καὶ εἰς τὸν ὕστερινὸ πόλεμο, ὅμως τῦ κά-

κά-

κάκε. Ἀπέχει ἀπὸ τὴν Τζέουτα ὁποῦ εἶναι ἀντικρὺ εἰς τὴν Ἀφρική 10 λέγαις εἰς τὸ β., 18 ἀπὸ τὰ Γάδειρα εἰς τὸ ά. ν., 34 ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ ν. πλ: 36. μ: 12, 30.

Παλιογκιμπραλτὰρ εἰς τὸ δ. τοῦ Γκιμπραλτερίου, ἀπάνω εἰς ἕναν μικρὸ κόλπο τοῦ πορθμοῦ· ἐδῶ πρώτη φορὰ εὐγῆκαν οἱ Ἄραβες.

Ταρίφφα, ἀπάνω στὸ πορθμό· αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι μεγαλούτζικη, ὅμως πολλὰ ὀλιγάνθρωπη. Εἰς τὰ 1340 οἱ Χριστιανοὶ ἐνίκησαν τοὺς Μωαμεθανὲς μιὰ ὁλοσχερῆ νίκη.

Περὶ τοῦ βασιλείου τῆς Γρανάτας.

Αὐτὸ τὸ βασίλειο εἶναι ἡ κυρίως ἄνω Ἀνδαλουσία, ἡ ὁποία ἦταν μέρος τῆς Βαιτικῆς τῶν παλαιῶν. Ὅροι αὐτοῦ ἀπὸ τὸ βόρειο εἶναι ἡ Ἀνδαλουσία· ἀπὸ τὸ ἀνατολικό, ἡ Μουρκία καὶ ἡ Μεσόγειος· ἀπὸ τὸ μεσημβρινό, ἡ Μεσόγειος· ἀπὸ τὸ δυτικό, ἡ Ἀνδαλουσία. Τὸ μάκρος του εἶναι 70 λέγαις, καὶ 30 τὸ πλάτος, αἱ ἀκρογιαλιαῖς του 80. Αὐτὸ εἶναι τὸ ὑστερινὸ ὁποῦ πῆραν οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τοὺς Μωαμεθανοὺς εἰς τὰ 1492.

Μ᾽ ὅλον ὁποῦ ὁ τόπος εἶναι παντάπασι σχεδὸν ἀκαλλιέργητος, εἶναι μ᾽ ὅλον τοῦτο εὔφορος εἰς γεννήματα, κρασί, λινάρι, λάδι, καννάβι· ἔχει πλῆθος συκαμιαῖς, δρυμούς, χουρμαδιαῖς, βελανιδιαῖς· κάμνει πολὺ μέλι, κερί, ζάχαρη· εἰς τὰ βουνὰ εἶναι πλῆθος ξιδιαῖς, (a) εἶναι ἀκόμι καὶ πολλαῖς ἐλιαῖς, ἀμ-

(a) Θάμνος ὁποῦ κάμνει καρπὸ σταφύλια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κάμνουν ξίδι, καὶ τὸ μεταχειρίζονται οἱ ἰατροὶ εἰς τὴν δυσεντερία. Ἀπὸ

πέλια, συκαῖς, ῥοϊδιαῖς, καὶ τ.λ. Αὐτὸς ὁ τόπος ἦταν στοὺς Ἄραβας ὁ πλουσιώτερος καὶ πολυανθρωπότερος τόπος τῆς μεσημβρίας, ἡ ἐποχὴ τῆς φτώχειας του καὶ τῆς ὀλιγανθρωπίας ἐστάθηκε ὁ καιρὸς εἰς τὸν ὁποῖο ἐπάρθηκε ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ ἀμαθὲς συμβούλιο τοῦ γ´ Φιλίππου ἀποφάσισε καὶ ἐδίωξε τοὺς Μωαμεθανοὺς εἰς τὰ 1609.

Γρανάτα, πόλι μεγάλη, ὄμορφη καὶ ἡδονικώτατη, μητρόπολι τοῦ ὁμωνύμου βασιλείου, μὲ μιὰ ἀρχιεπισκοπή, καὶ ἕνα γενικὸ σχολεῖο. Εἶναι διηρημένη εἰς 4 μέρη. Γίνεται εἰς αὐτὴν μιὰ μεγάλη πραγματεία εἰς μετάξι, τὸ ὁποῖο περνᾷ διὰ καλλίτερο τῆς Εὐρώπης. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο χαριέστατο κοντὰ εἰς τὸ ποτάμι τὸν Δάρο, 50 λέγαις ἀπὸ τὴ Μουρκία εἰς τὸ δ. ν., 45 ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ ά., 90 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ ν., πλ: 36, 36´. μ: 14, 46´.

Φερδινάνδος ε´ τὴν πῆρε ἀπὸ τὸν Μποαμπτιλλᾶ βασιλέα της εἰς τὰ 1492 χωρὶς νὰ τοῦ κινήσῃ τὴν συνείδησι τελείως ἡ παράβασι τῶν συνθηκῶν ὁποῦ εἶχε μαζί του. Ἡ πολιορκία ἐβάσταξε 10 μῆνες, τέλος πάντων ὁ Μποαμπντιλλᾶς ἀναγκάσθηκε καὶ τὴν ἐπαράδωσε. Οἱ σύγχρονοί του ἱστορικοὶ γράφουν πῶς ἀναχωρῶντας ἐγύρισε καὶ τὴν εἶδε καὶ ἐδάκρυσε. Ἡ Γρανάτα στὸν καιρὸ τῶν Ἀράβων ἦταν πολυανθρωπότατη, πλουσιώτατη· οἱ Ἄραβες τὴν εἶχαν στολισμένη μὲ διάφοραις δημόσιαις οἰκοδομαῖς πολυτελέσταταις, τὸ παλάτι μάλιστα τῶν βασιλέων ὁποῦ σώζεται ἀκόμι, εἶναι μιὰ οἰκοδομὴ θαυμάσια.

Σκάφτωντας εἰς μιὰ πεδιάδα κοντὰ εἰς τὴ Γρανάτα εἰς τὰ 1755, εὑρῆκαν λείψανα μιᾶς πόλεως παλαιᾶς

ταῖς παλιαῖς ξιδιαῖς εὐγαίνει καὶ ἕνα εἶδος ῥετζίνας, χρήσιμη στὸ βερονίκι.

λαιαῖς, τὴν ὁποία νομίζουν νὰ εἶναι ἡ Ἰλλιβηρίς, καὶ πλήτη Φιλολογικὰ, καθὼς χειρόγραφα Ἑλληνικὰ, Λατινικὰ, Ἀραβικὰ, καὶ μιᾶς ἄγνωστης γλώσσας, καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς συνόδου τῆς Ἰλλιβηρίδος, γραμμένα ἀπάνω εἰς μολυβένιαις πλάκες.

Ἀγία πίσι, πόλι εἰς τὸ δυτικὸ τῆς Γρανάτας. Φερδινάνδος ὁ Καθολικὸς τὴν ἔκτισε, ὅταν ἐπολιορκοῦσε τὴν ἀνωτέρω πόλι.

Ἀντεκέρα, μεγάλη καὶ ὅμορφη πόλι, διῃρημένη εἰς ἄνω καὶ εἰς κάτω. Ἡ ἄνω πόλι εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα βουνὸ, καὶ ἔχει ἕνα Φρέριο· ἡ κάτω πόλι εἶναι εἰς μιὰ πεδιάδα εὐφορώτατη καὶ κατάῤῥυτη ἀπὸ νερά. Κοντὰ εἰς αὐτὴν τὴν πόλι εἶναι καὶ ἁλικαῖς. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Γρανάτα, 21 λέγαις εἰς τὸ δ. πλ: 36, 51′. μ: 13, 40′.

Ἀλχάμα, ὅμορφη πόλι καὶ ἀρκετὰ κατοικημένη, περίφημη ἀπὸ τὰ Θερμὰ ὁποῦ εἶναι κοντά της, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ καλλίτερα τῆς Σπάνιας. Εἶναι εἰς ἕνα αὐλῶνα περικυκλωμένο ἀπὸ ἕνα βουνὸ ἀπότομο, 10 λέγαις ἀπὸ τὴ Γρανάτα εἰς τὸ δ. ν. πλ: 36, 50′. μ: 14, 20′.

Μοτρὶλ, πόλι παλαιὰ μὲ λιμένα, εἰς τὸν ὁποῖο γίνεται μιὰ ψάρευσι πλουσιοπάροχη· Κοντὰ εἰς αὐτὴν τὴν πόλι εὑρίσκονται τὰ βουνὰ ὁποῦ τὰ λέγουν οἱ Σπανιόλοι λὸς Ἀλπουξάῤῥας. Αὐτὰ κατοικοῦνται ἀπὸ Μαυρουσίους ὁποῦ ἔμειναν καὶ ἔγιναν Χριστιανοὶ, οἱ ὁποῖοι φυλάγωντας τὸ φυσικὸ τῶν προγόνων τους, τὸ ἔξυπνο, καὶ τὸ φιλόπονο, ἀποκατάστησαν τὸν τόπο τὸν πολυανθρωπότερο τῆς Σπάνιας καὶ τὸν καλλίτερα καλλιεργημένο. Ἀπέχει ἡ πόλι ἀπὸ τὴ Γρανάτα 15 λέγαις εἰς τὸ ά. ν.

Σαλομπρένα, μικρὴ πόλι μὲ λιμένα, καὶ μ᾽ ἕνα Φρούριο.

Ἀλμουνεσὰρ, μικρὴ πόλι, μὲ λιμένα. Εἰς αὐτὴν εἶναι ἕνα Φρούριο εἰς τὸ ὁποῖο οἱ Ἄραβες βασιλεῖς εἶχαν τὸ θησαυροφυλάκιό τους.

Μαλάκα, πόλι παραθαλάσσια, παλαιὰ, πλούσια καὶ περίφημη ἀπὸ τὰ κρασιά της, τῶν ὁποίων γίνεται μιὰ ἀξιόλογη ἐξαγωγὴ, καθὼς καὶ λαδιοῦ, καὶ ἐλιῶν. Οἱ κάτοικοί της εἶναι εὐγενικοὶ, φιλοπροσήγοροι, πολεμικοὶ, ἐγκρατεῖς καὶ οἱ ἐργατικώτεροι τῆς Σπάνιας. Εἶναι εἰς τοὺς πρόποδας ἑνὸς βουνοῦ, 25 λέγαις ἀπὸ τὴ Γρανάτα στὸ δ. ν., 33 ἀπὸ τὴ Σεβίλλα στὸ ά. ν., 102 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ ν. πλ: 36, 45. μ: 13, 40′.

Μούνδα, μικρὴ καὶ παλαιὰ πόλι, περίφημη ἀπὸ τὴ νίκη ὁποῦ ἔκαμε ὁ Θεῖος Καίσαρ εἰς τὸν υἱὸ τοῦ μεγάλου Πομπηΐου· πλ: 36, 32′. μ: 13, 22′. στὸ δ. β. τῆς Μαλάκας.

Ῥόνδα, Ἀρούνδα, ὅμορφη καὶ δυνατὴ πόλι, εἰς ταῖς ἄκραις τῆς Ἀνδαλουσίας, ἀπάνω εἰς ἕνα ψήλωμα, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου τρέχει τὸ Πρασινοπόταμο. Κατεβαίνουν εἰς αὐτὸ ἀπὸ 400 σκαλοπάτια ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν βράχο κομμένα ἀπὸ τοὺς Μαυρουσίους. Ἀπέχει 8 λέγαις ἀπὸ τὸ Γκιμπραλτὰρ εἰς τὸ δ. β· πλ: 36, 32′. μ: 12, 43′.

Εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Γρανάτας ἀπὸ διάστημα εἰς διάστημα εἶναι πύργοι διὰ τοὺς πειρατάς.

Περὶ τοῦ βασιλείου τῆς Μουρκίας.

Αὐτὸ τὸ βασίλειο ἔχει ὀλιγώτερη ἔκτασι ἀπὸ τὰ ἄλλα· ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ καὶ δυτικὸ τὴ Μεσόγειο· ἀπὸ τὸ ἀνατολικοβόρειο, τὸ βασίλειο τῆς Βαλέντζας· ἀπὸ τὸ δυτικοβόρειο τὴν Ἀνδαλουσία, καὶ

ἀπὸ τὸ δυτικονότειο, τὴ Γρανάτα. Οἱ Μαυρούσιοι τὸ ὑπόταξαν εἰς τὰ 715, καὶ τὸ εἶχαν ἕως εἰς τὰ 1241 ὅταν ὁ γ΄. Φερδινάνδος βασιλεὺς τῆς Καστίλλιας τοὺς ἐδίωξε ἀπ᾽ αὐτὸ τὸ ἡδονικώτατο μέρος. Ποτίζεται ἀπὸ δυὸ ποταμοὺς ὁποῦ τὸ διαπερνοῦν.

Ὁ ἀέρας εἶναι ὑγιεινότατος· ὁ τόπος κάμνει ἀρκετὰ γεννήματα, ἐξαίρετα κρασιὰ, θαυμαστοὺς καρποὺς, καθὼς πορτοκάλια, λειμόνια κίτρα, καὶ τ: χουρμάδες, σῦκα καὶ τ: ῥύζι, ζάχαρη, μέλι· εἶναι καὶ πολλαῖς ἐλιαῖς· τὸ μεγαλήτερο ὅμως προϊὸν καὶ ἀξιολογώτερο εἶναι τὸ μετάξι.

Μουρκία, πόλι μεγάλη, πολυάνθρωπη ἢ ὀμορφώτατη, εἶναι ἡ μητρόπολι, μὲ 11 μοναστήρια καλογέρων, καὶ μὲ 9 καλογραιῶν, μὲ ἕνα ἱεροκριτήριο, μὲ 10 χιλιάδες κατοίκους. εἰς μία πεδιάδα χαριέστατη καὶ κατάφυτη ἀπὸ συκαμιαῖς, ἀπάνω στὰ δεξιὰ τοῦ Σεγούρα ποταμοῦ, 11 λέγαις ἀπὸ τὴν Καρχηδόνα εἰς τὸ β., 85 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ ἀ. ν. πλ: 37, 40΄. μ: 16, 59΄.

Λόρκα, Ἐλιόκροκα, πόλι παλαιὰ, 14 λέγαις ἀπὸ τὴ Μουρκία εἰς τὸ δ. ν.

Καρχηδὼν (νέα), πόλι δυνατὴ καὶ παραθαλάσσια. Ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν Ἀσδρούβα στρατηγὸ τῶν Καρχηδονίων· ἐχαλάσθηκε ἀπὸ τοὺς Γότθους καὶ Μαυρουσίους· ὁ β΄. ὅμως Φίλιππος ἐξ αἰτίας τοῦ λιμένος της ὁποῦ εἶναι ὁ καλλίτερος τῆς Σπανίας, τὴν ἐξανάκτισε, καὶ ἔκαμε καὶ ἕνα καλὸ φρούριο. Εἰς τὰ περιχώρα της εἶναι μέταλλα ἀμεθύστου, πλῆθος σπάρτα ὁποῦ τὰ μεταχειρίζονται εἰς ψάθαις καὶ σχοινιά. Εἶναι εἰς τὸν κόλπο τὸν ἐπώνυμο, 11 λέγαις ἀπὸ τὴ Μουρκία εἰς τὸ ν. πλ: 37, 36, 7″. μ: 16, 45΄.

Ἀλμαχαρὸν, μικρὴ πόλι, κοντὰ εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Γκυαδαλεντίνου.

Πε-

Περὶ τοῦ βασιλείου τῆς Βαλέντζας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ὁποῦ εἶναι μία ἀπὸ ταῖς χαριέστεραις τῆς Σπανίας, ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴν Ἀραγόνα καὶ Καταλόνια· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὴ νέα Καστίλλια καὶ τὴ Μουρκία· ἀπὸ τὰ ἐπίλοιπα μέρη, τὴ Μεσόγειο· Ἐκτάνεται ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότιο 46 λέγαις, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ 25. Εἶναι κατάῤῥυτη ἀπὸ ποταμοὺς, καὶ πολυανθρωπότερη ἀπὸ ὅλαις ταῖς ἐπαρχίαις. Τὰ πλαγινά της εἶναι γεμάτα ἀπὸ ἀμπέλια· οἱ αὐλῶνές της καὶ αἱ πεδιάδες γεμάται ἀπὸ κάθε λογῆς δένδρα κάρπιμα· γίνεται ῥύζι, γεννήματα, καννάβι, λινάρι, μετάξι, σῦκα, ζάχαρη· καὶ τ: καὶ τ:. Ἡ θάλασσά της εἶναι πολλὰ ψαρότοπος· τὰ βουνά της εἶναι σκληρότοπος καὶ ἄγονα, ἔχουν ὅμως διάφορα μέταλλα.

Αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι τῶν παλαιῶν Κελτιβήρων, Κοντεστάνων· ἔγινε βασίλειο εἰς τὰ 753 ἀπὸ τὸν Ἀμπντιλλᾶ ὁποῦ ἦταν ἔπαρχός της· εἰς τὸν ιά. αἰῶνα εἰς τὴ βασιλεία τοῦ Φερδινάνδου υἱοῦ τοῦ Σάγχου βασιλέως τῆς Ἀραγόνας καὶ τῆς Ναβάῤῥας ὁ Κὶδ πρόμαχῶντας εἰς τοὺς καβαλλέρους του, τὴν ὑπόταξε καὶ τὴν διοίκησε ὡς ὑπέρτατος, ἢ εὐχαριστοῦνταν εἰς τὸ Κὶδ χωρὶς νὰ ἐπονομασθῆ βασιλεύς. Μετὰ τὸν θάνατό του εἰς τὰ 1096, οἱ Μαυρούσιοι τὴν ξαναπῆραν. εἰς τὰ 1238 Ἰάκωβος βασιλεὺς τῆς Ἀραγόνας τὴν ἐπῆρε, καὶ οἱ Μαυρούσιοι ὑποτάχθηκαν εἰς αὐτόν. Εἰς αὐτὸν τὸν τόπο ἐκατοικοῦσαν οἱ περισσότεροι Μωαμεθανοὶ ὁποῦ ἐδιώχθηκαν ἀπὸ τὴ Σπανία εἰς τὰ 1610. Τὸ βασίλειο αὐτὸ εἶχε μεγάλα προνόμια ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ ε. Φίλιππος τὸ ἐστέρησε, μὲ τὸ νὰ ἐπίασε τὸ μέρος τοῦ ἀρχιδουκὸς στὸν διαδοχικὸ πόλεμο. Εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς του

 εἰ-

εἶναι περιοσότεροι ἀπὸ τοὺς 50 πύργους διὰ τοὺς πειρατάς.

Βαλέντζα, Οὐαλεντία, πόλι μεγάλη, ὡραιότατη, ἐμπορική, εἶναι ἡ μητρόπολι. Εἶναι μιὰ λέγα μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, ἐς μιὰ πεδιάδα θαυμάσια, ὅπου ἡ φύσι φαίνεται πῶς ἐσκόρπισε μὲ μεγάλη δαψίλεια τὰ χαρίσματά της διὰ τὴν τροφὴ καὶ τρυφὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ πόλι περιέχει κοντὰ 12 χιλιάδες φωτιαῖς. Οἱ Βαλεντζιῶται εἶναι ῥοδοκόκκινοι ἀπὸ τὴν εὐκρασία τοῦ ἀέρος, αἱ γυναῖκες αἱ ὀμορφότεραις τῆς Σπανίας· τὰ ἤθη εἶναι πολιτικοὶ, εὐγενικοὶ, φιλοπροσήγοροι. Ἔχει πολλαῖς οἰκοδομαῖς καλαῖς· ὅλα τὰ σπίτια εἶναι τρόπον τινὰ παλάτια. Εἰς τὴν Οὐαλεντία ἔγινε μιὰ σύνοδος εἰς τὰ 524. Ἔχει πολλὰ ὑπομνήματα ἀρχαιότητος. Ἡ θάλασσα κάμνει μια λίμνη κοντά της τρεῖς λέγαις μακρυὰ, καὶ μιὰ στὸ πλάτος. Ὁ ἀρχιεπίσκοπός της εἶναι πλουσιώτατος. Κάμνουν ἐδῶ πολλαῖς στόφφαις μεταξωταῖς καὶ κατιφέδες· αἱ τζόχαις της ὅμως δὲν εἶναι τίποτες. Ἔχει ἕνα γενικὸ σχολεῖο, μιὰ ἀκαδημία διὰ ταῖς ἐλευθέριαις τέχναις. Ἡ Οὐαλεντία ἐκτίσθηκε 240 χρόνια πρὸ Χ:, ὁ Πομπήϊος τὴν ἐχάλασε ὅταν ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Σερτωρίου. Εἶναι ἀπάνω στὸν Γουανταλαβιάρα ποταμὸ, ἀπάνω εἰς τὸν ὁποῖο ἔχει 5 ὄμορφα γεφύρια, 44 λέγαις ἀπὸ τὴ Μουρκία εἰς τὸ β. α. β., 55 ἀπὸ τὴ Σαραγκόσσα εἰς τὸ δ. ν. δ., 66 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ ἀ. ν. ἀ. πλ: 39, 30΄. μ: 17, 30΄. Τὰ περίχωρά της εἶναι χαριέστατα καὶ γεμάτα ἀπὸ κήπους.

Μορβέδρο, πόλι κτισμένη ἀπάνω στὰ ἐρείπια τοῦ Σαγούντου. Ἀπέχει 4 λέγαις ἀπὸ τὴ Βαλέντζα.

Σεργόβο, πόλι κτισμένη ἀπάνω εἰς τὴν παλαιὰ Σηγόβρικα.

Βίλλα χερμόζα, πόλι, μακρυὰ ἀπὸ τὴ Βαλέντζα

τζα 21 λέγαις εἰς τὸ δ. β. Κοντὰ εἰς αὐτὴ εἶναι μιὰ πηγὴ ὁποῦ τὸ νερό της σταματεῖ τὸ αἷμα.

Ξατίβα, Ξατίουσα, αὐτὴ προτήτερα ἀπὸ τὸν διαδοχικὸ πόλεμο ἄκμαζε πολλὰ, εἰς αὐτὸν ὅμως μὲ τὸ νὰ ἔπιασε μὲ ὅλα της τὸ μέρος τοῦ ἀρχιδουκὸς, ἐπάρθηκε ἀπὸ τοὺς Φραντζέζους καὶ Σπανιόλους καὶ ἐχαλάσθηκε· Ὕστερα πάλι ἐξανακατεστήθηκε, ὄχι ὅμως εἰς τὴν πρώτη της κατάστασι. Ἀπέχει 13 λέγαις ἀπὸ τὴ Βαλέντζα εἰς τὸ δ. β. πλ: 39, 1΄. μ: 17, 21΄.

Δενία, Ἀρτεμίσιον, παλαιὰ καὶ δυνατὴ πόλι. Οἱ Μασσαλιῶται τὴν ἔκτισαν καὶ τὴν ἀφιέρωσαν εἰς τὴν Ἄρτεμι Ἀστινικὰ Διάνα· οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ὠνόμασαν Διάνειον ἀπὸ τὴν ὁποία λέξι εἶναι τὸ Δενία. Εἶναι κοντὰ εἰς τὸ Ἀρτεμίσιο ἀκρωτήριο, τὸ ἀνατολικώτατο μέρος τῆς ἐπαρχίας, ἀντικρὺ εἰς τὴ νῆσο Ἴβικα, 18 λέγαις ἀπὸ τὴ Βαλέντζα εἰς τὸ δ. ν. πλ: 39. μ: 13, 8΄.

Ἀλικάντα, πόλι μικρὴ παραθαλάσσια, καὶ τ:

Περὶ τοῦ πριγκιπάτου τῆς Καταλώνιας.

Ἡ Καταλόνια ἠμπορεῖ νἄχῃ μάκρος ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο 60 λέγαις, καὶ 50 ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικό. Τὰ Πυρηναῖα ὄρη τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὴ Φράντζα ἀπὸ τὸ βόρειο· ἡ Μεσόγειος τὴν περιορίζει ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ καὶ μεσημβρινό· ἡ Ἀραγόνα ἀπὸ τὸ δυτικὸ, καὶ μέρος ἡ Βαλέντζα. Ὁ τόπος βρέχεται ἀπὸ πολλὰ ποτάμια, καὶ ἀπὸ τὸν Ἴβηρα εἰς τὸ μεσημβρινό. Ἔχει πολλὰ βουνὰ, μ᾽ ὅλον τοῦτο εἶναι εὔφορος εἰς γεννήματα, εἰς κρασιὰ καὶ εἰς καρπούς. Ἔχει καστανοδάση πολλὰ, καὶ ἄλλους δρυμοὺς μεγαλοδένδρους· ἔχει ἀμεθύστους, κρύσταλλο, ἀλάβαστρο· μέταλλα στύψεως, καλακάνης, σιδήρου, μολυβίου, μαλάμα-

ματος, καλαΐϛ, κοράλλι εἰς ταῖς ἀκρογιαλαῖς, κατοίκες ἀρκετὲς, ἀέρα πολλὰ εὔκρατο καὶ ὑγιεινό. Οἱ Καταλανοὶ, εἶναι ἐνεργοὶ, ἐργατικοὶ, φιλόπονοι, δυνατοὶ, εὐφυεῖς, καλοὶ ςρατιῶται· τακτικοὺς ὅμως τρόπον τινὰ ἀνεπίδεκτοι. Εἰς τὰ 1640 ἐπαραδόθηκαν μόνοι τους εἰς τὴ Φράντζα· ὅμως εἰς τὰ 1659 εἰς ταῖς συνθήκαις ἀποφασίσθηκε νὰ εἶναι ἡ Πυρήνη σύνορο, καὶ ἔτζι ἐγύρισαν ςὴ Σπάνια. Αὐτὴ τὴν ἐπαρχία Κάρολος ὁ μέγας τὴν πῆρε ἀπὸ τὲς Σαρακηνὲς εἰς τὰ 801, καὶ μ' ὅλον ὁπῦ οἱ ἔπαρχοι ὕςερα ἀποκατας ἀθηκαν κύριοι ὑπέρτατοι, καὶ κατὰ διαδοχὴ, ἐγνώριζαν ὅμως τὴ Φράντζα διὰ μεγαλήτερό τους ἕως εἰς τὰ 1258, ὅταν ὁ ἅγιος Λῦης ἐπαραχώρησε τὰ δίκαια ὁπῦ εἶχε εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀραγόνας, καθὼς κ' αὐτὸς ἐπαραχώρησε εἰς ἐκεινον τὰ δίκαια ὁπῦ εἶχε εἰς ἕνα μέρος τῦ Λαγγεντόκ.

Μπαρτζελόνα, Βαρκελὼν, μητρόπολι πόλι ὄμορφη, μεγάλη, πλέσια, ἐμπορικὴ, δυνατὴ, μὲ ἕναν καλὸ λιμένα. Ἔχει πολλὰ μοναςήρια καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἡ ἐκκλησία τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τὸ ἱεροκριτήριο καὶ ἡ ἐπισκοπὴ εἶναι ἀξιόλογα. Εἰς τὰ 1714 τὴν ἐπολιόρκησαν οἱ Σπανιόλοι καὶ οἱ Φραντζέζοι, καὶ τέλος πάντων τὴν ὑπόταξαν. Εἰς αὐτὴν ὁ Ἀρχιδέκας ἐκάθισε μὲ τὸ ὄνομα Κάρολος γ'· ἀπὸ τὰ 1705, ἕως εἰς τὰ 1711, ὅταν ἔγινε αὐτοκράτωρ καὶ παραίτησε τὴ Σπάνια. Εἶναι ἀπάνω ςὴ Μεσόγειο, 18 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴν Ταῤῥακῶνα εἰς τὸ ἀ. β. ἀ., 30 ἀπὸ τὴ Μαϊόρκα εἰς τὸ β., 100 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ ςὸ ἀ. πλ: 41, 26΄. μ: 19, 50΄.

Ματάρο, μικρὴ πόλι, παραθαλάσσια, εἰς τὸ ἀ. β.

Γκιρόνα, Γερύνδα, πόλι, πολλὰ δυνατή. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, ἀπάνω εἰς ἕνα ποτάμι, 7 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, 20 ἀπὸ τὴ Μπαρτζελόνα εἰς τὸ ἀ. β. πλ: 41, 46΄. μ: 20, 32΄. Τὰ μεγαλήτερα παιδιὰ τῶν βασιλέων τῆς Ἀραγόνας ἐπωνομάζονταν Πρίγκιπες τῆς Γκιρόνας.

Ἀμπυρίας (ὁ), Ἐμπόριον, εἰς τὸ ἀ. β. τῆς ἀνωτέρω· πόλι παλαιότατη, κτίσμα τῶν Ἑλλήνων.

Ῥόδη καὶ ῥοδόπολι, Σπανιόλικα Ῥόζες, πόλι μικρὴ, μὰ δυνατὴ, μὲ ἕνα λιμένα ὁπῦ διαφεντεύεται ἀπὸ ἕνα φρέριο. Οἱ Φραντζέζοι τὴν πῆραν εἰς τὰ 1693, ὅμως τὴν ἔδωκαν πάλιν ὀπίσω εἰς τὴν Εἰρήνη. Ἡ ῥόδη εἶναι παλαιότατη, κτίσμα τῶν Ῥοδίων. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὴ Μεσόγειο, εἰς ἕναν ὁμώνυμο κόλπο, κοντὰ εἰς τὰ σύνορα τῆς Φράντζας, 7 λέγαις ἀπὸ τὴ Γκιρόνα εἰς τὸ ἀ. β., 25 ἀπὸ τὴν Μπαρτζελόνα εἰς τὸ ἀ. β., πλ: 42, 6΄. μ: 20, 48΄. Κοντὰ εἰς αὐτὴν εἶναι καὶ τὸ Καδαχέριο ἀκρωτήριο τὸ ἀνατολικώτατο τῆς Σπάνιας.

Οὔργκελ, πόλι μεσόγαιος, κοντὰ εἰς τὰ Πυρηναῖα ὄρη.

Καρδόνα, πόλι μεσόγειος, εἰς τὸ δ. β. τῆς Μπαρτζελόνας. Κοντὰ εἰς κάτι βυνὰ εἶναι ἕνα περίφημο καὶ πλυσιώτατο μοναςήρι, εἰς τὸ ὁποῖο ἔχυν μιὰ εἰκόνα τῆς Θεοτόκυ ὁπῦ εὐρέθηκε καθὼς λέγυν ἀπὸ κάτι βοσκὲς εἰς ἕνα σπήλαιο εἰς τὰ 880. Τὸ ςεφάνι τῆς εἰκόνος ἀξίζει 350 χιλιάδες γρόσια· ἕνα πλῆθος προσκυνηταὶ ἔρχονται πάντοτε εἰς αὐτήν.

Σολσώνα. Κελσώνα, πόλι μικρὴ, δυνατὴ ὅμως, εἰς τὸ β΄. τῆς ἀνωτέρω.

Ἐλευθερόπολι, μικρὴ καὶ ὄμορφη πόλι ςὸ δ. ν. τῆς Μπαρτζελόνας.

Μπαλαγκυέρο, Βεργυσία, πόλι εἰς τὲς πρόποδας ἑνὸς βυνῦ, εἰς μιὰ πεδιάδα εὐφορώτατη, 30 λέγαις ἀπὸ τὴν Μπαρτζελόνα εἰς τὸ δ. β. πλ: 41, 38΄. μ: 18, 28΄.

Λέριδα, Ἰλέρδα, παλαιὰ, μεγάλη καὶ δυνατὴ

τὴν πόλι, μὲ ἐπισκοπὴ, γενικὸ σχολεῖο, καὶ ἕνα καλὸ φρούριο. Εἰς τὰ 528 ἔγινε μιὰ σύνοδος. Κοντά της ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἔκαμε μιὰ νίκη μεγάλη εἰς ἐκείνους ὁποῦ ἐβασοῦσαν τὸ μέρος τοῦ Πομπηίου. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, εἰς τὸν ποταμὸ Σέγρο, εἰς ἕνα τόπο εὔφορο, 24 λέγαις ἀπὸ τὴν Μπαρτζελόνα εἰς τὸ δ., 80 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ ἀ. β. ἀ. πλ: 41, 31΄. μ: 18, 10΄.

Ταῤῥακῶνα, πόλι παλαιὰ καὶ δυνατὴ, μὲ λιμένα, ἀρχιεπισκοπὴ, γενικὸ σχολεῖο. Τὸ παλαιὸ ἦταν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπη, τώρα μόλις ἔχει 500 σπίτια· μ' ὅλον τοῦτο εἶναι ἐμπορική. Εἶναι ἀπάνω στὴ μεσόγειο, εἰς ἕναν τόπο εὔφορο, 18 λέγαις ἀπὸ τὴν Μπαρτζελόνα εἰς τὸ δ. ν. δ., 90 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ ἀ. β. ἀ. πλ: 41, 12΄. μ: 18, 58΄.

Τορτῶσα, Δέρτωσα, πόλι παλαιὰ δυνατὴ καὶ ἀξιόλογη, εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Ἴβηρος, κοντὰ εἰς τὴ Μεσόγειο, μέρος εἰς πεδιάδα, μέρος ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, 12 λέγαις ἀπὸ τὴν Ταῤῥακῶνα εἰς τὸ δ. ν., 74 ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ εἰς τὸ ἀ., πλ: 40, 53΄. μ: 18, 9΄.

Περὶ τῶν νήσων τῆς Σπανίας.

Αὐταῖς αἱ νῆσοι ὠνομάζουνταν τὸ παλαιὸ Βαλεάρεις ἀπὸ τὸ βάλλω τὸ ῥίχνω· ἐπειδὴ οἱ νησιῶται ἦταν ἐξαίρετοι σφενδονῆται· καὶ αὐτὸ τὸ ἐγυμνάζουνταν ἀπὸ μικροί· τὰ παιδιὰ ὅταν ζητοῦσαν ψωμὶ ἀπὸ ταῖς μητέρες, αὐταῖς τὸ ἔβαναν εἰς ἕνα ξύλο σημένο, καὶ πρὸ τοῦ νὰ ἤθελαν τὸ χτυπήσῃ μὲ τὴ σφενδόνα τὰ παιδιὰ, δὲν τὸ ἔπερναν. Τρεῖς εἶναι αἱ ἀξιολογώτεραις, ἡ Μαϊόρκα, ἡ Μινόρκα, καὶ ἡ Ἴβικα. Αἱ δυὸ πρώταις ἐλέγουνταν καὶ Γυμνήσιαι· ἐπειδὴ πρὸ τοῦ νὰ ἔλθουν εἰς αὐταῖς οἱ Φοίνικες, οἱ κάτοικοι ἦταν γυμ-

γυμνοί· ἡ τρίτη μὲ ἄλλη μιὰ μικρὴ ἐλέγουνταν Πιτυοῦσσαι ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν κουκουναριῶν· πιτύων. Εἰς τὸν καιρὸ τῶν Μαυρουσίων ἦταν ἕνα βασίλειο ξεχωριστὸ τὸ ὁποῖο ὑποτάχθηκε ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Ἀραγόνας εἰς τὰ 1228 καὶ 1229.

Ἡ Μαϊόρκα, μείζων Βαλλερὶς, ἔχει γύρο 37 λέγαις· πλήθει ἀπὸ λάδι, κρασὶ καὶ ἀπὸ ἐξαίρετο τυρί. Ὁ τόπος εἶναι χαριέστατος, κατάῤῥυτος ἀπὸ ῥύακας· οἱ κάτοικοι εἶναι δυνατοὶ, εὐφυεῖς, ναῦται ἐπιτηδειότατοι.

Μαϊόρκα, πόλι ὄμορφη, μεγάλη, πλουσία καὶ δυνατὴ, μητρόπολι τῆς νήσου. Ἔχει ὄμορφαις οἰκοδομαῖς. Ἐδῶ εἶναι ἕνας γενικὸς καπετάνος ὁποῦ ἐξουσιάζει ὅλο τὸ νησί. Οἱ Ἐγγλέζοι τὴν ἐπῆραν εἰς τὰ 1706, εἰς τὰ 1715 ὅμως τὴν ξαναπῆραν οἱ Σπανιόλοι. Εἶναι εἰς τὸ δ. ν. τῆς νήσου, 29 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἴβικα εἰς τὸ δ. β., 48 ἀπὸ τὴν Μπαρτζελόνα εἰς τὸ ἀ. ν. πλ: 39, 40΄. μ: 20, 30΄. ὀνομάζεται καὶ Πάλμα.

Ἡ Μινόρκα, Ἐλάσσων Βαλλερὶς, εἶναι εἰς τὸ ἀ. β. τῆς Μαϊόρκας, 10 λέγαις μακρυά. Ἔχει 12 λέγαις μάκρος καὶ 4 πλάτος· πλήθει ἀπ' ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα στὴ ζωὴ, εἰς γεννήματα, κρασιὰ, βοσκαῖς, διαφόρους καρπούς· ἔχει ἀρκετὰ κυνήγια, ἐξαίρετα μουλάρια· κουνέλια, τὰ ὁποῖα τὸ παλαιὸ ἦταν τόσο πολλὰ ὁποῦ καθὼς γράφει ὁ Πλίνιος, οἱ νησιῶται ἀναγκάσθηκαν νὰ ζητήσουν βοήθεια ἀπὸ τὸν Σεβαστό· ἐπειδὴ τοὺς ἀφάνιζαν τὰ χωράφια, τοὺς ἐπιβούλευαν τὰ σπίτια. Οἱ Βανδήλοι τὴν πῆραν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὰ 421· οἱ Σαρακηνοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὰ 697. Κάρολος ὁ μέγας ἀπ' αὐτοὺς στὰς ἀρχαῖς τοῦ θ' αἰῶνος, ὅμως μετ' ὀλίγο πάλιν τὴν ξαναπῆραν οἱ Σαρακηνοί. Οἱ Ἐγγλέζοι τὴν ἐπῆραν εἰς τὰ 1708, καὶ εἰς τὴν εἰρήνη τοῦ Οὐτρεχτίου τοὺς τὴν ἄφησαν οἱ Σπανιόλοι.

Τζιταντέλλα, Ἴαμνα, εἶναι ἡ μητρόπολι, πόλι μικρὴ καὶ δυνατή· πλ: 40, 48΄. μ: 33, 40΄. Ὁ διοικητὴς Ἐγγλέζος κάθεται εἰς αὐτὴν μὲ μιὰ καλὴ φρουρά· οἱ κάτοικοι ἔχουν προνόμιον νὰ διοικοῦνται κατὰ τοὺς παλαιούς τους νόμους.

Πορτομαόνι, Μάων, πόλι παραθαλάσσια, μὲ ἕναν λιμένα ἀπὸ τοὺς καλλίτερους τῆς Μεσογείου.

Ἴβικα, Ἔβυσος. Αὐτὴ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Μαϊόρκα καὶ τὸ βασίλειο τῆς Βαλέντζας. Εἶναι εὔφορη εἰς γεννήματα, εἰς κρασιὰ καὶ καρπούς. γίνεται καὶ ἁλάτι πολύ. Ἔχει 16 λέγαις μάκρος καὶ 8 πλάτος. Εἶναι τῶν Σπανιόλων. Εἰς αὐτὴν δὲν εὑρίσκονται φίδια μήτε κανένα ἄλλο φαρμακερὸ ἑρπετό.

Ἴβικα, φρούριο, μὲ λιμένα, εἶναι ἡ μητρόπολι.

Φορμεντέρα, μικρὸ νησὶ κοντὰ εἰς τὴν Ἴβικα. Αὐτὴ ἔχει πλῆθος φίδια, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ τὸ παλαιὸ ἐλέγεταν Ὀφιοῦσα.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπανίας ἔχει ἀκόμι ἔξω ἀπὸ τὴ Σπανία μερικὰ κάστρη εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰ τῆς Μπαρμπαριᾶς, ταῖς Καναρίαις νήσους· εἰς τὴν Ἀσία, ταῖς Μαριάνναις, καὶ Φιλιππίναις· εἰς τὴν ἀρκτώα Ἀμερικὴ τὸ Μεξικὸ, τὸ νέο Μεξικὸ, καὶ ἄλλα μέρη· εἰς τὴ μεσημβρινὴ, τὸ περισσότερο καὶ καλλίτερο μέρος, καὶ πολλὰ νησιά· διὰ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ βασιλεὺς τῆς Σπανίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν.

Ὁ Χριστιανισμὸς στὴ Σπανία ἄρχισε εἰς τὸν β΄. αἰῶνα. Οἱ Γότθοι ὁποῦ ἐξουσίασαν τὸν τόπο καὶ ὁποῦ ἦταν Ἀρειανοὶ, ἐφύλαξαν τὸν Ἀρειανισμὸ ἕως εἰς τὰ 589. εἰς τὴ Βασιλεία τοῦ Ρεχαρέδου· τότε ἑνώθηκαν μὲ τὴ Δυτικὴ ἐκκλησία.

ΠΕΡῚ ΤΗ͂Σ

ΠΟΡΤΟΥΓΑΛΛΙΑ΄Σ.

Ἔχει ὅρους ἀπὸ τὸ βόρειο καὶ ἀνατολικὸ, τὴ Σπανία, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ καὶ νότειο, τὸν Ὠκεανό. Κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 36 μοίραις λεπτὰ 50΄, καὶ εἰς ταῖς 42 τοῦ πλάτους· καὶ ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 8, 20΄ καὶ εἰς ταῖς 11, 50΄ τοῦ μήκους. Τὸ μάκρος του εἶναι 140 λέγαις ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο, καὶ τὸ πλάτος 45. Ὁ ἀέρας εὔκρατος, καθαρὸς καὶ ὑγιανός· ὁ τόπος εἶναι κάλλιστος· οἱ καρποὶ νοστιμώτατοι, τὰ λάδια ἐξαίρετα, τὰ κρασιά του καὶ τὰ πορτοκάλια του εἶναι περισπούδαστα, καὶ ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι καρποί. Κάμνει πολὺ μετάξι, πολὺ μέλι· θρέφει πολλὰ ζῶα, ὅλα πολλὰ καλὰ καὶ μάλιστα τἄλογα· τὰ μαλλιὰ εἶναι θαυμάσια. Ἔχει ἁλικαῖς εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις γίνεται μιὰ ἐξαγωγὴ ἁλατιοῦ ἀξιόλογη. Ποταμοὺς ἔχει πολλοὺς μεγάλους καὶ μικρούς· ὅλοι αὐτοὶ ἔχουν πλῆθος ψάρια, καθὼς καὶ αἱ ἀκρογιαλιαῖς. Εὑρίσκονται εἰς μερικοὺς πετρώδεις τόπους πολύτιμαις πέτραις, ἕνα εἶδος ρουμπίνια, σμαράγδια, ὑάκινθοι· εἶναι καὶ μέταλλα μαλάματος καὶ ἀσημιοῦ, τὰ ὁποῖα ἀμελοῦνται· τὰ μέταλλα ὅμως τοῦ μολυβιοῦ, τοῦ σιδήρου καὶ τῆς στύψις δουλεύονται.

Ὁ τόπος εἶναι εὐφορώτατος, καὶ ἔπρεπε νὰ κυματίζουν πάντοτε τὰ σπαρτὰ, καὶ ὄχι νὰ εἶναι ὁ περισσότερος χέρσος· μὰ οἱ Πορτογάλλοι εὐχαριστοῦνται νὰ ἀγοράζουν ἀπ' ἔξω τὰ γεννήματα ὁποῦ τοὺς λείπουν τὸν χρό-

νο, μ' ὅλον ὁποῦ δὲν εἶναι καὶ πολλοὶ κάτοικοι, παρὰ νὰ φροντίζουν νὰ τάνουν εἰς τὸν τόπο τους.

Ἡ Θρησκεία τῶν Δυτικῶν εἶναι ἡ μόνη ἀνεκτὴ εἰς τὴν Πορτουγαλλία· εἶναι καὶ πολλοὶ Ἑβραῖοι, ὅμως κρυμμένοι· ἐπειδὴ τὸ ἱεροκριτήριο ἐπαγρυπνεῖ μὲ τὰ ὅλα του καὶ εἶναι καὶ πολλὰ αὐστηρό· αὐτὸ εἶναι αἰτία ὁποῦ αἱ ἐπιστήμαις καὶ αἱ ἐλευθέριαις τέχναις δὲν κάμνουν κάμμιὰ πρόοδο, ἀμὴ εἶναι νεκραῖς.

Εἰς τὴν Πορτουγαλλία εἶναι τρεῖς ἀρχιεπίσκοποι, καὶ 10 ἐπίσκοποι· οἱ ἐπίσκοποι ψηφίζονται ἀπὸ τὸν βασιλέα ὁ ὁποῖος παίρνει καὶ τὸ τέταρτο τῶν εἰσοδημάτων τους. Οἱ Ἰησουΐται ἐδιώχθηκαν ἀπ' ἐδῶ ςὰ 1759.

Ἡ πρώτη καβαλλαρία εἶναι ἡ καβαλλαρία τοῦ Χριστοῦ· ὁ βασιλεὺς ἐπονομάζεται πιςότατος καὶ ὁ μεγαλήτερος υἱός του πρίγκιπας τοῦ Μπρεζιλίου.

Ἡ διοίκησι τοῦ βασιλείου εἶναι μοναρχία· ὁ βασιλεὺς ὅμως δὲν ἠμπορεῖ νὰ ρίξῃ νέα δοσίματα χωρὶς τὴ συναίνεσι τῶν τριῶν τάξεων, τοῦ κλήρου, τῶν εὐγενῶν καὶ τῆς τρίτης τάξεως.

Ἡ Πορτουγάλλικη γλῶσσα εἶναι σύνθετη ἀπὸ τὴ Σπανιόλικη καὶ τὴ Λατινικὴ, ἀπὸ τὴ Μαυρουσιακὴ ἀκόμι καὶ Φραντζέζικη. Εἶναι βαρεία, γλαφυρὴ, ἐπιτήδεια διὰ νὰ παρασήσῃ ἡρωϊκαῖς πράξες, καὶ ἐρωτικὰ κινήματα.

Τὸ βασίλειο τῆς Πορτουγαλλίας εἶναι ἡ παλαιὰ Λουσιτανία· ἡ Λουσιτανία ὅμως περιεῖχε καὶ ἄλλους τόπους ὁποῦ ἡ Πορτουγαλλία δὲν τοὺς ἔχει, καὶ αὐτὴ πάλιν περιέχει καὶ ἄλλους ὁποῦ ἐκείνη δὲν τοὺς εἶχε· ἡ Λουσιτανία ἐκτείνονταν περισσότερο εἰς τὸ βόρειο, ἡ Πορτουγαλλία ἐκτείνεται περισσότερο ςὸ νότειο. Οἱ Λουσιτανοὶ τὸ παλαιὸ ἐσύςηναν πολλαῖς δημοκρατίαις, καὶ ἐδιοικοῦνταν κατὰ τοὺς νόμους τους καὶ τὰ ἔθιμά τους. Οἱ Φοίνικες ὅταν ἦλθαν εἰς τὰ παραθαλάσσια τῆς Λουσι-

τανίας, ὀχυροποιήθησαν εἰς τὴ νῆσο τοῦ Γάδειρα, ἀπὸ τὴν ὁποία μεταχειρίζοντάς την ὁρμητήριο, πέρασαν· εἰς τὴν ἤπειρο καὶ ἐκατάκτησαν τόπους. Τοὺς Φοίνικας τοὺς ἐδιαδέχθηκαν οἱ Καρχηδόνιοι, αὐτοὺς οἱ Ῥωμάνοι, αὐτοὺς πάλιν οἱ Ἀλανοὶ, οἱ Σουέβοι, οἱ Βανδάλοι, οἱ Γότθοι, ὅλα ἔθνη τοῦ βορρᾶ, τὰ ὁποῖα κ' αὐτὰ ἐξουσιάσθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἄραβας εἰς τὰ 712 μετὰ Χ:.

Ὁ ς'· Ἀλφόνσος βασιλεὺς τῆς Κασιλλίας καὶ τοῦ Λεονίου ἐπῆρε τὸ καλλίτερο μέρος τῆς Πορτουγαλλίας ἀπὸ τοὺς Ἄραβας εἰς τὰ 1094. ἐπάνδρευψε τὴν κόρη του μὲ τὸν Ἐρρίκο τῆς Μπεργόνιας, καὶ τὸν ἔδωκε προῖκα τὴν πόλι Πόρτο (a) μὲ τὴν ἐπωνυμία Κόντης τῆς Πορτουγαλλίας. Ὁ Ἐρρίκος ἐπῆρε πολλοὺς τόπους ἀπὸ τοὺς Μαυρουσίους, καὶ ἔβαλε τὰ θεμέλια τοῦ βασιλείου τῆς Πορτουγαλλίας, καὶ εἰς τὰ 1139 ἐσέφθηκε βασιλεύς. Εἰς τὰ 1160 ὁ Πάππας ἐζήτησε ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Πορτουγαλλίας ἕνα δόσιμο διὰ νὰ τὸν ἐπικυρώσῃ τὸ ςέμμα, κ' αὐτὸς ὑπάκουσε· διὰ τί ὁ καιρὸς ἔτζι τὸ ἀπαιτοῦσε.

Αὐτὸ τὸ νέο βασίλειο ἐβάςαξε, καὶ οἱ Πορτουγάλλοι εἰς τὸν ιε' αἰῶνα ἄρχισαν νὰ φανοῦν ἄξιοι μιᾶς δόξας τόσο διαρκοῦς, ὅσο κ' ὁ Κόσμος, μὲ τὴ μεταβολὴ ὁποῦ ἐπροξένησαν εἰς τὴν πραγματεία τῆς Οἰκουμένης· ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ἔθνος πρῶτο ἀπὸ τὰ νεωτερικὰ ἔπλευσε τὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανό· οἱ Πορτουγάλλοι εὑρῆκαν μόνοι τους τὸ γύρισμα τῆς Καλῆς ἐλπίδος, οἱ Σπανιόλοι ὅμως εἶναι ὑπόχρεοι εἰς ξένους διὰ τὴν εὕρεσι τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ Πορτουγαλλία ἐκαταγίνονταν πάντοτε εἰς ταῖς καλαῖς ἀπόβασες τῶν μεγάλων της ταξιδίων, χω-

---

(a) Αὐτὴ ἡ πόλι ὀνομάζονταν Πορτοκάλ, καὶ ἀπ' αὐτὴν ὀνομάσθηκε τὸ βασίλειο, Πορτουγαλλία.

χωρὶς νὰ ἀνακατόνεται τελείως εἰς τὰ τῆς Ἰταλίας ὁποῦ ἀπασχολοῦσαν ὅλη τὴν ἐπίλοιπη Εὐρώπη.

Εἰς τὰ 1497 Βάσκο ντὲ Γκάμα ἐκίνησε μὲ 4 καράβια ἀπὸ τὴ Πορτουγαλλία, καὶ ὕστερα ἀπὸ κινδύνους πολλοὺς, καὶ ἀπὸ 13 μῆνες ἔφθασε στὴν Ἰνδία. Αὐτὸς ὁ νέος δρόμος στὴν Ἰνδία ἔκαμε τοὺς Πορτουγάλλους μ' ὅλη τὴ μικρότητά τους ἕνα κολοσσαϊκὸ ἔθνος· ἦταν κύριοι ὅλης τῆς μεσημβρίας τοῦ παλαιοῦ Κόσμου· τοὺς ἔτρεμαν ὅλαις αἱ ἀκρογιαλιαῖς τῆς Ἀφρικῆς, Ἀραβίας, Περσίας, Ἰνδίας, Κίνας, ἕνα διάστημα ἀπέραντο· ἦταν κύριοι τρόπον τινὰ τῶν ἀπείρων νησιῶν τῆς Ἀσίας· ἦταν κύριοι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τοῦ Περσικοῦ κόλπου· ἦταν κύριοι τῆς μεγαλήτερης πραγματείας τοῦ Κόσμου.

Χωρὶς τὸ ταξίδι τοῦ Βάσκου ντὲ Γκάμα λέγει ὁ ἀββᾶς Ῥεϋνὰλ, ἡ λαμπάδα τῆς ἐλευθερίας ἔσβηνε πάλιν, καὶ ἴσως διὰ πάντα· οἱ Τοῦρκοι ἔμελλαν νὰ βαλθοῦν εἰς τὸν τόπο ἐκείνων τῶν ἀγρίων ἐθνῶν, ὁποῦ ἀπὸ ταῖς ἄκραις τῆς γῆς, εἶχαν ἔλθη νὰ διαδεχθοῦν τοὺς Ῥωμάνους, διὰ νὰ γένουν καθὼς κ' αὐτοὶ ἡ μάστιγα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ ἤθελαν διαδεχθῆ ταῖς βάρβαραις διαταγαῖς ταῖς ἐδικαῖς μας ἕνας ζυγὸς βαρύτερος.

Αὐτὸ τὸ συμβεβηκὸς ἦταν ἄφευκτο, ἂν οἱ θηριώδεις νικηταὶ τῆς Αἰγύπτου δὲν ἤθελαν ἀποχτήσῃ ἀπ' ὀπίσω ἀπὸ τὴ ῥάχι τους τοὺς Πορτουγάλλους, ἂν δὲν ἤθελαν ξαναμπωχθῆ ἀπ' αὐτοὺς εἰς ταῖς διάφοραις ἐκστρατείαις ὁποῦ ἐδοκίμασαν εἰς τὴν Ἰνδία. Τὰ πλούτη τῆς Ἀσίας τοὺς ἐβεβαίωναν τῆς Εὐρώπης· κύριοι τῆς πραγματείας ὅλου τοῦ Κόσμου, ἤθελαν ἔχῃ τὴ μεγαλήτερη ναυτικὴ δύναμι ὁποῦ ἐφάνηκε στὸν Κόσμο· τότε τὶ ἠμποροῦσε νὰ μαλάξῃ εἰς τὴν Εὐρώπη αὐτὸ τὸ ἔθνος ὁποῦ ἦταν ἀπὸ τὴ φύσι τῆς θρησκείας του καὶ τῆς πολιτικῆς του κατακτητικό. Ἐπήγαινε λοιπὸν ὅλη ἡ Εὐρώπη μας χωρὶς τὸν νέο δρόμο τὴν Ἰνδία τῶν Πορτουγάλλων,

ὁποῦ

ὁποῦ ἐστάματισε τὴν πρόοδο τῆς θεοληψίας τῶν Μουσουλμάνων, καὶ ἐμπόδισε τὸν ὁρμητικὸ δρόμο τῶν κατακτήσεών τους, κόφτωντάς τους τὰ πλούτη ὁποῦ ἦταν τὰ νεῦρα τους.

Οἱ Πορτουγάλλοι ἦταν εἰς τὸν ἀνώτατο βαθμὸ τοῦ μεγέθους τους εἰς τὸν ιϛ´ αἰῶνα· ἡ δύναμί τους ἡ μεγάλη τοὺς ἐκαταπλούτισε· τὰ ἄπειρά τους πλούτη τοὺς ἔφεραν εἰς τὴν τρυφή· ἡ τρυφὴ τοὺς ἔκαμε ὑβριστὰς καὶ τυραννικούς· ἡ ὕβρι καὶ ἡ τυραννία τους τοὺς ἐπροξένησε ἕνα γενικὸ μῖσος. ἕνα ἔθνος τρυφηλὸ καὶ μισημένο εἶναι στὴν ἀρχὴ τῆς παρακμῆς του. Οἱ Πορτουγάλλοι λοιπὸν ὕστερα ἀπὸ ταῖς τόσαις ἡρωϊκαῖς πράξες τους, ξαναμβῆκαν πάλιν στὸν κύκλο σχεδὸν ὁποῦ ἦταν καὶ προτήτερα, διὰ νὰ εὔγουν οἱ Ὁλλανδέζοι στὴ σκηνὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θεάτρου νὰ ἐπικροτισθοῦν κ' αὐτοὶ διὰ τὸ πρόσωπο τὸ μεγάλο ὁποῦ ἔμελλαν νὰ ὑποκριθοῦν.

Τὸ βασίλειο τῆς Πορτουγαλλίας ἐβάσταξε ἀπὸ τὸν α´ Ἀλφόνσο 440 εἰς 16 βασιλεῖς, καὶ ἐτελείωσε εἰς τὰ 1578 μὲ τὸν τραγικὸ θάνατο τοῦ δυστυχοῦς Σεβαστιανοῦ ὁποῦ ἐχάθηκε στὴν Ἀφρικὴ εἰς μιὰ μάχη κατὰ τῶν Μαυρουσίων· μ' ὅλον τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ πῇ τινὰς πῶς αὐτὸ τὸ βασίλειο ἐτελείωσε εἰς τὰ 1580 εἰς τὸν β´ Ἐῤῥίκο, ὁ ὁποῖος μ' ὅλον ὁποῦ ἦταν παπᾶς καὶ καρδινάλης, ἀνακηρύχθηκε βασιλεὺς μετὰ τὸν θάνατο τοῦ ἀνεψιοῦ του Σεβαστιανοῦ.

Ὁ Φίλιππος βασιλεὺς τῆς Σπανίας προβάλλωντας τάποια δίκαια, τὰ ὁποῖα μποροῦσε νὰ τὰ ἐνεργήσῃ καλλίτερα παρὰ κανένας ἄλλος ἀνταγωνιστής του, ἔνωσε τὸν θρόνο τῆς Πορτουγαλλίας ὑποτάττωντας τὸ βασίλειο εἰς τὰ 1580. Αὐτὸς ἐστάθηκε ὁ πρῶτος βασιλεὺς ὕστερα ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς Γότθους ὁποῦ εἶδε ὅλη τὴ Σπανία εἰς τὴν ἐξουσία του. ἀφ' οὗ ἀπὸ 880 σχεδὸν χρόνια ἦταν διῃρημένη. Οἱ διάδοχοί του τὴν εἶχαν εἰς τὴν ἰδία κατάστασι καθὼς τοὺς τὴν ἄφησε, ἕως εἰς τὰ 1640,

ὁ-

ὅταν οἱ Πορτουγάλλοι μὲ μιὰ ἀποστασία γενικὴ ἐτίναξαν ἀπὸ τὸν τράχηλό τους τὸν Καστιλλιώτικο ζυγό.

Μιὰ συνωμοσία ἔτζι εὐτυχισμένη, ἔβαλε εἰς τὸν θρόνο Ἰωάννη Μπραγκαντζιάνο μὲ τὴν ἡσυχία ὁπου ἤθελε διαδεχθῇ ἕνα παιδὶ τὸν πατρικὸ θρόνο. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο Ὀλιβαρέζος ἐμήνυσε εἰς τὸν δ᾽· Φίλιππο τὸν χαμὸ τῆς Πορτουγαλλίας, εἶναι χαριέζικος. Ἔρχομαι νὰ σὲ μηνύσω τὸν εἶπε, ἕνα καλὸ νέο· ἡ μεγαλειότης σας ἐκερδήσετε ὅλα τὰ ὑπάρχοντα τοῦ δουκὸς τῆς Μπραγκάντζας· ἐπειδὴ ἐσοχάσθηκε ὁ κακορρίζικος νὰ ἀνακηρυχθῇ βασιλεὺς, ἔγκλημα ὁπου σᾶς κάμνει νὰ τὸν δημεύσετε ὅλα τὰ ὑπάρχοντα. Ὡς τόσο αὐτὴ ἡ δήμευσι δὲν ἔγινε, καὶ ἡ Πορτουγαλλία ἔγινε ἕνα ἀξιόλογο βασίλειο, ὅταν τὰ πλούτη τοῦ Μπρεζιλίου καὶ αἱ συνθήκαις μὲ τοὺς Ἐγγλέζους, ἔκαμαν νὰ ἀνθήσῃ ἡ πραγματεία. Ἰωσὴφ ἔγγονος τοῦ Ἰωάννου ὀλίγο ἔλειψε νὰ χάσῃ καὶ τὸ βασίλειο καὶ τὴ ζωὴ ἀπὸ μιὰ δολοφονία.

Τὸ στέμμα τῆς Πορτουγαλλίας περνᾷ εἰς τὰ κορίτζια καὶ εἰς τὰ φυσικὰ παιδιὰ ἀκόμι, ὅταν δὲν εἶναι νόμιμα.

Διαιρεῖται εἰς 6 ἐπαρχίαις εἰς τὴ Μεσοποταμία εἰς τὴν Μπεῖρα, στὸ Ἀλεντάιο, στὴν Τρασόραιο, εἰς τὴν Ἐστρεμαδούρα καὶ εἰς τὸ βασίλειο τῆς Ἀλγάβρας. Κοντὰ εἰς ταύταις ἡ Πορτουγαλλία ἔχει ἀκόμι ἀξιολόγους τόπους εἰς τὴν Ἀσία, Ἀφρικὴ καὶ Ἀμερική.

Περὶ τῆς Μεσοποταμιᾶς

Αὐτὴ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Δούριο καὶ Μίνιο ποταμούς. Τὸ μάκρος της εἶναι 18 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 12. Ὁ ἀέρας της εἶναι ὑγιεινότατος· εἶναι πολυανθρωποτάτη καὶ ἔχει πλῆθος μοναστήρια· εἰς αὐτὴν εἶναι ἕξ λιμένες, καὶ πλῆθος ἀναβρυστικὰ νερά.

Μπράγα, πόλι παλαιὰ καὶ μεγάλη, μητρόπολι τῆς ἐπαρχίας. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος της ἦταν 300 χρόνους ὁ πρῶτος τῆς Σπανιας ἐν ὅσω τὸ Τώλεδο ἦταν εἰς τοὺς Μαυρουσίους. Εἶναι ἀπάνω στὸ ποτάμι Καβάδο, 66 λέγαις ἀπὸ τὴ Λισβόννα στὸ β. πλ: 41, 30′. μ: 9, 30′.

Γκουϊμαράνες, ὄμορφη, παλαιὰ, δυνατὴ καὶ ἀξιόλογη πόλι. Ἐστάθηκε πολλαῖς φοραῖς καθέδρα τῶν βασιλέων. Αἱ δημόσιαις οἰκοδομαῖς εἶναι μεγαλοπρεπεῖς. Εἶναι 4 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴν Μπράγα εἰς τὸ ἀ. ν., 66 ἀπὸ τὴ Λισβόννα εἰς τὸ β. ἀ. β. πλ: 41, 25′. μ: 9, 46′.

Πόρτο, πλούσια, ὄμορφη καὶ ἀξιόλογη πόλι. Εἶναι ἕνα κάστρο πολλὰ ἀξιόλογο· ἐπειδὴ ἡ φύσι τὸ ἔχει τόσο ὠχυρωμένο ὁπου φαίνεται ἀπόρθητο. Εἶναι εἰς ἕναν καλὸ τόπο, εἰς τὸ κατηφορικὸ ἑνὸς βουνοῦ, κοντὰ εἰς τὸν Δούριο ὁπου κάμνει ἕναν καλὸ λιμένα, μιὰ λέγα μακρυὰ ἀπὸ ταῖς ἐκβολαῖς, 12 ἀπὸ τὴν Μπράγα στὸ ν., 57 ἀπὸ τὴ Λισβόννα στὸ β. πλ: 41. μ: 9 34′. Αὐτὴ ἡ πόλι ἔχει πολλοὺς Ἐγγλέζους ὁπου κάμνουν μιὰ μεγάλη πραγματεία μὲ τὰ κρασιὰ τῆς Πορτουγαλλίας· Τὴν ὠνόμαζαν ποτὲ Πορτουκάλ.

Βιάνα, πόλι ἀξιόλογη μὲ μιὰ ἀκαδημία διὰ τοὺς νέους καβαλλέρους τῆς Πορτουγαλλίας.

Βαλένσα, φρούριο ὀχυρό. αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα ψήλωμα κοντὰ στὸ Μίνιο ποταμό. πλ: 41, 52′· μ: 9, 21′.

Περὶ τῆς Ὑπερορείου

Ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὴν τοποθεσίαν της, ὄντας ἐκεῖθες ἀπὸ τὰ βουνά. Ὁ τόπος της εἶναι ὀλίγο ξηρὸς, καὶ ἀκολούθως, εὐφορώτερος εἰς κρασιὰ καὶ λάδια, παρὰ εἰς γεννήματα. Τὸ μάκρος της εἶναι 30 λέγαις καὶ τὸ πλάτος 20. τὴν διαιροῦν εἰς 4 μέρη.

Μπραγκάντζα, πόλι ἀξιόλογη, μὲ Φρούριο, μητρόπολι τοῦ ὁμωνύμου δουκάτου. Εἶναι κοντὰ εἰς τὰ σύνορα τῆς Γαλικίας, 13 λέγαις ἀπὸ τὴ Μιράνδα, πλ: 41, 47. μ: 11, 20. Αὐτὸ τὸ δουκάτο εἶναι ὁποῦ μέλλει νὰ δημευθῇ ἀκόμι ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Σπανίας.

Μιράνδα, πόλι ὀχυρὴ, ἀπάνω σὸν Δούριο, μητρόπολι τῆς Ὑπερορείου. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕναν βράχο. σὴ συμβολὴ τοῦ Δουρίου καὶ τοῦ Φρέσνου, 33 λέγαις ἀπὸ τὸ Λεὸν σὸ δ. ν., 15 ἀπὸ τὴ Σαλαμάνκα σὸ δ. ν., 13 ἀπὸ τὴ Μπραγκάντζα εἰς τὸ ἀ. ν., 83 ἀπὸ τὴ Λισβόνα σὸ β. ἀ. β. πλ: 41, 30. μ: 11, 55.

Χάβες, πόλι καθέδρα τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας.

Βασιλικόπολι, πόλι εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέστατη.

Πίνελλο, μικρὴ καὶ ὀχυρὴ πόλι, καὶ τ:

Περὶ τῆς Μπείρας

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι σὸ μεσημβρινὸ τῶν ἀνωτέρω. Ἔχει πολλὰ ἀμπέλια καὶ καστανιαῖς, καὶ βουνά. Τὸ μάκρος της εἶναι 34 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 30, καὶ εἶναι διηρημένη εἰς 6 κομάρκαις. Ἡ μεγαλύτερη θυ-

γατέρα τοῦ βασιλέως ἐπονομάζεται ἀπὸ τὰ 1735 πριγκιπέσσα τῆς Μπείρας.

Κοΐμβρα, ὄμορφη, καὶ περίφημη πόλι, μητρόπολι τῆς ἐπαρχίας. Αὐτὴ εἶναι πατρίδα 6 βασιλέων Ἡ ἐκκλησία τῆς ἐπισκοπῆς καὶ ἡ βρύσι εἶναι μεγαλοπρεπεῖς. Τὸ γενικὸ σχολεῖο ἦταν ποτὲ τὸ παλάτι τῶν βασιλέων. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο χαριέστατο, πλουσιοπάροχο ἀπὸ λάδια, κρασιὰ καὶ καρποὺς, ἀπάνω σὸν Μόδεγο (Μόνδαν) ποταμὸ ὁποῦ τὴ χωρίζα εἰς δυὸ, 7 λέγαις ἀπὸ ταῖς ἐκβολαῖς του. 24 ἀπὸ τὸ Πόρτο εἰς τὸ ἀ. ν., 36 ἀπὸ τὴ Λισβόνα σὸ β. ἀ. β. πλ: 40 10. μ: 9, 45.

Λάμεγο, πόλι μὲ ἕνα καλὸ Φρούριο, εἰς ἕναν τόπο εὔφορο εἰς κρασιὰ ἐξαίρετα 60 λέγαις ἀπὸ τὴ Λισβόννα σὸ ἀ. β. πλ: 41, 1. μ. 10, 18.

Βιζέο, πόλι χαριέστατη σὴ μέση τῆς ἐπαρχίας.

Γκουάρντα, Φρούριο ὀχυρὸ, σὸ ν. τοῦ Βιζέου.

Κασέλλο Μπράνκο, εἰς ταῖς ἄκραις τῆς Μπείρας καὶ τῆς Ἐστρεμαδούρας.

Μπραγκάντζα (νέα), πόλι παραθαλάσσια.

Περὶ τῆς Ἐστρεμαδούρας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἦταν ποτὲ περισσότερο ἐκτεταμένη, καὶ ἐπεριλάβανε καὶ τὴν Ἐστρεμαδούρα τὴ Σπανιόλικη. Εἶναι ὁ καλλίτερος τόπος τῆς Πορτογαλλίας. Τὸ μάκρος του εἶναι 36 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 18. Εἶναι εἰς ἄκρο εὔφορη εἰς γεννήματα, κρασιὰ καὶ κάθε λογῆς καρπούς. Εἶναι διηρημένη εἰς 6 κομάρκαις.

Λειρία, πόλι δυνατὴ, ὀλίγο μεσόγαιος, 24 λέγαις ἀπὸ τὴ Λισβόνα σὸ β.

Τομάρ, Νοβάντιον, πόλι μικρὴ εἰς τὸ ἀ. ν. τῆς Λειρίας.

Σανταρένο, Σκάλαβις, πόλι παλαιὰ καὶ ὄμορφη. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα βουνὸ κοντὰ εἰς τὸν Τάγο, εἰς ἕναν τόπο εὐφορώτατο εἰς ἐλιαῖς, σιτάρι καὶ κρασί, εἰς αὐτὸν τὸν τόπο θερίζουν δυὸ μῆνες ὕστερα ἀφ' οὗ σπέρουν. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Λισβόννα 14 λέγαις εἰς τὸ ἀ. β. πλ: 39, 12. μ: 9, 50.

Λισβόννα, πόλι παλαιά, μεγάλη, δυνατή, ἐχυρώτατη, ὀνομαστότατη, καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς πρωτεύουσαις πόλεις τῆς Εὐρώπης, μητρόπολι τοῦ βασιλείου τῆς Πορτογαλλίας, μὲ ἕναν ἀρχιεπίσκοπο, ἕνα πατριαρχεῖο (α), ἕνα γενικὸ σχολεῖο, ἕνα ἱεροκριτήριο, ἕνα καλὸ φρούριο, ἕναν λιμένα 5 λέγαις μακρύν, καὶ νομιζόμενον ἕναν ἀπὸ τοὺς καλλίτερους τῆς Εὐρώπης, ὑποκείμενον ὅμως μερικαῖς φοραῖς εἰς φουρτούναις. καὶ μὲ ἕνα παρλαμέντο ὠνομασμένο Ῥελακάο. Αἱ ἀγοραῖς, καὶ αἱ δημόσιαις οἰκοδομαῖς εἶναι περιφανεῖς. Ἔχει πολλὰ παλάτια· τὸ βασιλικὸ εἶναι κτισμένο εἰς μέση τῆς πόλεως ἀπάνω στὸν Τάγο, εἰς τρόπον ὁποῦ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὰ παράθυρα βλέπει ὅλα τὰ καράβια ὁποῦ ἐμβαίνουν κ' εὐγαίνουν. Γίνεται εἰς αὐτὴν μιὰ πραγματεία μεγάλη. Φραντζέζοι πραγματευταὶ εἶναι πλῆθος· καλόγεροι καὶ καλογραῖς ἀμέτρητοι.

Αὐτὴ ἡ πόλι ὠνομάζουνταν Ὀλυσσιπών· ὕστερα ἀφ' οὗ ἐδέχθηκε μιὰ ἀποικία Ῥωμάνικη, Εὐτυχία Ἰουλία· ἐκεῖνο ὁποῦ λέγουν πῶς ὁ Ὀδυσσεὺς ἔβαλε ταῖς πρώ-

(α) Εἶναι ἡ βασιλικὴ καπέλλα· ὁ δ' Κλήμης παρακαλέμενο ἀπὸ τὸν βασιλέα εἰς τὰ 1716 τὴν ἤκαμε. Ὁ Πατριάρχης τῆς Πορτογαλλίας εἶναι ὁ ἀρχιερεὺς τῆς αὐλῆς, καὶ προτιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀρχιεπισκόπους καὶ μεγάλους παντοῦ

πρώταις καταβολαῖς της, εἶναι μυθῶδες· ἐπειδὴ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν εὐγῆκε τελείως ἀπὸ τὴ Μεσόγειο. Ἐχτυπήθηκε πολλαῖς φοραῖς, ἐπάρθηκε, ξαναπάρθηκε ἀπὸ διάφορα ἔθνη. Ὀρδόγνος ὁ γ, ὁποῦ ἐβασίλευε στὸν ί αἰῶνα, τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἐκαταδάφισε· ὕστερα εὐθὺς ὁποῦ ἀνακαινίσθηκε, ὑποτάχθηκε ἀπὸ τοὺς Ἄραβας. Ἑρρῖκος τὴν ξαναπῆρε στὸν ιβ' αἰῶνα, μὰ παρευθὺς πάλιν ξανάπεσε στὰ χέρια τῶν Ἀράβων. Τότε ἦταν ὁ καιρὸς τῶν σταυροφόρων. Ἀλφόνσος ἐκατόρθωσε μιὰ σταυροφορία διὰ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοὺς ἀπίστους· ἕνας στόλος λοιπὸν πολυάριθμος γεμάτος ἀπὸ Φλαμανδροὺς, Ἐγγλέζους, Γερμανοὺς, ἀναπλέει τὸν Τάγο, χτυπᾷ τοὺς Σαρακηνοὺς, τοὺς παίρνει τὴν Λισβόννα. Εὐθὺς ὁποῦ ὁ κόντης τῆς Πορτογαλλίας τὴν ἀπόχτησε, τὴν ἐκατοίκησε ἀπὸ Χριστιανοὺς καὶ τὴν ἔκαμε μητρόπολι. Ἑρρῖκος ὁ βασιλεὺς τῆς Καστίλλιας τὴν ὑπόταξε εἰς τὰ 1373· ὕστερα πάλιν τὴν πῆραν οἱ Πορτογάλλοι. Οἱ βασιλεῖς τῆς Πορτογαλλίας θελγόμενοι ἀπὸ τὴ γλυκύτητα τοῦ κλίματός της, ἀπὸ τὴν παντοτινὴ ἄνοιξί της, τὴν αὔξησαν, τὴν ἐσήκωσαν εἰς 7 λόφους, τὴν ἐξάπλωσαν ἕως εἰς τὸν Τάγο. Ἡ Λισβόννα περιεῖχε ἕνα πλῆθος μεγάλαις οἰκοδομαῖς, πολλαῖς ἀγοραῖς δημόσιαις, μιὰ ἀκρόπολι, μιὰ ὁπλοθήκη, 40 ἐκκλησίαις ἐφημέριαις χωρὶς τῶν μοναστηρίων, καὶ περὶ ταῖς 20 χιλιάδες σπίτια· ὅλα αὐτὰ ἐνέδωκαν εἰς ἐκεῖνο τὸν μεγάλο καὶ φοβερὸ σεισμὸ ὁποῦ ἀκολούθησε εἰς τὰ 1755. Αὐτὸν τὸν σεισμὸ τὸν αἰσθάνθηκαν κ' εἰς ὅλη τὴ Σπανία, καὶ ἐπροξένησε μεγάλη ζημία εἰς πολλαῖς πόλεις· ἔγινε καὶ στὴν Ἀφρικὴ τὴν ἴδια ὥρα καὶ ἔκαμε μεγάλους ἀφανισμοὺς στὸ βασίλειο τοῦ Μαρόκ.

Τὸ πρωὶ 20 Ὀκτωμβρίου, 9 ὥραις 45 λεπτὰ (μετρῶντας Εὐρωπέϊκα ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα) ἐστάθηκε ἡ ἐποχὴ αὐτὴ τοῦ φρικτοῦ καὶ τραγικοῦ φαινομένου ὁποῦ ἔκαμε τὴ Λισβόννα μιὰ δεύτερη Ἡράκλεια, ὁποῦ κάμνει τοὺς

 πε-

περίεργες νὰ συλλογίζωνται, καὶ τὲς σπλαγχνικὲς νὰ δακρύων· quæque ipsa miserima vidi, & quorum pars magna fui ἔγραφε 4 Νοεμβρίου μιὰ γυναῖκα εἰς μιὰ της ἐπιστολὴ ὁπὲ εἶχε γράψῃ ὥντας 5 μίλλια μακρυὰ ἀπὸ τὸν τόπο ὁπὲ ἦταν ἡ Λισβόννα, εἰς ἕνα μέρος ὁπὲ ἔτρεξε νὰ γλυτώσῃ. Τὰ ὀλίγα σπίτια ὁπὲ ἔμειναν ἀπὸ τὲς σεισμὲς τῦ 1755 καὶ 1756, ἀφανίσθηκαν ἀπὸ ταῖς φωτιαῖς, ἢ ἀπὸ τὲς κλέφτας. Τὸ κέντρο τῆς Λισβόννας ἐγαλάσθηκε ἀπὸ τὲς σεισμὲς μὲ ἕναν τρόπο ἀνέκφρασο· ὅλα ἀναποδογύρισαν, ὅλα ἔγιναν κονιορτός· ἡ φωτιὰ ἔκαμε μιὰ ζημία εἰς πρᾶγμα τὸ ὁποῖο ἦταν τὸ περιοσότερο τῶν Ἐγγλέζων, περιοσότερο ἀπὸ 40 μιλλιόνια κρεζάδαις (α), ἡ ζημία τῶν ἐκκλησιῶν, παλατιῶν, σπιτιῶν ἀνέβηκε παραπάνω ἀπὸ 150 μιλλιόνια ἀπὸ τὸ ἴδιο νόμισμα. ἐχάθηκαν καὶ 15, 20 χιλιάδες ψυχαῖς.

Ὅλαις αἱ δύναμες τῆς Εὐρώπης ἐσυλλυπήθηκαν τὴν πισότατη τε μεγαλειότητα, μάλισα ὁ βασιλεὺς τῆς Ἐγγλιτέρρας, ὁ ὁποῖος ἔσειλε καὶ καράβια μὲ ἄσπρα καὶ ἀναγκαῖα διὰ νὰ μεραθῦν εἰς τὲς κακοῤῥίζικες Λισβοννιώτας, τὰ ὁποῖα ἔφθασαν εἰς τὸν Τάγο σὰ τέλη τῦ Δεκεμβρίου. Τὰ δῶρα τῦ βασιλέως τῆς Ἐγγλιτέρρας ἦταν μιὰ ποσότης ἀρκετὴ ἄσπρα, κρέας ἀλατισμένο, βέτυρο, παξιμάδι, ῥύζι, ἀλεύρι, σιτάρι, ἕνα πλῆθος καπέλλα, κάλιτζαις, παπύτζια.

Ἡ Λισβόννα ξανακτισμένη πιάνει δυὸ μίλλια σὰ μάκρος μὲ ἕνα πλάτος ὀλιγώτερο. Ἔχει σράταις, ἰσιώτεραις καὶ πλατύτεραις παρὰ πρῶτα. Ὁ Πατριάρχης λειτεργεῖ μὲ τὴν ἰδία παράταξι ὁπὲ λειτεργεῖ κ' ὁ Πάππας. Τὰ μοναςήρια δὲν εἶναι ταπειναῖς οἰκοδο-

(α) Νόμισμα Πορτυγάλλικο ὁπὲ κάμνει κοντὰ τριάντα παράδες.

δόμαις ὁπὲ κάθονται ἀποχειροβίωτοι ἀσκηταί, ἀμὴ εἶναι πολυτελῆ παλάτια, τόποι διατριβῆς καὶ τρυφῆς. Ὁ λιμένας τῆς Λισβόννας εἶναι γεμάτος πάντοτε ἀπὸ ἕνα πλῆθος καράβια διαφόρων ἐθνῶν. Ἡ πόλι εἶναι περιτειχισμένη καὶ μὲ πύργες ἀπὸ διάσημα εἰς διάσημα· 3 μίλλια μακρυὰ κατὰ τὴ θάλασσα εἶναι δυὸ φρέρια ὁπὲ διαφεντεύεν τὸ ἔμβασμα τῦ λιμένης· ἀπὸ τὸ σόμα τῦ λιμένος ὡς εἰς τὴν πόλι εἶναι 12 φρέρια μὲ πολλὰ τόπια.

Αἱ γυναῖκες τῆς Λισβόννας σκιατραφῦνται μὲ ὑπερβολή· τόσο σπανίως εὐγαίνεν ἀπὸ τὰ σπίτια τες, ὁπὲ ἐπέρασε καὶ εἰς παροιμία ὁπὲ λέγει αἱ Λισβοννιώτισσαις δὲν πηγαίνεν παρὰ τρεῖς φοραῖς σὴ ζωήτες σὴν ἐκκλησία, νὰ βαπτισθῦν, νὰ σεφανωθῦν κ' νὰ θαφθῦν. Εἰς τὰ 1743 ὕσερα ἀπὸ μιὰ ἀκριβῆ ἀπογραφὴ εὑρῆκαν κατοίκες εἰς τὴ Λισβόννα, συμπεριλαμβάνωντας κ' τὲς ξένες, περισσότερο ἀπὸ 245 χιλιάδες. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Μαδρὶδ 106 εἰς τὸ δ. ν. δ., ἀπὸ τὸ Παρίσι 350. πλ: 38, 42΄. μ: 9, 30.

Σετοβάλο, Καιτόβριξ, πόλι δυνατὴ καὶ ἀξιόλογη, μὲ ἕναν καλὸ λιμένα διαφεντευμένο ἀπ' ἕνα ὀχυρὸ φρέριο. Γίνεται μιὰ καλὴ πραγματεία, μάλισα εἰς ἀλάτι. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο εὐφορώτατο εἰς γεννήματα, κρασιὰ καρπὲς καὶ τ:, εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τῦ Ζαντάονα ποταμιῦ. 7 λέγαις ἀπὸ τὸν Τάγο. 9 ἀπὸ τὴ Λισβόννα σὸ α. ν. πλ: 38, 26΄. μ: 9, 24. κ' τ:.

Περὶ τῦ Ἀλεντέυ.

Αὐτὴ ὠνομάσθησαν ἔτζι· ἐπειδὴ ὡς πρὸς τὴ Λισβόννα ἦν' ἀπ' ἐκεῖθες ἀπὸ τὸν Τάγο. Τὴν ὀνομάζει ἀμ-

ἀμπάρι τȣ̃ βασιλείȣ, ἐξ αἰτίας τȣ̃ πλήθȣς τῶν γεννημάτων ὁπȣ̃ εὐγάνει· εἶναι ἀκόμι εὔφορη εἰς κρασιὰ. εἰς λάδια καὶ εἰς διαφόρȣς καρπȣ̀ς, καὶ θρέφει καὶ πολλὰ ζῶα καὶ κυνήγια· εἶναι ἡ πολυανθρωποτέρη τῆς Πορτȣγαλλίας. Ἡ ἔκτασί της κατὰ μάκρος εἶναι 40 λέγαις καὶ κατὰ πλάτος 30· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ ἔχει τὴν Ἑστρεμαδούρα τῆς Σπάνιας· ἀπὸ τὸ νότειο, τὴν Ἀλγάβρα· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸν Ὠκεανό. καὶ τὴν Ἑστρεμαδούρα· ἀπὸ τὸ βόρειο τὸν Τάγο. Εἶναι διηρημένη εἰς ιέ· κομάρκαις.

Πορταλέγρο, ὄμορφη καὶ δυνατὴ πόλι ςὸ β., εἰς τȣ̀ς πρόποδος ἑνὸς βȣνȣ̃ εἰς ἕνα πολλὰ ὄμορφο τόπο. 22 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἔβορα ςὸ ἀ. β., 36 ἀπὸ τὴ Λισβόννα. πλ: 39, 9΄. μ: 14, 4΄.

Ἔλβα, πόλι δυνατὴ, καὶ ὄμορφη. οἱ Σπανιόλοι τὴν ἐπολιόρκησαν ματαίως ςὰ 1659, καθὼς καὶ ςὸν διαδοχικὸ πόλεμο μὲ τȣ̀ς Φραντζέζȣς. Εἶναι ςὰ σύνορα τῆς Σπάνιας, ἀπάνω εἰς ἕνα βȣνὸ, κοντὰ εἰς τὸν Γκȣαδιάνα. 20 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἔβορα ςὸ ἀ. β., 40 ἀπὸ τὴ Λισβόννα ςὸ ἀ. πλ: 38, 44΄. μ: 11, 16.

Ἐξτρεμότζο, μικρὴ πόλι, ςὸ δ. τῆς ἀνωτέρω, περίφημη ἀπὸ μία νίκη ὁπȣ̃ ἔκαμαν κοντά της οἱ Πορτȣγάλλοι ςȣ̀ς Σπανιόλȣς ςὰ 1663.

Βίλλα βικόζα, πόλι μικρὴ ςὸ ἀ. ν. τῆς ἀνωτέρω, εἰς ἕνα τόπο εὐφορώτατο.

Ὀλιβέντζα, πόλι δυνατή. ςὸ δ. τῆς βιλλαβικόζας.

Ἔβορα (ἡ), πόλι ἀξιόλογη, μητρόπολι τῆς ἐπαρχίας, μὲ ἕνα ἀρχιεπίσκοπο, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο. Οἱ Σπανιόλοι τὴν πῆραν ςὰ 1663. ὅμως μ' ὀλίγο τȣ̀ς ἐδίωξαν οἱ Πορτȣγάλλοι· Εἶναι εἰς μία μεγάλη πεδιάδα. 24 λέγαις ἀπὸ τὴ Λισβόννα ςὸ ἀ. ν. ἀ., 52 ἀπὸ τὴ Σεβίλλα ςὸ δ. β. πλ: 38, 28΄. μ: 10, 25΄.

Βεΐα, Εἰρήνη Ἰȣλία, πόλι παλαιὰ μεγαλȣ̃τζικη καὶ δυνατȣ̃τζικη, κοντὰ εἰς μία λίμνη ὁπȣ̃ ἔχει ἕνα εἶδος ψάρια ἐξαίρετα, τὰ ὁποῖα προλέγȣν τὴ βροχὴ μὲ ἕνα κρότο ὁπȣ̃ κάμνȣν. Ἀπέχει 13 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἔβορα ςὸ ν. δ. ν., 25 ἀπὸ τὴ Λισβόννα ςὸ ἀ. ν. πλ: 37, 58΄. μ: 9, 40΄.

Οὔρικα, μικρὴ πόλι, περίφημη ἀπὸ μία μάχη ὁπȣ̃ ἐκέρδησαν οἱ Πορτȣγάλλοι ἀπάνω ςȣ̀ς Μαυρȣσίȣς.

Περὶ τȣ̃ βασιλείȣ τῆς Ἀλγάβρας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ὁπȣ̃ ἔχει ἐπωνυμία βασιλείȣ, ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸν Γκȣαδιάνα ὁπȣ̃ τὴ χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἀνδαλȣσία· ἀπὸ τὸ νότειο καὶ δυτικὸ, τὸν Ὠκεανό. ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸ Ἀλεντέϊο. Τὸ μάκρος της εἶναι ὑπὲρ ταῖς 32 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 8, 9. Τὸ ὄνομά της εἶναι Ἀραβικὸ καὶ σημαίνει πέρας. Τὸ τυρὶ, τὰ σῦκα, αἱ ἐλιαῖς, τὰ ἀμύγδαλα, τὰ κρασιὰ, οἱ χȣρμᾶδες εἶναι τὰ ἀξιολογώτερα προϊόντα καὶ τὸ πρῶτο ὑποκείμενο τῆς πραγματείας, Ἔχει 6 πόλεις, 12 χώραις, καὶ 64 χιλιάδες κατοίκȣς.

Αὐτὸ τὸ βασίλειο εἶχε προτήτερα μία πολλὰ μεγαλήτερη ἔκτασι, καὶ εἶχε καὶ μέρος εἰς τὸ βασίλειο τȣ̃ Φετζίȣ. τὸ εἶχαν οἱ Μαυρȣ́σιοι κοντὰ 180 χρόνȣς, καὶ τὸ ἔχασαν εἰς τὰ 1183 καὶ τὸν ἀκόλȣθο χρόνο. Οἱ Χριςιανοὶ ἀφ' ȣ̃ τὸ ἐπῆραν, ἀκολȣ́θησαν νὰ λέγωνται βασιλεῖς τῆς Ἀλγάβρας, καὶ αὐτὸ εἶν' ἡ αἰτία ὁπȣ̃ λέγονται καὶ τώρα οἱ βασιλεῖς τῆς Πορτȣγαλλιάς, βασιλεῖς τῆς Ἀλγάβρας

Ταβίρα ἢ Ταβίλα, πόλι ἀξιόλογη, μητρόπολι, μὲ ἕνα καλὸ φρȣ́ριο, καὶ ἕνα ἐξαίρετο λιμένα

διαφεντευμένο ἀπὸ ἕνα φρύριο, μερασμένη ἀπὸ τὸ ποτάμι τὸν Σένκα εἰς δυὸ μέρη, εἰς ἕναν τόπο χαρίεστατο καὶ εὐφορώτατο, 40 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὰ Γάδειρα σὸ δ. β. δ., 46 ἀπὸ τὴ Σεβίλλα εἰς τὸ δ. ν. δ., 48 ἀπὸ τὴ Λισσβόννα εἰς τὸ ν. ἀ. ν. πλ: 37, 3΄. μ: 9, 40΄.

Σίλβα, μικρὴ πόλι κοντὰ σὴ θάλασσα, εἰς μιὰ ὄμορφη πεδιάδα. οἱ Πορτυγάλλοι τὴν ὀνομάζουν παράδεισο ἐπίγειο διὰ ταῖς χάριτές της. Αὐτὴ ἦταν ποτὲ μητρόπολι τῆς Ἀλγάβρας, καὶ εἰς αὐτὴν εἶχαν οἱ Μαυρίτινοι βασιλεῖς τὴν καθέδρα τους καὶ οἱ Χριστιανοὶ, ἀφ' ὃ τὴν πῆραν.

Λάγος, πόλι κτισμένη ἀπάνω εἰς ἕναν βράχο.

Ψάρο, πόλι μὲ λιμένα. ἡ ψαρικὴ κάμνει σχεδὸν τὴν πραγματεία τῶν κατοίκων της.

Κάστρο Μαρίνο, μικρὴ πόλι, κοντὰ εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Γουαδιάννα.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτυγαλλίας ἔχει ἀκόμι ἔξω ἀπὸ τὴν Πορτυγαλλία, τὴν Γκόα καὶ μερικοὺς ἄλλους τόπους ἀκόμι εἰς τὴν Ἀσία, τὴ Μακὸ κοντὰ εἰς τὴν Κίνα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι τίποτες συγκρινόμενα μὲ ἐκεῖνα ὁποῦ εἶχαν εἰς τὴ Ἀσία οἱ Πορτυγάλλοι τὸν ις΄. αἰῶνα.

Εἰς τὴν Ἀφρικὴν οἱ Πορτυγάλλοι ἔχουν περισσότερους τόπους ἀπὸ κάθε ἄλλη Εὐρωπαίικη δύναμι. Τὸ Μαζαγκάνο εἰς τὸ Μαρόκο· τὴ Μαδέρα καὶ τὰ νησιὰ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου· μερικὰ φρύρια κοντὰ εἰς τὸν Γκαμβία ποταμὸ εἰς τὴ δυτικὴ Γουϊνέα· τὰ νησιὰ τὸν Ἅγιο Θωμᾶ, τὸ Φερμανδπὸ καὶ τὸ Ἀννομπόν· τὴ Λοάνδα εἰς τὸ Κογγὸ ὅπου ἔχουν καὶ ἄλλα πολλὰ καταστήματα. εἰς τὴν ἀνατολικὴ ἀκρογιαλιὰ τῆς Ἀφρικῆς, τὴν πόλι Μοζαμπὶκ, καὶ πολλὰ φρύρια, μὲ τὰ ὁποῖα βαστοῦν σὸ χρέος τους πολλοὺς μικροὺς βασιλεῖς ὁποῦ εἶναι ὑποτελεῖς τους.

Εἰς

Εἰς τὴν μεσημβρινὴ Ἀμερικὴ, τὸ Μπρεζὶλ, ἀπὸ τὸ ὁποῖο οἱ Πορτυγάλλοι ἔχουν πολλὰ πλούτη· τὴν ἀνατολικὴ ἀκρογιαλιὰ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Ἀτιμοποταμοῦ, εἰς τὸ ἀνατολικονότειο, καὶ ταῖς δυὸ ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμαζόνων, εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΡΑΝΤΖΑΣ.

Αὐτὸ τὸ βασίλειο ἔχει ἀπὸ τὸ νότειο τὴ Μεσόγειο καὶ τὰ Πυρηναῖα ὄρη ὁποῦ τὸ χωρίζουν ἀπὸ τὴ Σπάνια· ἀπὸ τὸ δυτικὸ τὸν Ὠκεανό· ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴ Μάνσια (α) καὶ τὸ Βέλγιο· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὴ Γερμανία, Ἐλβετία, Σαβόια καὶ Πιεμόντι. Κεῖται ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 42 μοίραις, 20 λεπτὰ, καὶ εἰς ταῖς 51, 10΄ τοῦ ἀρκτώου πλάτους, καὶ ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 13, 35΄ καὶ 22, 25΄ τοῦ μήκους. Ἔχει 200 λέγαις ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο, ἀπὸ τὴν πόλι Ντευνκέρκα ἕως εἰς τὴν ἄκρη τῆς Καταλόνιας, καὶ περισσότερο ἀπὸ 220 ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ, ἀπὸ τὸ Στρασμπὲργ ἕως σὸ δυτικώτατο τῆς Βρεττανίας. Ἔχει ὑπὲρ ταῖς 250 λέγαις ἀκρογιαλιαῖς εἰς τὸν Ὠκεανὸ, καὶ ὑπὲρ ταῖς 100 σὴ Μεσόγειο. Οἱ καλλίτεροι λιμένες τῆς Φράντζας εἶναι τοῦ Τουλονίου καὶ τῆς Μαρσέλλιας σὴ Μεσόγειο, καὶ τοῦ Ῥοσιφορίου σὸ βόρειο τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γαρουννᾶ, καὶ τοῦ Μπρεσίου σὴ Βρεττανία.

Τὰ

(α) Ἔτζι ὀνομάζουν τὴ θάλασσα ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ τῆ Φράντζα καὶ Ἐγγλιτέῤῥα.

Τὰ ὑψηλότερα βουνὰ τῆς Φράντζας εἶναι τὰ Ἄλπη, ὁποῦ τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὴν Ἰταλία, τὰ Πυρηναῖα ὁποῦ τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὴ Σπάνια, τὸ Κέμεννο σὸ Λαγγεντὸκ, τὰ βουνὰ τῆς Οὐβέρνιας, ὁ Ἰουρᾶς ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Φράντζα κοντὲ καὶ τὴν Ἑλβετία, καὶ ὁ Βόλγος ἀναμεταξὺ σὴν Ἀλζάτσα καὶ Λοῤῥαίνα.

Ἀπὸ ἕνα πλῆθος ποταμοὺς ὁποῦ ἔχει, 4 εἶναι οἱ ἐπισημότεροι.

Ἡ Λοὰρ, Λίγηρ τὸ παλαιὸ, ἡ ὁποία ἔχει ταῖς πηγαῖς της σὰ βουνὰ τοῦ Βιβαραὶ, ἐπαρχίας σὴ στρατηγία τοῦ Λαγγεντοκίου, ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 44 καὶ 45 μοίραις τοῦ πλάτους, καὶ κοντὰ εἰς ταῖς 22 τοῦ μήκους· καὶ τρέχει πρῶτα εἰς τὸ βορειοδυτικοβόρειο ἕως κοντὰ εἰς ταῖς 48 μοίραις, ὕστερα γυρίζει εἰς τὸ δυτικὸ, ἔπειτα σὸ δυτικονότειο, καὶ χύνεται τέλος πάντων σὸν Ὠκεανὸ ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 47 καὶ 48 τοῦ πλάτους, καὶ εἰς ταῖς 15 καὶ 16 τοῦ μήκους, ἀφ' οὗ δεχθῆ ἕνα πλῆθος ἄλλους ποταμοὺς, καὶ περάση ἀπὸ πολλαῖς πόλεις. Αὐτὸς σὸν περισσότερο ῥεῦμα εἶναι πλευστός.

Ὁ Σὲν, τὸ παλαιὸ Σικουάνας, ὁ ὁποῖος πηγάζει σὴν Μπουργόνια, διαπερνᾶ τὴ Σιαμπάνια, τὸ νησὶ τῆς Φράντζας, τὴν Νορμανδία, δέχεται σὸ ῥεῦμά του πολλοὺς ποταμοὺς, καὶ τέλος πάντων χύνεται σὴ Μάνσια, ἀφ' οὗ περάση ἀπὸ πολλαῖς πόλεις.

Ὁ Ῥὸν, τὸ παλαιὸ Ῥοδανὸς, ὁ ὁποῖος ἔχει ταῖς ἀρχαῖς του εἰς τὴν Ἑλβετία σὸ βουνὸ Φοῦρκα, διαπερνᾶ τὸν Αὐλῶνα, τὴ λίμνη τῆς Γένεβας, χωρίζει τὴ Σαβοΐα ἀπὸ τὴ Φράντζα, τὸ Ντοφινὲ ἀπὸ τὴν Μπρέσσα, ἀπὸ τὸ Λυονναὶ, ἀπὸ τὸ Λαγγεντὸκ, τὴν Προβάνσα ἀπὸ τὸ ἴδιο, καὶ χύνεται τέλος πάντων σὴ Μεσόγειο πολύστομος, ἀφ' οὗ περάση ἀπὸ πολλαῖς πόλεις καὶ δεχθῆ καὶ ἕνας πλῆθος ἄλλα ποτάμια.

Ὁ Γκαρὸνν, τὸ παλαιὸ Γαρουμνᾶς, ὁ ὁποῖος ἔχει

ταῖς

ταῖς πηγαῖς εἰς τὰ Πυρηναῖα ὄρη, εἰς τὸν αὐλῶνα Ἀράν· τρέχει πρῶτα εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο ἕως εἰς τὴν Τουλοῦζα, ὕστερα γυρίζει σὸ δυτικοβόρειο· περνᾶ καὶ ἀπὸ ἄλλαις πολλαῖς πόλεις ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ Μπορντὸ, καὶ χύνεται σὸν ὠκεανὸ, ἀρκετὰ μακρυὰ ἀπ' αὐτὴν τὴν πόλι, μονοπλατύστομος, ἀφ' οὗ δεχθῆ εἰς τὸν ῥοῦν του καὶ ἕνα ἄλλο πλῆθος ποτάμια.

Ὁ τόπος τῆς Φράντζας εἶναι καλλιεργημένος καὶ γενικῶς εὔφορος· ἔχει πολλὰ βουνά· δὲν εἶναι ὅμως ἄχρηστα εἰς τοὺς κατοίκους καθὼς ἄλλου· αἱ πεδιάδες εἶναι καλλιεργημέναις, καὶ δίνουν πλῆθος γεννήματα κάθε λογῆς· τὰ ἐλώδη μέρη θρέφουν πλῆθος διαφόρων ζώων· τὰ πλαγινὰ παντοῦ εἶναι κατάφυτα ἀπὸ ἀμπέλια. Τῆς Σιαμπάνιας καὶ τῆς Μπουργόνιας τὰ κρασιὰ εἶναι ὀνομαστὰ παντοῦ καὶ περισπούδαστα· αἱ μεσημβριναῖς ἐπαρχίαις κάμνουν καὶ πολὺ μετάξι καὶ λάδι τὸ ὁποῖο καὶ αὐτὸ εἶναι παντοῦ ὀνομαστό. γίνονται, ἀκόμη καὶ πορτοκάλια, λεϊμόνια καὶ τ: εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Μεσογείου.

Εἶναι εἰς τὴ Φράντζα μέταλλα μαλάματος, ἀσημιοῦ, σιδήρου, μολυβιοῦ, χαλκοῦ καὶ τ:. πολλὰ λατόμια ἐξαίρετα, μάλιστα σὴν Προβάνσα καὶ εἰς ταῖς πλησιόχωραις ἐπαρχίαις.

Εἰς τὴ Φράντζα εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα ὁποῦ εἶναι καὶ εἰς τὴν ἐπίλοιπη Εὐρώπη, ἔξω μόνο βουβάλια καὶ ἐλάνια· εὑρίσκονται καὶ κυνήγια διάφορα εἰς τοὺς δρυμοὺς της· Αἱ ἀκρογιαλιαῖς της ἔχουν πολλὰ ψάρια· οἱ ποταμοί της παρομοίως· ἔχουν ἀκόμη σὸν τόπο ψάρια καὶ ἀπὸ ταῖς λίμναις ταῖς φυσικαῖς καὶ χειροποίηταις.

Τὸ κλίμα τῆς Φράντζας ἡ ὁποία εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς 42 μοίραις 20 λεπτὰ, καὶ εἰς ταῖς 51 τοῦ πλάτους, εἶναι περισσότερο κρύο παρὰ ζεστό· τὸ κρύος ὅμως εἶναι μετριώτερο ἐδῶ παρὰ εἰς τὰ ἀνταίροντα μέρη τῆς Εὐρώπης· ἡ αἰτία εἶναι αἱ δυὸ θάλασσαις ἀναμεταξὺ

σεῖ,

εἰς ταῖς ὁποίαις εἶναι, καὶ μάλιστα ἡ Μεσόγειος· εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Φράντζας τὰ παραμεσόγεια εἶναι ἐλιαῖς πολλαῖς, πορτοκαλιαῖς, λεϊμονιαῖς, καὶ τὰ παρόμοια δένδρα, μ' ὅλον ὁποῦ εἶναι ὑψηλότερα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι· εἰς αὐτὸ τὸ αἴτιο τῆς μετριότητος τοῦ κλίματος πρόσθεσε ἀκόμι καὶ τὴν καλλιέργεια τοῦ τόπου, ἡ ὁποία κι' αὐτὴ συμβάλλει εἰς τὸ νὰ μετριάζῃ τὸ κρύος εἰς ἕναν τόπο. Ὁ ἀέρας εἶναι καθαρὸς, ὑγιεινὸς καὶ εὔκρατος.

Οἱ Φραντζέζοι εἶναι ἀπὸ τὰ πρῶτα πολισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης, εἶναι εὐγενικοὶ, φιλοπροσήγοροι, φιλομαθεῖς, φιλότιμοι, θερμοὶ, σπλαγχνικοὶ, εὔκολοι εἰς λογισμοὺς ἀνθρωπίνους, φιλήδονοι, φιλοθεάμονες, ἐλαφροὶ, καὶ αὐτὸ ἡ ἐλαφρότης λέγω, τοὺς εἶναι παλαιό· κοῦφοι Κελτοὶ καὶ Σύροι καὶ Καρχηδόνιοι λέγει ἕνας παλαιὸς λόγος· ὡς τόσο ἀπὸ τὸ ἐλαφροὶ καὶ τὸ βαρεῖς, τὸ ἐλαφροὶ εἶναι πολλὰ καλλίτερο· διατὶ οἱ ἐλαφροὶ εἶναι σπλαγχνικώτεροι, καὶ τί τὸ ὄφελος ἂν οἱ βαρεῖς εἶναι σκεπτικώτεροι καὶ τυραννικοί· οἱ ἐλαφροὶ εἶναι φίλοι, καὶ οἱ βαρεῖς τύραννοι τῆς ἀνθρωπότητος· βαρεῖς ἦταν οἱ παλαιοὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ῥωμάνοι, βαρεῖς εἶναι τώρα οἱ Ἐγγλέζοι, τύραννοι τῆς ἀνθρωπότητος καὶ οἱ τρεῖς. Οἱ Φραντζέζοι ἀγαποῦν περισσότερο ἐκεῖνα ὁποῦ δίνουν κρότο, ἐκεῖνα ὁποῦ φαντάζουν, ἐκεῖνα ὁποῦ ξιππάζουν, καὶ εὐδοκιμοῦν εἰς αὐτά· αἱ ἐπιθυμίαις τους, τὰ ἔθιμά τους, αἱ γνώμαις τους, ἡ γλῶσσα τους, ὅλα ἔγιναν κοινά· πάντοτε σχεδὸν ἀγαποῦν καὶ φιλοτιμοῦνται νὰ τρώγουν, νὰ πίνουν, νὰ περιπατοῦν, νὰ συχναστρέφωνται, νὰ φοροῦν, νὰ μιλοῦν φραντζέζικα· οἱ Φραντζέζοι εἶναι ὁποῦ δίνουν τοὺς τρόπους τὴν σήμερον στὰ ἄλλα ἔθνη, καθὼς ποτὲ οἱ Ἕλληνες, οἱ Ἕλληνες ὁποῦ ἐπροξενοῦσαν θαῦμα καὶ φόβο ποτὲ, καὶ τώρα ἔλεος ἢ περιφρόνησι.

Ὅλα

Ὅλα ἀκμάζουν στὴ Φράντζα· ὅλα εἶναι εἰς ἕναν βαθμὸ ἀνώτατο, αἱ βαναυσικαῖς τέχναις, αἱ ἐλευθέριαις, αἱ ἐπιστήμαις, ἡ πραγματεία· ἡ τοποθεσία τῆς Φράντζας ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς δυὸ θάλασσαις, οἱ πολλοὶ πλευστοὶ ποταμοὶ ὁποῦ ἔχει, διώρυγες ὁποῦ ἑνόνουν τὴ Μεσόγειο μὲ τὸν Ὠκεανὸ, στράταις πάντοῦ φκιασμέναις καὶ ἐπιμελημέναις, τὸ ἔξυπνο, καὶ φίλεργο καὶ φιλότιμο τῶν κατοίκων, ἡ πολυανθρωπία, ἡ καλὴ διοίκησι, ὅλα συνεισφέρνουν· μὰ αὐτὰ ὁποῦ λέγω, τὰ λέγω δι' ἐκεῖνο ὁποῦ ἦταν ἡ Φράντζα προτήτερα ἀπὸ δυὸ χρόνια· ἐπειδὴ τώρα εἰς αὐτὴ τὴν μεταβολὴ ὁποῦ δὲν ἐτέλειωσε ἀκόμι, ἡ πραγματεία μάλιστα εἶναι τρόπον τινὰ νεκρή.

Ἡ θρησκεία τῶν Φραντζέζων εἶναι ἡ Δυτική. Προτήτερα ἀπὸ τὸν ιδ'· Λουῒ ἦταν καὶ πολλοὶ Καλβίνοι· καὶ ἦταν ἐλεύθεροι καὶ ἀπείρακτοι κατὰ τὸ δόγμα τῆς Νάντας ὁποῦ ἐξέδωκε ὁ δ'· Ἑρρίκος· Ὁ ιδ' Λουῒς ὅμως ὁ ἔγγονός του παρακινέμενος ἀπὸ κάποιους καταραμένους καὶ θεολῦπτες; ἀναίρεσε αὐτὸ τὸ δόγμα, καὶ ἐβίασε τοὺς Καλβίνους νἀφήσουν ἀπὸ τὰ δυὸ ἕνα, ἢ τὴ θρησκεία, ἢ τὴν πατρίδα· πολλοὶ ἀπὸ ἀγάπη τῆς πατρίδος ἄφησαν τὴ θρησκεία, καὶ πολλοὶ πάλιν ἀπὸ ἀγάπη τῆς θρησκείας ἄφησαν τὴν πατρίδα· ἐπειδὴ ὑπὲρ ταῖς 80000 φαμίλλαις ἔφυγαν εἰς τοὺς τόπους τῶν Λουθηροκαλβίνων· μ' ὅλον τοῦτο ἔμειναν ἀκόμι ἀρκετοὶ στὴ Φράντζα εἰς μερικαῖς ἐπαρχίαις. Εἰς τὴν παροῦσα μεταβολὴ ὅμως ἔδωσαν ἄδεια εἰς ὅλους νὰ ἀκολουθοῦν, νὰ ἐνεργοῦν τὰ τῆς θρησκείας τους ἐλεύθερα, καθὼς καὶ οἱ ἴδιοι Δυτικοί· οἱ Καλβῖνοι ἀγόρασαν μιὰ ἐκκλησία στὸ Παρίσι, καὶ τὴν ἔκαμαν δική τους· οἱ Ἑβραῖοι ἀγόρασαν καὶ αὐτοὶ μιὰ διὰ νὰ ἐνεργοῦν καὶ οἱ δυὸ εἰς τὸ ἑξῆς ταῖς θρησκείαις τους μὲ κάποια πομπή· αἱ ἐκκλησίαις αὐταῖς ἦταν μοναστηριῶν προτήτερα, τὰ ὁποῖα τὰ ἐπῆρε ὁ τόπος καὶ τὰ πωλεῖ εἰς τὸν τυχόντα·

ἡ

ἡ ἀνεξιθρησκεία τῶν Φραντζέζων τώρα εἶναι γενική. Μωαμεθανοὶ καὶ Εἰδωλολάτραι ἂν ἦταν, εἶχαν καὶ αὐτοὶ κάθε ἄδεια νὰ κάμουν αὐτοὶ τοὺς ναούς τους, ἐκεῖνοι τὰ ντζιαμιά τους. Μοναστήρια προτήτερα στὴ Φράντζα ἦταν πολλὰ καὶ πλούσια, τώρα ὅμως τὰ ἐπῆρε ὅλα ὁ τόπος καὶ τὰ πουλεῖ.

Οἱ κάτοικοι τῆς Φράντζας ἦταν ἀπολύτως σκλάβοι ἕως εἰς τὸν καιρὸ Φιλίππου τοῦ Σεβαστοῦ· οἱ ἄρχοντες ἦταν ἄλλοι τόσοι τύραννοι ἕως εἰς τὸν ια΄. Λουΐ, τύραννο καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιο, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπάσχισε νὰ καταβάλῃ τοὺς ἄρχοντας, παρὰ διὰ ναὐξήσῃ τὴ βασιλικὴ δύναμι. Φραντζίσκος ὁ α΄. ἔκαμε νὰ γεννηθοῦν στὴ Φράντζα ἡ πραγματεία, ἡ ναυτική, τὰ γράμματα, αἱ τέχναις· ὅλα ὅμως ἀπέθαναν μαζὶ μ' αὐτόν. Ὁ μέγας Ἐρρῖκος ὁ πατέρας καὶ νικητὴς τῶν ὑπηκόων του ἐδολοφονήθηκε μέσα στὴ μέση τους, ὅταν ἐπάσχιζε διὰ τὴν εὐτυχία τους. Ὁ καρδινάλης Ρισλιοῦ ἐπάσχισε νὰ καταβάλῃ τὸν Αὐστριακὸ οἶκο, τὸν Καλβινισμὸ καὶ τοὺς μεγάλους. Ὁ καρδινάλης Μαζαρῖνος δὲν ἐφρόντιζε παρὰ πῶς νὰ βαστάχθῇ εἰς τὸν τόπο του· Ἔτζι λοιπὸν οἱ Φραντζέζοι εἰς διάστημα 900 χρόνων ἦταν εἰς ἀταξία, καὶ εἰς ἀμάθεια. Αὐτὸ ἦταν ἡ αἰτία ὁποῦ δὲν ἐμέθεξαν καὶ αὐτοὶ εἰς ταῖς μεγάλαις εὕρεσες ὁποῦ ἔκαμαν τἄλλα τὰ ἔθνη, καὶ εἰς ταῖς ἐφεύρεσες· ἡ τυπογραφία, τὸ μπαρούτι, τὰ τηλεσκόπια, ὁ ἀναλογικὸς διαβήτης, ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος, ἡ πνευματικὴ ἀντλία, τὸ ἀληθινὸ σύστημα τοῦ Παντὸς καὶ τ. δὲν εἶναι αὐτῶν ἐφευρέματα· Αὐτοὶ ἐφρόντιζαν νὰ κάμνουν ἀγῶνας, ὅταν οἱ Ἐγγλέζοι καὶ οἱ Σπανιόλοι εὕρισκαν καὶ ἐπερκαν νέους Κόσμους εἰς τὸ ἀνατολικὸ καὶ δυτικὸ τοῦ παλαιοῦ. Τέλος πάντων τὰ πράγματα ἄλλαξαν εἰς τὰ μέσα τοῦ ὑστερινοῦ αἰῶνος· ἐπειδὴ αἱ τέχναις, αἱ ἐπιστήμαις, ἡ ναυτική, ἡ πραγμάτεια ἐφάνηκαν εἰς τὸν

και-

καιρὸ τοῦ Κολμπέρτου μὲ μιὰ λάμψι ὁποῦ ἐθάμβωσε ὅλη τὴν Εὐρώπη.

Αὐτὸ τὸ βασίλειο εἶναι τὸ παλαιότερο ἀπὸ ὅλα τῆς Εὐρώπης· ἐπειδὴ ἡ καταβολή του ἀνεβαίνει ἕως εἰς τὴν ἀρχὴ τοῦ ε΄. αἰῶνος, ὅταν οἱ Φράγκοι καὶ ἄλλα Γερμανικὰ ἔθνη ἦλθαν καὶ ἐκαταστήθηκαν εἰς τὴν Κελτικὴ ὁποῦ ἦταν μέρος τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ῥωμαίων.

Μετροῦν ἀπὸ τὸν Φαραμόνδο τοῦ ὁποίου ἡ βασιλεία ἄρχισε στὰ 420, ἕως εἰς τὸν ις΄. Λουῒ τὸν τωρινὸ βασιλέα, 67 βασιλεῖς ἀπὸ τρία γένη· 21 ἀπὸ τὸ πρῶτο γένος ὁποῦ ὠνομάζουνταν Μεροβιγγιανοί· 13 ἀπὸ τὸ β΄. ὁποῦ ὠνομάζουνταν Καρλοβιγγιανοί, καὶ 33 ἀπὸ τὸ γ΄. ὁποῦ ὠνομάζαται Καπετιανοί.

Τὸ στέμμα τῆς Φράντζας πηγαίνει κατὰ κληρονομία, καὶ μόνα τὰ ἀρσενικὰ παιδιὰ καὶ νόμιμα ἠμποροῦν νἆναι διάδοχοι τοῦ θρόνου ἀπὸ μιὰ συνήθεια παλαιὰ ἴσια μὲ τὴ μοναρχία. Αὐτὸς ὁ νόμος εἶναι γενικὸς στὴ Φράντζα, καὶ μόνος ὁ μεγαλήτερος υἱὸς κληρονομεῖ τὸ τίποτες τοῦ πατρός του.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Φράντζας ἐπονομάζεται Χριστιανικώτατος καὶ πρωτότοκος υἱὸς τῆς ἐκκλησίας· αὐτὴν τὴν ὑστερινὴ ἐπωνυμία τὴν ἔχει· ἐπειδὴ ὅταν ὁ Κλοβὴς ἐδέχθηκε τὸν Χριστιανισμό, ἦταν ὁ μόνος πρίγκιπας τῶν Δυτικῶν· τὴν πρώτη τὴν ἔδωκε ὁ Πάπας εἰς τὰ 1469 εἰς τὸν ια΄. Λουΐ· Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως λέγεται Ντοφέν.

Εἰς τὰ δυὸ πρῶτα γένη τῶν βασιλέων δὲν ἐφυλάγουνταν τόσο τὰ πρωτοτόκια εἰς τὴ διαδοχὴ τοῦ θρόνου· δὲν βλέπομεν ὅμως κανένα παράδειγμα πῶς ἐδιαδέχθηκε κάμμιὰ φορὰ τὸν θρόνο γυναῖκα, τὸ ὁποῖο τὸ ἐκφράζουν λέγωντας, τὸ βασίλειο τῆς Φράντζας δὲν πέφτει κάμμιὰ φορὰ εἰς ῥόκα· Νομίζουν πῶς ἡ ἀπόκλεισι τῶν θυγατέρων ἀπὸ τὸν θρόνο ἔχει

τὴν

τὴν ἀρχὴ ἀπάνω εἰς τοὺς παλαιοὺς καιροὺς τῆς μοναρχίας, ὅταν τὸ στέμμα τὸ ἴδιο καθὼς καὶ τὰ Φεῦδα (α) ἤταν ἀνταμοιβαῖς στρατηγικῆς ἀρετῆς.

Ἡ α΄· καβαλλαρία τοῦ βασιλείου εἶναι ἡ καβαλλαρία τοῦ ἁγίου πνεύματος· ὁ βασιλεὺς εἶναι ὁ ἀρχικαβαλλέρος. Τὰ σημεῖα της εἶναι μιὰ κορδέλα πλατειὰ, μαβὴ, μὲ νερὰ, ἡ ὁποία ἔχει εἰς τὴν ἄκρη ἕναν σταυρὸ μαλαματένιο μὲ ὀχτὼ ἀκτῖνες, ἀπάνω εἰς τὸν ὁποῖο εἶναι ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ὁ Μιχαὴλ, καὶ ἀπὸ τ᾽ ἄλλο ἕνα περιστέρι· Οἱ καβαλλέροι ξεχωριστὰ ἀπ᾽ αὐτὸν φοροῦν ἀκόμι καὶ ἕναν ἀσημένιο. Ἡ β΄· εἶναι τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ, ἡ ὁποία εἶναι παλαιότερη· οἱ καβαλλέροι φοροῦν μιὰ κορδέλα μαύρη μὲ νερά. Ἡ γ΄· εἶναι ἡ καβαλλαρία τοῦ ἁγίου Λουΐ· οἱ καβαλλέροι φοροῦν ἕναν μαλαματένιο σταυρὸ στὸ στῆθος, κρεμασμένο μὲ μιὰ κορδέλα μικρὴ κόκκινη. Τὰ σημεῖα τῆς Μοναρχίας εἶναι τρεῖς κρίνοι.

Εἰς τοὺς βασιλεῖς τοῦ α΄· καὶ β΄· γένους τὸ παρλαμέντο ἐσυνήνουνταν ἀπὸ τοὺς πρώτους κληρικοὺς, δοῦκας, κόντας καὶ ἄλλους ἄρχοντας τοῦ βασιλείου. Αὐτὸ ἤταν μιὰ σύναξι ὁποῦ ἔβαλνε εἰς τάξι ταῖς μεγαλήτεραις δουλειαῖς τοῦ βασιλείου, τὴν ὁποία ὁ βασιλεὺς ἐσυγκαλοῦσε πότε εἰς μιὰ πόλι πότε εἰς ἄλλη. Αἱ μερικαῖς ὑπόθεσες ἐθεωροῦνταν ἀπὸ ἕνα συμβούλιο τοῦ ὁποίου τὰ μέλη τὰ ἔκλεγε ὁ βασιλεύς. Αὐτὸ ἀκολούθησε πάντοτε τὸν βασιλέα ὅπου ἐπήγαινε· ἐπειδὴ ὅμως ἤταν ὀχληρὸ καὶ πολυέξοδο εἰς τοὺς ὑπηκόους νὰ ἔρχωνται ἀπὸ ταῖς ἄκραις τοῦ βασιλείου διὰ ταῖς κρίσες τους, τὸ ἔκαμαν παρλαμέντο, καὶ ἐκατάστησαν καὶ ἄλλα πολλὰ εἰς διάφοραις ἐπαρχίαις.

Παρλαμέντα στὴ Φράντζα εἶναι 12, τὰ ὁποῖα εἶ-

ναι

(α) Τόποι, χωριὰ ὁποῦ ἐχαρίζουνταν εἰς τοὺς μεγάλους.

καὶ τὰ ἀνώτατα κριτήρια. Τὸ βασιλικὸ συμβούλιο τοῦ τόπου εἶναι σύνθετο ἀπὸ τὸν βασιλέα, τὸν Ντοφὲν ὅταν εἶναι εἰς ἡλικία, καὶ ἀπὸ ἄλλους, καὶ γίνεται ταῖς Κυριακαῖς καὶ ταῖς Τετράδες. Τὸ συμβούλιο τῆς πραγματείας γίνεται εἰς κάθε 15 ἡμέραις. Τὸ μεγάλο συμβούλιο καὶ μόνο εἰς τὴ μοναρχία ἐνεργεῖ εἰς ὅλη τὴν ἔκτασι τοῦ βασιλείου· ὁ ἀρχικαγκελλάριος ὁ πρῶτος ἄρχοντας τῆς Φράντζας, εἶναι κεφαλὴ καὶ πρόεδρος παντοτινός· ὅμως σπανίως ἔρχεται καὶ προεδρεύει· διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἕνας ἄλλος πρόεδρος.

Κοντὰ εἰς ταῖς πολλαῖς ἀκαδημίαις ὁποῦ εἶναι στὴ Φράντζα, εἶναι καὶ 21 γενικὰ σχολεῖα. Ἀρχιεπισκοπαῖς εἶναι 18, καὶ ἐπισκοπαῖς 111.

Ἡ Φράντζα εἰς καιρὸν εἰρήνης βαστᾶ κοντὰ 200 χιλιάδες στρατεύματα τακτικὰ, τὰ ὁποῖα εἰς καιρὸ πολέμου εὔκολα τὰ διπλόνει. Ἡ ναυτικὴ δύναμι συνίσταται εἰς 90 καράβια τῆς γραμμῆς ὁποῦ εἶναι στὰ διάφορα μέρη τῆς Οἰκουμένης. Ὅσο διὰ ταῖς πρόσοδαις, ὁ βασιλεὺς τῆς Φράντζας ἔχει ὑπὲρ τὸ ἕνα μιλλιόνι λίτραις τὴν ἡμέρα· μ᾽ ὅλον τοῦτο αἱ μεγάλαις αὐταῖς πρόσοδαις δὲν ἐπρόφθαναν τὰ ἔξοδα καὶ διάφορα, τὰ ὁποῖα διάφορα ἤταν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἐννενῆντα μιλλιόνια τὸν χρόνο. Ὅταν ἀπέθανε ὁ προκάτοχος τοῦ τωρινοῦ βασιλέως ἡ δημόσια πρόσοδος ἀνέβαινε ἕως εἰς ταῖς 385, 331, 874, ἡ ὁποία ποσότης κάμνει γρόσια τῆς Τουρκίας 176, 610, 442$\frac{1}{2}$· τὰ διάφορα μ᾽ ὅλο τὸ πλῆθος τῶν χρεωκοπιῶν ὁποῦ εἶχαν κάμη, ἀνέβαιναν ἕως εἰς τὰ 190, 858, 531 λίτραις· τὰ ἔξοδα τοῦ βασιλείου ἤταν 210,000,000. ἐχρειάζουνταν λοιπὸν ἀκόμι 25, 526, 657 διὰ νὰ ἔλθουν ἴσια ἴσια.

Ἡ ὁλικὴ πολυανθρωπία τῆς Φράντζας ὁποῦ αἰσθάνεται ἀκόμι τὴν πληγὴ ὁποῦ τὴν ἐπροξένησε ἡ ἀναίρεσι τοῦ δόγματος τῆς Νάντας, δὲν ἀνεβαίνει παραπάνω ἀπὸ τὰ 80 μιλλιόνια.

Nn 2 Ἀπὸ

Ἀπὸ αὐτὰ ὁποῦ εἶπα διὰ τὴ Φράντζα, ὅσα ἀποβλέπουν τὸ ἠθικὸ, τὰ εἶπα διὰ τὴν κατάστασι ὁποῦ εἶχε ἡ Φράντζα πρωτήτερα ἀπὸ δυὸ χρόνους· ἐπειδὴ τώρα εἰς τὴ μεγάλη μεταβολὴ ὅλα ἄλλαξαν καὶ ἀλλάζουν ἀκόμι· ἡ ὑπέρτατη δύναμι καὶ νομοθετικὴ εἶναι εἰς τὴν ἐθνοσύναξι τώρα· ὁ βασιλεὺς ἔχει μόνο τὴν ἐκτελεστικὴ δύναμι, καὶ εἶναι μόνο ἕνα ὄργανο τῆς ἐθνοσυνάξεως· τὸν ἔχουν διωρισμένα τὸν χρόνο 25 μιλλιόνια λίτραις διὰ τὰ ἔξοδά του τὰ ὁποῖα τὰ παίρνει ἀπὸ μῆνα εἰς μῆνα. μὰ κ' αὐτὸ δὲν εἶναι σταθερό· μετὰ τὴ φυγὴ τοῦ βασιλέως, ἡ ἐθνοσύναξι ἐπῆρε καὶ τὴν ἐκτελεστικὴ δύναμι.

Ἡ εὐγένεια εἰς τὴν παροῦσα μεταβολὴ ἐνομοθετήθηκε νὰ εἶναι προσωπικὴ, καὶ νὰ συναποθνήσκῃ μὲ τὸ πρόσωπο χωρὶς νὰ ἐκτείνεται εἰς ἀναξίους ἀπογόνους. Κόντης, δούκας, μπαρόνος καὶ τ. εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴν ἀκούωνται. Ὁ ποῖος εἶναι ἄξιος νὰ τιμᾶται καὶ νὰ ἀνταμείβεται ἀπὸ τὸν τόπο ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, κ' ὁ ἀνάξιος ὅποιος κ' ἂν εἶναι, νὰ μένῃ ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι. Τὸ κυνήγι καὶ ἡ ψαρικὴ νὰ εἶναι ἐλεύθερα εἰς κάθε ἕναν. Μιὰ ἀνεξιθρησκεία γενικὴ νὰ ἐπικρατῇ στὸ ἑξῆς εἰς ὅλο τὸν τόπο. Καλόγεροι ἔξω ἀπὸ ἐκείνους ὁποῦ εἶναι ἀναγκαῖοι διὰ ταῖς ἐκκλησίαις, ἄλλοι νὰ μὴ γίνωνται, μάλιστα κ' αὐτοὺς μελετοῦν νὰ τοὺς πανδρέψουν· καὶ νὰ μὴ πολυλογῶ, ὅλα ἐμετάβαλαν καὶ μεταβάλλουν ἀκόμι.

Τὰ σπέρματα τῆς μεταβολῆς αὐτῆς εἶναι τώρα 50 χρόνοι ἴσως ὁποῦ ἄρχισαν νὰ καταβάλλωνται, κ' ἐπροδιατέθηκαν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἕνα τέτοιο, καὶ δὲν ἐπρόσμεναν παρὰ αἰτία εἰς τὸ νὰ ἀνάψουν. Νέκερ Ἑλβέτιος τὸ γένος, ὁποῦ εἶχε καταστηθῇ πρὸ πολλοῦ στὴ Φράντζα, καὶ προχωρήσῃ εἰς ταῖς μεγαλύτεραις ἀρχαῖς, βλέποντας τὴ βυσιαρία ὁποῦ ἦταν εἰς ἀχαμνὴ κατάστασι, θέλησε νὰ τὴ διορθώσῃ, καθὼς ἐδιόρθωσε καὶ ἐμεταμόρφωσε κ' ἄλλα διὰ τὰ ὁποῖα ὑπερεπαινεῖται ἀπὸ τοὺς

σπουδαίους τῆς Φράντζας. Αὐτὴ ἡ διόρθωσι ὁποῦ θέλησε νὰ κάμῃ, ἐστάθηκε τὸ ζώπυρο τῆς μεταβολῆς, τὸ ὁποῖο ὁ δημαγωγὸς Μιραμπὸ φυσῶντας το, ἄναψε τὴ φλόγα, ἡ ὁποία τί θὰ κάμῃ, θὰ κάψῃ ἢ θὰ φωτίσῃ τὴ Φράντζα, ὁ καιρὸς θὰ τὸ δείξῃ.

Ὁ Νέκερ ἐπρόβαλε στὸν βασιλέα διὰ νὰ διορθωθῇ ἡ βυσιαρία, νὰ ἐλαφρωθῇ ὅμως ἐν ταυτῷ καὶ ἡ τρίτη τάξι· διὰ νὰ γένουν αὐτὰ καὶ τὰ δυὸ, ἔπρεπε νὰ γένῃ κάποια παραμικρὴ μεταβολή· ἔπρεπε νὰ κοποῦν κάποια προπατορικὰ προνόμια, καὶ νὰ οἰκονομοῦν καὶ ταῖς κοιναῖς πρόσοδαις· ἔπρεπε νὰ συνεισφέρουν καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κ' οἱ λοιποὶ καλόγεροι ὁποῦ ἦταν ἕνα πλῆθος, καὶ εἶχαν πλουσιώτατα εἰσοδήματα καὶ μιὰ ἀσυδοσία ἄλογη· ἔπρεπε νὰ συνεισφέρουν καὶ οἱ εὐγενεῖς τὸ ἀνάλογό τους. Ὁ βασιλεὺς ἔστερξε μιὰ τέτοια οἰκονομία, καὶ μερικοὶ εὐγενεῖς καὶ πολλὰ ὀλίγοι καλόγεροι· οἱ ἐπίλοιποι ὅμως δὲν τὴν ἔστερξαν· δημαγωγῶντας ἐκεῖνοι, δημοκοπῶντας αὐτοὶ, ὑπερίσχυσε τέλος πάντων ἡ δημαγωγία· μ' αὐταῖς ὅμως ταῖς δημαγωγοδημοκοπίαις τὸ πρᾶγμα ἐκατήντησε ἐκεῖ ὁποῦ δὲν ἔλπιζαν καὶ οἱ δημαγωγοί· διατὶ μὲ τὸ νὰ μὴν ἤθελαν οἱ εὐγενεῖς καὶ ἐκκλησιαστικοὶ νὰ ὑπενδώσουν ὀλίγο, ἔχασαν τὸ ὅλο, ἀντιτείνωντας οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἔχασαν ὅλα τὰ ὑποστατικά τους.

Αὐτὴ τὴ νέα κατάστασι θέλησαν νὰ τὴν βεβαιώσουν μ' ὅρκο, καὶ ἀνάγκασαν ὅλους ὅσους ἦταν εἰς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρχαῖς ἢ ἐξωτερικαῖς νὰ κάμουν· οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὅλοι σχεδὸν καὶ οἱ εὐγενεῖς ἔφυγαν μὴ θέλωντας νὰ κάμουν τὸν ὅρκο· τὸ Βέλγιο καὶ ἡ Ἑλβετία ἐγέμισε ἀπὸ τέτοιους Φραντζέζους· ἐκεῖ ὄντας τώρα κινοῦν πάντα λίθο διὰ νὰ κατορθώσουν νὰ ἔμβουν μὲ ὅπλα εἰς τὴν πατρίδα τους, καὶ ἀκούωντάς τους τινὰς νομίζει πῶς θὰ ξαναγυρίσουν μ' ὀλίγο θριαμβεύωντας· ταῖς φοβέραις τους ταῖς ἐθεμελίονταν ἀπάνω εἰς τὴν ἐλπίδα

ὁποῦ εἶχαν εἰς τὴ φυγὴ τοῦ βασιλέως· αὐτοὺς ὅμως ἐπιάσθηκε φεύγωντας καὶ ξαναφέρθηκε σὸ Παρίσι. Εἰς τὸν τόπο ὅλων ἐκείνων ὁποῦ ἔφυγαν τόσο λαϊκῶν ὅσο καὶ ἐκκλησιαστικῶν, ἔβαλαν ἄλλους, χωρὶς νὰ ρωτήσουν καὶ τὸν Πάπα διὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς.

Οἱ Κελτοὶ οἱ παλαιοὶ ἐστάθηκαν περίφημοι διὰ τὴ δύναμί τους καὶ τὴν ἀνδρία· ὁ τόπος ἦταν καὶ τότε πολυάνθρωπος καὶ μάλιστα τὰ ἀναμεταξὺ Ῥήνου καὶ Σικουάνα μέρη ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν οἱ Βέλγαι· Οἱ Κελτοὶ ἐκατοικοῦσαν καὶ τὰ ἐλώδη μέρη λέγει ὁ Στράβων, καὶ τοὺς δρυμοὺς ἀπὸ τὴν πολυανθρωπία· τὴν αἰτία τὴν ἀποδίδει εἰς τὴ γονιμότητα καὶ ἐπιτηδειότητα τῶν γυναικῶν· ὡς τόσο μὲ ὅλη τὴν πολυανθρωπία τους καὶ ἀνδρία τους οἱ Ῥωμάνοι στρατηγούμενοι ἀπὸ τὸν Ἰούλιο Καίσαρα, τοὺς ὑπόταξαν εἰς 10 χρόνους, εἰς καιρὸν ὁποῦ τοὺς Ἴβηρας ἔκαμαν τόσους χρόνους· οἱ Ἴβηρες λέγει ὁ Στράβων, ἐταμίευαν καὶ ἐκατακερμάτιζαν τοὺς ἀγῶνας ἄλλη φορὰ ἄλλοι καὶ ἄλλη ἄλλοι εἰς ἄλλα μέρη, πολεμῶντας λῃστρικῶς. οἱ Κελτοὶ ἦταν ἀρειμάνιοι καὶ θυμικοὶ, καὶ πρόθυμοι εἰς μάχη, ἦταν κ᾽ ἁπλοῖ καὶ ὄχι κακοήθεις, ὠργίζονταν διὰ τοὺς γείτονάς τους ὁποῦ ἀδικοῦνταν, καὶ ἐνταυτῷ ὅλοι μαζὶ ἐσηκόνουνταν διὰ τὸν πόλεμο, καὶ φανερὰ καὶ ἀσόχαστα, καὶ ἔτζι ἀφανίζονταν κ᾽ ὅλοι μαζὶ, καὶ ἐξουσιάσθηκαν μ᾽ εὐκολία ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους.

Οἱ Βανδήλοι, οἱ Σουεβοὶ, οἱ Ἀλανοὶ καὶ ἄλλα ἔθνη βάρβαρα ἀφ᾽ οὗ ἄρχισαν νὰ κλονίζουν τὸ βασίλειο τῶν Ῥωμαίων, οἱ Γότθοι ἐτόλμησαν νὰ τὸ γκρεμνίσουν ἀπὸ τὰ θεμέλια μὲ τὴν ἔφοδό τους σὴν Ἰταλία. Εἰς καιρὸν ὁποῦ ἐπορθοῦσαν τὴ Ῥώμη, καὶ εἰς τὰ 408 ἐκατασταίνουνταν εἰς τὴ Σπάνια, οἱ Φράγκοι ἢ Φραντζέζοι μὲ τοὺς Σαλιανοὺς καὶ ἄλλα ἔθνη ἐτροχοῦσαν τὰ σπαθιά τους· πέρασαν τὸν Ῥῆνο εἰς τὰ 420. στρατηγούμενοι ἀπὸ τὸν Φαραμοῦνδο ἀρχηγό τους καὶ πρῶτο βασιλέα τῆς

μο-

μοναρχίας· τὸ Βέλγιο καὶ ἡ Πικαρδία ἐστάθηκαν οἱ πρῶτοι τόποι ὁποῦ ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους.

Κλοβοῦς ἐδέχθηκε τὸν Χριστιανισμὸ μαζὶ μὲ τὸν λαό του, καὶ ἐξάπλωσε τὰ σύνορα τοῦ νεογεννήτου βασιλείου ἕως ἐκεῖ σχεδὸν ὁποῦ εἶναι καὶ τὴν σήμερο. Κάρολος ὁ μέγας, β᾽· βασιλεὺς τοῦ β᾽· γένους τὰ ἐξάπλωσε ἀκόμι παρακεῖθες ἕως τὴν Ἰταλία, Σπάνια καὶ Γερμανία.

Ἡ παλαιὰ Κελτικὴ ἢ Γαλατία ἐπεριλάμβανε τὴν τωρινὴ Φράντζα, τὴ Σαβόϊα, τὴν Ἐλβετία, μέρος τοῦ τόπου τῶν Γριζόνων, καὶ ὅλο τὸ μέρος τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Γερμανίας ὁποῦ εἶναι σὰ ἀριστερὰ τοῦ Ῥήνου. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀληθινὴ Γαλατία· οἱ Γαλάται μὲ τὸ νὰ πέρασαν τὰ Ἄλπη, καὶ ἐξουσίασαν καὶ τὸ βόρειο τῆς Ἰταλίας, ὠνόμαζαν καὶ αὐτὸ Γαλατία· Ἀπ᾽ ἐδῶ λοιπὸν ἡ διαίρεσι εἰς Γαλατία ὑπεράλπειο, καὶ ἐντοσάλπειο· ἔγιναν ἀκόμι καὶ ἄλλαις ἐπιδιαίρεσες καὶ ὑποδιαίρεσες, καὶ ἀπ᾽ ἐδῶ πάλιν αἱ πολλαῖς Γαλατίαις.

Οἱ Γεωγράφοι ἐδιαιροῦσαν ποτὲ τὴ Φράντζα εἰς 12 μεγάλαις ἐπαρχίαις, αἱ ὁποίαις ἦταν ἡ Πικαρδία, ἡ Νορμανδία, τὸ νησὶ τῆς Φράντζας, ἡ Βρετανία, τὸ Ὀρλεαναὶ, ἡ Μπουργόνια, τὸ Λυονναὶ, τὸ Ντοφινὲ, ἡ Προβάνσα, τὸ Λαγγεντὸκ καὶ ἡ Γκουϊέννα· ἡ διαίρεσι ὅμως τῆς Φράντζας εἰς στρατηγίαις εἶναι πολυχρηστότερη καὶ μεθοδικώτερη.

Στρατηγίαις εἶναι 8 εἰς τὰ ἀρκτῷα μέρη, ἡ Φραντζέζικη Φλάνδρα, τὸ Ἀρτοὰ, ἡ Πικαρδία, ἡ Νορμανδία, τὸ νησὶ τῆς Φράντζας, ἡ Σιαμπάνια, ἡ Λορραίνα καὶ ἡ Ἀλζάσα.

Δεκατρεῖς εἰς τὴ μέση ἀπὸ τὸ δυτικὸ εἰς τὸ ἀνατολικό· ἡ Βρετανία, τὸ Μαὶν, τὸ Ἀνζιοῦ, ἡ Τουραίνα, τὸ Ὀρλεαναὶ, τὸ Μπερρὶ, τὸ Νιβερναὶ, ἡ Μπουργόνια, ἡ Φρανς κοντὲ, τὸ Ποατοῦ, τὸ Ονὶ, ἡ Μάρσια καὶ τὸ Μπουρμποννὲ.

 Ἐν

Ἕνδεκα εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη, ἡ Σαιντόνια, τὸ Λιμοζὲν, ἡ Ὀβέρνια, τὸ Λυοννάι, τὸ Ντοφινὲ, ἡ Γκυϊένα, τὸ Μπεάρν, τὸ κομιτάτο τοῦ Φοὺξ (Φοὰ), τὸ Ῥουσιλλιὸν, τὸ Λαγγεντὸκ καὶ ἡ Προβάνσα. Τώρα ἄφησαν κ᾽ αὐτὴν τὴν διαίρεσι· ἐπειδὴ ἐδιαίρεσαν τὴ Φράντζα εἰς 83 ντεπαρταμέντα μὲ τὴν Κύρνο· μ᾽ ὅλον τοῦτο ἐγὼ μεταχειρίζομαι ἐκείνην ὁποῦ ἦταν πρὸ τῆς μεταβολῆς.

Τὸ Παρίσι, τὸ Μπουλοννάί (τόπος), τὸ Ἄβρ ντὲ γκρὰς, τὸ Σομοὺρ μὲ τὸν τόπο του, τὸ Μὲτζ μὲ τὸν τόπο Μεσσὶν, τὸ Βερντὺν μὲ τὸν τόπο του, καὶ τὸ Τοὺλ μὲ τὸν τόπο του, ἦταν ξεχωριστὰ ἀπὸ ταῖς εἰρημέναις στρατηγίαις· ἐπειδὴ ἐξαρτοῦνταν ἀμέσως ἀπὸ τὸν βασιλέα.

Περὶ τῶν στρατηγιῶν τοῦ ἀρκτώου μέρους.

Περὶ τῆς στρατηγίας τῆς Φραντζέζικης Φλάνδρας.

Αὐτὴ εἶναι σύνθετη ἀπὸ τρεῖς μικραῖς ἐπαρχίαις, ἀπὸ τὴ Φραντζέζικη Φλάνδρα, ἀπὸ τὸ Καμπρεσὶ καὶ ἀπὸ τὸ Φραντζέζικο Αἰνάουτ. Αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι εὐφορώτατος εἰς γεννήματα, εἰς λινάρι· Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Λῦς, καὶ ὁ Ἐσκό. Ὁ ιδ᾽· Λουῒς ἐπῆρε τὴν καθ᾽ αὐτὸ Φραντζέζικη Φλάνδρα εἰς τὰ 1667, βεβαιώνωντας τὰ δίκαια ὁποῦ εἶχε, μὲ τὰ ὅπλα.

Λίλλα, μεγάλη, πλούσια, ὀμορφότατη, πολυάνθρωπη καὶ δυνατὴ πόλι, μητρόπολι τῆς στρατηγίας, μὲ ἕνα Φρούριο θαυμαστὸ, κτισμένο ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγο Βομπὰν, μὲ οἰκοδομαῖς ὄμορφαις. Ἡ πραγματεία εἰς αὐτὴν εἶναι πολλὰ ἀξιόλογη, μάλιστα εἰς διάφοραις στόφφαις ὁποῦ φκιάνουν ἐδώ· ὁ ιδ᾽· Λουῒς τὴν πῆρε ἀπὸ τοὺς Σπανιόλους εἰς τὰ 1667· οἱ σύμμαχοι εἰς τὰ 1708 τὴν πῆραν· ὅμως εἰς τὴν εἰρήνη τὴν ἔδωκαν

σαν ὀπίσω πάλιν. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα ποτάμι, εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέστατη, εἰς ἕναν τόπο εὐφορώτατο, 52 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι στὸ β᾽· πλ: 50, 37′, 50″. μ: 20, 44′, 16″.

Ντουαὶ, Δούακον, μεγάλη καὶ δυνατὴ πόλι μὲ ἕνα περίφημο γενικὸ σχολεῖο, κατασημένο ἀπὸ τὸν β᾽· Φίλιππο βασιλέα τῆς Σπανίας, καὶ μ᾽ ἕνα παρλαμέντο. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὸν ποταμὸ Σκάρπα, 7 λέγαις ἀπὸ τὴ Λίλλα εἰς τὸ ν., 45 ἀπὸ τὸ Παρίσι στὸ β. πλ: 50, 22′. μ: 20, 44′, 47″.

Ντουνκέρκα, πόλι ἀξιόλογη μὲ λιμένα· Ὁ ιδ᾽. Λουῒς τὴν ἀγόρασε ἀπὸ τοὺς Ἐγγλέζους εἰς τὰ 1662. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Παρίσι 62 λέγαις εἰς τὸ β. πλ: 51, 2′, 4″. μ: 20, 2′, 23″.

Μπεργκσαινβινὸ, πόλι ὀχυρή.

Γκραβελίνα, πόλι ὀχυρὴ, μὲ λιμένα, ἀναμεταξὺ εἰς τὸ Καλαί καὶ εἰς τὸ Ντουνκέρκ.

Μπουρμποὺργ, πόλι.

Κασσὲλ, πόλι ἀπάνω εἰς ἕνα βουνὸ ἀπὸ τὸ ὁποῖο φαίνονται 32 πόλεις, καὶ μιὰ μεγάλη ἔκτασι θαλάσσης.

Ἀρμεντιέρα, μικρὴ πόλι, περίφημη ἀπὸ τὰ τυριάτης.

Σαὶντ Ἀμάνδ, ἀπάνω στὸν Σκάρπα ποταμό.

Ὄρχια, παλαιὰ πόλι, 4 λέγαις ἀπὸ τὴ Λίλλα.

Καμπραὶ, πόλι μεγαλούτζικη καὶ δυνατὴ, μὲ ἕνα Φρούριο ὀχυρό. Αὐτὴ ἦταν ποτὲ αὐτοκρατορική· ὁ ιδ᾽· Λουῒς τὴν πῆρε ἀπὸ τοὺς Σπανιόλους εἰς τὰ 1667. Εἶναι ἀπάνω στὸν Ἐσκὸ ποταμὸ ὁποῦ τὴν χωρίζει εἰς δυὸ, 41 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι στὸ β. πλ: 50, 10′, 32″. μ: 20, 53′, 41″.

Βαλανσιένα, πόλι παλαιὰ, δυνατὴ, μεγάλη καὶ ἀξιόλογη, μητρόπολι τοῦ Φραντζέζικου Αἰνάουτ. Τὰ ὀχυρώματάτης εἶναι νέα. Εἶναι ἀπάνω στὸν Ἐσκὸ πο-

ποταμὸ, ὁ ὁποῖος τὴν χωρίζει εἰς δυὸ μέρη, 7 λέγες ἀπὸ τὸ Ντεαὶ σὸ ἀ., 48 ἀπὸ τὸ Παρίσι σὸ β. ἀ. β'· πλ: 50, 21', 27''. μ: 21, 44', 55''.

Κονδὲ, πόλι μικρὴ, πριγκιπάτο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐπονομάζεται ἕνα γένος τοῦ Μπουρμποννικοῦ οἴκου.

Ἀβέσνα, πόλι μικρὴ, μὰ δυνατὴ, ἀπάνω σὸν Σάμπρο ποταμὸ, 40 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὸ β. ἀ. β. πλ: 50, 10'. μ: 21, 33'.

Λαντρεσία, πόλι ὀχυρή.

Φιλιπβίλλα, Φιλιππούπολι, πόλι ὀχυρή. Αὐτὴ προτήτερα ἦταν χώρα, Μαρία ἡ ἀδελφὴ τοῦ ε'· Καρόλου αὐτοκράτορος τὴν ἔκαμε πόλι.

Σιαρλεμὸντ, Καρολοβοῦνι, πόλι ὀχυρὴ· ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὸν ε'· Κάρολο αὐτοκράτορα ὁποῦ τὴν ἔκτισε, καὶ ἀπὸ τὴν τοποθεσία της.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Ἀρτοά.

Τὸ κομιτάτο Ἀρτοὰ, περιειλημμένο ἀναμεταξὺ εἰς τὴ Φλάνδρα καὶ Πικαρδία, εἶναι μιὰ ἀπὸ ταῖς 17 ἐπαρχίαις τοῦ Βελγίου. Ὁ ιγ'· Λουῒς τὸ ἐπῆρε ἀπὸ τοὺς Σπανιόλους εἰς τὰ 1640, ἔξω ἀπὸ ταῖς πόλεις Αἴρα καὶ Σαιντομὲρ, αἱ ὁποίαις καὶ αὐταῖς ἐπαραχωρήθηκαν εἰς τὸν ιδ'· Λουῒ· Ὁ τόπος εἶναι εὔφορος εἰς γεννήματα καὶ πλούσιος ἀπὸ βοσκαῖς.

Ἀῤῥὰ, πόλι μεγάλη, ὅμορφη καὶ δυνατὴ, μητρόπολι τῆς στρατηγίας· ὁ ιγ'· Λουῒς τὴν πῆρε εἰς τὰ 1640· οἱ κάτοικοι τὴν εἶχαν δὶ ἄπαρτη· διὰ τοῦτο καὶ εἶχαν καὶ ἕνα ἐπίγραμμα ἀπὸ πάνω εἰς μιὰ πόρτα τῆς πόλεως „ὅταν οἱ Φραντζέζοι θὰ πάρουν τὸ Ἀῤῥά, οἱ ποντικοὶ θὰ φάγουν ταῖς γάταις· τὸ

θὰ

θὰ πάρουν οἱ Φραντζέζοι τὸ λέγουν πραντρὸν, χωρὶς ὅμως τὸ π, ῥαντρὸν, θὰ εἰπῇ θὰ δώσουν ὀπίσω· ἕνας Φραντζέζος ἀφ' οὗ εἶδε τὸ ἐπίγραμμα αὐτὸ, εἶπε, πῶς πρέπει νὰ χαλάσουν τὸ π. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὸν Σκάρπα ποταμὸ, 5 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντεαὶ εἰς τὸ δ. ν., 42 ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὸ β. πλ: 50, 17', 30''. μ: 20, 26', 12''.

Σαιντομὲρ, εἰς τὸ δ. β. πόλι ὀχυρὴ, καλοκτισμένη, ἀπάνω σὸν Ἀὰ ποταμό.

Αἴρα, πόλι ὀχυρὴ, εἰς τὸ ἀ. ν. τῆς ἀνωτέρω, ἀπάνω εἰς τὸν Λὺ ποταμὸ καὶ τ:.

Περὶ τῆς στρατηγίας τῆς Πικαρδίας.

Ὅροι της εἶναι ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, ἡ Σαμπάνια· ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸ Βέλγιο· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, ἡ Μάνσια καὶ ἡ Νορμανδία· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὸ νησὶ τῆς Φράντζας. Ἡ ἔκτασίτης εἶναι 49 λέγαις ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ 38 ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο. Τὴν διαιροῦν εἰς δυὸ, εἰς ἄνω, καὶ εἰς κάτω· ἡ ἄνω εἶναι σὸ ἀνατολικὸ, καὶ ἡ κάτω σὸ δυτικό. Εἶναι πολλὰ πλούσια ἀπὸ γεννήματα καὶ βοσκαῖς· οἱ ἀξιολογώτεροίτης ποταμοὶ εἶναι ὁ Σόμμας, καὶ ὁ Οάζ. Ἡ Πικαρδία ἦταν πάντοτε τῆς Φράντζας.

Ἀμιὲν, Ἀμβίανον, πόλι παλαιὰ, ὅμορφη καὶ μεγάλη, μητρόπολι τῆς Πικαρδίας, μὲ μιὰ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, ἐγκυκλίων μαθημάτων καὶ τεχνῶν. Μεταχειρίζονται διὰ φωτιὰ εἰς αὐτὴν τὴν πόλι καθὼς καὶ εἰς μέρος τῆς Φλάνδρας καὶ ὅλη τὴν Ὁλλάνδα, τούρμπα. Εἶναι ἀπάνω σὸν Σόμμα, 14 λέγαις ἀπὸ τὸ Ἀῤῥὰ εἰς τὸ δ. ν., 28 ἀπὸ τὸ Καλαὶ σὸ ν., 30

ἀπὸ

ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὸ β. πλ: 43, 33΄. 38″. μ: 20, 24΄.

Ντερλὲν, μικρικὴ πόλι.

Κοντὶ, μικρὴ πόλι, εἰς τὸ μεσημβρινὸ τοῦ Ἀμιενοῦ.

Περόννα, πόλι ὀχυρή· τὴν ἐπωνομάζουν κορίτζι ἐπειδὴ δὲν ἐπάρθηκε κάμμια φορά. Εἶναι περίφημη ἀπὸ τὸν Ἀπλοῦν Κάρολο ὁποῦ ἀπέθανε ἐδῶ σφαλισμένος. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὸν Σόμμα, 11 λέγαις ἀπὸ τὸ Καμπραὶ σὸ ν., 32 ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὸ β. ἀ. β. πλ: 49, 55΄, 30″. μ. 20, 35΄, 44″.

Μοντιντιὲ, μικρὴ πόλι· Νέσλα, ὁμοίως.

Σαινκαντὶν, πόλι ὀχυρὴ, καὶ ἀρκετὰ κατοικημένη.

Καλαὶ, Καλέσιον, πόλι πολλὰ δυνατὴ, πολυάνθρωπη, μὲ μιὰ καλὴ ἀκρόπολι καὶ μὲ ἕναν λιμένα. Ὁ Ἐδουάρδος ὁ γ΄, βασιλεὺς τῆς Ἐγγλιτέῤῥας τὴν ἐπῆρε εἰς τὰ 1417, εἰς τὰ 1558 τὴν ξαναπῆραν ἀπὸ τοὺς Ἐγγλέζους· ὁ ἀρχιδοῦκας Ἀλμπέρτος τὴν πῆρε εἰς τὰ 1596· μὲ δυὸ χρόνους ἐδόθηκε πάλιν σὴ Φράντζα. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὸν Βρετανικὸ πορθμὸ ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς Φράντζέζους Πᾶ ντὲ καλαὶ, ἀντικρὺ εἰς τὸ Δοῦβρ, 10 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὸ Ντενκέρκ σὸ δ., 7 ἀπὸ τὸ Δοῦβρ εἰς τὸ ἀ. ν., 32 ἀπὸ τὴ Λόνδρα σὸ δ. ν., 61 ἀπὸ τὸ Παρίσι σὸ β. πλ: 50, 57΄, 31″. μ: 19, 30΄, 56″. Ἐδῶ εἶναι τὸ σενώτερο πέραμα σὴν Ἐγγλιτέῤῥα.

Ἄρδρα, μικρὴ πόλι.

Μπουλόνια, μεγάλη καὶ ὄμορφη πόλι. Εἶναι εἰς τὸ σόμα ἑνὸς ῥύακος, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Καλαί σὸ ν. 55 ἀπὸ τὸ Παρίσι σὸ β. πλ: 50, 41΄, 31″. μ: 16, 46΄, 44″.

Ἀμπεβίλλα, πόλι ἀξιόλογη· Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι μετὰ τὸ Ἀμιὲν ἡ πολυανθρωπότερη τῆς Πικαρδίας. Εἶ-

Εἶναι ἀπάνω σὸν Σόμμα ὁποῦ τὴν διαιρεῖ εἰς δυὸ, 10 λέγαις ἀπὸ τὸ Ἀμιὲν σὸ δ. β., 22 ἀπὸ τὸ Καλαί σὸ ν., 37 ἀπὸ τὸ Παρίσι· πλ: 50, 7΄, 1″. μ: 19, 29΄, 40″.

Κρεσὶ, μικρὴ πόλι, κοντὰ εἰς τὴν ὁποία ὁ γ΄· Ἐδουάρδος βασιλεὺς τῆς Ἐγγλιτέῤῥας ἐνίκησε τοὺς Φραντζέζους εἰς τὰ 1346.

Σαινβαλερὶ, μικρὴ πόλι, μὲ λιμένα εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Λὺ. καὶ τ:.

Περὶ τῆς Νορμανδίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο καὶ δυτικὸ, τὴ Μάνσια· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὸ Μαὶν, καὶ τὸ Πέρσι· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸ νησὶ τῆς Φράντζας, καὶ τὴν Πικαρδία. Ἔχει 60 λέγαις μάκρος ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ 49 ἀπὸ τὸ βόρειο σὸ νότειο.

Ἡ Νορμανδία ὁποῦ ἦταν ποτὲ μέρος τῆς Νευστρίας, ἔχει τὸ τωρινὸ ὄνομάτης ἀπὸ τοὺς βορέους ὁποῦ ἐκατασάθηκαν ἐδῶ εἰς τὰ 912. ἐπειδὴ Γερμανικὰ νορμὰνδ πὰ εἰπῆ ἄνθρωπος τοῦ βοῤῥᾶ. Αὐτοὶ οἱ βόρειοι ἀφ' οὗ εὐγῆκαν ἀπὸ τὴ Νοβεργία, καὶ Δανιμάρκα, καὶ ἀφάνισαν τὰ βόρεια τῆς Φράντζας εἰς τὸν θ΄· καὶ ι΄· αἰῶνα, ἐκατασάθηκαν εἰς τὴ Νορμανδία, τὴν ὁποία Κάρολος ὁ Ἁπλοῦς τὴν παρεχώρησε εἰς τὸν Ῥολλόνο ἀρχηγό τους μὲ ἐπωνυμία δουκάτο ἐξηρτημένο ἀπὸ τὴ Φράντζα, ὑποχρεόνωντάς τον νὰ γένη Χριστιανὸς, καὶ δινωντάς τον γυναῖκα καὶ τὴν κόρη του. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ῥολλόνου ἄρχαν αὐτὸ τὸ δουκάτο. Γουλιέλμος ὁ κατακτήτορας, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς, ἔγινε βασιλεὺς τῆς Ἐγγλιτέῤῥας εἰς τὰ 1066. ὕστερα ἀπ' αὐτὸν ἡ Νορμανδία ἐξουσιάζονταν ὀ-

ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἐγγλιτέῤῥας καὶ δοῦκας ἐν ταὐτῷ τῆς Νορμανδίας. Εἰς τὰ 1204 Φίλιππος ὁ Σεβαστὸς τὴν πῆρε.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι μιὰ ἀπὸ ταῖς ἀξιολογώτεραις καὶ πλουσιώτεραις τοῦ βασιλέως, διὰ τὴν εὐφορίαν της καὶ διὰ τὴν τοποθεσίαν της ὁποῦ εἶναι ἀπάνω σὸν Ὠκεανό.

Οἱ ἀξιολογώτεροί της ποταμοὶ εἶναι ὁ Σὲν, ὁ Βὶρ, ὁ Ὂρν καὶ τ. Ἡ θάλασσά της ἔχει πλῆθος ψάρια. Εἶναι πολυκατοίκητη, ἔχει πολλαῖς πόλεις καὶ χωριά. Διαιρεῖται εἰς ἄνω Νορμανδία ἡ ὁποία εἶναι σὸ ἀνατολικὸ, καὶ εἰς κάτω ἡ ὁποία εἶναι σὸ δυτικό.

Ῥυὰν, πόλι ἀπὸ ταῖς μεγαλήτεραις, ἐμπορικώτεραις καὶ πλουσιώτεραις τοῦ βασιλέως, μὲ ἀρχιεπισκοπὴ, μὲ παρλαμέντο, μὲ ἀκαδημία Φιλολογικὴ, μ' ἕνα καλὸ σχολεῖο, μὲ πολλαῖς ἐκκλησίαις, καὶ μὲ πολλαῖς ἄλλαις ἀκόμι ὄμορφαις οἰκοδομαῖς. Αὐτὴ ἡ πόλι εὔγαλε πολλοὺς προκομμένους. Εἶναι εἰς μιὰ ὡραιότατη τοποθεσία, ἀπάνω εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Σὲν, ὁποῦ φθάνωντας ἡ πλημμύρα καὶ ἀνεβαίνωντας πολλὰ ψηλὰ, βοηθεῖ καὶ μεγάλα παρτίδα νὰ ἔρχονται. Ἀπέχει 20 λέγαις ἀπὸ τὸ Ἀμιὲν εἰς τὸ δ. ν., 60 ἀπὸ τὴ Ῥέννα σὸ ἀ. β., 42 ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν σὸ β. δ. β. πλ: 49, 26′, 23″. μ: 18, 45′, 20″.

Ἀνδελὶ, ὄνομα δύο πόλεων, ἕνα τέταρτο τῆς λέγας μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Τὸ μεγάλο Ἀνδελὶ εἶναι εἰς ἕναν αὐλῶνα· τὸ μικρὸ ἀπάνω σὸν Σέν. Εἰς αὐτὴ τὴν πόλι κάμνου τζόχαις καλαῖς σὰν ταῖς Ἐγγλέζικαις.

Κιλλμπεὺ, μικρὴ πόλι ἀπάνω σὸν Σὲν, εἰς τὴν ὁποία σέκονται τὰ μεγάλα-καράβια ὁποῦ δὲν μποροῦν νὰ πηγαίνουν ὡς τὸ Ῥυάν.

Διέππα, ὄμορφη πόλι, εὐλίμενη. Εἰς αὐτὴν εἶναι ἕνας πύργος ἀπὸ τὸν ὁποῖο εἰς ἕναν καλὸ καιρὸ, βλέπει τινὰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Ἐγγλιτέῤῥας.

Οἱ

Οἱ σόλοι τῶν Ἐγγλέζων καὶ Ὀλλανδέζων ἐνικήθηκαν εἰς τὰ 1690 μπροστὰ εἰς τὴ Διέππα. Οἱ Ἐγγλέζοι τὴν ἐμπομπάρδισαν εἰς τὰ 1694. Εἶναι εἰς τὸ σόμα τοῦ Ἄρκε ποταμοῦ, 12 λέγαις ἀπὸ τὸ Ῥυὰν εἰς τὸ β., 30 ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὸ δ. β. πλ: 49, 55′, 17″. μ: 18, 44′, 12″.

Κοδεμπὲκ, πόλι μικρὴ, ἀπάνω σὸν Σέν.

Ἄρκα, πόλι μικρὴ ἀπάνω σὸν Ἄρκο ποταμὸ, περίφημη ἀπὸ μιὰ μάχη ὁποῦ ἐκέρδησε ὁ δ' Ἐῤῥίκος.

Ἡ διοίκησι τοῦ Ἀβρ εἶναι μιὰ ἀπὸ ταῖς 7 ὁποῦ ἐξαρτῶνται ἀμέσως ἀπὸ τὸν βασιλέα. Αὐτὴ εἶναι ἕνας μικρὸς τόπος τῆς Νορμανδίας. Αἱ πρωτεύουσαις πόλεις ὁποῦ περικλείει εἶναι αἱ ἐφεξῆς τρεῖς.

Φεσκὰμπ, πόλι ἐμπορικὴ, παραθαλάσσια, μὲ λιμένα. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Ἄβρ 8 λέγαις σὸ ἀ. β., 45 ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὸ δ. β. πλ: 49, 46′. μ: 18, 1′, 45.

Μοντιβιλλιὲ, μικρὴ πόλι.

Ἄβρ ντὲ γρὰς, Φραντζισκόπολι, μεγάλη, ὄμορφη, ἐμπορικὴ, πλούσια καὶ δυνατὴ πόλι, μὲ ἕναν ἐξαίρετο λιμένα, μὲ ἕνα καλὸ φρούριο. Εἶναι εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Σὲν, εἰς ἕναν τόπο ἐλώδη, 18 λέγαις ἀπὸ τὸ Ῥυὰν εἰς τὸ δ. β., 45 ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὸ δ. β. πλ: 49, 29′, 9″. μ: 17, 45′, 57″.

Γκουρναὶ, Φόρζα, Ὀμάλα, Νευσιατὲλ, πόλεις.

Λιζιὲ, πόλι ἀπάνω σὴν Τοὺκα τὸ ποτάμι, μεγάλη, ὄμορφη, καὶ ἀρκετὰ ἐμπορική.

Ἀλανσόνα, πόλι περίφημη ἀπὸ τὰ πανιά της καὶ διαμάντια της.

Ἀρζαντὰν, ὄμορφη πόλι, ἀρκετὰ ἐμπορική.

Φαλαίζα, πόλι περίφημη ἀπὸ τὰ πανηγύρια της. Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθηκε ὁ Γυλιέλμος ὁ δοῦκας τῆς Νορμανδίας ὁποῦ ἔγινε βασιλεὺς τῆς Ἐγγλιτέῤῥας.

κὰν

Καὲν, ἔμορφη, μεγάλη καὶ ἀξιόλογη πόλι, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο περίφημο, μὲ μιὰ φιλολογικὴ ἀκαδημία. Αὐτὴ εἶναι ἡ δεύτερη πόλι τοῦ Νορμανδίας. Εἶναι μέσα εἰς ἕναν μεγάλο αὐλῶνα, ἀπάνω ἐκ τὸν Ὂρν ποταμὸ, 26 λέγαις ἀπὸ τὸ Ῥουὰν ςὸ δ. ν. δ., 51 ἀπὸ τὸ Παρίσι ςὸ δ. πλ: 49, 11′, 10″. μ: 17, 18′, 13″.

Κουτάνσα, Κωνςαντία, παλαιὰ πόλι καὶ ἀξιόλογη. Ἡ ἐκκλησία τῆς ἐπισκοπῆς εἶναι μιὰ οἰκοδομὴ Γοτθικὴ ἀπὸ ταῖς καλλίτεραις τῆς Εὐρώπης. Εἶναι κοντὰ ςὴ θάλασσα, 71 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι ςὸ δ. πλ: 49, 2′, 50″. μ: 16, 12′, 25″.

Γρανβίλλα, μικρὴ πόλι, μὲ λιμένα.

Βαλόνια, πόλι μικρή.

Σισερβοὺργ, πόλι παραθαλάσσια μὲ λιμένα. Εἰς τὸ δ. αὐτῆς εἶναι καὶ μερικὰ νησιά.

Ἀβράνσια, παλαιὰ πόλι. Οἱ Βρετανοὶ τὴν πῆραν εἰς τὰ 1203, καὶ ἐχάλασαν τὰ ὀχυρώματά της· ὅμως ὕςερα τὰ ἐξανάκαμαν πάλιν· καὶ ἐχρησίμευαν εἰς τοὺς Φραντζέζους, ὥντας ἕνα προπύργιο ἐναντίο εἰς τοὺς Βρετανοὺς, πρὸ τοῦ νὰ ἑνωθῆν μὲ τὴ Φράντζα. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα βουνὸ, μισὴ λέγα ἀπὸ τὴ θάλασσα, 70 ἀπὸ τὸ Παρίσι ςὸ δ. πλ: 48, 41′, 8″: μ: 16, 17′, 22″.

Μοντσαινμισὲλ, πόλι μικρὴ, ἀπάνω εἰς ἕνα βράχο, μέσα ςὴ θάλασσα, καὶ τ:. καὶ τ:.

Περὶ τῆς Στρατηγίας Νησίου τῆς Φράντζας.

Τὸ Νησὶ τῆς Φράντζας συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὴ Πικαρδία· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴ Σιαμπάνια.

ἀπὸ

ἀπὸ τὸ Μεσημβρινὸ, μὲ τὸ Ὀρλεανὲ, καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὴ Νορμανδία. Ὠνομάσθηκε αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἔτζι, ἐπειδὴ τὸ παλαιὸ δὲν ἐπερίκλειε παρὰ τὸν τόπο ὁποῦ εἶναι ἀναμεταξὺ ςὸν Σὲν ποταμὸ, τὸν Μάρν, τὸν Ὀὰζ καὶ τὸν Αἶζν. Τώρα ὅμως ἐκτένεται πολὺ περισσότερο, καὶ ἔχει 38 λέγαις ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ, καὶ ἄλλαις τόσαις ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο. Κοντὰ εἰς τὸ κυρίως νησὶ τῆς Φράντζας, ἔχει ἀκόμι 9 κατιλίκια ἢ ἐπαρχίαις μικραῖς.

Παρίσι, εἰς τὸ κυρίως νησὶ τῆς Φράντζας, πόλι μητρόπολι τοῦ βασιλέως, ἀπάνω καὶ εἰς τὰ δυὸ μέρη τοῦ Σὲν ποταμοῦ, 95 λέγαις ἀπὸ τὴ Λόνδρα εἰς τὸ ἀ. ν., 115 ἀπὸ τὸ Ἀμςερδὰμ ςὸ ν., 260 ἀπὸ τὴ Βιέννα εἰς τὸ δ. β., 250 ἀπὸ τὸ Μαδρίδι εἰς τὸ ἀ. β., 300 ἀπὸ τὴ Ῥώμη ςὸ δ. β., 490 ἀπὸ τὴ Κωνςατινούπολι εἰς τὸ δ. β. 330 ἀπὸ τὴ Λισβόννα εἰς τὸ ἀ. β., 550 ἀπὸ τὴ Μόσκα εἰς τὸ δ. ν., 3[illegible]0 ἀπὸ τὸ Κρακόβι εἰς τὸ δ. ν. δ. 230 ἀπὸ τὸ Κοπενχὰγγ εἰς τὸ δ. ν., 350 ἀπὸ τὸ Στοκόλμ εἰς τὸ δ. ν.

Τὸ Παρίσι εἶναι μιὰ πόλι παλαιότατη, καὶ ἀπὸ ταῖς περιφημότεραις, πλουσιώτεραις, ἐμπορικώτεραις καὶ πολυανθρωπότεραις τῆς Οἰκουμένης. Ἔχει πολλὰ παλάτια πολυτελῆ, ὅμορφαις ἀγοραῖς, πολλὰ νοσοκομεῖα, πλῆθος καὶ ἄλλαις δημόσιαις οἰκοδομαῖς ἀξιοθέαταις. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων περνᾷ τὸ ἕνα μιλλιόνι, καὶ σπίτια δὲν ἔχει παρὰ 25 χιλιάδες. Ἀπάνω ςὸν Σὲν ἔχουν πολλὰ γεφύρια ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ ἀξιολογώτερα εἶναι τὸ Νέο γεφύρι, καὶ τὸ Βασιλικὸ γεφύρι. Ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας εἶναι ἡ ἀξιολογώτερη, καὶ τοῦ ἁγίου Συλπικίου, τοῦ Ἁγίου Εὐςαθίου, τοῦ Ἁγίου Ῥὸχ καὶ τ:.

Εἶναι ςὸ Παρίσι 7 βασιλικαῖς ἀκαδημίαις, ἡ ἀκαδημία ἡ Φραντζέζικη, ἡ ἀκαδημία τῶν ἐπιγραμμάτων, καὶ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, τῶν ἐπιςημῶν, τῆς ζω-

Οο γρα-

γραφικῆς, τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς χειρουργικῆς, καὶ ἡ βασιλικὴ συμμορία τῆς Ἰατρικῆς.

Εἶναι τρία μεγάλα θέατρα, ὀχτὼ δημόσιαις βιβλιοθήκαις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ἡ βασιλικὴ ἐπέχει τὸν πρῶτο τόπο εἰς τὸν φιλολογικὸ κόσμο, διὰ τὰ πολυάριθμα βιβλία καὶ χειρόγραφα ὁποῦ περικλείει, καὶ διὰ τὴ συλλογὴ τῶν παλαιῶν καὶ νέων νομισμάτων, καὶ τ: καὶ τ:.

Ἔγιναν πολλαῖς σύνοδοι 'ς τὸ Παρίσι μιὰ εἰς τὰ 362 κατὰ τῶν Ἀρειανῶν, αἱ ἐπίλοιπαις εἰς τὰ 575, 624, 1186, 1187, 1196, 1202 εἰς τὴν ὁποία ἀπαγόρευσαν τὸ νὰ διαβάζῃ τινὰς τὸν Ἀριστοτέλη, καὶ εἰς τὰ 1429.

Ἡ τοποθεσία τοῦ Παρισίου εἶναι πολλὰ καλή· ἐπειδὴ ὁ Ἰὸν, ὁ Σὲν, ὁ Μὰρν, ὁ Ὀὰζ, καὶ αἱ διώρυγες τοῦ Μπριάρας καὶ τοῦ Ὀρλεαναὶ, φέρνουν εἰς αὐτὸ τὰ ἀναγκαῖα μὲ εὐκολία. Ἀπὸ τὸν Σὲν τὸν ποταμὸ ὁ ὁποῖος κάτω ἀπὸ τὸ Παρίσι τρέχει κλωθογυρίζοντας, καὶ κάμνει μὲ ταῖς δίναις του περισσότερο ἀπὸ διπλοῦν τὸν [illegible]ντε, ἔρχονται διάφορα πράγματα ἀπὸ τὴ Νορμανδία, καὶ ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ὁ ἀέρας ὅμως τοῦ Παρισίου εἶναι, πυκνὸς, συννεφώδης, καὶ πολλὰ ὀλίγο ὑγιεινὸς ἐξ αἰτίας τοῦ ὕψους τῶν σπιτιῶν καὶ τῆς συνειθισμένης ὑγρασίας τῶν δρόμων.

Ὁ καιρὸς τῆς κτίσεως τοῦ Παρισίου καὶ τῆς αὐξήσεως ἀγνοεῖται. Διαβάζομεν εἰς τὰ ὑπομνήματα τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος τοῦ πρώτου ὁποῦ ὡμίλησε διὰ τὸ Παρίσι, πῶς ἐμετάθεσε τὴ γενικὴ σύναξι τῆς Γαλατίας εἰς τὴν πόλι Lutetiam Parisiorum. Ὁ Καίσαρ τὴν ὀνομάζει ὄππιδουμ, ἀπὸ τὸ ὁποῖο εἶναι φανερὸ πῶς ἦταν μητρόπολι ἑνὸς Γαλατικοῦ ἔθνους, πρὸ τοῦ νὰ περάσῃ ἀκόμι αὐτὸς εἰς τὴ Κελτικὴ καὶ νὰ τὴν κατακτήσῃ. Ὁ Στράβων καὶ ὁ Πτολεμαῖος ὁποῦ ἐσύγγραψαν ὕστερα ἀ-

πὸ τὸν Καίσαρα, συναριθμοῦν τὴ Λευκοτία εἰς ταῖς πόλεις· ἐπειδὴ ἔτζι τὴν ἔλεγαν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ὀνομασία πλησιάζει περισσότερο εἰς τὰ Κελτικά.

Ἡ πόλι ὠνομάζουνταν λοιπὸν τότε Λευκοτία. Παρίσιοι ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ Γαλατικοῦ ἔθνους ὁποῦ ἐκατοίκουσε τὴν ἐπαρχία τῆς ὁποίας ἡ Λευκοτία ἦταν μητρόπολι. Ἀγνοεῖται ὁ καιρὸς εἰς τὸν ὁποῖο τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχίας ἔγινε τῆς μητροπόλεως.

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς ζητῶντας ἕνα ἄσυλο εἰς τὴν Κελτικὴ, ἐδιάλεξε τὸ Παρίσι διὰ κατοικία του· καὶ εἶναι πιθανὸ πῶς τὸ παλάτι τὰ Θερμὰ, τοῦ ὁποίου φαίνονται ἀκόμι κάποια λείψανα, ἐκτίσθηκε 'ς τὸν καιρό του. Εἰς τὸ Παρίσι ὤντας ἀνακηρύχθηκε αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὰ στρατεύματα.

Ὁ Κλοβὴς ἀφ' οὗ ἐσκότωσε τὸν Ἀλάριχο βασιλέα τῶν Βισιγότθων, ἐκατοίκησε κ' αὐτὸς 'ς τὸ Παρίσι εἰς ἕνα παλάτι ὁποῦ ἦταν μπροστὰ εἰς τὰ Θερμά.

Αὐτὴ ἡ πόλι ἔπαθε πολλὰ εἰς τὰ 845 καὶ 856 ἀπὸ ταῖς ἐπιδρομαῖς τῶν Νορμανδῶν. Εἰς τὰ 836 καὶ 890 τὴν ἐπολιόρκησαν· ἕνας ὅμως ἐπίσκοπός της τὴν ἐγλύτωσε μιὰ φορὰ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς βαρβάρους. Αὐτὸς ἐφονεύθηκε ὤντας μπροστὰ ἀπὸ τὸ ποίμνιό του καὶ παρακινῶντάς το νὰ μάχεται ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος· ζῶντας τοὺς ἐπαρακινοῦσε μὲ τὸν λόγο, ἀφ' οὗ ἐφονεύθηκε, τὸ παράδειγμά του ἐμψύχωσε περισσότερο ἀκόμι τοὺς Παρισιανοὺς, καὶ ἐδιαφέντευσαν τὸ Παρίσι, καὶ ἔκαμαν τοὺς Νορμανδοὺς νὰ γυρίσουν ἄπρακτοι. Αὐτὸν τὸν καλὸ ἐπίσκοπο ἀπορεῖ ὁ Βολταῖρ ὁποῦ δὲν τὸν εὑρίσκει εἰς τὰ μηνολόγια κανονισμένο.

Τὸ Παρίσι ἀφανίσθηκε ἀκόμι καὶ ἄλλαις φοραῖς, καὶ εἰς τὸν καιρὸ τοῦ ζ· Καρόλου τὸ ἐπῆραν οἱ Ἐγγλέζοι, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία ὁποῦ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἐγγλιτέρρας ἔχει ἀκόμι τὰ σημεῖα τῆς Φράντζας.

Τὸ παλάτι ὅπου ἐκάθουνταν ὁ Ἰουλιανὸς μ' ὅλη του τὴν αὐλὴ, ἦταν 'ςὸ μεσημβρινὸ τοῦ Σὲν κοντὰ εἰς τὸ παλάτι τὰ Θερμά· εἰς αὐτὸ ἐκατοίκησαν καὶ οἱ βασιλεῖς τοῦ πρώτου γένους· ἐκάθισαν ἀκόμι καὶ βασιλεῖς τοῦ γ'· γένους, μ' ὅλον ὁποῦ εἶχε καῆ ἀπὸ τοὺς Νορμανδοὺς εἰς τὸν θ'· αἰῶνα. Οἱ βασιλεῖς τοῦ β' γένους ἐκάθουνταν σπανίως 'ςὸ Παρίσι· εἰς τὸν καιρό τους τὸ Παρίσι ἔγινε κομιτάτο, καὶ ὁ κόντης ἦταν κύριος ἀπόλυτος. Εἰς τὰ 987 ἕνας κόντης τοῦ Παρισιοῦ ἐκλέχθηκε βασιλεὺς, καὶ ἀκολούθησε νἄχῃ τὴν καθέδρα του αὐτοῦ, καθὼς καὶ ὅταν ἦταν κόντης, τὸ ὁποῖο τὸ ἀκολούθησαν καὶ οἱ διάδοχοί του· ἀπὸ τότε λοιπὸν ἕως τώρα τὸ Παρίσι ἐςάθηκε μητρόπολι καὶ φαινόμενη καθέδρα τῶν βασιλέων· εἶπα φαινόμενη, ἐπειδὴ οἱ βασιλεῖς τῆς Φράντζας ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ δ'· Λουῆ ἕως τώρα ἐκάθουνταν 'ςὴ Βερσάλια, πόλι μικρὴ 4 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὸ Παρίσι, καὶ προτήτερα ἀκόμι μερικὸν καιρὸ ἐκάθουνταν εἰς ἄλλα παλάτια ἔξω ἀπὸ τὸ Παρίσι· ἐπειδὴ ἀφ' οὗ ἐδολοφονήθηκε ὁ δ'· Ἐρρῖκος, δὲν ἤθελαν πλέο νὰ καθίσουν μέσα. Ὡς τόσο τώρα εἰς αὐτὴ τὴ μεταβολὴ τὸν βασιλέα τὸν ἔφεραν καὶ κάθεται μέσα, εἶναι τώρα περισσότερο ἀπὸ ἕνας χρόνος.

Σαινδενὶ (τὸ), εἰς τὸ βόρειο τοῦ Παρισιοῦ. Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι περίφημη ἀπὸ ἕνα μοναςήρι ὁποῦ εἶναι εἰς αὐτὴν, εἰς τὸ ὁποῖο εἶναι οἱ τάφοι τῶν βασιλέων τῆς Φράντζας καὶ τοῦ βασιλικοῦ γένους.

Κορμπέλι, πόλι ἀπάνω 'ςὰ δυὸ μέρη τοῦ Σὲν, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι.

Λανὶ, πόλι, 6 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι.

Μελοὺν, πόλι, ἀπάνω 'ςὸν Σὲν, 10 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι εἰς τὸ ἀ. ν.

Φονταινμπλὸ, χώρα περίφημη ἀπὸ ἕνα βασιλικὸ παλάτι, καὶ ἀπὸ ἕνα δάσος μεγάλο εἰς τὸ ὁποῖο ἔρ-

ἔρχονται οἱ βασιλεῖς καὶ κυνηγοῦν. Εἶναι μακρυὰ ἀπὸ τὸ Παρίσι 14 λέγαις.

Κουρτεναὶ, μικρὴ πόλι, 24 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι 'ςὸ ν.

Ντουρντὰν, μικρὴ πόλι, 10 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι 'ςὸ δ. ν.

Μάντα, μικρὴ πόλι, 11 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι 'ςὸ δ. β. Εἰς αὐτὴν ἀπέθανε καὶ ἐθάφθηκε Φίλιππος ὁ Σεβαςὸς εἰς τὰ 1223.

Μεουλὰν, μικρὴ πόλι καὶ παλαιὰ, ἀπάνω εἰς τὸν Σὲν ποταμὸ, 8 λέγαις ἀπὸ τὸ Παρίσι.

Σαινκλοῦ (τὸ), χώρα, 2 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: ἀπάνω εἰς τὸν Σέν. Εἰς αὐτὴν εἶναι ἕνα βασιλικὸ παλάτι ἀπὸ τὰ καλλίτερα τῆς Εὐρώπης.

Οὐδὰν, μικρὴ πόλι, 13 λέγαις ἀπὸ τὸ Π:, 'ςὸ δ. ν.

Ντριοῦ, παλαιὰ καὶ περίφημη πόλι, 18 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: 'ςὸ δ.

Ποντοάζα, πόλι, ἀπάνω εἰς ἕνα ψήλωμα, ἀπάνω εἰς τὸν Ὀὰζ ποταμὸ, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: 'ςὸ δ. β.

Μποβαὶ, πόλι μεγάλη, πολυάνθρωπη, ἐμπορική. Ὁ χορὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐπισκοπῆς περνᾷ διὰ μιὰ ἀριςουργία τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα ποτάμι, 17 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: 'ςὸ β.

Κλερμὸντ, πόλι, 15 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: 'ςὸ β.

Κρεσπὶ, πόλι, 13 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: 'ςὸ ἀ. β.

Σενλὶ, πόλι παλαιὰ, 11 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: 'ςὸ ἀ. β.

Κομπιένια, ὄμορφη πόλι, μὲ ἕνα βασιλικὸ παλάτι 'ςὸ ὁποῖο συχνάζουν οἱ βασιλεῖς. Εἶναι ἀπάνω 'ςὸν Ὀὰζ, κοντὰ εἰς ἕνα δρυμὸ μεγάλο, 18 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: 'ςὸ β.

Σοασσὸν, παλαιὰ, ὄμορφη καὶ ἀξιολογώτατη πόλι. Αὐτῆς ὁ ἐπίσκοπος μυρόνει τὸν βασιλέα τῆς Φράντ-

Φράντζας, ὅταν λείπῃ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ῥένσας. Εἶναι εἰς ἕναν κάλλιστα ὄμορφο, καὶ εὔφορο, ἀπάνω σὸν Αἴσν ποταμὸ, 24 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. β.

Λαὸν, πόλι ἀξιόλογη. Αὐτὴ ἐστάθηκε ποτὲ καθέδρα Βασιλική. Ἡ πρωτεύουσά της πραγμάτεια εἶναι εἰς κρασιὰ καὶ γεννήματα. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα βουνὸ, 12 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥένσα εἰς τὸ δ. β., 31 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. β.

Νοϊὸν, παλαιὰ καὶ ὄμορφη πόλι, εἰς τὰ σύνορα τῆς Πικαρδίας· πατρίδα τοῦ περιφήμου Καλβίνε, 34 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: σὸ β. ἀ. β.

Περὶ τῆς Στρατηγίας τῆς Σιαμπάνιας

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο μὲ τὸ Λινάουτ καὶ μὲ τὸ Λυξεμπούργ· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴ Λορραίνα· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὴ Μπουργόνια· καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὸ νησὶ τῆς Φράντζας καὶ μὲ τὴν Πικαρδία. Ὠνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ ταῖς ευρύχωραις πεδιάδες ὁποῦ ἔχει. Εἶναι πλούσια ἀπὸ σίκαλη καὶ ἐξαίρετα κρασιά· σπανίζει ὅμως ἀπὸ τὰ ἐπίλοιπα γεννήματα. Τὸ μάκρος της εἶναι περισσότερο ἀπὸ 65 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 54.

Ἡ Σιαμπάνια ἐδιοικοῦνταν ποτὲ ἀπὸ κόντας, οἱ ὁποῖοι ἦταν πολλὰ δυνατοὶ, ὑποκείμενοι ὅμως εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Φράντζας. Ἑνώθηκε μὲ τὴ Φράντζα εἰς τὰ 1284, ὅταν ὁ Φίλιππος ὁ Μπὲλ ἐπῆρε γυναῖκα τὴν Ἰωάννα βασίλισσα τῆς Ναβάῤῥας καὶ κοντέσσα τῆς Σιαμπάνιας.

Ὁ Σὲν, ὁ Ὑὸνν, ὁ Μάρν, ὁ Βὲσλ, ὁ Αἴσν, ὁ Ὄμπ, εἶναι οἱ πρωτεύοντες ποταμοί. Ἡ Σιαμπάνια διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω Σιαμπάνια.

Ῥέν-

Ῥένσα ἢ Ῥένς, Δουροκόρτωρον, πόλι ἀπὸ ταῖς παλαιότεραις, περιφημότεραις καὶ μεγαλύτεραις τῆς Φράντζας, μὲ ἕνα ἀργυροκοπεῖο, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο. Εἰς αὐτὴ φαίνονται ἀκόμι πολλὰ θριαμβικὰ τόξα, ἔργο τῶν Ῥωμαίων. Ἡ ἐκκλησία τῆς ἀρχιεπισκοπῆς εἶναι μιὰ οἰκοδομὴ Γοτθικὴ, ἡ καλλίτερη εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος ἀπὸ ὅλαις τῆς Φράντζας. Ὁ ἀρχιεπίσκοπός της εἶναι πρῶτος δοῦκας καὶ Πάϊρ (α) τῆς Φράντζας, πριμάτος τῆς Βελγικῆς Γαλατίας, καὶ ἔχει προνόμιο νὰ μυρόνῃ τὸ βασιλέα, τοῦ ὁποίου τὸ μύρωμα γίνεται εἰς τὴ Ῥένς. Εἶναι εἰς μιὰ πεδιάδα περικυκλωμένη ἀπὸ χαμοβούνια ἀμπελόφυτα, ἀπάνω εἰς τὸν Βὲσλ ποταμὸ, 25 λέγαις ἀπὸ τὴν Τρὼα σὸ β., 34 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. β., πλ: 49, 14, 36″. μ: 21, 42′, 53″.

Μενεὰλτ, πόλι παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη, ἀπάνω εἰς ἕναν βράχο, εἰς τὸν Αἴσν ποταμό. Ἐδοκίμασε πολλαῖς πολιορκίαις, πολλαῖς ἅλωσες. Ἀπέχει 15 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥένσα εἰς τὸ ἀ. ν., 44 ἀπὸ Π: σὸ ἀ. πλ: 49, 10′, μ: 22, 24.

Βιτριλεφρανσαὶ, πόλι ἀξιόλογη, ἐμπορικὴ καὶ καλοκατοικημένη, μιὰ ἀπὸ ταῖς πρώταις τῆς Σιαμπάνιας. Εἶναι σὰ δεξιὰ τοῦ Μάρν ποταμοῦ, 18 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥένσα, εἰς τὸ ἀ. ν., 40 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ.

Σεδὰν, πόλι ὀχυρὴ, εἰς τὰ σύνορα τοῦ Λυξεμπούργ. Εἰς αὐτὴ κάμνουν τζόχαις καὶ σόφφαις ἐξαίρεταις. Εἶναι σὰ δεξιὰ τοῦ Μόζα ποταμοῦ, 13 λέγαις ἀπὸ τὸ Σιαρλμὸντ σὸ ἀ. ν., 54 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. β. πλ: 49, 42′, 29″. μ: 22, 37′, 36″.

Με-

(α) Πάϊρ λέγεται ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δοῦκας ἢ κόντας ὁποῦ εἶναι μέλος τοῦ παρλαμέντου τοῦ Παρισίου.

Μεζιέρα, πόλι ὀχυρὴ, περικυκλωμένη σχεδὸν ἀπὸ τὸν Μόζα.

Σιαρλεβὶλ, Καρολύπολι, ὄμορφη πόλι, ἀπάνω σὸν Μόζα.

Ῥοκροὰ, πόλη ὀχυρὴ, 51 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. β.

Αἱ ἀνώτεραι πόλεις εἶναι ὅλαις ἐς τὴν ἄνω Σιαμπάνια· αἱ ἐφεξῆς εἶναι σὴν κάτω, τῆς ὁποίας μέρος εἶναι καὶ ἡ κυρίως Σιαμπάνια.

Τρῶα, Αὐγεσέβονα, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, πλέσια, καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς ἀξιολογώτεραις τῦ βασιλείυ, μητρόπολι τῆς Σιαμπάνιας, μὲ ὑπισκοπὴ, μὲ πολλὰ μοναςήρια, μὲ ἀργυροκοπεῖο, μὲ ἕνα παλαιὸ παλάτι, καθέδρα τῶν κόντων τὸ παλαιὸ, μὲ πολλαῖς τέχναις ὁπῦ κάμνυν νὰ ἀκμάζῃ ἐς αὐτὴν ἡ πραγμάτεια. Εἶναι περιτειχισμένη, καὶ εἶναι ἀπάνω ἐς τὸν Σὲν, 25 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥένσα σὸ ν., 36 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. πλ: 48, 18′, 2″. μ: 21, 44′, 55″.

Πινεὶ, μικρὴ πόλι σὸ ἀ. τῆς Τρῶας.

Ἀρσὶ, μικρὴ πόλι.

Σιαλὸν (ἀπάνω σὸν Μάρν), μεγάλη καὶ ὁμορφύτζικη πόλι· Ὁ ἐπίσκοπός της σὸ μύρωμα τῦ βασιλεως βαςᾷ τὸ βασιλικὸ δακτυλίδι. Εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς δυὸ λειμῶνας, 12 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥένσα σὸ ἀ. ν., 6 ἀπὸ τὸ βιτρὶ, 38 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. πλ: 48, 57′. 21″. μ: 22, 2′, 12″.

Ζιονβίλλα, παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη πόλι. Εἶναι ἀπάνω σὸν Μάρν, 28 λεγαις ἀπὸ τὴ Ῥένσα σὸ ἀ. ν., 50 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. πλ: 48, 20′. μ: 22, 45′.

Βασσὶ, πόλι παλαιὰ, 4 λεγαις ἀπὸ τὴ Ζιονβίλλα σὸ δ. β., 46 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. πλ: 48,

Μπαρσυρὸμπ, μικρὴ πόλι.

Σιατοβιλαὶν, μικρὴ πόλι.

Βοκελεὺρ, μικρὴ καὶ παλαιὰ πόλι, περίφημη ἀπὸ

ἀπὸ τὴ γέννησι τῆς πολυθρύλλητης κόρης τῦ Ὀρλεανίυ, ἀπὸ τὴ γέννησι τῦ Δελίλε πατρὸς τῦ περιφήμυ γεωγράφυ Δελίλε, καὶ ἄλλων πολλῶν. Εἶναι εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέςατη, ἐς τὰ πλαγινὰ ἑνὸς λόφυ, 4 λέγαις ἀπὸ τὸ Τὺλ σὸ δ., 8 ἀπὸ τὸ Νανσὶ σὸ δ. ν., 60 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. πλ: 48, 33′. μ: 22. 20′.

Λάγγρα, πόλι παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη, ἀπάνω ἐς ἕνα βυνὸ, 14 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν σὸ α. β., 27 ἀπὸ τὴ Τρῶα σὸ α. ν., 40 ἀπὸ τὴ Ῥένσα σὸ ἀ. ν. α., 63 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. πλ: 47, 52′, 17″. μ: 22, 59′, 23″.

Σιομὸντ, δηλαδὴ Ψαλακροβύνι, πόλι ὄμορφη, ἀπάνω ἐς ἕνα βυνὸ, 21 λέγαις ἀπὸ τὴν Τρῶα σὸ ἀ. ν., 57 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν.

Σὰνς, Σένωνες, παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη πόλι, τῆς ὁποίας ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ὀνομάζεται Πριμάτων Γαλατιῶν καὶ τῆς Γερμανίας. Δὲν εἶναι κατοικημένη ἀνολόγως μὲ τὸ μέγεθός της. Εἶναι εἰς μιὰ τοποθεσία καλὴ διὰ πραγμάτεια, εἰς μιὰ πεδιάδα εὔφορη, 12 λέγαις ἀπὸ τὴν Τρῶα σὸ δ. 24 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν., 31 ἀπὸ τὴ Ῥένσα σὸ δ. ν. πλ: 48, 11′. μ: 20, 55′.

Τορνέῤῥα, Τορνόδωρον, παλαιὰ καὶ μικρὴ πόλι, περίφημη ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα κρασιὰ ὁπῦ γίνονται τριγύρω της· Εἶναι ἀπάνω σὸ ποτάμι Αρμασὸν, 13 λέγαις ἀπὸ τὴν Τρῶα σὸ ν., 41 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. πλ: 47, 51′. μ: 21, 38′.

Σιαμπλὶ, μικρὴ πόλι, σὸ δ. τῆς Τορνέῤῥας, περίφημη ἀπὸ τὰ ἄσπρα κρασιά της.

Μὸ, παλαιὰ πόλι, μητρόπολι τῆς Μπρίας ἐπαρχίας, μεγαλύτζικη, ἐμπορική. Εἶναι ἐς ἕναν τόπο εὔφορο ἐς γεννήματα καὶ βοσκαῖς, ἀπάνω σὸν Μάρν, 10 λέγαις

γαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ β. ἀ. β. Εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς κάμνουν τυρὶ θαυμαστό.

Προβὲν, πόλι, μεγαλοῦτζικη, ὀλιγοκατοίκητη ὅμως, 19 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ ἀ. ν., 12 ἀπὸ τὴ Μὸ στὸ ἀ. ν.

Σεζάνα, πόλι μικρὴ στὸ ἀ. β. τῆς ἀνωτέρω.

Κουλομιὲ, πόλι μικρή.

Μοντερὸ, πόλι μικρή.

Σιατοτιερρὶ, πόλι μικρὴ, ὀνομαστὴ διὰ τὴ γέννησι τοῦ περιφήμου ποιητοῦ ΛαΦονταίν, 17 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ ἀ. β.

Περὶ τῆς Λορραίνας.

Ἡ Λορραίνα εἶχε προτήτερα ξεχωριστοὺς δοῦκας, καὶ ἦταν ἀπὸ κάτω εἰς αὐτοὺς μιὰ ἐπικράτεια ὑπέρτατη. Εἰς τὰ 1736 Φραντζίσκος ΣτέΦανος ὁποῦ ἐπῆρε ἡ Μαρία Τερέζια ἄνδρα, ἔδωσε τὸ δουκάτο τῆς Λορραίνας εἰς τὸν Στανισλάβο βασιλέα τῆς Λεχίας, διὰ νὰ τὸ νέμεται ὅσο ζῇ, καὶ ἀφ' οὗ ἀποθάνῃ, νὰ τὸ πάρῃ ἡ Φράντζα, καὶ αὐτὸς ἀντὶς διὰ τὴ Λορραίνα ἐπῆρε τὴν Τοσκάνα.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο μὲ τὸ Λουξεμποὺργ· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴν Ἀλζάσα, καὶ μέρος μὲ τὴ Γερμανία· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὴ Φρὰνς κοντέ· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὴ Σιαμπάνια. Τὸ μάκρος της εἶναι κοντὰ 40 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 30. Πλήθει ἀπὸ κάθε λογῆς γεννήματα, ἀπὸ καννάβι, λινάρι, κρασὶ, κυνήγια, ψάρια καὶ τ:. Εἶναι εἰς αὐτὴν μεγάλοι δρυμοὶ, μέταλλα σιδήρου, ἀσημιοῦ καὶ τ:, ἁλικαῖς, καὶ πολλὰ ποτάμια ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀξιολογώτερα εἶναι ὁ Μόζας, ὁ Μοζὲλ, ὁ Σεῖλ, καὶ ὁ Σάρ.

Ὁ

Ὁ ἀέρας εἶναι καλὸς, καὶ εὔκρατος, ὁ τόπος ὄμορφος, οἱ κάτοικοι δυνατοὶ καὶ Φιλόπονοι, προσκολλημένοι πολλὰ εἰς τοὺς ἡγεμόνας τους καὶ εἰς τὴ θρησκεία τους καὶ εἰς τὸν τόπο τους, Φιλοπόλεμοι περισσότερο παρὰ Φιλόμουσοι, Φιλότοποι περισσότερο παρὰ Φιλοίστορες. Ἡ μεγαλήτερη πραγματεία ὁποῦ γίνεται στὸν τόπο, εἶναι εἰς πανιὰ, κρασιὰ καὶ γεννήματα.

Νανσὶ, πόλι μεγάλη καὶ ὄμορφη, μητρόπολι τῆς Λορραίνας. Εἶναι διῃρημένη εἰς δυὸ πόλαις εἰς παλαιὰ καὶ νέα· ἡ νέα πόλι ἔχει ταῖς στράταις μὲ τὸ σχοινὶ, ὄμορφα σπίτια, καὶ μιὰ ὀμορφότατη ἀγορά. Εἶναι ἀπάνω στὸ ποτάμι Μεὺρτ, 25 λέγαις ἀπὸ τὸ Λουξεμποὺργ στὸ ἀ. ν., 30 ἀπὸ τὸ Στρασμποὺργ στὸ δ., 72 ἀπὸ τὸ Π: στὸ ἀ. πλ: 48, 41′, 28″. μ: 23, 51′.

Νομενὶ, πόλι μικρὴ, 5 λέγαις ἀπὸ τὸ Νανσί.

Λουνεβίλλα, δηλαδὴ Σελήνης πόλι, παλαιὰ καὶ ὄμορφη πόλι, εἰς μιὰ πεδιάδα χαριέστατη, ἀπάνω εἰς δυὸ ποτάμια, 5 λέγαις ἀπὸ τὸ Νανσὶ εἰς τὸ ἀ. ν., 25 ἀπὸ τὸ Στρασμποὺργ στὸ δ.

Ῥοζιέρα, μικρὴ πόλι, στὸ ἀ. τῆς ἀνωτέρω.

Μπλαμὸντ, μικρὴ πόλι, 5 λέγαις ἀπὸ τὴ πόλι τῆς Σελήνης στὸ ἀ. β.

Μιρεκοὺρτ, μικρὴ πόλι, 11 λέγαις ἀπὸ τὸ Νανσὶ στὸ ν., περίφημη ἀπὸ ταῖς ντατνέλλαις της καὶ τὰ βιολιά της.

Ἐσπινὰλ, πόλι ἀξιόλογη, κοντὰ εἰς τὰ βουνὰ, μὲ ἕνα μοναστήρι διὰ τὰ κορίτζια τῶν εὐγενῶν, περίφημη ἀπὸ τὰ χαρτουργεῖα ὁποῦ εἶναι κοντά της, 14 λέγαις ἀπὸ τὸ Νανσὶ στὸ ἀ.

Ῥεμιρεμὸντ, πόλι μὲ ἕνα περίφημο μοναστήρι τῶν κανονικῶν· αἱ κανονικαῖς πρέπει νὰ κάμουν μεγάλαις ἀπόδειξες τῆς εὐγενίας τους διὰ νὰ δεχθοῦν· ἡ ἡγουμένισσα εἶναι πριγκιπέσσα τῆς αὐτοκρατορίας. Εἶναι

στὰ

ςὰ ἀρισερὰ τῦ Μοζὲλ 17 λέγαις ἀπὸ τὸ Νανσὶ ςὸ ν. α. ν.

Πλομπιέρα, μικρὴ πόλι, 2 λέγαις ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω.

Σαρλουΐ, πόλι δυνατή. Ἐκτίσθηκε εἰς τὰ 1680 ἀπὸ τὸν ιδ΄. Λουΐ. Τὸ Σαρλουΐ ἐδόθηκε ςὴ Φράντζα ςὸν ἀπερασμένο αἰῶνα.

Μπίτσια, πόλι· ὁ ιέ Λουΐς τὴν πῆρε καὶ τὴν ὠχυροποίησε, εἰς τὴν εἰρήνη ὅμως ἐχάλασε τὰ ὀχυρώματα καὶ τὴν ἐπέςρεψε εἰς τὸν δοῦκα 1698. Μετὰ τὴν ἕνωσι τῆς Λορραίνας μὲ τὴ Φράντζα, ὠχυροποιήθηκε πάλιν. Εἶναι εἰς πρόποδας βουνῶν, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Βαϊσεμπούργ ςὸ δ., 7 ἀπὸ τὸ Τζβαϊμπρύκι ςὸ ν., 15 ἀπὸ τὸ Στρασμπούργ ςὸ β. δ. β., πλ: 49, 5΄. μ: 25, 14΄.

Σαργκεμινα ϗ Μαρσὰλ, μικραῖς πόλεις.

Μέτζ, Μέτη, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, ὀχυρωτάτη, μὲ ἕνα παρλαμέντο ὁποῦ ἐκαταςάθηκε ἀπὸ τὸν ιγ΄. Λουΐ εἰς τὰ 1633, μὲ ἐπίσκοπο, ὁποῖος ἐπονομάζεται πρίγκιπας τῆς αὐτοκρατορίας· μὲ πολλὰ μοναςήρια. Αὐτὴ ἦταν ποτὲ αὐτοκρατορική· εἰς τὰ 1552 ὅμως ἐβάλθηκε ςὴν ὑπεράσπισι τῆς Φράντζας, καὶ εἰς τὸν ιγ΄. Λουΐ ὑποτάχθηκε μὲ τὴν ὁλότη. Ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ έ. τὴν ἐπολιόρκησε ματαίως ςὰ 1552. Οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὸ Μέτζ ἔχουν ἕνα ξεχωριςὸ μαχαλᾶ, ϗ ἕνα συναγώγι ὅπου ἐνεργοῦν τὰ τῆς θρησκείας τους δημοσίᾳ. Εἰς αὐτὴ μόνο τὴν πόλι ὅλης τῆς Φράντζας ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀλζάσα προτήτερα ἀπὸ τὴν περασμέναν μεταβολὴ, ἦταν συγχωρημένο ςοὺς Ἑβραίους αὐτό. Εἶναι ςὴ συμβολὴ τοῦ Μοζὲλ καὶ τοῦ Σεὶλ, 10 λέγαις ἀπὸ τὸ Τοὺλ ςὸ ά. β., 10 ἀπὸ τὸ Νανσὶ ςὸ δ. β., 15 ἀπὸ τὸ Λουξεμπούργ ςὸ ν. πλ: 49, 7΄, 6΄΄. μ: 23, 51΄.

Βερ-

Βερντοὺν, Οὐηρόδουνον, πόλι παλαιὰ, δυνατὴ, πολυάνθρωπη, καὶ ἀξιόλογη ἐπισκοπή. Ἦταν κ' αὐτὴ ποτὲ αὐτοκρατορικὴ πόλι. Εἶναι διαιρεμένη εἰς ἄνω πόλι, εἰς κάτω πόλι καὶ εἰς νέα πόλι. Αὐτὴ εἶναι τὸ προπύργιο τῆς Σιαμπάνιας. Εἶναι ἀπάνω ςὸν Μόζα ποταμὸ ὁποῦ τὴ μεράζει εἰς δυὸ, 17 λέγαις ἀπὸ τὸ Λουξεμπούργ ςὸ δ. ν., 12 ἀπὸ τὸ Μέτζ ςὸ δ., 19 ἀπὸ τὸ Νανσὶ ςὸ δ. β., 22 ἀπὸ τὴ Ῥέμς ςὸ ά. ν. ά. 60 ἀπὸ τὸ Π: ςὸ. ά. πλ: 49, 9΄. μ: 22, 2΄.

Τοὺλ, Τοῦλλον, πόλι παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη, ἐπισκοπή. Εἰς αὐτὴν εἶναι ἕνα σχολεῖο διὰ τοὺς ἐκκλησιαςικοὺς ἀξιόλογο· ὁ κλῆρος ἐδῶ εἶναι ὁ ἀξιολογώτερος ἀπὸ ὅλης τῆς Φράντζας. Εἶναι ἀπάνω ςὸν Μοζὲλ, εἰς μιὰ πεδιάδα εὔφορη, καὶ περικυκλωμένη σχεδὸν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἀπὸ βουνὰ ἀμπελόφυτα, 4 λέγαις ἀπὸ τὸ Νανσὶ ςὸ δ., 12 ἀπὸ τὸ Μέτζ ςὸ δ. ν., 67 ἀπὸ τὸ Π: ςὸ ά. πλ: 48, 40΄, 27΄΄. μ: 23, 33΄, 45΄΄.

Αὐταῖς αἱ τρεῖς πόλεις ἦταν αὐτοκρατορικαῖς· εἰς τὰ 1552 ὅμως ἐβάλθηκαν εἰς τὴν ὑπεράσπισι τῆς Φράντζας, καὶ εἰς τὸν ιγ΄. Λουΐ ὑποτάχθηκαν μὲ τὴν ὁλότη εἰς τὴ Φράντζα.

Μπαρλεντοὺκ, πόλι κτισμένη ἀπὸ τὸν ά. Φριδερίκο δοῦκα τῆς Λορραίνας ςὰ 951. Τὰ κρασιά της εἶναι ἐξαίρετα. Εἶναι ςὸ κατηφορικὸ ἑνὸς λόφου, 12 λέγαις ἀπὸ τὸ Τοὺλ ςὸ δ., 16 ἀπὸ τὸ Νανσὶ ςὸ δ., 56 ἀπὸ τὸ Π: ςὸ ά. πλ: 48, 35΄. μ: 23.

Λινὶ, πόλι ὄμορφη, 3 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπαρλεντοὺκ ςὸ ά. ν.

Σταινβὶλ, πόλι ςὸ δ. ν. τοῦ Λινιοῦ.

Γκοντρεκοὺρ, πόλι ςὸ δ. ν. τοῦ Λινιοῦ.

Κομμερσὶ, ὄμορφη καὶ μικρὴ πόλι, 5 λέγαις ἀπὸ τὸ Τοὺλ.

Σαιν Μισὲλ, πόλι ςὸ β. τῆς ἀνωτέρω.

Ποντα Μουσσὸν, ὄμορφη ϗ ἀξιόλογη πόλι, μὲ

ἕνα

ἕνα γενικὸ σχολεῖο, κατασημένο ἀπὸ τοὺς δούκας ἀκόμι. Εἶναι ἀπάνω σὸν Μοζὲλ ὁποῦ τὴν χωρίζει εἰς δυὸ, 5 λέγαις ἀπὸ τὸ Νανσὶ σὸ δ. β., 5 ἀπὸ τὸ Μὲτζ σὸ δ. ν., 70 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. πλ: 48, 58΄. μ: 23, 41΄.

Ἀπὸ τὴ σρατηγία τῆς Λοῤῥαίνας ἐξαρτῶνται ἀκόμι ἡ Θιονβίλλα καὶ τὸ Μοντμεδὶ, κάσρη ὀχυρὰ σὸ Λουξεμπούργ.

Ὑβοὰ (τὸ), πόλι σὸ Λουξεμπούργ κ' αὐτή.

Ὀμμπούργ, εἶναι μιὰ πόλι ὁποῦ περιέχεται μέσα σὸ δουκάτο τοῦ Τζβέϊμπρουκιοῦ, ἢ ἀνήκει σὴ Φράντζα.

Σαρμπροὺκ, πόλι, μητρόπολι τοῦ ὁμωνύμου κομιτάτου. Αὐτὸ τὸ κομιτάτο μαζὶ μὲ τὴν πόλι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ Γερμανία.

Περὶ τῆς Στρατηγίας τῆς Ἀλζάσας.

Ἡ Ἀλζάσα ἦταν εἰς τὴν ἐξουσία τῶν βασιλέων τῆς Φράντζας ἕως εἰς τὸν δ. Λουΐ· ὕσερα τὴν ἐξουσίαζαν Λανδγκράβοι, καὶ ὕσερα ἡ Αὐσρία, καὶ μὲ ταῖς συνθήκαις τοῦ Μουνσερίου σὰ 1648 ξαναῆλθε εἰς τὴ Φράντζα. Αἱ αὐτοκρατορικαῖς πόλεις ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν Ἀλζάσα, ἐδόθηκαν καὶ αὐταῖς σὴ Φράντζα σὰ 1678, καὶ τὸ Στρασμπούργ εἰς τὰ 1697. Αἱ πρωτεύουσαις πόλεις αἱ αὐτοκρατορικαῖς ἦταν τὸ Στρασμπούργ, τὸ Κολμὰρ, Λανδὰφ, Ἀγκενὰφ, Σελεσάτ.

Ὁ Τόπος εἶναι εὐφορώτατος εἰς κάθε λογῆς γεννήματα, εἰς κρασιὰ, εἰς βοσκαῖς, εἰς λινάρι, ταμπάκο, ὄσπρια καὶ καρποὺς. ἔχει πολλοὺς δρυμοὺς· εὑρίσκονται μέταλλα ἀσιμιοῦ, μολυβιοῦ, χαλκοῦ, καὶ μεταλλικὰ νερά. Τὸ μάκρος της εἶναι ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νό-

νό-

νότειο 40 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 15 ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικό. Ἔχει ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς ὅλο τὸ μάκρος τὸν Ῥῆνο ὁποῦ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴ Γερμανία. ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸ Παλατινάτο τοῦ Ῥήνου· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὴ Λοῤῥαίνα καὶ μέρος τὴ Φρανς κοντέ. ἀπὸ τὸ νότειο, τὴν Ἐλβετία. Τὴν διαιροῦν εἰς ἄνω καὶ κάτω Ἀλζάσα. Ἡ Φυσικὴ γλῶσσα τῶν κατοίκων εἶναι ἡ Γερμανική· εἰς ταῖς πόλεις ὅμως τώρα ἡ Φραντζέζικη γλῶσσα ἔγινε κοινή. Θρησκεία κυριεύουσα εἶναι ἡ Δυτική· εἶναι ὅμως καὶ πολλοὶ Προτεσάνται καὶ ἐνεργοῦν τὰ τῆς θρησκείας τους δημοσίᾳ μὲ ἐλευθερία.

Κολμὰρ, πόλι μεγάλη, δυνατὴ ὄμορφη εἰς τὴν ἄνω Ἀλζάσα, κοντὰ εἰς τὸν Ἴλ ποταμὸ, 9 λέγαις ἀπὸ τὴν Μπάλα εἰς τὸ δ. β., 14 ἀπὸ τὸ Στρασμπούργ εἰς τὸ ν. δ. ν., 97 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. πλ: 48, 4΄, 44΄΄. μ: 25, 2΄.

Μπριζὰκ (νέο), πόλι ὄμορφη μὲ ἕνα κάσρο δυνατὸ, κτισμένο ἀπὸ τὸν ιδ΄. Λουΐ. Εἶναι ἀντικρὺ σὸ παλαιὸ Μπριζὰκ ὁποῦ εἶναι σὴ Σουαβία ἀπὸ πέρα ἀπὸ τὸ Ῥῆνο, 12 ½ λέγαις ἀπὸ τὸ Στρασμπούργ σὸ. ν.

Ἐνσίαϊμ, πόλι ὄμορφη ἀπάνω σὸν Ἴλ ποταμὸ, σὸ νότειο τοῦ Κολμαρίου.

Στρασμπούργ, Ἀργεντορέτον, εἰς τὴν κάτω Ἀλζάσα, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, ὄμορφη, πολυάνθρωπη, ὀχυρώτατη, καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς ἀξιολογώτεραις τῆς Φράντζας, μητρόπολι ὅλης τῆς Ἀλζάσας, μὲ ἐπισκοπὴ, γενικὸ σχολεῖο μὲ δασκάλους Προτεσάντας, μὲ ἀργυροκοπεῖο. Ἡ ἐκκλησία τῆς ἐπισκοπῆς εἶναι μιὰ ἀπὸ ταῖς καλήτεραις τῆς Εὐρώπης, τὸ καμπαναριό της εἶναι τὸ καλήτερο τῆς Γερμανίας, εἰς τὸ ὁποῖο εἶναι ἕνα ὡρολόγι ὁποῦ περνᾶ διὰ μιὰ ἀρισουργία τῆς μηχανικῆς καὶ ἀσρονομίας· ἔχει πρὸς τούτοις καὶ ἄλλαις ὄμορφαις οἰκοδομαῖς καὶ δημόσιαις καὶ ἴδιαις.

Οἱ

Οἱ κάτοικοί της εἶναι ὑπὲρ ταῖς 70 χιλιάδες. Εἶναι εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέστατη, ἀπάνω εἰς τὸν Ἴλ ποταμὸ ὁποῦ τὴν διαπερνᾷ καὶ χύνεται εἰς τὸν Ῥῆνο ἕνα τέταρτο τῆς λεύγας ἀπ' αὐτήν· 22 λέγαις ἀπὸ τὴν Μπάλα σὸ β., 30 ἀπὸ τὸ Νανσὶ σὸ ἀ., 150 ἀπὸ τὴ Βιέννα σὸ δ., 102 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. πλ: 48, 34′, 35″. μ: 25, 26′, 18″. Εἶναι ἄλλη μιὰ μικρὴ πόλι ὁμώνυμη σὸ Μπραντεμπούργ. Ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Στρασμπουργίου εἶχε ἕως τώρα 250 χιλιάδες λίτραις τὸν χρόνο πρόσοδο.

Σελεστὰτ, κάστρο ὀχυρὸ, ἀναμεταξὺ σὸ Στρασμπούργ καὶ Κολμάρ.

Φαλσεμποὺργ., μικρὴ πόλι.

Ἀγκουεναὺφ, κάστρο ὀχυρό.

Λαουτερμποὺργ μικρὴ πόλι, κοντὰ σὸν Ῥῆνο.

Βαϊσσεμποὺργ, πόλι 13 λέγαις ἀπὸ τὸ Στρασμπούργ σὸ ἀ. β.

Φορλεῖ, κάστρο κτισμένο ἀπὸ τὸν ιδ'. Λουΐ, ἀπάνω εἰς ἕνα νησὶ τοῦ Ῥήνου.

Λανδάου, πόλι παλαιὰ, ὄμορφη καὶ ὀχυρώτατη. Αὐτὴ ἡ πόλι ἦταν αὐτοκρατορική· ἐδοκίμασε κ' αὐτὴ πολλαῖς πολιορκίαις καὶ ἅλωσαις ἀπὸ τοὺς Αὐστριακοὺς καὶ Φραντζέζους. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο χαριέστατο καὶ εὐφορώτατο, 3 καὶ μισὴ λέγαις ἀπὸ τὸ Ναϊσὰτ, 5 ἀπὸ τὸ Φιλισμποὺργ σὸ δ., 5 ἀπὸ τὴ Σπίρα σὸ δ. ν., 15 ἀπὸ τὸ Στρασμποὺργ σὸ ἀ. β. 108 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. β. ἀ.

Μπεφὸρδ, κάστρο ὀχυρὸ, σὸ νότειο τῆς Ἀλζάσας.

Φερέττα, μικρὴ πόλι. Αὐταις καὶ αἱ δυὸ αἱ πόλεις εἶναι σὸ Σουντγκὰβ, τόπος ἀναμεταξὺ σὴν Ἐλβετία καὶ σὴν Ἀλζάσα.

Οὐνίγγουα, κάστρο δυνατὸ, ἀπάνω σὸν Ῥῆνο, κοντὰ σὴν Μπάλα.

Πε-

Περὶ τῶν στρατηγιῶν τοῦ μέσου μέρους.

Περὶ τῆς στρατηγίας τῆς Βρετανίας.

Ὠνομάσθηκε αὐτὴ ἔτζι ἀπὸ τοὺς Βρετανοὺς ὁποῦ ἀφ' οὗ ἐδιώχθηκαν ἀπὸ τὴ Βρετανία, τώρα Ἐγγλιτέρρα, ἦλθαν ἐδῶ σὸν ε'. αἰῶνα καὶ ἐκατασήθηκαν. Τὴν ὠνόμασαν μικρὴ Βρετανία πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἐκείνης. Προτήτερα ἦταν μιὰ ἀπὸ ταῖς ἐπαρχίαις ὁποῦ ὠνομάζονταν Ἀρμορικαῖς διὰ τὴν τοποθεσία τους κοντὰ σὴ θάλασσα.

Ἡ Βρετανία εἶχε ποτὲ κυρίους ὁποῦ ἐπονομάζονταν βασιλεῖς· Αὐτοὶ ὕστερα ἐπῆραν τὸ κόνται καὶ δοῦκες. Τὴν ἔφερε σὴ Φράντζα προῖκα ἡ Ἄννα μονογενὴς κόρη τοῦ β'. Φραντζίσκου ὑστερινοῦ δουκὸς εἰς τὰ 1491.

Ἡ Βρετανία κάμνει ὀλίγα γεννήματα καὶ κρασιὰ, εἶναι πλούσια ὅμως ἀπὸ βοσκαῖς, ἀπὸ λινάρι, ἀπὸ καννάβι· εἰς αὐτὰ συνίσταται καὶ ἡ ἀξιολογωτέρη της πραγματεία.

Αὐτὴ εἶναι τὸ δυτικώτατο μέρος τῆς Φράντζας, καὶ ἐξέχει πολὺ μέσα σὸν Ὠκεανὸ ὁ ὁποῖος βρέχει τὰ τρία μέρη της. Τὸ μάκρος εἶναι σχεδὸν 60 λέγαις τὸ μεγαλήτερο, καὶ τὸ πλάτος 45. Διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ εἰς κάτω Βρετανία· ἡ ἄνω εἶναι σὸ ἀνατολικὸ, καὶ ἡ κάτω σὸ δυτικό.

Ὁ πρωτεύων ποταμὸς εἶναι ὁ Βιλαὶν, Οὐϊδάνας τὸ παλαιό.

Εἰς τὴν ἄνω Βρετανία πόλεις εἶναι.

Ῥέννα ἢ Ῥὲν, Κονδάτη Ῥυδόνων, πόλι παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη, μητρόπολι τῆς Βρετανίας, μὲ ἐπισκοπὴ, μὲ ἕνα ὀνομαστὸ παρλαμέντο, μὲ ἀργυροκο-

 πεῖο

πεῖο. Αὐτὴ εἶναι σχεδὸν ξανακτισμένη μετὰ τὴν πυρκαϊὰ ὁποῦ ἀκολούθησε στὰ 1720. Εἶναι ἀπάνω στὸν Βιλαὶν ὁποῦ τὴν χωρίζει εἰς δυὸ, 23 λέγαις ἀπὸ τὴ Νάντα στὸ β., 78 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. δ. πλ: 48, 6′, 45″. μ: 17, 58′, 7″.

Βιτρὲ, πόλι ἀξιόλογη στὸ ἀ. τῆς Ῥέννας, στὰ δεξιὰ τοῦ Βιλαίν.

Φεγκέρα, πόλι ἀξιόλογη, 10 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥέννα στὸ ἀ. β.

Σαιντομπὲν, στὸ δυτικὸ τῆς Φεγκέρας.

Νάντα, πόλι παλαιὰ, πλέσια, ἀξιολογώτατη καὶ ἐμπορικώτατη, ἡ δευτέρη τῆς Βρετανίας, μὲ ἐπισκοπὴ, γενικὸ σχολεῖο, ἀργυροκοπεῖο. Εἰς αὐτὴν τὴ πόλι ὁ δ′· Ἔρρικος ἐξέδωκε εἰς τὰ 1598 τὸ περίφημο δόγμα τῆς Νάντας, μὲ τὸ ὁποῖο ἔδινε ἄδεια εἰς τοὺς Καλβίνους τῆς Φράντζας νὰ ἀκολουθοῦν τὴ θρησκεία τους μὲ κάθε ἐλευθερία. Ἡ ἀναίρεσι αὐτοῦ τοῦ δόγματος ἔγινε εἰς τὰ 1685 ἀπὸ τὸν προκομμένο ἔγγονό του. Εἶναι ἀπάνω στὰ δεξιὰ τῆς Λοάρ, 15 λέγαις ἀπὸ τὸ Ἀνζὲρ στὸ δ. ν., 27 ἀπὸ τὴ Ῥοσέλλα στὸ β. δ. β., 23 ἀπὸ τὴ Ῥέννα στὸ ν., 87 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. πλ: 47, 13′, 7″. μ: 16, 6′, 12″.

Ῥοσμπερνιὰρ, μικρὴ καὶ ὄμορφη πόλι, ἀπάνω στὸν Βιλαὶν, 4 λέγαις ἀπὸ ταῖς ἐκβολαῖς του.

Μασεκοῦ, πόλι μικρὴ στὸ δ. τῆς Νάντας.

Σαινμαλὸ (τὸ), Μακλοβιούπολις, πόλι ἐμπορικώτατη, μὲ ἕναν μεγάλο καὶ περίφημο λιμένα, πολυσύχναστο, καὶ δύσκολο στὴν εἴσοδο ἀπὸ τὰς βράχους ὁποῦ εἶναι ἐκεῖ. Διαφεντεύεται ἀπὸ μιὰ ἀκρόπολι καὶ ἀπὸ πολλὰ φρούρια. Εἰς τὰ 1693 τὴν ἐπολιόρκησαν ματαίως οἱ Ἐγγλέζοι· ἡ καταχθόνια μηχανή τους δὲν ἔκαμε τὸ ὀλέθριο ἀποτέλεσμα ὁποῦ ἔλπιζαν. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα νησὶ τὸ ὁποῖο τὸ κάμαν χερσόνησο, 17 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥέννα στὸ β. δ. β., 38 ἀπὸ τὴ Νάντα στὸ

β., 82 ἀπὸ τὸ Π: πλ: 48, 38′, 59″. μ: 15, 37′, 38″.

Ντινὰντ, πόλι δυνατὴ καὶ ἀξιόλογη στὸ ν. τῆς ἀνωτέρω.

Πλοερμὲλ, μικρὴ πόλι στὸ δ. τοῦ Ντιναντίου.

Μονφὸρτ, πόλι μικρὴ στὸ δ. τῆς Ῥέννας, 5 λέγαις μακρυά.

Ντὸλ, πόλι μικρὴ, 2 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, 12 ἀπὸ τὴ Ῥέννα στὸ δ. ν.

Σαιντμπριοῦ (τὸ), πόλι ἀξιόλογη, μὲ καλὸ λιμένα.

Λαμμπάλλα, πόλι μικρὴ, 15 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥέννα.

Κεντὲν, μικρὴ πόλι.

Μοντκοντοὺρ καὶ Ζιουγκὸν, πόλεις μικραί.

Εἰς τὴν κάτω Βρετανία.

Βάννα, Δαριόριγον καὶ Οὐενετίαι, πόλι ἐμπορικὴ, πολυάνθρωπη καὶ παλαιά. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο καλὸ διὰ τὴν πραγματεία, 1 λέγα ἀπὸ τὴ θάλασσα μὲ τὴν ὁποία ἑνόνεται μὲ μιὰ διώρυγα, 20 ἀπὸ τὴ Νάντα στὸ δ. β., 25 ἀπὸ τὴ Ῥέννα στὸ δ. ν., 102 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. πλ: 47, 39′, 14″. μ: 14, 35′.

Πορλουὶ, κάστρο ὀχυρὸ, μὲ λιμένα.

Ὀριὰν, λιμένας. Ἐδῶ ἔκαμαν μιὰ πόλι ὄμορφη στὰ 1720, εἰς τὴν ὁποία ἡ συντροφία τῶν Ἰνδιῶν ἔχει τὰ μαγαζιά της. Ὀριὰν θὲ νὰ πῇ ἀνατολή.

Ὀραὶ, πόλι, ἀναμεταξὺ στὸ Ὀριὰν καὶ Πορλουί.

Ἐννεμπὸνδ, Ποντιβὶ, Ῥοὰν, Γκουϊμενέα μικραῖς πόλαις.

Μπὲλ ἲλ, δηλαδὴ Ὀμορφονήσι, νησὶ 10 λέ-

τὸ μάκρος καὶ δυὸ τὸ πλάτος, σκοπελῶδες, εὔφορο, μὲ ἕνα κάστρο, καὶ χωριά.

Κεντὲρ, πόλι, 42 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥέννα τὸ δ.

Κεντερλαὶ, πόλι.

Σαιντολυτελεὸν, πόλι τὸ β. τῆς κάτω Βρετανίας.

Λεσνεβὲν, μικρὴ πόλι. Σαινζενὰν, παρομοίως.

Μπρὲς, πόλι μὲ ἕναν λιμένα τὸν καλλίτερο καὶ ἀσφαλέστερο τοῦ βασιλείου, μὲ ἕνα κάστρο ἀπάνω εἰς ἕναν βράχο ἀπότομο ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, μὲ μιὰ ἀκαδημία τῆς ναυτικῆς. Οἱ Ἐγγλέζοι ἐπάχισαν τοῦ κάκου νὰ ἐξουσιάσουν τὸν λιμένα τὰ 1694. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Ῥέννα 40 λέγαις τὸ δ., ἀπὸ τὸ Π: 129 τὸ δ.

Τρεγκιὲρ, Τρεκόριον, πόλι παραθαλάσσια, παλαιά.

Λανιὸν, πόλι.

Μορλαὶξ, πόλι ἐμπορικὴ, δυὸ λέγαις ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Γκεὶγκάμπ, πόλι.

Ἡ γλῶσσα τῶν κατοίκων τῆς κάτω Βρετανίας καθὼς προεῖπα, ὁμοιάζει μὲ τὴ γλῶσσα τῶν κατοίκων τοῦ πριγκιπάτου τῶν Γάλλων σὴν Ἐγγλιτέρρα· τὴν ὀνομάζουν Καμβρικὴ, ἢ Κελτικὴ. Μερικοὶ ἀρχαιολόγοι καὶ Φιλολόγοι διϊσχυρίζονται πῶς εἶναι λείψανο τῆς Κελτικῆς.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Μαινίου.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο μὲ τὴ Νορμανδία· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὸ Πέρσι, τὸ Ντυναὶ καὶ τὸ Βανδομαί· ἀπὸ τὸ νότιο, μὲ τὸ Ἀνζιοῦ· ἀπὸ τὸ

τὸ δυτικὸ, μὲ τὴ Βρετανία. Ἔχει μάκρος περὶ ταῖς 35 λέγαις, καὶ πλάτος 20, καὶ 90 γύρο. Ὁ τόπος εἶναι καλός· Ἔχει μέταλλα σιδήρου, μεταλλικὰ νερά. Οἱ προτεύοντες ποταμοὶ εἶναι ὁ Μαγὲν, ὁ Σάρτ, ὁ Οὐίσν. Διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω Μαίν· τὸ ἄνω Μαὶν εἶναι τὰ ἀριστερὰ τοῦ Σάρτ ποταμοῦ, καὶ τὸ κάτω τὰ δεξιά.

Φίλιππος ὁ Σεβαστὸς τὸ πῆρε ἀπὸ τοὺς Ἐγγλέζους. Ὁ ἅγιος Λουῆς τὄδωσε μὲ τὸ Ἀνζιοῦ σὸν Κάρολο ἀδελφό του, ὁ ὁποῖος ἔγινε ὕστερα βασιλεὺς τῆς Σικελίας καὶ κόντης τῆς Προβάνσας. Εἰς τὰ 1481 εἰς τὸν ια' Λουῆ ξαναῆλθε εἰς τὸ βασίλειο.

Μὰνς, Κενόμανον, πόλι παλαιὰ, μεγάλη πλούσια, πολυάνθρωπη, μητρόπολι. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο κοντὰ εἰς τὸν Σάρτ, 17 λέγαις ἀπὸ τὸ Τὴρ τὸ δ. β., 30 ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν τὸ δ. β., 43 ἀπὸ τὸ Π: τὸ δ. ν. πλ: 47, 58΄. μ: 17, 45΄.

Σαμπλὲ, Σαβλόλιον, παλαιὰ πόλι καὶ μικρὴ, τὰ σύνορα τοῦ Ἀνζιοῦ, 11 λέγαις ἀπὸ τὸ Μὰνς τὸ δ. ν.

Σιατὸ τοῦ Λοὰρ, μικρὴ πόλι ἀπάνω εἰς αὐτὸν τὸν ποταμό.

Φερτεμπερνάρδα, μικρὴ πόλι

Μαγέννα, πόλι ὄμορφη καὶ καλοκατοικημένη. Εἶναι ἀπάνω σὸν Μαγὲν ποταμὸ, 15 λέγαις ἀπὸ τὸ Μὰνς τὸ δ. β.

Ἀμμπριέρα, μικρὴ πόλι.

Μπομονλεβικὸντ, πόλι ἀπάνω σὸν Σάρτ, 4 λέγαις ἀπὸ τὸ Μὰνς τὸ β. Μπομὸντ, ὡραιοβούνι· λε, ὁ· βικὸντ, ἀντικόντης· ἐπειδὴ ἔτζι ἐπωνομάζονται οἱ παλαιοί της κύριοι.

Λαβὰλ, πόλι ἀπάνω σὸν Μαγὲν ποταμό.

Περὶ τοῦ Περσιοῦ.

Αὐτὸ εἶχε ποτὲ κόντας ὁποῦ ἦταν κύριοι ὑπέρτατοι. Εἰς τὸ τέλος τοῦ θ'. αἰῶνος ἦλθε εἰς τὴν ἐξουσία τῶν βασιλέων τῆς Φράντζας. Ὁ τόπος εἶναι ὀλίγο ἐκτεταμένος· παχὺς ὅμως καὶ εὔφορος

Μορτάνια, πόλι μητρόπολι, 34 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. . 3 λέγαις μακρυὰ ἀπ' αὐτὴ τὴν πόλι εἶναι ἡ Τράππα, περίφημο μοναστήρι ἀπὸ τὴ σκληραγωγικώτατη ζωὴ τῶν πατέρων.

Μπελέσμ, πόλι στὸ μεσημβρινὸ τῆς Μορτάνιας.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Ἀνζιοῦ.

Τὸ Ἀνζιοῦ συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὸ Μαίν· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὴ Βρετανία· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὸ Ποατοῦ· καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴν Τουραίνα. Τὸ μάκρος του εἶναι 30 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 20.

Ὁ τόπος εἶναι ὅμορφος καὶ εὔφορος, μάλιστα εἰς καλὰ κρασιὰ, εἰς γεννήματα, εἰς λινάρι, εἰς καρποὺς, εἰς βοσκαῖς, εἰς ταῖς ὁποίαις θρέφουν πλῆθος βόδια καὶ πρόβατα. Κοντὰ εἰς τοὺς ποταμοὺς τὸν Σὰρτ, Μαγὲν, τὴ Λοὰρ, εἶναι ἀκόμι καὶ ὁ Λοάρ.

Ἀνζὲρ, πόλι μεγάλη, πολυάνθρωπη, μητρόπολι τοῦ Ἀνζιοῦ, μὲ ἕνα ἀργυροκοπεῖο, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο, μὲ μιὰ ἀκαδημία διὰ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, μὲ ἕνα κάστρο ὀχυρό. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Νάντη 18 λέγαις στὸ ἀ. β., 22 ἀπὸ τὸ Τοὺρ στὸ δ., 67 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. πλ: 47, 28', 8". μ: 17, 6'.

Φλέ-

φλέσια, πόλι στὸ ἀ. β. τοῦ Ἀνζεριοῦ, 10 λέγαις, ἀπάνω στὸν Λοάρ.

Σιατογκοντιὲ, πόλι στὸ ἀ. β. τοῦ Ἀνζεριοῦ.

Μποφὸρ, δηλαδὴ ὅμορφο Φρούριο, μικρὴ πόλι.

Μποζὲ, Βαλλιέρα, Λοὺδ, μικραῖς πόλεις.

Σομὲρ, πόλι ἀξιόλογη, μ' ἕνα παλαιὸ Φρούριο. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλι οἱ Προτεστάνται εἶχαν μιὰ θαυμαστὴ ἀκαδημία· εἰς τὴν ἀναίρεσι ὅμως τοῦ δόγματος τῆς Νάντας, ἐχαλάσθηκε. Εἶναι ἀπάνω στὰ ἀριστερὰ τῆς Λοὰρ, 9 λέγαις ἀπὸ τὸ Ἀνζὲρ στὸ ν., 15 ἀπὸ τὸ Τοὺρ στὸ δ. ν., 64 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. πλ: 47, 15', 24". μ: 17, 35', 6". Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι ἡ πατρίδα τῆς ματὰμ Ντασιὲ ὁποῦ ἔκαμε τὴν καλλίτερη μετάφρασι τοῦ Ὁμήρου ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ στὰ Φραντζέζικα.

Ποντντεσὲ, πόλι μικρὴ ἀπάνω στὴ Λοάρ.

Μπριοσὰκ, μικρὴ πόλι στὸ ἀ. ν. τοῦ Ποντντεσέ.

Περὶ τῆς στρατηγίας τῆς Τουραίνας.

Ἡ Τουραίνα ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸ Ὀρλεανὴ καὶ μέρος τοῦ Μαινιοῦ· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸ Ὀρλεανὴ καὶ τὸ Μπερρί· ἀπὸ τὸ νότειο, τὸ Μπερρί· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸ Ποατοῦ καὶ τὸ Ἀνζιοῦ. Τὸ μάκρος της τὸ μεγαλήτερο εἶναι 23 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 12. Εἶναι ἕνας τόπος ὅμορφος καὶ εὔφορος· ἔχει πλῆθος πωρικὰ, διὰ τὸ ὁποῖο καὶ τὸν λέγουν κῆπο τῆς Φράντζας. Οἱ πρωτεύοντες ποταμοὶ εἶναι ἡ Λοὰρ, ὁ Σὲρ, ὁ Ἔνδρ, ὁ Κρεοὺζ καὶ ἡ Βιέννα. Διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω Τουραίνα.

Τοὺρ, Τουρῶνες καὶ Καισαρόδουνον, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, πλούσια, ὅμορφη, καὶ μιὰ ἀπὸ

ταῖς ἀξιολογώτεραις τοῦ βασιλείου, μὲ ἀρχιεπισκοπὴ, μὲ ἀργυροκοπεῖο. Ὁ ἅγιος Γρατιανὸς ὁποῦ ἀπέθανε στὸν γʹ· αἰῶνα, ἐστάθηκε ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος τοῦ Τηρίου. Εἶναι εἰς μιὰ ὄμορφη πεδιάδα, ἀναμεταξὺ στὴ Λοὰρ, καὶ τὸν Σὲρ, 24 λέγαις ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν στὸ δ. ν., 44 ἀπὸ τὴ Ῥέννα στὸ ἀ. ν., 51 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. πλ: 47, 22′, 44″. μ: 18, 21′, 31″.

Λαγγὲ, Λαγγέσιον, μικρὴ καὶ παλαιὰ πόλι.

Λουῖνα, ἢ Μαλιὲ, μικρὴ πόλι.

Ἀμμποάζα, Ἀμβακία, μικρὴ πόλι, ἀπάνω στὴ Λοάρ.

Σιασιλλιὸν, πόλι μικρή.

Λόσια, Λοῦκαι, μικρὴ πόλι, 8 λέγαις ἀπὸ τὸ Τοὺρ στὸ ἀ. ν..

Χαὶ (ἡ), χώρα μεγάλη, πατρίδα τοῦ περιφήμου Καρτεσίου.

Σινὸν, μικρὴ πόλι.

Ἰλμπουσιὰρδ (ἡ), μικρὴ πόλι, ἀπάνω εἰς ἕνα νησὶ τῆς Βιέννας.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Ὀρλεαναί.

Αὐτὴ ἡ στρατηγία ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸ νησὶ τῆς Φράντζας· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μέρος τοῦ νησιοῦ τῆς Φράντζας καὶ τῆς Μπουργόνιας· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὴν Σουρκίνα καὶ τὸ Μαίν· Ἡ στρατηγία τοῦ Ὀρλεαναί περιέχει τὸ κυρίως Ὀρλεαναὶ, τὴν Μπόσα, τὸ Μπλαιζαὶ, καὶ τὸ μεγαλήτερο μέρος τοῦ Γκατιναί. Ὁ τόπος εἶναι γενικῶς εὔφορος εἰς γεννήματα, κρασιὰ καὶ καρποὺς. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ἡ Λοὰρ, ὁ Λοὰρ, ὁ Λοέν.

Ὀρλεὰν, Αὐρηλία, πόλι μεγάλη, ὄμορφη, χαριέστατη, καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς ὀνομασταῖς τῆς Φράντζας, μη-

μητρόπολι τῆς στρατηγίας, μὲ ἐπισκοπὴ, μὲ ἀργυροκοπεῖο, μὲ γενικὸ σχολεῖο. Γίνεται εἰς αὐτὴ μιὰ μεγάλη πραγματεία εἰς κρασιὰ, γεννήματα, ῥακιὰ καὶ τ:. Τὸ Ὀρλεὰν ἐβάσταξε δυὸ πολιορκίαις περίφημαις, τὴ μιὰ ἐναντίο στὸν Ἀττίλα βασιλέα τῶν Οὔνων στὰ 450, καὶ τὴν ἄλλη ἐναντίο στοὺς Ἐγγλέζες εἰς τὰ 1428, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὑστερινὰ τὸ ἐλευθέρωσε ἡ περίφημη Ἰωάννα ντ' Ἄρκ, ἐπωνομασμένη κορίτζι τοῦ Ὀρλεανίου. Εἶναι ἀπάνω στὴ Λοὰρ τὸν ποταμὸ, 24 λέγαις ἀπὸ τὸ Τοὺρ εἰς τὸ ἀ. β., 27 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. πλ: 47, 45′. μ: 19, 34′, 22″.

Μεὺν, μικρὴ πόλι, παλαιὰ ἀπάνω στὴ Λοάρ.

Μποζιτυσὶ, μικρὴ πόλι, ἀπάνω στὴ Λοάρ.

Πλουβιέρα, μικρὴ πόλι.

Κλερὶ, μικρὴ πόλι. Ζερζὸ, παρομοίως.

Συλλὶ, μικρὴ πόλι, ἀπάνω στὴ Λοὰρ, περίφημη ἀπὸ τὸν μινίστρο τοῦ δ΄· Ἐρρίκου Μαξιμιλιανὸ, ὁποῦ ἐπωνομάσθηκε δούκας τοῦ Συλλιοῦ.

Σιάρτρα, Καρνοῦτον, πόλι παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη, μητρόπολι τῆς Μπόσας. Ἡ πρωτεύουσά της πραγματεία συνίσταται εἰς γεννήματα. Εἶναι εἰς ἕνα τόπο εὐφορώτατο, 19 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν., 15 ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν στὸ ἀ. β. πλ: 48, 26′, 49″. μ: 18, 30′, 5″.

Μποννεβὰλ, μικρὴ πόλι, στὸ δ. ν. τῆς Σιάρτρας.

Σιατοντὺν, παλαιὰ πόλι. Οἱ κάτοικοί της περνοῦν διὰ ὀξυνούστατοι, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἡ παροιμία, εἶναι ἀπὸ τὸ Σιατοντύν. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν 10 λέγαις στὸ δ. β.

Βεντόμα, πόλι, ἀξιόλογη, εἰς τὰ δεξιὰ τῆς Λοὰρ, 12 λέγαις ἀπὸ τὸ Τὴρ στὸ ἀ. β., 15 ἀπὸ Ὀρλεὰν στὸ δ. ν., 38 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν.

Μπλαὶ, πόλι παλαιὰ, ἐμπορικὴ καὶ ὄμορφη, μη-

μητρόπολι τοῦ Μπλαιζαὶ, ἀπάνω στὴ Λοὰρ, εἰς ἕναν τοπο χαριέστατο, 13 λέγαις ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν στὸ δ. ν., 11 ἀπὸ τὸ Τοὺρ στὸ ἀ. β., 40 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλι οἱ κάτοικοι ὁμιλοῦν πολλὰ καλὰ Φραντζέζικα.

Ῥομοραντὲν, μικρὴ πόλι

Σαμμπὸρ, στὸ ἀνατολικὸ τοῦ Μπλαὶ, παλάτι βασιλικό.

Μὲρ, μικρὴ πόλι, μιὰ λέγα ἀπὸ τὴ Λοάρ.

Μονταρζὶ, πόλι ἀξιόλογη, ἀπάνω στὸν Λοὲν, 25 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ ν.

Ἐστάμπα, πόλι ἀξιόλογη, 13 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ ζ.

Σαττιλλιὸν, ἀπάνω στὸν Λοὲν, μικρὴ πόλι. Εἶναι καὶ ἄλλαις ὁμώνυμαις πόλεις στὴ Φράντζα.

Μπριάρα, μικρὴ πόλι, ἀπάνω στὴ Λοὰρ, περίφημη ἀπὸ τὴν ὁμώνυμη διώρυγα ὁποῦ ἑνόνει τὸν Σὲν, μὲ τὴ Λοάρ. Ἀπέχει ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν 14 λέγαις στὸ ἀ. ν., 35 ἀπὸ τὸ Π: στὸ ν.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Μπεῤῥίου.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο τὴ στρατηγία τοῦ Ὀρλεανναί· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸ Νιβερναὶ καὶ τὸ Μπουρμποννναί· ἀπὸ τὸ νότειο, τὸ Μπουρμποννναὶ καὶ τὴ Μάρσια· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὴ Συραίνα καὶ τὸ Ποατοῦ. Ὁ τόπος εἶναι εὐφορώτατος, εἰς γεννήματα, εἰς κρασιὰ, εἰς βοσκαῖς, μάλιστα εἰς ξύλα. Τὰ μαλλιά του εἶναι ἀξιόλογα. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Σὲρ, καὶ ὁ Ἔνδρ. Ὁ Σὲρ διαιρεῖ τὸ Μπεῤῥὶ εἰς ἄνω καὶ εἰς κάτω Μπεῤῥί· τὸ ἄνω εἶναι στὸ ἀνατολικὸ τοῦ Σὲρ καὶ τὸ κάτω, στὸ δυτικό.

Μπὺρζ

Μπὺρζ, Βιτήριγες, πόλι παλαιὰ καὶ μεγάλη, ὀλιγάνθρωπη ὅμως, μητρόπολι τοῦ Μπεῤῥίου, μὲ ἕναν ἀρχιεπίσκοπο, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο, μὲ ἕνα ἀργυροκοπεῖο. Ἡ ἐκκλησία τῆς ἀρχιεπισκοπῆς εἶναι πολλὰ ὄμορφη. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐπονομάζεται πριμάτος τῆ Ἀκυιτανίας. Οἱ κάτοικοι κάμνουν πολλὰ ὀλίγη πραγμάτεια. Καλόγεροι καὶ εὐγενεῖς εἶναι πλῆθος. Τὸ Μπὺρζ εἶναι ἀπάνω εἰς δυὸ ποτάμια, εἰς τὸ κέντρο τρόπον τινὰ τῆς Φράντζας, 22 λέγαις ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν στὸ ἀ. ν., 30 ἀπὸ τὸ Τοὺρ εἰς τὸ ἀ. ν. ἀ., 50 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. πλ: 47, 4′, 58″. μ: 20, 3′, 26″.

Σανσέῤῥα, ἱερὸν Δήμητρος, Λατινικὰ Sacrum Cereris. Αὐτὴ ἡ πόλι ἐστάθηκε ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα προπύργια τῶν Καλβίνων· τὰ στρατεύματα τοῦ Θ′· Καρόλου ἀναγκάσθηκαν νὰ ἀφήσουν τὴν πολιορκία στὰ 1569, εἰς τὰ 1575 ὅμως ἐπαραδόθηκε, ἀφ' οὗ ἀναγκάσθηκε ἀπὸ τὴν πεῖνα. Τὸ Σανσέῤῥα εἶναι μιὰ λέξι παραφθαρμένη ἀπὸ τὸ Λατινικό. Εἶναι στὰ ἀριστερὰ τῆς Λοὰρ, 10 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπὺρζ στὸ ἀ. β.

Ἀυριστεμὸντ, στὸ δυτικὸ τῆς Σανσέῤῥας, κτίσμα τοῦ περιφήμου Μαξιμιλιανοῦ δουκὸς τοῦ Συλλιοῦ. Ἔχει πολλὰ προνόμια· εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ὀλιγοκατοίκητο ὄντας εἰς ἕναν φτωχὸ τόπο.

Μεὺν, πόλι παλαιὰ, κτισμένη στὸ μέσο μιᾶς ὄμορφης καὶ μεγάλης πεδιάδος. Εἰς αὐτὴν ἀποκαρτέρησε Κάρολος ὁ ζ′· εἰς τὸ παλάτι ὁποῦ εἶχε κάμη, προειλημμένος καὶ πεπεισμένος πῶς ἔμελλαν νὰ τὸν φαρμακώσουν.

Ντυν λε ροὰ, πόλι ἀξιόλογη, παλαιά.

Ἰσσουντὺν, ὄμορφη πόλι, μέρος εἰς μιὰ πεδιάδα, καὶ μέρος εἰς ἕνα ψήλωμα, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπύρζ. Εἰς αὐτὴ γίνεται μιὰ πραγματεία ἀξιόλογη ζώων, κάλτζων, καπέλλων. καὶ τ: καὶ τ:.

Πε-

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Νιβερναί.

Τὸ Νιβερναὶ εἶναι μιὰ μικρὴ ἐπαρχία, καὶ συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὴ στρατηγία τοῦ Ὀρλεανίου καὶ μὲ μέρος τῆς Μπουργόνιας· ἀπὸ τὸ ἀνατολικό, μὲ τὴ Μπουργόνια· ἀπὸ τὸ μεσημβρινό, μὲ τὸ Μπουρμπονναί· καὶ ἀπὸ τὸ δυτικό, μὲ τὸ Μπερρί. Τὸ Νιβερναὶ ἔχει πολλὰ μέταλλα σιδήρου, καὶ ἀκόμι καὶ ἀσιμίου, πλῆθος ξύλα, κάρβουνα τῆς γῆς. Οἱ πρωτεύοντες ποταμοὶ εἶναι ἡ Λοάρ, ὁ Ὑὸνν καὶ ὁ Ἀλλιέ. Αἱ ἀξιολογώτεραις πόλεις εἶναι ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο.

Κλαμεσὶ, μικρὴ πόλι, 45 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ ν. ἀ. ν.

Βεζελαὶ, πόλι, 47 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ ν. ἀ. ν.

Κόσνα, μικρὴ πόλι, στὸ δυτικὸ τοῦ Κλαμεσίου.

Σιαριτὲ (ἡ), μικρὴ πόλι, ἀπάνω στὴ Λοάρ.

Νεβὲρ, πόλι, μητρόπολι τοῦ Νιβερναὶ, ἀπάνω στὴ Λοάρ, μὲ ἕνα κάστρο παλαιό· 10 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπουρζ στὸ ἀ. ν., 30 ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν στὸ ἀ. ν., 55 ἀπὸ τὸ Π: 46, 59′, 13″. μ: 20, 49′, 25″.

Σιατοσινὸν, πόλι εἰς τὸ ἀ. τοῦ Νεβερίου.

Ντεσίζα, μικρὴ πόλι κοντὰ στὴ Λοάρ.

Περὶ τῆς στρατηγίας τῆς Μπουργόνιας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία συνορεύει ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴ Φρὰς κοντέ· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὸ Λυονναί· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὸ Μπουρμποννaὶ καὶ μὲ τὸ Νιβερναί· ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὴ Σιαμπάνια. Τὸ μάκρος της εἶναι 45 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος κοντὰ 30. Εἶναι εὔφορη εἰς γεννήματα, εἰς καρποὺς, καὶ μάλιστα εἰς ἐξαίρετα κρασιά. Ἡ στρατηγία τῆς Μπουργόνιας περιέχει καὶ τὴν Μπρέσσα, τὸ Μπουζεῖ καὶ τὸν τόπο τοῦ Γκεσίου. Αὐτοὶ οἱ τόποι εἶναι στὸ μεσημβρινὸ τῆς Μπουργόνιας ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὴν, εἰς τὴ Φρὰνς κοντὲ, Ἑλβετία, Σαβόϊα, Ντοφινὲ καὶ Λυονναί.

Ἡ Μπουργόνια ἔχει τὴν ὀνομασία της ἀπὸ τοὺς Βουργουνδίους, ἔθνος Γερμανικὸ, οἱ ὁποῖοι ἀφ' οὗ ἐκατοίκησαν ἐκ διαδοχῆς διάφορα μέρη τῆς Γερμανίας, ἐμβῆκαν στὴν Κελτικὴ πρὸς τὰ 407 ἢ 408 ἀπὸ Χ:, καὶ ἔκαμαν κατάκτησες πολλὰ ὀλίγωραις. Τὸ βασίλειο ὅπου ἐκατάστησαν, περιεῖχε τὴν Μπουργόνια, τὴ Φρὰνς κοντὲ, τὴν Προβάνσα, τὸ Ντοφινὲ, τὸ Λυονναὶ, τὴ Σαβόϊα καὶ τὴν Ἑλβετία. Αὐτὸ τὸ βασίλειο ἐβάσταξε περισσότερο ἀπὸ ἕναν αἰῶνα ὑπὲ κάτω εἰς 5 βασιλεῖς. Γονδεμάρδος ὁ ὕστερινὸς ἐστερήθηκε ταῖς ἐπικράτειαίς του εἰς τὰ 534 ἀπὸ τὸν Χιλδεβέρτο καὶ Κλοτάριο βασιλεῖς τῶν Φράγκων ἢ Φραντζέζων.

Ἀπὸ τὰ λείψανα αὐτοῦ τοῦ παλαιοῦ βασιλείου τῶν Βουργουνδίων ἐσχηματίσθηκαν τρία βασίλεια στὸν θ΄· καὶ ι΄· αἰῶνα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ καθ' αὐτὸ Μπουργόνια δὲν περιέχονταν· ἐπειδὴ ἦταν ἕνα δουκάτο ξεχωριστὸ τὸ ὁποῖο ἐπεριλάμβανε καὶ τὴ Φρὰνς κοντὲ καὶ τὸ Βέλγιο. Εἰς τὰ 1477 Μαρία μονογενὴς κόρη τοῦ δουκὸς τῆς Μπουργόνιας Καρόλου τό φερε προῖκα εἰς τὸν ἀρχιδοῦκα τῆς Αὐστρίας Μαξιμιλιανό· ἡ Μπουργόνια ὅμως ἔμεινε στὴ Φράντζα.

Ἡ Μπουργόνια σώζει ἀκόμι κάποια λείψανα τῆς παλαιᾶς ξεχωριστῆς διοικήσεως. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Σαὼν, Ἄραρ τὸ παλαιὸ, ὁ ὁποῖος ἑνόνεται μὲ τὸν Ῥὸν παρακάτω ἀπὸ τὸ Λυὸν· Ὁ Ὑὸνν καὶ ὁ Σέν.

Σιατιλλιὸν (ἀπάνω στὸν Σὲν), πόλι εἰς τὸ βόρειο τῆς Μπουργόνιας, ἀπάνω καὶ εἰς τὰ δυὸ μέρη τοῦ Σὲν, πο-

ποταμȣ̃. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλι γίνεται μιὰ ἀξιόλογη πραγματεία εἰς σίδηρο ὁπȣ̃ εὐγαίνει ἀπὸ τὰ πέριξ της. Ἀπέχει 16 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν εἰς τὸ β. δ. β. πλ: 47, 45΄. μ: 22, 8΄.

Μπὰρ σȣ̀ρ Σὲν, δηλαδὴ Μπὰρ ἀπάνω σὸν Σὲν, πόλι μικρὴ, 6 λέγαις ἀπὸ τὴν Τρῶα σὸ ἀ. ν., 42 ἀπὸ τὸ Π:

Ἀυξέῤῥα, Ἀντιοσιόδωρον, πόλι παλαιὰ μὲ οἰκοδομαῖς ὄμορφαις, μὲ ἐπισκοπὴ τῆς ὁποίας πρῶτος ἐπίσκοπος ἐσάθηκε σὸν γ΄ αἰῶνα ὁ ἅγιος Πελεγρῖνος. Εἶναι εἰς μιὰ τοποθεσία καλὴ διὰ πραγματεία διὰ τὴν εὔκολη κοινωνία ὁπȣ̃ ἔχει μὲ τὸ Παρίσι διὰ τȣ̃ ποταμȣ̃ Ἰὸνν, ἀπάνω σὸν ὁποῖον εἶναι, 37 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. πλ: 47, 54΄. μ: 21, 14΄, 20΄΄.

Κρεβὰν, μικρὴ πόλι ἀπάνω σὸν Ἰόνν.

Κȣλὰνζ λὲ βινὲζ, ἀπὸ τὸ Κολονίαι βινόζαι, δηλαδὴ κρασαποικίαι, μικρὴ πόλι, ὀνομασὴ ἀπὸ τὰ κρασιά της.

Σεμȣ̀ρ, πόλι ἀπάνω εἰς ἕναν ποταμὸ ὁπȣ̃ ὀνομάζεται Ἀρμασὸν, 13 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν.

Νοϊέρα, μικρὴ πόλι σὸ δ. β. τῆς Σεμȣ̀ρ.

Ἀβαλὸν, μικρὴ καὶ παλαιὰ πόλι, ἐμπορικὴ, 20 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν σὸ δ.

Σολιȣ̃, μικρὴ πόλι ἀπάνω εἰς ἕνα ψήλωμα, εἰς ἕναν τόπο εὔφορο εἰς γεννήματα καὶ εἰς βοσκαῖς.

Ἀρναιλεντὲκ, μικρὴ πόλι.

Ντιζιὸν, Διβιὼν, παλαιὰ, μεγάλη, ὄμορφη, πλέσια καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς ἀξιολογώτεραις πόλεις τῆς Φράντζας, μητρόπολι τῆς Μπȣργόνιας, μὲ παρλαμέντο, μὲ ἀργυροκοπεῖο, μὲ γενικὸ χολεῖο, μὲ μιὰ ἀκαδημία διὰ ταῖς ἐπισήμαις καὶ τ:. Αἱ περισσότεραις δημόσιαις οἰκοδομαῖς καὶ αἱ ἐκκλησίαις εἶναι ὄμορφαις. Τὸ παλάτι τῶν δȣκῶν σώζεται ἀκόμι· εἰς αὐ-

τὸ

τὸ γίνεται καὶ ἡ σύναξι τῶν τριῶν τάξεων τȣ̃ τόπȣ ἀπὸ τρεῖς εἰς τρεῖς χρόνȣς. Αὐτὴ ἡ πόλι εἶναι ἡ πατρίδα τȣ̃ περιφήμȣ Μποσȣὲτ καὶ ἄλλων προκομμένων. Εἶναι εἰς μιὰ πεδιάδα χαριέσατη καὶ εὐφορώτατη εἰς ἐξαίρετα κρασιὰ, 19 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπεζανσὸν σὸ δ., 49 ἀπὸ τὸ Λυὸν σὸ β., 67 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. πλ: 47, 19΄, 22΄΄. μ: 22, 42΄, 23΄΄.

Ὀξόνα, Αὐσονία, πόλι ἀπάνω σὸν Σαὼν, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν σὸ ἀ., 47 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν.

Σαινζεανντελὸσν, δηλαδὴ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Λόσνας. Αὐτὴ ἡ πόλι ἐδιαφεντεύθηκε ἀνδρειότατα σὰ 1636 ἐναντίο σȣ̀ς αὐτοκρατορικȣ̀ς· ὁ γ΄ Λȣΐς τὴν ἀντάμειψε δι' αὐτὸ μὲ πολλὰ προνόμια.

Μπόνα, σὸ δ. ν. τȣ̃ Ντιζιονίȣ.

Νεὶ, πόλι περίφημη ἀπὸ τὰ κρασιά της, 6 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν σὸ ν. δ.

Ὀτȣ̀ν, Αὐγȣσόδȣνον, πόλι παλαιὰ καὶ ὀμορφότατη. Σώζονται εἰς αὐτὴν ἀκόμι πολλὰ ὑπομνήματα ἀρχαιότητος· δυὸ ἀπὸ ταῖς πόρταις της φαίνωνται πῶς εἶναι ἔργα τῶν Ῥωμαίων· σώζονται ἀκόμι καὶ εἰς τὰ πέριξ της. Τὸ Αὐγȣσόδȣνον ἦταν μιὰ πόλι ἀξιόλογη τὸ παλαιὸ, ἀφ' ȣ̃ ὅμως εἰς τὰ 730 ἐχαλάσθηκε ἀπὸ τȣ̀ς Σαρακηνȣ̀ς, δὲν ἠμπόρεσε πλέο νὰ ξανάλθῃ σὴν πρώτη κατάστασι. Ἀπέχει 16 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν σὸ δ. ν. 65 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. πλ: 45, 56΄, 46΄΄. μ: 21, 58΄.

Μπȣρπὸν λανσὶ, πόλι μικρή.

Σιαλὸν, Καβίλλονον, ἀπάνω σὸν Σαὼν, πόλι παλαιὰ, 14 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν σὸ νότειο, 26 ἀπὸ τὸ Λυὸν σὸ β.

Μπελλεγκάρντα, πόλι μικρὴ ἀπάνω σὸν ἴδιο ποταμό.

Βερντὼν, μικρὴ πόλι εἰς τὴ συμβολὴ τȣ̃ Σαὼν καὶ τȣ̃ Ντȣ̃.

Σι-

Σιαρόλλα, μικρὴ πόλι. Παραιλεμονιὰλ, παρομοίως.

Μακόνα, Ματισκὼν, παλαιὰ πόλι, περίφημη ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα κρασιά της. Εἶναι εἰς τὰ πλαγινὰ ἑνὸς λόφου, κοντὰ εἰς τὸν Σαὼν, 15 λέγαις ἀπὸ τὸ Λυὸν στὸ β.

Τουρνοὺς, Τρενόρκιον, πόλι παλαιά.

Κλουνὶ, πόλι στὸ δ. β. τῆς Μακόνας.

Μπούργ, πόλι, μητρόπολι τῆς Μπρέσσας, 93 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν.

Μοντλουὲλ, μικρὴ πόλι.

Μπελεὶ, πόλι κοντὰ στὸν Ῥὸν, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Σιαμμπερὶ στὸ δ. β. 16 ἀπὸ τὸ Λυὸν στὸ ά., 16 ἀπὸ τὴ Γένεβα στὸ δ. ν.

Νάντουα, πόλι, στὸ β. τοῦ Μπελεΐ.

Σεϊσσὲλ, πόλι ὡραία, ἀπάνω εἰς τὸν Ῥὸν ὁποῦ τὴ μεράζει εἰς δυὸ, τὸ ἀνατολικὸ μέρος εἶναι τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδοῦς, καὶ τὸ δυτικὸ, τοῦ βασιλέως τῆς Φράντζας.

Τρεβοῦ, πόλι ἀπάνω στὸν Σαὼν, παραπάνω ἀπὸ τὸ Λϋὸν 5 λέγαις, μὲ παρλαμέντο, ἀργυροκοπεῖο.

Περὶ τῆς στρατηγίας τῆς Φρὰνς κοντέ.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἔχει ἀπὸ τὸν βορρᾶ, τὴ Λορραίνα· ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ, τὸ πριγκιπάτο τοῦ Μοντμπελιὰρδ καὶ τὴν Ἑλβετία· ἀπὸ τὴ μεσημβρία, τὴ στρατηγία τῆς Μπουργόνιας· ἀπὸ τὴ δύσι, τὴ Μπουργόνια καὶ τὴ Σιαμπάνια. Ἔχει μάκρος 50 λέγαις, καὶ πλάτος τὸ μεγαλήτερο 32. Εἶναι πλούσια ἀπὸ γεννήματα, βοσκαῖς, καρπὲς, κρασιὰ, καὶ ἄλας· εὐγά-

γάζει πολλὰ καλὰ ἄλογα· εὑρίσκονται λατόμια ἀπὸ καλὰ μάρμαρα, ἴασπος, ἀλάβαστρος· μέταλλα σιδήρου, χαλκοῦ, μολυβιοῦ. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Σαὸν καὶ ὁ Ντοῦ, Δοῦβις τὸ παλαιό.

Ἡ Φρὰνς κοντὲ εἶχε πρῶτα τὲς ξεχωριστές της αὐθέντας, ὕστερα πέρασε στὲς δοῦκας τῆς Μπουργόνιας· ὕστερα εἰς τὸν Μαξιμιλιανὸ ἀρχιδοῦκα τῆς Αὐστρίας, ὁποῖος ἀφ' οὗ ἔγινε αὐτοκράτωρ, ἕνωσε αὐτὴν καὶ τὸ Βέλγιο μὲ τὴ Γερμανία, καὶ τὰ ὠνόμασε δέκατο κύκλο. Ὁ ἔγγονός του ὁ ε᾽· Κάρολος τἄφησε καὶ τὰ δυὸ στὴ Σπάνια. Ὁ ιδ᾽· Λουῆς ἐπῆρε τὴ Φρὰνς κοντὲ ἀπὸ τοὺς Σπανιόλους στὰ 1674, καὶ εἰς τὰ 1768 εἰς τὴν εἰρήνη ἔμεινε στὴ Φράντζα.

Βεζοὺλ, μικρὴ καὶ πολυάνθρωπη πόλι, εἰς ἕναν τόπο εὔφορο εἰς καλὰ κρασιὰ, 9 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπεζανσὸν στὸ β.

Στὸ ἀνατολικὸ τοῦ Βεζουλιοῦ, εἰς ἕνα χωριὸ ὁποῦ ὀνομάζεται Λεύνι, εἶναι ἕνα σπήλαιο παράδοξο. εἶναι μία κρυμοθήκη φυσικὴ ἀνεξάντλητη, καὶ ὅταν εἶναι ζέστη, κάμνει περισσότερον πάγο. Αὐτὸ τὸ σπήλαιο ἔχει βάθος 35 πόδας, πλάτος 60, καὶ ἕνα εἶδος θόλου ὑψηλοῦ περισσότερο ἀπὸ 50. Ἀπὸ αὐτὸν τὸν θόλο κρέμονται μεγάλα κομμάτια κρύσταλλος· ὁ περισσότερος ὅμως πάγος εὐγαίνει ἀπὸ ἕνα ῥύακα ὁποῦ πιάνει ἀρκετὸν τόπο τοῦ σπηλαίου. Αὐτὸς ὁ ῥύακας τὸ καλοκαίρι μόνο πήζει. Ὅταν εἶναι καταχνιὰ εἰς αὐτὸ τὸ σπήλαιο, εἶναι σημεῖο βροχῆς καὶ οἱ χωριᾶται ἔρχονται καὶ συμβουλεύονται αὐτὸ τὸ φυσικὸ βαρόμετρο.

Λουξεϊλι, μικρὴ πόλι, περίφημη ἀπὸ τὰ μεταλλικά της νερὰ, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Βεζοὺλ στὸ ά. β.

Γκραὶ, πόλι ἐμπορική. αὐτὴ ἦταν ποτὲ μία ἀπὸ ταῖς δυνατότεραις τῆς ἐπαρχίας· ἀφ' οὗ τὴν πῆρε ὅμως ὁ ιδ᾽· Λουῆς, τῆς ἐχάλασε τὰ ὀχυρώματα. Εἶναι ἀπάνω

νω

νω στὸν Σαὸν, 18 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπεζανσὸν στὸ δ. β.

Μπεζανσὸν, Οὐησόντιον, πόλι παλαιὰ, ὄμορφη μεγάλη καὶ ὀχυρώτατη, μητρόπολι τῆς Φρὰνς κοντὲ μὲ μιὰ ἀκρόπολι, μὲ ἀρχιεπισκοπὴ, μὲ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, τεχνῶν καὶ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, μὲ ἀργυροκοπεῖο. Ἔχει 8 μοναστήρια διὰ καλογέρους καὶ 5 διὰ καλογριαῖς· Φαίνονται ἀκόμι εἰς αὐτὴν καὶ λείψανα ἑνὸς θριαμβικοῦ τόξου ὁποῦ ἔγινε διὰ τὸν αὐτοκράτορα Αὐρηλιανό. Ἔχει πολλαῖς δημόσιαις οἰκοδομαῖς καὶ ὄμορφαις. Εἰς τὸν κῆπο ἑνὸς παλατίου ἦταν ὁ πολυθρύλλητος κολοσσαϊκὸς ἀνδριάντας τοῦ Διὸς, ἔργο τοῦ περιφήμου ἀνδριαντοποιοῦ Μύρωνος τοῦ Ἕλληνος. Εἶναι στὰ δεξιὰ τοῦ Ντοῦ ποταμοῦ, 19 λέγαις ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν στὸ ἀ., 26 ἀπὸ τὴ Γένεβα στὸ β., 30 ἀπὸ τὴν Μπάλα στὸ δ. ν., 10 ἀπὸ τὴν Ντόλα στὸ ἀ β:, 83 ἀπὸ τὸ Π: στὸ ἀ. ν. πλ: 47, 18΄. μ. 23, 44΄.

Ντόλα, Δόλα τῶν Σικουανῶν, πόλι ὄμορφη καὶ πολυάνθρωπη, δεύτερη τῆς ἐπαρχίας. Αὐτὴ ἦταν ποτὲ καὶ μητρόπολι. Εἶναι ἀπάνω στὸν Ντοῦ, εἰς ἕναν τόπο ὄμορφο καὶ εὔφορο, 10 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπεζανσὸν στὸ δ. ν., 12 ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν, στὸ ἀ. ν.

Ὀρνὰν, μικρὴ πόλι. Κοντὰ εἰς αὐτὴν εἶναι ἕνα πηγάδι πολλὰ βαθὺ, τὸ ὁποῖο πλημμυρεῖ εἰς καιρὸ μεγάλης βροχῆς καὶ εὐγάνει καὶ ἕνα εἶδος ψάρια καθὼς λέγουν.

Σαλὲν, ἀπὸ τὸ Σαλίναι Λατινικὸ ὁποῦ θὰ πῆ ἁλικαῖς· Ὠνομάσθηκε ἔτζι αὐτὴ ἡ πόλι ἀπὸ ταῖς ἁρμυραῖς πηγαῖς ὁποῦ ἔχει, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις τὸ ἅλας ὁποῦ κάμνουν, δίνει μιὰ ἀρκετὴ ποσότητα εἰς τὸ βασίλειο. Εἶναι εἰς ἕναν αὐλῶνα εὔφορο, 8 λέγαις εἰς τὸ ν. τοῦ Μπεζανσονιοῦ.

Πο-

Πολινὶ, πόλι ὄμορφη, εἰς ἕναν τόπο εὔφορο εἰς κρασιά.

Λιονλεσονιὲ, μικρὴ πόλι.

Ἅγιος Κλαύδιος· αὐτὴ ἡ πόλι ἦταν προτήτερα μοναστήρι μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα, καὶ ὕστερα ἀπ' ὀλίγο ὀλίγο ἔγινε πόλι· εἶναι 7 λεγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴ Γένεβα.

Ποντα̣ρλιὲ, πόλι μικρὴ καὶ παλαιά.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Ποατοῦ.

Τὸ Ποατοῦ συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὴ Βρεττανία καὶ τὸ Ἀνζιοῦ· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴν Τουραίνα, τὸ Μπερρὶ καὶ τὴ Μάρσα· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ μὲ τὸ Ἀγγουμαὶ καὶ μὲ τὸ Ὀνί· καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὸν Ὠκεανό. Εἶναι ἕνας τόπος εὐφορώτατος εἰς γεννήματα καὶ εἰς βοσκαῖς εἰς ταῖς ὁποίαις θρέφουν πολλὰ ζῶα· εὑρίσκονται πλῆθος ὄχεντραις.

Τὸ Ποατοῦ εἶχε ξεχωριστοὺς δοῦκας, ὕστερα ἦλθε προῖκα στὴν Ἐγγλιτέρρα. Φίλιππος ὁ Σεβαστὸς τὸ πῆρε ἀπ' αὐτὴν, καὶ εἰς τὰ 1360 ἡ Ἐγγλιτέρρα ἐγνώρισε κύριο τοῦ Ποατοῦ τοὺς βασιλεῖς τῆς Φράντζας. Οἱ βασιλεῖς τῆς Φράντζας ὕστερα τὸ ἔδωσαν εἰς συγγενεῖς τους, εἰς τὰ 1416 πάλιν ξαναῆλθε στοὺς βασιλεῖς τῆς Φράντζας.

Ὁ ἀξιολογώτερος ποταμὸς εἶναι ἡ Βιέννα ὁποῦ τὸ διαπερνᾶ. Διαιρεῖται εἰς ἄνω Ποατοῦ καὶ εἰς κάτω· τὸ ἄνω εἶναι στὸ ἀνατολικὸ καὶ μεσόγειο, τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ ὀμορφότερος καὶ εὐφορώτερος τόπος· τὸ κάτω εἶναι στὸ δυτικὸ ἀπάνω στὴ θάλασσα.

Ποατιὲ, Πικτάυιον, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, ἀξιόλογη, μητρόπολι, μὲ ἀργυροκοπεῖο, μὲ γενι-

 κὸ

κὸ σχολεῖο, μὲ πολλὰ μοναστήρια· ὀλιγάνθρωπη ὅμως γυη κακοκτισμένη· μερικαῖς ἐκκλησίαις μόνο εἶναι αἱ ὄμορφαις οἰκοδομαῖς της. Σώζονται εἰς αὐτὴν καὶ μερι- κὰ λείψανα ἀρχαιότητος. Κάρολος ὁ ζ΄· ἐμετατόπισε εἰς αὐτὴν τὸ παρλαμέντο τοῦ Παρισίου εἰς τοὺς πολέμους ἐναντίο στοὺς Ἐγγλέζους, καὶ τὴν ἔκαμε καὶ καθέδρα τῳ πολὺν καιρό. Αὐτὴ εἶναι περίφημη ἀπὸ τὴ μάχη ὁποῦ ἔγινε κοντάτης, εἰς τὴν ὁποία Ἰωάννης ὁ βασι- λεὺς αἰχμαλωτίσθηκε ἀπὸ τοὺς Ἐγγλέζους. Κοντὰ εἰς αὐτὴν εἰς τὰ 507 ὁ Κλοβοῦς ἐνίκησε τὸν Ἀλλάριχο βα- σιλέα τῶν Βισιγότθων. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, 21 λέγαις ἀπὸ τὸ Τοὺρ στὸ δ. ν., 44 ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν στὸ δ. ν., 48 ἀπὸ τὸ Μπορντὸ στὸ β. α. β., 74 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. πλ: 46, 35΄. μ: 18.

Μιρμπὸ, πόλι στὸ δ. β. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολι ἑνὸς μικροῦ τόπου.

Μοντκοντὴρ, πόλι μικρὴ, περίφημη ἀπὸ μιὰ μάχη ὁποῦ ἐκέρδησαν οἱ Δυτικοὶ ἐναντίο στοὺς Καλβίνους εἰς τὰ 1569.

Σιατελλερὸδ, πόλι, μικρὴ ἀπάνω στὴ Βιέννα.

Ῥισλιοῦ, πόλι, κτίσμα τοῦ καρδινάλη Ῥισλιοῦ.

Λουδὺν, πόλι ἀπάνω εἰς ἕνα βουνὸ 12 λέγαις ἀπὸ τὸ Ποατιὲ στὸ δ. β.

Τουὰρ, πόλι ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο.

Μολεὸν, πόλι εἰς τὸ δ. τοῦ Τουάρ.

Νιὸρ, πόλι, ἡ ἐμπορικώτερη τοῦ Ποατοῦ.

Σαινμαιξὰν καὶ Λουζινιὰν, μικραῖς πόλεις.

Τριμουλλία, μικρὴ πόλι, 12 λέγαις ἀπὸ τὸ Ποατιέ.

Φοντεναιλεκὸντ, μικρὴ πόλι. καὶ τ: καὶ τ:.

Νοαρμετιὲ, νησὶ εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τῆς Λοὰρ μὲ ἕνα πολίχνιο ὁμώνυμο.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Ὀνίς.

Τὸ Ὀνὶ εἶναι ἕνας μικρὸς τόπος στὸ μεσημβρινὸ τοῦ Ποατοῦ, ἀπάνω στὴ θάλασσα, εὐφορώτατος καὶ πο- λυανθρωπότατος.

Ῥοσέλλα, πόλι μεγάλη, δυνατὴ, πλουσιώ- τατη καὶ ὀνομαστότατη, μητρόπολι τοῦ Ὀνίς, μὲ ἕνα ἀργυροκοπεῖο, μὲ μιὰ ἀκαδημία φιλολογικὴ, μὲ ἕνα σχολεῖο διὰ τὴν ἀνατομία, ἰατρικὴ καὶ βοτανικὴ, μὲ ἕναν λιμένα πολλὰ καλόν. Τὰ σπίτια εἶναι πολλὰ ὄμορ- φα. Ἡ πραγματεία της εἶναι πολλὰ ἀξιόλογη· τὰ πρωτεύοντα ὑποκείμενά της εἶναι κρασιὰ, ῥακὶ, χαρ- τὶ, ἀλάτι, πανιὰ καὶ τ: ὁποῦ μπαρκαρίζουν ἐδῶ διὰ τὴν Ἀμερική. Οἱ Καλβῖνοι τὴν ἐπῆραν εἰς τὰ 1557, καὶ ἐθριάμβευσαν πολὺν καιρό· εἰς τὰ 1628 ὁ ιγ΄· Λουΐς τὴν ἐπῆρε μὲ τὴν πεῖνα ὕστερα ἀπὸ μιὰ πολιορκία 13 μῆνες. Εἶναι ἀπάνω στὸν Ὠκεανὸ, 35 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ, 27 ἀπὸ τὴ Νάντα, 69 ἀπὸ τὸ Ὀρλεὰν στὸ δ. ν., 103 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. πλ: 46, 9΄, 43΄΄. μ: 16, 24΄, 16΄΄.

Ῥοσεφὸρ, ὄμορφη καὶ ἀξιόλογη πόλι μ' ἕνα λιμένα πολλὰ καλόν. Αὐτὴ εἶναι κτίσμα τοῦ ιδ΄· Λουΐ. Εἶναι ἀπάνω στὸν ποταμὸ Σιαράντα, μιὰ μισὴ ὥρα ἀπὸ ταῖς ἐκβολαῖς του. Ἡ εἴσοδος τοῦ ποταμοῦ διαφεντεύε- ται ἀπὸ πολλὰ φρούρια. Εἶναι 6 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥο- σέλλα στὸ ἀ. ν. Εἶναι ἀκόμι καὶ ἕνα ἄλλο Ῥοσεφὸρ στὴ Φράντζα.

Μαρὰν, πόλι πλούσια· εἰς αὐτὴν γίνεται μιὰ πραγματεία εἰς γεννήματα ἀξιόλογη.

Μπρουὰζ, πόλη δυνατὴ περικυκλωμένη ἀπ' ἁρμυρὰ ἕλη.

Εἰς ταῖς παραθαλασσιαῖς τοῦ Ὀνὶς εἶναι δυὸ νησιὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ βορειότερο ὀνομάζεται Ῥὲ, καὶ τἄλλο, Ὀλερόν.

Τὸ Ῥὲ ἔχει μάκρος 4 λέγαις καὶ 2 πλάτος· εἶναι πολυανθρωπότατο καὶ εὐφορώτατο εἰς κρασιά· γεννήματα ὅμως καὶ βοσκαῖς καὶ ξύλα δὲν ἔχει· οἱ κάτοικοι εἶναι ἀσίδοτοι: ἔχει 4 Φρούρια ἀπάνω. Εἶναι μακρυὰ ἀπὸ τὴ Ῥοσέλλα 4 λέγαις.

Τὸ Ὀλερὸν ἀπέχει ἀπὸ τὴν ξηρὰ 2 λέγαις· ἔχει 5 λέγαις μάκρος, 2 πλάτος καὶ 12 περιφέρεια, κατοίκους 12000· εἶναι εὐφορώτατο εἰς γεννήματα καὶ κρασιά· ἔχει ἕνα Φρούριο ἀπάνω.

Περὶ τῆς στρατηγίας τῆς Μάρσιας.

Ἡ Μάρσια συνορεύει ἀπὸ τὸ βόρειο, μὲ τὸ Μπερρί· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, μὲ τὴν Ὀβέρνια· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, μὲ τὸ Λιμοζέν· καὶ ἀπὸ τὸ δυτικὸ, μὲ τὸ Ποατοῦ καὶ μέρος μὲ τὸ Ἀγγουμαί. Τὸ μάκρος της εἶναι 22 λέγαις, καὶ τὸ πλάτος 10. Ἑνώθηκε μὲ τὴ Φράντζα στὰ 1531. Διαιρεῖται εἰς ἄνω Μάρσια καὶ εἰς κάτω· ἡ ἄνω εἶναι στὸ ἀνατολικὸ, καὶ ἡ κάτω στὸ δυτικό.

Γκερέτ, μικρὴ πόλι, εἶναι ἡ μητρόπολι.

Ἀὺν, Μπουργκανεὺφ, Ὀμπισοσὸν, Ντοράτ, Μπελλὰκ, Γκαραννταμὸν, μικραῖς πόλεις.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Μπουρμπονναί.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸ Νιβερνὰ καὶ τὸ Μπερρί· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸ Μπερρὶ καὶ μέρο

τῆς Μάρσιας· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὴν Ὀβέρνια· καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὴν Μπουργόνια. Τὸ Μπουρμπονναὶ παρωνομάσθηκε ἀπὸ τὴν πόλι του τὸ Μπουρμπὸν Λ'ἀρσιαμμπὸτ. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Ἀλλιὲ καὶ ὁ Σέρ. Διαιρεῖται εἰς ἄνω Μπουρμποννὰὶ καὶ εἰς κάτω. Ἡ γῆ εἶναι εὐφορωτάτη εἰς γεννήματα, καρποὺς, κρασιὰ, βοσκαῖς· ἔχει δρυμοὺς καὶ κυνήγια πολλά.

Μουλὲν, ὄμορφη καὶ ἀξιόλογη πόλι, μητρόπολι τοῦ Μπουρμποννὰὶ, ἀπάνω στὰ ἀκρογιαλὰ τοῦ Ἀλλιὲ ποταμοῦ. εἰς μιὰ πεδιάδα ὄμορφη καὶ εὔφορη, 12 λέγαις ἀπὸ τὸ Νεβὲρ στὸ ν., 67 ἀπὸ τὸ Π: στὸ ν. πλ: 46, 34'. 4''. μ: 20. 59'.

Βισὶ, μικρὴ πόλι, περίφημη ἀπὸ τὰ μεταλλικά της νερά.

Μπουρμπονλαρσιαμμπὸτ, μικρὴ πόλι, περίφημη ἀπὸ τὰ θερμά της, τῶν ὁποίων τὸ νερὸ εἶναι τόσο ζεστὸ, ὁποῦ δὲν μπορεῖ νὰ βαστάξῃ τινὰς τὸ χέρι του μέσα· μ' ὅλον τοῦτο ταὐγὰ δὲν ψήνονται, τὰ χόρτα δὰ μαραίνονται· τὸ νερὸ ἀφ' οὗ τὸ βγάλῃ τινὰς καὶ τὸ βάλῃ στὴ φωτιὰ, θὰ κάμῃ τόση ὥρα νὰ ζεσταθῇ, ὅση καὶ τὸ ψυχρὸ νερό. Τὸ Μπουρμπὸν ἔγινε δουκάτο εἰς τὰ 1329 διὰ τὸ χατήρι τοῦ Λουῆ υἱοῦ τοῦ Ῥομπέρτου μικρότερου υἱοῦ τοῦ ἁγίου Λουῆ βασιλέως. Ὀνομάζουν Μπουρμποννικὸν οἶκο τοὺς ἀπογόνους τοῦ Λουῆ ἐγγονοῦ τοῦ ἁγίου Λουῆ. Ὁ Μπουρμποννικὸς οἶκος ὁποῦ εἶναι πέμπτο κλωνάρι τοῦ γ'. γένους τῶν βασιλέων τῆς Φράντζας, βασιλεύει τώρα στὴ Φράντζα, Σπάνια καὶ Νεάπολι. τὰ βασιλικὰ αὐτὰ γένη κατάγονται ἀπὸ τὸν δεύτερο υἱὸ τοῦ Λουῆ ὁποῦ ὠνομάζονταν Ἰάκωβος· ὁ πρῶτος ὁποῦ ὠνομάζονταν Πέτρος, ἄφησε κ' αὐτὸς ἀπογόνους.

Περὶ τῶν μεσημβρινῶν στρατηγιῶν.

Περὶ τῆς στρατηγίας τῆς Σαιντόνιας.

Αὐτὴ ἡ στρατηγία περιέχει δυὸ μικραῖς ἐπαρχίαις, τὴ Σαιντόνια στὸ δυτικὸ, καὶ τὸ Ἀγγουμαὶ στὸ Ἀνατολικό.

Ἡ Σαιντόνια εἶναι ἕνας τόπος εὐφορώτατος εἰς γεννήματα, εἰς κρασιὰ καὶ εἰς καρπούς. Τὸ ἁλάτι ὅπου γίνεται ἐδῶ, εἶναι τὸ καλλίτερο τῆς Φράντζας. Ἡ τοποθεσία της εἶναι πολλὰ καλὴ διὰ τὴν πραγμάτεια, ἔχοντας ὁ Ὠκεανὸς ἀπὸ τὸ δυτικὸ καὶ ὁ Γαρόνν ἀπὸ τὸ δυτικονότειο. Ὁ Σιαράντας ὁ ποταμὸς, τὸ παλαιὸ Καρέντονος, τὴν διαιρεῖ εἰς δυὸ, εἰς ἄνω καὶ κάτω· ἡ ἄνω Σαιντόνια ὅπου εἶναι στὸ μεσημβρινὸ, εἶναι μεγαλήτερη. Αὐτὸς ὁ τόπος ἐστάθηκε μιὰ φορὰ τῶν Ἐγγλέζων.

Σαίντα, Μεδιόλανον Σαντόνων, πόλι παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη, μητρόπολι τῆς Σαιντόνιας. Σώζονται εἰς αὐτὴν πολλαῖς ἀρχαιότητες, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις αἱ ἀξιολογώτεραις εἶναι ἕνα ἀμφιθέατρο, ὑδραγωγίαις καὶ ἕνα θριαμβικὸ τόξο ἀπάνω εἰς ἕνα γεφύρι, κτίσματα καὶ τὰ δυὸ τῶν Ῥωμάνων. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα ψήλωμα, ἀπάνω εἰς τὸν Σιαράντα ποταμὸ, 15 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥοσέλλα στὸ ἀ. ν., 23 ἀπὸ τὸ Μπορντὸ στὸ β., 105 ἀπὸ τὸ Π: στὸ δ. ν. πλ: 45, 38′, 35″. μ: 37, 16′.

Ῥοϊὰν, πόλι ποτὲ ἀξιόλογη, τώρα ὅμως σχεδὸν χαλασμένη.

Εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Γαροννᾶ, ἀντικρὺ εἰς τὸ Ῥοϊὰν, ἀπάνω εἰς ἕναν βράχο εἶναι κτισμένος ἕνας φάρος ὅπου ὀνομάζεται πύργος Κορντουανύς. εἰς τὴν κο-

κορυφὴ αὐτοῦ τοῦ πύργου ἔχουν φανάρι διὰ τοὺς πλέοντας ὅπου χωρὶς αὐτὸν τὸν ὁδηγὸ, ἤθελαν κινδυνεύη νὰ χαθοῦν μέσα εἰς ταῖς σύρτες ὅπου εἶναι εἰς τὸ στόμα τοῦ Γαροννᾶ.

Ταλμὸν, μικρὴ πόλι ἀπάνω εἰς μιὰ χερσόνησο ὅπου σχηματίζει ὁ Γαροννᾶς, 8 λέγαις ἀπὸ τὴ Σαίντα στὸ δ. ν.

Πὸν, μικρὴ πόλι, ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο.

Σιαλαὶ, μικρὴ πόλι.

Σαινζεὰν ντανζελὶ, πόλι ποτὲ δυνατή.

Περὶ τοῦ Ἀγγουμαί.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι εὔφορη εἰς γεννήματα, καὶ εἰς βοσκαῖς· ὁ Σιαράντας ὁ ποταμὸς τὴν διαπερνᾷ. Κρέμεται ἀπὸ τὸ παρλαμέντο τοῦ Παρισιοῦ, μ᾽ ὅλον ὅπου ἡ Σαιντόνια κρέμεται ἀπὸ τὸ παρλαμέντο τοῦ Μπορντοῦ.

Ἀγγουλέσμα, πόλι μητρόπολι τοῦ Ἀγγουμαὶ, εἰς τὴ μέση τῆς ἐπαρχίας, ἀπάνω στὴν κορυφὴ ἑνὸς βουνοῦ, 25 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥοσέλλα στὸ ἀ ν., 100 ἀπὸ τὸ Π: στὸ ν. δ. ν.

Κονιὰκ, πόλι στὸ δυτικὸ τῆς ἀνωτέρω.

Ζιαρνὰκ, Ῥοσεφουκὸλ, Σιαμπαναὶ, μικραῖς πόλαις.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Λιμοζενοῦ.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο, τὴ Μάρσια. ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὴν Οβέρνια· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὴ Γουϊέννα· ἀπὸ τὸ δυτικὸ αὐτὴν καὶ μέρος τὸ Ἀγγουμαί. Ὁ τόπος εἶναι γεμάτος ἀπὸ δρυμοὺς καὶ καστα-

νιαῖς· ἔχει μέταλλα μολυβιοῦ, χαλκοῦ, τζελικιοῦ καὶ
σιδήρου. Ἡ πρωτεύουσα πραγματεία εἶναι εἰς ζῶα·
οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ἡ Βιέννα καὶ ἡ Ντορ-
ντόνια. Διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω Λιμοζέν.

Λιμὸζ, Λίμωνον, πόλι παλαιὰ, ἐμπορικὴ καὶ
ἀξιόλογη, μητρόπολι τοῦ Λιμοζενιοῦ. Αὐτὴ ἡ πόλι εἶ-
ναι κακοκτισμένη, κεῖται ἀπάνω σὴ Βιέννα, 44 λέ-
γαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ σὸ ἀ. β., 90 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν. δ. ν.
πλ: 45, 48΄. μ: 18, 57.

Σαινλεονὰρδ, δηλαδὴ Ἅγιος Λεονάρδος, πόλι
ἀξιόλογη ἀπὸ τὸ χαρτὶ καὶ ταῖς τζόχαις ὁποῦ εἰς αὐ-
τὴν κάμνουν.

Πιερμπουφιέρα, μικρὴ πόλι.

Τύλλα, πόλι, ἀναμεταξὺ εἰς βουνά.

Μπρίβα, Οὐζέρσια, μικραῖς πόλεις.

Τυρέννα, παλαιὰ πόλι, περίφημη ἀπὸ τὸν ἀρ-
χιστράτηγο τῆς Τυρέννας.

Μπριβεζὰκ, Βανταδὸρ, μικραῖς πόλεις.

Περὶ τῆς στρατηγίας τῆς Ὀβέρνιας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι ἀναμεταξὺ εἰς τὸ Μπουρμπον-
ναὶ ἀπὸ τὸ βόρειο, εἰς τὴ στρατηγία τοῦ Λυοννιοῦ καὶ εἰς
τὸ Λαγγκεντὸκ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, εἰς τὴ στρατηγία
τῆς Γουιέννας ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, καὶ εἰς αὐτὴν καὶ τὸ
Λιμοζὲν, καὶ τὴ Μάρσια ἀπὸ τὸ δυτικό. Διαιρεῖται
εἰς ἄνω καὶ εἰς κάτω Ὀβέρνια· ἡ ἄνω πιάνει τὸ μεσημ-
βρινὸ, καὶ ἡ κάτω τὸ βόρειο. Γεννήματα καὶ κρασιὰ
γίνονται ἀρκετὰ διὰ τὸν τόπο· ζῶα θρέφει πολλὰ καὶ
εὐγαίνουν καὶ εἰς ἄλλους τόπους. Ὁ τόπος εἶναι πολλὰ
βουνώδης. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Ἀλλιὲ καὶ
ἡ Ντορντόνια.

Σαιν-

Σαινφλοὺρ, πόλι μητρόπολι τῆς ἄνω Ὀβέρνιας, ἀπάνω εἰς ἕνα βουνὸ, 18 λέγαις ἀπὸ τὸ Κλερμὸν σὸ ν., 109 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν.

Μυρὰτ, πόλι σὸ δ. ν. τοῦ Σαινφλουριοῦ.

Ὀριλλιὰκ, πόλι ἀξιόλογη καὶ πολυάνθρωπη, ἡ ἐμπορικώτερη τῆς ἄνω Ὀβέρνιας. Εἶναι εἰς ἕναν αὐλῶνα, ἀπάνω σὸν Ζιορντάννα ποταμὸ, 12 λέγαις ἀπὸ τὸ Σαινφλὸρ σὸ δ.

Τιέρν, πόλι ἀξιόλογη καὶ πρώτη τῆς κάτω Ὀβέρνιας, ἀπάνω σὸ κατηφορικὸ ἑνὸς λόφου, 9 λέγαις ἀπὸ τὸ Κλερμὸν σὸ ἀ., 83 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν. δ. ν.

Μπιλλιὸν, μικρὴ πόλι.

Σαιζντιὲ (ἡ), δηλαδὴ Θεοῦκαθέδρα, πόλι μικρή.

Ῥιὸμ, πόλι πλούσια καὶ ἀξιόλογη, μὲ ἀργυροκοπεῖο, ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο, 3 λέγαις ἀπὸ τὸ Κλερμόν.

Μαρέγγα, πόλι σὸ ἀ. τοῦ Ῥιομιοῦ.

Κλερμὸν, Αὐγουστονέμετον, πόλι ἀξιόλογη καὶ πολυάνθρωπη, μητρόπολι τῆς Ὀβέρνιας. Εἰς τὰ 1095 ἔγινε ἐδῶ μιὰ σύνοδος σὴν ποία ἀποφασίσθηκε ἡ πρώτη σταυροφορία κατὰ τῶν ἀπίστων. Ἀπέχει 31 λέγαις ἀπὸ τὸ Λυὸν σὸ δ., 88 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν. πλ: 45, 46΄. μ: 20, 45΄, 7″.

Μοντφεράν, μικρὴ πόλι, ἕνα τέταρτο τῆς λέγας ἀπὸ τὸ Κλερμόν.

Μπριούδα, Βοντάμπλα, Ἰσσοάρα. Ἐβὸ, Σερμὺρ, μικραῖς πόλεις.

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Λυονναί.

Τὸ Λυονναὶ ἔχει ἀπὸ τὸ βόρει, τὴ Μπουργόνια· ἀπὸ τὸ νότειο, τὸ Λαγγεντὸκ· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὴν Ὀ-

Ὀβέρνια καὶ μέρος τοῦ Μπορμπονναί. Ἡ γῆ γενικῶς
εἶναι εὔφορη εἰς γεννήματα καὶ εἰς κρασιά.

Λυὸν, Λούγδουνον, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, ὄ-
μορφη, ἐμπορικώτατη, ὀνομαστὴ καὶ ἡ ἀξιολογώ-
τερη τῆς Φράντζας μετὰ τὸ Παρίσι, μητρόπολι τοῦ
Λυοννέ. Αὐτὴ ἡ πόλι ἐκτίσθηκε ἀπὸ τὸν ὕπατο Λούκιο
Μουνάκιο Πλάγκο, 41 χρόνια πρὸ Χ:, καὶ ἔγινε
μιὰ πόλι πολυάνθρωπη καὶ ἐμπορική. Ὁ Στράβων
λέγει πῶς τὸ Λούγδουνο ἄκμαζε στὸν καιρόν του περισ-
σότερο ἀπὸ ταῖς ἄλλαις πόλεις τῆς Κελτικῆς ἔξω
ἀπὸ τὴ Ναρβῶνα, καὶ εἶχαν εἰς αὐτὸ ἀργυροκοπεῖο
οἱ ἡγεμόνες Ῥωμαῖοι. Τὸ Λούγδουνο ὕστερα ἔγινε πρώ-
τη πόλι καὶ μητρόπολι ὅλης τῆς Κελτικῆς ἀπὸ τὸν
Σεβαστὸ Καίσαρα. Ὁ Καλιγόλας ἀφ' οὗ ἐδέχθηκε
τὴν τρίτη ὑπατεία στὸ Λούγδουνο, τὸ ἐστόλισε μὲ πολλαῖς
οἰκοδομαῖς. Αὐτὸς ἔκαμε καὶ τὸ Ἀθήναιο τὴ θαυμα-
στὴ ἀκαδημία. Αὐτὴ ἡ περίφημη πόλι μὲ 100
χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴν κτίσι της εἰς τὴ βασιλεία τοῦ
Νέρωνος, ἀφανίσθηκε εἰς μιὰ νυχτιὰ ἀπὸ μιὰ πυρκαϊά·
ὁ Νέρων ὅμως εὐθὺς ὁποῦ τὄμαθε, ἔστειλε ἔξοδα διὰ
νὰ τὴν ἀνακαινίσουν, καὶ εἰς 20 χρόνια ἦλθε πάλιν
εἰς τὴν πρώτη της κατάστασι. Σῴζονται ἀκόμι κάποια
λείψανα τῆς παλαιᾶς της λαμπρότητος.

Ἡ τοποθεσία τοῦ Λυοννὲ ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς τὸ
κέντρο τῆς Φράντζας, εἰς τὴν Ἰταλία, Ἐλβετία,
Γερμανία, τὸ πλῆθος τῶν τεχνῶν ὁποῦ εἶναι κα-
τασημέναις εἰς αὐτὸ, τὸ κάμνουν νὰ εἶναι μιὰ πό-
λι ἀπὸ ταῖς ἐμπορικώτεραις τῆς Εὐρώπης. ἐκτείνει
τὴν πραγματείαις του εἰς τὴ Φράντζα, στὴν Ἰτα-
λία, στὴ Σπάνια, στὴν Πορτουγαλλία, στὴν Ἐγγλι-
τέρρα, στὸ Βέλγιο, στὴ Γερμανία, στὴν Ἐλβετία,
στὸν Βορρᾶ, στὴν Τουρκία, στὴν Ἰνδία, στὴν Ἀμερική.

Τὸ Λυὸν ἔχει ἀργυροκοπεῖο, 4 ἡγουμενεῖα, 15
μοναστήρια ἀνδρῶν, 12 γυναικῶν, 2 νοσοκομεῖα, πολ-
λαῖς

λαῖς ἐκκλησίαις ὄμορφαις· καὶ ἄλλαις δημόσιαις οἰκοδο-
μαῖς πολυτελέσταταις, 6 πόρταις, 4 προάστεια, καὶ
κοντὰ 200000 κατοίκους. Ἔχει δυὸ ἀκαδημίαις, μιὰ
τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων καὶ μιὰ τῶν ἐλευθερίων τε-
χνῶν. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος εἶναι πριμάτος τῶν Γαλατιῶν
οἱ κανονικοὶ τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς ἐκκλησίας ἐπονομά-
ζονται κόνται, λειτουργοῦν μὲ μίτρα· στὴν ἐκκλησία τους
δὲν μεταχειρίζονται ὄργανα· πρέπει νἆναι εὐγενεῖς.
Τὸ Λυὸν εἶναι ὀνομαστὸ διὰ τὰ μεταξωτὰ ὁποῦ δουλεύονται
εἰς αὐτὸ καὶ τ: καὶ τ: Ὁ αὐτοκράτωρ Κλαύδιος ἦταν ἀπὸ
τὸ Λυόν. Εἶναι εἰς τὸ μέρος ὁποῦ ἑνόνεται Ὁ Ῥὸν μὲ τὸν
Σαόν. τὰ διάφορα μέρη του ἑνόνονται μὲ 3 γεφύρια
ὁποῦ εἶναι ἀπάνω στὸν Σαὸν, καὶ μὲ δυὸ ὁποῦ εἶναι
ἀπάνω στὸν Ῥόν. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Βιέννα 6 λέγαις στὸ β.,
20 ἀπὸ τὲ Γρατιανούπολι στὸ δ. β., 28 ἀπὸ τὴ Γενέ-
βα στὸ δ. ν., 40 ἀπὸ τὸ Ντιζιὸν εἰς τὸ ν., 48 ἀπὸ
τὸ Ἀβινιὸν στὸ β., 60 ἀπὸ τὸ Τουρίνο στὸ δ. β.,
100 ἀπὸ τὸ Π: στὸ ἀ. ν. πλ: 45, 45′, 51″. μ:
22, 29′, 53″.

Εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Λυοννὲ, εἰς ταῖς παραπο-
ταμιαῖς τοῦ Ῥὸν καὶ Σαὸν εἶναι πολλὰ σπίτια δια-
τριβῆς χαριέστατα· Πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Λυο-
ννὲ ἐστάθηκε ὁ ἅγιος Φωτεινὸς εἰς τὰ μέσα τοῦ β′ αἰῶ-
νος· αὐτοῦ διάδοχος ἦταν ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος.

Μπρέσλα, μικρὴ πόλι, στὸ δ. τοῦ Λυοννὲ, ἀ-
νάμεσα εἰς βουνά.

Κονδριοῦ, μικρὴ καὶ ὄμορφη πόλι, εἰς τοὺς πρό-
ποδας ἑνὸς λόφου κοντὰ εἰς τὸν Ῥὸν, 7 λέγαις ἀπὸ
τὸ Λυὸν στὸ ν., 3 ἀπὸ τὴ Βιέννα στὸ δ. Εἶναι πε-
ρίφημη ἀπὸ τὰ κρασία της.

Σαινσιομὲν, μικρὴ καὶ πολυάνθρωπη πόλι.

Μονμπριζὸν, πόλι ἀξιόλογη, 15 λέγαις ἀπὸ
τὴ Βιέννα στὸ δ. 15 ἀπὸ τὸ Λυὸν στὸ δ. ν.

Ἀ-

Ἅγιος Στέφανος, πόλι ἀξιόλογη ἀπὸ τὰ σιδηρικὰ καὶ ἀπὸ τὰ διάφορα ἄρματα ὁπȣ̃ εἰς αὐτὴν δουλεύονται. Τὸ νερὸ τȣ̃ ῥύακος ἀπάνω ςὸν ὁποῖο εἶναι ἡ πόλι, εἶναι ἐξαίρετο ςὸ βάψιμο τȣ̃ σιδήρȣ καὶ τȣ̃ τζιλικιȣ̃.

Ἅγιος Γκαλμιέρος, μικρὴ πόλι, ςὸ β. τȣ̃ Ἁγίȣ Στεφάνȣ.

Φέρς, Φόρον Σεγȣσιανῶν, πόλι μικρὴ, παλαιά.

Ῥοάνα, Ῥόδȣμνα, παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη πόλι, ἀπάνω ςὰ ἀριςερὰ τῆς Λοάρ, εἰς τὸ μέρος ὁπȣ̃ ἀρχίζει νὰ εἶναι πλευςή.

Βιλλαφράνσα, πόλι ὅμορφη, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Λυὸν ςὸ ἀ. β.

Μποζεὺ, πόλι.

Μπέλλαβίλλα, δυνατὴ καὶ ὅμορφη πόλι.

Περὶ τῆς ςρατηγίας τȣ̃ Ντοφινέ.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι ὅλο σύνθετη ἀπὸ διάφοραις μικραῖς ἐπικράτειαις ὁπȣ̃ εἶχαν ἑνωθῆ μὲ τὸν καιρό. Ὁ πρῶτος ξεχωριςὸς ἡγεμὼν ὁπȣ̃ ἐκατασήθηκε εἰς αὐτὴν εἰς τὰ 889, μὲ τὸ ἐπώνυμο κόντης, ὠνομάζονταν Γκυῆς· οἱ διάδοχοί τȣ ἀκολȣ́θησαν νὰ ὀνομάζονται ἔτζι, ἔχωντας τὸ ἐπώνυμο κόνται τȣ̃ Ἀλμπονιȣ̃ καὶ τῆς Γρατιανȣπόλεως, καὶ ὕςερα τȣ̃ Βιενναί. Ὁ ἡ Γκυῆς ἐπωνομάσθηκε Ντοφέν· ἐπειδὴ ἡ κορυφὴ τῆς περικεφαλαίας ἦταν σχηματισμένη εἰς σχῆμα δελφίνος. Αὐτὸς ἀπέθανε εἰς τὰ 1142 ἢ κατ' ἄλλες εἰς τὰ 1149. Τὸ ἐπώνυμό τȣ ἐμεταβάλθηκε εἰς τȣ̀ς διαδόχȣς τȣ εἰς ὄνομα ἀξίας διὰ τὴ μεγάλη ὑπόληψι ὁπȣ̃ εἶχαν εἰς αὐτὸν, μὲ τὸ νὰ ἐςάθηκε ἕνας ἡγεμὼν πολεμικός· ἀπ' αὐτὴν τὴν αἰτία ἔχασε καὶ ἡ ἐπαρχία τὸ παλαιό της ὄνομα, καὶ ἐμετονομάσθηκε Ντοφινέ. Οὐμβέρτος Ντοφὲν βλέποντας τὸν ἑαυτό τȣ ἄκληρο, ἄφησε κληρονόμο εἰς τὰ 1349 Κάρολο, μεγαλήτερο υἱὸ τȣ̃ Ἰωάννȣ μεγαλητέρȣ υἱȣ̃ τȣ̃ βασιλέως τῆς Φράντζας Φιλίππȣ ντὲ Βαλοὰ, μὲ συμφωνία νἄχη πάντοτε αὐτὸς καὶ οἱ ἀπόγονοί τȣ αὐτὸ τὸ ἐπώνυμο καὶ τὰ σημεῖα τȣ̃ Ντοφινέ.

Τὸ Ντοφινὲ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ εἰς τὸ δυτικὸ 36 λέγαις, καὶ 40 ἀπὸ τὸ βόρειο εἰς τὸ νότειο. Ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο τὴ Σαβόια καὶ τὴν Μπρέσσα· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὸ Πιεμόντι· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὴν Προβέντσα· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸν Ῥὸν ὁπȣ̃ τὸ χωρίζει ἀπὸ τὸ Λυονναὶ, καὶ ἀπὸ τὸ Λαγγεντόκ. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Ῥὸν, ὁ Ντυράνς, Δρȣεντίας τὸ παλαιὸ, ὁ Ἰζὲρ, Ἴσαρ τὸ παλαιὸ, καὶ ὁ Ντράκ. Δράκας τὸ παλαιό·

Τὸ Ντοφινὲ διαιρεῖται εἰς δυὸ, εἰς ἄνω Ντοφινὲ, καὶ εἰς κάτω. Τὸ ἄνω Ντοφινὲ εἶναι ἕνας τόπος βȣνώδης· διὰ τȣ̃το καὶ ὁ χειμῶνας διαρκέσερος· μ' ὅλον τȣ̃το εἶναι εὔφορο· οἱ αὐλῶνες κάμνȣν ἀρκετὰ γεννήματα, τὰ βȣνὰ ἔχȣν ἐξαίρεταις βοσκαῖς, καὶ βοτάναις. Τὸ κάτω Ντοφινὲ ὁπȣ̃ πιάνει τὴν παραποταμιὰ τȣ̃ Ῥὸν, εἶναι εὐφορώτερο, μάλιςα εἰς ἐλαιαῖς, γεννήματα καὶ κρασιά.

Γρατιανȣ́πολι, (Γκρενόμπλ Φραντζέζικα), πόλι μεγάλη, ὄμορφη, παλαιὰ, πολυάνθρωπη, μητρόπολι τȣ̃ Ντοφινὲ, μὲ ἐπισκοπὴ τȣ̀ς ὁποίας ὁ ἐπίσκοπος λέγεται πρίγκιπας τῆς Γρατιανȣπόλεως, μὲ ἀργυροκοπεῖο, μὲ παρλαμέντο καὶ τ. λ. Εἶναι εἰς τὸ ἄνω Ντοφινὲ, ἀπάνω εἰς τὸν Ἴσαρα ποταμὸ, 11 λέγαις ἀπὸ τὸ Σιαμπερὶ ςὸ δ. ν., 42 ἀπὸ Τȣρίνο ςὸ

σὸ δ. β., 16 ἀπὸ τὴ Βιέννα σὸ ἀ. ν., 124 ἀπὸ τὸ Π:
σὸ ἀ. ν. πλ: 45, 11′, 19″. μ: 23, 23′, 40″.

Μπαῤῥὸ, κάςρο δυνατὸ, ἀπάνω σὸν Ἴσαρα πο-
ταμὸ, 8 λέγαις ἀπὸ τὴ Γρατιανύπολι, 3 ἀπὸ τὸ
Σαμμπερί.

Σαιμποννὲ, πόλι, ἀπάνω σὸν Ντράκ.

Μπυὶς, Μεβιλιὸν, Μοντομπὰν, Νιὸνς, μικραῖς
πόλεις.

Γκὰπ, πόλι. Ὁ δύκας τῆς Σαβόιας τὴν πῆρε καὶ
τὴν ἔκαυσε εἰς τὰ 1692. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Γρατιανύπο-
λι 20 λέγαις σὸ ἀ. ν.

Σέῤῥα, Ταλλὰρδ, μικραῖς πόλεις.

Ἀμμπρὼν, πόλι ἀξιόλογη, ἀπάνω σὸν Δυρεντία,
εἰς ἕνα βράχο ἀπότομο 22 λέγαις ἀπὸ τὴ Γρατ: σὸ δ. ν.

Μοντντοφὲν, κάςρο ὀχυρὸ.

Μπριανσὸν, Βριγάντιον, πόλι παλαιὰ, μὲ ἕνα
κάςρο ἀπάνω εἰς ἕνα ἀπότομο βράχο, ὀνομαςὴ διὰ
τὴ μάννα ὁπῦ μαζόνυν εἰς τὰ περίχωρά της.

Βιέννα, Οὐϊέννα, πόλι παλαιότατη, περίφημη καὶ
ἀξιόλογη. Οὐϊέννα ἦταν περίφημη πόλι τῆς Κελτι-
κῆς καὶ πρὸ τοῦ Χ: ἀκόμι· αὐτὴ ἦταν ἡ μητρόπολι τῶν
Ἀλλοβρόγων. Ὁ ἀρχιεπίσκοπός της ἐπονομάζεται
πριμάτος τῶν πριμάτων· Εἶναι ἀπάνω εἰς τὰ ἀρι-
σερὰ τοῦ Ῥὸν ποταμοῦ, 6 λέγαις ἀπὸ τὸ Λυὸν σὸ
ν., 16 ἀπὸ τὴ Γρατιανύπολι σὸ δ. β.

Ἅγιος Μαρκελλῖνος, Κρεμιῦ πόλεις.

Ποντντεμποβοαζὲν, πόλι εἰς τὰ σύνορα τῆς Σα-
βόϊας, εἰς τὴν ὁποία ἀνήκει ἡ μισή.

Βαλάνσα, Οὐαλεντία, πόλι ἀξιόλογη, πο-
λυάνθρωπη καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς παλαιότεραις τῆς Φράν-
τζας, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο. Εἶναι περιτειχισμένη
μὲ τείχη, ἀπάνω εἰς τὰ ἀριςερὰ τοῦ Ῥὸν, 16 λέ-
γαις ἀπὸ τὴ Βιέννα σὸ ν. Εἶναι καὶ εἰς τὸ Λαγ-
γεντὸκ μιὰ μικρὴ πόλι ὁμώνυμη.

Μον-

Μοντλιμὰρ, μικρὴ καὶ ὡραία πόλι.

Ντία. πόλι ἀπάνω εἰς τὸν Δρὸμ ποταμὸ, 12
λέγαις ἀπὸ τὴ Γρατιανύπολι σὸ δ. ν.

Περὶ τῆς ςρατηγίας τῆς Γκυϊένας.

Αὐτὴ ἡ ςρατηγία εἶναι ἡ μεγαλήτερη τοῦ βα-
σιλείου· ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο τὴ Σαιντόνια, τὸ Ἀγ-
γυμαὶ, τὸ Λιμοζὲν καὶ τὴν Ὀβέρνια· ἀπὸ τὸ ἀνα-
τολικὸ, τὸ Λαγγεντὸκ· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὴν
κάτω Ναβάῤῥα, τὸ Μπεάρν, καὶ τὰ Πυρηναῖα·
ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸν Ὠκεανό· Περιέχει τὴ Γκυϊέννα
καὶ τὴ Γκασκόνια. Τὸ πλάτος της εἶναι 80 λέ-
γαις, καὶ τὸ μάκρος 90.

Ἡ Γκυϊέννα εἶχε τὸ παλαιὸ ξεχωριςοὺς αὐθέν-
τας μὲ τὸ ὄνομα Βασιλεῖς τῆς Ἀκυϊτανίας,
καὶ ὕςερα δοῦκες τῆς Ἀκυϊτανίας. Ἐλεονόρα, κόρη
τοῦ Θ′· Γυλλιέλμου δουκὸς τῆς Ἀκυϊτανίας ἐπῆρε ἄν-
δρα τὸν ζ. Λεοῦ βασιλέα τῆς Φράντζας. Αὐτὸς
ὕςερα τὴν ἐδιωξε, καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἐγγλιτέῤῥας
Ἕῤῥικος τὴν ἐπῆρε γυναῖκα, καὶ ἔγινε κύριος καὶ
τῆς Γκυϊέννας. Τέλος πάντων εἰς τὰ 1451 ἐνώθη-
κε μὲ τὴ Φράντζα.

Ὁ τόπος εἶναι εὔφορος καὶ κάμνει πολλὰ γεν-
νήματα καὶ καρποὺς καὶ κρασιὰ ἐξαίρετα. Οἱ ἀξιο-
λογώτεροι ποταμοὶ εἶναι μετὰ τὸν Γαρούνα καὶ τὸν
Δυράνιο, τώρα Ντορντόνια, ὁ Ἀτύριος, τώρα Ἀδοὺρ
καὶ ὁ Λώτιος, τώρα, Λότ.

Ἡ Γκυϊένα εἶναι σχεδὸν ὅλη σὰ δεξιὰ τοῦ Γαρου-
νοῦ, καὶ περιέχει 6 καπιλίκια μαζὶ μὲ τὴν κυρίως
Γκυιέννα. Τὰ κρασιὰ τῆς κυρίως Γκυϊέννας εἶναι τρα-
χεὰ, ἀφ' οὗ περάσουν ὅμως τὴ θάλασσα, γίνονται

ἐ-

ἐξαίρετα. Οἱ Ἐγγλέζοι καὶ Ὀλλανδέζοι φορτόνου καράβια τὸν χρόνο.

Μπορντὸ, Βυρδίγαλα, πόλι, παλαιότατη, μεγάλη, ὄμορφη, ἐμπορικὴ, πλούσια καὶ τρίτη τοῦ βασιλείου, μητρόπολι τῆς Γκουϊέννας, μὲ ἀρχιεπισκοπὴ, μὲ παρλαμέντο, μὲ ἀργυροκοπεῖο, μὲ γενικὸ σχολεῖο, μὲ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, μὲ τρία φρούρια, μὲ ἕναν καλὸ λιμένα, καὶ τ: καὶ τ:. Ἡ πραγμάτεια τοῦ Μπορντοῦ εἶναι ἀξιολογώτατη· ἀπὸ τὰ πρῶτα ὑποκείμενα εἰς τὰ ὁποῖα συνίσταται, εἶναι καὶ τὰ κρασιά. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὸν Γαρουνᾶ, 35 λέγαις ἀπὸ τὴ Ῥοσέλλα σὸ ν, 130 ἀπὸ τὸ Παρίσι σὸ ὸ. ν. πλ: 44, 50′, 18″. μ: 16, 55′, 52″. Ὁ περίφημος Μοντεσκιοῦ ἦταν ἀπὸ τὰ πέριξ τοῦ Μπορντοῦ.

Λιμμπούρνα, σὸ ά. τοῦ Μπορτοῦ.

Μπούργ, μικρὴ πόλι, ἀπάνω σὴν Ντορντόνια.

Φρονσὰκ, μικρὴ πόλι, 9 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ σὸ ά. β.

Μπλαὶ, πόλι δυνατὴ μὲ ἕνα φρούριο, μὲ ἕναν πολυσύχναστο λιμένα ἀπὸ τοὺς ξένους. Τὰ καράβια ὁποῦ ἀνεβαίνουν τὸν Γαρουνᾶ διὰ τὸ Μπορντὸ, εἶναι ὑποχρεωμένα νἀφίνουν εἰς αὐτὴν τὰ τόπια τους καὶ τὰ ἅρματά τους. Εἶναι ἀπάνω σὸν Γαρουνᾶ, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ εἰς τὸ β.

Ἐσπάρα. Μπαζὰς, μικραῖς πόλεις.

Λανιὸν, πόλι περίφημη ἀπὸ τὰ κρασιά της, σὰ ἀριστερὰ τοῦ Γαρουνᾶ.

Ῥεόλα, σὰ δεξιὰ τοῦ ἰδίου ποταμοῦ.

Καμὸν, Κασελζελοῦ, μικραῖς πόλαις.

Περιγκὲ, Πετροκόριοι, παλαιὰ πόλι, εἰς ἕναν καλὸ τόπο, 26 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ εἰς τὸ ά. β. Σώζονται εἰς αὐτὴν κάποια λείψανα ἀρχαιότητος.

Μουριδὰν, Μπερζερὰκ, Φόρσα, μικραῖς πόλεις.

Σαρ-

Σαρλὰτ, πόλι, εἰς τὴν ὁποία γίνεται μία πραγμάτεια ἀξιόλογη εἰς τὸ καρυδόλαδο. Εἶναι ἀνάμεσα εἰς βουνὰ, 35 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ εἰς τὸ ά.

Μπιρὸν, Μοντινιὰκ, μικραῖς πόλαις.

Ἀζὲν, Αγηνὸν, πόλι πλούσια, ὄμορφη καὶ παλαιὰ, ἀπάνω εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Γαρουνᾶ, εἰς ἕναν τόπο ὄμορφο, 30 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ σὸ. ά. ν. Αὐτὴ εἶναι μητρόπολι ἑνὸς κατιλικιοῦ τὸ ὁποῖο εἶναι ὁ εὐφορώτερος τόπος τῆς Γκουϊέννας.

Πορσαιντμαρὶ, δηλαδὴ, Λιμένας τῆς Παναγίας

Νέα πόλι, ἀπάνω εἰς τὸν Λότ.

Κλερὰκ, πόλι μὲ πλουσίους πραγματευτάς.

Αἰγκιλλιὸν, μικρὴ πόλι, εἰς τὴ συμβολὴ τοῦ Λὸτ καὶ Γαρουνᾶ.

Μαρμάνδα, μικρὴ πόλι, ἀπάνω σὸν Γαρουνᾶ.

Ντουρὰς (τὸ), μικρὴ πόλι.

Καὸρ, Καδυρκὸν, πόλι ἀξιόλογη, ἀπάνω σὸν Λὸτ ὁ ὁποῖος τὴν περικυκλόνει σχεδὸν ἀπ᾽ ὅλα τὰ μέρη. Εἶναι μητρόπολι ἑνὸς κατιλικιοῦ τὸ ὁποῖο εἶναι εὐφορώτατο. Ἀπέχει 25 λέγαις ἀπὸ τὴν Τουλοῦζα, σὸ β., 41 ἀπὸ τὸ Μπορντὸ σὸ ά., 126 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν.

Φιζεὰκ, πόλι μικρὴ σὸ ά. β. τοῦ Καορίου.

Μοασσὰκ, πόλι πλούσια, κοντὰ εἰς τὸν Γαρουνᾶ.

Μοντομπὰν, πόλι ὄμορφη καὶ ἐμπορικὴ μὲ μία ἀκαδημία.

Λοσέρτα, μικρὴ πόλι.

Ῥοδὲς, πόλι μεγαλούτζικη.

Μιλὼδ, πόλι, μητρόπολι ἑνὸς κατιλικιοῦ.

Βιλλαφράνσα, Ναζιὰκ, πόλεις.

Αἱ ἐφεξῆς πόλεις εἶναι εἰς τὴ Γκασκόνια.

Ντάξα ἢ Ἄξα, Ὕδατα Ταρβηλικὰ, πόλι παλαιὰ, ἀρκετὰ μεγάλη, ἀξιόλογη ἀπὸ τὰ θερμά της, τὰ ὁποῖα ἦταν ὀνομαστὰ καὶ εἰς τοὺς Ῥωμάνους. Οἱ Σα-

ρα-

ϱακηνοὶ τὴν ἐχάλασαν εἰς τὰ 920. Εἶναι ἀσίδοτη, εἰ-
ναι ἀπάνω σὸν 'Αδὸρ ποταμὸ, 10 λέγαις ἀπὸ τὴ
Μπαϋόννα σὸ ἀ. β., 30 ἀπὸ τὸ Μπορντὸ σὸ ν. δ. ν,
160 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν. δ. ν.

Ταρτάσι, πόλι μικρὴ σὸ ἀ. β. τῆς "Αξας.

'Αλμπρὲτ, εἰς τὸ βόρειο τȣ̃ Ταρτασίȣ.

Κονδὸμ, κονδόμιον, πόλι, 30 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ σὸ ἀ. ν.

Νερὰκ, Γκαμπαρὲτ, μικραῖς πόλεις.

"Οσια, Αὔγȣσα Αὐσκίων, πόλι μὲ ἀρχιεπισκοπή, τῆς ὁποίας ὁ ἀρχιεπίσκοπος εἶναι ἕνας ἀπὸ τȣς πλȣσιώτατȣς τȣ̃ βασιλείȣ, καὶ πρῶτος τῆς Γκασκόνιας. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὴν κορυφὴ καὶ εἰς τὸ κατηφορικὸ ἑνὸς βȣνȣ̃, 15 λέγαις ἀπὸ τὴν Τȣλȣ̃ζα σὸ δ. 35 ἀπὸ τὸ Μπορντὸ εἰς τὸ ἀ. ν., 150 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν. δ. ν. πλ: 43, 40΄. μ: 18, 10΄.

Λεκτȣ̃ρα, πόλι παλαιὰ, δυνατὴ, μὲ ἕνα κάςρο καὶ πολλὰ μοναςήρια. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα βȣνὸ, 143 λέγαις ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν. δ. ν.

Λαβὶτ, εἰς τὸ ἀ. β. τῆς Λεκτȣ́ρας.

Βερντὺν, πόλι, ἀπάνω σὸν Γαροννα.

Ζιμὸντ, μικρὴ πόλι.

Φλευράνσα, Μιράντα, Κασελνὸ ντὲ Μανιοὰκ, μικραῖς πόλεις.

Σαινσεβὲρ, πόλι ὄμορφη.

Αἴρα, πόλι μητρόπολι τῆς κυρίως Γκασκόνιας, ἀπάνω εἰς τὸ κατηφορικὸ ἑνὸς βȣνȣ̃.

Γκρενάδα, Μὸντ ντὲ Μαρσὰν, πολίχνια.

Μπαϋόννα, πόλι πλȣσία, ἐμπορικὴ, δυνατὴ, 1 λέγα ἀπὸ τὴ θάλασσα, 10 ἀπὸ τὴν "Αξα σὸ δ. ν. 17 ἀπὸ τὴν Παμπελȣ́να σὸ β., 170 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν. δ. ν. πλ: 43. 29, 21΄΄. μ: 16, 9.

Μολεὸν, μικρὴ πόλι.

Τάρμπα, πόλι πολυάνθρωπη, εἰς μιὰ ὄμορφη πεδιάδα, σὰ ἀρισερὰ τȣ̃ 'Αδὸρ ποταμȣ̃, 45 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ σὸ ἀ. ν. α.

Μπανιέρα καὶ Μπαρὲζ, δυὸ χώραις ὀνομαςαῖς ἀπὸ τὰ θερμάτες.

Σαινμπερτρὰνδ, πόλι μικρὴ, κοντὰ εἰς τὸν Γαροννȣ̃ εἰς τὸ μεσημβρινὸ, ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο.

Σαινγκοδὲν, πόλι μικρὴ, ἀπάνω σὸν Γαροννȣ̃.

Λομπὲζ, Μυρὲτ, πολίχνια.

Σαινλιζιὲ, Σαινζιρὸν, πολίχνια.

Περὶ τῆς ςρατηγίας τȣ̃ Μπεαρνίȣ.

Αὐτὴ ἡ ςρατηγία περιλαμβάνει τὸ Μπεάρν καὶ τὴν κάτω Ναβάῤῥα. Τὸ Μπεάρν ἔχει ἀπὸ τὸ νότειο τὴ Σπάνια. τὸ μάκρος τȣ εἶναι 16 λέγαις καὶ τὸ πλάτος 12. 'Ο τόπος μ' ὅλον ὁπȣ̃ εἶναι βȣνώδης, εἶναι ἀρκετὰ εὔφορος εἰς γεννήματα καὶ εἰς βοσκαῖς, κάμνει πολλὰ κρασιὰ καὶ καλά· ἔχει μέταλλα μολυβίȣ, χαλκȣ̃, σιδήρȣ. Εἶναι πολυανθρωπότατος, εὐγαίνȣν κάθε χρόνο πολλοὶ ἀπὸ τȣς κατοίκȣς καὶ πηγαίνȣν σὴ Σπάνια διὰ νὰ δȣλεύȣν. Φυλάγει κάποια τῆς παλαιᾶς ξεχωριςῆς τȣ διοικήσεως.

Πὸ, πόλι ὄμορφη, μητρόπολι τȣ̃ Μπεαρνίȣ, μὲ παρλαμέντο, μὲ ἀργυροκοπεῖο, μὲ γενικὸ σχολεῖο, μὲ ἀκαδημία τῶν ἐπιςημῶν καὶ τῶν ἐλευθερίων τεχνῶν, καὶ ἕνα παλάτι σὸ ὁποῖο ἐγεννήθηκε ὁ δ΄ Ἐῤῥίκος 1557 Δεκεμβρίȣ 2. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕνα ψήλωμα, εἰς τȣς πρόποδας τȣ̃ ὁποίȣ περνᾷ ὁ Γάβαρος ποταμὸς, 10 λέγαις ἀπὸ τὴν Τάρμπα σὸ δ., 39 ἀπὸ τὸ Μπορντὸ σὸ ν. 167 ἀπὸ τὸ Π: σὸ δ. ν. πλ: 43, 15. μ: 17, 6΄.

'Ολερὸν, πόλι ἔμορφη ςὸ δ. ν. τῆς ἀνωτέρω.

Ναβαῤῥένς, μικρὴ πόλι, εἰς μιὰ πεδιάδα εὔφορη.

Λεσκὰρ, πόλι ςὸ δ. β. τῦ Πό.

'Ορτὲζ, μικρὴ πόλι.

'Η κάτω Ναβάῤῥα ἦταν ἕνα μικρὸ μέρος τῦ βασιλεῖυ τῆς Ναβάῤῥας, τὸ ὁποῖο Φερδινάνδος βασιλεὺς τῆς 'Αραγόνας τὸ πῆρε εἰς τὰ 1512.

Σαινζεαννιε ντεπὲρτ, κάςρο δυνατὸ, μητρόπολι τῆς Φραντζέζικης Ναβάῤῥας, ἀπάνω ςὸν Νίβα ποταμὸ, κοντὰ ςὰ Πυρηναῖα ὄρη, εἰς τὲς πρόποδας ἑνὸς βυνῦ ὅπε εἶναι ἕνα ςενόςρατο. Οἱ Πυρηνιῶται ὀνομάζεν Πὸρτ τὰ παρόμοια μέρη.

Σαιντπαλαὶς, πόλι ἀπάνω ςὸν Μπιντῦζα ποταμό.

Γκραμὸντ, εἰς τὸ βόρειο τῦ Σαιντπαλαισιῦ.

Περὶ τῆς ςρατηγίας τῦ Φοᾶ.

Φοὰ, πόλι, μητρόπολι, κοντὰ εἰς βυνά.

Παμιὲρ, πόλι ςὸ βόρειο τῦ Φοᾶ. ὁ ἐπίσκοπός της εἶναι πρόεδρος τῆς γενικῆς συνάξεως τῦ τόπυ.

Σαβερντὼν, μικρὴ καὶ ὀμορφέτζικη πόλι μὲ ἀρκετὲς κατοίκυς.

Μαζέρα, Ταρασκὼν, μικραῖς πόλεις.

Περὶ τῆς ςρατηγίας τῦ 'Ρυσιλλιωνιῦ.

Τὸ 'Ρυσιλλιὼν εἶναι ἕνα κομιτάτο, καὶ ἦταν ποτὲ τῶν βασιλέων τῆς 'Αραγόνας. 'Ιωάννης, βασιλεὺς

τῆς

τῆς 'Αραγόνας τὸ ἔβαλε ἀμανέτι ςὰ 1492 εἰς τὸν ια' Λυΐ, καὶ ὕςερα μὲ τὸ νὰ μὴν ἐπλήρωσε τἄσπρα, τὸ κομιτάτο ἔμεινε ςὴ Φράντζα. 'Ο η' Κάρολος τὸ δῶσ' ὀπίσω εἰς τὰ 1493 εἰς τὸν βασιλέα τῆς 'Αραγόνας Φερδινάνδο, μὲ συμφωνία νὰ μὴ βοηθήσῃ τὲς Νεαπολίτας· ἐκεῖνος ὅμως τὸ φύλαξε χωρὶς νὰ φυλάξῃ τὴν ὑπόσχεσί τυ. 'Ο ιγ'. Λεΐς τὸ πῆρε εἰς τὰ 1659, καὶ μετὰ τὴν εἰρήνη τῶν Πυρηναίων ὀρῶν ἔμεινε ςὴ Φράντζα.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶναι ἀπάνω ςὴ Μεσόγειο, καὶ ἔχει ἀπὸ τὸ νότειο τὴ Σπανία. 'Η γῆ της δὲν εἶναι εὔφορη παρὰ εἰς ἐλιαῖς, κρασιὰ καὶ εἰς βοσκαῖς.

Περπινιὰν, πόλι δυνατὴ καὶ ἀξιόλογη, μητρόπολι τῦ 'Ρυσιλλιωνιῦ, μὲ μιὰ ἀκρόπολι πολλὰ καλὴ, μὲ ἕνα ἀργυροκοπεῖο, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο. Εἶναι ἀπάνω ςὸν Θέτι ποταμὸ, ὡς 3 λέγαις ἀπὸ τὴ Μεσόγειο, 35 ἀπὸ τὴν Τυλῦζα ςὸ ἀ. ν., 12 ἀπὸ τὴ Ναρβῶνα ςὸ ν. δ. ν., 30 ἀπὸ τὸ Μοντπελιὲ ςὸ δ. ν., 175 ἀπὸ τὸ Π: ςὸ ν. πλ: 42, 41', 55''. μ: 20, 34', 5''.

"Ελνα (ἡ), "Ελενα, πόλι μικρὴ, ἀπάνω εἰς τὸν Τέκο ποταμὸ, κοντὰ εἰς τὴ Μεσόγειο, 2 λέγαις ἀπὸ τὸ Περπινιάν.

'Ριβεσάλτα, χώρα ὀνομαςὴ ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα κρασιά της.

Κολιῦρα, κάςρο δυνατὸ, ςὸ δ. ν. τῦ Περπινιανιῦ, ἀπάνω ςὴ Μεσόγειο.

Μπελλεγκάρντα, κάςρο δυνατὸ εἰς τὴν Πυρήνη.

Βίλλα Φράνκα, πόλι μικρὴ, ἀπάνω ςὸν Θέτι.

Μοντλυὶ, κάςρο δυνατὸ, κτισμένο ἀπὸ τὸν ιδ' Λυΐ διὰ νἆναι προπύργιο τῆς Φράντζας κατὰ τῶν Σπανιόλων. Τὰ ὀχυρώματά τυ εἶναι τῦ ἀρχιςρατήγυ Βομπὰν, τῦ περιφήμυ εἰς τὰ τέτοια.

Πε-

Περὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Λαγγεντοκίου.

Αὐτὴ ἡ στρατηγία περιλαμβάνει τὸ Λαγγεντὸκ καὶ τὰ Κέμμενα (Σεβὲνν Φραντζέζικα). Ἐκτάνεται 90 λέγαις ἀπὸ τὸ δυτικονότειο εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο, ἀπὸ τὴ Βαλαντίνα ἕως σταῖς ἄκραις τοῦ Λϋοννεΐ. Τὸ πλάτος της εἶναι πολλὰ ἄνισο.

Αὐτὸς ὁ τόπος ἐπέρασε ἀπὸ τοὺς Ῥωμάνους ὁποῦ εἶχαν τὸν ὀνομάση Ναρβωνῆτιν Γαλατία, εἰς τοὺς Γότθους. Ὁ Κλοβοῦς τοὺς ἐνίκησε κ' ἐπῆρε τὴν Τολῶσσα, μητρόπολι τοῦ βασιλέως τους. Κάρολος ὁ Μαρτέλος ἐνίκησε τοὺς Σαρακηνοὺς στὰ 725, καὶ ὁ Πεπῖνος ὁ ὑιός του καὶ διάδοχός του ξαναέγινε πάλιν κύριος αὐτοῦ τοῦ τόπου τὸν ὁποῖο ὠνόμασαν Γοτθία καὶ Σεπτιμανία. Ὁ Κάρολος ὁ μέγας ἐκατάστησε διοικητὰς μὲ ἐπωνυμίαις κόντων, μαρκέζων καὶ δουκῶν. Οἱ κόνται τῆς Τουλούζας ἀφ' οὗ ἔγιναν ἀπόλυτοι καὶ ἀνεξάρτητοι, ὑπόταξαν σχεδὸν ὅλο τὸ Λαγγεντόκ. Ῥαιμόνδος ὁ ὑστερινὸς κόντης τῆς Τουλούζας ἀῤῥαβώνιασε τὴ μονογενῆ του κόρη Ἰωάννα μὲ τὸν Ἀλφόνσο ἀδελφὸ τοῦ ἁγίου Λουΐ, μὲ συμφωνία, ἂν ἤθελε ἀποθάνη χωρὶς παιδιὰ, τὸ Λαγγεντὸκ νὰ ἑνόνεται μὲ τὴ Φράντζα. Αὐτὸ ἀκολούθησε εἰς τὰ 1271, καὶ Φίλιππος ὁ Τολμηρὸς ἐξουσίασε αὐτὴν τὴν ἐπαρχία· εἰς τὰ 1361 ὅμως ἑνώθηκε μὲ τὴ Φράντζα. Τὸ Λαγγεντὸκ ἔχει ταῖς τοπικαῖς του γενικαῖς σύναξες, αἱ ὁποίαις γίνονται κάθε τρία χρόνια.

Τὸ Λαγγεντὸκ εἶναι ἡ χαριέστερη καὶ εὐφορώτερη ἐπαρχία τῆς Φράντζας, μάλιστα τὸ κάτω Λαγγεντόκ. Πλήθει ἀπὸ γεννήματα, ἀπὸ καλὰ κρασιὰ, ἀπὸ ζῶα, ἀπὸ κυνήγια, ἀπὸ ἐλιαῖς, ἀπὸ σῦκα καὶ ἀπὸ ἄλλους πολλοὺς καὶ καλοὺς καρπούς. Τὰ ποτάμια του καὶ

ἡ Μεσόγειος χορηγοῦν εἰς αὐτὸ πολλὰ καὶ διάφορα ψάρια. Εὑρίσκονται μέταλλα σιδήρου, λατομίαις μαρμάρου, ἀλαβάστρου. Εἰς τὰ παραθαλάσσια μέρη εἶναι καὶ κρίταμα πολλά. Εἰς τὸ κάτω Λαγγεντὸκ γίνεται καὶ πρινοκόκκι.

Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Γαροννᾶς, ὁ Ῥὸν, ὁ Τὰρν, Τάρνις, ὁ Ὄδ, Ἄταξ. Ὁ Τὰρν χύνεται μέσα στὸν Γαροννᾶ· ὁ Ὄδ, στὴ Μεσόγειο. Ἡ Λοὰρ ἔχει κ' αὐτὴ ταῖς πηγαῖς της στὸ Λαγγεντόκ.

Ὅροι τοῦ Λαγγεντοκίου ἀπὸ τὸ βόρειο εἶναι, τὸ Λυονναὶ, ἡ Ὀβέρνια, τὸ Ῥουέργκ, ἡ Γκουϊέννα· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, ὁ Ῥόν· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, ἡ Μεσόγειος καὶ τὸ Ῥουσιλλιὸν καὶ τὸ Φοά· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, ἡ Γκασκόνια. Διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, εἰς τὸ ἄνω Λαγγεντὸκ, εἰς τὸ δυτικό· εἰς τὸ κάτω, εἰς τὸ ἀνατολικό· εἰς τὰ Κέμμενα, στὸ ἀνατολικοβόρειο.

Τὸ Λαγγεντὸκ εἶναι ἡ ἐπαρχία τῆς Φράντζας ὅπου οἱ κληρικοὶ εἶναι περισσότεροι καὶ πλουσιώτεροι. Εἶναι 3 ἀρχιεπίσκοποι καὶ 20 ἐπίσκοποι.

Εἰς τὸ ἄνω Λαγγεντόκ.

Τουλοῦζα, Τολῶσσα, πόλι παλαιότατη, μεγάλη, ὄμορφη, καὶ μιὰ ἀπὸ ταῖς ἀξιολογώτεραις τοῦ βασιλείου, μητρόπολι ὅλης τῆς ἐπαρχίας, μὲ ἀρχιεπισκοπὴ, γενικὸ σχολεῖο, ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, καὶ τῶν ἐπιγραμμάτων, μὲ ἄλλη μιὰ ἀκόμι, μὲ παρλαμέντο, μὲ ἀργυροκοπεῖο καὶ τ: καὶ τ:. Τολῶσσα ἦταν ἀκόμι μιὰ πόλι ἀξιόλογη μὲ ἕνα ἱερὸ πλουσιώτατο πρὸ τοῦ νὰ περάσουν οἱ Ῥωμάνοι εἰς τὴν Κελτική. Τουλοῦζα δὲν εἶναι πολυάνθρωπη ἀναλόγως μὲ τὸ μέγεθός της, μήτε ἐμπορικὴ τόσο, καθὼς τὸ ἀπαιτεῖ ἡ τοποθεσία της. Οἱ Τουλουζιῶται ἔχουν κλίσι περισσότερη εἰς τὰ

ἐγκύκλια μαθήματα καὶ εἰς ταῖς ἐπιςήμαις, παρὰ εἰς τὴν πραγματείαν· διὰ τοῦτο κ' εὐγῆκαν πολλοὶ προκομμένοι. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Γαροννᾶ, κοντὰ ἐκεῖ ὅπου τελειόνει ἡ βασιλικὴ διώρυγα, 50 λέγαις ἀπὸ τὸ Μπορντὸ ςὸ δ. ν., 45 ἀπὸ τὸ Μοντπελιὲ ςὸ δ., 150 ἀπὸ τὸ Π: ςὸ ν. δ. ν. πλ: 43, 35, 54". μ: 19, 6, 13". Ὕςερα ἀπὸ τὰ 1757 δὲν κόφτουν πλέον νομίσματα εἰς τὴν Τουλοῦζα.

Ἡ βασιλικὴ διώρυγα ἐπωνομάσθηκε ἔτζι ἀπὸ τὸν βασιλέα Λουΐ ιδ´· ὅπου τὴν ἔκαμε, ἔργο θαυμαςὸ ὅπου ἑνόνει τὴν μεσόγειο μὲ τὸν Ὠκεανό. Ἀρχίζει ἀπὸ ἕναν λιμένα ὅπου εἶναι ἀναμεταξὺ ςὴν Ἄγδη καὶ τὸ Μοντπελιὲ, καὶ πηγαίνει καὶ χύνεται μέσα εἰς τὸν Γαροννᾶ κοντὰ εἰς τὴν Τουλοῦζα. Ἔκοψαν, ἐτρύπησαν βουνὰ ὁλόκληρα διὰ νὰ τὴν κάμουν, ὑψήλωσαν τόπους χαμηλούς. Στὴ Νορούζα ὅπου εἶναι ὁ ὑψηλότερος τόπος ἀναμεταξὺ ςαῖς δυὸ θάλασσαις, ἔκαμαν μιὰ λεκάνη 150 ὀργυαῖς τὸ πλάτος καὶ 200 τὸ μάκρος· Αὐτὴ ἡ λεκάνη εἶναι ὁ τόπος ὅπου μεράζεται τὸ νερό· κ' διὰ νὰ μὴ λείπῃ κάμμια φορὰ ἀπ' αὐτὴ, ἔκαμαν μιὰ ςέρνα κοντὰ ςὸ Ῥεβὲλ, 1200 ὀργυαῖς τὸ μάκρος, καὶ 500 τὸ πλάτος, κ' 20 τὸ βάθος. Αὐτὴν τὴ σχηματίζουν δυὸ βουνὰ κ' ἕνα ἔρυμα δυνατὸ τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ βάσι της· καὶ εἶναι εἰς κατάςασι ὅπου νὰ χορηγῇ πάντοτε νερὸ ςὴ διώρυγα.

Βερφέλ, δηλαδὴ Πρασινόφυλλο, πόλι.

Μοντέσι, μικρὴ πόλι, κοντὰ εἰς τὸν Γαροννᾶ.

Ἀλμπὶ, πόλι ἀπάνω ςὸν Τὰρν ποταμό· τὰ περίχωρά της εἶναι χαριέςατα, τὰ ςεριάνια της, τὰ καλλίτερα τοῦ Λαγγεντοκοῦ, 15 λέγαις ἀπὸ τὴν Τουλοῦζα ςὸ ἀ. β.

Γκαλλιὰκ, πόλι ἀπάνω ςὸν Τὰρν, 5 λέγαις ἀπὸ τὸ Ἀλμπὶ ςὸ δ. ν.

Ῥαμπασὲν, Ῥεαλμὸντ, μικραῖς πόλεις.

Κά-

Κάςρα (ἡ), πόλι ἀξιόλογη. Οἱ κάτοικοί της ἀφ' οὗ ἐδέχθηκαν τὸν Καλβινισμὸ, ὠχυρωποίησαν τὴν πόλι, καὶ ἐκακάςησαν ἕνα εἶδος δημοκρατίας· εἰς τὰ 1629 ὑποτάχθηκαν εἰς τὸν ιγ´ Λουΐ. Ἡ Κάςρα εἶναι ἡ πατρίδα τοῦ Ἀνδρέα Ντασιὲ, περιφήμου ἀπὸ ταῖς μεταφρασές του. Εἶναι εἰς ἕναν αὐλῶνα χαριέςατο, 14 λέγαις ἀπὸ τὴν Τουλοῦζα ςὸ ἀ. Κοντὰ εἰς τὴν Κάςρα εὐγαίνουν τερκίναις.

Λαβὼρ, πόλι, 8 λέγαις εἰς τὸ ἀ. β. τῆς Τουλούζας.

Πουλορὰν ςὸ ἀ. ν. τοῦ Λαβορίου. Αὐτὴ εἶχε ποτὲ μιὰ ἀκαδημία περίφημη τῶν Καλβίνων, ἡ ὁποία ἐβάςαξε ἕως εἰς τὴν ὀλέθρια ἀναίρεσι τοῦ δόγματος τῆς Νάντας.

Ῥεβὲλ, μικρὴ πόλι.

Κασελνοδαρὶ, Μιρποὰ, Σιαλάμπρα, πόλεις μικραῖς.

Ῥιεῦ, μικρὴ πόλι.

Βαλαντίνα, πόλι ἀπάνω ςὸν Γαροννᾶ.

Σαινμπεὰτ, μικρὴ πόλι, ἀπάνω ςὸν Γαροννᾶ.

Εἰς τὸ κάτω Λαγγεντὸκ.

Ἀλὲτ, Λιμοῦ, Κιλλὰν, Σαιντὸλ, μικραῖς πόλεις.

Καρκασόνα, Καρκασὼν, πόλι παλαιὰ, ὄμορφη, μὲ ἕνα φρούριο. Εἶναι ὀνομαςὴ ἀπὸ ταῖς διάφοραις τζόχαις ὅπου βγάνει. Κεῖται ἀπάνω εἰς τὸν Ὂδ ὅπου τὴν διαιρεῖ εἰς δυὸ, 12 λέγαις ἀπὸ τὴ Ναρβῶνα ςὸ δ., 19 ἀπὸ τὴν Τουλοῦζα ςὸ ἀ. ν.

Σαιντὸν, ὄμορφη πόλι· δὲν εἶναι ὅμως ἀναλόγως μὲ τὸ μέγεθός της κατοικημένη.

Σαινσινιὰν, ὄμορφη πόλι.

Ναρβῶνα, Ναρβὼν, πόλι παλαιότατη, κτισμένη 336 ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης. Αὐτὴ ἡ πόλι ἦταν πε-

περίφημη σὸν καιρὸ τῶν Ῥωμάνων· βλέπει τινὰς ἀκόμι πολλὰ λείψανα τῆς παλαιᾶς της λαμπρότητος. Εἶναι ἀπάνω εἰς μιὰ διώρυγα (ἔργο τῶν Ῥωμάνων) ὀπῦ τὴν ἑνόνει μὲ τὴ θάλασσα, 2 λέγαις ἀπ' αὐτὴν, 12 ἀπὸ τὸ Περπινιὰν σὸ ἀ. β., 19 ἀπὸ τὸ Μοντπελιὲ σὸ ἡ. ν., 30 ἀπὸ τὴν Τελῦζα σὸ ἀ. ν. α., 161 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν., πλ: 43. 11′, 13″. μ: 20, 41′, 9″.

Μπεζιὲρ, Βιλτέρα Στράβων, Βαιτίται Πτολεμαῖος, πόλι παλαιὰ, ὅμορφη. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο εὔφορο καὶ ἠδονικὸ, εἰς ἕνα περιέχον καθαρότατο· ἡ χαριέσατη τοποθεσία της ἔδωσε ἀφορμὴ εἰς ἕνα λόγο Λατινικὸ, ἂν ὁ Θεὸς ἤθελε θελήση νὰ κατοικήση σὴ γῆ, ἤθελε διαλέξη διὰ κατοικία τυ τὸ Μπιζιέρ· οἱ βωμολόχοι προσθέτυν, διὰ νὰ σαυρωθῇ πάλιν. Εἶναι ἀπάνω εἰς ἕναν λόφο κοντὰ εἰς τὸν Ὀρπ (Ὄροβον), κοντὰ εἰς τὴ βασιλικὴ διώρυγα, 3 λέγαις ἀπὸ τὴ θάλασσα, 5 ἀπὸ τὴ Ναρβῶνα σὸ ἀ. β., 157 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν.

Ἄγδα, Ἀγάθη, ὄνομα ὀπῦ τῆς τὄδωσαν οἱ Μασσαλιῶται οἱ κτίσαι της, πόλι παλαιὰ, καλοκατοικημένη, ἀπάνω σὸν Ἐρὸ (Ἀραύραρον) ποταμὸ, κοντὰ εἰς ταῖς ἐκβολαῖς τυ, 7 λέγαις ἀπὸ τὴ Ναρβῶνα σὸ ἀ. β.

Σέττα ἢ Πορσαινλεὶ, δηλαδὴ Λιμένας τῦ ἁγίυ Λεῦ· ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει ἡ βασιλικὴ διώρυγα.

Πεζενάσι, πόλι παλαιὰ, πολυάνθρωπη, ἐμπορικὴ, εἰς μιὰ τοποθεσία χαριέσατη, 8 λέγαις ἀπὸ τὸ Μοντπελιὲ σὸ δ. ν.

Μοντπελιὲ, πόλι ἀπὸ ταῖς ὀμορφότεραις τῆς Φράντζας, καὶ μεγαλήτεραις τῦ Λαγγεντοκιῦ μετὰ τὴν Τελῦζα, μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο, τῦ ὁποίυ τὸ μέλος τῆς Ἰατρικῆς εἶναι περίφημο, μὲ μιὰ ἀκαδημία, ὀνομαζόμενη βασιλικὴ συμμορία τῶν ἐπι-

ςη-

ςημῶν, μὲ κάςρο, μὲ ἀργυροκοπεῖο, καὶ μὲ πολλαῖς ὄμορφαις οἰκοδομαῖς. Τὰ πέριξ εἶναι κατάφυτα ἀπὸ ἐλιαῖς καὶ ἀμπέλια. Οἱ Καλβῖνοι τὴν πῆραν εἰς τὸν γ΄. Ἑρρίκο, καὶ τὴν ἐβάσαξαν ἕως εἰς τὰ 1622. Εἶναι 2 λέγαις μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, ἀπάνω εἰς ἕνα ποτάμι ὀπῦ περνᾷ ἀπὸ πολλὰ μέρη τῆς πόλεως μὲ ὑπόγεια αὐλάκια, 11 ἀπὸ τὴ Νὶμ σὸ δ. ν., 19 ἀπὸ τὴ Ναρβῶνα σὸ ἀ. β., 14 ἀπὸ τὴν Ἄρλα σὸ δ. ν. 152 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ν., πλ: 43, 36′, 36″. μ: 21, 32′, 44″.

Λυνὲλ, Φροντινιὰν, πόλεις περίφημαις ἀπὸ τὰ μεσκάτα κρασιά.

Μπαλαρὺκ, Μαγκελόνα, Λοδέβα, Κλερμὸντ, Μπεδαριεῦ, μικραῖς πόλεις.

Νὶμ, Νέμαυσος, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, ἐμπορικὴ, μὲ μιὰ ἀκαδημία τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων καὶ τ:. Ἀναμεταξὺ εἰς ταῖς ἀρχαιότητες ὀπῦ κάμνυν αὐτὴν τὴν πόλι περίφημη, εἶναι ἀξιοθέατος ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, κτισμένος ἀπὸ τὺς Ῥωμάνυς κοντὰ εἰς μιὰ ὄμορφη βρύσι ὀπῦ κάμνει ἕνα ποτάμι μὲ τὰ νερά της. Ὁ ναὸς δὲν σώζεται ὁλόκληρος. Φαίνεται ἀκόμι ὁ βωμὸς εἰς τὸν ὁποῖο ἐγίνυνταν αἱ θυσίαις, αἱ πέτραις μὲ ταῖς ὁποίαις εἶναι κτισμένος, εἶναι πολλὰ μεγάλαις. Τὸ ἀμφιθέατρο ὀπῦ σώζεται ὁλόκληρο, εἶναι ἀξιοθέατο· καθὼς καὶ ἕνα σπίτι τετράγωνο, οἰκοδομὴ θαυμάσια. Οἱ Ἐγγλέζοι ἐπῆραν τὴ Νὶμ σὰ 1417. Οἱ κάτοικοι εἶχαν δεχθῆ τὸν Καλβινισμό· ὁ ιδ΄. ὅμως Λυΐς τὺς ἐγκρέμνισε τὺς ναύς τυς, καὶ ἔκαμε καὶ ἕνα κάςρο διὰ νὰ τὺς βαςᾷ πάντοτε σὰ μὲ τὸ χαλινάρι. Εἶναι εἰς μιὰ πεδιάδα ἠδονικώτατη, καὶ πλέσια ἀπὸ κρασιὰ, λάδια, κυνήγια καὶ ζῶα, 5 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἄρλα σὸ δ. β., 8 ἀπὸ τὸ Ἀβινιὸν σὸ δ. ν., 11 ἀπὸ τὸ Μοντπελιὲ σὸ ἀ. β., 30 ἀπὸ τὴ

Ναρ-

Ναρβῶνα ςὸ ἀ. β., 147 ἀπὸ τὸ Π: ςὸ ν. ἀ. ν. πλ: 43, 50΄, 25΄΄. μ: 21, 1΄, 11΄΄.

Οὐζὲλ, Πονσαιντεσπρὶ, δηλαδὴ Γεφύρι τοῦ ἁγίου πνεύματος, Μπανίολ, Ἀραμὸν, μικραῖς πόλεις.

Εἰς τὰ Κέμμενα.

Κέμμενα ὀνομάζονται κυρίως τὰ ὑψηλὰ βουνὰ ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικοβόρειο τοῦ Λαγγεντοκιοῦ· καταχρησικώτερο ὅμως ὀνομάζεται καὶ ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖο εἶναι αἱ ἀφεξῆς πόλεις.

Μάνδα, Φλοράκ, Λαγκόνια, Μαρβεζιὸλ, Βιβιὲ, Σαιντανδεὸλ, Τουρνὸν, Ἀνν[illegible]ὶ, Ζιογέζα, πολίχνια.

Πεῦ, πόλι ἀξιόλογη καὶ πολυάνθρωπη, 57 λέγαις ἀπὸ τὴν Τουλοῦζα ςὸ ἀ. β. πλ: 45, 25΄, 2΄΄. μ 21, 33΄, 21΄΄.

Ἰοσινιὸ, ςὸ βόρειο. Μονεςιὲ, κοντὰ ςὴ Λοάρ.

Περὶ τῆς ςρατηγίας τῆς Προβάνσας.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία εἶχε ποτὲ τοὺς ξεχωρισοὺς της κυρίους, ὁποῦ τὴν ἐξουσίασαν πολὺν καιρὸ μὲ τὸ ἐπώνυμο κόνται· ἐπέρασε εἰς τὸν Κάρολο ἀδελφὸ τοῦ Ἁγίου Λουῆ μὲ τὸν γάμο τῆς κληρονόμου τῆς Προβάνσας. Κάρολος τοῦ Ἀνζιοῦ ὁ ὑςερινὸς κόντης ἄφησε κληρονόμο εἰς τὰ 1481 τὸν Θ΄ Λουῆ, καὶ ἔτζι ἡ Προβάνσα ἑνώθηκε μὲ τὴ Φράντζα.

Αὐτὴ ἡ ἐπαρχία ὁποῦ οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Ἐπαρχία, ἔχει ἀπὸ τὸ βόρειο, τὸ Ντοφινέ· ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ, τὰ Ἄλπη καὶ τὸν Βὰρ ποταμὸ ὁποῦ τὴν χωρί-

ρί-

ρίζει ἀπὸ ταῖς ἐπικράτειαις τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδοῦς· ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸ, τὴ Μεσόγειο· ἀπὸ τὸ δυτικὸ, τὸν Ῥὸν ὁποῦ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὸ Λαγγεντόκ. Τὸ μάκρος της εἶναι κοντὰ 55 λέγαις, καὶ τὸ μεγαλήτερο πλάτος 40.

Διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ εἰς κάτω Προβάνσα· ἡ ἄνω ὁποῦ εἶναι ςὸ βόρειο εἶναι ἕνας τόπος εὐκραὴς, πλούσιος, εὔφορος, καὶ ἔχει καλαῖς βοσκαῖς· εἰς τὴν κάτω ὁ ἀέρας εἶναι πολλὰ ζεςὸς, ἡ γῆ ξερὴ καὶ ἀμμώδης· φτωχὴ ἀπὸ γεννήματα καὶ βοσκαῖς· κάμνει ὅμως πολλὰ καὶ ἐξαίρετα κρασιὰ. λάδια πολλὰ καὶ τὰ καλλίτερα τῆς Εὐρώπης, μετάξι, πορτοκάλια, λειμόνια, ῥόϊδα καὶ τ: καὶ τ:. Ἔχει μεταλλικὰ νερὰ πολλὰ, καὶ μέταλλα πολλῶν λογιῶν. Οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Ῥὸν, ἡ Δουράνσα (Δουρεντίας), ὁ Βερντὸν ὁ ὁποῖος χύνεται ςὴ Δουράντζα· καὶ ὁ Βὰρ (Οὔαρος.)

Εἰς τὴν ἄνω Προβάνσα.

Σιςερὸν, πόλι πλούσια καὶ πολυάνθρωπη, μὲ μιὰ καλὴ ἀκρόπολι, ἀπάνω ςὴ Δουράνσα, 18 λέγαις ἀπὸ τὴν Αἶξα.

Φορκαλκιὲ, πόλι ἀξιόλογη, εἰς ἕνα περιέχον καθαρὸ, εἰς ἕναν τόπο εὔφορο, 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Σιςερὸν ςὸ δ. ν., 12 ἀπὸ τὴν Αἶξα ςὸ ἀ. β.

Μανόσκα, πόλι ἀρκετὰ πολυάνθρωπη, ἀπάνω ςὴ Δουράνσα, εἰς ἕναν τόπο ὄμορφο καὶ εὔφορο.

Ἄπτα, Ἄπτα Ἰουλία, πόλι παλαιὰ, ἀξιόλογη, ἀπάνω εἰς ἕνα ποτάμι, 8 λέγαις ἀπὸ τὴν Αἶξα εἰς τὸ β., 146 ἀπὸ τὸ Π: ςὸ ἀ. ν. ἀ. Σώζονται ἀκόμι εἰς αὐτὴν πολλὰ ὑπομνήματα τῶν Ῥωμαίων.

Δίνια, πόλι ὄμορφη, ὀνομαςὴ ἀπὸ τὰ θερμὰ ὁποῦ εἶναι κοντά της· 7 λέγαις ἀπὸ τὸ Σιςερὸν ςὸ ἀ. ν.

Σευ-

Σεῦνα, πόλι εἰς τὸ β. τῆς Δίνιας.

Κασελάνα, πόλι ἀπάνω εἰς τὸν Βερντὸν ποταμὸ, εἰς ἕναν τόπο ὄμορφο καὶ εὔφορο.

Μπαῤῥέμα, μικρὴ πόλι.

Κολμὰρ, μικρὴ πόλι εἰς τὰ σύνορα τȣ̃ Ντοφινέ.

Μπαρσελονέττα, μικρὴ πόλι.

Ῥιὲ, Ῥήιοι Ἀπολλινάριοι, πόλι παλαιότατη καὶ πολυάνθρωπη, εἰς μιὰ πεδιάδα εὐφορώτατη εἰς κρασιὰ καὶ εἰς καρπὲς, 14 λέγαις ἀπὸ τὴν Αἶξα σὸ ἀ. β.

Μονσιὲ, πόλι παλαιά.

Γλανδέβα, Γλανδάτα. Αὐτὴ ἡ πόλι ἐχάλασε ἀπὸ τὴν πλημμύρα τȣ̃ Βὰρ ποταμȣ̃, καὶ δὲν ἔμεινε παρὰ ἡ ἐπισκοπή.

Εἰς τὴν κάτω Πρoβάνσα.

Ἄρλα, Φραντζέζικα Ἀρλ, τὸ παλαιὸ Ἀρελάτη, πόλι παλαιὰ, ὄμορφη, μεγάλη μὲ ἀρχιεπισκοπὴ, μὲ ἀκαδημία. Εἰς αὐτὴν ἐσυγκροτήθηκαν πολλαῖς σύνοδαις· ἡ περιφημότερη εἶναι ἐκείνη ὁπȣ̃ ἔγινε κατὰ τῶν Δονατιστῶν εἰς τὰ 314. Ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος εἰς αὐτὴν ἐγεννήθηκε. Τὰ πέριξ εἶναι χαριέστατα, κάμνȣν σιτάρι, καλὸ κρασὶ, πρινοκόκκι, μάννα, λάδι καὶ καρπȣ̀ς πολλῶν λογιῶν. Ὁ ἀέρας της εἶναι καθαρότατος καὶ ὑγιεινότατος. Σῴζονται εἰς αὐτὴν πολλὰ ὑπομνήματα ἀρχαιότητος, καὶ ἕνας ὀβελίσκος, καὶ ἕνα ἀμφιθέατρο τὰ ἀξιολογώτερα. Ὁ Ἅγιος Τρόφιμος ὁπȣ̃ ἔζησε σὰ μέσα τȣ̃ γ'. αἰῶνος, ἐστάθηκε ὁ πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος. Ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἐνοσιμεύȣνταν πολλὰ αὐτὴν τὴν πόλι, καὶ ἐκάθισε ἀρκετὸν καιρὸ εἰς αὐτήν. Εἶναι ἀπάνω σὸν Ῥὸν, 15 λέγαις ἀπὸ τὴν Αἶξα σὸ δ., 5 ἀπὸ

ἀπὸ τὴ Νὶμ σὸ ἀ. ν. 153 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. α. πλ: 43, 40', 33''. μ: 22, 18'.

Σαλὸν, πόλι σὸ ἀ. τῆς Ἄρλας.

Ταρασκὼν, πόλι παλαιὰ, πολυάνθρωπη, μεγάλη, μὲ ἕνα κάστρο καλὸ, εἰς τὰ ἀριστερὰ τȣ̃ Ῥὸν, εἰς ἕναι τόπο ἡδονικὸ καὶ εὔφορο, ἀντικρὺ εἰς τὴ Μποκαίρα μὲ τὴν ὁποία κοινωνεῖ μὲ ἕνα γεφύρι, 4 λέγαις ἀπὸ τὴν Ἄρλα σὸ β., 5 ἀπὸ τὸ Ἀβινιὸν σὸ ν., 150 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. α.

Αἶξα, Ὕδατα Σέξτια, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, ὄμορφη, μητρόπολι τῆς Προβάνσας, μὲ ἀρχιεπισκοπὴ, παρλαμέντο, ἀργυροκοπεῖο, γενικὸ σχολεῖο καὶ τ:. Σέξτιος ἀνθύπατος Ῥωμάνος τὴν ἔκτισε εἰς τὰ 123 πρὸ Χ:, ἀφ' ȣ̃ ἐνίκησε τȣ̀ς Σάλυας, καὶ τὴν ὠνόμασε Aquæ Sextiæ Ὕδατα Σέξτια, ἀπὸ τὸ ὄνομά τȣ καὶ ἀπὸ τὰ θερμὰ, λέγει ὁ Στράβων. Ἔχει πολλαῖς ὄμορφαις οἰκοδομαῖς δημόσιαις καὶ ἴδιαις, 21 μοναστήρια ἀνδρῶν. 12 γυναικῶν καὶ τ:. Εἶναι εἰς μιὰ μεγάλη πεδιάδα, ἀπάνω σὸ ποτάμι τὸν Ἄρκο, 16 λέγαις ἀπὸ τὸ Ἀβινιὸν σὸ ἀ. ν. 30 ἀπὸ τὸ Μοντπελιὲ, 33 ἀπὸ τὴ Νίκαια σὸ δ., 163 ἀπὸ τὸ Π: σὸ ἀ. ν. α. πλ: 43, 31', 35''. μ: 23, 6', 34''.

Λαμμπέσκα, μικρὴ καὶ ὄμορφη πόλι σὸ β. τῆς Αἶξας.

Μπρινιόλα, μικρὴ πόλι, ἀναμεταξὺ εἰς βȣνὰ, εἰς ἕναν τόπο ὄμορφο, 170 λέγαις ἀπὸ σὸ Π: σὸ ἀ. ν. α.

Σαιντμαξιμὲν, δηλαδὴ Ἅγιος Μαξιμῖνος, ἀναμεταξὺ σὴν Μπρινιόλα καὶ σὴν Αἶξα, μικρὴ πόλι. Εἰς αὐτὴν λέγȣν πῶς εἶναι τὸ λείψανο τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας.

Μαρσέλλια, Μασσαλία, πόλι παλαιὰ, μεγάλη, πλȣσία, ἐμπορικὴ, ὄμορφη, ἡ μεγαλήτερη καὶ πολυανθρωπότερη τῆς Προβάνσας, καὶ ἡ τέταρτη

τῆς Φράντζας, μὲ ἐπισκοπή, μὲ μιὰ ἀκαδημία τῶν
ἐγκυκλίων μαθημάτων, μὲ ἕναν καλὸ λιμένα ἀπά-
γω σὴ Μεσόγειο, μὲ πολλαῖς δημόσιαις οἰκοδομαῖς
ὁμορφαις. Ὁ λιμένας τῆς Μασσαλίας εἶναι πολυ-
σύχναστος ἀπὸ καράβια ὁποῦ ἔρχονται ἀπὸ κάθε μέ-
ρος, μάλιστα ἀπὸ τὰ παραμεσόγεια μέρη. Τὰ μεγά-
λα καράβια δὲν ἠμποροῦν νάμβουν σὸν λιμένα της, ἀ-
μὴ σέκονται εἰς τὸ νησὶ Ἴφ, ὁποῦ εἶναι ἕνα τεταρτο
τῆς λέγας μακρυά. Ὁ ιδ΄. Λουῒς ἔφκιασε εἰς τὰ 1660
μιὰ ἀκρόπολι, καὶ τὸ Φρούριο τοῦ Ἅγιο Ἰωάννη διὰ
νὰ συστέλλη τοὺς Μαρσελλιώτας ὁποῦ ἤθελαν νὰ εἶναι ἐ-
λεύθεροι. Εἶναι διηρημένη εἰς νέα πόλι καὶ εἰς πα-
λαιά· ἡ νέα εἶναι ὡραιοτατη. Εἰς τὰ 1720 καὶ 1721
ἀπὸ μιὰ πανοῦκλα ὁποῦ εἶχε ἔλθη ἀπὸ τὸ Σαΐτι, ἀπέ-
θαναν εἰς τὴ Μαρσέλλια μόνο ὑπὲρ ταῖς 50 χιλιάδες
ἄνθρωποι. Ἡ Μαρσέλλια καθὼς καὶ ὅλαις αἱ πόλεις
τῶν Δυτικῶν ἔχει πλῆθος καλογέρους καὶ καλο-
γραῖς.

Ἡ Μασσαλία ἐκτίσθηκε 600 χρόνια πρὸ Χ: ἀπὸ
τοὺς Φωκεῖς τῆς Ἰωνίας, καὶ αὔξησε ὀγλίγωρα καὶ
ἔγινε μιὰ πόλι ἀξιόλογη, καὶ ὀνομαστή. Ἡ γῆ ὁποῦ
ἐκατοίκησαν ἦταν πετρώδης καὶ φτωχή· οἱ Μασσα-
λιῶται λοιπὸν ἐγύρισαν ταῖς ἐλπίδες τους εἰς τὴ θά-
λασσα καὶ εἰς τὴν πραγματεία, καὶ ἀπόχτησαν ἄπει-
ρα πλοῦτη. τὰ ὁποῖα τὰ ἐμεταχειρίσθηκαν καὶ ἐκαλ-
λώπισαν τὴν πόλι τους, καὶ ἔκαμαν νὰνθήσουν αἱ τέ-
χναις πρώτη φορὰ εἰς τὴν Κελτική· οἱ Μασσαλιῶται
ἐσύστησαν μιὰ ἀκαδημία ἐνάμιλλη μὲ τῶν Ἀθηνῶν καὶ
τῆς Ῥόδου. καὶ ἔρχουνταν ἀπὸ παντοῦ εἰς αὐτὴν νὰ σπου-
δάξουν τὴν εὐγλωττία. τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, τὴ
φιλοσοφία καὶ ταῖς λοιπαῖς ἐπιστήμαις· οἱ Μασσα-
λιῶται λέγει ὁ Στράβων ἐξημέρωσαν τοὺς μεσογέους
Κελτοὺς καὶ τοὺς ἔκαμαν Φιλέλληνας· ἡ πόλι τους ἦταν
κοινὸ παιδευτήριο τῶν βαρβάρων, καὶ εἰς τὸν καιρὸ
τοῦ

του καὶ τῶν γνωριμωτάτων Ῥωμάνων. Οἱ Κελτοὶ ἔ-
καμναν τὰ συμβόλαιά τους Ἑλληνικά, ἔπερναν δα-
σκάλους, ἄλλους ἰδίᾳ, ἄλλους κοινῇ αἱ πόλεις καθὼς
καὶ ἰατρούς, καὶ ἂν οἱ Ῥωμάνοι δὲν ἤθελαν περάσῃ
τὰ Ἄλπη, ἡ Κελτικὴ ἤθελε ἀκμάσῃ ὅλη ἴσως εἰς
ἐκεῖνα ὁποῦ ἄκμαζαν καὶ οἱ Ἕλληνες. Ὁ θεὸς Καί-
σαρ εὑρῆκε εἰς τὴν Ἑλβετία Ἑλληνικὰ γράμματα,
τὰ ὁποῖα βέβαια ἀπὸ τὴ Μασσαλία ἐπῆγαν.

Οἱ Μασσαλιῶται διοικοῦνταν ἀριστοκρατικῶς πάν-
των εὐνομώτατα κατὰ τὸν Στράβωνα· τὸ συνέδριό
τους ἐσυστήνουνταν ἀπὸ 600 ἄνδρας, τοὺς ὁποίους ὠνόμα-
ζαν τιμούχους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦταν 15 προεστοὶ τοῦ
συνεδρίου, οἱ ὁποῖοι ἐθεωροῦσαν καὶ ταῖς καθημεριναῖς
ὑπόθεσες· πάλιν ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς 15 ἦταν πρόεδροι
τρεῖς. Ἡ τιμουχία ἐδίνουνταν ἐπὶ ζωῆς, κανένας ἄτε-
κνος καὶ ὁποῦ δὲν ἦταν πολίτης ἀπὸ τριγονία, δὲν
ἠμπορεῖσε νὰ γένῃ τιμοῦχος. Τὰ ἤθη τῶν Μασσαλιω-
τῶν ἦταν ἐπαινετά· οἱ Μασσαλιῶται ἐστάθηκαν πάν-
τοτε φίλοι μὲ τοὺς Ῥωμάνους· Οἱ Ῥωμάνοι εἶχαν πάν-
τοτε κάποιο σέβας σὴ Μασσαλία καὶ σοὺς ὑπηκόους
της· τὴν αὐτονομία της δὲν τὴν ἐπείραξαν. Σημεῖο τῆς
φιλίας τῶν Ῥωμάνων εἰς τοὺς Μασσαλιώτας εἶναι καὶ
ἡ ἀναίρεσι τοῦ δόγματος ὁποῦ εἶχε ξεδώσῃ ἡ σύγκλη-
τος διὰ νὰ κατασκαφθῇ ἡ Φωκίδα τῆς Ἀσίας, τὴν
ὁποία Φωκίδα ὡς μητροπατρίδα τους ἐπρόφθασαν
καὶ τὴν ἐγλίτωσαν μὲ τὴ μεσιτεία τους οἱ Μασσα-
λιῶται.

Ὡς τόσο οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι ὁποῦ ἐστάθηκαν ἐ-
ποχὴ τοῦ χαλασμοῦ τῆς ἀρχῆς τῶν Ῥωμάνων, ἐχά-
λασαν καὶ τὴ Μασσαλία. Αὐτὴ ἔπιασε τὸ μέρος τοῦ
Πομπηΐου, ὁ Καῖσαρ ὕστερα νικητής, τῆς ἐσήκωσε τὴν
αὐτονομία· οἱ Μασσαλιῶται ἀφ᾽ οὗ ἔχασαν τὴν αὐτο-
νομία, παραίτησαν καὶ ταῖς ἀρεταῖς τους, καὶ ἐδόθη-
καν εἰς ταῖς ἡδοναῖς, καὶ καθὼς λέγει ὁ Ἀθήναιος

Sß 2 ἐγι-

ἔγιναν παράδειγμα μιᾶς ζωῆς ἐκδεδιητημένης καὶ
ἄσωτης. Ἡ Μασσαλία εὔγαλε πολλοὺς προκομμέ-
νους ἄνδρας· ὁ Πυθέας ὁ περίφημος γεωγράφος καὶ
ἀστρονόμος ὁποῦ ἄκμαζε στὸν καιρὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦ-
ταν Μασσαλιώτης· μὲ αὐτοῦ ταῖς παρατήρησες
βοηθούμενοι ὁ Ἐρατοσθένης καὶ ὁ Ἵππαρχος ἀποφά-
σισαν τὸ πλάτος τῆς Μασσαλίας 43 μοίραις 17 λε-
πτά. Ὁ Τέλων καὶ ὁ ἀδελφός του, ἐξαίρετοι γεωμέ-
τραι, καὶ Κάστωρ ὁ ἰατρὸς, ἦταν κ' αὐτοὶ Μασσαλιῶ-
ται. Ἡ Μαρσέλλια εὔγαλε κ' αὐτοὶ πολλοὺς προ-
κομμένους ἄνδρας. Δὲν σώζεται κανένα λέιψανο τῆς
παλαιᾶς της πολυτέλειας καὶ λαμπρότητος. Εἶναι
ἀπάνω εἰς τὴ Μεσόγειο, 6 λέγαις ἀπὸ τὴν Αἶξα
στὸ ν., 12 ἀπὸ τὸ Τουλὸν στὸ δ. β., 16 ἀπὸ τὴν
Ἄρλα στὸ ἀ. ν. 35 ἀπὸ τὴ Νίκαια στὸ δ. ν. δ., 169
ἀπὸ τὸ Π: στὸ ν. ἀ. ν. πλ: 43, 19′, 30″. μ: 23, 28.

Μαρτίγκ, πόλι παραθαλάσσια, ἀπάνω εἰς μιὰ
ὁμώνυμη λίμνη, 8 λέγαις ἀπὸ τὴ Μαρσέλλια στὸ
δ. β.

Σιοτάτα, πόλι παραθαλάσσια, ἐμπορικὴ,
πολυάνθρωπη καὶ περίφημη ἀπὸ τὰ μουσκάτα της
κρασιά. Κοντὰ εἰς αὐτὴ τὴν πόλι εἶναι ἕνα μονα-
στήρι μέσα στὸ ὁποῖο εἶναι ἕνα πηγάδι τοῦ ὁποίου τὸ
νερὸ παθαίνει τὰ πάθη τῶν παλιρροιῶν, σηκόνεται
δηλαδὴ καὶ χαμηλόνει ἐκ περιόδου.

Σαιντμπώμα, στὸ ἀνατολικὸ τῆς Μαρσέλλιας.
Αὐτὴ εἶναι ἕνα σπήλαιο, στὸ ὁποῖο οἱ Προβανσοὶ νο-
μίζουν πῶς ἀπέθανε ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία ἡ ἀδελ-
φὴ τοῦ Λαζάρου, τὸν ὁποῖο νομίζουν πρῶτο ἐπίσκοπο
τῆς Μαρσέλλιας.

Τουλὸν, πόλι παλαιὰ, δυνατὴ, πλήσια, πο-
λυάνθρωπη, μὲ μιὰ ἀκρόπολι καλὴ, μὲ μιὰ ἀρμα-
ματοθήκη διὰ τὴ ναυτικὴ, καὶ μὲ ἕναν λιμένα διπ-
φεντευμένο μὲ πολλὰ φρούρια, ὁ ὁποῖος εἶναι ἕνας ἀ-
πὸ

πὸ τοὺς καλλίτερους, μεγαλήτερους καὶ ὀνομαστότε-
ρους τῆς Εὐρώπης. Ὁ δούκας τῆς Σαβόϊας καὶ ὁ πρίγ-
κιπας Εὐγένιος ἀναγκάσθηκαν νὰ σηκώσουν τὴν πο-
λιορκία στὰ 1707. Εἶναι ἀπάνω στὴ Μεσόγειο, εἰς
μιὰ τοποθεσία θαυμάσια, ἔχωντας ἀπὸ τὸ β. βου-
νὰ ὑψηλὰ, 16 λέγαις ἀπὸ τὴν Αἶξα στὸ ἀ. ν., 12
ἀπὸ τὴ Μαρσέλλια στὸ δ. ν., 28 ἀπὸ τὴ Νίκαια στὸ
δ. ν., 177 ἀπὸ τὸ Π: στὸ ν. ἀ. ν. πλ: 43, 7′, 24″.
μ: 23, 36′, 35″.

Ἱέρα, Ὀλβία, πόλι παλαιὰ, μικρὴ πολυάν-
θρωπη, κοντὰ στὴ θάλασσα, 5 λέγαις ἀπὸ τὸ Του-
λὸν στὸ ἀ. Εἶναι εἰς ἕναν τόπο ἡδονικὸ διὰ τὴν ὡραιό-
τητά του καὶ διὰ τὰ ἐξαίρετα προϊόντα του· ὁ λιμέ-
νας της ὅμως μὲ τὸ νὰ ἐγέμισε, δὲν εἶναι ἀξιόλογος
καθὼς τὸ παλαιό.

Φρεζιοὺς, Φόρον Ἰουλίου, παλαιὰ πόλι ὁποῦ ἐ-
χρησίμευε διὰ λιμένας στοὺς Ῥωμάνους· τώρα εἶναι μι-
σὴ λέγα μακρυὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ἡ ὑδραγω-
γία καὶ τὸ ἀμφιθέατρο σώζονται ἀκόμι.

Λόργκες, ὄμορφη πόλι στὸ δ. τοῦ Φρεζιουσίου.

Δραγκινιὰν, πόλι μεγαλούτζικη, μὲ 6 μονα-
στήρια, 15 λέγαις ἀπὸ τὸ Τουλὸν στὸ ἀ. β.

Μπαρζεμὸντ, μικρὴ πόλι.

Σαιντροπὲζ, πόλι δυνατούτζικη καὶ ἐμπορικὴ,
ἀπάνω στὴ Μεσόγειο.

Γκράσσα, μικρὴ καὶ ὄμορφη πόλι, ἀπάνω εἰς
ἕνα ψήλωμα, 6 λέγαις ἀπὸ τὴ Νίκαια στὸ δ., 5
ἀπὸ τὴν Ἀντίπολι στὸ δ. β., 26 ἀπὸ τὴν Αἶξα στὸ ἀ.
ν. Εἶναι ἄλλη μιὰ πόλι ὁμώνυμη στὸ Λαγγεντόκ.

Ἀντίπολι, πόλι παραθαλάσσια; παλαιὰ, μὲ
κάστρο ὠχυρωμένο ἀπὸ τὸν Βομπὰν, καὶ μὲ λιμένα.
Οἱ Μασσαλιῶται τὴν ὠνόμασαν ἔτζι· ἐπειδὴ τὴν
ἔκτισαν ἀντικρὺ εἰς τὴ Νίκαια. Οἱ Φραντζέζοι τὴν
λέγουν Ἀντίμπ. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ Νίκαια 3 λε-

 γαις

γαις καὶ μισὴ, ἀπὸ τὸ Π: 177 σὸ ἀ. ν. ἀπὸ τὴ Μασσαλία κατὰ τὸν Στράβωνα 600 σάδια.

Βάνσα, Οὔιγκιον, πόλι παλαιὰ, κοντὰ εἰς τὰ σύνορα τοῦ Πιεμοντίου, τῆς ὁποίας λέγουν πῶς ἐστάθηκε πρῶτος ἐπίσκοπος ὁ ἅγιος Εὐσέβιος ὁποῦ ἀξζοῦσε εἰς τὰ 374. Ἀπέχει ἀπὸ τὴ θάλασσα 3 λέγαις, ἀπὸ τὴν Ἀντίπολι 3 καὶ μισὴ σὸ β.

Σαντπὸλ, δηλαδὴ Ἅγιος Παῦλος, μικρὴ πόλι.

Γκατιέρα, μικρὴ πόλι.

Περὶ τοῦ κομιτάτου Βεναισὲν, καὶ τοῦ τόπου τῆς Ὀράνζιας.

Τὸ Βεναισὲν εἶναι μιὰ μικρὴ ἐπικράτεια ἀναμεταξὺ εἰς τὴν Προβάνσα καὶ τὸ Ντοφινὲ, κατὰ μάκρος ἀπάνω σὸν Ῥόν· εἶναι εὐφορώτατο. Τὸ παλαιὸ ἐκρέμεντον ἀπὸ τὴν Προβάνσα· εἰς τὰ 1273 ὅμως ἐδόθηκε εἰς τὸν Πάππα τὸν ιβ· Γρηγόριο ἀπὸ τὸν Φίλιππο τὸν Τολμηρὸ, καὶ ἀπ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸ εἶναι τῶν Πάππων. Εἰς τὴν παροῦσα μεταβολὴ τὸ Ἀβινιὸν ὁποῦ εἶναι σὰ μητρόπολι, ἐγκρέμνισε τὰ σημεῖα τοῦ Πάππα, καὶ θέλει νὰ ἑνωθῇ μὲ τὴ Φράντζα· τὸ Καρπαντρὰς βαστᾶ τὸ μέρος τοῦ Πάππα, καὶ εἶναι τώρα καιρὸς ὁποῦ αἱ δυὸ πόλεις εὑρίσκονται εἰς πόλεμο, ὁ ὁποῖος ἀπὸ καιρὸ εἰς καιρὸ εἶχε καὶ τὰ τραγικὰ ἀποτελέσματά του. Διὰ νὰ παύσῃ αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἐσυγκατάνευσε τέλος πάντων ἡ ἐθνοσύναξι τῆς Φράντζας εἰς τὸ ζήτημα τῶν Ἀβινιωτῶν· μ' ὅλον τοῦτο τὰ τοῦ Βεναισενίου εἶναι μετέωρα ἀκόμι καθὼς καὶ τὰ τῆς Φράντζας.

Καρπαντρὰς, Καρπεντράκτη, πόλι παλαιὰ, μητρόπολι τοῦ Κομιτάτου, μὲ ἐπισκοπὴ, μὲ ἕνα συ-

ναγώγι, 5 λέγαις ἀπὸ τὴν Ὀράνζια σὸ ἀ. ν., 5 ἀπὸ τὸ Ἀβινιὸν σὸ ἀ. β.

Βενάσκυα, παλαιὰ πόλι χαλασμένη· ἀπ' αὐτὴν ἐπονομάσθηκε τὸ κομιτάτο.

Βαιζὸν, μικρὴ πόλι μὲ ἐπισκοπή.

Καβαλιὸν, ἐπισκοπή· καὶ αἱ τρεῖς αὐταῖς αἱ ἐσκοπαῖς εἶναι ὑποκείμεναις σὸν ἀρχιεπίσκοπο τοῦ Ἀβινιοῦ.

Ἀβινιὸν, Ἀυενιὼν, πόλι παλαιὰ, ὅμορφη καὶ ἡ μεγαλήτερη τοῦ κομιτάτου. Αὐτὴ ἐπωλήθηκε εἰς τὰ 1348 εἰς τὸν ϛ· Κλήμεντα ἀπὸ τὴν Ἰωάννα βασίλισσα τῆς Νεαπόλεως καὶ κοντέσσα τῆς Προβάνσας μὲ 80000 χρυσᾶ Φλωρίνια. Οἱ Πάππαι εἶχαν ἀπὸ προτήτερα ἀκόμι τὸν θρόνον τους εἰς αὐτὴν, ἀπὸ τὸν ε· Κλήμεντα ἀπὸ τὰ 1308. εἰς τὰ 1376 Γρηγόριος ὁ θ΄·, πέμπτος διάδοχός του ἐξαναγύρισε εἰς τὴ Ῥώμη. Τὸ Ἀβινιὸν ἔχει καλὰ τείχη, διαφεντευμένα μὲ πύργους. Οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν ἕνα συναγώγι. Εἶναι ἀπάνω εἰς τὸν Ῥὸν, 5 λέγαις ἀπὸ τὴν Ὀράνζια, 16 ἀπὸ τὴν Αἶξα σὸ δ. β., 7 ἀπὸ τὴν Ἄρλα σὸ ἀ. β.

Κοντὰ εἰς αὐτὴν τὴν πόλι μέσα εἰς τὸν Ῥὸν εἰς τὰ 1656, εὑρῆκαν κάποιοι ψαρᾶδες μιὰ ἀξιόλογη ἀσημένια ἀσπίδα ὁποῦ ἐζύγιαζε 21 λίτραις, ἀπάνω εἰς τὴν ὁποία εἶναι παρασημένο ἐκεῖνο τὸ ἀξιομνημόνευτο ἔργο τοῦ Σκηπίωνος ὁποῦ ἔδωσε ὀπίσω εἰς ἕνα ἡγεμόνα Κελτίβηρα μιὰ πριγκιπέσσα Σπανιόλα ὡραιότατη, ἡ ὁποία ἦταν ὑποσχημένη εἰς αὐτόν. Αὐτὴ ἡ ἀσπίδα εἶναι τώρα εἰς τὸ βασιλικὸ καμπινέτο τῆς Φράντζας μὲ μιὰ ἄλλη ἴση καὶ παρόμοια σὸ σχῆμα, ἡ ὁποία εὑρέθηκε εἰς τὰ 1714 σὸ Ντοφινέ. Αὐτὴ εἶναι ἔργο τῶν Καρχηδονίων, καὶ ὡς φαίνεται ὁ Ἀννίβας περνῶντας διὰ τὴν Ἰταλία, θὲ νὰ τὴν ἀφιέρωσε εἰς κάμενα θεὸ τοῦ τόπου.

Περὶ τῦ τόπυ τῆς ʼΟράνζιας.

Αὐτὸς ὁ μικρὸς τόπος ἦταν ποτὲ ἕνα πριγκιπάτο, καὶ ὕςερα ἀπὸ πολλαῖς μεταβολαῖς ἐπέρασε εἰς τὲς πρίγκιπας τῦ Νασσάυ, παλαιὸ γένος τῆς Γερμανίας· ὕςερα μετὰ τὸν θάνατον τῦ Πρίγκιπος Γυλιέλμυ ʽΕῤῥίκυ ὁπῦ εἶχε ςεφθῆ βασιλεὺς τῆς ʼΕγγλιτέῤῥας, ἐπέρασε ςὸν Φριδερίκο βασιλέα τῆς Πρυσσίας· αὐτῦ ὁ ὑὸς τὸ ἔδωσε εἰς τὸν Λυῆ τὸν ιδ´, εἰς τὰ 1713, μαζὶ μὲ ὅλα τὰ δίκαια ὁπῦ εἶχε εἰς αὐτό.

ʼΟράνζια, ʼΟραυσίων, πόλι παλαιὰ καὶ ἀξιόλογη μὲ ἕνα γενικὸ σχολεῖο, μὲ ἐπισκοπὴ καὶ μὲ πολλὰ λείψανα ἀρχαιότητος. Εἶναι εἰς μιὰ ὄμορφη πεδιάδα κατάῤῥυτη ἀπὸ πολλὰ νερὰ, 5 λέγαις ςὲ β. τῦ ʼΑβινιῦ, 22 ςὸ ἀ. β. τῦ Μοντπελιὲ, 20 ςὸ δ. β. τῆς Αἴξας, 41 ςὸ ν. τῦ Λυονιῦ.

Κοντὰ εἰς ταῖς ἀκρογιαλιαῖς τῆς Προβάνσας εἶναι πολλὰ νησάκια, τὰ ἀξιολογώτερα ὅμως εἶναι αὐτά.

Τὰ νησιὰ τῆς ʽΙέρας, (Στοιχάδες), ἀντικρὺ εἰς τὴν πόλι ʽΙέρα, ἡ Πορτκερόλλα, (Πρώτη), ἡ ὁποία εἶναι ςὸ δ., ἡ Πορτερὸς, (Μέση, ἢ Πομπονιακή)· καὶ τὸ νησὶ τῦ Λεβάντ, (ʽΥπαία), τὸ ἀνατολικώτερο· εἶναι σχεδὸν ἔρημα.

Αἱ Λιρίναις, αἱ ὁποίαις εἶναι δυὸ τὸ Σαιντονορὰτ, (Λιρίνα)· καὶ ἡ ʼΑγία Μαργαρίτα, (Ληρώνη), ἡ ὁποία εἶναι κοντὰ εἰς τὴν ʼΑντίπολι. Αὐτὸ τὸ νησὶ αὐθεντεύεται ἀπὸ 3 Φρύρια.

Τέλος τῦ πρώτυ τόμυ.

Παροράματα ὁπῦ προσκόπτυν εἰς τὸ διάβασμα.

	σελίδα.	αράδα
μετὰ γράφε μὲ τὰ	2	15
δηλαθὴ Ꙋ: δηλαδὴ	3	1
ὁμκόκεντραις Ꙋ: ὁμόκεντραις	αὐτόθι	20
σκεπεσμένο Ꙋ: σκεπασμένο	4	3
ἀυτὴ Ꙋ: αὐτὴ	7	1
χείμεῤῥος Ꙋ: χείμαῤῥος	9	9
γεωγράφοι δὲν τὸν Ꙋ: γεωγράφοι τὸν ʼΑντλαντικὸ ʼΩκεανὸ δὲν τὸν	16	6
ἐκεῖνοι ὅμως ἔχυν Ꙋ: ἐκεῖνοι ὅμως ὁπῦ ἔχυν	αὐτόθι	14
βαθὰ Ꙋ: βαθεὰ	αὐτόθι	24
καὶ τὸν ἀρταρκτικὸ Ꙋ: καὶ τὸν ἀνταρκτικὸ	18	18
ἀνεγκαῖο Ꙋ: ἀναγκαῖο	29	14
Μπρυσέλλαις Ꙋ: Μπρυσέλλα	74	8
Φλανμανδικὴ Ꙋ: Φλανδρικὴ	84	26
τὲς διώρυγας Ꙋ: ταῖς διώρυγες	93	3
τὸ Μανίκι Ꙋ: ἡ Μάνσια	99	31
μως Ꙋ: ὅμως	100	31
οἱ ὁποῖο Ꙋ: οἱ ὁποῖοι	143	3
παλκιὺς Ꙋ: παλαιὺς	179	3
Λεύκειρων Ꙋ: Λεύκτρων	194	16
καίςρο Ꙋ: κάςρο	217	23
σπίτα Ꙋ: σπίτια	228	16
κάτοικιοι Ꙋ: κάτοικοι	229	17
περσσότερυς Ꙋ: περισσότερυς	231	30
Μηλαῖς Ꙋ: Μηλιαῖς	232	6 καὶ 11
ὁποῖς Ꙋ: ὁποίυς	238	6

	σελ:	ἀρ:
ἐξαίρεται ϗ: ἐξαίρετα	289	24
ἀρχαιότητεις ϗ: ἀρχαιότητες	290	11
βάνου ϗ: βάνυν	αὐτόθι	13
ὤντυς ϗ: ὤντας	297	5
Σκίαθος ϗ: Σκίαθος	309	13
Γκιέργκιοβέο ϗ: Γκιέργκιοβο	339	15
περ.φημην ϗ: περίφημη	342	10
τὰ Ὠσία ϗ: τὴν Ὠσία	357	21
τῆς ις'· Ὀλυμ: ϗ: τῆς ς'· Ὀλυμπ:	414	20
Λ-κα ϗ: Λ-κα	417	24
ἀριστερὸ ϗ: ἀριστερὸ	421	22
ἰχώρα ϗ: χώρα	αὐτόθι	27
Μοδενιανὴ ϗ: Μοδενικὴ	428	4
ἄλυο ϗ: ἄλυς	446	8
Πιεμόντε ϗ: Πιεμόντι	457	24
ἀπὸ λαύων ϗ: ἀπολαύων	458	6
Γκεργκιέντι ϗ: Γκεργκέντι		
περνων ϗ: περνῶν	459 εἰς τὰ σημειώματα	
αὐτὸ ὄμορφο ϗ: αὐτὸ τὸ ὄμορφο	481	10
μεσημρινὸ ϗ: μεσημβρινὸ	502	12
μητρόπελες ϗ: μητρόπολες	504	21
Μπιλμπάυ ϗ: Μπιλμπάο	αὐτόθι	34
Μαμπελένα ϗ: Παμπελένα	505	17
τητρόπολι ϗ: μητρόπολι	552	28
τῦ ἀρκτώρυ ϗ: τῦ ἀρκτῴυ	568	15
τῦ δ'· Λυῆ ϗ: τῦ ιδ'· Λυῆ	580	14
ὁ ιέ· Λυΐς ϗ: ὁ ιδ'· Λ:	588	8
Νιβερνα ϗ: Νιβερναὶ	614	33
περφήμη ϗ: περίφημη	624	19
τὰ δεξιὰ ϗ: τὰ ἀριστερὰ	625	30

Ὁ πόδας εἶναι κοντότερος ἀπὸ τὸν ἀληθινὸ κοντὰ ἀγράμματα· ἐπειδὴ ὤντας τὸ χαρτὶ ὑγρὸ ὅταν τυπόνεται, ὕστερα ἀφ' ὗ στεγνώσῃ, μαζόνει:

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ἘΠΙΓΡΑΦΩΝ.

ΒΙΒΙΛΙΟΝ Α'.

ΒΙ-

ΒΙΒΛΙΟΝ Β΄.

ΠΙΝΑΞ.

Sans amour

1453
363
1816

" Sans amour point de bon-
heur.

" O ma douce amie reste
donc dans mes bras,
pour chérir la vie,
il faut les appas.

" Quand il plut a ma mai-
tresse de trahir ses doux
serment
que fut navrée de [illegible]
[illegible]
Rien n'egale une
[illegible]

64-959 film 76-

Philippidēs, Daniēl

Geōgraphía Neōterikē.

'En Biennē, 1791.

Archival negative film on file in Houghton Library